T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Kırk dokuzuncu İnikat

24 . II . 1954 Çarşamba

Münderecat

	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	**766**
2. — Havale edilen kâğıtlar	**766 :767**
3. — Yoklama	**767**
4. — Riyaset divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	**767**
1. — Gümüşane Mebusu Ahmet Kemal Varınca ve iki arkadaşının, Milletvekilleri Seçimi Kanununun 6272 sayılı Kanunla tadil edilen muvakkat 3 ncü maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında takriri (4/411)	767
5. — Müzakere edilen maddeler.	**768**
1. — Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve İçişleri ve Bütçe komisyonları raporları (1/704)	768 :769
2. — 1954 Malî yılı Muvazenei Umumiye kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/686)	769
A — Emniyet Umum Müdürlüğü Bütçesi	769 :770
B — Jandarma Umum Kumandandığı Bütçesi	770 :773
C — Hariciye Vekâleti Bütçesi	773 :801
D — Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Bütçesi	801 :802
3. — Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/769)	802 :803,815,823, 837,871 :874
4. — İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde münakale yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/772)	803 :804,815,823,837,875 :878
5. — Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/775)	804 :805,815,823, 837,879 :882
6. — İstiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/554)	805,815,823,837,883 :886
E — Maliye Vekâleti Bütçesi	805 :815,815 : 823,823 :827
F — Devlet Borçları Bütçesi	827 :829
G — Maarif Vekâleti Bütçesi	829 :837, 837 :849,850 :870
7. — Ankara Üniversitesi 1954 Malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/687)	827

Sayfa

8. — İstanbul Üniversitesi 1954 Malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/692) 829:837,837:849, 850:859

9. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 Malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/693) 829:837,837:849, 850:859

10. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 Malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/688) 829:837, 837:849,850:859

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Birinci celse

Devlet Memurları Aylıklarının Tevrit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvel ile tadil ve eklerinin Adalet Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkındaki Kanunla,

Temyiz Mahkemesi Teşkilâtına dair 1221 sayılı Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki Kanun kabul edildi.

Adalet Vekâleti Bütçesinin heyeti umumiyesi üzerinde görüşüldü.

Celseye ara verildi.

İkinci celse

Adalet Vekâleti;

Millî Müdafaa Vekâleti bütçeleri kabul olundu.

Millî Müdafaa Vekâleti Bütçesinin kabulü münasebetiyle Büyük Millet Meclisinin Orduya selâm ve sevgilerinin,

Kore'de şehit olanların ailelerine Büyük Millet Meclisinin selâmlarının iblâğına dair olan takrirler, ittifakla kabul edildi. —

Dahiliye Vekâleti 1954 yılı Bütçesi kabul edildi.

24 . II . 1954 Çarşamba günü saat 10 da toplanılmak üzere inikada son verildi.

Reisvekili	Kâtip
Kayseri Mebusu	Çorum Mebusu
F. Apaydın	*S. Baran*

Kâtip
Kayseri Mebusu
İ. Kirazoğlu

Sualler

Şifahi sual takriri

1. — Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu'nun, Malatya Vilâyeti kazalarının iktisaden kalkındırılması için ne gibi tedbirler alındığına dair şifahi sual takriri, İktisat ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (6/1408)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Takrir

1. — Gümüşane Mebusu Ahmet Kemal Varınca ve iki arkadaşının, Milletvekilleri Seçimi Kanununun 6272 sayılı Kanunla tadil edilen muvakkat 3 ncü maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında takriri (4/411) (Dahiliye, Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerine)

Mazbatalar

2. — Astsubay Kanununun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesine ve bu kanuna geçici bir mad konulmasına ve Astsubay Kanununun 20 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun lâyihalariyle Bingöl Mebusu Feridun Fikri Düşünsel'in, Astsubay Kanununun 12 nci maddesinin tefsirine dair takriri ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/535, 613, 4/315) (Ruznameye)

3. — 1947 Bütçe yılı Hesabı Katîsine ait Mutabakat Beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresiyle 1947 yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası ve Divanı Muha-

sebat Encümeni mazbatası (3/348, 1/46) (Ruznameye)

4. — Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/769) (Ruznameye)

5. — İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde münakale yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/772) (Ruznameye)

6. — İstiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/554) (Ruznameye)

7. — Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/775) (Ruznameye)

8. — Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve memurları kanununa bâzı hükümler eklenmesine dair olan 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvellerinde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/750) (Ruznameye)

9. — Sinob Mebusları Ali Şükrü Şavlı ve Muhit Tümerkan'ın, Türk Tabipleri Birliği Kanununun 8 nci maddesinin (a) fıkrasının tefsirine dair takriri ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Adliye encümenleri mazbataları (4/371) (Ruznameye)

10. — Türk Medeni Kanununun 639 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ile Niğde eski Mebusu Necip Bilge ve iki arkadaşının, Türk Kanunu Medenisinin 639 ncu maddesinin son fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (1/759, 2/488) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 10,20

REİS — Reisvekili Tevfik İleri

KÂTİPLER : Sedat Baran (Çorum), İhsan Gülez (Bolu)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapılacaktır efendim.

(Rize Mebusluklarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Ekseriyet var, celseyi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — Gümüşane Mebusu Ahmet Kemal Varınca ve iki arkadaşının, Milletvekilleri Seçimi Kanununun 6272 sayılı Kanunla tadil edilen muvakkat 3 ncü maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında takriri (4/411)

REİS — Gümüşane Mebusu Ahmet Kemal Varınca ve iki arkadaşının, Milletvekilleri Seçimi Kanununa 6272 sayılı Kanunla eklenen muvakkat üçüncü maddenin son fıkrasının tefsiri hakkında bir takrir vardır.

Milletvekilleri Seçimi Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâyihası muvakkat bir encümende görüşüldüğü için bu tefsir talebine ait takririn, Dahilî Nizamname mucibince, vekâletlerle mütenazır encümenlerden âza alınmak suretiyle kurulacak muvakkat bir encümende müzakeresi icabetmektedir.

Halen bu şekilde kurulmuş muvakkat bir encümen mevcut olduğundan tefsir talebine ait takririn bu encümene havalesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve İçişleri ve Bütçe komisyonları raporları (1/704)

REİS — Bir takrir vardır, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihasının Emniyet Umum Müdürlüğü Bütçesiyle ilgili bulunduğundan ruznameye alınarak müstaceliyetle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Bütçe Encümeni Reisi
Rize
İzzet Akçal

REİS — Teklif veçhile, ruznameye alınmasını kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

REİS — Bu lâyihanın birinci maddesi birkaç gün önceki bir birleşimde kabul edilen bir takrirle komisyona gitmişti. Rapor komisyondan gelmiştir, okutuyorum :

Yüksek Reisliğe

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihasının Umumi Heyette müzakeresi sırasında Amasya Mebusu Kemal Eren tarafından verilen ve dikkate alınıp komisyonumuza havale buyurulan takrir tetkik ve müzakere edildi.

Takrire merbut madde ile maddeye ilişik cetvellere ilâvesi teklif edilmiş bulunan kadrolar komisyonumuzca da muvafık görülerek aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Sözcü
Rize	İstanbul	Sivas
İ. Akçal	H. Hüsman	H. İmre
Ankara	Antalya	Çanakkale
M. Ete	A. Sarıoğlu	K. Akmanlar

İmzada bulunmadı

Erzincan	Gümüşane	İstanbul
N. Pekcan	K. Yörükoğlu	S. Oran
Kastamonu	Kırklareli	Kırşehir
H. Türe	Ş. Bakay	R. Özdeş
Mardin	Ordu	Rize
R. Erten	R. Aksoy	O. Kavrakoğlu

İmzada bulunmadı

Seyhan	Siird
S. Barı	M .D. Süalp

REİS — Kanunun müstacelen müzakeresi teklif edilmektedir. Bu hususu da reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılmasına dair Kanun

MADDE 1. — 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmından ilişik (1) sayılı cetvelde derece, görev, aded ve maaşı yazılı memuriyetler çıkarılmış ve yerine (2) sayılı cetvelde derece, görev, aded ve maaşı yazılı memuriyetler kabul edilmiş ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 13 ncü maddesinde yazılı Tetkik Başmemuru ve Tetkik Memuru unvanları ile 47 nci maddesinde yazılı tetkik memuru unvanı yerine, sivil başmemur (Detektif) ve sivil memur (Detektif) unvanları konulmuştur.

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
7	Baştercüman	3	60
9	Emniyet Müfettişi	7	40
10	» » Muavini	10	35
11	» » »	10	30
11	Fotograf Memuru	4	30
12	Tetkik Başmemuru	14	25
13	Tetkik Memuru	23	20

[2] SAYILI CETVEL

3	Emniyet Grup Şefi	2	100
6	Emniyet Müfettişi	1	70

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
7	Emniyet Müfettişi	11	60
8	» » Muavini	10	50
9	» » »	10	40
5	Muhabere Uzmanı (Elektrik Yüksek Mühendisi veya Mühendis)	1	80
6	Muhabere Uzmanı Yardımcısı (Elektrik Yüksek Mühendisi veya Mühendis)	1	70
5	Tercüman	1	80
6	»	1	70
7	»	3	60
8	»	3	50
9	Sivil Başmemur (Detektif)	10	40
10	Sivil Memur »	10	35
11	» » »	10	30
12	» » »	10	25
13	» » »	10	20
9	Fotograf Memuru	2	40
10	» »	2	35
10	Fen Memuru	5	35
11	» »	5	30

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı?. Maddeyi cetvelle birlikte reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun 28 Şubat 1954 tarihinden itibaren mer'idiri.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmiyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın tümünü reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

2. — 1954 Malî yılı Muvazenei Umumiye kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/686)

A — Emniyet Umum Müdürlüğü Bütçesi :

REİS — Emniyet Umum Müdürlüğü Bütçesinin tümü üzerinde söz istiyen yok. Fasıllara geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Fasıllara geçilmesi kabul edilmiştir.

F.		Lira
201	Maaşlar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	28 795 700
202	Ücretler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	319 800
203	Geçici hizmetliler ücreti REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	7 801
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	2 619 000
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1
208	3201 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi gereğince verilecek para mükâfatı REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	10 000
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasiyle 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	2 404 094
212	4367 sayılı Kanun gereğince verilecek er tayını REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	2 941 200
214	Hazarda emniyet ve asayişi muhafaza uğrunda yaralanan veya şehit düşen polis âmir ve memurlarına 1475 sayılı Nakdî Tazminat Kanunu gereğince verilecek tazminat REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	10 000
301	Merkez daireleri büro masrafları REİS — Kabul edenler... Etmi-	30 500

F.		Lira
	yenler... Kabul edilmiştir.	
302	Vilâyetler büro masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	365 000
303	Basılı kâğıt ve defterler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	42 690
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	341 500
305	Kira bedeli REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.	260 000
306	Giyecekler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	5 500
307	Yolluklar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	268 001
308	3201 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	93 000
309	Taşıt masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	549 850
405	Binek hayvanlarının yem, muytabiye, nal, mıh ve başka, gereçleri, tedavi ve ilâç bedeli ve köpekler için yiyecek masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	65 000
406	Haber alma masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	203 500
410	Giyecek ve teçhizat masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	3 385 000
416	Okullar masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	329 000
417	Yollama masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	31 200
418	Telli ve telsiz telefonlar ve telsizler işletme masrafları ile radyo ve benzeri cihazların abone ücretleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	5 000
450	Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	10 500
451	Yayın masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	3 800
452	Staj masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	6 001
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	19 900
455	Prevantoryum ve sanatoryum ve revir yönetim, iaşe, ilâç ve sair umumi masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	74 000
501	Geçen yıl borçları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	11 000
502	Eski yıllar borçları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	34 600
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	340 000
751	Satınalınacak makina, araç ve gereçler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	600 000

B — Jandarma Umum Kumandanlığı Bütçesi :

REİS — Tümü üzerinde söz istiyen?

İzzet Akın, buyurun.

İZZET AKIN (Van) — Arkadaşlar, ben jandarma uzatmalı onbaşılarının durumuna temas etmek maksadiyle söz aldım. Gerçi bu onbaşıların umumi durumu, hepimizce malûmdur. İçinde bulundukları acıklı durumu, yakından bilmekteyiz. Hükümet de bunların, terfihi lü-

zumuna kanidir. Şüphesiz ki, Yüksek Meclis de memleketin umumi emniyet ve asayişi uğrunda ağır vazifeler tahmil ettiğimiz bu onbaşılara, şefkatini esirgemiyecektir. Fakat bütün bunlara rağmen bunların terfii için 2 seneden beri girişilen teşebbüsler henüz bir netice vermemiştir. Hazırlanan kanun tasarısı, bir türlü Meclise intikal etmemiştir.

Hatırlarsınız, geçen sene, yine bütçe görüşmeleri sırasında gerek bendeniz ve gerekse bütün arkadaşlar, bu kanunun Meclise getirilmesi için Hükümetten talepte bulunmuştuk. O zaman Vekil Bey, Maliye Vekili ile temas edeceğim, kanunu getireceğiz, dedi. Aradan 2 sene geçti, kanun hâlâ meydanda yok. Bir arkadaşımız, Yaz devresinden evvel, bu kanunu benimsedi . Şahsi teklifler olarak Meclise getirildi, iki komisyondan geçti fakat Bütçe Komisyonunda takıldı, kaldı. Çünkü Hükümet desteklemedi. Yalnız bir maddesi, kabul edildi.

Şimdi, muhterem Vekil Bey, dün akşamki beyanlarında bu kanunun hazır olduğunu ve vekâlette tetkik edilmekte olduğunu müjdelediler. Hattâ bugün, Maliye Vekili ile görüşerek kanunu bir an evvel Meclise getireceklerini söylediler. Bundan dolayı, teşekkür ederiz.

Ancak, Maliye Vekâletinin bu tetkiki, neden bu kadar uzun sürmüştür? Acaba bu kanunun malî portesi, bütçeye büyük malî külfet mi yüklüyor. Zannetmiyorum. Bu aşağı yukarı, üç milyon lira tutarında bir şeydir 2,5 milyarlık bütçe içinde bu, hiçbir şey ifade etmez. Bu kanun, talihsizdir. Bunun bir kazaya uğramasından korkulur. Bu, mühim bir kanundur. Büyük bir ihtiyacın ifadesidir. Bu işin gecikmeye tahammülü yoktur. Muhterem Vekilden tekrar rica ediyorum, bir an evvel bunu ne yapıp yapıp, Meclise getirsinler. Aksi takdirde gayrimuayyen bir zamana talik edilecek olan bu kanunun bu vaziyeti karşısında onbaşılar, çok müşkül duruma düşeceklerdir. Jandarmanın büyük hâmisi olan Muhterem Vekilimizin, polis işlerinde olduğu gibi, jandarma işlerinde de yüksek alâkalarını esirgememesini irca ederim.

REİS — Feridun Fikri Düşünsel.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Muhterem arkadaşlar, bu jandarma uzatmalılarının vaziyetini biliyorsunuz. Bugün Türkiye'de bin karakol varsa bunların içinde ancak otuz veya kırkında gedikli astsubaylar mevcuttur, diğerleri, uzatmalıların elindedir. Bunlar, yirmi sene hizmet ettikten sonra yüz lira kadar bir maaşa nail olabilmektedirler.

Bu Meclisin şiarı, samimiyettir. Samimiyetle ifade etmek lâzımdır ki, bugün bunlar, perişandırlar, sefalet içindedirler. Yüksek Meclis öğretmenlere, memur arkadaşlara, emniyet teşkilâtına şefkat ve refetini gösterdi, onları terfih etti. Fakat memleketin asayişi, emniyeti, dağların, bayırların her türlü huzurunun sağlanması ellerinde olan bu jandarmalarımızın perişan bir halde bırakılarak bu 9 ncu devre Büyük Millet Meclisine son vermek, revayı hak değildir. Bendeniz geçen sene bir kanun teklifinde bulundum, fakat o teklif, Bütçe Komisyonunda birkaç milyon liraya mutevakkıf olduğu için geri bırakılmış vaziyette kaldı. Yalnız bunların yaş hadlerini 43 ten 48 e çıkarabildik.

Bu jandarma uzatmalılarının emeklilik hakları, yoktur. Harcırah almazlar. Meselâ Bingöl'den Çanakkaleye tâyin edilirse çoluğunu çocuğunu oraya, oraya parasız götürmek mecburiyetindedir.

Hükümet, bu işi ciddiyetle ele alsın. Sayın Vekil arkadaşımızın mesai sarfettiğini, günü gününe takibediyorum. Bendenize de mütaaddit müracaatlar mevcuttur. Şimdi de bir iki telgrafa cevap yazdım. Fakat samimiyetle ifade etmek lâzımgelir ki, Maliye Vekâletinden soruyorum; üç milyon liradan ibarettir. Fakat bunun karşılığında bütün bu memleketin asayiş ve emniyetini takviye etmiş olacağız. Bu adamların gözü yaşlı olarak perişan bir vaziyette aç ve biilâç kalıp kalmamalarını takdirlerinize arz ediyorum. Sayın Vekil arkadaşımızdan bir şey rica edecek vaziyette değilim. Hükümetimizin, bir şey rica etmeye bu bahiste lüzum göstermiyecek kadar çalıştığını, biliyorum. Burada Maliye Vekâletinden, Yüksek Meclisten ve teker teker hepinizden niyazım, bu biçarelere alâkanızı istirham etmektir. Sizin muhitinizde de vardır. Ben kendi muhitimden hiçbir müracaat almış değilim. Diğer muhitlerden müracaatlar alıyorum. Niyaz ederim, el birliğile bu işi halledelim. Meclisi Âlinin 9 ncu devresini kapatmadan bu faciayı önliyelim.

NÂTIK POYRAZOĞLU (Muğla) — Efendim; tesadüfen ben de bu mevzu için söz almıştım. Arkadaşım, konu üzerinde, hassasiyetle durdular. Ben, yüksek huzurunuzu fazla iş-

gal etmemek için, yalnız bir müşahedemi nakletmekle iktifa edeceğim.

Bir yerden bir yere bir iş için giderken kırık bir kamyon üzerinde perişan, eşyalarla seyahat eden bir uzatmalı onbaşı gördüm. Tetkik ettim; bu onbaşı, tâyin edildiği bir yere, o köyün kamyonu ile gidiyormuş ve parasız gidiyormuş. Bu onbaşı, vazifesine bu şekilde giderse o yerde nasıl iş yapabilir, kanunları nasıl tatbik edebilir, bizim arzumuz dâhilinde nasıl tatbik edebilir; bunu takdirinize, Yüksek Meclisin takdirine bırakıyorum. Arkadaşımın niyazına ben de katılıyorum. Bu işi halletmek lâzımdır.

REİS — Nuri Ocakcıoğlu, buyurun.

NURİ OCAKCIOĞLU (Malatya) — Muhterem arkadaşlar, en mühim adlî ve idari vazife gören bu arkadaşlarımızın istikballerinin temini için ne lâzımsa bir an evvel yapılmasını, Sayın Bakandan ve Meclisten istirham ediyorum.

REİS — Başka söz istiyen yoktur. Fasıllara geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
201	Maaşlar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	15 038 772
202	Ücretler **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	380 700
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	947 700
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) ve 15 nci maddesinin (E) fıkralariyle 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	1 095 115
210	Temsil tahsisatı **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	3 000
214	Hazarda vazife görürken yaralanan subay ve erlere 1475 sayılı Nakdî Tazminat Kanunu gereğince verilecek tazminat **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	7 500
215	Atışlarda, erleri okutmada, binicilikte, öğretim ve eğitimde başarı, görevini yapmada yararlık gösterenlere 1493 sayılı Kanun gereğince verilecek ikramiye **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	6 000
216	20 yıl hizmetten sonra terhis edilen çavuş ve onbaşılar ile 4 ncü uzatmadan sonra terhis edilen erlere 1861 sayılı Kanunun 18 nci maddesi gereğince verilecek ikramiye **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	9 900
301	Merkez daireleri büro masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	8 200
302	Vilâyet büro masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	203 600
303	Basılı kâğıt ve defterler **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	80 000
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	155 000
305	Kira bedeli **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	310 097
306	Giyecekler **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	12 600
307	Yolluklar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	495 001
308	4598 ve 5501 sayılı kanunlar gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yolluklari **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	27 500

F.		Lira
309	Taşıt masrafları	835 570
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
401	Basımevi masrafları	3 400
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
405	Hayvan satınalma ve tavizi ve ölenlerin tazmini	107 500
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
409	Muayyenat	20 511 300
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
410	Askerî gereçler	8 660 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
411	Harb gereçleri ve teçhizatı	811 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
412	Tıbbi ecza ve sağlık gereçleri	119 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
413	Veteriner ecza ve gereçleri	10 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
414	Taşıma masrafları	650 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
416	Okullar masrafları	115 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
451	Yayın masrafları	8 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
476	Kurs masrafları	30 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
501	Geçen yıl borçları	34 400
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
502	Eski yıllar borçları	34 600
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar	600 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

C — Hariciye Vekâleti Bütçesi :

REİS — Hariciye Bütçesine geçiyoruz. Söz, Hariciye Vekili Fuad Köprülü'nündür.

HARİCİYE VEKİLİ FUAD KÖPRÜLÜ (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, Dışişleri Vekâleti Bütçesi, Yüksek Huzurunuza gelmiş bulunuyor.

Bu münasebetle, sizlere, dış siyasetimiz hakkında izahat vermeme müsaade buyurmanızı rica ederim.

Bunu yaparken, yalnız bu son seneye ait hâdiselerden bahsetmeyip mâruzatıma, milletimizin iktidarı Demokrat Partiye tevdi ettiğinden beri geçen dört senelik devreye de bir bakış mahiyetini vermek istiyorum : Hâdisatın böyle bir devre içinde tahlili, gösterilen muhtelif neticelerin müşterek vasıflarının daha mütebariz şekilde meydana çıkmasını temin edecek ve, bu suretle, sarfedilen mesainin, sistemli şekilde, müdir fikirler etrafında toplanmış olup olmadığı, elde edilen neticelerin hedeflere tekabül etmiş bulunup bulunmadığı daha iyi anlaşılacaktır.

Mümkün mertebe vaktinizi almadan belli başlılarını zikir ve tahlil edeceğim dış siyaset sahasındaki faaliyetlerimiz - esasen bildiğiniz gibi - şu ana prensiplere istinadetmiştir :

1. Memletketimizin refah ve tealisi ancak cihanda sulh ve emniyetin sağlanması ve istikrarın teessüsü ile mümkün olabileceği cihetle bu gayelerin tahakkukuna bütün imkânlarımızla çalışmak;

2. Bu maksatla, milletlerarası geçimin, tesanüdün ve ahlâkın anayasasını teşkil eden Birleşmiş Milletler Andlaşmasının prensiplerine ve ideallerine uygun olarak, gediksiz bir müşterek emniyet sistemi ve mekanizması kurulmasına hizmet etmek ve umumiyet itibariyle milletlerarası iş birliğine en geniş ölçüde katılmak;

3. Aynı zamanda bütün sulhsever devletlerle ikili münasebetlerimizi, imkânlar nispetinde, faal ve yapıcı bir dostluk mertebesine ulaştırmak suretiyle hem milletlerarası tesanüdün kuvvetlenmesine hizmet etmek, hem de böyle bir dostluğun, refah ve - maddi, mânevi - terakkiler bakımından bütün nimetlerinden memleketimizi âzami ölçüde istifade ettirmek;

4. Bir yandan bugünkü medeniyetimizin mânevi kıymetlerine bağlılık bakımından tam

mânasiyle idealist olmakla beraber, öte yandan, hâdisatın tahlilinde, bu tahlilden çıkan neticelere göre icabeden bütün fedakârlıkları göze almak, hayati mevzularda sözlere, vaitlere değil fiiliyata ehemmiyet vermek, meseleleri ehemmiyetlerine göre sıralayıp tâli ehemmiyette olanların hayati ehemmiyet arz edenler üzerinde tesir icra etmesine meydan vermemek suretiyle tam bir realizmle hareket etmek;

5. Başkalarından temin edebileceğimiz menfaatler ancak bizim onlara bilmukabele temin edebileceğimiz menfaatlerle mütenasip olabileceğine ve kendimizi gösterebildiğimiz ve hakiki değerimizi ispat edebildiğimiz derecede başkalarından alâka ve yardım bekliyebileceğimiz cihetle, hiçbir zaman imkânlarımızı ve icabatın emrettiği ölçüyü gözden kaybetmeden, atılgan ve müteşebbis olmak.

Muhterem arkadaşlar;

Prensiplerimizi bu suretle saydıktan sonra, şimdi, vakıa ve neticelerin tadat ve tahliline geçiyorum;

Evvelâ müşterek emniyet ve çok taraflı iş birliği mevzuunu ele alacağım.

Hiç şüphe yok ki, bir memleketin emniyeti, her şeyden evvel, kendi müdafaa kuvvet ve azmine dayanır. Fakat, muasır dünyanın zaruret ve icabları, ve bugün hür dünyanın mâruz bulunduğu tecavüz tehlikesinin topyekûn mahiyeti, bu emniyetin yalnız başına teminine imkân vermiyecek hale gelmiştir. Bugün, dünyada kendi emniyetini tek başına sağlamak iddiasında olan bir Devlet kalmamıştır. Bu itibarla, müşterek insanlık ve hürriyet ideallerine sahip olan milletler, sulh ve emniyet teminatlarını müştereken alacakları tertiplerde aramak ıztırarındadırlar. Birleşimş Milletlerin kurulmasında âmil olan düşüncenin en kısa ifadesi de budur. Asrımızın en muazzam müşterek emniyet tertibi olan NATO aynı hakikatın mahsulüdür.

NATO'ya girişimizin ikinci yıl dönümünü yeni tes'it ettik. Bu iki sene zarfında Teşkilâtın faaliyetlerine bütün gücümüzle iştirak ettik. NATO'yu daha da takviye edecek hiçbir gayreti esirgemedik. Bu çerçeve dâhilinde bütün müttefiklerimizle dostane temaslarımızı ve semereli teşriki mesaimizi inkişaf ettirdik. (Bravo sesleri).

Burada NATO çerçevesi içindeki bütün faaliyetlerimizden teferruatiyle bahsetmek, işin genişliği dolayısiyle ancak ayrı bir konuşma mevzuu olabilir. Bu çerçeve dâhilinde karşılıklı olarak muhtelif kademelerde vukubulan ziyaretlerin, plânlama sahasında yapılan müşterek mesai ve birçok manevraların, artık, diğer bütün NATO âzaları için olduğu gibi, bizim için de normal faaliyetler haline geldiğini kaydetmek isterim.

NATO'nun emniyet bakımından sağladığı büyük fayda yanında, dolayısiyle temin ettiği iktisadi faydaları da zikretmek icabeder. Bu cümleden olmak üzere, meselâ önümüzdeki birkaç sene zarfında memleketimize yapılacak askerî inşaat ve tesisatın tutarı 379 milyon 285 bin lirayı bulmaktadır. 59 milyon lirası tarafımızdan ödenecek olan bu meblâğın mütebakisi, NATO memleketleri tarafından müştereken tesis edilen fondan temin olunacak ve memleketimize döviz olarak gelecektir. Bu meblâğın sarfı ile memleketimiz 11 hava meydanı, 3 petrol borusu hattı, 5 deniz üssü, memleketi kavrıyacak radar tesisatı ve daha birçok modern müdafaa tesisleri kazanacaktır. Bu bakımdan kaydedebileceğim diğer bir misal de Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumumuza verilen silâh ve mühimmat siparişleridir ki bunların da bedeli dolâr olarak ödenecektir. (Alkışlar).

Sulhün korunması gayesinin tahakkuku için bütün gayretlerimizle içinde çalıştığımız NATO Teşkilâtına girmekle, emniyetimizi ölçüsüz derecede takviye ettiğimiz gibi, Teşkilâtın kendisi de Türkiye'yi kazanmakla mühim bir kuvvet unsuru temin etmiştir. (Alkışlar).

Bugün NATO çerçevesi dâhilinde takibettiğimiz yapıcı faaliyet ve işgal ettiğimiz mevki, bundan birkaç sene önce Teşkilâta girmemiz bahis mevzuu olurken hakkımızda izhar olunan bâzı tereddütlerle karşılaştırılırsa, o vakitten beri milletlerarası sahada kendi kıymetimizi tanıtmak bakımından ne büyük terakkiler kaydettiğimiz çok açık olarak görünür. (Bravo sesleri).

Muhterem arkadaşlar;

Bir taraftan NATO dâhilinde müşterek dünya emniyetinin sağlanması hususundaki faaliyetimizi devam ettirirken, diğer taraftan da sulhün yeni yeni tertip ve imkânlarla temin ve

takviyesi hususunda çalışmalarımızı inkişaf ettirdik. Memleketimizin bulunduğu coğrafi mıntakada sulh ve emniyetin tarsini ile birlikte Avrupa ve bütün hür milletler emniyet tertiplerinin takviyesini sağlamak bakımından ehemmiyeti gün geçtikçe daha ziyade takdir edilen Türk - Yunan - Yugoslav Dostluk ve İş Birliği Andlaşmasına temas etmek istiyorum. Yapılması için büyük faaliyet gösterdiğimiz bu Pakt, Atlântik Andlaşması gibi, doğrudan doğruya, Birleşmiş Milletlerin sulhün korunması yüksek idealine dayanır.

İki taraflı olarak, en memnunluk verici şekilde inkişaf eden Yunanistan ve Yugoslavya ile dostluğumuzu, müşterek tehlike karşısında daha da faal bir hale getirerek üçlü bir iş birliği haline ifrağ etmekle, nümune teşkil edebilecek bir realizm eseri vücuda getirdik (Alkışlar)

Birinci yıl dönümünü birkaç gün sonra idrak edeceğimiz bu Andlaşmanın maddi ve mânevi değeri üzerinde artık daha fazla konuşmaya ihtiyaç yoktur. Sadece, bu Andlaşmanın bir sene zarfındaki gelişmelerine kısaca temas etmek isterim. Andlaşmanın mükemmeliyetle işlemesi için bir Daimî Kitabet kurulmuştur. Buna dair Andlaşma yüksek tasvibinize sunulmuş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, üç memleket Erkânı Harbiyeleri arasında yapılan plânlama işleri için muntazaman yapılan görüşmelerden peyderpey alınan neticeler memnuniyet vericidir. Bu siyasi ve askerî karakteri yanında Andlaşma iktisadi, kültürel sahalarda da üç memleket münasebetlerini geliştirmek ve düzenlemek için hükümleri ihtiva etmektedir. Daimî Kitabetin mesaisi sayesinde esasen iki taraflı olarak inkişaflar kaydeden ekonomik ve kültürel münasebetlerimizi arzu ettiğimiz üç taraflı şekilde ahenkleştirmek mümkün olacaktır ümidindeyiz.

Kendi başına yüksek bir değer taşıyan bu Andlaşmayı her sahada geliştirmek için gayretlerimizi teksif ettiğimiz ve edeceğimiz gibi, bu mesainin, Atlântik Andlaşmasının yine aynı mıntıkaya raci mesaisiyle, münasip bir şekilde irtibatlandırılmasını da samimiyetle temenni etmekteyiz.

Tesadüfün hoş bir cilvesi olarak, Şubat ayı, milletlerarası iş birliği sahasındaki siyasi faaliyetlerimizde güzel yıl dönümlerinin telâki ettiği bir uğurla ay halini almaktadır. Filhakika NATO ya iltihakımızla Ankara Andlaşmasının yıl dönümlerini sînesinde cemeden bu ay şimdi de üçüncü bir hayırlı hâdiseyi sînesine almış bulunuyor : Bu hâdise Pâkistan'la bir andlaşma yapmak üzere müzakerata giriştiğimizin geçen gün resmen ilân edilmiş olmasıdır. (Alkışlar) Bugün için iki taraflı bir andlaşmanın akdine mâtuf olan bu müzakerelerden çok taraflı tertipler sırasında bahsetmekle onun alâkalı devletlerin iltihakına açık olacağını daha iyi tebarüz ettirmek isterim. Daha biz Pâkistân'la müzakereye girmeden, bu mesele hakkında, bâzıları dedikoduya kadar kayan birçok tefsirler ve tahminler matbuatta yer bulduğu için, geçenlerde Anadolu Ajansına maksatlarımızı izaha çalışan bir beyanatta bulunmayı zaruri telâkki ettim. Bu beyanatla istihdaf ettiğimiz başlıca gaye, mutasavver andlaşma ile Türkiye'nin haricî siyasetinde bâzı bakımlardan tahavvüller vukua geleceğine dair açık veya kapalı şekilde gazete sütunlarında tesadüf olunan tahminleri bertaraf etmek ve bu andlaşmanın hiçbir sulhsever ve iyi niyet sahibi devletin aleyhine olmayıp bilâkis hepsinin menfaatlerine hadim bulunacağını tasrih eylemek idi.

Askerî bir ittifak veya doğrudan doğruya askerî mahiyette olmamakla beraber, bu andlaşmanın sulhün ve emniyetin sağlamlaşması için iş birliği yapılmasını istihdaf edecek olması, aynı yüksek gayeye hizmet arzusunu taşıyan mücavir memleketlerin iştirakine, tâbir caizse otomatik bir davet mahiyetini taşımakta, yani, ayrıca davet yapılmasına lüzum bırakmamaktadır. Mahallindeki iki sulhsever devletin sırf kendi teşebbüslerinin mahsulü olacak olan bu andlaşmaya, coğrafi bakımdan alâkalı devletlerden her hangisi, ne zaman iltihakı kendisi için mümkün ve münasip görürse, iltihak hususunda ,arzu ettiği şekilde, serbestçe teşebbüs alabilir.

Muhterem arkadaşlar,

Şimdi sizlere Birleşmiş Milletlerdeki faaliyetimizden bahsetmek isterim. Harbi önlemek için emniyetin idamesi, devletler arasında iyi münasebetlerin inkişaf ettirilmesi, milletlerarası iş birliğinin temini, devlet ve fertlerin haklarına riayet lüzumu esaslarına müstenit bulunan bu beynelmilel teşekkülün prensipleri, Hüküme-

timizin de haricî siyasetinde takibettiği esaslara tamamen tetabuk etmektedir. Bu itibarla, böyle yüksek ideallere hizmet eden Birleşmiş Milletlerde âza olarak hissemize düşen vazifeyi, büyük bir gayret ve sadakatle yerine getiriyoruz. Bütün arzumuz ,halen bildiğiniz sebeplerden dolayı emniyet sahasında tam mahsul veremiyen bu teşkilâtın, istikbalde, yüksek gayesi için gereken bütün müeyyide imkânlarına sahip olmasıdır.

Birleşmiş milletlerin şu son dört yıl içindeki çok mütenevvi faaliyetleri sahasında, siyasetimizin en beliğ bir şekilde tezahürüne ve muvaffakiyetine mevzu olan meselelerin başında, hiç şüphesiz, Kore meselesi gelir. Birleşmiş Milletlerce Kore'de tecavüze karşı fiilî tedbirler alınması hakkında ittihaz olunan karara derhal ve tereddütsüz iştirak ettik. (Alkışlar.)

Kore imtihanı, tecavüzün hür milletlerin müttehit ve azimli cephesi karşısında muvaffakiyetsizliğe mahkûm bulunduğunu ispat etmiş ve bu facianın başka yerlerde de tekerrürünü önlemiştir.

Bu suretle, müşterek emniyet prensibi, dünya efkârında, tecavüze karşı en kuvvetli teminat mahiyetini fiilen de iktisabetmiştir.

Türkiye, Kore'de mütecavize karşı girişilen harekete derhal iştirak etmekle, Birleşmiş Milletler prensip ve ideallerine samimiyet ve sadakatle bağlı olduğunun, tecavüzün önlenmesinde hiçbir fedakârlıktan çekinmediğinin, dünyada sulhün tesisi, muhafazası ve emniyetin temini uğrundaki gayretlere, elindeki imkânlar dâhilinde daima müzahir olacağının en inandırıcı delilini vermiştir.

Memleketimizin Kore müdafaasına tereddütsüz iştiraki ve kahraman ordumuzun oradaki yüksek kahramanlığı; sulh unsuru olarak ehemmiyetimizi meydana koymuş, sulhsever memleketler nezdindeki itibarımızı çok yükseltmiş, Türkiye'yi dostluğu aranan ve sözüne güvenilen bir Devlet haline getirmiştir. Bu, kendi emniyetimizin takviyesi için en sağlam teminattır.

Bildiğiniz gibi Kore sulhünün akdi için önümüzdeki Nisan ayında Cenevre'de bir konferansın toplanması kararlaştırılmış bulunmaktadır.

Mütareke görüşmelerinde ve bunları takiben konferansın hazırlıklarını yapmak üzere son zamanlara kadar devam etmiş bulunan müzakerelerde, maalesef, ümit verici unsurlar görememiştik. Bununla beraber Cenevre Konferansının Kore'ye, muhtaç bulunduğu sulhü temin etmesini candan dileriz.

Güvenlik Konseyi gibi dünyanın en ağır ihtilâflarını halle memur olan bir teşekkülde âza olmak, hiç şüphesiz, çok ağır ve nazik mesuliyetler tevlideder. Görüşülen ihtilâflarda en yüksek menfaatlerini müdafaa eden ve bunu yaparken beşer temayülleri saiki ile hissiyatlarına kapılmaları tabiî görülmek icabeden tarafların arasını bulmak, ve bunların hepsini her vakit tamamiyle memnun etmek çok zordur. Fakat, milletler camiasında itibar ve mesuliyet sahibi bir Devletin, bu zorluklardan kaçınmaması icabeder. Her hangi bir ihtilâfın halli mevzuubahis olunca, rey ve mütalâamızı verirken takibettiğimiz hattı hareket her vakit, hak ve adalet prensiplerinden mülhem olmuştur. Konseye gelen meselelerde, kısa vâdeli sempatiler temini kaygısı ile, dünyanın içinde çırpındığı istikrarsızlığa yeni istikrarsızlık unsurlarının ilâvesine müncer olacak reyleri vermeye sevk edebilecek mahiyette olanlar çoktur. Biz, bu gibi meselelerde böyle bir za'fa kapılmamanın, Konseydeki vazifemizin en esaslı düsturu olduğunu hiçbir zaman unutmıyarak hareket etmekteyiz. Bizce, dünya menfaatlerini korumak için hak ve adalet yolundan başka bir yol mevcut değildir.

Birleşmiş Milletlerin faaliyetleri arasında, üzerinde ehemmiyetle durduğumuz mevzulardan biri de silâhsızlanma meselesidir. Halli gayet müşkül olan bu dâvada, öteden beri güttüğümüz gaye, herkesçe temenni olunan terki teslihatın âdil ve müvazeneli olması ve bilhassa güvenilir bir kontrola raptı keyfiyetidir.

Her sene Birleşmiş Milletlerin gündeminde 60 ilâ 70 mesele görünür. Bunların hepsinin müzakeresinde Delegasyonlarımız, memleketimizin ehemmiyeti ile mütetnasip, geniş bir faaliyet göstermektedir. Teşkilâttaki rolümüzün ehemmiyetine işaret etmesi itibariyle âzası bulunduğumuz Konsey ve Komisyonların bir listesini arz edeyim:

Memleketimiz, Güvenlik Konseyinde âzadır. Bu Konseye 1950 den beri, dört sene zarfında iki defa intihap edildik ki, bu, çok nadir bir mazha-

riyettir. Aynı zamanda Ekonomik ve Sosyal Konseyde de âzayız. Bu iki Konseyde aynı zamanda âza bulunan Devletlerin sayısı çok az olmuştur. Genel Kurulun Kolektif Tedbirler Komitesinde, Birleşmiş Milletler Mülteciler Teşkilâtı İdare Heyetinde, Güvenlik Konseyinin Silâhsızlanma Komisyonunda, Ekonomik ve Sosyal Konseyin Maliye, İnsan Hakları, Uyuşturucu Maddeler Komisyonlarında, Genel Kurulun Filistin Uzlaştırma Komisyonunda, Filistin Mültecileri Kalkındırma ve Bayındırlık Teşkilâtı İstişare Komisyonunda da âza bulunmaktayız. Seçim yoliyle sînesinde yer aldığımız bu komisyonlardan maada, Birleşmiş Milletler âzası olmamız neticesinde dâhil bulunduğumuz 11 ihtısas teşekkülü de vardır. (Bravo sesleri).

Muhterem arkadaşlar,

Âzası bulunduğumuz diğer mühim bir beynelmilel tetşekkül de, Avrupa Konseyidir. Bu teşekkülün nazarımızdaki en büyük kıymeti Avrupa ve avrupalılık mefhumlarını bütün beşeriyete misal olacak geniş bir ihata ve zihniyetle müspet eserler şeklinde tahakkuk ettirmeye çalışmasıdır. Teşkilât içerisinde bize düşen vazifeleri daha semereli bir şekilde başarmak gayesi ile, Strasburg'da Avrupa Konseyi nezdinde Daimî Delegelik vazifesini görmek üzere, bir Başkonsolosluk açmış bulunuyoruz.

Avrupa Konseyinin teşekkülü zamanında İstişari Asambleye iştirak edecek mümessillerimizin adedi sekiz kişi olarak tesbit edilmiş bulunmaktaydı. Yaptığımız teşebbüsler neticesinde bu aded ona iblâğ edilmiş ve Konsey statüsü buna göre tadil edilmiştir.

Avrupa camiası içinde muayyen mevzu etrafında daha dar çerçeveli birlikler kurulmaktadır. Bunun bugün tahakkuk etmiş yegâne misali Avrupa Kömür - Çelik Birliğidir. Bu Birlik bütün Avrupa Konseyi âzasına açık bulunmakla beraber iştigal mevzuunu dar bir sahaya teksif etmesi dolayısiyle halen altı âzası vardır.

Avrupa menfaatlerine ve Avrupalılık ruhuna hizmet ettiğinden emin olduğumuz bu teşekküle benzer, ziraat, tıp ve saire gibi başka ihtısas sahalarında da Birlikler teşkili için ortaya atılmış bulunan fikirler etrafında halen çalışmalar devam etmektedir. Mevzuları itibariyle memleketimizi yakından ilgilendiren bu çalışmaları teşvik ettiğimiz gibi, bunlar neticesinde vücut bulacak teşkilâtlara dâhil olmayı da düşünmekteyiz.

Avrupa Konseyi, son senelerdeki faaliyetlerinde, üyeleri arasında iktisadi, hukuki, sosyal, idari ve teknik sahalarda daha sıkı iş birliği ve daha fazla bir yakınlaşma temini maksadiyle isabetli karar ve tedbirler almış ve milletlerin hayatlarında mühim rol oynıyan mevzular üzerinde anlaşmalar hazırlamıştır.

Bu cümleden olmak üzere, (İhtira beratlarının tevdiindeki formalitelere mütaallik Sözleşme). (İhtiyarlık, mâlûliyet ve hak sahiplerine mütaallik rejimler hariç sosyal güvenliğe dair Avrupa ara anlaşması) ve (İhtiyarlık, mâlûliyet ve hak sahiplerine mütaallik sosyal güvenlik rejimlerine dair Avrupa ara anlaşması), (Sosyal ve Tıbbi Yardım Sözleşmesi) ve ek Protokolü ve (Orta öğretim müesseseleri diplomalarının muadeletine mütaallik Sözleşme) son Vekiller içtimaında, 11 Aralık 1953 tarihinde, imzalanmış bulunmaktadır. Bütün bu anlaşmalar yakında tetkik ve tasdikleri zımnında Yüksek Huzurunuza arz edilecektir.

Bundan başka mevcut ve mer'i hukuk telâkkilerimizin bir teyidinden ibaret olan ve âkid devlet olarak 4 Kasım 1950 tarihinde imzaladığımız «İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi» ve 20 Mart 1952 tarihinde Paris'te imzalanan eki Protokol tasdik edilmek üzere Büyük Millet Meclisine arz edilmiş bulunmaktadır. Ferde ait hak ve hürriyetleri, milletlerarası bir vesika ile tanıyıp teyideden ve devletler hukukunda çok ileri bir zihniyetin ifadesi olarak müeyyideye bağlıyan mezkûr Sözleşme, bütün âza devletlerin tasdikına iktiran edince, hakiki demokratik bir Avrupa Şart'ı teşkil edecektir.

Âza devletler arasında seyahatleri kolaylaştırmaya mâtuf olarak İstişari Asamblenin tavsiye ettiği tedbirleri ehemmiyetle nazarı itibara alan memleketimiz, Avrupa Konseyine dâhil memleketlerden birçoğu ile karşılıklı anlaşmalar akdetmek suretiyle vizelerin ilgası sahasında ileri bir mevkie vâsıl olmuştur. Halen müzakere halinde bulunulan Fransa ve İrlânda ve bunlardan başka Sarre ve İzlânda hariç, bütün Avrupa Konseyi âzaları ile vizelerin karşılıklı ilgası anlaşmaları imzalanmış bulunmaktadır.

Ayrıca Avrupa tesanüdünün memleketimize tealluk eden bir ifadesi olarak, Konsey Vekil

Delegeleri Komitesinin Mayıs 1935 içtimaında ittihaz ettiği, Bulgaristan'dan tehcir edilen ırkdaşlarımızın kalkındırılması ile alâkalı olarak Milletlerarası yardım teşekküllerine göndereceğimiz projelerin hayırhahlıkla nazarı itibara alınması yolundaki tavsiyesi ile, Konsey mensup devletleri, memleketimizde vâkı zelzele felâketzedelerine yardıma davet eden kararı da zikre şayandır.

Muhterem arkadaşlar,

Milletlerarası teşekküllerdeki çalışma ve iştiraklerimize dair izahlarımı bu suretle bitirdikten sonra, sözü müsaadenizle, devletlerle olan iki taraflı münasebetlerimize intikal ettireceğim.

Son dört yıl zarfında memleketimizle Amerika Birleşik Devletleri arasındaki münasebetler fevkalâde büyük bir gelişme göstermiştir.

Bu dostluk, iki memleketin karşılıklı menfaatlerine olduğu kadar tam ideal birliğine de dayanmaktadır.

Başkan Eisenhower'in daveti üzerine Reisicumhurumuzun Amerika'da yapmakta olduğu seyahatin teferruatını halkımız büyük bir sevinç ve heyecanla adım adım takibetmektedir. Bu seyahatin memleketimizde uyandırdığı alâka ve heyecan, Reisicumhurumuzun Amerikanın her tarafında, her çeşit muhitten gördüğü son derece sıcak ve dostane hüsnükabul, Türk - Amerikan dostluğunun iki milletin zihninde ve kalbinde ne kadar sağlam bir yer tuttuğunun en parlak delilidir. Bu dostluğun mahiyeti, sebepleri ve şümulü hakkında, bu seyahat sırasında yalnız Amerika'da devlet adamları tarafından değil, bu büyük milletin her tabakasına mensup fertleri ve matbuatı tarafından izhar edilen ve beslenen fikirler ve hisler ekseriya o derece veciz ifadelerini bulmuşlardır, ki beni burada bu çok kıymetli dostluğumuzu tekrar tahlilden vâreste kılmaktadır. Bu seyahatin meydan verdiği tezahürler, iki memleket arasında dostluğun salâbetini ve bugün iktisabetmiş bulunduğu samimîlik mertebesini, benim burada yapabileceğimden çok daha kuvvetle meydana koyan, parlak bir referandum halini almıştır.

Bugün, Birleşik Amerika ile ittifakımız ve iş birliğimiz, siyasetimizin temel prensiplerinden biri olmuştur ve olmakta devam edecektir. (Alkışlar).

Memleketimizle İngiltere arasındaki ananevi dostluk evvelâ 19 Ekim 1939 tarihli Türk - İngiliz - Fransız Yardım Anlaşması ile, sonra da memleketimizin Kuzey Atlântik Andlaşmasına iltihakı ile faal bir ittifak haline gelmiştir. (Bravo sesleri)

1952 yılının Ekim ayında, İngiltere Hükümetinin resmî davetlisi olarak, Başvekilimiz ile birlikte Londra'yı ziyaret ettik. Gerek bu münasebetle gerek kıraliçenin taç giyme merasimi münasebetiyle 1953 teki ziyarette İngiliz Devlet adamlariyle yaptığımız temaslar ve müzakereler, iki dost ve müttefik memleket arasındaki samimî rabıtaların teyidi ile kalmayıp cihan sülhunün tarsini bakımından iki memleketin iş birliği yapabilecekleri birtakım hususlar üzerinde de müşterek bir hattı hareket tesbitine yaramıştır.

Öteden beri siyasi, iktisadi ve kültürel sahalarda çok sıkı münasebetler idame ettirdiğimiz dost ve müttefik Fransa'nın davetlisi olarak Başvekilimiz ile birlikte, Paris'e yaptığımız ziyaret ve bizim davetimize icabetle Fransa Başvekili Mösyö Laniel ile Dışişleri Vekili Mösyö Bidault'nun ziyaretleri çok verimli fikir müdavelelerine ve prensipler tesbitine medar olmuştur.

İngiltere gibi iki defa müttefikimiz olan bu memleketin, dünyanın muhtelif yerlerindeki vazifelerinin kendisine ne kadar ağır mesuliyetler tahmil ettiğini tamamen takdir ediyoruz.

İtalya ile münasebetlerimiz mükemmel karşılıklı anlayış ve tam bir itimada dayanmaktadır. Vâkı davet üzerine benim, Aralık 1952 tarihinde Roma'ya yaptığım resmî ziyaret ile İtalyan Başvekili Mösyö Pella'nın, Hükümetimizin daveti üzerine Kasım 1953 tarihinde Ankara'ya yaptığı ziyaret bu dostluğun güzel tezahürlerini teşkil ettikten başka, çok verimli fikir müdavelelerine imkân vermiştir.

NATO içinde müttefikimiz olan bu devletle, her sahada sıkı ve samimî münasebetler idame etmekteyiz.

Yukarda, Ankara Andlaşmasından bahsederken de temas ettiğim Yunanistan ile aramızdaki dostluğun, şümul ve kuvveti izahtan vârestedir :

NATO nun İzmir Karargâhında beraber çalışıyoruz; Ankara Andlaşması içindeki iş birliğimize, esasen, yukarda temas ettim. Bunlar-

dan gayrı ikili temaslarımız günlük faaliyetler mahiyetini almıştır. Dört sene zarfında teati edilen resmî ziyaretlerin başlıcalarını hatırlamak bu bakımdan bir fikir vermeye kâfidir :

Haşmetlû Yunan Kral ve Kraliçesinin memleketimizi teşrifleri unutulmaz bir hâtıra olarak zihinlerimizde menkuştur. Reisicumhurumuzun Yunanistan'ı ziyaretleri hakikaten heyecan verici tezahürlere vesile olmuştur. Önce Mösyö Venizelos'un, sonra Başvekil Mareşal Papagos'un, Dışişleri Vekili Mösyö Stefanapulos ve Devlet Vekili Sifneos'la memleketimizi ziyaretleri, Başvekilimizin Aatina'yı ziyaretleri, son derece verimli olmuştur.

Yugoslavya ile derin bir samimiyete müstenit olduğu kadar müşterek sulh ve emniyet ihtiyaçlarımıza da cevap veren dostluğumuza büyük ehemmiyet vermekteyiz. (Bravo sesleri)

Ankara Andlaşmasının çerçevesi içinde Yugoslavya ile yaptığımız iş birliği günden güne verimli olmaktadır.

Yugoslavya'nın mümtaz Devlet Reisi Mareşal Tito'yu Ankara'da selâmlamakla ve geniş görüşlü bu Devlet adamı ile şahsi temaslarımızı en yüksek kademeye ulaştırmakla bahtiyar olacağız.

Muhterem arkadaşlar,

Harb sonrasında harikulâde bir süratle kalkınan Almanya ile her safhadaki münasebetlerimiz memnuniyet verici bir şekilde gelişmektedir. (Bravo sesleri).

Alman Başvekili ve Dışişleri Vekili Muhterem Konrad Adenauer'in, davetimiz üzerine, önümüzdeki Mart ayında Ankara'ya yapacağı ziyaretin, kendisi ile geniş şahsi temas imkânını sağlıyacağı ve iki memleket münasebetlerinin daha ziyade inkişafına hizmet edeceği muhakkaktır.

Hür milletler camiasının sulh, emniyet ve tealisi bakımından birinci derecede kıymet ve ehemmiyet arz eden Federal Almanya'nın, Avrupa camiasında kendisini bekliyen iş birliğine bütün shalarda katılması imkânlarının hâsıl olmasını samimiyetle temenni etmekteyiz.

Memleketimizle İspanya arasındaki münasebetler gayet dostanedir.

Akdeniz'in Batı ucunda mühim bir stratejik mevkii işgal eden İspanya'nın, hür dünyayı tehdideden tecavüz tehlikesine karşı kurulan müdafaa manzumesine girememiş olması Avrupa'nın bu kısmında mühim bir boşluk meydana getiriyordu. Amerika Birleşik Devletleri ile İspanya arasında imzalanan karşılıklı iktisadi ve askerî yardım andlaşması müşterek sulh cephesinin bu mühim boşluğunu kısmen telâfi etmektedir. Bu bakımdan İspanyol - Amerikan Andlaşmasını memnuniyetle karşılıyoruz.

Birleşmiş Milletler dâvasına bağlılığını ve her türlü tecavüze mukavemet azmini Kore Harbine geniş mikyasta katılarak fiilen göstermiş olan ve NATO camiasında gerek silâh temi netmek gerek talim ve terbiye sağlamak suretiyle çok faal bir rol oynıyan Kanada ile dostluk münasebetlerimiz ve işbirliğimiz her gün biraz daha inkişaf etmektedir. Kendisinden gördüğümüz askerî yardımı burada şükranla kaydetmek isterim.

Muhterem arkadaşlar,

Bütün Orta - Şark memleketleriyle normal münasebetlerimizin gelişmesinde Irak, Lübnan ve İran'la olan dostane münasebetlerimizi bilhassa zikretmek isterim.

Irak Devlet ricalinin iki memleketi ilgilendiren mevzularda daima anlayış gösterdiğini belirtmeyi bir vazife bilirim. Sadâbat Paktından beri aramızda mevcut samimî dostluğu takviye hususunda daima gayret etmekteyiz. (Bravo sesleri).

Mısır ile aramızda, son zamanlarda, matbuata intikali dolayısiyle nispeti büyümüş görünen şayanı esef bir mesele tahaddüs etmiştir. Milletlerarası münasebetlerin normal usulleriyle halli basit olan böyle bir hâdise, her ne kadar vermekte olduğum umumi izahların çerçevesine girebilecek mahiyeti haiz değil ise de uyandırdığı alâka dolayısiyle mevzuubahis ediyorum. Malûm olduğu üzere hâdisenin vukuunu mütaakıp neşrettiğimiz tebliğ ile mâvakaı anlatmış, Büyük Elçimizin hareketini tasvip etmediğimizi bildirmiştik. Bu suretle mesele son derece basitleşmiş oldu. Yani bizim gayet açık ve dürüst hareketimiz muvacehesinde Mısır Hükümeti de hâdisede normal diplomatik teamüllere uymadığını müşahade ettiğimiz hattı hareketindeki kusuru kabul ederse mesele kapanmış olacaktı.

Bu suretle meseleyi hakiki değeri ölçüsüne icra edip sapılması kolay fevrî hareketlere itibar etmiyerek mûtat diplomatik usullerle hal yolunu aramayı milletimize has olan temkin ve

vekara daha uygun bulduk. Şimdi, işin bu şekilde halli için Mısır Hükümetiyle temas halindeyiz. Bu diplomatik temaslar neticesinde mesele bir hal suretine iktiran ettikten sonra meselenin bütün safahatı tabiatiyle umumi efkâra arz edilecektir.

Kendisine karşı çok samimî dostluk hisleriyle meşbu bulunduğumuz komşu ve dost İran'ın dahilî durumunu tarsin ile milletlerarası ihtilâflarını hal yoluna girdiğini büyük bir memnunlukla müşahede etmekteyiz. İran milletinin maddeten ve mânen kuvvetli, müreffeh ve mesut olmasını ve kalkınmasını bir an evvel tahakkuk ettirmesini candan temenni ederiz. Umumiyetle dünya sulhü için bunun büyük bir ehemmiyeti olduğuna inanıyoruz.

Hür ve müstakil milletler arasında yer alışını büyük bir haz ile selâmladığımız Birleşik Libya Kırallığile aramızda en sıkı dostluk bağlarının tesis ve idamesine büyük bir ehemmiyet atfetmekteyiz. Bildiğiniz gibi bu Devlet nezdinde geçen sene bir elçilik açmış bulunuyoruz.

Eski ve samimî dostmuz Afganistan'la artık bir anane haline gelen iyi münasebetlerimiz, gün geçtikçe inkişaf etmektedir. Bu yolda en güzel inkişafların temini için elimizden gelebilecek her türlü gayreti göstermeye de hazırız. Afgan Başvekili Altes Davud Han geçen Temmuz ayında Hükümetimizin davetlisi olarak memleketimizi ziyaret etmiş ve unutulmaz hâtıralar bırakmıştır. Bu dost memleketin her bakımdan daima daha kuvvetli ve müreffeh olmasını candan temenni ediyoruz.

Yukarda tafsilen bahsettiğim en yeni inkişafı anlattıktan sonra bilmem Pakistan'la münasebatımızın mükemmeliyeti hususunda izahat vermek icabeder mi?

1951 de memleketimize gelen kıymetli Pakistan Hariciye Nazırı Zafirullah Han ile değerli bir asker olan General Eyüp Han'ın geçen yaz vâkı ziyaretinden sonra, bu dost memleketin çok geniş ve realist bir dünya görüşüne sahip bulunan kıymetli Umumi Valisi Gholâm Muhammed'i de geçenlerde aramızda selâmlamış bulunmaktan büyük bir bahtiyarlık duymuştuk.

Pakistan'la hazırlamakta olduğumuzu biraz evvel söylediğim andlaşma bu ziyaret esnasında vukubulan fikir teatisinin mesut bir neticesidir.

Hindistan ile de eskiden beri kuvvetli dostluk münasebatı idame ettirmekteyiz. İstiklâline kavuştuktan sonra kendisi ile Dostluk ve Kültür Anlaşmaları imzaladık. Mevcut kültürel münasebetlerimiz, bursiyeler, eski eserler ve ilmî neşriyat mübadelesine munhasır kalmayıp, yakında üniversitelerimizden birinde, ilim ve tetebbu meraklılarını ziyadesiyle memnun bırakacak bir «Hint Etüdleri» kürsüsü ihdası suretiyle bir kat daha tersin edilmiş olacaktır. Geçen Mart ayında, Büyük Millet Meclisinden seçilen Temsilî Heyetimiz, Hint Parlâmentosunun davetlisi olarak Hindistan'ı ziyaret etmiş ve çok samimî bir hüsnü kabule mazhar olmuştu.

Dünya işlerinde mühim bir rol oynıyacak olan bu büyük memleket ile münasebetlerimizin daha da inkişaf etmesi samimî emelimizdir.

Onun da bizim kadar sulhün ve milletlerarasında iyi geçimin teessüs etmesini kuvvetle arzu ettiğinde en ufak şüphemiz yoktur.

Aramızdaki yegâne fark aynı gayeleri temin için kullandığımız usullerden ileri gelmektedir. Aynı gayeyi istihdaf edenlerin kullandıkları usullerin arasındaki farkın onları yekdiğerinden ayırmasına, soğutmasına bir sebep teşkil eylememesi icabeder.

Memleketimizle Japonya arasında imzalanan Barış Andlaşmasının meriyete girmesini mütaakıp bu memleket ile siyasi münasebetlerimizi yeniden tesis etmiş ve karşılıklı büyükelçiler göndermiş bulunuyoruz.

Uzak Doğu'nun bu ileri memleketiyle münasebetlerimizin sıkılaştırılmasına çalışmaktayız.

Formoza'daki Milliyetçi Çin Hükümetiyle samimî münasebetler idame ettirdiğimizden, Tokyo Büyükelçimiz aynı zamanda bu Hükümet nezdinde de akredite edilmiş bulunuyor.

Kendileriyle dostluk münasebetler idame ettiğimiz memleketlerden bahsederken NATO çerçevesi içinde müttefiklerimiz bulunan Norveç, Danimarka, Holânda, Belçika, Lüksemburg ve Portekiz'le siyaset ve dostluk safhalarındaki münasebetlerimizin samimiyet havası içinde her gün inkişaf etmekte olduğunu söylemek isterim. Bunların birçoğu ile ve NATO'ya dâhil olmıyan eski dostumuz İsveç ile esasen Avrupa Konseyi içinde verimli ve daimî bir teşriki mesai halindeyiz

İttifaka ve Avrupa Konseyine girmemiş olan İsviçre ile münasebetlerimiz eskisi gibi bir dostluk havası içinde gelişmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler de hemen daima dostça çalıştığımız Lâtin Amerika memleketleriyle münasebetlerimiz de gittikçe inkişaf etmektedir. Memleketimizdeki son zelzele felâketi zamanında beynelmilel tesanüdün iftihar verici bir tezahür ve ifadesi olarak muhtelif dost memleketlerce yapılan yardıma büyük bir sıhhi heyet göndermek suretiyle iştirak ve her vesile ile memleketimize karşı dostluğunu izhar eden Arjantin ile olan münasebetlerimizi bu dostane istikamette inkişaf ettirmek arzumuzu bilhassa belirtmek isterim.

Aynı münasebetle, memleketimize fevkalâde bir delege gönderen ve felâketzedelerimize yardımda bulunan Majeste Habeşistan İmparatoru'na, Reisicumhurumuzun teşekkür mesajını hususi bir murahhasımızla ulaştırdığımızı da ilâve etmek isterim.

Sovyet Rusya ile olan münasebetlerimize gelince, bu memleketin siyasi adamlarının lisanında bir müddetten beri yumuşak bir politika takibettikleri hissini tevlidetmeye mâtuf bir eda mevcuttur. Bu hususta son Kasım ayında Reisicumhurumuz tarafından ifade olunan fikri tekrarla, Sovyetlerin bu yeni politikalarında samimî olmalarını ve bunu fiiliyatla teyidetmelerini temenni ettiğimizi söylemek isterim.

Muhterem arkadaşlar,

Müsaadenizle şimdi de Amerika Birleşik Devletlerinin memleketimize (1950 - 1954) devresi zarfında yapmış olduğu askerî ve ekonomik yardımlara temas etmek istiyorum.

Bu devre zarfında memleketimize yapılan askerî ayni yardımların tutarı 954 milyon dolâra varmaktadır. (1950 - 1951) devresinde 181 milyon olan bu yardım (1953 - 1954) devresinde 253 milyonu bulmuştur.

(1950 - 1954) devresi zarfında, ordumuzun takviyesi ve modernleştirilmesi için alınan bu 954 milyon dolâra ilâveten yine millî savunmamız için sağlanan ikinci bir yardım şekli de, ekonomik yardımların istimalinden tevellüdeden karşılık paralar fonundan yapılan liberasyonlardır.

Şimdiye kadar karşılık paralar fonundan Millî Savunma ihtiyaçları için yapılan tahsisler yekûnu (380) milyon liraya baliğ olmaktadır. (380) milyon liralık bu tahsisatın tamamı (1950-1954) devresi zarfında temin olunmuştur. Bu miktara ilâveten, (1953 - 1954) devresi ekonomik yardımlarında, istimali neticesinde karşılık paralar fonunda tekevvün edecek olan Türk liralarının da kısmıâzamı, yine millî Savunmamız için sarfolunacaktır. (Alkışlar)

Amerikan ekonomik yardımına gelince; (1950 - 1954) devresi zarfında almış bulunduğumuz ekonomik yardımların yekûnu (237) milyon dolâra bâliğ olmaktadır. Buna (1953 - 1954) devresi zarfında alınacak olan tahsis ithal olunmamıştır. Bu devre zarfında alınacak yardım miktarından, şimdilik katî olarak belli olmamakla beraber bugüne kadar alınan 21 milyon dolârlık bir tahsis, proje ve daireler itibariyle tevzi olunmuştur.

1952 - 1953 devresinde alınan (67) milyon dolârlık yardımın tamamı hibe yardımı olduğu gibi (1953-1954) devresinde alınacak, miktarı henüz belli olmıyan yardımlar da kâmilen hibe yardımı mahiyetinde olacaktır.

Mashall yardımlarının seyrinde bizi ilgilendiren mühim bir cihet de eski senelerde memleketimizde daha ziyade kredi yardımları yapılırken 1950 den sonra yapılan teşebbüsler neticesinde bu yardımların hibeye tahvili olmuştur. (1950-1954) arasında alınan yardımların hibe nispetleri :

1950-1951 de % 65 iken

1952 den beri yüzde yüzü bulmuştur.

Ekonomik yardımların bizi ilgilendiren safhalarından bir diğeri de diğer memleketlere yapılan yardımlarda büyük mikyasta kısıntılar yapılmasına ve hattâ bir kısım memleketlere yapılan yardımların kesilmesine mukabil memleketimize yapılan yardımların bilâkis artmış bulunmasıdır. (Bravo sesleri).

Gelecek senelerde Amerika Hükümetince yapılacak ekonomik yardımların nihayete ermesi muhakkak olmakla beraber bunları en iyi bir şekilde kullanmış olan memleketimize yapılan yardımların bir müddet daha devam ettileceği salâhiyattar makamlarca şimdiden ifade olunmaktadır. (Alkışlar).

Muhterem arkadaşlar,

Yukarda zikir ve tahlil ettiğim haricî siyasetimize mütaallik faaliyetlerin daima yapıcı, daima müspet ve realizmi elden bırakmaksızın daima hayırhahane olduğunu iftiharla söyliyebilirim. (Bravo sesleri)

Dostlarımızla daha faal şekilde dostluk yapmaya ve her zaman yeni dostluklar kazanmaya

çalışmaktayız. Bunu yaparken, mâruzatımın başında da söylediğim gibi fazla ehemmiyeti olmıyan hususların asıl ehemmiyetli hususlar üzerinde icrayı tesir etmemesi lüzumunu daima göz önünde tutuyoruz: En iyi dostlar arasında bile arada sırada halli lâzımgelen ufak tefek pürüzlü meseleler olabilir. Biz, bu nevideu meselelerle karşılaştığımız zaman, onları daima hakiki mahiyet ve ehemmiyetleri çerçevesinde mütalâa ediyoruz ve hiçbirini dostluğumuzun yeni baştan gözden geçirilmesini istilzam edecek mühim şeyler gibi ele almıyoruz. Hattâ, bunların dostluklarımız üzerinde her hangi bir menfi tesir icra etmesine imkân vermedikten başka, bilâkis onları dostluğumuzun güzel havasından istifade etmek suretiyle mütekabil anlayış içinde hal yolunu tutuyoruz ve çok şükür bu dürüst hareket tarzımızın mükâfatını görüyoruz. Bugünkü dünya vaziyeti muvacehesindeki durumumuz gayet müspet ve yapıcıdır: Hür dünyanın mâruz bulunduğu muazzam ve topyekûn tehlikeyi olduğu gibi görüyor, onun vehameti karşısında teyakkuzu ve fedakârlıkları elden bırakmamak zaruretini bir an bile gözden kaçırmıyoruz, fakat, aynı zamanda ucuz bedbinliğe de asla kapılmıyoruz. Her gün daha kuvvetli ve müttehit oldukça, sulhün korunabileceğine inanarak çalışıyoruz. (Bravo sesleri).

Bugün için sulhün sağlanmış olduğuna inanmak büyük bir safdillik olur. Son Berlin Konferansı bunu açıkça göstermiştir. Bu tecrübe, hür devletlerin, güzel arzu ve niyetlerini birer hakikat gibi telâkki etmelerini, hayallere kapılmamalarının ne kadar elzem bulunduğunu bir kere daha ispat etmiş bulunuyor. Mamafih bu, nevmidiye kapılmak için bir sebep değildir. Bundan alacağımız ders, hür devletlerin yekdiğerine daima daha sıkı bağlanması, daima daha müttehit şeklinde kuvvetlenmesi lüzumunun benimsenmesi şeklinde tecelli ederse (Berlin) çok faydalı bir tecrübe mahiyetini kazanmış olacaktır.

Dostlarımız ve hüsnüniyet sahibi memleketler bizim dört yıldan beri takibettiğimiz azimli, realist ve yapıcı siyasetimizi anlamakta, bize itimat etmektedirler. Bunun neticesi olarak Türkiye artık yalnız değildir. Onun samimî ve kuvvetli dostları ve müttefikleri vardır. Onun iş birliği aranmakta ve ona yardım edilmektedir. Memleketimizi en kuvvetli müşterek emniyet sistemine sokmağa muvaffak olan, ona bütün dünyada büyük bir itibar sağlıyan dört seneli dış siyasetimizin, Yüksek Meclisiniz tarafından kaç yıldır olduğu gibi şimdi de tasvip ile karşılanacağını ümidetmekteyiz. (Şiddetli ve sürekli alkışlar).

REİS — Türkiye Köylü Partisi Grupu adına Remzi Oğuz Arık.

REMZİ OĞUZ ARIK (Seyhan) — Muhterem arkadaşlar, 1954 Hariciye Bütçesini Hariciye Vekilimiz, geçen defaki güzel teamüle uyarak yine bize esaslı bir ekspoze ile açmış bulunmaktadır. Güzel teamül. Ve böylece, yalnız 1954'ün değil, bütün 4 senelik Demokrat Parti İktidarının aynı zamanda memlekete yönelen çok mühim bir sahadaki faaliyetinin bize hulâsasını vermektedir. Bu hulâsaya teşekkürümün ikinci sebebi şudur ki; bizim de aynı noktada, geniş bir şekilde memleketin ufkuna ve hariciye işlerine bakmamızı temin etmiş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, geniş şekilde dış siyasetimizin üstünde durmadan önce, birkaç dakikanızı alarak, Bütçe Komisyonu mümessillerinin, raportörlerinin verdiği rapor üzerinde durmak istiyorum. Çok enteresan noktaları olan ve hakikaten hepimizi düşündürmeye yarıyan bu küçük raporda öyle noktalar üzerinde durulmaktadır ki, dört seneden beri Hükümete ve bilhassa Hariciye Vekâletine, defalarla hatırlattığımız, eksiğine işaret ettiğimiz hususların, şu küçücük sayfaların birçok noktasında ne kadar bâriz bir şekilde ortaya çıkmış olduğunu göreceksiniz. Bütçe Encümeninin raportörlerinin belirttiğine göre, Bakanlık, 201 nci faslın 11 nci maddesi münasebetiyle 42 tane kadro istemektedir. Bu 42 kadro münasebetiyle bizim raportörlerimiz, bâzı izahat vermektedir : «Hükümetin gerekçesinde izahat bulunmadığı için kendilerine şifahen müracaat ettik. Ozaman öğrendik ki; iş hacmları çoğalmıştır, diye geçirilen satırlar, aslında, böyle değildir. Çoktandır açık bulunan 42 kadronun artık önlenemez eksikliğini önlemek içindir.» dediler.

Bu Meclis, bu Büyük Meclis, bu Efendi Meclis, hele dış meselelerde, hele askerî meselelerde vekillerimiz neyi hakkiyle istemiştir de vermemiştir? Bu itibarladır ki şu 42 kadronun bugüne kadar açık tutuluşunu, yine Teşkilât Kanununun eksikliğinin zımni ve garip bir ifa-

desi olarak kaydetmek mecburiyetindeyim. Benim sevgili, kıymetli dostlarım ellerindeki teşkilâtın, maalesef, farkında değillerdir, diyeceğim.

İkinci küçük nokta; dört yıldır kendilerinin istemeyi düşünmediği bâzı şeyler vardır. Raporda : Bir tek memurla çalışan elçiliklerimiz vardır, bunlar çok müşkül vaziyettedir, bu itibarla yeni kadro istemekteyiz, deniyor.

Muhterem arkadaşlarım, bilhassa son yıllarda hariciye işlerimizin nasıl kesafet kazandığını cümle âlem bilmektedir. Bizim Hariciyemiz, böyle bir mesele üzerinde nasıl durmaz? Tek memurla bir elçiliğin çalışamıyacağını bizim Hariciyemizin çoktan takdir etmesi icabederdi. Kendilerine, raportörler soruyorlar : Niçin bu 42 kadroyu doldurmadınız? Aldıkları cevap, raportörleri hayretler içinde bırakacak şekildedir. Raportörlerin raporuna, bilhassa müracaatınızı rica ederim. Raportörlerin aldıkları cevap şudur : Efendim, kifayetli eleman bulamıyoruz.

Türkiye'de bu elemanı bulamamak ayrı bir acîbe. Fakat acaba benim kıymetli dostlarım, şu dört seneden beri Türkiye'de kifayetli eleman yetiştirmek için ayrı bir mektep mi açtılar ki birden bire bu 42 kadro doldurulsun?

Raportörlerin, Türkiye'de bu kadroların doldurulmaması üzerindeki hayretleri, ayrıca hepimizin hayretine müsavidir. Dört seneden beri bunun doldurulmaması bir alâkasızlığın ifadesidir; bir.

Bir de, Teşkilât Kanunu gelmedikçe yani, bir Vekâlet kendisine lâzım olan mekanizmayı kaç kişi ile ve ne gibi insanlarla işletebileceğini düşünüp, buna göre hazırlanmadıkça, bu işler sürüncemede ve rasgele kalacaktır.

Muhterem arkadaşlar; bir küçük noktaya daha ilişeceğim.

301 nci faslın 40 ncı maddesine, sekiz bin lira fazla isteniyor. Küçük noktalar demiştim; hakikaten minik noktalar bunlar. Raportörler bunun sebebini soruyorlar; aldıkları cevap hakikaten enteresan. Diyorlar ki; bizim sağımızda Başvekâlet binası var, öbür tarafımızda da Çalışma Vekâleti, kırtasiye depoları, bürolar filân. Bu itibarla masrafımız artmaktadır. Bütçe Encümeninin raportörleri arkadaşlarımız, tetkikatta bulunuyorlar, görüyorlar ki; ileri sürülen sebepler yerinde değil. Bu dairelerin hepsi, kendilerine ait olan ödeneği belâğanmâbelâğ almaktadır. Hariciyemizin bu gibi isteğini tanzim eden arkadaşlar, istediklerinin pek farkında değil.

Müsaadenizle bir küçük noktaya daha ilişeceğim. Görüyorsunuz ki, arkadaşlar, temas etmek istediğim mevzular, hep küçük noktalar.

304 ncü faslın 21 nci maddesinde, ecnebi memleketler teşkilâtımız için kira bedelleri olarak 750 000 lira harcamaktadır.

Bunu komisyonda ve bu Meclis huzurunda yalnız bizler değil, muhterem birçok arkadaşlar, tekrar etmiştir. 750 000 lirayı bu memleket vermiştir ve verecektir. Yalnız, insaflarına müracaat ediyorum, her sene bu parayı vereceğimize dört sene içinde ihtiyaç olan yerlere birer elçilik binası yapsaydık her halde daha isabetli olurdu. Galiba Türk bünyesi ve şahsiyeti büsbütün başka bir gelişmeye dayanmış olacaktı. Bizim buradaki ecnebi dostlarımızın bize gösterdiği örneği, sadece hatırlatacağım.

Küçük küçük noktalar üzerinde durdum Şimdi, hariciyemizin asıl geniş ufkuna bir göz atabiliriz.

Muhterem arkadaşlar, bizim hemen hemen bütün konuşmalarımızda ve buradaki mâruzatımızda hariciyemizin dört seneden beri kazandığı dinamizmi, muhabbetle andık. İçinde hırs bulunmıyan, içinde hakikatı zedeliyecek kin bulunmıyan bir Türk çocuğu yoktur ki, bizim muhabbetimize iştirak etmesin. (Bravo sesleri) Bizim naçiz kanaatimiz, hakikaten orduda olduğu gibi, hariciye meselesinde de dünyanın karşısına yekpare çıkmamızın lüzumudur. Bunu büyük bir samimiyetle, yalnız huzurunuzda değil, Allah'la bir olduğumuz yani kendi kendimize bulunduğumuz zamanlarda da daima söylemekten çekinmedik. İşte bu samimiyete dayanarak şimdi noktai nazarlarımızı, açıkça belirteceğiz. Bu dinamizmin türlü safhalarına ait olarak Hariciye Vekilimiz, gayet geniş şekilde izahat vermiş bulunmaktadır. Bu bir hulâsadır. Bütün Devletlerle münasebetimiz, bütün dünya ile münasebetimiz bilhassa muayyen prensiplerin içine sıkıştırılmış bulunmaktadır. Bunların en güzeli; cihanda barışı, istikrarı sağlamaktır. Türkiye Cumhuriyetinin o büyük Sırat Köprüsünden Anadolu Kurtuluş harbleri adımı verdiğimiz o yaman Sırat Köprüsünden

geçtikten sonra, Büyük Kumandanın çizdiği (Misak - i Millî) yi hatırlamanızı rica ediyorum. Efendi kumandanın, büyük kumandanın çizdiği Misâkı - Millîyi hatırlamanızı rica ediyorum.. Misâki - Millî, Türk'ün, Türk çocuklarının bu mücadele ile beraber tamamiyle yeni bir kanaatle, anlayışla dünyaya baktıklarını gösterir. O da : Hiçbir zaman dışarıya, başkasının yurduna tecavüz etmemek, hiç kimsenin edindiği şeyleri elinden almamaktır. Arkadaşlarımız, bu Misâkı - Millî içerisinde, kendilerine düşeni yapmaya çalışmışlardır. Fakat yapmaktan yapmaya fark var. İnsanların bir ileriye atılarak yaptıkları hareket var, bir yerinde sayarak sabırla, tahammülle yaptıkları hareket vardır. 1950 den sonraki hareket yerinde sayarak, sabır postuna oturarak yapılan bir hareket değildir. İşte biz Kore'ye ve daha başka hareketlere giriştikleri içindir ki, onları beğendik. Bugün bu, cihanda barış ve istikrar prensiplerine bağlandıkları için kendilerini muhabbetle karşılıyoruz. Böyle muhabbetle karşılayışımızın sebeplerinden bir tanesi de şu : «Medeniyetimizin mânevi değerlerine bağlı kalacağız, Fakat öte yandan hayati mevzularda lâfa değil, fiiliyata ehemmiyet verecek ve meseleleri ehemmiyet sırasına göre, sıraya koyacağız.» Ne güzel. Şimdi bilhassa bu noktada, biraz sonra bâzı görüşlerimi izaha geçmek niyetindeyim.

3. Kıymet ve ehemmiyet verdiğimiz prensip : «Diğerlerinden gelecek menfaat, bizim sağladığımız menfaatle mütenasip olacaktır! O halde ölçüyü yitirmeden dinamik olacak ve istifade etmek yoluna gideceğiz.»

Muhterem arkadaşlarım; bizim kıymetli hariciyemizin bu prensiplere riayeti, dünya ölçüsünde nasıl tezahür etmektedir?. Şayanı hayret bir hâdisedir ki, bizim arkadaşlarımız, bizi çevreliyen yakın muhit dışında bütün âlemle dost geçinme yolunu bulabiliyorlar. Bu, o kadar güzel bir şey ki, kendilerini tebrik etmemenin imkânı yok. Bizi çevreliyen ve çok yakın muhitlerin dışındaki meselelerde oldukça objektif olarak ve şimdi misalini vereceğim ve demin iyi bir dinamizm diye vasıflandırdığım müstakil hareket içindedirler.

Kendileri saydılar, başınızı ağrıtmaya lüzum yok: İngiltere ile, Amerika ile, Fransa ile, İtalya ile, Yunanistan'la, hepsiyle, Yunanistan'ı geçiyorum, fakat diğer Orta ve Yakın - Şark'a ait olmıyan bu mıntakalarda arkadaşlarımız şu üç prensibe itinayı muhafaza etmektedirler. Yalnız, itiraf etmek icabeder ki, bu mesut itinayı, komşularımızla münasebetlerimizde, daha farklı görmekteyiz. Meselâ Yakın-Doğu'da Yunanistan'la münasebetimizi, Büyük Atatürk'ün bu hususta vermiş olduğu objektivite örneğini, bizim arkadaşlarımız güzel devam ettirmişlerdir. O, dün yendiği ordunun siyaset adamlarını memleketine çağırmak ve ona en samimî teklifleri yapmak suretiyle siyasi ve komşuluk münasebetlerinde kinin yeri olmadığının en güzel misalini bize vermiştir. O'nun Balkan Paktına ait olan teşebbüslerini bugünün nesli gayet dikkatle ele almış bulunmaktadır. Bundan duyduğumuz haz, büyüktür. Hakikaten bu meseledeki temiz görüşlülüğü bugünkü neslin benimsemesinden daha efendice, daha kârlı bir yol bulunmamak lâzımgelir. Bu hususta Hariciye Vekili, Muhterem hocamız ne diyor? : «Münasebetlerimizde medeniyetin mânevi değerlerine bağlı, hayatı mevzularda fiiliyata ehemmiyet verilecektir.» Bunda tamamen kendileriyle beraberiz. Ancak, Yunanlı dostlarımızla münasebetlerimiz gözden geçirilince faaliyetimizin, Yunanlı dostlarımızın fiiliyle alâkasının olmadığını görürüz. Bu, açıkça ifade edilmese de, ortada, Yunanlı komşularımızla aramızda tatsız birtakım hâdiseler vardır, eğer bizim basınımız ve dünya matbuatı yalan söylemiyorsa! Bütün bunları, Türk çocuğu Büyük Atatürk'ün bize bıraktığı bu prensibe uygun olarak düşünmek mecburiyetindedir. Ben, dostluğa, fert olarak da hürmet ettiğim gibi cemiyet olarak da hürmet ederim; bu sebeple Büyük Atatürk'ün kıymet verdiği prensibi zedelememek için fazla söylemeden, hariciyemizden daha uyanık olmalarını rica ederim. Bizi çocuk yerine koymamalarını, dün bizim yetiştirdiğimiz insanların bugün bize ustalık dersi vermemelerini çok isteriz. Bizim gibi büyük tarihli millete bu şekilde hareket yapılamaz yapılmamalıdır. Kendileriyle münasebet halinde bulunduğumuz milletlere bakın; hepsi, bizim rahlei tedrisimizde yetişmiş, bizim toleransımızla, efendiliğimizle ortaya çıkmışlardır. Hattâ, bugün (demir perde) arkasında bulunan Macaristan'dan başlıyarak sıralıyabiliriz. Övünmenin zamanı değil, bilirim; yalnız şunu tesbit ediyoruz ki bizim gibi millete bu şekilde

muamele etmek, dost denenlere yakışmaz. Çünkü siyasi sahada dostluk daima karşılıklıdır. İngiltere ile olan bu münasebeti böylece tebarüz ettirdikten sonra... (İngiltere değil, Yunanistan sesleri) Evet, affedersiniz, teşekkür ederim, Yunanistan..

İspanya ile olan münasebet dolayısiyle bir noktayı belirtmeye müsaadenizi rica ederim. Biz, İspanya ile olan münasebatın iyi gitmesine taraftarız. Bu hususta dostlarımız, ne yaparsa onu, daima destekliyeceğiz. Çünkü, coğrafyası bizim coğrafyamız, hele onun yayla halkı bizim yayla halkına benziyen bizim gibi toprağa bakan, bakir, sâkit, tek hareket yapmadan... hulâsa üzerinde durulacak bu vekarlı milletle, verdikleri ölçü içinde en sıkı münasebetleri kurup sıkılaştırmalarını candan temenni ediyoruz.

Muhterem arkadaşlar, Yugoslavya ile olan Anlaşma meselesinde Türk Hükümetinin gösterdiği anlayışını, teşebbüsünü, temenniatımın güzel bir misali olarak almak isterim, dostlarım. Bu misal üstünde ibretle durmamız lâzım.

Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan birleşiyor... Neyin ortasında? Şu her kesin birbirine düşmanlığını önliyemiyen medeniyetimiz ortasında; birbirleri ile anlaşmasını bilemiyen, haris mücadelelerin ortasında!

Benim gibi Balkan Mücadelesini ta 1328 de, İşkodra Kalesinde muhasarada kalarak, işte bu Yugoslav'lara, Yunanlı'lara karşı muharebe içinde yetişen arkadaşlar çok iyi bilirler ki, bu anlaşmalar tarihe, eski hâdiselerin akışına meydan okumaktır. İnsan, bu anlaşmalarda iradenin, aklın zaferini görmektedir. Bizim bu anlaşmamız insan hislerine aykırıdır. İşte burada, insan tabiatinin üstüne, hislerin üstüne çıkarak bu olmaz işi, olur hale getiren insanları büyük bir takdirle anmak, bizim boynumuzun borcudur. (Soldan, bravo sesleri, alkışlar).

Yugoslavya ile anlaşmanın, bir nevi Türkiye'nin Garbını emniyet altına almak demek olduğunu kabul ediyoruz. Bu anlaşma, güdülen ve daha emniyetli gayeler sağlamaya yönelen bir Batı «Marche» nin kurulmasıdır. Ancak, bu meselede, dostlarımızın kendi çizdiği, demin arz ettiğim prensipten hareket etmelerini, onun dışında kendilerini hulyaya kaptırarak, bizi de hulyaya kaptırmamalarını rica ederim.

Muhterem arkadaşlar, görüyorsunuz, dünya ile münasebetler ele alınacak olursa demin söylediğim müspet dinamizmin yolunda yürünmektedir. Orta - Doğuya geldiğimiz zaman buradaki neticeler insanı üzecek mertebededir. Bu meselenin hakiki değerini ölçebilmek için geriye doğru dönmek ve bâzı meseleler üzerinde noktai nazarımızı söylemek faydalıdır. Sene 1951 : Azzam Paşa misafirimizdir. Resimleri hâlâ gözümün önünde. Resmî ve gayriresmî neşriyat hâlâ gözümün önünde. Tam bu sırada yine İngiltere kanaliyle fışkıran bütün neşriyatı, hatırlıyorum. Biz, NATO ya girmek istemekteyiz. NATO ya girmemizi, NATO yu besliyen büyük Devlet, büyük Hükümet bütün caniyle arzu etmektedir. Fakat o sırada ikinci bir iktisadi zorluklar, iflâsla kıvranarak yine büyük komşusuna, büyük müttefikına el açmış olan İngiltere, bu işin aleyhindedir. Bu işi, var gücü ile akamete uğratmaktadır. Ve Türk matbuatı, Muhterem Ahmet Emin Yalman'dan, Nadir Nadi arkadaşımıza kadar ateş püskürmektedir : «Ne oluyoruz. Gladiston hortladı mı? Nedir bu? Nedir bu aşağı görmeler? İngiltere, yirminci asırda ırkçı mı kesilmiştir?» denmektedir. Bütün Türk matbuatı telâş, nefret ve şiddet içindedir.

Benim kıymetli arkadaşlarım o zaman da sükûneti muhafaza etmeye çalışmakla beraber NATO'ya girmek meselesi üzerinde, itiraf edeyim ki haddinden fazla telâş ve sabırsızlık göstermişlerdir.

Arkadaşlarım, burada küçük bir mekaninzmaya dokunmama müsaade ediniz. Demokrat arkadaşlarımız, dün de naçizane arzettiğim gibi, büyük bir prestij ve hüsnüniyetle işe başlamışlardır, hiçbir parti, bu derece güzel bir şekilde işe başlamamıştır. Fakat bu yol, çabucak değişmiş, meselenin rengi ve üslûbu, çabucak tahavvül etmiştir. Bu mevzuda, şu noktada, Halk Partili arkadaşlarım beni affetsinler, bir hakikatı söylemek mecburiyetindeyim: Bu değişmelerin büyük sebeplerinden birisi, D. P. liderlerinin kendi aralarındaki vehim ve vehhamlar ise, diğer büyük bir sebebi de kıymetli muhalefet safındaki arkadaşlarımın tuttukları yoldur. Neye mal olursa olsun iktidara gelmek istiyen bu arkadaşlarımızın bu vaziyetleri sizin

hareketinizi o şekle sokmuştur ki, onun karşısında - affedilmez, fakat realite budur - bizim arkadaşlar boyuna müspet ve aktif hanesine bir şeyler kaydetmek gayretinden kendilerini alamamışlardır. Bu teşerîdir. Fakat Demokrat liderler gibi hapse girmiş, imtihan geçirmiş, tecrübe geçirmiş, Galip hocalık yapmış insanlara bu telâş, yakışmaz. Bu telâşın dış ve iç meselelerde son derece ağır, bizim için zararlı, kendileri için zararlı neticeleri olmuştur. İşte bu neticelerden biri :

Bizim Demokrat Partili arkadaşlar, şu NATO teşkilâtına girmek için, neye mal olursa olsun, onu aktif hanesine yazmak için gayret sarfetmişlerdir. Yoksa İspanya misalinde gördüğümüz gibi, hafif bir istiğna, telâşsız ve istiğnalı bir teşebbüs, bu işin gayet normal akışını kuvvetlendirebilirdi. NATO, mecburdu bizi almaya. Fakat Bu telâş yüzündendir ki İngiltere'de, İngiliz Hükümetinin bu meseledeki istifade imkânları, maalesef gayet açık bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Şimdi, hâdiseleri yine yaklaştıracağım. Tam bu sırada, demin Hariciye Vekilimizin bahsettiği ziyaret ve o ziyaretten sonra bizim NATO'ya girmemiz, mümkün olmuştur. Şunu söylemek mecburiyetindeyim ki, arkadaşlar, Şarkın en müşkül vaziyette kalmasında, biliyorsunuz ki İngiltere çok büyük âmildir. Bu itibarla yakın ve uzak doğudaki intibalar, İngiltere'nin lehinde değildir. Bu, lehinde olmıyan intibalar kendisini oralardan birer birer elini çekmek mecburiyetinde bırakmış ve hatasını bu suretle ödemiştir. Elini çektiği bu yerlerde tutunabilmek için yakın bir dosta ihtiyacı olduğunu hissetti. Bunun için Türkiye'yi böyle bir dost olarak seçmiş olduğu meydandadır. Bizimle ağır bir pazarlığa girişmiş gibidir: Oralarda kendisini desteklememize mukabil bizim, NATO'ya girmemizi temin etmek istemşitir. Bunun neticesindedir ki, Hükümetimiz, memleketimizi hazırlamadan Mısır'a o meşhur teklifi, o meşhur demarşı yapmıştır ve biliyorsunuz, aleyhine olarak çok kötü, menfi karşılanmıştır. Bunu bizim Yakın - Doğudaki birçok akametlerimizin başı ve baş sebebi olarak ele almamız lâzımdır.

Arkadaşlar, demin Hariciye Vekilimiz Irak, İran, Hindistan ve saire ile olan münasebetlerimizi saydığı gibi, Mısır'la olan münasebetlerimizi de saydı.

Mısır'la, bu münasebette birkaç âmili, akıldan çıkarmamak lâzımdır :

Mısır, Yavuz'dan beri bizimle his buhranı geçiren bir memlekettir. Aynı tesir, aynı buhran Kırallık zamanındaki idarecilerle de, ihtilâl zamanındaki idarecilerle de ayrı ayrı görüş ve hareket tarzı ile, fakat mutlaka devam etmiştir.

Mısır, bizim gibi, aynı zamanda muhtelif ihtilâller yapan, dış cepheye karşı muhtelif reaksiyonlara girişen bir hükümettir. Bu itibarla Mısır'la olan münasebetlerimizi, bu hareketlerden tamamiyle kurtulmuş her hangi bir hükümetle ölçemeyiz. Bizim hareketimiz, bu meselede ,bize yakışır olmalıdır. Bize yakışır olmalıdır, dan maksat şudur : Bundan anladığım şudur; söz sırası bize geldiği zaman gerek Devlet adamlarımız, gerekse kendimiz; biz mademki, medeni dünyada Yakın - Doğuya örnek olan milletiz, örnek olan bir millet gibi hareket etmek ve bütün bu âmilleri gözden geçirmek lâzımdır. Yakın ve Uzak Doğunun korkusunu endişesini asırlardan beri toplamış olan İngiltere ile, onunla birlikte hareket etmemiş; istiklâlini mutlak tahakkuk ettirmek istiyen milletlerin yanında bizi akamete uğratıyor. Bizim de yaptığımız demarş akamete uğramıştır. Akamete uğramıştır, üstelik düşmanlık hislerini artırmıştır. Bizim de burada bâzı prensiplerimiz vardır. Bizim de anladığımıza göre Yakın - Doğu, Orta - Doğu siyasetimizde sağlanmasını istediğimiz şudur : Hepimizce bilinen büyük düşmanla bir imtihan olduğu zaman bu bölgedeki milletlerin bize düşman olmamalarıdır. Bizim anladığımıza göre, hariciyemizin bütün kuvvetiyle bu meseleyi ele alması, lâzımdır. Ama arkadaşlarım diyecekler ki, sizin üzerinde durduğunuz bu kitle, çok zayıftır. Kendi kendilerini muhafaza edemiyecek, ilk imtihanda birbirlerine girecek kadar zayıftır. Beraberim kendileriyle. Fakat, bizde bir söz vardır : Sinek küçüktür, ama mide bulandırır. Şunu hatırdan çıkarmamak icabeder ki; dost olarak büyük faydası olmıyanların düşman olarak çok büyük zararları olabilir. Hele yakın çevremizde bulundukları takdirde bu zararın daha da büyük olabileceğini gözden uzak tutmamak şarttır. Binaenaleyh, bizim düşüncemize göre, maalesef, elimizdeki imkânların hepsini kullanarak Yakın - Şarktaki münasebetlerimiz ıslah edilmemiştir.

ıslah edilmelidir. Bu münasebetlere daha esaslı bir şekilde renk verilmemesinin maalesef çok acı neticeleri karşımıza çıkmıştır. Sonra, bizim bu hususta bâzı imkânlarımız da var. Bunlardan bir tanesi : Bizim kimsenin yurdunda, toprağında gözümüz olmamasıdır. Buna dayanarak komşularımızla münasebetlerimizi daha samimî bir hava içinde tanzim etmek mümkündür. Kimseyi başımıza bastırmak istemiyoruz. Fakat hiç yüzünden veya milletlerin buhran anlarındaki ruh haletlerinin anlaşılmaması yüzünden menfaatlerimizin kaybolmasını da istemiyoruz. Böyle bir yanlışın en son örneği, Hariciye Vekilimizin demin küçüksiyerek, dudak ucu ile bahsettiği, Mısır meselesidir. Bu Mısır meselesini, Mısır Elçimiz meselesini, bizim hariciyemiz kanaatimize göre daima ters taraftan almış ve aksettirmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, devletler hayatında bir sefir alınır, verilir, bir sefir çıkar, bir sefir girer. Hakikaten bu gibi hâdiseler devletler hayatında daima olagelmiş meselelerdir. Fakat bu meselede bizim Hariciyemizin başından beri tutmuş olduğu yol, itiraf edeyim ki; normal bir yol değil, tamamiyle anormaldir. İşi büsbütün başka şekilde ve başka mânada almıştır. Bir defa, bu meselede vahîm olan, suç olan elçimizin oradan alınması veya çıkarılması değildir.

Arkadaşlar; meseleyi ele aldığımız zaman, derhal kabul etmek icabeder ki; Mısır Elçimiz hâdisesindeki dâva, onu almak veya oradan çıkarmaktan ziyade, böyle bir elçiyi bizim orada bırakmamızdır.

Muhterem arkadaşlarım; biz hilâfeti, hanedanı bir gecede kapı dışarı etmiş ve ihtilâl yaşamış bir milletiz. Mısır da, bugün, beşeriyetin geçirdiği birçok ihtilâli yaşamaktadır. Orada bugün durulmuş milletlerin dayandığı fikir ve prensipler, hâkim değildir. Bizde de bunu daha önce, ihtilâl, inkılâp zamanlarında, akıl ve muhakeme rejiminin hâkim olmadığını, hislerin daha çok hâkim olduğunu gördük ve yaşadık.

Şimdi, bunu yaşamış, ağabey millet olarak bizim, karşımızda bulunan, ölüm kalım mücadelesine girişmiş olan, dost dediğimiz milletin ruhunu ölçmek, bizim olgun arkadaşlarımıza yakışırdı. Halbuki hanedanını kapı dışarı etmiş bir Hükümetin içinde, hanedanla akraba ve hanedana karşı dostluğu meydana çıkmış ve asıl fecii, bu dostluğun meydana çıkması ile beraber, yeni rejime reaksiyon göstermiş, yeni rejime düşmanlığını ifade etmiş bir elçiyi yerinde bırakması, kabul buyurunuz ki, hiçbir siyasi yakazaya işaret etmez. Bilâkis bu mühimsememeye ve kendi arkadaşları tarafından uyarılmasına dahi Hariciye Vekilimizin ehemmiyet vermemesi demektir ki böyle soğukkanlılar bâzı meselelerde hoş karşılanabilir ama bu, vurdum duymazlık derecesine varmamalıdır. Çünkü, vurdum duymazlık meziyet değil, gafletdir, kabahattir. Ceza görmesi icabeden bu gafletin, bu kabahatin ne yazık ki devremizde cezasını, memleketin şerefi çekmektedir. Bizim asıl ceza görmesi lâzımgelen arkadaşlarımız, bundan müteessir olmamakta ve eza duymamaktadırlar. Biz, bu meselede kendilerine en büyük yardımı yapabilirdik. O derecede güzel yardım edebilirdik ki bu samimî muhalefetimize dayanarak bunu türlü türlü yollardan yapabilirdik. Hariciyemiz de bu elçi derdini türlü yollardan halledebilirdi. Hiçbirisine yanaşılmadı. Muhterem Köprülü, bizim komisyonlardaki konuşmalarımızı hatırlarlarsa bu sözlerimizdeki samimiyeti, kabul buyururlar. Bu itibarla bizim ikazlarımızı kabul ve işin ehemmiyetini kavramamaları karşımıza birtakım hâdiselerin çıkmasına sebep olunmuştur. Bu son hâdisenin saiki da budur.

Efendim, bu münasebetle şunu arz etmek isterim : Bu hâdisenin uyuşturulma metodu, güzel değildir. Çünkü bu uyuşturma, bizim hariciyemizi ve Hükümetimizi idare eden arkadaşların muhitlerine güvenmediğini göstermektedir. Bunda aldanmaktadırlar. Buradaki ölçü, hatalıdır. Kendilerinden şu ciheti iyi bilmelerini rica ederim : Bu memleket, yaptıkları iyi meselelerde kendileri ile beraberdir, kendilerini engelliyen yoktur. Biz kendilerini bilhassa iyi meselelerde dışarda alınlarını gere gere korkmadan hareket edebileceklerini ve memleketin böyle iyi hâdiselerde peşlerinde olduğunu görmekteyiz. Böyle olgun bir memleket içinde uyuşturma vaziyeti, bizzat kendi kendilerini zayıf düşürmekten ve memleketin mânevi hayatı üzerinde fena bir tesir yapmaktan başka bir mâna ifade etmez. Herhalde hariciyemiz için vahîm, hazin olan bu hâdiseyi, gizli bir celsede konuşmak suretiyle muhalefetin ve düşüncemizin ortaya çıkması iyi

olurdu. Yalnız bir nokta var arkadaşlarım, Devlet Reisimiz, şu anda seyahatte bulunmaktadır. Gizli celsede kendi kendimize konuşur ve alınmızı gere gere bu işi görebilirdik. Ve katiyen vahîm de olmazdı. Efendim, bu iş uyuşturuldu ise, ayrıca büyük bir vahamettir : Suların durgun olması, tehlikesiz olduğunu göstermez. Diğer taraftan biliyorsunuz ki büyük milletleri, bilhassa bizim Devlet Reisimizin seyahatleri ve hâdiseleri gibi işlerde olduğu gibi hakikatı kendi devletlerine, kendi milletlerine söylemekten çekinmemektedirler. Bizim gibi şuurlu milletin çocukları, yanlış meseleleri yapan, yanlış durumda bulunan Hükümete, istediği imkânı vermekten çekinmiyecektir.

Bu mesele bir yana bırakılabilse ve buna Cumhuriyet Hükümeti muztarip ve endişeli etkârı umumiyeyi kandıracak bir hal çaresi bulsa; Hariciyemizin diğer dünya meselelerinde hepimizi, her zaman yanında bulacağı mutlak ve muhakkaktır. Demek ki, komşularımızın bir kısmı ile olan icraatını beğeniyoruz. Buna karşılık, bizim İngiltere'nin yanlış olduğunu gördüğümüz siyasetlerine, müttefikimizdir diye bu kabîl hareketlerine katılmamız mecburiyetinde bırakmamalarını rica ederiz.

Meselâ, İngiltere bizim avukatımızmış gibi Süveşy meselesinde Arap hükümetleri ile pazarlığa girişmekte, bu pazarlığını, devam ettirmektedir. Türkiye'ye tecavüz edilecek olursa mutlaka Süveyş'ten istifade icabedeceğini bizim namımıza konuşmaktadır. Türkiye ile Yakın - Doğu arasına - şimdi hepimizce bilinen - birtakım anlaşmazlıklar girdikten sonra İngiltere'nin bu meseleyi bizim namımıza ele almasını naçizane doğru bulmuyorum. Süveyş meselesinde bizim ismimizin katiyen alınmamasını ve yalnız İngiltere - Mısır meselesi olarak halledilmesini doğru bulmaktayız. Bizim emniyetimiz, bir dereceye kadar Süveyş'e bağlı ise, buradaki politikacı asker arkadaşlarımız şimdi bu noktalara temas ederler. O zaman bile işi Türkiye - Mısır olarak görmeliyiz. Yalnız olmadığımızı Hariciye Vekili açıkça bildirdi. Demek ki, emniyet sistemimiz içinde Süveyş meselesi, tâlinin tâlisi kalır. O halde kendi prestijimiz ve kendi dostluğumuzu Yakın - Doğu'da tehlikeye düşürecek bir pazarlığa girmeye, hiçbir hükümetin hakkı olmamalıdır. Buna, müsaade etmemeliyiz. İran meselesindeki hatasının ağır olduğunu gördüğümüz İngiltere'nin bu meselede çok yanlış ve hodbin hareket ettiğini, müsaade etsinler, bildirmekten çekinmiyeceğiz.

Muhterem arkadaşlarım, bu münasebetle İrak'la olan dostluğumuza temas eden Hariciye Vekilimizi, alkışlarım. İrak, Atatürk'ün güzel bir eseri olan Sadâbat Paktından beri dost olmaya çalıştığımız eski imparatorluk arkadaşlarımızdan birisidir. Yalnız demin üçüncü olarak tekrar ettiğim, «lâfa değil fiiliyata inanıyoruz» diyen Hariciyemizdeki arkadaşlarımıza Musul petrolündeki hissemizin ne olduğunu, Sadâbat Paktından beri dostluklarını devam ettiren bu millete sormalarını rica ettiğimiz gibi bizim de kendilerine sormak hakkımızdır, sanırım. İrak meselesini böyle geçtikten sonra kısaca şu nokta üzerinde de durmak istiyoruz.

Arkadaşlarım; dış meselelerde, umumiyetle vahîm anlarda olduğu gibi, memleketin ana siyasetini tesbit için yahut tutulan yollar üzerinde zararlı tartışmaları önlemek için muhalefeti temsil eden partilerle fikir mübadelesi yolunun tutulması, faydalıdır. Halbuki bizim hariciyemiz, tasavvurlarından, değil muhalefet partilerini, Meclisi bile haberdar etmemektedir. Partiler ve Meclis bu suretle ecnebi muhabirler ve ecnebi kaynaklarla haberdar olmaktadır. Vekilimizin böyle bir tarihî günde nazarı dikkatini çekmek vazifemizdir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu çeşit hayatî meselelerde haberi ecnebi kaynaklardan ve ecnebi ajanlardan alması, bizzat kendi hükümetimiz için sevinilecek ve övünülecek manzara olmasa gerektir. Diğer taraftan bâzı hâdiseler vardır ki, bunları dahi bize haber vermek mecburiyetindedirler, muhalefete demekten vazgeçtik, Meclise.

Meselâ : İngiltere'yi ziyaret edecekler, haberimiz yok, geldikten sonra şöyle bir geçiştirme yolu ile haber vermektedirletr. Yunanistan'ı ziyaret .. Güzel. Fakat ne gidişten ne de dönüşten haberimiz yok. Hattâ Devlet Reisimizin seyahati dahi bu Meclisin malûmatı olmadan hazırlanmış ve cereyan etmiştir.

Aziz arkadaşlarım, burada her hangi bir mesele çıkarmak, iddiası mevzuubahis değildir; Meclis teamülünü muhafaza etmek ve yarın dayanacakları mesnetten kendilerini mahrum etmemek için Hükümete arz etmekte fayda görmekteyim. Burada her hangi bir parti enaniyeti meselesi de mevzuubahis değildir.

Bizim birçok yerlere davet edilmediğimizi, davet edildiğimiz zaman, delege seçilmediğimizi, delege seçildiğimiz zaman da yollanmadığımızı görüyoruz ve istiğna ile, ehemmiyet vermiyoruz; dudağımızı kıvırarak bakıyoruz. Ama, Meclis olarak, memleketin dış siyasetinde bu meseleleri ehemmiyetle ele almak, bir borçtur sanırım.

Bunun başka, bir sebebi şudur dostlarım : Haricî siyasetimizin sağlam ve sürekli olmasını istiyorsanız, iç siyasetimizde temiz ve sağlam payandalar meydana getiriniz. Bu payandalar, işte arz ettiğim bu küçük noktalara dikkat etmekle gayet güzel meydana gelebilir. Birçok sefirlere akıl hocalığı yapabilen arkadaşlarımız bu küçük noktalara neden riayet etmezler; buna hayret ediyorum.

Sözümü bitirirken şunu arz etmek isterim : Dünyanın her türlü karışıklıkla altüst olduğu bir andayız. İdeolojik ve komünist taassuba İslav rasizmini de ekliyerek eşine şimdiye kadar rastlanmamış bir suikast ve tahrip mekanizması haline giren Komünist Partisinin, Batı demokrasilerini ve dostlarını yok etmeye çabaladığı meydandadır. Hiçbir teşebbüs, hiçbir sabir onları bu suikast metodundan vazgeçirmiyecektir. Yorulmuş ve rahata düşkün milletler, uzıyan bu soğuk savaştan bıkmakta, yer yer gevşeklik eserleri görülmektedir. İşte böyle bir anda bizim taze demokrasimiz ve onun Hükümeti, dün bütçesini kabul ettiğimiz, heyecanla, alkışlarla müttefikan kabul ettiğimiz Türk evlâtlarından mürekkep büyük ordumuz, bu tarihî emanete dayanmaktadır. Yakın zamanda büyük imtihan vermiş olan bu Türk evlâtları, hareketimizi desteklemek için, görüyorsunuz ki, hiçbir fedakârlıktan çekinmemektedir. Biz de onlara lâyık hareket edelim. Hariciyemiz ve onun dayandığı iktidar Hükümeti, bunu hazırlamakla tarihin karşısında ödevlidir. Ordumuzun muvaffakiyeti, asîl Türk Milletinin birliğinin neticesidir. Birlik içinde çalışmamız lâzımdır. Bizim nâçizane düşünüşümüz, budur arkadaşlar. (Alkışlar)

REİS — Abbas Çetin.

ABBAS ÇETİN (Kars) — Arkadaşlar, vakit vakit bu kürsüde ve matbuatta Devletimizin haricî mânada emniyet ve itibarı mevzuubahis olmuştur. Emniyet ve itibarımızın sınırlarımızın dışındaki insanların zihinlerindeki şekli ve diğer milletlerin ölçüleri üzerinde konuşacak değilim.

600 küsur kilometre uzunluğunda bir sahada hudut bekçiliği yapmakta bulunan Kars halkının ve diğer hudut vilâyetlerimiz halkının kafalarında mevcut istifhamın mânasını kısaca ifade edeceğim.

Biz, tarihin hiçbir devrinde karşımızda bulunanlardan gelme bir kuşkulanma duymuş değiliz. Son senelerde ise halkımız zihninden hudutta olmanın bütün neticeleri tamamen silinmiştir. Bunun maddi delili şudur :

Son senelere kadar Iğdır'da metrûk bulunan arazi, şimdi kapışılmakta ve dâvaların mevzuunu teşkil etmektedir. Dönümü 50-100 lira civarında bulunan tarlaların şimdi dönümü, 300-500 lira civarındadır. Ardahan'da arsanın metre karesi, 300 lirayı geçmiştir. Halkımız günlük işlerinde, ticaretinde, bina inşaatında, toprağını işlemede ve bina inşaatında hudutta olmaktan mütevellit bir hissin tesirinden uzak, tabiî Orta - Anadolu'daki vatandaşlarımız gibi görmekte oldukları işin iktisadi ve malî mânası içinde kalmaktadırlar. Hudutta olmanın, kuşkusu ve itinakârlığı zihinlerden silinmiştir. Her kes toprağını işlemek, bina inşa etmek, bağ, bahçe, fidanlık; kavaklık gibi uzun vâdeli işlerle meşgul olmaktadırlar. Halkımız, husule gelmiş bu emniyetin Demokrat Parti iktidarının basiretli siyasetinin bir neticesi olduğunu idrâk etmiştir. Bu idrâki ifade etmekten müstesna bir zevk duymaktadır. Ve bu emniyetin getirilmiş olmasından dolayı hudut hattı ve yarım milyon Kars halkı namına şükranlarımı arz ederim. (Alkışlar)

GALİP KINOĞLU (Gaziantəb) — Harici siyesetimiz öğülmeye bihakkin lâyıktır.

Ancak, otuz seneden beri Suriyelilerle aramızda iyi bir komşuluğun icabı olan bir anlaşmaya varılmak şöyle dursun daimî bir mücadele halî teessüs etmiş gibidir.

Bu huzursuzluk hududun ilerisinde alâkası bulunan binlerce vatandaşımızın sıkıntı ve ıstırap içerisinde bırakmak olduğu aşikârdır.

Sözü uzatmamak için esaslı ihtilâf mevzularının birkaçını ele alacağım :

1. Ankara İhtilâfnamesinin 13 ncü maddesinde hududun öte veya beri tarafında kâim arazilerin mahsulâtını sahipleri hiçbir resim vermek-

sizin bir taraftan diğer bir tarafa nakledebileceklerini ve bunlara mütaallik teklif ve rüsumu ikamet ettikleri memlekete eda edeceklerini âmirdir.

Yine Türkiye - Suriye Dostluk ve İyi komşuluk Mukavelesinin 25 nci maddesinde dahi aynı hüküm sarahaten yazılıdır.

1929 tarihli protokolün 6 ncı maddesinde ise mahsulâtın hududun beri tarafından diğer tarafına her hangi bir resim tediye etmeksizin geçirilebileceğini, buna mukabil mallara ait Emlâk ve Arazi vergilerini bu malların bulunduğu ülke Hükümetine vermeye mecbur olduklarını beyan etmektedir.

Sözü geçen maddenin ikinci fıkrasında da hayvanlar, ziraat aletleri için tarholunan vergi ve resimler dahi sahibinin tebaasından bulunduğu hükümetin kendi ülkesi dâhilinde vâkı talebi üzerine işbu Hükümete tediye olunacağını bildirmiştir.

İşte yukarda arz ettiğim anlaşmaların sarahatına göre Suriyelilerin hududun öte tarafında vatandaşlarımızın beri tarafa nakletmek istedikleri mahsulâtın kıymetleri üzerinde % 7 nispetinde intaç vergisi namı ile ağır bir vergi almaları haksızdır. Yersizdir ve sözü geçen anlaşmalara aykırıdır. Hariciyemizin bu konu da bizim Suriye tebaasından aldığımız Arazi Vergisine mukabil İntaç Vergisi alınmakta ve 1929 tarihli protokol'un 6 ncı maddesinde vergi kelimesinin yazılmamış olduğundan muahhar olan bu protokol Ankara İhtilâfnamesinin 13 ncü maddesini tadil etmiş şu suretle mahsulâttan vergi alınmaması keyfiyeti tayolunmuş şeklindeki mütalâası kattiyen varit değildir.

Sözü geçen 6 ncı madde de resimden bahsedip vergi kelimesi zikredilmemiş olsa bile Ankara İhtilâfnamesinin 13 ncü maddesinde geçirilecek mahsulden hiçbir verginin alınmıyacağı açıkça yazılmış bu sarahat karşısında protokolün 6 ncı maddesinde vergi alınacaktır diye bir sarahat olmadıkça vatandaşlarımızın hududun bir tarafına nakletmek istedikleri mahsullerinden hiçbir verginin alınmıyacağını anlamak ve kabul etmek zaruridir.

Esasen verginin alınmaması eski ihtilâfnamede sarahaten yazılmış olmasına göre verginin alınacağı hususunun da sarahaten 1929 tarihli Protokol da zikredilmesi icabederdi.

Zikredilmemiş olmasına nazaran eski ihtilâfnamedeki vergi alınmaz kaydı tayyedilmiş sayılmaz.

Aksi mütalâa katiyen yerinde değildir. İntaç Vergisinin binlerce vatandaşımıza tahmil ettiği maddi ve mânevi külfeti izahtan vâreste görüyorum. Bu haksızlığın bir an evvel giderilmesini rica ederim.

2. Bizim Köy Kanununda mevcut olan kendi sınırları dahilinde ecnebilerin gayrimenkule tasarruf edemiyecekleri hususuna karşılık olan son zamanlarda Suriyeliler de bir kararname neşretmiş bu kararname de muhafızlık hududu haricinde ecnebilerin gayrimenkule tasarruf edemiyeceklerini tasrih ve ilân etmişlerdir.

Kanaatime göre gerek Köy Kanunundaki maddenin ve gerekse Suriyelilerin çıkardıkları kararname, bizim hududun öte tarafında onların hududun beri tarafında mevcut gayrimenkullerin ahden tanınmış mülkiyet intikal ve tasarruf haklarına müessir değildir.

Çünkü : hududun öte ve beri tarafındaki gayri menkuller üzerinde mevcut mülkiyet tasarruf ve intikal haklarını Ankara İhtilâfnamesi ve ondan sonra tanzim olunan Protokoller kabul ve 30 senelik fiilî tasarruflarda bunu teyit eylemiştir.

Lozan Muahedesi de yine bu tasarruf ve mülkiyet hakkını tanımıştır.

Köy Kanununun ve Suriyelilerin çıkardıkları kararnamenin tatbik edilebileceği saha başkadır. Bir misal verirsem hakikat kendini daha iyi göstermiş olur.

Türkiye'de vefat eden bir vatandaşın Suriye'de bir vârisi çıkarsa bu vâris gelip Türkiye de köy sınırı dâhilinde gayrimenkuldeki hissesine tasarruf edemez.

Suriyede vefat eden Suriye tebaasından bir şahsın Türkiye'de çıkacak bir vârisi de vefat edenin Suriye'de bıraktığı muhafızlık hududu haricindeki gayrimenkulünde irs yoliyle keza tasarruf edemez. Bunlar intikalle beraber tasfiye edilir.

İşte sözü geçen Köy Kanunu ile kararnamenin tatbik sahası Suriyelilerin ve bizim ahden tanınmış hududun öte veya beri tarafındaki gayrimenkuller değildir.

3. Hududun öte tarafında binlerce vatandaşın milyonları çok aşan kıymetli emlâk ve arazileri mevcuttur. Suriyeliler her fırsattan istifade ederek ara sıra fuzuli işgallerle vatan-

daşlarımızın tasarruflarını ihlâl ettikleri gibi zilyedlik iddiasiyle bu kıymetli arazilere el koymak bile istiyor. Ve elinden gelen müşkülâtı çıkartmaktan fariğ olmuyorlar.

Hiç olmazsa tarafların rızasiyle mübadele ve ferağlara neden mesai edilmiyor. Bu arazi işinin tasfiyesi neye mütevakkıftır. Olacak, gelecek, komisyon kurulacak, Suriyeliler yanaşmıyor gibi sözlerle bu milyonlara bâliğ olan servetin istifadesiz bir hal de suriyelilerin yer yer tecavüzlerine terketmek doğru mudur?

Biz ahden kabul edilmiş tasarruf ve mülkiyet hakkımızı istiyoruz.

Bunlar Büyük Suriye'den bahsederek tam hayaller kendilerince tatlı rüyalar peşinde koşuyor zaman zaman mitingler bile yapıyor ve bir kısım gazetelerin bu hususta hezeyanlar savuruyorlar.

Daha ne zamana kadar sükût edeceğiz sabrımız tükenmiştir. Bu defa işittiğime göre hudut haricindeki vatandaşlarımızın gayrimenkulleri üzerine ağır bir mektep vergisi tarhetmek istemişlerdir. Araziden elde edilecek mahsullerin tamamı her sene terkedilse bile yine bu vergiyi karşılıyamıyacak kadar vergi ağırmış benim şahsi kanaatime göre Suriyelilerle emlâk ve arazi hususunda hak ve adalet dairesinde bir anlaşmaya varılmasına imkân yoktur.

Esasen vatandaşlarımızın malik bulundukları bu gayrimenkuller harben işgal edilmiş ve Suriye toprağına ilhak olunmuş değildir. Muvakkaten ve emaneten Suriye'de bırakılmıştır.

Bu emanet hakkı ile muhafaza olunmıyarak suiistimal edildiğine göre vatandaşlarımızın haklarının bir an evvel elde edilmesi yani tasarruf ve mülkiyet haklarının tam bir malik gibi serbestçe kullanmalarının bir an evvel temin edilmesi zamanı gelmiştir.

Fiilen mülkiyet ve tasarruf hakkını yerine getirmekten başka çare yoktur.

Tekrar ediyorum. Hukukan fiilen mülkiyet ve tasarruf hakkımızı Suriyelilere tanıtmak zamanı çoktan gelmiştir.

Bizim müsamahamızda aczimize hamlediyor buna meydan vermiyelim.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — Arkadaşlar Garbi - Trakya Türklerinden bahsedeceğim:

Bu arkadaşlarımız, daima korku içinde ve huzursuzluk içinde yaşamaktadırlar. Gûya Hükümetimiz, bunları mübadele harici tuttular. Bu işte çok aldandık hem mânen hem de maddeten çok aldandık gün geçmiyor hâdiseler eksik olmuyor. Bunlarda mübadeleye tâbi tutulmuş olsaydılar.

İki Hükümet arasındaki siyasetlerimiz ve münasebetlerimiz, muhakkak ki daha iyi olacaktı çünkü hiçbir pürüz ve ihtilâflı işlerde kalmıyacaktır.

Şüphesiz ki bu siyaset iyi niyetle ve Hükümetimizin ve memleketimizin lehinde yapılmış fakat maalesef zararımızı mucip olmuştur. Ve iki Hükümet arasında daima küçük de olsa pürüzler ve ihtilâflar zuhur etmektedir.

Hükümet de bu dostluğu göz önünde tutarak ve umumi menfaatleri hesaba katarak ve bunu samimî sanarak Yunan Hükümetine karşı daima yumuşak hareket etmektedir. Bu siyaseti takdirle karşılarız. Fakat buna mukabil Gümülcine'deki Türklerin de haklarını koruması lâzımdır.

Mademki karşılıklı muahedelerle bağlıyız ve buradaki Türklerin yerine yani Garbi Trakya'ya mukabil İstanbul Rumları karşılıktır. Bugüne kadar Yunanistandan yani Trakya'daki Türklerin yarısı belki daha fazlası ana vatanımıza iltica etmişlerdir.

Memleketimizde bugüne kadar tek bir Rum vatandaşına malına canına tecavüz vâkı olmuş mudur? Veyahut emniyetlerini ve huzurlarını kaçıracak tek bir hâdise olmuş mudur?

Görüyoruz ki servette onlarda, refah ve saadette yine onlarda. Bunu hasetle veya her hangi kötü bir niyetle söylemiyoyorum. İftiharla söylüyorum. Hukuk devletine daha doğrusu Türk ve müslüman bir millete ve devlete de bu yakışır. Mukabele edilmesi yapılsın demiyorum yanlış telâkki edilmesin Hükümet vazifesini yapsın taahhütlerine riayet etmiyen (bir hükümeti) taahhütlerini yapmıya mecbur etsin her zaman her yerde olduğu gibi alâkasız seyirci kalmasın, Hükümetin iktidarını ve itibarını da bu gibi aciz hareketleriyle kırmasın memleketimize iltica edip de daha dün Trakya'ya iade edilen ırkdaşlarımızın vaziyetleri, meydandadır. Buna mukabil İstanbul'dan kaç aded rum vatandaşlarımız Yunanistan'a iltica etmişlerdir. Hiç.

İşte sebepleri meydandadır, Hükümetin, yani hariciyemizin aczi başta gelmektedir.

Arı baldan mı kaçar, yoksa dumandan mı? Bir de İstanbul rumlarının vaziyetleri ile Garbi - Trakya'daki ırkdaşlarımızın vaziyetlerini göz önüne getirelim. Malını mülkünü bırakıp kaçan veyahut ucuz pahalı satıp Anavatana iltica eden bu vatandaşlar mal can emniyeti görseler vatanlarını terkederler mi? Bugünkü hayat şartları ile kendilerini bu gibi sıkıntılara sokarlar mı? Daha dün Batı - Trakya'ya iade edilen ırkdaşlarımız ve Hükümetin bu siyaseti memleket çapında iyi karşılanmamıştır. Bu hareket bütün vatandaşları, çok müteessir etmiştir. Bilhassa, Batı - Trakya'daki ırkdaşlarımızı da bu hal, çok üzmüştür. Yine on gün evvel karları ve buzları yararak, ölümü göze alarak Meriç'ten geçerek vatanımıza iltica edenleri Hükümet görmüyor mu? Onları iade etmek değil, olduğu yerde emniyetlerini sağlamaktır. İstanbul'un 500 ncü fetih yılı münasebetiyle Yunan Hükümeti ile dostluğumuza zarar getirecek, Yunanlı dostlarımızı gücendirecek diye Hükümet erkânımız ve ricalimiz başka memleketlere ve başka yerlere gitmişlerdi. Bu merasime iştirak etmemişlerdi. Fakat buna mukabil Yunan dostlarımız, bugünü, bir matem olarak kutlulamıştı ve aleyhimize de çok propagandalar da yapmışlardı. Dostluk karşılıklı olmalıdır. Tek taraflı olmamalıdır.

Muhterem arkadaşlar,

1949 senesi Haziran ayında Amerika'ya giden Kastamonu Şilebinde gemicilerimizden Nikaragua limanlarında üç gemicimiz, şehit olmuştu ve iki kişi de ağır yaralanmıştı. Bu hükümet bu müessif hâdiseden dolayı Hükümetimize teessürlerini bildirerek katilleri iki seneden 12 seneye mahkûm ettiği ve ölenlerin ailelerine 20 bin dolâr da tazminat vermeyi kabul ettiğini bildiriyor. Fakat maalesef hariciyemizin takipsizliği ve alâkasızlığı yüzünden dört buçuk senedir hiçbir netice hâsıl olmamıştır. Hâlâ şehitlerimizin ihtiyar anaları, zaruret içinde kıvranmakta ve bir kısmı da evlâtlarının acılarına dayanamıyarak ölmüşlerdir.

Muhteerm arkadaşlar, Sayın Bakandan soruyorum? Dört seneden beri bu şehit analarının ve yavrularının hakları aranmış, vadedilen tazminatları alınmış mıdır? Veyahut bu tarihten sonra 1950 Haziranından sonra bu şehit ailelerine resmen müspet bir cevap verilmiş midir?

Tazminata dair evrakın tarafımıza gönderilmesini istedik, bunları bekliyoruz, gelince size bildiririz. Denilmekte.

Görüyorsunuz ya, hariçte vatandaşın menfaatlerini ne güzel ve ne çabuk ve ne derece becerikli bir tarzda yerine getiriyoruz. Üç aile dört buçuk senedir bekliyor becerikli bir hariciye dört buçuk sene içinde karşı taraftan değil, böyle ehemmiyetsiz bir hesabı harb tazminatı bile tıkır tıkır alabilirdi. İnsaf ve merhamet..

Değil ki, dost ve müttefik bir hükümetten alınmasın.

Hikmet Feridun Es

2 Haziran 1952

Gayrimübadil Gümülcine'li Hikmet Devrim Er lise talebesi Batı - Trakya'daki emlâkları hakkında hariciyeye dilekçe ile müracaat ediyor. Ve Hariciye de Gümülcine Konsolosluğuna yazıyor, üzerinden 5 ay geçtiği halde cevabını alamıyor. Sürate bakınız.

Dr. ABDÜRRAHMAN MELEK (Hatay) — Muhteerm arkadaşlar, Hariciye Bütçesinin müzakeresi münasebetiyle ben de dış siyasetimize taallûk eden bir iki hususu huzurunuzda görüşeceğim :

Dış siyasetimizde hiçbir Devlete karşı tecavüz emeli beslemediğimiz, kimseden toprak istemediğimiz, kimseye toprak vermiyeceğimiz prensibi büyük, küçük bütün milletlere malûm bir vakıa iken ikide bir komşu Suriye'nin vatan topraklarımıza müteveccih emellerini gösteren neşriyata; bazan da bu neşriyatı teyideci mahiyette kendi resmî şahıslarının beyanlarına rasgelmekteyiz.

Birinci Cihan Harbinden sonra Türkiye Cumhuriyeti en samimî duygularla Suriye'nin müstakil Devlet ve iyi bir komşu olmasını istemiş her vesile ile bu arzusunu izhar etmiştir. Türkiye'nin bu iyi niyetleriyle Suriye'lilerin arz ettiğim neşriyatı ve beyanatını karşılaştırmak insanı cidden hayretler içinde bırakmaktadır.

Haksız bir tesadüfle Fransız'ların Hatay'da kaldıkları 18 sene zarfında Hatay'ı Suriye'nin bir parçası Fransa'nın bir müstemlekesi yapmak için bin türlü usule baş vurarak çalışan Suriye politikacıları buradaki ümitleri kırılınca başka bir yol tuttular; neşriyatla Hatay topraklarında hak iddia etmeye kalkıştılar. Son

yıllarda da bunu sık sık tekrarlamakta ısrar ediyorlar.

Türk Vatanına göz dikmenin, dil uzatmanın ne demek olduğunu onlar elbette bir gün öğreneceklerdir. Biz hakkımızdan, kuvvetimizden emin olduğumuz için böyle yaygaralara kulak vermeyi dahi caiz görmeyiz. Yalnız hislerimizi rencide eden ve dostluk âdabına, iyi komşuluk kaidelerine sığmayan haller karşısında Hükümetimizin fazla müsamaha göstermesini asla istemeyiz.

Arap memleketleriyle aramızda her vakit devam etmesini arzu ettiğimiz samimî dostluk Suriye ve Mısır'dan başka her yerde memnunluk verici şekilde teessüs etmiştir, ve semerelerini vermektedir. Halbuki bu iki memlekette dostluğumuz anlaşılmıyan sebeplerle tam bir takdire mazhar olmamıştır. Son zamanlarda Mısır'da Büyükelçimize yapılan çirkin muamele, Suriye'de resmî ağızlardan çıkan sözler bunun bâriz birer misalidir. Mısır hâdisesi bizim için hâlâ önemini muhafaza etmektedir.

Görülüyor ki Mısır'da ve daha çok Suriye'de hiç yoktan meseleler icadederek siyasi gerginliklere kadar meydan verebilecek istidat yaratmakta tereddüt edilmemektedir. Böyle hatalı hareketlerde her zaman suiniyet bulunmadığına inanmak kolay değildir.

Şu cihetî de hatırdan çıkarmamak lâzımdır: Orta - Şark dünya sulh ve emniyetini müdafaa maksadiyle hür milletler tarafından kurulmuş bulunan müşterek emniyet sisteminin haricinde zayıf bir bölge olarak yaşamaktadır. Burada birbirine yakın milletler arasında itimatsızlık havası yaratmaya masruf faaliyetler hem bu memleketler hesabına, hem de umumi sulh ve güvenlik için birer tehlike teşkil eder, vahim âkıbetler getirebilir. Biz sulh seven millet olarak böyle ihtimallerin önleyici tedbirlerle bertaraf edilmesi hususunda çalışılmasından memnun oluruz.

Türkiye - Suriye siyasi münasebetleri bundan böyle Suriyelilerin gösterecekleri dirayet ve hüsnüniyet derecesine göre tanzim edilmelidir. Biz siyasi prensiplerimizden hiçbir şey feda edemeyiz. Bizimle dost olmak istiyenler dostça, düşmanlıkla geçinmek istiyenler de düşmanca muamele görmelidir.

TAYFUR SÖKMEN (Hatay) — Millî iradenin tecelligâhı olan Büyük Millet Meclisinin çok muhterem âzalarını derin saygılarla selâmlıyarak bâzı mâruzatta bulunacağım.

Aziz arkadaşlarım, sayın Hariciye Vekilimizin beyanları arasında Suriye'den bahsetmemiş olmasını bir bakımdan üzülerek dinledim. Acaba politikaya alet edilir mülâhazasiyle mi bahsetmiş olmadılar?

Aziz arkadaşlarım, arz ettiğim mesele, partiler üstü, millî vicdanda yer etmiş, vatani millî bir dâvadır. Ne politikaya vasıta edeceğim, ne politikaya vasıta olacağım. Bendeniz, bir Türk vatandaşı, bir Türk çocuğu sıfatiyle mâşeri vicdanda yer almış olan millî dâva ve meseleleri politika vasıtası olarak kullanmayı vatan muhabbetine ve ahlâk kaidelerine sığdıramıyorum. Mesele, birçok zamandır kulaklarımıza gelen, vicdanlarınızı sızlatan, kalblerinizi cerihadar eden Suriyelilerin, güzel Hatay hakkında yaptıkları yersiz ve küstahca talep ve iddialar dolayısiyle birkaç kelime söylemek isterim. Ancak bu mühim mevzuu tahdit ettiğimiz beş dakikalık zamana sığdırmaya imkân yoktur. Vaktiniz dar ise bu meselede müddet aşımına müsaade buyurmanızı veyahut bütçeden sonra bu işin ayrı bir celsede konuşulmasını bilhassa rica ederim. Hangi noktayı tensip ederseniz ona göre fikirlerimi arz etmek imkânını bulacağım. (Bütçeden sonra sesleri).

REİS — Hariciye Vekili, izahatta bulunacağım, diyorlar. Alınan karar mucibince beş dakikadan fazla konuşmaya imkân yoktur.

TAYFUR SÖKMEN (Devamla) — O halde mademki Hariciye Vekili lûtfedip izahatta bulunacaklar, tekrar söz almak imkânını bahşederseniz, bırakayım.

CAVİT YURTMAN (Hatay) — Muhterem arkadaşlarım :

Hariciye Vekâletimizin 1954 yılı Bütçesi konuşulurken dış siyasete taallûk eden bir konu üzerinde Yüksek Meclise ve bu vasıta ile Türk efkârı umumiyesine mâruzatta bulunmayı bilhassa Hatay Mebusu olarak ve Hatay'ın bir evlâdı sıfatiyle yapılması zaruri bir vazife telâkki etmekteyim. Hepimizin malûmudur ki, senelerden beri Cenup komşumuz Suriye Hükümeti Türkiye Cumhuriyetinin ayrılmaz bir parçası olan 40 asırlık Türk yurdu Hatay hakkında bâzı isteklerde bulunmaktadır. Zaman zaman küstahça neşriyatlariyle ve son zamanlarda resmî

ve salâhiyetli ağızların da ifadesiyle Hatay'ın Suriye'ye ait bir toprak parçası olduğunu ve bunun haksız olarak Türkiye hudutları içerisine alındığını iadesi lâzımgeldiği ileri sürülmektedir.

Muhterem arkadaşlarım :

Hatay dâvasının nasıl başlayıp ve nihayet uzun mücadelelerden sonra yapılan pilebisit neticesi Türkiye'ye ilhak edildiği keyfiyeti bütün teferruatiyle hepimizin malûmudur. Bir zamanlar Millî bir dâva olarak ele alınan ve büyük Atatürk'ün vefatına tekaddüm eden günlerde heyecanla takibettiği ve neticelendirdiği belki de ölümünü tacil edecek şekilde onu çok güzel ve yoran bu millî mesele bilâmel hukuk kaideleri dâhilinde ve sulh yolu ile en meşruh şekilde halledilmiş olmasına ve aradan uzun yıllar geçmesine rağmen hâlâ bu topraklarda bir hak iddia etmek hattâ daha ileri giderek toroslara kadar toprak talebinde bulunmak cüretini gösteren Suriye'nin hayalperest politikacılarına her halde lâyık oldukları dersi vermek zamanı gelmiş ve geçmiştir.

Birinci Cihan Harbini mütaakıp kendi mukadderatlarına terkettiğimiz ülkelerden biri de Suriye'dir. O zamandan beri bilhassa Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin teşekkülünden bu yana bu küçük memleket hakkında Hükümetimizin ve milletimizin politikası daima hayırhah olmuş bu Cenup komşumuz için daima iyi temennilerde bulunulmuş hür müstakil ve mesut olmaları hususunda Hariciyemiz her vesile ile iyi niyetini izhar etmiştir. Buna rağmen zaman zaman kendi halkının başka sebeplerle tazyikına mâruz kalan Suriye Hükümetleri İskenderun Sancağı namı altında bir mesele ihdas ederek halkı bununla oyalayıp bir millî mesele imiş gibi heyecan yaratarak efkârı bu iş üzerine teksif edip iş başında kalmayı âdet bir politika oyunu haline getirmiştir. Yıllardan beri bu vesile ile her yerde Türk düşmanlığı telkin edilmektedir. Suriye'de (Livayı İskenderun) namında İskenderun Sancağı yani Hatay'ı Kurtarma Cemiyeti adı altında bir teşekkül daimî faaliyet halinde olup sık sık bize küfürlerle dolu beyannameler neşretmektedir. Bütün bu haller bu küçük komşumuzun Türkiye hakkında iyi niyetli bir politika takibetmediğini ve her vesile ile bize düşman olduğunu toprak talebinde bulunduğunu ve mütecaviz emeller beslediğini göstermektedir.

Geçen sene hudut meselelerini görüşmek üzere Haleb'de toplanan Cenup vilâyetlerimizin vali, emniyet müdürü ve gümrük teşkilâtı ileri gelenlerden müteşekkil heyetimizin dönüşünde turistik broşür namı altında kendilerine verilen resmî mecmualarda verilen Hatay'ı Suriye hudutları içerisinde gösteren haritaları ihtiva ettiği görülmüştür. Ve bunların resmî makamlar tarafından kasten maksatlı olarak hepimize verilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Aziz arkadaşlarım senelerce önce Komünist Rusya ile dostluğumuzun ve iyi komşuluk münasebetlerimizin gölgelenmesi bu büyük komşu Devletin bizden toprak talebinde bulunması ve boğazlarda üst istemesi gibi mütecaviz emeller taşımasından ileri gelmiştir. Bütün hür dünyaya karşı bir cepheyi husumet olarak kafa tutan bu Devlete karşı hayır diyen ve bütün taleplerini azimle reddeden Türkiye Cumhuriyeti komiteci metodu ile iş başına gelmiş bir Suriye Hükümetine boyun eğmiyeceğini bütün cihanla beraber bizzat Suriyeliler de bilir ve takdir eder. Hal ve keyfiyet bu merkezde olduğuna nazaran Suriye Hükümetinin bilhassa resmî ağızlarla bizden toprak talebinde bulunması karşısında Suriye Hükümetinin bugünkü politikacılarını da Bolşevik Moskoflar gibi Türk vatanının düşmanı telâkki ederek ona göre bu Hükümete karşı kararlı kesin ve sert bir siyaset takibetmek zaruretinde olduğumuz şüphesizdir. Hatay'da yeniden bir pilebisit yapılmasını istiyen Suriye Hükümeti bilmelidir ki, Hatay'da vaktiyle yapılan pilebisitle halk isteğinin izhar etmiş ve netice ona göre tâyin edilmiştir. Olsa olsa bugün % 60 tan fazla nüfusu Türk olan Haleb'de pilebisite ihtiyaç vardır. (Şiddetli alkışlar) O zaman Ayaş'a pirince giderken evdeki bulgurdan olacakları muhakkaktır. (Bravo sesleri)

Türk efkârı umumiyesinin bilhassa Hatay halkının artık infialini mucip olan Suriye'deki bu küstahça neşriyat ve resmî beyanlara bir son verilmesi hususunda Hariciye Vekâletimizin gerekli tedbirlere baş vurmasını rica eder sözlerime son veririm. (Şiddetli ve sürekli alkışlar).

REİS — Arif Hikmet Pamukoğlu.

ARİF HİKMET PAMUKOĞLU (Giresun) — Muhterem arkadaşlar, memleket ve milletin mukadderatiyle birinci derecede ilgili olan bir mevzuda beş dakikalik müddet tahdidi yetişmi-

yormuş gibi bir de [saydım, 52 arnadaş vardır.] Bu elli iki arkadaşın huzurunda söz söylemeyi değil, sükûtu tercih ettiğim için özür dileyerek iniyorum.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar, Hariciye Vekilimizin dış politika hakkındaki geniş, mufassal beyanatını dinledik. Bu mevzuda naçiz kanaatlerimi arzedeceğim:

Arkadaşlar, Demokrat iktidarın dış politikayı tâyin hususunda gösterdiği realist görüş ve ittihaz ettiği milletimize yakışır vakur, ağırbaşlı hattâ hareketi şükranla, takdirle yâd'ederim. Kore meselesi gibi, bir milletin talihinde değişiklikler yapabilecek mühim bir mevzuda karar alırken bunu, bir pazarlık mevzuu yapmamak gibi gösterdiği asîl ve milletimize yakışır vekarı tarih, şükranla kaydedecektir. Eğer bu dört senelik iktidar zamanında dış politikanın tatbikatında küçük veya büyük bâzı aksaklıklar görüldü ise bu, dış politikamızın ana hatlarındaki yanlışlığa değil, Hariciye Vekâletinde eskiden beri kökleşmiş bulunan fena bir idare tarzının hâlâ ıslah edilmemiş bulunmasında, hâlâ birçok salâhiyetlerin, otoritelerin ehliyetsiz ellerde bulunmasına ve nihayet Türk hariciyesi gibi çok mevzulu bir idarenin 19 milyon gibi az bir kıymete bağlanmış olmasında aramak icabeder.

Arkadaşlar, birçoğumuz, yakın ve uzak memleketlerde seyahatler yaptık. Bu esnada birçok değerli memleketin iftihar edeceği Hariciye memurlarımızla, mümessillerimizle karşılaştık, gurur duyduk, iftihar ettik. Fakat bâzılarında da, bugünkü dünya politikasında mevkiimizle asla kabili telif olmıyacak derecede düşük şahsiyetler halinde görmekle üzüldük. Bunlar elbette düzelecektir.

Bâzı sefaretlerimizde, konsolosluklarımızda binanın üstünde dalgalanan dünyanın en şerefli bayrağı ile, şerefin, kahramanlığın sembolu olan bayrağın şerefi ile mütenasip olmıyacak derecede içinin sefil, perişan bulunduğunu gördük.

REİS — Bir dakikanız var.

BURHANETTİN ONAT (Devamla) — Ne yapalım? İşte bu da talih. Vakit gelince haber verirsiniz, derhal inerim. (Vekilden sonra tekrar konuşursun sesleri). O halde ineyim. Bir dakika ağzımı açıp kapayıncaya kadar dolar.

HARİCİYE VEKİLİ FUAD KÖPRÜLÜ (İstanbul) — Efendim; arkadaşlarımın beyanatının bâzı kısımlarına cevap arz edeceğim.

Yalnız, hepsine takdimen, Hatay milletvekili arkadaşlarımın gösterdikleri gayet tabiî hassasiyet dolayısiyle iptida kendilerine cevap vereyim.

Arkadaşlarım izah ettiler, Suriye'de şu veya bu cereyanlar, Türkiye aleyhinde yahut Hatay hakkında birtakım taleplerden bahsettiler.

Muhterem arkadaşlar, böyle bir meselenin mevcudiyeti halinde arkadaşlarımın hassasiyetini tamamiyle takdir ederim. Bununla beraber Türkiye gibi bir Devlete karşı sokak gürültüsü olmaktan başka hiçbir mânası olmıyan ve söyliyenin akıl ve izanından şüphe edilmesi icabeden bu cins havadisleri bu memleketin millet kürsüsüne getirmek meseleyi lüzumundan fazla izam etmek demektir.

Türkiye Hariciyesi bir mesele hakkında, ancak resmî ağızlardan çıktığı zaman mahallinde resmî teşebbüs yapar. Başka hallerde derhal malûmat talebeder; sorar ama şu veya bu gazete şöyle yazmış, böyle yazmış diye işi resmiyete dökmez. Dedikoduların bizim için hiçbir kıymeti yoktur. Bunları bütün Suriyelilere maletmek de doğru olmaz.

Binaenaleyh demin bir arkadaşımızın dediği şekilde Türkiye'den arazi talebine benzer bir şey yoktur. Böyle bir şey vârit değildir. Türkiye'den hiçbir devlet arazi talebedemez ve Suriye Hükümetinin de böyle bir talebi vâkı değildir. Bu sokak rivayetidir ve olabilir; fakat Türkiye'yi asla tehyiç etmez. Her hangi bir söz şu veya bu zümreler arasında bir suiniyetin mevcudiyetini ifade etse dahi ona kürsüye gelecek bir mahiyet atfetmemek lâzımgelir. Bu gibi şeyler dedikodu mahiyetinde ve lâalettayin gazetelerin neşriyatı olarak kaldıkça Türkiye Hariciyesi bunlara nispetsiz ehemmiyet atfedemez. Böyle iddiaların şimdiye kadar resmî ağızlardan çıktığı vâkı olmamıştır.

Biz bütün komşularımıza karşı daima iyi niyetlerle mütehalliyiz. Ama bize karşı iyi dostluk hissi beslemiyen insanların, memleketlerin veya zümrelerin bizden dostluk beklemiye hakları olmaz.

Bendeniz, Hariciye Vekili sıfatiyle bu çeşit meseleleri, Suriye'nin Türkiye'den arazi tale-

bi gibi meselelerin ciddî olamıyacağını, aklı selimin kabul edemiyeceği bir hal olduğunu ifade etmek isterim. Bu çeşit lâfları söyliyenleri, bir Hariciye Vekili ile değil, bir akıl doktoru ile karşı karşıya bırakmak icabeder (Gülüşmeler, alkışlar).

Biraz evvelki mâruzatımda arz ettim, hepiniz tasvibettiniz, dış itibarı bu kadar yüksek olan, dünya meselelerinde bu kadar mühim rol oynıyan ve kuvveti müsellem bulunan bir memlekete karşı böyle bir iddianın tevcih edilebileceğini düşünmek ancak akıl ve mantığın dışına çıkan bir hâdise olur. Onun için bunlar hiçbir zaman ciddiye alınamaz. Bu mesele böylece izah edildikten sonra filân meselede, falan meselede Hükümet hassasiyet göstermedi denemez.

Arkadaşlarım, çok rica ederim, Hükümetteki arkadaşlarınız da herhalde kendileri kadar vatanperverdirler. Oradaki hariçteki vatandaşlarımızın mukadderatı ile alâkadardırlar, bundan emin olsunlar.

Meclisimizin Türkiye dışındaki soydaşlarımızın kültürel inkişafı için son senelerde Hariciye Bütçesine konan tahsisatı kabul etmesi, Cumhuriyet devrinde ilk defa vâkı olmuştur. Bu, Hükümetin alâkasızlığını değil bilâkis alâkasını ispat eden bir delildir.

Sonra, umumi mâruzatımda ifade ettim: Zaman zaman iki dost devlet arasında bâzı küçük meseleler çıkabilir, ama bu meseleleri aradaki büyük ve kuvvetli dostluk havası içinde, onun yarattığı anlayış havası içinde daha iyi halletmek imkânı olur ve bulunan hal sureti oradaki soydaşlarımızın menfaatine olur.

Yine hiç aslı olmıyan birtakım şeyleri Ali Fahri İşeri arkadaşımız söylediler. Trakya'dan buraya iltica edenler olmuş da sonra iade edilmişler. Bizim iktidarımız zamanında iltica edip de iadesi icabetmediği halde iade edilen hiç kimse mevcut değildir. Kendisi iki, iki buçuk sene evvel iltica edenleri Hükümet iade edecekmiş diye bendenize müracaat etti. Derhal meseleyi tetkik ettim, hiç kimse iade edilmedi, kendisi geldi, Hükümete teşekkür etti.

Remzi Oğuz Arık arkadaşımız teşkilâtın kifayetsizliğinden, elçiliklerden bahsetti. Kirada oturalacağına bina alsınlar dedi. Şunu arz edeyim ki, 42 kadroya memur alınacaktır. Bu bir müddet evvel kabul buyurduğunuz bir kanunun tatbikatı neticesidir. Sefaretlerde dışarıda meslek memurlarımız mahdut bulunduğu için birtakım mekanik işleri, defter tutma, masrafları kaydetme gibi işleri yapmak üzere 42 kişilik bu kadro ihdas edilmiştir. İş hacminin günden güne arttığı meydandadır, eskiden Hariciyemiz dünya işlerini uzaktan takibeder, yalnız kendimizi en yakından alâkadar eden meseleler müstesna, diğerlerine karşı pasif bir vaziyette bulunurdu. Bugün vaziyet böyle değildir, münasebetlerimiz çok artmıştır, ittifakımız artmıştır, birçok teşekküllere faal surette iştirak ediyoruz. Bütün arzularımıza rağmen eskiden bunların hiçbirine girilememişti, Daima pasif kalınmıştı.

Hariciye memuru bulmak kolay bir iş değildir. Memlekette adam mı yok? Memlekette adam var, yalnız Hariciye Vekâletine girebilmek için birçok şartlar talebedilmektedir. Bunlar zaruridir. Bu şartları değiştiremeyiz, hafifletemeyiz. Memur olmak istiyenler için muayyen imtihanlar vardır. Muhtelif lisanları iyi bilmek zorundadırlar. O lisanları iyi bilenler, dışarıda iş hayatı arttığı için, başka sahalarda iş bulmaktadırlar. Bizim kendisine 150 lira verdiğimiz memurun dışarda 1 000 lira bulması umuru tabiiyedendir. Binaenaleyh vekâletteki iyi memurlar fedakârlık göstermiş oluyorlar. Meseleyi dar olarak değil, umumi çerçevesi içinde görmek, mütalâa etmek lâzımdır.

Sonra kira meselesinin bizim de nazarı dikkatimizi celbetmemesine imkân yoktu. Kiracı bir Devlet acaip bir şeydir. Bir Devletin dışarda binalarının bulunması, sefarethanelerin, konsoloshanelerin kendi binalarında bulunması icabetmektedir. Seksen senedir sefarethanemiz olan yer vardır, binamız yoktur, fakat bu bizim hatamız değildir. Dört sene içinde her tarafa bina edinemezdik. Bunu nazarı itibara aldık. Elçilik ve konsolosluklarımız için binalar satınalmaktayız. İlk olarak Kopenhag, Ottawa, Tokyo elçilik binaları satınalınmıştır. Vaşington'da muhtelif büroları bir arada toplamak üzere bir kançılarya binasını da ihtiva etmek üzere bir arsa satınalınmıştır. İskenderiye'de bir başkonsolosluk binasının satınalınması hemen hemen neticelenmek üzeredir.

İşte görüyorsunuz ki, imkânlarımız nispetinde, kabil olduğu kadar süratle ve umumi bütçemizin umumi inkişafı nispetinde bu binalara sahip olmaya çalışıyoruz.

Remzi Oğuz arkadaşımızın Mısır meselesi hakkındaki tenkidine gelince :

Mısır Hükümeti ile yapmakta olduğumuz görüşmeler bitmeden teferruat arz edemiyorum. Bittiği vakit efkârı umumiyeye malûmat arz edeceğiz. O zaman, Hükümetin hatası var mı, yok mu görülecektir. Esasen dünyanın bu vaziyetinde Türkiye'nin karşısındaki büyük haricî meseleler, dâvalar içerisinde tesadüfen vukua gelen böyle bir hâdisenin üzerinde lâyık olduğundan fazla durulacak kadar ehemmiyet verilmemelidir. Çünkü, Türkiye'nin haysiyet ve şerefini ihlâl edebilecek hiçbir kuvvet yer yüzünde mevcut değildir. (Bravo sesleri). Bunu hepinize emniyetle söyliyebilirim. Ve Hükümet bundan dolayı meseleyi saklamaya, şu veya bu şekilde göstermeye ihtiyaç duymamaktadır. Şimdiye kadar olduğu gibi, meseleyi en açık şekilde efkârı umumiyeye arz etmekten hiçbir zaman çekinmedik.

Londra seyahati ve NATO meselesi tamamiyle başka veçhe arz etmektedir. Kendileri meselenin içinde olmadıkları için, mâvaka söylediklerine tamamiyle aykırıdır. Londra'ya İngiliz Hükümetinin daveti üzerine ve NATO'ya girdikten bir sene sonra gittik.

Türk siyaseti demin arz ettiğim esaslar dairesinde tamamiyle müstakil bir siyasettir. Şunun, bunun peşine takılarak şunun, bunun talebi ile siyasetimizi tanzim etmiş değiliz. Biz her milletin istiklâline sahip olması prensibini daima ve daima, hattâ bütün Cumhuriyet devrinde müdafaa edegelmişiz ve bugün de aynı kuvvetle müdafaa etmekteyiz. Bu itibarla arkadaşımızın dediği şekilde pazarlık etmişiz, şu olmuş, bu olmuş, bunların aslı yoktur. İngiltere NATO'ya sokmak istememiş, gazeteler şunu yazmış, bunu yazmış..., bunları arz edeyim o zaman böyle bir şeyler yazdılar, birtakım ihtilâflar varmış dediler, belki bunlar olmuştur. Gazeteler bunları yazdıkları zaman meselelerin hepsi halledilmişti. Ortada bir şey kalmamıştı. Biz NATO'ya girmek yolunda idik. Biz NATO'ya girmek için acele etmişiz, yahut fedakârlık yapmışız, bunların hiçbirinin aslı yoktur. Hiçbir zaman fedakârlık yapmadık, Kore'ye asker gönderme mevzuunu pazarlık olarak ele almadık ve daima arz ettiğim prensiplerimiz dairesinde gayet mantıki olarak mümkün olan sabırla hareket ettik. Telâş ve saire bizim siyasetimizde yoktur. Dört senelik bütün faaliyetimizi tetkik buyurduğunuz zaman en ufak bir telâş eserine raslamazsınız. Vurdum duymazlık eseri olmadığı gibi. Bâzı meselelerde zâhiren vurdum duymazlık manzarasını verebilecek şekilde hareket etmişsek bunun bir içyüzü vardı ve buna göre böyle hareket etmek memleketimizin menfaatine olduğu için bu yol ihtiyar edilmiştir. Dışardan bakıp bu kadar muğlâk ve nazik meseleler hakkında bir karara varmak imkânı yoktur.

Meclise haricî siyaset meseleleri gelmiyor, daima meseleler bittikten sonra aksettiriliyor, deniyor. Biliyorsunuz ki, NATO mevzuunda gazeteler şu veya bu şekilde birçok yazılar neşrettiler. Bunlar hakkında bana sorduklarınıza daima verdiğim cevap şu olmuştur : «Neticeyi almadan evvel bir şey söyliyemem, sabırla ve temkinle hareket ediyoruz, neticeyi elde edeceğimizden eminiz». Ve zannederim hâdiseler burada söylediğim sözlerin hiçbirisini tekzibetmemiştir.

İşte mâruzatım bundan ibarettir. Muhterem Heyetinize ve muhalefet namına konuşan arkadaşlarımıza bize gösterdikleri müzaheretten dolayı şükranlarımı arz ederim. (Alkışlar) Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Daha söz alan iki arkadaşımız kaldı. Tayfur Sökmen ve Burranettin Onat arkadaşımız. Onlara da müsaade ederseniz tekrar söz verip, bütçenin fasıllarına devam edelim. (Muvafık sesleri) Öğleden sonra Maliye Vekâleti Bütçesine geçelim. (Bu bütçeyi bitirelim sesleri) O halde buyurun Tayfur Sökmen.

TAYFUR SÖKMEN (Hatay) — Sayın Hariciye Vekili Beyefendinin vâkı izahatından sonra işin mahiyetin daha iyi anlamış oldum. Bu izahatlarını biraz evvel yapmış olsalardı, bizim de burada daha fazla söz söylememize mahal kalmazdı. Hâdisenin bir sokak politikası olduğuna göre Meclise kadar getirmeye lüzum kalmazdı. Demin vaziyeti iyice aydınlatmadıkları için bizzarure söz söylemek mecburiyeti hâsıl oldu. Onun için yüksek müsaadeleriyle birkaç kelime arz etmeye müsaadenizi rica ederim. Zira bu muazzam dâvanın beş dakikalık bir müddet zarfında ifâdesine imkân yoktur. Yalnız Sayın Hariciye Vekili arkadaşımızın biraz sinirli gibi konuşmalarından üzüldüm.

HARİCİYE VEKİLİ FUAD KÖPRÜLÜ (İstanbul) — Katiyen.

TAYFUR SÖKMEN (Devamla) — Tekrar arz ediyorum. Politika yapıyor değilim. Bundan kendimi tenzih ederim. Böyle bir şey yoktur, buyurdular ve kimse kimseden fazla vatanperver değildir, dediler. Kabul ederim. Vatanperverlikte hiç kimseden aşağı kalmadığım gibi hiç kimseden yukarı da değilim.

HARİCİYE VEKİLİ FUAD KÖPRÜLÜ (İstanbul) — Ali Fahri Bey için söyledim.

TAYFUR SÖKMEN (Devamla) — Sokak dedikodularını bu kürsüye getirmeye mâna yok, buyurdular. Eğer yalnız politika dedikodusu mahiyetinde kalsaydı buraya getirmeye zaten ihtiyaç kalmazdı. Fakat Matbuat Umum müdürleri, Hariciye vekilleri ve bizzat Devlet reisleri tarafından bu beyanat yapılmıştır. Muhterem beylerim rica, istirham ederim, böyle olmasa idi, kıymetli vakitlerinizi izaa edip kürsüye böyle alelâde bir şeyi getirmezdim. Binaenaleyh sözlerim, Devlet reislerinin sözlerine karşıdır.

Sayın Hariciye Vekili hatırlarlar. 1950 de iktidarı alıp Hariciye Vekâletini takabbül buyurduktan sonra o havalideki arkadaşlarımızdan aldığımız ve hususi mahiyette yaptığımız tahkikatın neticelerini bir politika mevzuu ve vasıtası olmasın diye re'sen kendilerine haber vermiştik. Hattâ 2 ay evvel de böyle olmuştur.

Eğer lûtfedip bana beş dakika daha fazla müsaade ederseniz ifadelerimi tamamlıyayım, yoksa tam beyanda bulunamıyacağım, müddet bitecek diye. Bir daha kürsüye çıkmaya da lüzum kalmasın. (Buyurun, buyurun sesleri) Efendim, Matbuat Umum müdürleri ve Devlet reislerinin gayriresmî beyanatı, bizi harekete geçirmek mecburiyetinde bıraktı. Bunu Hükümet de Heyeti Celileniz de biliyorsunu. Her cemiyet içinde çeşitli insanlar vardır. Umumi menfaati düşünmez, lâfu güzaf ile meşgul olurlar. Bunu biz de takdir ediyoruz. Buna gülüp geçilir, nitekim biz de gülüp geçiyoruz. Reisinin beyanatı gayriresmî de olsa tabiî gülüp geçilmez..

HARİCİYE VEKİLİ FUAD KÖPRÜLÜ (İstanbul) — Böyle bir beyanat yoktur.

TAYFUR SÖKMEN (Devamla) — Eğer gazeteler yanlış yazmışsa bilmiyorum.

HARİCİYE VEKİLİ FUAD KÖPRÜLÜ (İstanbul) — Bu çeşit bir beyanat olsa, Hariciyemiz asla lâkayt kalamaz ve kalmasına da imkân yoktur.

TAYFUR SÖKMEN (Devamla) — Mâruzatım gazetede okuduğuma göredir. İstanbul'da hasta idim, arz ettiğim şeyleri gazetelerde gördüm ve okudum bir takrir takdim ettim. Orada arz ettiğim veçhile bu iş, bu şekilde intikal etmiştir. Resmî mahiyette böyle bir şeyin olmadığını ve Hükümetin hassasiyetle bu iş üzerinde durduğunu ifade ettiler ki, bizim için bu, memnuniyet verici bir şeydir. Yalnız Hatay değil, asla İstanbul ne ise Hatay da o dur, bu memleketin bir parçasıdır, hepimizin hassasiyetle üzerinde durduğumuza şüphe yoktur ve başka bir şey olamaz.

REİS — Müddetiniz bitmiştir, Tayfur Bey.

TAYFUR SÖKMEN (Devamla) — Beş dakika müsaade rica etmiştim.

REİS — Reye koymadık efendim. (Devam devam sesleri) Müsaade buyurun reye koyalım.

Beş dakikalık müddeti bitmiş, beş dakika daha konuşmalarını reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir, buyurun.

TAYFUR SÖKMEN (Devamla) — Demin de arz ettiğim gibi hepinizin, bütün milletin vicdanında yer etmesi bakımından arz ediyorum.

1921 tarihinde Ankara İtilâfnamesi ile Hatay'ın ve Hatay'a mülâsık olan menatık ekseriyetinin Türkçe olarak okuması ve harsının muhafazası kabul edilmiş ve bu karar 1945 tarihine kadar Fransız işgalinde iken o menatıkta tatbik edildi. 1945 ten sonra Suriye'liler, istiklâl aldıktan sonra, muahedeleri tatbik etmediler. Etmeyince 500 bin Türkün bulunduğu Azans, Beydili ve Hazine nahiyeleriyle bunların kazaları Hatay hududuna mülâsık bulunan menatıkta Muahede gereğince Türk harsının inkişafı icabederken maalesef Suriye Hükümeti imkân vermedi, Muahedeyi tatbik etmedi. Müktesep ve insani hakları tanımadılar. Mebus çıkarmıyorlar. Mekteplerden Türkçeyi kaldırdılar. Verilen istidaları Türkçe değil, Arapça kabul ettiler. Bu suretle 500 bin Türkü müktesep hakkından mahrum bıraktılar. Oradaki Türkler, mütemadi zulüm ve tazyik altındadır. Bunu birkaç sene evvel Hariciye Vekiline arz ettim, hatırlarlar. 20 gün evvel aldığım mek-

tupta bugün el'an bu halin devam ettiği bildirilmektedir. Mebus çıkarmıyorlar. Ve mekteplerden Türkçeyi tamamen kaldırmışlar. Lûtfediyorlar, alâkadar oluyorlar. Bu muahedenin tatbik ettirilmesi üzerinde de lûtfederler. Bu arkadaşlarımız da kültürlerini muhafaza ederler. Yalnız ırk bakımından değil; muahedenin bize verdiği salâhiyeti kullanmak bakımından da Hariciyemiz, bunu takabbül eder, yürütür. Yürümüyor değil, fakat demin vatanperverlikten bahsettiler, şüphesiz kendilerinin büyük işleri vardır, bunlarla meşgul olamıyor, olamıyorlar.

REİS — Hariciye Vekili.

HARİCİYE VEKİLİ FUAD KÖPRÜLÜ (İstanbul) — Efendim, Tayfur Bey arkadaşımızla bu meseleler hakkında daima müdavelei efkâr ederiz ve tabiatiyle bu, benim için daima faydalı olmuştur. Yalnız şunu arz edeyim ki, bu meselede biz, müşkül vaziyette bulunuyoruz. Suriye'den Fransızların çekildiği ve Suriye'nin istiklâline kavuştuğu zaman, o zamanki Hükümetimiz eski şartların kemakân devam edeceğini teminat altına almış olsaydı bugün bu müşkül vaziyete düşmüş olmazdık. 1945 ten beri aşağı yukarı bir teamül teessüs etmiştir ve o tarihten beri hiçbir suretle alâkadar olunmamıştır. Biz bütün gayretimizi sarfediyoruz, ama ne yapalım, mazinin bütün hatalarını birden tamir etmeye muktedir değiliz. (Alkışlar).

REİS — Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya — Muhterem arkadaşlar, Türkiye'nin siyasi durumu, bugün hiçbir milletin siyasi durumu ile kabili kıyas olmıyacak derecede ehemmiyeti haizdir. Bir kere, coğrafi ve stratejik durumumuz itibariyle Garp cephesiyle ve dünyanın Doğu cephesiyle ayrı ayrı ve başlı başına münasebetlerimiz vardır. Bunun ikisi arasında köprü vazifesini görmekteyiz. Üzerimize düşen vazife ve mesuliyet, çok büyüktür. Arkadaşlar, Doğu ile olan münasebetlerimizi bu beş dakikanın dar çerçevesi içine sığdırmaya imkân yoktur. Çok mühimdir. Eğer arkadaşlarım isterlerse bütçe bittikten sonra Orta - Doğu ve Doğu politikasına ait hususu, ayrıca arz etmeyi şeref telâkki ederim.

Batı ile olan münasebetlerimizde, arkadaşlar, bugün Amerika ile olan münasebetlerimiz, bütün dünyaya örnek olacak bir vekar, feragat ve insanlık ruhunun anlayışı içinde, bütün dünyaya örnek olacak bir mahiyet arz etmektedir. Amerika da bu durumdadır. Onun içindir ki bütün dünya, yakın uzak, büyük küçük devletlere nazaran Türkiye'ye hususi bir ehemmiyet atfetmektedir. Cumhurbaşkanımıza Amerika'da gösterilen hüsnükabul, bu alâkanın bellibaşlı en büyük misalini teşkil etmektedir. Bunu çekemiyenler, küçümsiyenler ne derse desin, vaziyet, budur.

İngiltere ile olan münasebetlerimize gelince; muhterem Hariciye Vekilimiz, mevkilerinin icabı olarak, İngiltere ile ananevi münasebetler perverde etmekte olduğumuzu ifade buyurdular. Bir resmî ağızdan, bir Hariciye Vekilinden ancak bu şekilde bir beyanat beklenir. Ama bendeniz, bir milletvekili olarak şahsi kanaatlerimi açıkça ve hiçbir kayda tâbi olmadan söylemem icabederse şunu beyan etmek mevkiindeyim ki, İngiltere ile çok sıkı ve samimî münasebetler devam ettirmekliğimiz lüzumuna kani isem, bugünkü siyasi münasebetlerimizin aynı samimiyette olmadığını da ifade etmekle hakikati ifade etmiş olacağıma kaniim.

Arkadaşlar; İngilizler nedense hâlâ bize ısınamadılar. Hâlâ bizden çekinmektedirler. Birgün bütün Orta - Doğu'ya hâkim oluruz, diye içlerinde hâlâ bir korku vardır. Bu kompleksin tesiri altında bizim harb potansiyelimizin, iktisadi potansiyelimizin takviyesini el altından baltalamakta tereddüt göstermiyorlar. Atlantik Paktına gireceğimiz zaman bunu en kaba bir şekilde ve siyasi teamüllere yakışmıyacak bir şekilde sabote edenler, onlar oldu. Bugün de başta askerî kuvvetimizin takviyesi hususunda her hangi bir taraftan yapılan yardımı el altından sabote etmek istiyenler vardır. İngiltere'nin bu yanlış politikası, onları Birinci Dünya Harbinden beri düşüre, düşüre, basını taşlara vura vura dünyanın politika liderliğinden ikinci derecede bir devlet haline getirdi. Çok arzu ve temenni ederiz ki, Allah onlara basiret versin, uyudukları uykudan uyansınlar. Türkiye'nin dünyanın olduğu kadar İngilterenin de dostu olduğunu anlasınlar. Ben şu kanaatteyim ki; İngiltere, kuvvetli tehdidini ikaa muktedir bir İngiltere, dünya nizamı için çok lüzumludur. Bu hakikatı idrâk etmek icabeder.

Sayın Hariciye Vekilimizin beyanatında Endonezya'dan bahsedildiğini duymadım. 80 mil-

yon Müslümanı ihtiva eden ve en küçüğünden, en büyüğüne kadar kalben, ruhen bizi seven, bize taahhüdeder derecede bağlı bulunan bu milletle en yakın zamanda temaslara geçilerek siyasi ve iktisadi bağların tesis edilmesini gerekli bulur ve bunu Hariciye Vekâletimizden rica ederim.

REİS — Tayfur Sökmen.

TAYFUR SÖKMEN (Hatay) — Af buyurun, tekrar huzurunuzu rahatsız ettim. Sayın Profesör Hariciye Vekilimiz, politika yaptılar. Politika yapmasalardı, rahatsız etmiyecektim. Ben politika yapmaktan çok içtinabettim ve esasen politika yapmak mûtadım da değildir. Kendileri politika yaptılar. Lûtfedip beni de dinleyin, arz edeyim.

1945 e kadar, devam eden tatbikat, 1945 te kaldırıldı, o mıntakadaki tatbikatı 1945 te kaldırdılar. 1945 ten 1950 ye kadar muhtelif vasıtalarla Hükümetimiz tarafından harekete geçilmiştir. Hariciye Vekâleti, zaman zaman mebus intihabında da alâkadarız, hattâ yüksek müsaadenizle anlatayım. Mekteplerde Türkçe kaldırıldığı zaman derhal müracaat ediliyor ve düzeltiliyordu. Fakat yeni Hükümet zamanında tamamen muahede ilga edilmiştir. Bunu Hariciye Vekilimiz politika yapmışlardır. Halbuki 1950 den sonra bahusus intihabını yeni Hükümet yine tamamen ilga etmiştir. Bunu lûtfedip kabul etsinler, hariciyemiz, iyi yapmamışlardır. Yani politika yaptılar, 1945 ten 1950 ye kadar ikmal oldu, dediler. Elliden sonra yine ikmal edilmiştir.

HARİCİYE VEKİLİ FUAD KÖPRÜLÜ (İstanbul) — Hayır, biz politika yapmadık.

TAYFUR SÖKMEN (Devamla) — Arkadaşlar, ben esasen politika yapmasını bilmem. Zira 1950 de tekrar tatbikatı kaldırmışlardır. Bendeniz sayın arkadaşımıza müracaat ettim, meşgul olayım, buyurdular. Tahmin ederim ki 1950 - 1952 ye kadar bir sızıltı çıkmadı. Bu sefer tamamen tatbikatı kaldırmışlardır.

REİS — Arif Nihat Asya.

ARİF NİHAT ASYA (Seyhan) — Çok işgal etmek âdetim değildir. Aşağı yukarı iki satırla iktifa edeceğim.

Yakın zamanlara kadar Orta - Şark'ta, medeniyet önderi olmakta, rakipsizdik. Şimdi rakipsiz değiliz. Kuvveti inkâr edilmiyecek bir rakibimiz vardır. İsrail. Ve iyi bir komşumuzdur, iyi ticaret münasebetlerimiz vardır. İyi harici münasebetlerimiz olduğu hususunu da redde sebep yok. Ancak rakipliliği kaptırmak gibi bir tehlike karşısındayız. Ayrıca hususi himayeler bakımından bizden daha çok imkânlara sahiptir. Medeniyet önderliğini kaptırmamak hususunda yapılması lâzımgelen şeylerimiz vardır. Bu, doğrudan doğruya yalnız hariciye mevzuunda olmamakla beraber, yalnız hariciye bütçesinde imkân bulduğum için arz ediyorum.

REİS — Fasıllara geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
101	Vekil tahsisatı **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	5 400
201	Maaşlar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	8 127 300
202	Ücretler **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	1 592 400
203	Merkez geçici hizmetlileri ücreti **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	101 400
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	31 800
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	25 000
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasiyle 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	145 000
210	Temsil tahsisatı **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	3 000

F.		Lira
301	Merkez daireleri büro masrafları	130 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
302	Ecnebi memleketlerdeki teşkilâtın büro umumi masrafları	1 170 500
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
303	Basılı kâğıt ve defterler	14 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
304	Posta, telgraf ve telefon üçret- ve masrafları	572 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
305	Ecnebi memleketlerdeki teşkilâtın kira bedelleriyle belediye vergi ve resimleri	750 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
306	Giyecekler	20 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
307	Yolluklar	800 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	20 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
309	Taşıt masrafları	10 500
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
311	Fahrî konsolosluklar aidatı	9 400
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
401	Basımevi masrafları	5 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
403	Temsil ve ağırlama masrafları	314 500
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
451	Yayın masrafları	22 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	4 717 906
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
454	Sigorta masrafları	25 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
459	Dış memleketlerde Türk kültür varlığının korunması masrafları	550 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
501	Geçen yıl borçları	30 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
502	Eski yıllar borçları	41 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar	100 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
751	NATO Dairesi için alınacak fatokopi ve mikro - filim makineleri	24 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

D — Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Bütçesi :

REİS — Milletlerarası İktisadi İş Birliği İdaresi Bütçesini fasıllara geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
201	Maaşlar	623 700
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
202	Üçretler	100 500
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	5 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	1
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

F.		Lira
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasiyle 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	15 100
301	Merkez daireleri büro masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	9 502
302	Ecnebi memleketlerdeki teşkilâtın büro masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	8 502
303	Basılı kâğıt ve defterler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1 000
304	Posta, telgraf ve telefon üçret ve masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	54 000
306	Giyecekler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1 320
307	Yolluklar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	88 000
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1 200
403	Ziyafet masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	17 500
451	Yayın masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	14 000
501	Geçen yıl borçları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1 000
502	Eski yıllar borçları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	500

REİS — Bugün saat 15 te toplanılmak üzere Celseye son veriyorum.

Kapanma saati : 13,35

İKİNCİ CELSE

Açılma saati : 15

REİS — Reisvekili Muzaffer Kurbanoğlu

KÂTİPLER : İhsan Gülez (Bolu), Füruzan Tekil (İstanbul)

3. — Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/769) [1]

REİS — Bir takrir var onu okuyoruz efendim.

Yüksek Reisliğe

Devlet Havayolları, İstanbul Üniversitesi ve Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı bütçelerinde değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâyihalariyle İstiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkındaki kanun lâyihalarının, 1953 malî yılı bütçesiyle ilgili olmaları dolayısiyle ruznameye alınarak görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Bütçe Encümeni Reisi
Rize Mebusu
İzzet Akçal

REİS — 4 işin gündeme alınıp görüşülmesine dair olan takriri oyunuza arz ediyorum. Ka-

[1] *165 sayılı matbua zaptın sonundadır.*

bul edenler... Etmiyenler... Gündeme alınması kabul edilmiştir.

Birinci lâyihanın heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen yok. Maddelere geçilmesini oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı A/1 İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

MADDE 1. — Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî Yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin (309) ncu faslının 41 nci (Hava taşıtları işletme masrafları) maddesine mevzu tahsisattan (10 000) lira düşülerek aynı cetvelin (214) ncü (3424 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince uçak kazasında ölenlerin ailelerine verilecek tazminat) faslına aktarılmıştır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul tdenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının heyeti umumiyesi açık oyunuza arz edilmiştir.

4. — İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde münakale yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/772) [1]

REİS — İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde münakale yapılması hakkındaki kanun tasarısının görüşülmesine geçiyoruz.

Tasarının heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı?. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde münakale yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — İstanbul Üniversitesi 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında (9 500) liralık münakale yapılmıştır.

CETVEL

Düşülen	Eklenen	F.	M.	Tahsisatın nev'i
		209		5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler.
	5 000		13	Emekli ikramiyesi
				REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.
		307		Yolluklar
	4 500		50	Ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları
				REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

[1] *163 sayılı matbu zabtın sonundadır.*

Düşülen	Eklenen	F.	M.	Tahsisatın nev'i
1 000		428		Maliye Enstitüsünün her çeşit masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.
		433		Tıp Fakültesinin hastanelere ilişkin masrafları
5 000			12	Hastanelerde doyurulacakların yiyecek bedeli REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.
		451		Yayın masrafları
1 500			26	İktisat Fakültesi çeşitli yayın masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.
2 000		453		Milletlerarası kongre ve konferansların her çeşit masraflariyle bunlara katılacakların yolluk ve masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

(Birinci madde tekrar okundu.)

REİS — Maddeyi cetvelle beraber reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Maarif vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümü açık oya arz olunmuştur.

5. — Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/775) [1]

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen? Yoktur. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin 452 nci (Staj masrafları) faslının 20 nci (Teknik Yardımdan faydalanılmak suretiyle ecnebi memleketlere staj için gönderilecek-lerin yolluk ve masrafları) maddesinden 73 000 lira düşülerek, 53 000 lirası (A/1) işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertiplerine ve 20 000 lirası da (A/2) işaretli cetvelin 751 nci (Satınalınacak makine alet ve gereçleri) faslının 10 ncu (Hastalıklar ve böceklerle mücadele alet ve gereçleri) maddesine aktarılmıştır.

[1] SAYILI CETVEL

F.	Tahsisatın nev'i	Eklenen
302	Vilâyetler büro masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	2 000

[1] *164 sayılı matbua zaptın sonundadır.*

F.	Tahsisatın nev'i	Eklenen
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	25 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
418	Para taşıma masrafları	1 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
427	Ağaçlandırma ve fidanlıklar	25 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

(1 nci madde tekrar okundu.)

REİS — Cetveliyle birlikte birinci maddeyi kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Ziraat vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı açık oyunuza arz edilmiştir.

6. — İstiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/554) [1]

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen? Yoktur. Maddelere geçilmesini oyunuza arzediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İstiklâl Harbi Mâlûllerine Verilecek Para Mükâfatı hakkında Kanun

MADDE 1. — İlişik cetvelde adı, künye ve mâlûliyet dereceleri yazılı (9) subay ve (18) ere 397 sayılı Kanun gereğince verilecek ceman (5 800) liralık para mükâfatı, 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Devlet borçları kısmının 801 nci (Emekli, dul, ve yetim maaşı ve tahsisatları faslındaki tahsisattan verilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur. Oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyiha açık oyunuza arz edilmiştir.

E — Maliye Vekâleti Bütçesi

REİS — Bütçe müzakerelerine devam ediyoruz. Maliye Vekâleti Bütçesinin tümü üzerinde söz istiyenler:

Ferid Melen, Ali Fahri İşeri, Galip Kınoğlu, Cemal Reşit Eyüboğlu, Sırrı Atalay.

Ferid Melen. (Yok sesleri) Ali Fahri İşeri. (Yok sesleri).

Galip Kınoğlu.

GALİP KINOĞLU (Gazianteb) — Efendim, bendeniz Sayın Maliye Vekilinden bir şey sormak istiyorum. Gelir Vergisi Kanunu tatbika girdikten bir sene sonra seçmenlerimizle temasta bulunduk. Bizim tarafta ve her yerde küçük esnafın birçok şikâyetlerini dinledik. Yani dükkân icarları aynı olan yerlerde sermaye fazlalığı maktu verginin fazlalığını intaç etmiyor. Bizim orada körler var. Dilenmez dilencilerdir. Bunlar toplanmış sazdan, otlardan hasır ip örerler. Bunların yevmi kazançları, belki bir lirayı geçmez. Ekseriya yarım lirayı bulmaz. Gözleri kör. Sırf dilenmemek için bu işi yaparlar. Bunların vergisi karşılarında aynı kira getiren dükkândanda, yirmi - otuz bin lira sermayesi olan kimselerden alınan vergi kadardır. Bu küçük esnafa tarhedilmiş olan vergide hakikaten bir adaletsizlik vardır. Belki vergisi kanununda birçok noksan kendisini göstermiştir. Matrah nazarı itibara alınmadan maktu olarak söylenen bir vergi tarhediliyor.

İkincisi; bir yerde rasgeldim; hastanenin birinde 60 yaşında bir kadın, çalışıyor. Evinde alil ihtiyar bir kocası ve çocukları var, bunları geçindirmeye gayret ediyor, beslemeye çalışıyor. Kendisi ailenin reisi addedilmediği için in-

[1] *158 sayılı matbua zaptın sonundadır.*

dirimlere tâbi tutulmuyor. Bu da bir adaletsizliktir.

Arkadaşlar; Gelir Vergisi tadilâtına dair olan lâyiha, Büyük Millet Meclisine gelmişti. Bir müddet burada kaldıktan sonra Hükümet geri aldı. Bir daha buraya gelmemesinin sebebi nedir? Geçen sene bunun sebebini sorduk, tadil edilip gelecek, dediler. Hâlâ gelmedi. Küçük esnaf; bu neden tadil edilmedi, bu haksızlıklar neden düzeltilmedi diye bize sorarlarsa biz onlara ne diyeceğiz? Bu hususta Hükümetin alâkasını ehemmiyet ve müstaceliyetle rica ederim. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Cemal Reşit Eyüboğlu buyurun. (Yok sesleri), Sırrı Atalay buyurun. (Yok sesleri), Fikret Başaran buyurun.

FİKRET BAŞARAN (Denizli) — Aziz arkadaşlarım, iktidarımızın malî politikası üzerinde ve tesbit ve kaydedilen başarıları üzerinde yüksek huzurunuzda ne kadar söz söylesem, azdır. Başarı ve muvaffakiyet ölçüsünü maliyeci arkadaşlarım adına yüksek huzurunuzda takdirle, minnetle anmayı vazife telâkki ederim. Yalnız bir nokta üzerinde duracağım ve Sayın Maliye Bakanımızın geçen sene ve daha evvelki sene yine yüksek huzurunuzdaki beyanatını burada hatırlatmayı da ayrıca kendim için bir vazife telâkki etmekteyim.

Arkadaşlar; Gelir Vergisi Kanunun tatbikatına geçildikten sonra gerek tüccarlarımızda, gerek esnafımızda, gerekse işçilerimizde yer, yer vâkı şikâyetler, sızlanmalar bizce ve sizlerce malûm olduğu gibi Sayın Maliye Bakanımızca ve maliyeci arkadaşlarımızca malûm olduğu bedihidir.

Esnaf Vergisinin Gelir Vergisi şümulüne alınması, bunun üzerinde Maliye Vekili arkadaşımızın beyanatının, evvelce verdiği beyanatının en kısa bir zamanda tahakkuk etmesi, temennisindeyim. Masraf kısmı üzerinde de ayrıca söz alacağım, şimdilik bu kadarla iktifa ediyorum.

REİS — Varidat Bütçesi üzerinde olsa gerek. Bu bütçe üzerinde söylediğiniz.

FİKRET BAŞARAN (Devamla) — Evet efendim.

REİS — Hükümetin mütalâası var mıdır?

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Yoktur efendim.

REİS — Başka söz istiyen yoktur. Fasıllara geçilmesini oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Fasıllara geçilmesi kabul edilmiştir.

F.		Lira
101	Vekil tahsisatı **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	5 400
201	Maaşlar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	29 032 700
202	Hizmetliler ücreti REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	2 893 575
203	Geçici hizmetliler ücreti REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	313 800
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	2 562 000
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunnun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	5 000
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasiyle 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1 756 000
210	Temsil tahsisatı **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	2 100
218	4910 sayılı Kanunun 15 nci maddesi gereğince ödenecek kasa tazminatı **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	258 500
302	Vilâyet büro masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	1 025 000
303	Basılı kâğıt ve defterler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	2 650 000

F.		Lira
304	Posta, telgraf ve telefon ücret- ve masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	1 176 000
305	Vilâyetler kira bedeli **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	125 000
306	Giyecekler **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	26 067
307	Yolluklar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	1 937 777
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	230 000
309	Taşıt masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	10 000
310	Elçilikler Maliye müşavirlikleri ve mümessillikleri masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	38 800
401	Basımevi masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	609 000
403	Temsil masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	25 000
405	Atlı tahsildarlara verilecek hayvan satınalma ve yem bedelleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	259 540
407	Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masraflar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	7 918 000
408	Komisyonlar huzur ücretleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	222 000
417	Vergi tahsil masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	720 250
418	Hazine muameleleri masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	6 185 000
419	Millî mülkler muameleleri masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	690 000
420	4353 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin gerektirdiği masraflar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	130 000
422	3242, 5254 ve 6182 sayılı kanunlar gereğince tohumluk işleri için T. C. Ziraat Bankasına yapılacak ödemeler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	3 047 673
423	5420 ve 5826 sayılı kanunlar gereğince yapılacak ödemeler karşılığı **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	650 000
424	Devlet binalarını yangına karşı emniyet ve yangından korunma masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	100 000
425	Kaza teşkili masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	500 000
426	Malî istihbarat arşivlerinin kurulmasiyle ilgili her çeşit masraflar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	500 000
451	Yayın masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	67 500
452	4489 sayılı Kanuna göre staj için ecnebi memleketlere göndereceklerin yolluklariyle başka her çeşit masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	26 800
456	Düşünülmiyen masraflar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	100 000

F.		Lira
460	İhtiyat tahsisatı	240 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
476	Kurs masrafları	193 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
501	Geçen yıl borçları	200 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
502	Eski yıllar borçları	110 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
601	Devlet Havayolları Umum Müdürlüğüne yardım	440 935
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
603	Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğüne yardım	778 975
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
604	Vakıflar Umum Müdürlüğüne	680 000

REİS — Bir takrir vardır, okutuyorum :

Yüksek Reisliğe

Halkımız ve bilhassa köylümüzün büyük gayretler sarf ederek yeniden inşa edeceği ve mevcutlarının tamiri için cami yardım derneklerine yardım olmak üzere bütçede açılan ve Vakıflar Umum Müdürlüğü bütçe lâyihasının 601 nci faslının 30 ncu maddesindeki 500 bin liraya beş yüz bin lira daha ilâvesi suretiyle bir milyon liraya çıkarılmasını ve Maliye Bütçesinin 604 ncü fasıl 20 nci maddesinin de mütenazıran bir milyona çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gazianteb
S. İnal
Ankara
Hamdi Bulgurlu
Kayseri
Fikri Apaydın
Muş
Hamdi Dayı
Seyhan
S. Serçe
Elâzığ
H. Â. Yöney
Burdur
Mehmet Özbey

Tunceli
H. R. Kulu
Kayseri
İbrahim Kirazoğlu
Seyhan
A. Nihat Asya
Siird
Cemil Yardım
Elâzığ
Ş. Yazman
Afyon Karahisar
Gazi Yiğitbaşı
Bursa
S. Karacabey

Kayseri
İsmail Berkok
Erzurum
S. Erduman
Erzurum
Bahadır Dülger
Giresun
Hamdi Bozbağ
Ankara
Ö. Bilen
Seyhan
T. Coşkun
Urfa
Hasan Oral
Giresun
A. N. Duyduk
Kars
Abbas Çetin
Çoruh
Mecit Bumin
Afyon Karahisar
Bekir Oynaganlı
Afyon Karahisar
S. Kerman
Çorum
Ahmet Başıbüyük
Bitlis
S. İnan
Gümüşane
A. K.Varınca
Maraş
M. Özsoy
Maraş
Remzi Öksüz
Tokad
Fevzi Çubuk
Bilecik
M. K. Kurkut
İsparta
K. Demiralay
Tokad
Ahmet Gürkan
İsparta
Said Bilgiç

Erzurum
R. Topçuoğlu
Kayseri
Y. Z. Turgut
Afyon Karahisar
Avni Tan
Kars
Lâtif Aküzüm
Giresun
Doğan Köymen
Çoruh
Abbas Gigin
Tekirdağ
İsmail Hakkı Akyüz
Giresun
Tahsin İnanç
Afyon Karahisar
S. Torfilli
Erzurum
M. Yazıcı
Antalya
Burhanettin Onat
Çoruh
M. Güney
Bitlis
Nusrettin Barut
Tokad
M. Özdemir
Maraş
A. Kadoğlu
İsparta
İrfan Aksu
Muğla
Nadir Nadi
Yozgad
Yusuf Karslıoğlu
Kütahya
Ahmet Kavuncu
Giresun
H. Alişan
İsparta
T. Tola
Trabzon
S. Esad Alperen

Gazianteb
Süleyman Kuranel

REİS — Samih İnal'ın takririnin dikkate alınmasını kabul edenler... Etmiyenler... Teklif

dikkate alınmış ve fasıllarla birlikte komisyona verilmiştir.

REİS — Efendim, şimdi 604 ncü bölümle alâkalı bir takrir daha Riyasete gelmiş bulunuyor. Bu fasıl oya arz edilmediği için bu takririn de okunup oya arz edilmesinde bir mahzur yoktur, takriri okutuyorum.

B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Dünyanın en mütekâmil rejimi bulunan demokrasinin tatbikat sahasına girdiği tarihten itibaren hızla tekâmül merhalesine doğru seyrini takibetmiş ve memleketimizin her köşesinde âsarı bâhiresi memnuniyetle ve iftiharla müşahede edilmiştir.

Ezcümle, Merkezi Cumhuriyetimiz bulunan şirin Ankaramızda âsarı daha bâriz şekilde görülmekte olan ve her vatandaş istediği gibi tam bir serbestî içinde arzu ve ihtiyaçlarını tatmin etmektedir. Bu cümleden olarak bir vatandaş sinemaya gitmek istediği zaman bu arzusuna derhal nail olmakta, gazino, kıraatane ve saire gibi vatandaşlar için hep aynı vaziyettedir. Hele demlenmek istiyenler de kemali rahat ve huzurla arzularına yatişiyorlar. Hulâsa vatandaşlarımız başkalarının hakkına tecavüz etmemek şartiyle arzularını kolaylıkla yerine getirmektedirler ki hakiki demokrasi de bundan ibarettir.

Ancak tam piyasa mevkiinde ve Meclisi Âlinin kapı komşusu mesabesinde bulunan ve harimi sayılan Zincirli ve Hacıbayram camilerinin Cuma ve bayram günlerinde gösterdiği manzara hakikaten hacaletaverdir. Ve karşısında müteessir olmamak mümkün değildir.

Şöyle ki, kışın her iki camiin de cemaatinin ekseriyeti buz veya çamur üzerinde ve açık havada; yazın toz, toprak içinde avluda ve sokakta kızgın güneşin altında asgari bir saat devam eden vaiz, hutbe ve Cuma namazlarının bin müşkülâtla kılmakta ve huzursuz ibadet etmekte olduğu bütün şehir halkımızca malûm ve müspettir.

Demokrasiye zıddı tam olan bu hali esefiştimale nihayet vermek Meclisi Âliye ve onun Bütçe Encümenini teşkil eden kıymetli arkadaşlarımıza ve Hükümetimize düşen kudsi bir vazifedir.

Binaenaleyh bu acıklı vaziyete nihayet vermek üzere her iki camiin de müsait olan arsalarında birer ilâve yaptırarak ibadet eden bu vatandaşlarımızı çatı altına almak ve rahat ve huzurla ibadet kılmalarına vesile vermek ve mevcut camilerin zarafetine asla halel getirmemek şartiyle bu hususu temin için teşekkül eden derneğin emrine ve bütçedeki yardım faslına Maliye Vekâleti Bütçesinin 6 ncı kısım 604 - 20 fasıldaki derneklere ilâveten 200 bin liranın ilâveten tahsis edilmesini Meclisi Âlinin vatandaşlar hakkında tatbik ettiği şefkat ve semahatına güvenerek arz ve teklif eyleriz.

22 . II . 1954

Tokad	Bitlis
Ahmed Gürkan	N. Barut
Siird	Afyon Karahisar
Cemil Yardım	Gazi Yiğitbaşı
Bolu	Niğde
M. Dayıoğlu	S. Dellâloğlu
Elâzığ	Gümüşane
A. Demirtaş	A. Kemal Varınca
Elâzığ	Maraş
H. Ali Yöney	A. Kalav
Muş	Malatya
H. Dayı	H. Doğan
Seyhan	Seyhan
S. Tekelioğlu	Salim Serçe
Yozgad	Trabzon
Hasan Üçöz	M. R. Tarakçıoğlu
Niğde	Trabzon
H. Nuri Yurdakul	M. Goloğlu
Bursa	Trabzon
S. Karacabey	S. Esad Alperen
Ankara	Kütahya
Ömer Bilen	Yusuf Aysal
Hakkâri	Afyon Karahisar
Selim Seven	S. Kerman
Kayseri	Kayseri
İbrahim Kirazoğlu	A. R. Kılıçkale
Kütahya	Denizli
A. Kavuncu	Fikret Başaran
Balıkesir	İstanbul
A. Fahri İşeri	Ahmet Topcu
Bitlis	Afyon Karahisar
S. İnan	Bekir Oynaganlı
Niğde	Niğde
H. N. Yurdakul	Asım Doğanay
İsparta	Denizli
Kemal Demiralay	Baha Akşit
Denizli	Aydın
Eyüp Şahin	Şevki Hasırcı

Balıkesir	Elâzığ
M. Erkuyumcu	Suphi Ergene
Kars	Samsun
Abbas Çetin	Hâdi Uzer
Samsun	Yozgad
H. F. Ustaoğlu	Yusuf Karslıoğlu
Seyhan	Diyarbakır
Salim Serçe	M. Remzi Bucak
Bursa	Muğla
M. San	Z. Mandalinci
Edirne	Aydın
C. Köprülü	L. Ülkümen
Seyhan	
A. N. Asya	

REİS — Takririn dikkate alınıp alınmamasını oyunuza arz edeceğim. Kabul edenler... Etmiyenler... Takrir reddolunmuştur. (Hayır, yanlış sayıldı sesleri).

Tekrar ediyorum efendim. Okunan takririn dikkate alınmasını kabul edenler lûtfen işaret buyursunlar... Kabul etmiyenler... Takrir dikkate alınmış ve komisyona verilmiştir efendim. (Alkışlar).

F.		Lira
605	Ankara Üniversitesine yardım **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	12 226 819
606	İstanbul Üniversitesine yardım **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	13 323 249
607	İstanbul Teknik Üniversitesine yardım **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	5 797 470
609	5539 sayılı Kanunun 20 nci maddesi gereğince Karayolları Umum Müdürlüğüne yapılacak ödemeler **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	5 792 345
610	Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğüne yardım **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	3 347 279
611	5889 sayılı Kanun gereğince özel idarelere yapılacak ödemeler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	30 000 000
612	5889 sayılı Kanun gereğince belediyelere yapılacak ödemeler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	11 250 000
613	Belediye hastaneleri umimi masraflarına yardım **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	400 000
614	Türkiye Mâlûl Gaziler Birliğine yardım **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	15 000
615	Darülâcezeye yardım **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	25 000
616	Kızılay Kurumuna yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	550 000
617	Çocuk Esirgeme Kurumuna yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	100 000
618	Darüşşefakaya yardım **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul dilmiştir.**	165 000
619	Yurtlar için Türk Eğitim Derneğine yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	**150 000**
620	Musevi Hastanesine yardım	30 000

SALAMON ADATO (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, 51 muhterem arkadaş tarafından imza edilmiş olan bir takrir, İstanbul'da bulunan bâzı hastaneler hakkında, gerek Hükümetin ve gerek Bütçe Komisyonunun insani bir hizmet olarak son muameleyi yapmak hususunda takibettiği usulün ihlâl edilmemesini temine mâtuftur. Şayet, denk bir bütçe mülâhazasiyle mevcut imkânları daha mübrem ihtiyaçlara tahsis etmek mülâhazalariyle Yüksek Meclisiniz bu takriri kabul etmiyecek olursa, Musevi Hastanesinin başında bulunanların bu karardan katiyen müteessir olmıyacağına, Yüksek Meclisin emin olmasını rica ederim.

REİS — Bir takrir var, okuyoruz :

Ankara, 23 Şubat 1954

Sayın Reisliğe

Maliye Vekâleti Bütçesinin 620 nci faslında Musevi Hastanesine yardım olarak 30 000 liralık bir meblâğ gösterilmiştir.

Musevi Hastanesi sanayi bölgesi olan Haliç'te ve mütevazı vatandaşların ikamet ettiği bir semtte bulunduğundan fabrikalarda kazaya uğrayan işçilerle muavenete muhtaç hastaların tedavileri mezkûr hastanede yapılmakta ve bu bölgede fabrika adedi ve sıhhi ihtiyaçlar gün geçtikçe artmaktadır.

Yukarda gösterilen sebeplere binaen kabul edilen 30 000 liraya 10 000 lira ilâvesi suretiyle görülen lüzumun teminini teklif ve rica ederiz.

Zonguldak	Erzurum
Hüseyin Balık	Enver Karan
Kırklareli	İstanbul
Faik Üstün	İhsan Altınel
Konya	İstanbul
Umran Nazif Yigiter	Bedri Nedim Göknil
Kars	İzmir
Tezer Taşkıran	Cemal Tunca
Tokad	İzmir
Sıtkı Atanç	Cihad Baban
Manisa	Samsun
Sudi Mıhçıoğlu	Firuz Kesim
Manisa	İstanbul
Muhlis Tümay	Salâmon Adato
Konya	Erzurum
Hidayet Aydıner	Emrullah Nutku
Manisa	İstanbul
Şemi Ergin	Enver Adakan
Seyhan	İzmir
Zeki Akçalı	Pertev Arat
Elâzığ	İzmir
Suphi Ergene	Osman Kapani
Elâzığ	Afyon Karahisar
Şevki Yazman	Kemal Özçoban
Elâzığ	Bilecik
Hâmit Ali Yöney	Talât Oran
Elâzığ	Yozgad
Abdullah Demirtaş	Hasan Üçöz
Kayseri	Rize
Yusuf Ziya Turgut	Osman Kavrakoğlu
Kayseri	
İbrahim Kirazoğlu	Okunamadı
Kayseri	İzmir
Kâmil Gündeş	Necdet İncekara
İstanbul	İstanbul
Faruk Nafiz Çamlıbel	Hâdi Hüsman
Afyon Karahisar	Erzurum
Ahmed Veziroğlu	Memiş Yazıcı
İstanbul	Zonguldak
Salih Fuad Keçeci	Ali Rıza İncealemdaroğlu
Afyon Karahisar	Bursa
Süleyman Kerman	Halûk Şaman
Muğla	İçel
Nadir Nadi	Aziz Köksal
İstanbul	Manisa
Mithat Sözer	Nafiz Körez
İstanbul	Afyon Karahisar
Füruzan Tekil	Salih Torfilli

REİS — Bu takririn dikkate alınmasını reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmiyenler... Takrir dikkate alınmıştır.. Fasılla birlikte takriri Bütçe Komisyonuna veriyoruz.

F.		Lira
621	Balıklı Rum Hastanesine yardım	60 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
622	Ermeni Hastanesine yardım	30 000

REİS — Andre Vahram.

ANDRE VAHRAM BAYAR (İstanbul) — Çok muhterem arkadaşlar, son defa yapılan tamirat ve inşaat sayesinde Yedikule'de kâin Ermeni Hastanesinin yatak adedi 550 ye çıkarılmıştır. Bu müessesede muhtelif servislerle, akliye servisi ve düşkünler yurdu mevcuttur. Son defa getirtilen modern apareylerle radiyoloji ve lâboratuvar servisleri teçhiz edilmiştir. Bu suretle memlekete kıymetli hizmetler yapmaktadır. Senelik bütçesi yarım milyon lirayı geçmekte olup bu meblâğın ancak bir çeyreği kendi geliriyle temin edilip mütebakisi halkın teberrulariyle kapatılır. Bundan dolayı Muhterem Maliye Vekilimizin müzaheretine Yüksek Meclisine has olan asaletin cömertliğine güvenerek Sevgili Hükümetimizin yardımının artırılmasını teklif etmiş bulunuyorum. Verilecek kararı minnet ve şükranla karşılıyacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Katına

Hükümetimizin her yıl bütçesinde hastanelere yapmakta olduğu yardımı şükranla kar-

şılamakla beraber bu sene beş yüz elli mevcudu olan Ermeni Hastanesine otuz bin liralık bir ödeneğin kabul edilmiş olmasını yine şükranla karşılarız. Ancak Maliye Vekâleti bütçesinde 622 faslındaki Ermeni Hastanesine Yüksek Meclisin semahat duygularına sığınarak mezkûr tahsisatın (on bin lira) artırılması suretiyle kırk bin lira olarak kabulünü arz ve teklif ederiz. Saygılarımızla.

İstanbul	İstanbul
A. V. Bayar	Hüsnü Yaman
İstanbul	İstanbul
Bedri N. Göknil	C. Türkgeldi
Rize	Kocaeli
Z. R. Sporel	E. Vassaf
Rize	İstanbul
M. F. Mete	İ. Altınel
İstanbul	Niğde
F. N. Çamlıbel	H. N. Yurdakul
Çorum	Edirne
H. Ortakcıoğlu	M. Enginün
Manisa	Manisa
N. Körez	M. Tümay
Kayseri	Erzurum
A. R. Kılıçkale	E. Karan
Edirne	Ankara
C. Köprülü	O. T. İltekin
Ankara	Balıkesir
H. Ş. İnce	M. Erkuyumcu
Çoruh	Bilecik
M. Bumin	T. Oran
Gümüşane	Ankara
V. M. Kocatürk	H. Bulgurlu
Antalya	Afyon
İ. Subaşı	S. Torfilli
Erzurum	İstanbul
E. Nutku	S. Oran
Kars	Çoruh
L. Aküzüm	Z. Ural
Afyon	Kocaeli
A. Veziroğlu	H. Türkant
Zonguldak	Kayseri
C. Kıpçak	İ. Berkok
Trabzon	Konya
M. Goloğlu	R. S. Burçak
Maraş	Yozgad
M. Özsoy	N. Ü. Alcılı
Afyon	Bursa
A. Tan	S. Herkmen
Kastamonu	İzmir
S. Kantarel	P. Arat
Kars	Manisa
A. Çetin	Ş. Ergin
İzmir	Tokad
V. Menteş	S. Atanç
İzmir	Konya
C. Tunca	U. N. Yiğiter
Niğde	Bingöl
H. N. Yurdakul	F. F. Düşünsel
Kars	Kayseri
T. Taşkıran	M. Özdemoir
Çoruh	İstanbul
A. Gigin	A. H. Başar
Hatay	Kütahya
A. Cilli	B. Besin

REİS — Takririn nazarı dikkate alınıp alınmamasını reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiş ve fasılla beraber encümene verilmiştir.

F.		Lira
623	Manisa'da Moris Şinasi Hastanesine yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	20 000
624	İstanbul Esnaf Hastanesine yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	290 000
625	Türkiye Sağır, Dilsiz ve Körler derneklerine yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	30 000
626	Şehitlikler İmar Derneğine yardım	7 000

SANİ YAVER. (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, Türk milletinin, Türk yurdunun istikbal ve istiklâli yolunda kanlarını, canlarını, feda eden kahraman Türk çocuklarının mezarlarını ve yüksek hatıralarını, millî şerefimize yakışacak bir tarzda ve üstünlükte yaşatmak gayesiyle 1924 tarihinde İstanbul'da Üçüncü Kolordu Kumandanı tarafından ilk adımı atılan ve Şehitlikleri İmar Komisyonu adı altında bir komisyon teşkil edilmişti. Bu komisyonun çalışması pek mahdut olduğu için iki sene sonra çalışmaları mahdut olan bu komisyonun adı, kanuni formaliteleri yapılmak suretiyle Şehitlikleri

İmar Derneği olarak değiştirilmiştir. Bugün 30 yılını idrak etmiş olan bu cemiyete devri sabıkta, şimdiye kadar her sene bütçesiyle 5 - 7 bin lira arasında bir yardım yapılmıştır.

Halbuki halen çalışma vüsatı tezayüd eden bu cemiyete, millet yardım ediyor, müessesatı maliye ve bankalar yardım etmektedirler, fakat bunlar ancak pek mahdut olduğundan çalışmamızda mahdut kalmaktadır. Memleket içi ve memleket dışı bulunan birçok şehitlikler derneğimizle alâkalıdır. Seneye kadar bütçe yardımı yedi bin lira idi. Muhterem arkadaşlar, Kore kararını veren 9 ncu Büyük Millet Meclisinin, bu yardımı, biraz daha fazlalaştırması icabetmektedir, Kore ile temasa geçtik. Şimdiye kadar iki albümle yurt içi ve yurt dışı Türk şehitlikleri hakkında lüzumlu bilgilerle milletimizi alâkalandırmaya çalıştık. (Elindeki haritayı göstererek) Şu kırmızı yuvarlaklar ile gördüğünüz kısımlar, tamamiyle Türk çocuklarının mezarıdır, şimdi bunlara Kore kahramanları şehitliği de ilâve edilecektir.

Görüyorsunuz ki, cemiyetimize ne kadar fazla yardım yapılırsa yerinde olacaktır. Bu husus için bir takrir verdim. Yardımın otuz bin liraya iblâğının millî iradeye iktiran etmesini rica ederim. Albüm tanzimi için yurt dışı elçilerimizle muhabere ettik. Şehitliklerin fotoğraflarını rica ettik, onlardan bir kısmı alâkadar oldu, bir kısmı olmadı. Japonya'dan geldi, Almanya'dan gelmedi.

Bu fotoğraflarla beraber Erkânı Harbiyeden elde ettiğimiz malûmat ile bu albümleri yaptık. Bundan ferden ferda müstefit olmanız için 150 tanesi Meclis Postanesindedir. Sizden, ferden ferda alâkadar olmanızı rica edeceğim. Orada esaslı malûmat vardır.

Takririmin okunmasını rica edeceğim.

REİS — Bu fasılla alâkadar takriri okuyoruz efendim.

Yüksek Reisliğe

Uzun müddetten beri hali faaliyette bulunan Şehitlikleri İmar Cemiyetine yardım olarak konulan 7 000 lira tahsisat çok azdır.

1950 den evvel bu miktar 5000 lira idi. O vakit bütçe umumi yekûnu bir milyar üç yüz küsur milyon lira idi.

1954 Bütçesi ise iki milyar sekiz yüz seksen sekiz milyon dört yüz on yedi bin beş yüz bir lira masrafa mukabil iki milyar sekiz yüz seksen sekiz milyon dört yüz yetmiş beş bin lira varidat yüksekliğini göstermektedir.

Şifahen arz ettiğim veçhile bu cemiyetin yaptığı hizmetler göz önünde bulundurularak bu miktarın otuz bin liraya iblâğı hususunda Maliye Vekâleti bütçesinin altı yüz yirmi altıncı faslına yirmi üç bin liranın ilâvesini teklif ederiz.

Esasen varidat bütçesi masraf bütçesinden elli yedi bin dört yüz doksan dokuz lira fazladır. Bundan yirmi üç bin lirası kabul edildiği takdirde bütçede bir açıklık husule gelmiyecektir. Yirmi üç bin liranın kabulünü Meclisi Âlinin tasvibine arz ederiz.

İstanbul Mebusu ve Şehitlikleri İmar Cemiyeti Başkanı
Sani Yaver

Manisa	Tokad
Sudi Mıhçıoğlu	Ahmet Gürkan
Tokad	İstanbul
Fevzi Çubuk	A. Topçu
İstanbul	İstanbul
İhsan Altınel	S. Adato
Çorum	Giresun
Hakkı Yemeniciler	Doğan Köymen
Bolu	İstanbul
Kâmil Kozak	A. H. Başar
İzmir	İstanbul
P. Arat	H. Hüsman
İstanbul	Muş
Füruzan Tekil	Ferit Kılıçlar
Zonguldak	Manisa
Suat Başol	F. L. Karaosmanoğlu
Zonguldak	Seyhan
Ali R. İncealemdaroğlu	T. Çoşkun
Seyhan	İstanbul
Zeki Akçalı	C. Türkgeldi
Bursa	İzmir
Ali Canip Yöntem	C. Tunca
Afyon Karahisar	İstanbul
Gazi yiğitbaşı	F. N. Çamlıbel
Afyon Karahisar	Konya
Avni Tan	U. N. Yiğiter
Bursa	Ankara
Selim Herkmen	Ömer Bilen
Samsun	Kocaeli
F. Kesim	M. Kavalcıoğlu
Gümüşane	Bingöl
H. Zerbun	F. F. Düşünsel

Manisa	İstanbul	Çanakkale
Ş. Ergin	Ahilya Moshos	Ömer H. Mart
Erzurum		Antalya
Enver Karan		Nazifi Şerif Nabel
İçel		Ordu
C. Ramazanoğlu		Refet Aksoy
Ankara		Muğla
Sadri Maksudi Arsal		Yavuz Başer
Manisa		İstanbul
H. S. Tanrıöver		Enver Adakan
Edirne		Çorum
R. Nasuhioğlu		Saip Özer
Samsun		Maraş
Ş. Uluçay		A. Aytemiz
Kayseri		Elâzığ
İ. Berkok		H. A. Yöney
Eskişehir		Sinob
A. F. Cebesoy		A. Ş. Şavlı
Tokad	Kütahya	İzmir
S. Atanç	A. Gündüz	Vasfi Menteş

REİS — 626 ncı fasılla alâkadar takririn dikkate alınıp alınmamasını oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Takrir dikkate alınmış ve fasıl ile birlikte komisyona verilmiştir.

F.		Lira
627	Türk Tarih Kurumuna yardım	90 000

BUURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar; her şeyden evvel şunu arz edeyim ki; biraz evvel gelen takrirler gibi bu fasla daha fazla bir para ilâvesini rica edecek değilim.

Arkadaşlar; memleketimiz, tarihi hazinelerle doludur. Buna ait malûmatı, maalesef şimdiye kadar ecnebi kaynaklardan alıyorduk. Filân yerde kurulmuş medeniyetin menşei nedir dediğimiz zaman, Şarl Teksiyer, Mönteskiyö, Filip Löpe gibi ecnebi mehazlara müracaat zorunda kalıyorduk. Cumhuriyetin ilânından sonra, memleketimizde yetişen gençlerimiz, büyük bir gayretle ortaya atılmış ve topraklarımız üzerinde yaşıyan medeniyetler üzerinde tetkikler yaparak tarihin birçok karanlık köşelerini, aydınlatmışlar ve bugün o hale gelmişlerdir ki, kemalişükranla arz ediyorum, Avrupa'da, Amerika'da birçok ilmî müesseseler, Hitit tarihinde, küçük Asya tarihinde bizim gençlerimizin neşriyatını mehaz olarak almaktadırlar. Bu mevzuda Türk Tarih Kurumunun hizmeti çok büyüktür, arkadaşlar. Uzatmıyayım, bu kuruma birkaç seneden beri olduğu gibi bu sene de Hükümet 90 bin liralık bir yardım yapmıştır. Çok güzel ve bugün için ihtiyaca kâfidir. Yalnız arkadaşlar, bu kurumda, paranın hizmetlere taksiminde bâzı aksaklıklar olmaktadır. Bunun bâzı branşları, şubeleri vardır. İdare heyetini teşkil eden ekseriyet, kazılarda çalışan ve asıl tarihin karanlık köşelerinin aydınlanmasına medar olan bu arkadaşlara karşı biraz ne bileyim, hasis de diyemiyeceğim, bâzı noktai nazara göre azıcık kıskanç davranmaktadır.

Arkadaşlar, bir ecnebi ekip geliyor, şantiyesini kuruyor, binasını kuruyor, buz dolabına varıncaya kadar bütün konforunu temin ediyor, yüz binler sarfediyor, bir şeyler buluyor, az veya çok; bunu neşrediyor, ilân ediyor, alkış ve alâka topluyor. Bizim Tarih Kurumunun fedakâr ekipleri, nasıl çalışıyor biliyor musunuz? Gidiyor, çadırını kuruyor; profesördür, yahut doçenttir, ilmî seviyenin en yüksek mertebesine erişmiştir, akşama kadar güneşin altında, yılanlar, akrebler arasında çalışıyor. Akşam olunca çadırına çekilip yemeğini kendisi pişiriyor, bulaşığını kendisi yıkıyor. Evinde çifter çifter hizmetçi kullanmaya alışkın olan arkadaşlardır. Ellerinden gelse taşları da belki kendileri taşıyıp kaldıracaklar, ve envai mihnete daha katlanacaklardır ama buna imkânları ve takatleri yoktur. Nihayet işin ucu, gelip paraya ve maddi imkâna dayanıyor.

Bütün bir tatilini bir kazının ehemmiyetli işlerine hasreden bir ekibe bâzan iki bin lira, bâzan üç bin lira bâzan da kıyıp dört bin lira veriyorlar. Bu vaziyette bu kadar feragatle, bu kadar idealist bir ruhla çalışan bu genç arkadaşlar üzerinde fena tesirler yapıyor. Onun için bu hususları mevzuubahis ederek Bütçe Encümeninde arkadaşlarımdan rica ettim. Bu tahsis edilen 90 bin liranın 60 bin lirasını kazı işlerine 30 bin lirasını da Tarih Kurumunun diğer işlerine hasredin dedim. İlâveten şunu da arz edeyim ki; Tarih Kurumunun kasası oldukça zenğindir. Basın işlerine, yayın işlerine sarfedecek başka parası vardır. Onun için 60 bin liranın kazı işlerine, mevcut paraya zammedilmek üzere 30 bin liranın yayın işlerine tahsisini rica ettim. Bunu, eksik olmasın, arkadaşlar

kabul ettiler. Fakat, bütçe basıldıktan sonra gördük ki, 30 bin lirayı kuruma verirken, 60 bin lirayı da yayın ve kazı işlerine ait olarak göstermişler. Bütçe Encümenindeki arkadaşlarım da şahittirler ki bu bir zühul eseridir. 60 bin lira kazı işlerine tahsis edilecektir. Onun için keyfiyetin bu şekilde tashihini; 90 bin liradan 60 bin lirasının kazı işlerine tahsisini rica ediyorum. Bunun için de bir önerge takdim ediyorum. Kabulünü rica ederim.

REİS — Komisyon sözcüsü buyurun.

BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ KENAN AKMANLAR (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, hakikaten arkadaşımızın Bütçe Encümeninde verdiği izahata göre Bütçe Encümeninin heyeti umumiyesi arkadaşımızın muvafık görülerek geçen sene 50 bin lira kuruma, 40 bin lira kazı ve yayın işlerine ayrılmış olduğu halde, bu sene kuruma 30 bin, kazı ve yayın işlerine 60 bin lira ayrılmıştır. 627 nci fasıl iki maddeden terekkübediyor. Birinci maddesi kurum içindir.

İkinci maddesi de kazı ve yayın işleri içindir. Bütçe Encümeninde zuhul edilmiş değildir. Kendilerinin verdiği izahata göre tesbit edilmiştir. Kazı ve yayın işleri hemen hemen aynı mahiyeti ihtiva ettiği için kurum için olan tahsisattan indirilmiş olan yirmi bin lirayı kazı ve yayın işlerine ilâve etmiş bulunuyoruz. Ama Onat arkadaşımın burada söyledikleri sözleri, Tarih Kurumu, nazarı itibare alır zannediyorum. Bütçenin maddelerinin terekküp şeklinde bir değişikliğe mahal olmadığı kanaatindeyim..

REİS — Burhanettin Onat.

Açık oya arz edilmiş tasarılara oylarını kullanmıyanlar lûtfen kullansınlar.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar, ben Bütçe Komisyonu zühul etmiştir, demedim. Bir tabı hatası olarak kabul ettim. Şimdi Kenan Akmanlar arkadaşımız, çıktı, Burhanettin bey arkadaşımız böyle söyledi, dedi. Binaenaleyh kazı, yayın işlerine tahsis edilmiştir, diye iddiada bulundular. Yanıldıklarını zannediyorum. Ben müdafaa ettiğim dâvada konuştuğum lâkırdıyı unutacak değilim. Arkadaşım, Bütçe Komisyonundadır. Devletin bütün bütçesi elinden geçiyor, bu arada kendileri zühul etmiş olabilirler. 60 bin liranın tahsisan kazıya verilmesi esbabı mucibesini ileriye sürerken bâzı hadiselere, sebeplere dayandım. Bunu, elbette Tarih Kurumu nazarı itibara alır, gibi bir ihtimale bağlıyarak şekli haliyle muhafaza edilmesini doğru bulmuyorum. Bildiğim şeyler vardır. Arz ettiğim gibi, kurumun kasası zengindir. Bugün elinde bir hayli parası var. Buna 30 bin lira daha eklenecektir. Kurum, icabederse, idare, yayın ve sair işlerini kendi parasiyle yapar. Çok rica ederim, bu 60 bin lirayı kazı işlerine tahsis edelim. Bildiğim birtakım şeyler bulunduğu için bu tahsisin bu şekilde yapılmasını rica etmekteyim, kabulünü istirham ederim.

REİS — Tevfik İleri.

TEVFİK İLERİ (Samsun) — Burhanettin Onat arkadaşımızın, Bütçe Encümeninde bu mevzuu müdafaası sırasında ben de, orada idim. O zaman da 60 bin liranın tahsisan kazı işlerine ve 30 bin liranın da yayın vesair işler için Kuruma verilmesini istemişlerdi. Ben de aynı fikirdeydim. Hakikaten kazı için verilecek para, çok daha hayırlı olacaktır. Bunun Kuruma bırakılmasının doğru olmadığı kanaatindeyim. Bunun betahsis kazıya ayrılmasını rica eder, Burhanettin Beyin teklifine iştirak ile kabulünü rica eylerim.

BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ KENAN AKMANLAR (Çanakkale) — Efendim; arzettim; faslın formulü ikiye ayrılmıştır. Birisi kurum, diğer kazı ve yayın işleridir. Kazıyı, yayın işlerinden ayırmak için Bütçe Komisyonunda her hangi bir müzakere cereyan etmemiştir. Sonra da kazı ve yayın işları, aşağı yukarı mahiyeti itibariyle birbirine yakındır. Her ikisi de bir madde içinde oldukları için Tarih Kurumu, evleviyetle burada konuşulanlardan mülhem olarak daha fazla kazı işlerine sarfedebilir. Binaenaleyh maddedeki formülü değiştirmeye mahal yoktur. Bu senelerden beri devam edegelmiş bir formüldür.

REİS — Mehmet Daim Süalp.

MEHMET DAİM SÜALP (Siirt) — Muhterem arkadaşlar, komisyonda cereyan eden müzakere ve komisyonun anladığı şekle göre, Burhanettin Onat arkadaşımızın, kazıya çok önem verilmesi lâzım geldiğini ve şimdiye kadar kazı için ayrılan paranın az olduğunu ileri sürerek bunu artırmak istediler. Hükümetten

gelen teklif iki madde halinde idi. Bu teklifte kurum için 50 bin lira kazı ve yayın için de 40 bin lira konmuştu. Yani kurum, müstakil bir madde idi. Kazı ve yayın bitişik bir halde idi. Ve bizim anladığımıza göre, kazı ile yayın birbirinin, mütemmimidir. Kazı neticesi, yayınla halka bildirilir. Fakat Burhanettin Onat arkadaşımızın teklifini de yerinde gördük. Kazıya ayrılan parayı az bulduk. Bunu artırmak icabediyordu. Kuruma verilen 50 bin lira 30 bine indirildi, oradan tasarruf ettiğimiz 20 bin lirayı da kazı ve yayına ilâve ettik. Böylece 40 bin lira olan rakam 60 bin liraya çıkarıldı ve şu şekilde bir temenni ileri sürüldü. yapılan 20 bin liralık zam, sırf kazıya hasredilsin.

O itibarla Burhanettin Onat arkadaşımızın da arzusu yerine gelmiş oldu. Bendeniz, komisyon âzası olarak böyle anladım. Komisyonda hepimiz de böyle anladığımızı huzurunuzda arz etmeyi faydalı buldum.

REMZİ OĞUZ ARIK (Seyhan) — Muhterem arkadaşlarım, bu meselede Bütçe Komisyonu raportörünün sadece, bu işe itirazımız yoktur, demesi kâfidir sanıyor ve onu bekliyordum.

Kazı denilen iş, bugün çok pahalıya mal olmaktadır. Eskiden birse şimdi, 10 misli masrafı gerektirmektedir. Tarih Kurumu, iç masraflarını Atatürk bağışları imkânlarından karşılıyabilir. Fakat bu tahsis edilmezse orada anlaşmazlıklar çıkar.

Ben sevgili raportörden rica ederim, bu, gayet basittir. İtirazımız yoktur demesi, meseleyi halleder.

KENAN AKMANLAR (Çanakkale) — Efendim, affinizi rica ederim, üçüncü defa huzurunuza çıkmış bulunuyorum.

Madde (Kazı ve yayın) dır. Biz buradan (yayını) çıkardığımız zaman 60 000 liranın tamamının kazı işlerine sarfedilmesi ve yayın işlerinin aksaması ihtimali vardır. Madde, «kazı ve yayın» olduğuna göre, Dil - Tarih Kurumu, buradaki müzakerelerden mülhem olarak, bütün tahsisatı, 60 000 lirayı kazıya tahsis edebilir. Eğer Meclisi âli arzu ederse (yayın) kelimesini buradan çıkarırız, (kazı) deriz. Böyle bir arzu karşısında ısrarımız yoktur. Demek istiyorum ki, zaten Dil - Tarih Kurumu, 60 000 lirayı, bir madde içinde olduğu için kazı işlerine sarfedebilir.

REİS — Israr etmiyorsunuz değil mi Kenan Bey!

KENAN AKMANLAR (Çanakkale) — Heyeti Umumiyeye bırakıyorum, Heyeti Umumiye bilir.

REİS — Takrirde ifade edildiği gibi yayın işlerinin çıkarılmasında ısrar etmiyorlar, Meclisi âlinin takdirine bırakıyorlar. Takriri okutuyorum:

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerden dolayı 627 nci fasıldaki Türk Tarih Kurumuna ayrılan 90 bin liranın 60 bin lirasının kazı işlerine tahsisini arz ve teklif ederim.

Antalya Mebusu
Burhanettin Onat

REİS — Takririn dikkate alınıp alınmamasını oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Takrir dikkate alınmış, fasılla birlikte komisyona verilmiştir.

F.		Lira
628	Türk Hukuk Kurumuna yardım.	5 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
629	Türk Coğrafya Kurumuna yardım.	5 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
630	Bâzı milletlerarası derneklere yardım.	15 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
631	Milletlerarası Kızılhaç Kurumuna.	30 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
633	Muhtelif turizm teşekküllerine yardım.	50 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
634	İzmir Fuarına yardım	50 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

F.		Lira
635	Millî Kütüpaneye Yardım Derneğine yardım.	15 000

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

18 . II . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Umumi Merkezi Adana'da olup bugüne kadar on beşten fazla şubesi faaliyete geçmiş bulunan, menafii umumiyeye hadim cemiyetler meyanında ahzı mevki eden Kuvayi Milliye Mücahit ve Gazileri Cemiyetine geç müracaat edildiğinden dolayı geçen sene olduğu gibi bu sene bütçesinin yardım faslına hiçbir şey konamamıştır.

Bu hususiaki Maliye Vekilinin cevabı da bağlıdır. Geçen sene yalnız bir şubesi bulunan cemiyet bugün hemen bütün memlekete şâmil bir vaziyet almıştır. Âzalarının hemen hepsi ihtiyarlamış ve aralarında çok muhtaç ve âdeta sürünür vaziyette bulunanları vardır. Gerek bunlara maddi yardım ve gerekse hali inşada bulunan Adana'nın Yeşiloba mevkiindeki şehitliği ile tarihî âbidesinin ikmali inşası için bu sene de aynı fasla 25 bin liralık bir yardımın konulmasının kabul buyurulması zımnında Büyük Meclisin reyine işbu takririmizin vazı buyurulmasını saygılarımızla arz ederiz.

Zonguldak	Gazianteb
A. Boyacıgiller	G. Kınoğlu
Bingöl	Zonguldak
F. F. Düşünsel	R. Sivişoğlu
Denizli	Seyhan
Fikret Başaran	Sinan Tekelioğlu
Gazianteb	Afyon Karahisar
Ali Ocak	Süleyman Kerman
Niğde	Niğde
Asım Doğanay	Süreyya Dellâloğlu
Tokad	Yozgad
F. Çubuk	Faik Erbaş
Çorum	Bursa
Ş. Gürses	Selim Herkmen
Kocaeli	Samsun
Yeredoğ Kişioğlu	Ş. Uluçay
Samsun	Kırklareli
Hâdi Uzer	Faik Üstün
Samsun	Ankara
M. Özkefeli	D. Binerbay
Antalya	Konya
Akif Sarıoğlu	Ali Rıza Ercan
Giresun	Trabzon
A. N. Duyduk	R. Tarakçıoğlu
Seyhan	Seyhan
Remzi Oğuz Arık	Cezmi Türk
Kütahya	İsparta
Asım Gündüz	İrfan Aksu
İsparta	Bilecik
R. Turgut	M. K. Kurkut
Seyhan	Seyhan
A. N. Asya	T. Coşkun
Kütahya	Seyhan
A. Kavuncu	Z. Akçalı
Seyhan	Tokad
Salim Serçe	H. Koyutürk
Kütahya	Elâzığ
R. Koçak	Ş. Yazman
Elâzığ	Kütahya
H. A. Yöney	Yusuf Aysal
Burdur	Balıkesir
M. Özbey	A. Fahri İşeri
Kayseri	Ankara
Y. Z. Turgut	Ömer Bilen
Tokad	Diyarbakır
H. Ökeren	M. R. Bucak
Manisa	Manisa
M. Tümay	N. Körez
Yozgad	Yozgad
H. Tatlıoğlu	Y. Karslıoğlu
Niğde	Erzurum
H. N. Yurdakul	F. Çobanoğlu
Kütahya	İsparta
M. Alkin	Said Bilgiç
Ordu	
Atıf Topaloğlu	Okunamadı
Mardin	Çankırı
M. K. Boran	Kâzım Arar
İsparta	Muğla
T. Tola	C. Hünal
Tokad	
S. Atanç	

REİS — Takrir; kapanmış faslın açılması ve tahsisat konulması mahiyetindedir.

Dikkate alınıp alınmamasını oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

Takrir komisyona verilmiştir.

F.		Lira
636	Şehitlik ve Âbidelerin İmar Derneğine Çanakkale âbidesi inşası için	100 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
637	Ağaç Koruma Derneğine	5 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
638	Ankara Göçmen ve Mültecilere Türkiye Yardım Birliğine	5 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
639	Mevlâna Celâlettini Ruminin türbesi etrafının tarh ve tanzimi için Konya Belediyesine	300 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
640	Seyyitbattal Gazi Türbesinin tamiri için Seyitbattal Gazi tarihî eserlerini onarma ve Güzelleştirme Derneğine yardım	100 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
641	Hacıbektaşı Veli Türbesinin tamiri için Hacıbektaş Belediyesine	65 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
642	Türkocağına yardım	20 000

REİS — Hamdullah Suphi Bey, buyurun.

HAMDULLAH SUPHİ TANRIÖVER (Manisa) — Arkadaşlar; müessesenin 42 senelik bir tarihi vardır. Hepiniz hatırlarsınız Türk ocakları bir müddet kapalı kaldı, tekrar açıldı. Karşımdaki sıralar üzerinde yeni nesillere mensup olan milletvekillerini görüyorum. Yaşlılar da var. Fakat bu yaşlıların kahir ekseriyeti benim yaşımda değillerdir, daha gençtirler. Türk ocaklarını vücuda getiren tarihi sebepler, vaktile olduğu gibi bugün de mevcuttur. Her taraftan gelen dağıtan cereyanlar arasında toplayıcı bir cereyana lüzum vardır. İşte bu müessese onun için kuruldu ve hakikaten o ihtiyacı tatmin ettiği için kısa bir zamanda, İngilizler tarafından kapatılıncaya kadar, adedi 28 i bulmuştu. Millî Mücadeleden sonra 267 merkez kurulmuştu ve bunların 32 bin münevver âzası vardı.

Birgün, evvelki iktidar tarafından bütün cemiyetlerin bir elde toplanması düşünüldüğü için birçok cemiyetlerle beraber, meselâ Matbuat Cemiyeti gibi, Türk Kadınlar Birliği gibi, Muallimler Birliği gibi, ocaklar da kapatıldı.

Muhterem milletvekilleri takdir ederler ki, fikir binadan ibaret değildir. Fikir bizim olduğumuz yerde bizimle beraber yaşar, nereye gidersek, orada bizimle beraberdir.

Yeni iktidar mevkiini işgal ettikten sonra biz, ocakları tekrar açmıya başladık. Birincisini evvelâ İstanbul'da kendi evimde açtım. Sonra Hükümet ayrı ayrı kasabalarda, şehirlerde bize yer verdi. Nihayet Ankara'da merkez binası vazifesini gören büyük ve güzel bina ocak hizmetlerine tahsis edildi.

Bu binaların kısmı âzamı, son derece harap bir haldedir. Ankara merkezini yeniden yaptırmaya kalksanız emin olunuz on milyondan aşağı çıkmaz. O çok harap bir halde elimize geçti ve biz tamirini Hükümetten rica ettik. Çünkü kendi imkânlarımız buna müsait değildir. Mevsim biraz ilerlemiş olduğu için geçen yaz sathi bir tamir yapıldı. İçindeki çok kıymetli eşyanın mühim bir kısmı harap olmuştur. Burasını eskisi gibi vazife görür bir hale getirmek için sizin müessir yardımlarınıza ihtiyaç vardır. Arkadaşlarımın dikkatini yalnız isimlerini söylemek suretiyle bâzı tehlikeler üzerine çekeceğim. Vereceğiniz kararın tedbirlerimizi müessir kılacağına eminim.

Dünyanın her tarafından cins cins cereyanlar geliyor. Hepsi genç olan kız ve erkek evlâtlarımızın, ruhuna musallattır. Daha geniş cereyanlar var; daha kudretli memleketlerden geliyor. Bunlara karşı tarihe dayanan, millî şuuru kendine mesnet yapmış bir cemiyetin merkezleri olarak çalışılacak binalara ihtiyacımız var.

Türkocağı, dispanserler açardı, millî sanatları tanıtacak sergiler yaptı. 22 sene Türk Yurdu adiyle bir mecmua çıkardı, bu mecmuaları satmak için çıplak kadın resimlerine ihtiyaç görmedi. (Bravo sesleri) O mecmuada memleketin belli başlı ilim adamları, muntazaman neşriyatta bulundukları için ilmin cazibesi, mecmuanın satılmasına kâfi geldi. Matbaamız vardı, kaldırıldı. İçinde birçokları kadın ve erkek ecdat yadigârı olan yüzlerce âsarı nefise dağıtıldı. Mekteplere girmek üze-

re memleketin muhtelif köşelerinden gelmiş olan gençleri imtihanlara hazırlanmak için dersler tertip ederdik. Bankacılık, lisan dersleri verdik. Ankara ocağının sahnesi, Balkanlar dâhil olmak üzere Yakın-Şark'ta hiçbir yerde rastgelmiyeceğiniz kadar mükemmeldir. Burada yıldırım gürültüleri, şimşek ışıkları duyar ve görürsünüz. Ay ve yıldızlar doğar, fırtınalar eser, kar yağar, güneş doğuran bütün makine oradaydı. Fakat maalesef bir gece, belki biliyorsunuz, belki bir zavallı yavrumuz, sahne biz çekildikten sonra ihmal edildiği için çöktü ve bir gencimiz sukut neticesi öldü. 45 bin ciltlik bir kütüphanemiz var.

İrili ufaklı 76 bölmesi olan bu sarayı ısıtmak bir meseledir. Dışardan gelen büyük misafirler nerede kalır? İran Şahı Rıza Şah Pehlevi, memleketimizi ziyaret etmek üzere hududa girdiği vakit sordu, Ankara'da nerede yatacağım? Fahrettin Paşa şu cevabı verdi : Ankarapalasta yatacaksınız. O, neresidir. Güzel bir otel. Haydi dönek, dedi. Anası Türktür, Devlet ricalimizle Türkçe konuştu. Fahrettin Paşa, bunu, Ankara'ya nakletti. Cevabı, Atatürk verdi, Millet Sarayında yatacktır. Kasdettiği, Türkocağı idi. O, hakikaten Türk usûlûnda yapılmış bir saraydır. İnşaatı, üç sene sürdü.

Japon İmparatoru Mikado'nun biraderi, onu ziyaret etmeden Ankara'yı terketmedi.

Venizelos'u orada kabul ettik. Bize bir saat kendisinin Şark politikasını anlattı. Macar heyetleri, Finlândiya heyetleri onu gelip gördüler.

Muşanof, Sofya'ya döndüğü zaman «La Bulgarie» gazetesine beyanat verdi, Ankara'da şayanı dikkat şeyler gördüm, millî üslûpta yapılmış en güzel bina Türkocağıdır. Türkocaklarında yirmi sene hafta tatili ve yaz tatili yapmadık.

Arkadaşlar; hâtıranıza üç, dört şey tevdi etmek isterim. Bunlar ilerde belki lâzım olur.

Journal de Debast'ın Ankara muhabiri kendi gazetesine bir telgraf çekti. Bu telgrafın mealini tekrar ediyorum : Yirmi senedir Türk gençliğine bizim anladığımız mânada liberal terbiye veren bir cemiyet kapısını kapadı. Bunun yerine gelen cemiyetin aynı vazifeyi yapıp yapmıyacağını endişe ile düşünmemek mümkün değildir.

Lokal Ancoyker'in bu kapama hakkında yazdığı daha dostane değildir.

Türkocaklarının bütün memlekette şubeleri vardı, tekrar açılanlar gayet mahduttur. Ocaklara teklif edilecek yardım 100 bin liradır, teklifin benden gelmediğini arz ediyorum. Müesseseyi dostane bir müzaheret altına almayı istiyen bir Devlet adamımız yardımı düşünmüştür. Binayı tekrar açtık, bu ayın 28 inde Balkan Festivali orada toplanacak. Geliniz, görünüz, karşınıza çıkacak büyük harabi sizi mahzun eder. Bir millet müessesesinin bu hale gelmesini tasvibetmiyeceğinizi kanaatle düşünüyorum. O halde sizden ricam şudur : Eskiden Cumhuriyet Halk Partisi zamanında senede ocaklara 25 bin lira yardım edilirdi. Şimdi teklif edilen de satınalma kudreti itibariyle aynıdır. Dünyanın her tarafından gelen kötü cereyanlara karşı memleket gençliğinin ruhunu koruyan Türkocaklarına bu parayı esirgemiyeceğinizi biliyorum. 42 senedir bu müessesede çalışmış bir Türk sıfatiyle bunu, sizden rica ediyorum.

REİS — Maliye Vekili.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Ekişehir) — Bugünkü Türkocağı binası, hakikaten Ankara'nın ve memleketimizin en güzel binalarından birisidir. Ancak Türkocağından halkevlerine intikalinden sonra binanın bakılması ihmal edilmiş ve tamir de edilmemiştir. Onun için binayı devraldığımız zaman, harap bulduk ve Türkocağına da o vaziyette tahsis ettik. Fakat bu güzel binanın o güzelliğini tekrar tamirle muhafaza edebilmesi kararında ve bunu Millî Emlâkin bir malı olarak bu binayı icabettirdiği şekle göre tamir ettireceğiz. Muhterem Hamdullah Supi Tanrıöver arkadaşımızın Türkocakları hakkındaki söylediklerinde tamamen beraberiz ve kendilerinin verdikleri takririn kabulünü, ve komisyona gönderilmek üzere kabulünü, Hükümet de rica etmektedir. (Alkışlar)

REİS — Takriri okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Maliye Vekâleti Bütçesinin 642 nci faslına mevdu Türkocağına yardım olarak konulan

20 000 liranın 100 000 liraya çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

İzmir
Cihad Baban

İzmir
Sadık Giz

Çorum
Hüseyin Ortakcıoğlu

Çorum
Şevki Gürses

Erzurum
Said Başak

Çorum
H. Ali Vural

Seyhan
Zeki Akçalı

Çorum
Hakkı Yemenicioğlu

Çorum
Ahmet Başıbüyük

Antalya
Burhanettin Onat

Niğde
Hüseyin Ülkü

Afyon Karahisar
Salih Torfilli

Antalya
Ahmet Tekelioğlu

Tekirdağ
Hüseyin Bingül

İçel
Celâl Ramazanoğlu

İçel
Salih İnankur

Afyon Karahisar
Ahmed Veziroğlu

Bursa
Sadettin Karacabey

Bursa
Ali. Yöntem

Burdur
Mehmet Özbey

Bursa
Selim Herkmen

Burdur
Mehmet Erkazancı

Kocaeli
Hüsnü Türkand

Kocaeli
Saim Önhon

Rize
Ahmet Morgil

Giresun
Doğan Köymen

Afyon Karahisar
Kemal Özçoban

Urfa
Hasan Oral

Çoruh
Abbas Gigin

Zonguldak
Fehmi Açıksöz

Seyhan
Salim Serçe

Kayseri
Yusuf Ziya Turgut

Kayseri
İsmail Berkok

Niğde
Asım Doğanay

Diyarbakır
M. Remzi Bucak

Mardin
Abdülkadir Kalav

Siird
Cemil Yardım

Elâzığ
Hâmit Ali Yöney

Elâzığ
Suphi Ergene

Ankara
Ömer Bilen

Kocaeli
Yeredoğ Kişioğlu

Samsun
Ferid Tüzel

Samsun
Hâdi Uzer

Edirne
Rükneddin Nasuhioğlu

Afyon Karahisar
Abdullah Güler

Trabzon
Salih Esad Alperen

Muğla
Yavuz Başer

Edirne
Cemal Köprülü

Aydın
Lûtfi Ülkümen

Çankırı
Kenan Çığman

Bolu
İhsan Gülez

Muğla
Nâtık Poyrazoğlu

İstanbul
Mükerrem Sarol

REİS — Takririn dikkate alınmasını oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Takrir nazarı dikkate alınmış ve fasılla birlikte komisyona verilmiştir.

F.		Lira
643	Ankara Yenişehir camii inşaatına yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	75 000
644	Marifetname Müellifi İbrahim Hakkı'nın Tılla'daki Türbesinin tamir ve ihyası için REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	25 000
645	Kırkpınar Belediyesine yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	25 000
646	Avrupa Göçmenler Birliği Kongre masrafı olarak Etüd Birliğine yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	10 000
647	Ankara Orduevine yardım REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	200 000

REİS — Takrirler var, okutuyoruz.

Açık oya arz edilen tasarılar için oylarını kullanmıyanlar lûtfen kullansınlar.

Yüksek Reisliğe

Edebiyat tarihimizde mühim bir mevkii bulunan Şair Seyrani'nin edebiyatımıza yaptığı hizmetle mütenasip bir kabri yoktur.

Halen Develi'de medfun bulunan Şaire Develi Belediyesi de bütçe imkânsızlığı dolayısiyle mütenasip bir kabir yaptıramamaktadır.

1954 bütçesinin, Maliye Vekâleti kısmının yardımlar tertibinde yeniden 754 ncü fasıl açılarak (Şair Seyrani'nin kabrinin inşası karşılığı Develi Belediyesi emrine) 20 000 Türk lirasının

tahsisat olarak bu fasla konulmasını arz ve rica ederiz.

23 . II . 1954

Kayseri	Kayseri
İ. Berkok	Z. Turgut
Kayseri	Kocaeli
M. Özdemir	M. Yılmaz
Seyhan	Mardin
Z. Akçalı	A. Kalav
Burdur	Ankara
M. Özbey	Ö. Bilen
Burdur	İsparta
M. Erkazancı	K. Demiralay
İsparta	Niğde
R. Turgut	S. Dellaloğlu
Tokad	Elâzığ
M. Özdemir	H. A. Yöney
Diyarbakır	Kastamonu
M. R. Bucak	M. Â. Mühto
Sinob	Samsun
M. Tümerkan	F. Tüzel
Samsun	Yozgad
H. Uzer	Y. Karslıoğlu
İçel	
Ş. Tol	Okunamadı
Bitlis	Bitlis
S. İnan	N. Barut
Kütahya	Malatya
A. Kavuncu	H. Doğan
Balıkesir	Seyhan
E. Güreli	T. Coşkun
Tokad	Tokad
F. Çubuk	M. Önal
İzmir	Kırşehir
M. Erener	E. Kaman
Yozgad	Konya
F. Erbaş	U. N. Yiğiter
Tokad	İstanbul
A. Gürkan	A. Moshos
İstanbul	Tokad
İ. Altınel	S. Atanç
Gümüşane	Manisa
H. Tokdemir	S. Mihçıoğlu
Afyon Karahisar	Kastamonu
B. Oynaganlı	S. Kantarel
Çanakkale	Bursa
B. Enüstün	A. C. Yöntem
Gümüşane	Sivas
A. K. Varınca	İ. Duygun
Muğla	Bolu
Z. Mandalinci	M. Dayıoğlu
Bursa	Yozgad
S. Herkmen	F. Nizamoğlu
Kırklareli	Samsun
F. Filiz	T. İleri
	İçel
Okunamadı	C. Ramazanoğlu

REİS — Şimdi okunan takririn dikkate alınıp alınmamasını reyinize arz ediyorum. Takririn dikkate alınmasını kabul edenler... Etmiyenler... Takrir dikkte alnmış ve komisyona verilmiştir.

Yüksek Başkanlığa

1855 tarihinde Gazi Kars Doğu serhat boyunda tarihin en zalim ve en korkunç hücum ve muhasarasına mâruz kalmıştır. Aylarca bir kaç misli Kuvvetle çarpışan Kars ordusu ve her yaştaki Kars halkı 29 Eylûl 1855 akşamı müstevli düşmanı yenmiş ve yere sermiştir. Bu muhteşem menkibeyi, şühedanın kanı ve ruhu ile yuğrulmuş bu muazzam topraklar minnet ve şükranımızın mütevazı bir nişanesi ve iradesi olmak üzere bir âbide dikmek ve bu yüzüncü yıl dönümünü kutlamak lüzumuna kaniiz.

Millî Müdafaa Vekilliğinden samimî ve yakın alâka gören bu tarihî hizmetin yerine getirilmesi için Maliye Bakanlığı Bütçesi yardımlar kısmında yeni bir bölüm açılarak Kars Belediyesi emrine 100 000 lira yardım yapılmasını arz ve teklif ederim.

Kars	Muğla
Sırrı Atalay	Natık Poyrazoğlu
Tokad	Kars
Zihni Betil	Esat Oktay
Manisa	Kars
H. S. Tanrıöver	Fevzi Aktaş
Kars	Malatya
Mehmet Bahadır	Mehmet Kulu
Malatya	Hatay
H. Fırat	Cavit Yurtman
Mardin	Trabzon
M. K. Boran	M. R. Tarakçıoğlu
Yoğgad	Erzurum
A. Doğan	Rıza Topçuoğlu
İsparta	Hatay
Tahsin Tola	C. S. Siren
Bolu	İsparta
Mithat Dayıoğlu	İrfan Aksu

İsparta	Sivas
Said Bilgiç	Ş. Ecevit
Muş	Tokad
H. Dayı	Hamdi Koyutürk
Sinob	Sinob
Nuri Sertoğlu	Muhtar Acar
Kars	Trabzon
Tezer Taşkıran	Saffet Baştımar
Kütahya	Hatay
Asım Gündüz	Abdürrahman Melek
Malatya	Erzincan
M. Kulu	Ziya Soylu
Ordu	Erzincan
Atıf Topaloğlu	Nahid Pekcan
Hatay	Trabzon
H. R. Tankut	Hamdi Orhon
Van	Ordu
Ferid Melen	Hüseyin Akyol
Tokad	Malatya
Fevzi Çubuk	Esat Doğan
Ordu	Trabzon
Z. M. Sezer	Cahid Zamangil
Trabzon	Maraş
F. A. Barutçu	Mazhar Özsoy
Yozgad	Erzurum
Yusuf Karslıoğlu	Fehmi Çobanoğlu
Bitlis	Balıkesir
S. İnan	Salâhattin Baskan
Manisa	Manisa
Muhlis Tümay	Nafiz Körez
Manisa	Bolu
Sudi Mıhçıoğlu	Kâmil Kozak
Tokad	
Muzaffer Önal	

HÜSAMETTİN TUGAÇ (Kars) — Osmanlı tarihi boyunca, Doğu'nun en kanlı muharebelerine sahne olan Kars kalesinin bir dileğini huzurunuza getirmiş bulunuyoruz.

16 ncı yüz yıl ortasından itibaren 2 asır, İranlılara ve 19 ncu asır başından beri de Rus istilâ hareketlerine karşı 12 defa göğüs germiş ve cehennemî savaşlar vermiş olan bu kale, önümüzdeki senenin Eylûl ayında bir zaferin yüzüncü yılını idak edecektir.

Muhterem milletvekilleri, 1855 senesi Eylûl ayının 29 ncu günü, Jızal Muradiyen emrindeki Rus ordusu, Sivastopol'un acısını çıkarmak için bir baskınla, Kars'ı zaptetmek istedi. O gün, Tanyeri ağarırken 50 bin kişilik bir ordu, büyük miktarda ağır topların himayesi altında Kars'ın şimal istihkâmlarına karşı hücuma geçti. Kuvvetlerimiz Rus kuvvetlerinin yarısından daha azdı. Kars'ın, askerlik çağı dışındaki bütün genç ve ihtiyar ahalisi, 4,5 bin kişilik bir kuvvet halinde, Vasfi Paşa ordusunun bir cüzünü teşkil etmekte idi. Kadınlar, orduya yiyecek ve su taşıyorlardı. Kazanlar dolusu votkanın tesiriyle kafaları kızmış olan Ruslar, kütle halinde pervasızca saldırıyorlar. Savaş, çok kanlı oldu. Ruslar, mühim bir tabyaya girmeye muvaffak da oldular. Bu sırada Türk'ün damarlarındaki asîl kan, bütün kuvvetiyle coşmaya başladı. Kumandan, ihtiyatları karşı hücuma geçirdi. Dünyanın en kuvvetli ve kanlı boğuşmalarından birisi, bu tabyaların içinde ve etrafında saatlerce devam etti ve Türk'ün iman ve irade kuvveti, Rus'un votkasının verdiği geçici cesarete galip geldi. Ruslar, 6 - 7 bin ölü bırakarak, kaçtılar. Türk şehitleri için de Kars'ın 14 yaşından yukarı gönüllü gençleri, yetmişlik gönüllü ihtiyarları ve kadınlar, az değildi.

Arkadaşlar, Sultan Abdülmerid, bu zaferden dolayı Kars'a (Gazi) ünvanını verdi. Kahramanlar, altun gümüş ve bronz madalyalarla taltif edildiler. Yeni bir vapurumuza da (Kars) adı verildi. Fakat ne yazık ki, 1877 de Kars, Rusların idaresi altına girdikten sonra bu kıymetli hâtıra da unutulup gitti.

Muhterem arkadaşlar, bu şerefli günün hâtırasını, tarihin karanlıkları içinden çıkarıp yüzüncü yıl dönümünde Kars halkına ve Türk milletine bir âbide halinde hediye etmenin, yalsız geçmişe ait bir kahramanlık hâtırasını ihya değil, ayni zamanda yarın için dahi büyük kıymet ve ehemmiyeti olduğunu huzurunuzda izaha ihtiyaç duymam. Bütün Türk milletinin tasvibine mazhar olacak bulunan bu işin tahakkukunu, 9 ncu Büyük Millet Meclisine nasibolması mukadder kutsal bir vazife telâkki ederiz.

Yıl dönümüne 1,5 sene kadar bir zaman kalmıştır. Millî Savunma Vekilimiz, fiilî yardım va'dinde bulunmuşlardır. Bu kutsal dileğin gerçeklenmesi için Hükümetimizin yapacağı sembolik yardımın büyük bir gayret ve teşvik vesilesi olarak bu işte baş rolü oynıyacağına kaani bulunuyoruz.

Muhterem milletvekilleri; Kars etrafında Ruslarla 150 seneden beri ereyan eden makûs ve karanlık neticeli çarpışmalar içinde bir tan yıldızı

gibi parlıyan bu zaferin hâtırasını ihya için hazırlanan bu hayırlı teklifin, müspet olayla rınızla fiil sahasına çıkarılmasını, yüksek takdir ve tasvibinize arz ediyoruz. Lûtuf ve him. met sizindir.

REİS — Meclisi Âlinin aldığı bir kararla arkadaşların konuşmalarının beş dakika ile tahdit edilmiş olduğunu hatırlatırım.

Sırrı Atalay, buyurun.

SIRRI ATALAY (Kars) — Aziz arkadaşlarım; 1799 tarihi ile 1920 tarihi arasında geçen devre zarfında vukubulan mücadele tarihimiz içerisinde kazanılmış, kaybedilmiş harblerimiz vardır. Bir kısmının neticesi alınmış bir kısmı nın neticesi alınamamış bir kısmı da muahedelerle iyi bir şekle bağlanmamıştır.

1920 yılını takibeden büyük İstiklâl zaferinin kaderini idare etmiş olan bu büyük kubbe içinde ve bu mukaddes kürsü üzerinde tarihin en büyük ve tarihe şan ve şeref veren büyük bir devrin, yani 1855 Büyük Kars zaferinden bahsetmek istiyorum. İki şanlı zaferin bir düğüm noktası bu kürsü oluyor. Bu zaferin kazanılmasında büyük Türk milleti, bütün varlığı ile kendini feda etmiştir. Şühedâya minnet ve şükran hislerini ifade edebilmek ve bunlar için canlı bir âbide dikebilmek için yüksek semahat duygularınıza hitabetmek mecburiyetindeyim. Bu âbide, yalnız 1855 i ebedileştirmek değildir. Allahu Ekber Muharebesinde, Edirne'den Kars'a, Trabzon'dan Seyhan'a kadar, her köyden, her kasabadan ve vilâyetten gelerek Allahu Ekber'in buzları ve karları içerisinde canını feda etmiş anaların, babaların, dedelerin çocukları ve akrabaları olarak sizin müşterek hatıranızı, bizim müşterek tarihinizi bu şekilde ebedileştirmek istiyoruz, bir âbide yapmak istiyoruz.

Size bir sahne çizmek isterim :

1877 yılında, yani 93 seferinin sonunda üstün kuvvetler muvacehesinde yaptığı mücadele sonunda Kars, düşmüştür. Bu düşüşü Rusya, yani Moskof Çarlığı bir âbide ile, bizi yıllarca ıstırap içerisinde boğan bir âbide ile tesit etmek istemiş ve Rus Çarı, ta Kars'a kadar gelerek bu âbidenin açılışında bulunmuştur.

Arkadaşlarım, biz bir husumet nişanesi değil, bilâkis şühedanın ruhlarını taziz etmek için, ve bu mübarek topraklar uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimizin ruhlarını ve hâtıralarını ebedileştirmek için bir âbide yapmak istiyoruz ve bunun için Büyük Millet Meclisinin semahat duygularına iltica ediyoruz. Bunun kabul edileceğine o kadar eminim ki, kabul edin diye bir teklifte bulunmuyorum, kabul edeceğinizden dolayı minnet ve şükranlarımı arz ediyorum. (Bravo sesleri)

REİS — Oylama muamelesi bitmiştir. Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar; Kars'lı milletvekili arkadaşlarımızın tarihimizin bir hamaset sahifesini ebedileştirmek için Meclis kürsüsüne getirdikleri teklifi, büyük bir şükran hissiyle karşılarım. Yalnız arkadaşlar; tarihimizi şöyle bir açıp, bakalım. Bu Kars zaferi gibi, yüzlerce ve binlerce zaferimiz vardır. Bunların hepsi adına birer âbide dikmek icabederse Viyana kapılarından Hind hudutlarına kadar, adım başına, bir âbide dikmek icabeder. Türk'ün hamaseti tarihte kazandığı kahir galibiyetler, askerî lûgatin imha muharebesi diye tarif ettiği büyük zaferler, yalnız Kars'ta mı oldu?. Kosova'da bir âbide mi var?. Mohaç'ta bir âbide mi bıraktık?. Mercidabık, Çaldıran, Ridaniye, Malazgirt'te birer âbide mi diktik?. Dikmeye kalkarsak dediğim gibi, Viyana kapılarından Hint hudutlarına kadar, birer âbide dikmek icabeder.

Arkadaşlar; Türk, âbidesini tarihin sahifeleri üzerine dikmiştir. (Bravo sesleri) Ebedidir, lâyezaldir. Ne yapalım Kars'ta âbideyi ki Kars'ın toprak üstüne yükselen bir mezarı ve her mezartaşı gibi bugün yaşıyan, nefes alan ve Rus hududuna karşı döndüğü vakit yumruğu sıkıp ben buradayım, varım diyen her Kars'lı vatandaş, başlı başına bir hamaset âbidesidir. (Alkışlar)

Uzatmadan arz edeyim, bu, çok güzel bir fikirdir, fakat teşmiline, bütün zaferlerin hakkını vermek için birer âbide dikmeye maddi imkânımız yoktur. Onun için bırakalım, tarihimizin şanı, şerefi, âbidesi tarihin sayfalarında yükselsin ve onların gururu yüreklerimizde yaşasın. (Bravo sesleri, alkışlar)

ABBAS ÇETİN (Kars) — Arkadaşlar, tarihin derinliğinden beri daima kahramanlık örnekleri vermiş olan Kars, bu âbideyi büyük zaferinin yüzüncü yıl dönümünün bir nişanesi olarak yapmaya, esasen karar vermiştir. İmzamız olmamakla beraber, arkadaşlarımızın tak-

dim ettiği önergeyi tasvibetmekteyiz. Maksat, buna Hükümetin yardım ve müzaheretidir. Âbide şüphesiz kabul edeceğiniz bu para ile değil, esasen yapmaya karar vermiş bulunan kahraman Karslı'ların kendi keselerinden yapılacaktır. Sizin vereceğiniz bu yüz bin lira, demirperde karşısında duran Kars'ın bu teşebbüsüne sembolik bir yardımdan ibaret olacaktır ve halkın fışkıran kahramanlık ruhunu teşvik ve takviye edecektir. Tasvibediyoruz, iştirak ediyoruz; ve kabulünüzü rica ediyoruz.

REİS — Sadri Maksudi Arsal.

SADRİ MAKSUDİ ARSAL (Ankara) — Arkadaşlar; ben, Burhanettin Beyin fikirlerini ekseriya tasvibeden ve ona iştirak eden arkadaşlarımızdan biri idim. Onun, kürsüde söylediği sözleri, daima millî şuurun ve hakikatın, bitaraflığın bir nümunesi olarak görmekte idim. Fakat şunu da itiraf etmem lâzımdır ki, son zamanlarda, bilhassa bir aydan beri, birkaç nutkunda hakikattan ziyade, fezahat yoluna gittiğini günün tesiri altında bulunduğunu müşahede ediyorum ve buna hayret ediyorum.

Şimdi müzakere edilmekte olan mesele nedir? Bizim, Kars'tan başka yerde zaferimiz olmamıştır, diyen yoktur. Bunların hepsi malûm. Burhan Beyin malûmu olduğu gibi, hepimizin de malûmudur. Yine malûm bir hakikattır ki, bugün bu Kars hududumuz kadar hiçbir hududumuz, tehlikeye mâruz değildir. Orada dikilecek bir âbide, bir metanet sembolü, her türlü tecavüze karşı mukavemet azminin sembolü, biz daima müdafaaya hazırız, mânasını ifade edecek bir sembol, olacaktır. Bu fikri feda etmemenizi, particilik sebebiyle bir tarafın seçimleri kazanıp kazanmaması gibi bir fikre feda etmemenizi, küçük mülâhazalara kapılmamanızı, rica ederim. (Hayır sesleri)

Seçimin yaklaşması, bize hiçbir suretle tesir etmemelidir. (Asla sesleri) Bu para munhasıran bu sembolik mânayı anladığımızı ve tasvibettiğimizi göstermek için verilmelidir, âbide Türk Milletinin azmini göstermek için dikilmelidir. (Alkışlar)

REİS — Ziya Termen.

ZİYA TERMEN (Kastamonu) — Arkadaşlar, bendeniz Büyük Millet Meclisine, bakanlıkların bütçesi müzakere edildiği anda bu nevi önergeleri getirmek mevzuunu esas yaparak, kısa mâruzatta bulunacağım. Yıl içinde bütçe meriyete girdikten sonra bakanlıklarımızdan, umum müdürlerimizden veya Hükümetimizden, her hangi bir haklı dâva üzerinde dahi, plânın dışında, gaye dışında, keyfî olarak, katiyen para alamamaktayız. Bu, Hükümetimizin bütçeye olan sadakatini gösterir; ciddî hareketini teşkil eder. Fakat vaktaki bütçe müzakereleri başlar, bakanlıklar bütçesi incelemeye geçilir, bâzı arkadaşlar bu atmosferin içinden çıkarmak gayreti ile, bâzı istekleri tahakkuk ettirmek için faaliyete geçerler. Bendeniz bu işi Kars'ta yapılacak âbide, Çanakkale'de dikilecek âbide, Kayseri'li Seyrani'nin Türbesi olarak mütalâa etmiyorum. Dâva, prensip olarak münakaşa edilmelidir. Bence bu kürsüye, Türkiye ölçüsünde kıymet ifade eden konular intikal etmelidir.

HÜSAMETTİN TUGAÇ (Kars) — Türkiye ölçüsündedir.

ZİYA TERMEN (Devamla) — Büyük konuların ve Bütçe Encümeninin gözünden kaçmış çok ehemmiyetli konuların intikal etmesi taraftarıyım. Bunu bu şekilde arz ettikten sonra, şimdi Kars mevzuuna geliyorum.

Hakikaten, jeopilitik bir bölge olması itibariyle, Kars'ta böyle bir âbidenin yapılması gayet yerindedir. Ancak, Türkiye'de, tarihte gayet parlak sayfalar yaratmış bulunmıyan, mahallî bölge muharebelerinde, Türk gücünün azamet ve şehametini göstermiyen, bölge yoktur! Şark'ımız? Malûm! Çanakkale? Malûm! Cenubumuz? (Adana bölgesi) malûm! İstiklâl Harbinde Eskişehir'den Ege'ye kadar bütün vilâyet ve kasabalardaki, köylerdeki kahramanlıklar? Malûm! Rahmetli Atatürk'ün Zafer âbidesinin projesini yapan zata verdiği direktif, daima hâtırımızdadır. Ankara'daki Zafer âbidesinin tarihçesini düşünelim, ve Atatürk tarafından verilen direktifi hâtırlıyalım. Âbidedeki haşmetli at, Türk zaferinin sembolüdür! Üstündeki şahıs, zaferi idare eden eşsiz kahraman! Ve diğer heykeller de, bizzat Türk'ün emeğini ifade eden, kadın, asker, olarak, motiflerdir! Ankara'daki bu heykel, Türk'ün son bir asırlık mücadelesinin remzi olarak, Türk'ün son bir asırlık hayat ve hürriyet mücadelesinin bir hulâsası olarak, mütalâa edilmiştir. Biz bundan sonra bu memleketin son 15-20 yıllık tarihinde gördüğünüz gibi, yeni bir heykelcilik ve âbidecilik devrini yaşa-

maya taraftar olmamalıyız! Biz, bin yıllık mücadelemizi tarihe hakkettik; tarih sayfalarına rekzettik. Biz şurada, burada heykel yapmaya kalkarsak...

SIRRI ATALAY (Kars) — Dâvayı anlıyamamışsın.

ZİYA TERMEN (Devamla) — Dâvayı gayet iyi anlıyorum. Hattâ sizin kâğıtla anlattığınız, okuduğunuz muharebeyi de, sizden iyi biliyorum. Binaenaleyh bendeniz bölgevî dertlerden, arzulardan ziyade, umumi mâna taşıyan teşebbüsleri kabul taraftarıyım. Hepiniz, mâkulünün getirilmesine taraftar olmalıyız. Yüksek Heyetiniz, Türk edebiyatı tarihinde bin tane Seyranı varken, buna biraz önce 20 000 lira verilmesini kabul etti. Bence isabetsizdir. Bu itibarla, müstakil bir âbidenin Kars'ta yapılmasının doğru olmıyacağı kanaatindeyim. Zira haşmetli şekilde yapılmakta olan Çanakkale âbidesi, milyonlar değerinde bir eser olacak ve Türk'ün gücünü sembolleştirecektir.

REİS — Lâtif Aküzüm.

LÂTİF AKÜZÜM (Kars) — Muhterem arkadaşlar; biraz evvel huzurunuzda muhalefet safından Kars'ı temsil eden arkadaşlarımızın takrirlerine imza koymakla Karslı arkadaşlarımızın ve hemşerilerimizin dileklerini kabullenmiş bulunmuşlardır. Biz de bu arkadaşlarımızın çok mâkul ve yerinde olan bu takrirlerine iştirak ediyoruz. Ancak, gönül isterdi ki: bizim de diğer Kars mebusları gibi bu takrirde imzamız olsaydı. Bendeniz bu ifadeyi yaptıktan sonra kendileri diyeceklerdir ki: biz teklif ettik, fakat imza etmediler. Hayır arkadaşlar, böyle bir teklif olunmamıştır. Biz bu takriri bütün kuvvetimizle destekliyoruz.

Kars'ta böyle bir zafer âbidesinin yapılmasını can ve gönülden dilemekteyiz. Bu sözlerimle de Kars'ta zafer âbidesi yapılmaması hakkında konuşan iki arkadaşıma şu cevabı vermek isterim. Burhanettin Onat arkadaşımız Türkler zaferden zafere koşmuştur. Türkiye'nin her adımında bir zafer âbidesinin yapılması lâzımdır. Ben de buna bütün kalbimle iştirak ederim. Fakat Kars'ın bu hususta bir hususiyeti olduğunu lûtfen kabul etsinler. 42 senelik esareti zamanında o kara günlerde çektiği ıstırap çoluk çocuk, kadın erkek her ferdinin gösterdiği asalet ve kahramanlıklar her Türk için bir iftihar örneğidir.

Kars 1293 Harbiyle Ruslara geçtikten sonra Ruslar Kars'ta bir zafer âbidesi yapmışlardı. Bu zafer âbidesinin şekli şu idi arkadaşlar: Osmanlı devrine ait toplar esir edilmiş gibi zincirlere bağlanmış, ve Türk Bayrağı bir Rus askerinin ayağının altında, âbidenin etrafında zamanın Rus Çarının ve kumandanlarının heykelleri resmedilmişti. 1921 de Kars istirdat edildiği zaman bu âbideden bayrak derhal alındı ve müzeye gönderildi. Halen askerî müzede muhafaza edilmektedir. Bilâhara âbide yıktırıldı. O zaman biz henüz genç yaşlarımızda, talebe iken bağırdık, feryat ettik, dedik ki; mademki 1293 yılında Kars Ruslara geçtikten sonra Ruslar böyle bir zafer âbidesi yaptılar, biz de bunlara karşı bir Türk âbidesi yapalım ve bunun yerine kame edelim. Maalesef aradan bu kadar zaman geçtiği halde bu sesimizi, bu ruhumuzu o devrin zihniyet ve telâkkisi yüzünden bir türlü intikal ve kabul ettiremedik. Onun için böyle bir teklif ve dileğin buraya gelmesiyle, onun için böyle bir teklif ve dileğin getirilmesiyle, getiren arkadaşlarımıza bütün varlığımızla teşekkür ediyoruz.

Bundan başka arkadaşlar, şunu ifade etmek isterim: Kars deyip geçmeyin, affediniz, yalnız bir mahallin hususiyetini, kahramanlığını ifade etmek istiyorum. Kars neyse, bugün Edirne, İzmir, Adana da odur. Burada şunu ifadeye bilhassa mecburum, Harbi Umumi sonunda Türk Milleti mağlûp çıktıktan sonra Kars evliyei selâse hudutlar içine ve 1,5 milyonun toplandığı bu yerde Batum'dan Ağrı'ya kadar uzanan bir mıntakada bir Hükümet, bir mahallî Hükümet kuruldu. Bu bir komitenin ismi, Kars Şûra Hükümeti Muvakkatei Milliyesi idi. Bu Hükümet bir sene müddetle Taşnak Ermenilerin, Gürcülerin Anadolu içlerine doğru istilâ emel ve hareketlerine set çekti, bu suretle Anadolu'daki Millî Mücadelede kardeşlerinin serbest mücadele yaparak bunun kazanılmasını biraz da Karslı kardeşlerine borçludur. Kars, mücadelenin sonunda kadın erkek, çoluk çocuk Ermeni ve Gürcülerle mücadele için Batum, Nahcıvan ve Ahıska, Ahılkele'yi almak suretiyle Hükümet emvali Garbî - Kafkas Hükümeti Muvakkatei Milliye adamı oldu, bunun mânası şu idi: İlerde Türkiye tevessü ettikten, terkettiği yerlere kavuştuktan sonra

(Hükümeti Muvakkatei Milliye) derhal ana bünyeye karışacaktı.

Onun için Kars mücadelesinin tarihî kıymeti çok büyüktür. Bunu nazarı itibara alarak 22 milyonun bekçiliğini yapan, hattâ insanlık idealine hizmet eden, milletlerin ileri karakolu vazifesini gören Kars halkının bu arzu ve dileğini yerine getirmenizi sizden rica eder, takririn kabulünü istirham ederim. Hepinizi hürmetle selâmlarım. (Soldan alkışlar).

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — Söz istiyorum.

REİS — Müsaade buyurun, sıranız gelince söz vereceğim.

Söz almış daha on kişi vardır, kifayet takriri de vardır, onu okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Müzakere kâfidir, takririn reye konulmasını arz ve teklif ederim.

Burdur Mebusu
Mehmet Özbey

REİS — Aleyhte, Sinan Tekelioğlu buyurun.

SİNAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Arkadaşlar, Kars'ın kıymeti, ehemmiyeti hepimizce malûmdur. Fakat bu âbide işinde anaşılmıyan bâzı noktalar olduğu için müzakerenin gayrikâfi olduğu kanaatindeyim. Meselâ Ruslar bir tarihte bizden bir kısım topraklar istediler, bu üç vilâyetimizin arasında bu vilâyetimizi de istemişlerdi. Şimdi biz bunların karşısına bir âbide dikerek burasının ilelebed Türk Milletinin kalesi olduğunu bütün dünyaya ilân etmekle beraber, bizim topraklarımıza göz dikmiş olan o milletin karşısına da bu âbideyi dikerek göstermek isteriz. Binaenaleyh Hükümetten ve sizlerden rica ediyorum, itiraz buyurmayınız, hattâ 100 bin istiyorlarsa 300 bin lira verelim. (Bravo sesleri, alkışlar).

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Şahsıma bir sataşma vâki olmuştur. Cevap vermek için söz istiyorum.

REİS — Direniyor musunuz?

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Bu mevzuda Riyaset Divanının kararına hürmet ederim.

REİS — Riyaset Divanı sataşma olmadığına kaanidir.

Yeterlik takririni oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, Kars'ta bir âbide dikilmesi için bir fasıl açılarak, oraya 100 bin liralık bir tahsisat konması mahiyetindeki elli imzayı geçen takririn dikkate alınıp alınmaması hususunu, reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Dikkate alınmış ve komisyona gönderilmiştir.

F.		Lira
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	3 000 000
711	Makina, alet ve gereçler onarımı REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	27 500
735	Millî emlâk tefevvüz ve satınalma masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1 342 000
736	3867 sayılı Kanun gereğince yapılacak ödemeler **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	2 738 500
741	Yatırımlar için İstanbul Teknik Üniversitesine REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	4 780 300
742	Yatırımlar için İstanbul Üniversitesine REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	5 148 000
743	Yatırımlar için Ankara Üniversitesine REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	2 062 151
744	Yatırımlar için Hudut ve Sahiller Sağlık Umum Müdürlüğüne REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	200 000
745	Yatırımlar için Devlet Havayolları Umum Müdürlüğüne **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	10 647 383
746	Fâtih Külliyesi onarımı için Vakıflar Umum Müdürlüğüne REİS — Kabul edenler... Etmi-	500 000

F.		Lira
	yenler... Kabul edilmiştir.	
751	Vekâlet servisleri için alınacak muhtelif makina ve arşiv malzemesi ile ilgili her çeşit masraflar	50 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
752	3827 sayılı Kanun gereğince satınalınacak taşıtlar	2 504 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
753	Damga Matbaası için satınalınacak makina ve aletler	1 250 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
771	4604 sayılı Kanun gereğince sermayesine mahsuben Türkiye Zirai Donatım Kurumuna	1 500 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
772	3202 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin (C) fıkrası gereğince sermaye olarak Ziraat Bankasına	11 381 263
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
773	3202 sayılı Kanunun 6 nci maddesi gereğince ihtiyat sermaye olarak Ziraat Bankasına	1 000 000

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Efendim, Hükümetin iktidara geldiği zaman okuduğu ilk beyannamede, Ziraat Bankasının sermayesinin 500 milyon liraya çıkarılacağı hakkında, bir vait vardı. Acaba bu ümniye ne vakit tahakkuk ettirilecektir, Vekilden bunu öğrenmek istiyorum.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Ziraat Bankasının sermayesinin artırılmasının ehemmiyeti meselesi ancak ikraz imkânları ve ikraz miktarı ile alâkalıdır. Sermaye imkânlarımıza göre artırılmakla beraber bankanın ikrazat yekûnu, bu sermayeye bağlı bırakılmamıştır.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Sualimin cevabını alamadığımı arz ederim.

REİS — 773 ncü faslı oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
775	5016 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince Milletlerarası para Fonu Müessesesi İmar ve Kalkınma Bankasına	2 742 200
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
776	6086 sayılı Kanunun 30 ncu maddesi mucibince turizm kredi fonu	2 000 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
777	5591 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi gereğince sermayelerine masuben Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumuna (1 200 000 lirası Türk Hava Kurumundan satınalınan uçak ve motör fabrikası taksiti karşılığıdır).	3 800 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
778	6143 sayılı Kanun gereğince Türkiye Emlâk ve Kredi Bankasına	15 000 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
791	5539 sayılı Kanunun 20 nci maddesi gereğince Karayolları Umum Müdürlüğüne	97 457 655
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
792	5539 sayılı Kanunun 19 ncu maddesinin 5 nci fıkrası gereğince Karayolları Umum Müdürlüğüne	86 489 417
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
793	Yatırımlar için Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğüne	89 278 915
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

F — Devlet Borçları Bütçesi :

REİS — Devlet Borçları kısmına geçiyoruz. fasıllara geçilmesini oyunuza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Fasıllara geçilmesi kabul edilmiştir.

F.		Lira
801	Emekli, dul ve yetim maaşı ve tahsisatları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	79 431 200
802	Vatani hizmet karşılığı maaşlar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	802 400
803	Mülga 551 sayılı Kanun gereğince mâlûllere verilecek arazi bedeli REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	40 000
804	5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	22 455 000
806	2463 ve 2614 sayılı kanunlar gereğince çıkarılan (% 7 gelirli Sivas - Erzurum demiryolu 1934 istikrazı) tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	2 844 500
807	3322 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (ikramiyeli ve % 5 faizli 1938 istikrazı tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	781 500
808	4057 ve 4625 sayılı kanunlar gereğince çıkarılan (1941 demiryolu istikrazı) tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	5 611 000
809	4275 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (Millî Müdafaa istikrazı) tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	12 768 500
810	4938 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (Kalkınma istikrazı) tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	11 275 000
811	5072 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (% 6 faizli 1947 Hazine) tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	19 762 000
812	5185 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (% 6 faizli 1948 istikrazı) tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	10 391 500
813	4753 ve 5618 sayılı kanunlar gereğince çıkarılan (Toprak tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	442 000
814	5382 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (1949 istikrazı) tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	10 471 000
815	5864 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (% 5 faizli 1951 istikrazı) tahvilleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	4 823 500
816	6218 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (% 5 faizli 1953 istikrazı) tahvilleri	10 083 111

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Efendim; bu son istikraz kaç günde satılmıştır ve portesi nedir? Onu öğrenmek istiyorum.

REİS — Buyurun Maliye Vekili.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — 125 milyon liralık iç istikrazın satış müddeti, on gün sürmüştür. 90 milyonu tamamen halka satılmıştır. 35 milyonu da kurumlara verilmiştir.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Teşekkür ederim.

REİS — Faslı bir daha okuyorum.

(Fasıl 816 tekrar okundu.)

REİS — Oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
817	1513, 2248, 2354, 2701, 2808 ve 3523 sayılı kanunlar gereğince nakden ödenecek borçlarla kaldırılmış Hatay Devletinden devredilen borçlar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	10 000
818	4649 sayılı Kanun gereğince su işleri kredisi için yapılacak	

F.		Lira
	ödemeler karşılığı	1 572 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
819	4604 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesi gereğince Zirai Donatım Kurumu sermaye kredisi için yapılacak ödemeler	428 378
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
820	4911 sayılı Kanunun geçici maddesi gereğince Devlet Kâğıt ve Basım Umum Müdürlüğü sermaye kredisi için yapılacak ödemeler	1 091 500
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
821	Hükme bağlı borçlar	2 000 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
822	3892 sayılı Kanunla temin olunan ceza evleri kredisinin faizi	35 587
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
823	5358, 5480 ve 5582 sayılı kanunlar gereğince T. C. Merkez Bankasına yapılacak ödemeler karşılığı	5 136 688
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
824	5433 sayılı Kanun gereğince Devlet Üretme Çiftlikleri sermaye kredisi için yapılacak ödemeler	445 330
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
825	5582 sayılı Kanuna istinaden Hazinece verilen avansların mahsubu için yapılacak ödemeler	4 328 888
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
826	2434 sayılı Kanun gereğince Birleşik Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti Hükümetinden temin olunan kredi taksiti	1 656 585
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
827	3525, 3738, 4171, 4882, 5359, 5582, 5676, 5852 ve 5977 sayılı kanunlar gereğince temin olunan kredi ve istikrazlar	29 713 546
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
828	5824 sayılı Kanunla tasdik edilen anlaşma gereğince temin olunan krediler	5 005 001
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

G — Maarif Vekâleti Bütçesi :

7. — Ankara Üniversitesi 1954 Malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/687) [1]

8. — İstanbul Üniversitesi 1954 Malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/692) [2]

9. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 Malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/693) [3]

10. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 Malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/688) [4]

REİS — Maarif Vekâleti Bütçesinin müzakeresine başlıyoruz. Bu arada mülhak bütçeleri de birlikte müzakere edeceğiz.

Söz alanların isimlerini okuyorum.

Remzi Oğuz Arık (Türkiye Köylü Portisi adına),

Mehmet Özbey,

Nihad Reşad Belger,

Ferid Melen,

Esat Oktay,

Arif Nihat Asya,

Abbas Çetin,

Baha Akşit,

Ali Fahri İşeri,

Galip Kınoğlu,

Yusuf Karslıoğlu,

Nuri Ocakcıoğlu,

Ziya Termen,

---

[1] *79 sayılı matbua zaptın sonundadır.*

[2] *76 sayılı matbua zaptın sonundadır.*

[3] *72 sayılı matbua zaptın sonundadır.*

[4] *71 sayılı matbua zaptın sonundadır.*

Ömer Bilen,
Sırrı Atalay,
Fikret Başaran,
Sadri Maksudi Arsal,
Muhittin Özkefeli.

KÖYLÜ PARTİSİ ADINA REMZİ OĞUZ ARIK (Seyhan) — Muhterem arkadaşlarım, 1954 senesi bütçesinde yatırımlara ayrılan 600 milyona yakın bir paradır. Bu 600 milyon yatırıma mevzu olan bütün meselelere kıymet vermekteyim. Fakat itiraf edeyim ki, bu 600 milyon içinde maarifimize ayrılan yatırımlara, fevkalâde büyük kıymet ve ehemmiyetle bakmaktayım. Maarife verilen yatırımlar, İktisat, Maliye mevzularına yapılan yatırımlar gibi, derhal netice vermiyen uzun vâdeli yatırımlardır. Cemiyetimizin bütün meselelerini halledecek insanların yetişmesi için harcandığını nazarı dikkate alarak hürmetle karşılıyorum. Böyle bir yatırımı muhabbetle karşıladığımı bildirdikten sonra maarifimizin heyeti umumiyesi üzerinde durmak istiyorum.

Muhterem arkadaşlar, maarif yükünü üzerine alan, maarif hizmetini fevkalâde ehemmiyetle yüklenen arkadaşlarımızın lehine kaydedeceğimiz müspet meseleler vardır. Bir defa maarif işinde, maarifin temeli olan muallim derdi var. Arkadaşlarımız bugüne kadar, elden gelen çok verimli işler görmüşler, çok esaslı olarak işi halletmek yoluna gitmişlerdir. Muallimi bugüne kadar maaşı için, harcırahı için, terfii için feryadı figan halinde bir kitleden ibaret zannetmek doğru idi. Hayatın hemen hemen her sahasında : Geçimini, terfiini, kadrosunu, yolluğunu düşünen insanların, nesil yetiştirme işini üzerlerine verimlice alamamalarını mâzur görmek icabeder.

Görülüyor ki, bu psikolojik noktayı bu devredeki arkadaşlarımız tedrici bir şekilde - selef, halef olarak - hale ve son senelerde bütün pürüzleri temizleme yoluna giderek ellerinden gelen şeyi yapmışlardır. Bunun yanında müspet bir mesnet teşkil eden diğer güzel noktalar da vardır. Bir defa eğitim meseleleri üzerinde durmuşlardır :

Yeni Öğretmen Mektepleri Kanununda % 75 kontenjan köylü çocuğuna tahsis edilmek suretiyle bugüne kadar son derece vahîm, son derece çirkin olan bir millet dâvasını halletmek endişesiyle kendilerinin de mütehassis olduğunu göstermiştir.

Köy çocuğunun yüksek öğretime erişebilmesi için hangi grivelerden geçmesi icabettiğini biraz düşünürseniz; şimdi içinizde köylü olan birkaç arkadaşımın yüksek tahsil yapmak için nasıl çırpındıkları hatırlanırsa, bu % 75 kontenjanın ayrılmasını ve bu işin bilhassa öğretmen okulu meselesinde ele alınmasını aktif hanesine memnuniyetle kaydedersiniz.

Köy enstitülerini bitiren öğretmenler hakkında bugüne kadar devam eden ve memleketin içinde her an kanıyan hattâ bazan irinleşen yarayı da nasıl hallettiklerini görmekteyiz.

Onların mecburi hizmet meselesini, onların maaş meselesini, onların yedek subaylık meselesini, bir yeni kanunla aynı ehemmiyetle ele almışlar, çözmüşlerdir. Bu müspet işlerinden dolayı da teşekkür ederim.

Sonra ilk mektep hocalarının müfettiş olabilmelerini sağlıyacak yeni bir tasarıyı da getirmişler. Kursları çok çeşitlendirip artırmışlardır. Bunlar da çok ehemmiyetli müspet işlerdir. Çünkü, kursların bizzat mektebin milleti yetiştirmek yolundaki hizmeti yanında devede kulak denecek kadar yardımı olmaktadır.

Teknik öğretim için sarfettikleri gayretler de önemlidir, bunları da müspet karşılıyoruz.

Fakat bütün bunların yanında ve hepsinin de üstünde; bu son günlerde teklif edilip çıkarılan İntibak Kanunu gelmektedir. 1948 senesinde çıkarılan 5242 sayılı Kanun da, meslekten yeni ayrılmalara, âti için ümitsizlik duyma gibi hâdiselere sebep olmuşken bu yeni kanun bütün bunları halletmiştir. Artık, şimdi bu memleketin muhtaç olduğu işleri onlardan beklemek hakkımızdır. Müspet hanesine, aktif hanesine arkadaşlarımın memnuniyetle geçirdiğim diğer bir teşebbüs de; halk eğitimi işi de, şu son anda Millî Eğitim Komisyonunda ele alınmış bulunuyor.

Muhterem dostlarım, bu mevzu üzerinde inşallah bu kanunun müzakeresi sırasında ehemmiyetle duracağız. Şurasını hemen arz etmekten çekinmiyeceğim : Bir milletin % 85 i başka, % 15 i başka olursa; o millet gelişiyor denmesine, hamle yapıyor denmesine imkân yoktur. Bu büyük kitlenin, % 15 i beslıyen kültürü, amprizmi ele alan asıl ağır ve müessir kitle olduğunu, milletin kabiliyeti, ta kendisi

demek olduğunu kabul etmek lâzımdır. Bunun için, yeni bir tasarı getirmelerini de aktif hanesine geçirmekten çekinmiyorum.

Bu arada kendilerinden ricam : Halk eğitimi işinde, muhakkak surette ordu ile iş birliği yapmalarıdır. Millî Savunma bütçesinde rica ettiğim gibi, bu iş birliğine büyük lüzum var. Neticesi de çok verimli olabilir.

Muhterem arkadaşlarım, kışın uzun sürdüğü doğu illerimizde halkın boş ve evinde kapalı olarak uzun aylar kalmaması için özel kurslar yapılacaktır. Meselâ, Bitlis'te halıcılık kursu, açılmıştır. Valilik, Ekonomi ve Ticaret Vekâletiyle ve bilhassa kültür mümessili ile temas etmiş ve yardım görmüştür.

Görüyorsunuz ki, buna benziyen müspet hâdiseler bu neslin bilhassa iftihar edeceği aktif işler olarak ortaya çıkmaktadır. Bu güzel meselelere diğer prensip meselelerini de ilâve edebilirim. Fakat başınızı ağrıtmak istemem. Maarifimizi ele alan arkadaşların ne kadar güzel düşüncelerle hareket ettiklerini göstermek için bu misaller yeter.

Bununla beraber, maarifimizin, çocuklarımızı istediğimiz gibi yetiştirmediği, çocuklarımızın sinirlerinden tutunuz, teşebbüs kabiliyetlerinin, her şeylerinin mekteplerimizde istediğimiz gibi korunamadığını acı ile söylemek zorundayım.

Arkadaşlarım, 120 senedir mektep tecrübesi geçiren bir milletiz. Bu 120 senelik tecrübemizle, memleketin hesabına kaydettiği, maalesef bir Balkan Hükümeti kadar dahi olamamış; çocuklarımızın teşebbüsünü, iradesini besleyip geliştirememiş; ele aldığımız meseleleri halledememişizdir. Bunun sebebi nedir? Bu hususta bizim naçizane düşüncelerimizi, sebepleri burada birer birer ve demin nasıl müspet haneyi temiz kalble ortaya koymuşsam, yine aynı samimiyetle benim kıymetli arkadaşlarımın huzuruna getirmek niyetindeyim.

Bizim maarifimizin 120 senelik tecrübesinin bu derece verimsiz olmasının sebebi, maarifimizde hâkim olan tereddüttür.

Geçen sene Bütçe Komisyonunda, bu aile toplantısında, bunu ifade ettiğim zaman şimdiki Vekil arkadaşımızın kıymetli selefleri, bunu retle karşılamışlardı. Hemen belirteyim ki, bu meselelerde bize şahıslar değil, müesseseler hâkimdir, şahısların değil meselelerin üzerinde durmaktayız. Bu itibarla ben, şimdi bu tereddüdün umumi sebeplerini burada elimden geldiği kadar açıklamaya çalışacağım. Ümit ediyorum ki, bu, biten bütçe senemizin istikbale ait bir güzel sistemin güzel başlangıcı olur.

«Tereddüt hüküm sürüyor.» dediğim zaman, bunu reddeden arkadaşlarım, hata etmektedirler. Bu hastalığı teşhis etmek maarifimizin bir yığın meselelerini halle başlamaktır, halletmenin plânını ele almaktır. Arkadaşlar maarifimizde tereddüt vardır ve devam etmektedir. Bütçeyi tahlil edince bunu, derhal görmek mümkündür. Bütçe düşünüş ve düşüncelerin aynasıdır. Bunu tahlil edince bu aynada gördüklerimiz tereddüttür. Derhal söylemeliyim ki Vekâletin başında bulunanların şu üç meziyetinden eminiz:

1. Onların iyi, çok iyi niyetinden,
2. Daha iyiye, daha mükemmele koşmak istemelerinden,
3. Birçok meseleleri ve ihtiyaçları görüp tedbir almak istediklerinden.

Bunlardan tamamiyle eminiz Fakat Maarif Vekâleti, Türkiye'de, hemen hemen her ana babanın, her okur yazarın işlerine karışmayı tabiî bir vazife bildiği bir yerdir; öyle bir mekanizma olduğundan; hükümetler, kabineler ise bu mekanizmanın istikrarına pek değer vermediklerinden Bakanlık tereddütten kurtulamamıştır. Hükümetlerin, kabinelerin unsuruna katiyen kıymet vermedikleri ve bir vekilin başladığını yerine gelen arkadaşının çekinmeden değiştirdiğini, hattâ yıktığını hemen her zaman gördüğümüz için; 120 yıldır, hep başladığımız yerdeyiz. Bir kabinenin mesuliyetini yüklenen insanımızın da maarifin bu istikrarsızlığını gayet tabiî karşılaması, derdin devamını kolaylaştırmıştır.

Şimdi size, ilkin tereddüdün misallerini sonra da iyi niyetin çözmeye koşması gereken bâzı meseleleri arz etmeye çalışacağım. Geçen ve bu sene Bütçe Encümeninde Maarifimizin başlıca meselelerini ortaya koyduğum için burada dokunmadığım meselelere kısaca dokunacağım.

1. Bir kere, bu Bakanlığımızın kendi fonksiyonu, kendi mahiyeti hakkında tereddütten kurtulamamıştır.

Biliyoruz ki Maarif Bakanlığı, adam yetiş-

tirmek ve insan yetiştirmekle ödevlidir. Adam yetiştirmeyi; memleketimizin bilim, idare, sanat kollarını ele alacak ihtısas elemanları yetiştirmek anlamında alıyoruz. İnsan yetiştirmek ile de, memleketinin ve insanlığın kültürünü, insan tarafını hazmetmiş, benimsemiş, bilmiş vatandaşlar yetiştirmeyi anlıyoruz,

Bu itibarla; bir yandan Milletlerarası değer olan ilmin koruyucusu, yapıcısıdır. Öte yandan, kültürün muhafızıdır. Maarif Bakanlığının önemi de, nezaketi de, tehlikesi de buradan gelir. Herkesin, - aklı ersin ermesin - bu mekanizmanın ağır sorumluluğunu taşıyan memleket çocuklarına sataşması, akıl öğretmeye kalkması da buradan gelir.

Ancak, şurası da unutulmamalı; Maarif Bakanlığımız da kendisinin bu esaslı ve iki yönlü vazifesini pek az hatırlar ve yaptıklarını daha az bu vazifesine uygun olarak yapar.

Bu hükmümüzü canlandırmak için bir kaç misal verelim.

a) Öğrencilerimizin durumu Bakanlığın kendisini ve iki yönlü vazifesini anlamaktaki tereddüdüne acı çok acı bir misal.: Öğrencileri ele almaktaki zihniyetidir. Eskiden, birbirini tamamlıyan öğretmen öğrenci ailesi, şimdi birbirine zıt iki âlem gibi karşı karşıyadır. Bu yüzden de hemen her öğretmen her aile, mektep öğrencilerinden şikâyetçidir. Kasabalarda, şehirler ve büyük şehirlerde, istisnasız bütün aileler; öğrencilerimizin caddede, bulvarda, sokakta, trende, vapurda, otobüste, sinamada, konferansta, toplantılarda, stadyumlardaki durumlarından ıstırap içindedir. Sıra ve saygı kalmamıştır demektedirler. Kadınlarımız, kızlarımız başta olmak, vatandaşın hürriyetine saygı göstermiyorlar demektedirler. Devlet ve vatandaş malına da riayet kalmamıştır. Garip çetelerin büyük şehirlerimizde lise ve orta mektep öğrencilerini hem celp, hem tehdidettiğimden mütetessirdirler. Erkek öğrencilerimizin toplu bulunduğu, geçtikleri yerde, kız öğrencilere nefes alma hakkı kalmamış gibidir, diyorlar.

Bu şikâyetlerin vakalara dayandığı şüphesizdir. Maarifimiz bu şikâyetlere karşı:

1. Aldırmaz çünkü mektep dışı meseleyi ailenin ve Hükümetin işi kabul eder.
2. Öğrenciye cezayı verir.
3. Öğrenciye bol bol nasihat verir ve tabiî netice değişmez. şikâyetler sürüp gider. Çünkü vakalar, çirkinlikler devam eder. Halbuki; bütün bir milletin, bir insanlığın yarını demek olan, aynı zamanda, yaşları icabı kanları kaynamakta, enerjileri harcıyacak yer aramakta bulunan bu taze ömürleri zabıtanın veya mektep cezasının tehdidiyle sindirmek; onlardan riyakâr, tehlikeli ve gizli sinsi, düşmanlar yetiştirmek olur. İhmal ve kuru nasihat ile de öyle ânların ihtiraslarını uygun yerlere akıtmak gerek bu işi ancak mektep yapar. Arkadaşlar; devrimizin iş bölümü öyle bir dereceye gelmiştir ki, her aile reisinin bu cemiyette sorumlu bulunduğu işler vardır. Çocuk meselesi de yüzde doksan mektebe kalmıştır. Ailenin iş birliği de, yine mektebin teşebbüsü, plânı ile olabilir.

O halde yapılacak iş: Bu enerjileri hayırlı teşekküller, millet ve insanlık işleri çevresinde teşkilâtlandırmak yapan işlerine geniş imkân hazırlamak suretiyle bu çocukları ve gençleri kötülük düşünemez hale getirmektedir.

Teşekküller deyince, şimdi mekteplerimizde adı var kendi yok, uydurma ve işlemez, veya tamamiyle yanlış, direktifli işler. Kurumlar; yahut, partilerin kurduğu hazin ve siyasi teşekküllerden bahsetmiyorum. Ben de her mektebimizde Kızılay, yardımlaşma dernekleri, kurulları, kooperatifler bulunduğunu bilirim ama bugüne kadar bunlardan birisini, bir kerecik olsun çocuklar, gençleri, sokaktan bulvardan çekecek canlılığı gösterdiğini görmedim. Eğer maarifimiz, kendisinin yalnız ders okutmakla değil; bu millte kardeş, insanlığa fikirdaş yetiştirmekle de ödevli olduğunu hatırlasa veya buna tereddütsüz inansa, bu meseleyi mutlaka çözerdi. Ankara'da bir büyük lisemizin öğrencileri mektebi yanındaki kahveye dadanmışlar. Aileleri, bir okul aile - birliğinde dinledim - Baştan başa ıstırap ve şikâyet ettiler. Onlar, ne pahasına olursa olsun, çocukların oraya gitmesini önlemek, o kahveyi kapattırmak, çocuklara ceza veya nasihat verdirerek bu derdi önleriz sanıyorlardı. Mektep ve maarif bu vakanın - binde biridir - Karşısında susmuştur. Halbuki, şu kahvede, şu bulvarda ailelere belâ olan gençlerin toplantısı; bu çocukların ve derin bir ihtiyacını ifade etmektedir. Gençler, bir araya gelmek serbestçe konuşmak, tartışmak istiyorlar. Nereye gitsinler? Evlerimizin hali malûm. Mektepte onlara, sınıf bile bulamıyoruz. Ya he-

lâlara sığınacak; ya koridorlara yahut kahvelere, bulvarlara dağılacaklar.

İşte, maarifimiz, kendisinin (İnnan yetiştirmek) ile de ödevli olduğunu hatırlasa; çocuklara kulüp, mektep kulüpleri yapmakla işe başlar; izciliği bu yurtta düştüğü gösteriş ve tören oyuncaklığından kurtarırdı. Bunu yaparkan da riyaziye hocası seçer gibi dikkatle seçtiği sporcuyu, müzikten, santtan, kültürden haberli, çocuk ve genç pisikolojisini bilen şu Türkiyemizi her şeyin üstünde seçen öğretmene, terbiyeciye başvururdu. Bu kulüpleri temizliğin, rahatın, güzelliğin merkezi yapardı. Eski Türk Ocağı gibi.... içimizde büyük bir kitle bugün ile o güzel, o temiz Türk kulübünde aldığımız terbiyeyi hatırlar. O zaman, kahve kendiliğinden kapanır; bulvar toplantıları kendiliğinden tavsar, çocuklar içtimaileşir, çeteci veya sinsi olmaktan kurtulurdu.

b) Mektep sağlığı Maarif Bakanlığının (insan yetiştirmek) vazifesini kendisinin (Kültür Bakanlığı) olduğu hakkındaki tereddüdünü gösteren başka bir misal : Mektep sağlığının Türkiyemizdeki acınacak formalis halidir. Hiçbir alanda parasiyle bir mekanizma bu derece verimsiz, pahalı bir gösterişe katlanmamıştır.

Mektep sağlığının bu ihmali, spor gibi muazzam bir yetiştirme faktöründen çocuklarımızı gençlerimizi mahrum bırakmaktadır. Bu yüzden sporun yalnız pahalı, taklit maçlara ya kavgalı, küfürlü şekli mekteplerimizde bilinmektedir.

c) Sanat ve teknik terbiyesi;

Maarifimizin kendi Kültür Bakanlığı olduğundaki tereddüdü, mekteplerimizin sanat ve teknik terbiye vermemesindeki acziyle de meydana çıkar. İnsanların bütün ömür boyunca muhtaç olduğu melekeler, bilimler, vardır. Yabancı dil bilgisi, büyük, oyun, spor, her türlü makineyi kullanma melekesi, memleketi gezme, tanıma itiyadı, yardımlaşma ve toplu olarak çalışma melekesi... bunların başında gelir. İyi düşünürseniz, bütün bunlar, hep mektep yaşında ve mektepte edinilecek imkânlardır. Ne yazıktır ki, bu bahislerin terbiyeci, yükseltici değeri memleketimizde henüz gereği gibi anlaşılmamıştır. Büyüklerimiz bile, bu temiz itiyatları, melekeleri edinemediklerinden, cemiyetimiz, eğlence diye kumarın, zinanın, içkinin, dedikodunun elinde esirdirler. Geriye bir tiyatro kalıyor. Onun da faydasını aramızda münakaşa edenler var.

Çocuğun ilkin beden yapısına, sağlığına göre ele alacak, onları cezbeden ve onları içtimaileştirecek kültür muhitlerine verecek olan bu mucize kültür kaynaklarını; memleketin çoğunluğu takdir etmiyebilir. Ama, vazifesi, Sokrat'ın, Kuran'ın tekrim ettiği anladığı mânada (insan yetiştirmek) olan Kültür Bakanlığımızın bu meseleyi ihmal eder, baştan savma yaparsa; tereddütten kurtulmadığına işaret yapmak zaruridir. Çünkü iyi niyet bulunduğuna göre, dört kendi mahiyeti ve bahisler hakkında tereddüttür.

Mânevi gıda meselesi;

Bu tereddüdün kültür alanında başka ve hazin bir misalini daha vereyim. Maarifimizin bir Basın - Yayın Müdürlüğü vardır. Çok güzel hizmetler görmüş, binlerce ders ve kültür kitabı basmıştır. Bu vazifesi - bizim sevgili Vasfi Mahir'in ısrarı hilâfına - devam edecektir, etmelidir. Onun bir döner sermayesi vardır ve mahduttur. Basılan bu kitaplar çabuk satılmalı ki yenilerini bastırsın. İyileri tekrar tekrar basılsın. Bu müdürlüğün bu yaptıkları, bakanlığın kültürü koruyan ve yapan mekanizma olduğunu hatırladığı seyrek misallerden biridir. Ne çare ki, bu hatırlayış da devamlı değildir. Bu güzel eserler nedense satılamamıştır. Yüz binlerce cilt şu anda depoları, ambarları taşırmaktadır.. Eski (Halkevleri) nin depolarındaki binlerce güzel eserin feci akıbetine uğramamalarını dilediğim bu donmuş para ve fikir sermayesi karşısında; memleketin dört köşesinden bu kitaplardan habersiz veya bu kitapları alamıyacak durumdaki milyonların mânevi gıdasızlığını düşününüz. Kendi mahiyeti hakkında tereddüdü bulunmıyan bir bakanlık enaz on beş yıldır süre gelen bu garip ve hazin hali önleyici tedbir alır, bu büyük Meclisin önüne kesin kararla gelirdi.

d) Müzeler, folklor, etnografya alanındaki ihmal ve tereddüt Maarif Bakanlığımızın henüz şifa bulmadığı bu tereddüt hastalığının bilhassa kendi mahiyeti ve fonksiyonu bakımından, en karakteristik bir misali daha var : Müzeler, folklor, etnoğrafya ve güzel sanatlar alanındaki ihmali, tereddüdü. Çoğu müze denen sanat ve kültür hazinesini görmemiş, görmekte istememiş bir cemiyetin içinde bunu ve ötekilerini savunmak zordur. Bizim öyle profesörlerimiz

vardır ki, yalnız Maarifin yalnız Türkiye'nin değil, bütün dünyanın en kıymetli müzelerinden biri olan Eti müzesinin nerede olduğunu bilmez; Etnoğrafya müzemizde ne var, bilmez. Gelecek nesiller arasında bunun bir geleneğini kurmak vazifesi Maarife düşer. Bu işe başlanmıştır. Ama bu, tempo, bu aksak tempo ile bir gelenek kurulmaz. Bakanlığın bu hususteki zorluklarını tamamiyle anlıyorum. Ama asıl zorluk, Bakanlığın bu işi kendi kültür vazifesi olarak bilmesindedir.

1933 senesinde Mustafa Kemal Konya'ya gittiği zaman, bizim oradaki tarihî, kıymetli eserlerin harabezar halinde olduğunu görmüş ve dehşet içinde kalmıştır. Bunun üzerine o zamanın Başvekiline çektiği telgraf, hakikaten tarihî bir telgraftır. Bu telgraftan sonradır ki, Anıtları Koruma Kurumu kurulabilmiştir. Mustafa Kemalden sonra gelen arkadaşları onun izinde yürüdükleri için, bu saha kıymetli hâmilere sahip olmuş ise de bugün bu müessese maalesef tamamen ihmal edilmiştir demiyeceğim ama, ikinci, üçüncü derecelerde kalmıştır.

Dostlarım, bu memleket çocukları milletlerini bugünün Amerikan sermayesi ile, Amerikan yatırımı ile, Amerikan yardımı ve Amerikan kültürü ile var olan bir millet sanmamaları için, dünyanın en büyük eserlerini, - iğne, ipliğinden en güzel aletine kadar - verebilmiş olan Türkleri onlara tanıtmamak ve bu hususta icabında para harcamamak, en büyük fedakârlığı yapmamak çok hazindir. Nerede inkılâp yapılmışsa, dikkat buyurun, nerede halkın şuurlu, olgun yaşaması arzu edilmiş ise orada kültür meselesine büyük ehemmiyet verilmiştir. Maalesef bu mesele de, iyi niyetlere rağmen, ikinci derecede kalmış, Atatürk'ün muhteşem bir isyan olan teline uygun bir devam ve takip gösterilmemiştir.

Bu bakımdan, personel işleri, yapı, içindeki eserler için büyük tedbirin alınmadığını söylemek icabeder.

Arkadaşlar, yeni bitirilmiş tek bir müzemiz yoktur. Müzeler Kanunu çıkarılmamıştır, galiba yeni ele alınmıştır. Müzeler personelinin kaderi belli olmamıştır. Her biri bir üniversite derecesine sahip olan ve olması gereken bu ilim adamları silik bırakılmıştır. Milyonlar değerinde eserleri muhafazalarına terkettiğimiz memur ve odacılar sadece sürünmektedir. İnkılâp müzesi yapmak istediğimiz yanımızdaki binanın durumunu tetkik etmelerini isterdim. Bundan başka, bizim folklor meselemiz üzerinde sistemli ve ehemmiyetle durulmamaktadır. Arkadaşlarımızdan, tereddütlerden kurtulmalarını ve bu folklor meselesini millî varlığımız bakımından, ona yakışır bir şekilde, büyük ve millî Etnoğrafya Müzesi işiyle birlikte ele almalarını, huzurunuzda bir kere daha rica ederim.

Netice itibariyle görüyorsunuz, bu sahada da tereddüdü gösteren hakiki eksikler vardır.

Efendim, bu tereddüdü gösteren meselelerden belki birincisi, maarifimizin Teşkilât Kanununu henüz getirmemiş olmalarıdır. Geçen sene vekil olan kıymetli arkadaşım, bunun üzerinde durduğum zaman, bu Teşkilât Kanununun hazırlandığını ve diğer birçok teşkilât kanunu ile beraber Heyeti Vekilede olduğunu söylediler. O halde bu meselenin, bir Hükümet meselesi olarak gecikmesi ortaya çıkıyor ki, daha vâhim demektir. Bu yoklukla görüyoruz :

Maarifimizdeki bütün bu mekanizmaların ne yapacağı ve ne yapmak için mevcut olduğu, nereye doğru gittiği ve gitmesi icabettiği Hükümet olarak da anlaşılmamıştır. Bu takdirde mesele, daha vâhimdir. Bu meselenin çaresine bakmak, bizim için bilhassa âcil bir vazifedir.

Diğer taraftan, muhterem arkadaşlarım, Teşkilât Kanununun yokluğu birçok meselelerde çok sarih tenakuzlara düşmemize sebep olmaktadır. Merkez teşkilât bünyesinden, işleyişinden, bu teşkilâtta dün var iken bugün yok olan mekanizmalardan mektep açmalara, öğretmen yetiştirmeye kadar istikrar var denemez.

Demin arz ettiğim, güzel işler vardır. Bu güzel işlerin de mensup olduğu şubelerin hemen hepsi, itiraf etmek lâzımdır ki, eski kanunlara göre idare edilmektedir. Size bunlardan birisini, geçen sene kıymetli arkadaşımızı biraz fazla müteessir eden Maarif Şûrası meselesini, arz etmek isterim.

Maarif Şûrası, inşaallah vâdettikleri gibi, tekrar toplanır. Fakat neye göre toplanacaktır? Eski kanuna göre toplanacaktır. Eski kanun ise tek parti zamanında yapılmış ve Şûrayı kendi icraatına bir vasıta saymış bulunmaktadır. Maalesef kendi idareci zihniyetini

burada da göstermiş ve ona bir serbesti vermeye yanaşmamıştır. Bu itibarla Şûranın kanununu değiştirmek ve ona yeni zihniyete göre bir fonksiyon vermek lâzımdır. Maalesef şimdiye kadar böyle bir teşebbüse geçilmiş değildir.

Arkadaşlar, biz bu fikri ileri sürünce, şöyle denildi : «Biz üniversite doçentinin doçentliğini tasdik etmek için, profesörlerin profesörlüğünü tasdik etmek için toplanırız, herkes konuşur ve parmağımızı kaldırarak kararımızı veririz. Demek ki, Şûrada parmak kaldırmak ilme aykırı değildir!» Fakat bir kongre ile bir profesörün vazifesi arasındaki ayrılığı lûtfen kabul etsinler. Şûra, yani kongre, mevzuları serbestçe etüd eden, onları serbestçe münakaşa eden ,karara bağlıyan yani etüdünü serbestçe ortaya koyan insanlar topluluğudur. Maarif Vekâleti bunun içinden istediğini alır, istediğini almaz. Burada bir fark vardır: Mevzuu vekâlet verir. Mevzu vermekte serbesttir. Kararı, bu işin âlimlerine bırakır. Görüyorsunuz ki şu anda vekil, değişmiştir, yenisi gelmiştir. Fakat Maarif Şûrası yine eski kanunla yürümektedir. ve gelecek toplantısını bu kanunla yapacaktır. Şûra hakkında bir misal daha vermek isterim; din öğretmeni için yukarda encümende de görüşüldü; bu din öğretimi lâzım mıdır, değil midir? Bir profesör, Şûrada gayet açık ve biraz da keyfi olarak lüzumsuzdur demişti. Bunun karşısında yine o gibi serbestçe noktai nazarını müdafaa edecek insanların orada, o fikrin butlanını ispat etmesi icabederdi. Halbuki ne görüyoruz; kıymetli Vekil arkadaşımız çıkmış, cevap vermek mecburiyetinde kalmıştır. Yine Şûra da, doçent bir hanım, din dersini ayrı hoca okutsun demişti. Ayrı hoca mı, ayni hoca mı, akutsun mevzuu tamamen serbest münakaşaya zemin olabilecek bir mevzudur, parmak kaldırmakla halledilmez. Görüyorsunuz ki Maarif Şûralarımız, bu meselede, eski kanunla idare edildiği için bizleri tatmin edecek şekilde yürümemektedir. Maarif mekanizması içinde bütün bu eski kanunların yeni yani ilim anlayışına ve zihniyetine göre ayarlanması lâzımdır.

Arkadaşlar, bizim üzerinde endişe ile durduğumuz bir konu da mektep sağlığı meselesine tekrar döneceğim. Bu mevzu, gösteriştен ileri gitmiyor olduğundan insana üzüntü veren bir mevzudur. Her mektepte bir doktorun bulundurulması, her zaman için imkânı olmıyan bir haldir. Ama hekimin bol ve mevcut bulunduğu yerlerimizde de bu gösteriş sürüp gitmektedir. Çocuklarımız sınıfa girdiği zaman tahtadaki yazıyı okuyabiliyorlar mı, diye alâka dahi gösterilmemektedir. Çocuğun sınıfın şurasında veya burasında oturmasındaki halini tesbidedecek, anlatacak bir sağlık alâkasını görmemekteyiz. Sonra, öğrencilerimizin başarısını ve başarısızlığını hekim gözü ile araştıran, mektebi, öğretmeni bu yolda aydınlatan, tek hekime raslanmış mıdır? Birçok çocuğumuz vardır ki, zekâsını ortadan çok üstünde olduğu belli iken sınıfta başarısız gözükür. Halbuki terbiyeleri, çalışmaları, devamları da mükemmelidir. Bu konular üstünde mektep hekimlerimizden bir tanesinin inceleme yaptığını bilmiyoruz. Çocuğun sinir muvazenesi, göz veya kulağındaki her hangi ârızanın, onun başarısızlığına sebep olabileceğini hekim ne aramış, ne bulmuş, ne de mektebi, aileyi aydınlatmıştır! Bunları tesbidedecek, anlatacak maalesef bir sağlık alâkasını göremekteyiz.

Demin anlattık ki, İstanbul'da bir doktor arkadaş, diş hekimlerinin bu işte alâkasını çekerek çocukların diş sağlığı ile uğraşmayı temin etmiştir. Fakat bu münferit bir hâdisedir. Ve maalesef maarifimizde Türk çocuklarının sağlığı kovalanan ve neticelendirilen bir mesele değildir.

Bu meselede yani sağlık meselesinde katî kanaati olan bir mekanizma, bu işi tesadüfe bırakır mı? Bilhassa büyük şehirlerde. Bu meseleyi mutlaka bir zaptırapta almak imkânı hazırlanmalıdır. Çünkü imkân vardır. Maarif para verebilmektedir. Bu disiplin bulunmadığına bakarak Türkiye'de çocukların sağlığı, meselesi, tereddüt içindedir, diyoruz.

Beden terbiyesi meselesi, yabancı dil meselesi ve saire buna benzer meselelerin henüz yeni arkadaşlarımız tarafından hangi neticelere bağlandığını, bilememekteyiz. Ümit ediyorum ki, şu endişemi giderecek yeni vesikalar verirler ve biz de kendilerini alkışlarız.

Efendim, bu esaslı nokta yani tereddüt, onun sebebi ve misalleri üzerinde durduktan sonra arkadaşlarımızdan bâzı şikâyetlerde bulunacağım. Demin de arz ettiğim gibi, bir kere kendilerinin kültür Vekâleti olduğunu unutarak kültür müesseseleriyle kâfi derecede uğraşmamaktadırlar. Eski kanunlar meselesiyle

de kâfi miktarda meşgul olmamakta, yeni ideallere eski kanunlar, eski mekanizmalarla gitmektedirler. Sonra, siyasi tesirler altında tezada düşüyorlar.

Burada size biraz acı bir misal vermek istiyorum. Şöyle bir haber okuyoruz; Bünyan'da orta mektepte mevcut hocaların yedi tanesi, yoktur. Bu hocaların bulunmaması yüzünden mektepte tedrisat yapılmamakta ve son sınıftaki çocuklar tasdikname almak zorunda kalmışlardır. Bunun yanında, aynı vilâyette veya ona yakın diğer vilâyetin on iki yerinde orta mektep açılmasına teşebbüs edildiğini yazmaktadır.

Arkadaşlarımızın bir mektebin hakikaten neye yaradığını, gayesinin ne olduğu hakkında yüzde yüz kanaatleri bulunsa, bir taraftan muallimi eksik mektepler dururken, diğer taraftan aynı cinsten yeni mektepler açmaya teşebbüs etmezler. Bunu açmanın neye mal olacağı, efkârı umumiyenin mektep hakkındaki kanaatinin sarsılacağını kolaylıkla anlayabilirlerdi.

Yani bu tezat dolayısiyle şikâyetimiz : Elindeki mektepleri asrın, millet ihtiyacının, kendi çizdiği ananelerin istediği cihaza, tertibe kavuşturamaması, yeni mektepler açmak hususunda az hesaplı, fakat çok politik davranmasıdır.

Muhterem arkadaşlar, bu şikâyetlerimizin arasında güzel sanatlara kâfi derecede, sistemli ve esaslı yer verilmediğini tekrar söylemek lâzımdır.

451 nci fasıl üzerinde dikkatlerini geçen sene çektiğimiz, donmuş sermaye, döner sermaye haline ne zaman getirilecektir? Getirilmemesinden dolayı bizim gibi müteessir midirler? değil midir, bunu öğrenmek isterim.

Bu şikâyetlerin yanında şu ufak sualleri de sormama müsaadenizi rica ederim : Geçen yıl, millî kütüphanenin iki güzel hareketinden bahsetmişlerdi. Birisi, Altındağ'da açılan ödünç kitap verme işi ne olmuştur?

Kütüphanelerimizin geçen yıldan bugüne kadar aldığı kitaplar sayısı nedir? Bu kitaplara ne kadar para harcanmıştır? Diğer taraftan kütüphaneler müdürlüğümüz yalnız eski kitaplar hazinesi olarak mı kalmaktadır? Bunların yayınları var mıdır? Eski kitapları korumadan farklı, başka neler yapmıştır? Bizim geçen yıl bütçesinde Vekil arkadaşımız Tercüme Bürosu için elden geleni yapıyoruz, diyorlardı. Bu elden gelen nelerdir? İlk mekteplerinin beş sınıftan yukarı çıkarılmayışı ne, geçen yıl, beş sınıfı bile memlekete tamamen yayamadığımıza vermişlerdi. İlk öğretim yıllarını artıramayışımızın tek sebebi bumudur? veya bu, olmakta devam ediyor mu? Geçen yıl köy mekteplerinin hepsi beş sınıflıdır, denmişti. Hakikaten böyle midir? Bu beş sınıfın her yerde tek öğretmeni mi vardır ve böyle kalacaktır, denmişti. Bu böyle kalacak mıdır?

Ana mektepleri için de geçen sene vaitlerde bulunulmuştu. Halen kaç tane açılmıştır? Orta okullarımız kaç tanedir ve kaç tanesi eksik kadro ile çalışmaktadır? Yine geçen sene 152 orta mektepte atelye vardır denmişti. Bunlar kaç mektep tarafından kullanılmaktadır? Demin Maliye Bütçesinin bir faslı münasebetiyle bahsi geçen kazılar için geçen yıl arkadaşımız çok müdafaakâr görünmüştü. Bir senelik kazılarda neler yapılmış ve ne gibi eserler bulunmuştur? Yer yüzüne çıkarılan bu eserlerin korunması için ne gibi tedbirler alınmıştır? Benim, size açılan kursları minnetle karşıladığımızı, söylemiştim. Bu kurslar, hakikaten çok mühim buluşlardan birisidir. Bu kurslar hakkında bize bilgi verecekler midir, verimleri ve neticeleri hakkında? Bize bir bilgi verecekler midir? Bizim gençliğimizin demin de arz ettiğim gibi; bir okuma ve toplama yeri yoktur. Yalnız Millî kütüphanemiz vardır, kapıllarını açmıştır. Orada asıl tetebbüe imkân bulunamaz mı? Veyahut başka bir yer, bir salon ayrılamaz mı? Bu ihtiyacı duymuşlar mıdır?

Nihayet şunu da azapla sormak istiyorum: Tatilde çocuklarımızın, gençliğimizin, terbiyenin icaplarına uyar bir şekilde ele alınmaları yolunda bir şey düşünmüşler midir?

Arkadaşlarım, bu çocukların, ister fakir, ister zengin olsun, tatilde nasıl bir ömür geçirdiklerini bilirsiniz. Acaba Maarif Vekâleti, bunlar hakkında neler düşünmektedirler?

Nihayet arkadaşlar, en ağır bir dâvamız vardır, ki, buna Vekâlet geçen seneden itibaren el koymuştur : Kimsesiz ve sakat çocuklar. Fakat ne kimsesiz çocukların ehemmiyetiyle, ne de sakat çacukların sayısı ile mütenasip olarak meselenin halli yoluna doğru yürüdüğünü

maalesef, görmemekteyiz. Bilhassa muhterem arkadaşımın şu noktada nazarı dikkatini celbetmek isterim: Kimsesiz çocuklar için meydana getirilen yurtlar, umumiyetle onları kendi yalnızlıkları, kendi mazileri ve kendi endişeleriyle başbaşa kalmaktan kurtarmadığı için ekseriyetle iyi neticeler yerine kötü neticeler meydana gelmektedir. Vaktiyle bunun tecrübesini darüleytamlarda yaptık. Bütün çocukları bir araya getirip terbiye ettiğimiz için ve bu, onlara daima mazilerini hatırlattığı için cemiyetin içinde aksülâmel yapan insanlar olarak yetiştiler. Bugün, artık bu gibi kimsesiz çocukların yetiştirilmesi için tamamen başka bir yola gidilmesi, icabetmektedir. Yoksa paramızla bu memlekete fevkalâde menfi unsurlar yetiştireceğimizi şimdiden bilmemiz icabeder.

Arkadaşlar, başta söylediklerimi hatırlatarak sözlerimi bitirmek isterim :

Hüsnüniyet bol, hüsnüniyete diyeceğimiz yok. Bu Meclis de her sene tahsisatı artırmaktadır. Geçen seneye nazaran 29 milyon liralık fazlalık vardır. Bu millet, her sene bu miktarı artırırken arkadaşların da daha iyi tatbik çarelerini aramaları iktiza eder. Hüsnüniyet var, para var, eleman var bu, unu olan, yağı olan, şekeri olan insanın helvayı daha iyi pişirmeye gayreti kabîlinden bir mesele halindedir.

Muhterem arkadaşlar; geçen sene söyledim, bu sene de tekrar ediyorum : Mektep işini hiçbir politik mülâhazaya dayanmadan ve politika meselesi yapmadan çözmeleri lâzımdır. Bâzı mebuslar, bâzı aile ve mıntakalar buna, belki güceneceklerdir ama bütün millet kendilerine minnettar olacaklardır. Çünkü bütün araçlar temin edilmedikçe açılan mektep fayda yerine zarar verir ve bizi çok pahalı surette aldatır. Ümit ediyorum ki, hüsnüniyete hüsnüniyetle mukabeleden başka bir şey olmıyan bu mütalâaların, bizim 120 senelik tereddüt geçiren maarif işimizi halletme yolunda elele verdiğimiz şurada bir hediye gibi kabul edilsin. Hürmetlerimle. (Alkışlar).

REİS — Oylamalar neticesini arz ediyorum:

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâyihasına (260) oy verilmiştir. Nısap vardır, muamele tamamdır, (260) oyla tasarının kanuniyeti kabul edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde münakale yapılması hakkındaki kanun lâyihasına (245) oy verilmiştir. Nısap vardır, muamele tamamdır. Tasarının (245) oyla kanuniyeti kabul edilmiştir.

Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 ve A/2 işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâyihasına (245) oy verilmiştir. (244) kabul, (1) ret vardır. Nısap avrdır, muamele tamamdır. Lâyihanın kanuniyeti (,244) oyla kabul edilmiştir.

İntiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkındaki kanun lâyihasına (252) oy verilmiş, (252) kabul, muamele tamamdır, tasarı kabul edilmiştir.

Mehmet Özbey, buyurun.

Konuşmaların beşer dakika olduğunu hatırlatırım efendim.

MEHMET ÖZBEY (Burdur) — Sayın arkadaşlar: Yurt maarifinde, Türk tarihinde görülmemiş bir ilerleme vardır. Bilhassa okul yapma ve çocuk okutma irtifaı gittikçe yükselmektedir. Memleketi ve maarifi refaha götüren bu gidiş sebebiyle iktidarlar için şayanı şükrandır. Bu vesile ile bir iki temennim olacaktır.

1. İlkokullarımız her sahada iyicedir. Ve verimlidir.

2. Ortaokullarımız hemen her kazada yapılmaktadır. Bu çok faydalıdır. Fakat öğretmen noksanlığı vardır. Bu okullarımızın tezce öğretmenlere kavuşması için Bakanlığın ciddî tedbirlere süratle başvurması lâzımdır.

Ortaokullarda yabancı dil öğretilmesi hakikaten fazladır. Bunun için de âcil tedbirler alınması lâzımdır.

Yüksek okullar ve Üniversiteler ıslaha ve tekâmüle muhtaçtır. İstanbul'daki Üniversite binası ve inşaatı çok lâübali devam edip gitmektedir. Üniversite Rektörleri lüzumsuz kırtasi ve idari işlerle meşguldürler. Meşbudurlar. Fakültenin kırtasiye işleri bir Genel Sekreterlikle görülerek Rektör bir amelî otorite olmalı. İdari değil bu suretle bütün ilmî suallere cevap verebilmelidirler.

Talebe yurtları meselesi İstanbul ve Ankara'da ciddiyetle ele alınması lâzımdır. Üniversite profesörleri talebelerini müspet fikirlerle

teçhiz sağ ve sol cereyanlara karşı mücehhez kılınması lâzımdır. Fakülte profesörlerinin gündelik siyasetle meşgul olmamaları siyaseti kürsü ve dershaneye sirayet ettirmemeleri lâzımdır. Kürsü hürriyetine ilmî muhtariyete hürmetkârız. Fakat Üniversite fikirlere sabit kalması partilere değil talebeleri parti cereyanlarına kaptırmamalarına çok dikkat etmelidirler.

Bir sualim bâzı partilerin gençlik kolları vardır bu gençlik kollarının Üniversitede şubeleri var mıdır? Öğrenmek istiyorum. İstanbul ve Ankara'daki Üniversite gençlik teşekkülleri bir kardeşlik kadrosunda toplamak mümkün değil midir.

Üniversite hocaları : Talebeyi daima kendi kitabından mesul tutar halbuki talebelerin bütün âlimlerin kitaplarından faydalanmalarına bu mütaassıp hocalar müsaade etmeli ve teşvik etmelidirler. İstanbul Üniversitesinin 13 bin talebesi vardır fakat randımanı çok düşüktür. Bütün Üniversitelerden ve yüksek okullardan randımanı düşüren engellerin kaldırılması lâzımdır.

Bilhassa mühendis hususunda çok sıkıntımız vardır. Yüksek Mühendise yardımcı mühendis ve fen memurları yetiştirmede memleketin adedleri çok olan lise ve sanat enstitüsü mezunlarından faydalanmak memleketin hayrına olacaktır. Ve Teknik Üniversiteyi bu işle tavzif etmekte faydalı ve isabetli olur.

İmam hatip okullarına talebelerin ortaokul mezunlarından alınması kısa devirlerden fazla elâman yetiştirmek bakımından faydalı olacaktır.

Bu suretle fazla münevver gençlerle; memlekette geride kasaba ve şehirlerde yokluğunu hissettiğimiz ayarın hocalarla telkin ve tedris memleket istikbaline daha hayırlı olacaktır.

İlâhiyat Fakültesini takviye etmek ve fazla talebe almak da faydalı olacaktır.

Beden terbiyesine Hükümetimizin gereken ehemmiyeti vermesini bilhassa okul içi sporlarda vilâyetlerarası spor müsabakalarının evvelce olduğu gibi yapılması ve okul saha ve tesisleri için de gerekli tahsisatın ayrılması lâzımdır. Ve çok azdır.

Tütkiye'de nebatat bahçesi yoktur. Dünyanın her yerinde mevcudu olan bu bahçelerden hayvanat bahçesi yanında Ankara'da, veya İstanbul'da, Yıldız'da kurulabilir.

Yokluğu hissedilen bu bahçenin kurulması hususunda bir hazırlığın yapılmasını bakanlıktan rica ederim.

Türk maarifi kız enstitülerimizin faaliyetleri ile övünebilir.

Sayın arkadaşlar; son temennim şu olacaktır. Yabancı memleketlerde okuyan talebelerimizin teftiş durumu zayıftır. Ve eksiktir, bilhassa biz Almanya'ya yaptığımız bir seyahatta orada okuyan birçok talebelerimizin müfettişlerinin olmadığını teessürle öğrendik. Yabancı memleketlerdeki müfettiş kadrolarının artırılması şarttır ve lâzımdır.

Dört tane müfettiş azdır. Almanya'da yoktur. Vekâletin bu müfettiş kadrolarını artırmak yerinde olacaktır.

Hulâsa : Maarifimiz için çok mühim olan bu hususların nazara alınmasını ve başarılmasını bilhassa Maarif Vekilimizden rica ederim. (Alkışlar)

ESAT OKTAY (Kars) — Sayın arkadaşlarım, bu beş dakikalık kontenjanı nasıl kullanacağımı kestirmekte müşkilât çekiyorum.

Sayın bakandan mahallî ihtiyaçlara dair bâzı ricalarım vardır. Kars Vilâyetinde birçok ilkokullar harap vaziyettedir, tamire muhtaçtır. Hattâ bâzılarının duvarları yapılmış öylece duruyor, üstleri de açıktır, onlar da yıkılacaktır. Bunların yapılması ve muhafazası için ne düşünüyorlar?

İlk ve ortaokullardan bâzılarının öğretmenleri yoktur. Bunlar noksansız ve mükemmel bir tedrisat yapamıyorlar.

Sayın arkadaşlarım, sanat enstitüleri, memleket için çok faydalı ve lüzumlu birer müessesedirler. Karşımızda da sanat enstitüsü vardır, iyi çalışmaktadır. Fakat bâzı noksanları vardır. Meselâ pansiyonu yoktur, fakir talebeler istifade edemiyorlar ve devam edebilenler de gıdalarını alamıyorlar. Beherine 40 kuruş üzerinden hesabedilmek suretiyle 50 kişiye öğleleri bir sıcak çorba veriliyor. Bununla bu ihtiyaç temin edilemiyor. Hiç olmazsa yüz kişilik bir pansiyon yapılması yerinde olur.

Sonra memlekette traktör de bugün bollaşmıştır. Kars'ımızda da traktörler vardır, fakat bunların tamirleri yapılamıyor. Ben bu arkadaşlarla, enstitüdeki çalışan muallimlerle konuştum. Onlar bunu imkân dâhilinde görüyorlar. Eğer Hükümet yardım ederse, atelyeler açarsa

biz traktör ve makine tamiratını gayet kolaylıkla yapabiliriz, diyorlar.

Sonra bu bina da noksandır kâfi gelmiyor. Bu yüzden atelyelerde çifte tedrisat yapılıyor. İşi aksatıyor. Bina ilâvesi lâzımdır. Bilhassa tesviye, marangoz ve döküm atelyelerini de açmak çok faydalı olur.

Kars'ın Posof Kazasında bir ortaokul açılmıştır. İlkokulla bir aradadır. Biri bir katta diğeri öteki kattadır. Bina geniş olduğu için sarsılıyor, alt katta okuyanlar, müteessir oluyorlar.

Tuzluca'da ortaokul yoktur. İlkokul mevcudu da azdır. 103 köyü olduğu halde 17 mektep vardır. Bu hususta bakanlık ne düşünüyor?

Birkaç dakkamı da müsaade ederseniz kimsesiz ve korunmaya muhtaç çocuklara hasredeceğim.

Memleketin mühim sosyal dâvalarından biri olan kimsesiz ve korunmaya muhtaç çocuklar hakkında kısa bir mâruzatta bulunacağım.

Umumiyetle çocuk dâvası, memleketin istikbali, müdafaası ile ilgili olduğu gibi kimsesizler bizde memleketin huzursuzluğu ve asayişsizliği ile de alâkadardır.

Bu zavallıları ihmalin, sefaletin kucağında görmeye kimsenin vicdanı râzı olmaz.

Bu arada biz de bu betbahları dinlendirerek kazanç temin eden şebekenin mevcut olduğunu da nazarı dikkate alırsak fecaatin büyüklüğünü görmüş oluruz.

Devlet bu sosyal konuya müşfik elini uzattı ve 23 . V . 1949 da kimsesiz ve korunmaya muhtaç çocuklara mahsus 5387 numaralı Kanunu çıkardı.

Bu kanuna göre, 0 - 7 yaşındaki çocuklar için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı çocuk bakım evleri kurar, 7 - 18 yaşındaki çocuklar için Millî Eğitim Bakanlığı yetiştirme yurtları kurar ve bunların iş güç sahibi olmalarına çalışır.

Bu kanun meriyete gireli dört buçuk sene olduğu halde teşkilât ve çalışmalar, maalesef henüz başlangıç halindedir; çalışmalar, çok yavaş tempo ile ilerlemektedir., arzu edilen gayeye ulaşmaktan uzaktır. Bütçe gerekçesinde görüldüğü veçhile 26 yetiştirme yurdunda 2 000 çocuk bakılmaktadır, şayanı şükrandır, fakat çok azdır ve bu arada ilâmlı 500 çocuğun beklemekte olduğu üzüntüyü muciptir.

Esaslı araştırma yapılacak olursa kimsesiz ve korunmaya muhtaç çocukların adedlerinin on binleri bulacağı kanaatindeyim.

Bilindiği gibi yedi milyon nüfuslu Yunanistan'da 14 milyon lira sarfiyle 50 bin çocuk korunmaktadır.

Yunanistan'a nispetle bizim 150 bin çocuğu korumaya almamız lâzımdır.

Geçen sene bütçeye 1 250 000 lira konmuş olduğu halde iki milyarı aşan 1954 Bütçesinden korunmaya muhtaç çocuklar için ancak 200 000 lira fazlasiyle 1 400 000 lira ayrıldığı görülmektedir; bu miktar çok azdır ve ihtiyacı karşılamaktan uzaktır.

Yetiştirme yurtlarının çalışmalarında gördüğüm bâzı hususların aydınlatılmasını ve ne düşünüldüğünü Sayın Bakandan öğrenmek istiyorum.

1. Yetiştirme yurtlarının henüz kendi kadroları yoktur; diğer müesseselerden ayrılabilen elemanlarla idare edilmektedir; Bu kadrolar ne zaman ihdas edilecektir?.

2. Yetiştirme yurtlarında müstakil bir doktor ve bir hemşire bulundurulması düşünülüyor mu?. Bunlar arasında hasta ve tedaviye muhtaç olanlar çoktur.

3. Özel eğitimi icabettiren çocuklar için tedbirler alınmış mıdır?.

4. Yetiştirme yurtlarının küçük arazi parçalarına sahip olmaları ve ufak döner sermaye ile işlemesi, Devlete yük olmaması bakımından düşünülüyor mu?.

5. Gerekçede görüldüğü veçhile bir çocuk için bir günlük yiyecek karşılığı 110 kuruş gibi çok az bir para konmuştur, bugünkü geçim endeksine göre kâfi midir?.

REİS — Arif Nihat Asya.

ARİF NİHAT ASYA (Seyhan) — Öğretmenlerin bir Yapı Sandığı derdi vardır. Müzminleşmiş dertlerden biridir. Şimdiye kadar çare bulunamadı, arandı, çok arandı fakat bulunamadı. Acaba iyi aranmadı mı? Buna çare bulunamadığına göre ancak bu neticeye varılabiliyor. Her ne zaman sorsak, mesele hal yolundadır, dediler. Bu ne uzun ve dolambaçlı yoldur ki, neticeye bir türlü varamadık. Bu meseleyi biraz da öfke ile konuşmak lâzımdır. Fakat maarifçilerin nezaketi karşısında öfkelenmeye imkân yok.

Arkadaşlar, bizim bu sandık meselesi yü-

zünden öğretmenlerin karşısına çıkacak yüzümüz kalmamıştır. Haydi canım, bir sene pay verdik. İkinci sene ne oldu, üçüncü sene ne yaptınız demektedirler. Bu sefer ne diyecekler? Hakikaten yüzümüz yok. Bu mevzuda söylenecek çok sözler var. Ama vakit yok. Onun için sandık meselesini geçiyorum.

Alfabe meselesine geçiyorum;

Alfabemiz işlenmiye muhtaçtır. Bu benim zatî, şahsi fikrim değildir. Ben de iltihak ediyorum, orijinal bir tez değildir. Bunda öğretmenler müttefiktir diyemem, fakat % 90 nı benim fikrimdedir. İrfanla alâkalı tabaka da bu fikirdedir. Alfabenin işlenmiye ihtiyacı vardır katîdir. Bunu geçen sene de arz etmiştim. Her halde Arif Nihat Asya'nın orijinal kaprisleridir diye nazara alınmadı. Bunu bu sene de tekrar ediyorum gelecek sene kim tekrar eder, orasını bilemem.

Bir çocuk gelip de kısa telâffuziyle «baba, harika çocuk ne demektir? » derse şaşmayımız. Minareye Fransızcadaki gibi Minaret derse şaşmayınız. Benim başıma geldi: «Baba, Şeri'a nehri nerededir?» neden sonra hatırladım ki bu Şeri'a nehridir. Bunu da bu kadarla geçiyorum.

Halk eğitimi işi henüz Meclisin Heyeti Umumiyesine gelmemiştir. Maarif Encümeninde, bu sabah arkadaşlarla çalıştık, yakında Heyeti Umumiyeye gelecektir. Temenni ederim ki bütçeden evvel çıksın. Ancak üniversite muhtariyetine dayanarak Halk eğitimi işine Maarif Vekâletinden evvel başlıyabilir ve bu modern ihtiyacı karşılıyalbilirdi. Fakat yapmamıştır. Gençlerin şurada burada geziler yapması meseleyi halletmez.

Bu da geçen sene Arif Nihat arkadaşımızın söylediği meselelerdendir, tekrarettiğinden dolayı üzülmektedir. Bir iş daha vardır geçen sene söyliyenler oldu, Maarif Encümeninde konuşuldu. Geçenlerde gazetelerde okudum, İstanbul Üniversitesi, bu yolda teşebbüse geçmiş, yani, gece üniversitesi, muhabere üniversitesi açılması. İki aydır bekledim. Bir cevap, bir haber çıkmadı. Eğer açılmışsa en büyük bayramı ben yapacağım. İstanbul Üniversitesi bu teşebbüse girişmişse, darısı Ankara Üniversitesinin başına.

Sonra ilk öğretime bir seferberlik halinde plâna bağlıyarak girişmiş değiliz. Geçen sene bütçesinin, Maarife taallûk eden raporunun sonunda, bir ilk öğretim plânının lüzumuna işaret edilmekte idi. Mesele, bir plân şeklini almamıştır. Benim plândan anlamakta olduğum şudur. Bu plâna göre bu sene bu yapılacak, gelecek sene şu yapılacak, tesadüf amortismanları da dikkate alınmak şartiyle. Üç sene sonra ne yapacağımızı bileceğiz? Ben plândan bunu anlıyorum. Mesele bu şekle girmiş değildir. Mamafih iyi adımlar atılmış bulunmaktadır.

Son olarak, müsamahanızı rica edeceğim, belki söylenmemiştir. Memlekette karı koca çalışanlar çoğalmıştır. Bu, ailenin iktisadi durumunun lehinde, fakat çocuğun aleyhinde olmaktadır. Bâzı müesseselerin yanı başında kreşler, falan var, çok küçük çocuklar için, bâzı müesseselere bağlı ana mektebi, yuva gibi şeyler var, bunlar çocuğun lehine. Ancak bâzı meslek sahipleri ve bâzı çocuklar için çare oluyor, onun dışında kalan karı koca olarak çalışıp çocuğunu bırakacak yer arıyanlara çare olamıyor. Çocuğunu bırakacak yer aramak, her halde iyi bir mesele değildir. Gerçi hususi yuva, ana mektebi falan gibi birtakım müesseseler var. Bunlar da çok pahalı. Bir çoğumuzun malî vaziyetine göre pahalı. Bunlardan, ancak malî vaziyeti, iyi olan aileler istifade ediyor, iktisadi vaziyeti düşünecek olanlar istifade edemiyorlar ve bir mesele olarak bunu vaz'ediyorum, eğer vaz'edilmemişse...

REİS — Abbas Çetin. (Yok sesleri)

Baha Akşit, buyurun.

BAHA AKŞİT (Denizli) — Muhterem arkadaşlar, sözüme bilhassa öğretmenlerin dertlerini halleden, muhtelif sahalarda muvaffakiyetler temin etmiş olan maarif mensuplarına karşı sözüme şükranla başlamak isterim.

Kısaca bâzı temennilerim olacaktır. Bu arada bilhassa müzeler üzerinde durmak isterim.

Geçen yıl da söylendiği gibi üzüntü ile ifade etmeye mecburum ki: Müzelerimizin birçokları henüz depo, antrepo olmaktan başka bir manzara arz etmemektedir. Müzeler çok kıymetli tarihî eserlerle doldurulmuş birer depo, antrepo mahiyetini taşımaktadır. Bunların bir an evvel ıslah edilerek anladığımız mânada birer müze haline getirilmesini canı gönülden temenni ediyorum.

Geçen sene yine bu mesele burada mevzuubahis oldu. Geçen sene bu mesele yine yüksek huzurlarınızda mevzuubahis olduğu zaman sa-

yın Vekilimiz tarafından bilhassa Etnoğrafya Müzesinin Büyük Ata'nın nâşının naklinden sonra esaslı surette ele alınacağı ifade edilmişti. Aziz Ata ebedî istiratgâhına nakledilmiş olduğuna göre acaba bu müze ele alınmış mıdır? Ben, Ankara'daki Etnoğrafya Müzesindeki kıymetli eserleri, arkadaşımı götürüp gezdirecek vaziyette görmüyorum. Acaba Maarif Vekâleti bu müzeyi tamamen tenzim edilmiş bir vaziyette görmekte midir? En değerli bir müzemiz olan bu eser ne zaman ismine uygun bir hale getirilecektir? Dünyadaki çeşitli cereyanlar elbette memleketimizde de yer yer gelmektedir. Bu vaziyet karşısında memleketimizin doğusundan batısına, cenubundan şimaline kadar halkımızın gerek anane, gerek kültür, gerekse yiyiş, içiş, giyiniş bakımından beraberliğini ve müşterek vasıflarını müşahhas bir şekilde gösterecek bir müzeye ihtiyaç olduğunda şüphe yoktur.

Bugün Ege vilâyetlerinin her hangi bir kasabasındaki bir yörük kızının giyinişi ile Kars'ın bir kazasında yaşıyan bir köy kadınının giyinişi arasında büyük bir benzerlik vardır. Bugün dünyada çeşitli cereyanların bize de nüfuz etmek istediği bir zamanda böyle bir müzenin kurulması, bizim millî ananelerimizin devamını göstermesi ve beraberliğin sağlanması bakımından zannımca faydalı olacaktır. Acaba Bakanlık böyle bir mevzuu ele almayı düşünmekte midir? Bunun ele alınmasının yer yer memleketimizi birbirinden ayırmak istiyen yabancılara en beliğ ve en sert bir cevap olacağını yüksek huzurunuzda arz etmek isterim.

Bir de yeraltında yatan tarihî eserlerimiz vardır. Bunlar, dünyaca emsalsiz bir kıymet olarak bilinen eserlerdir. Bunların yanında pek çok bilinmiyenleri de vardır. Turist celbi ve kıymetlendirilmesi bakımından bunların yeraltından çıkarılmasına İnşallah sıra gelmiştir. Bu arada şunu sormak istiyorum : Yapılacak hafriyat hakkında elde bir program, bir plân var mı? Buna ne zaman başlanacaktır? Sayın Vekilimiz hiç olmazsa şu kadar sene sonra başlanacaktır diye bir cevap lûtfetsinler. Bunların bir kısmı tarihî eserler olduğu kadar bugün dahi faydalı olan eserlerdir. Bunlar Hazinenin, Millî Eğitim Vekâletinin tasarrufu altındadır. Unutmıyalım ki bu kıymetli eserlerin meydana çıkarılması için sarfedilecek paraları bu eserler en kısa zamanda ödiyecek durumdadır.

Son olarak İmam - Hatip okullarının dikkatle ele alınmış olduğunu şükranla ifade ederim. İnkılâplarımızı benimsemiş, müspet düşünceli, kültürlü hocalar yetiştirecek olan bu müesseselerin üzerinde dikkat ve titizlikle durulmasına elbette lüzum vardır. Vekâletin hassasiyetle bu mevzu üzerinde durmasını rica ediyorum.

Hepinizi hürmetle selâmlarım.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, ben de kısaca çocuk velilerinin dileklerinden bahsedeceğim. Din tedrisatı hakkında: İlkokullarda son sınıflarda haftada bir gün 45 dakika din dersleri okutulmaktadır. Resmî günler, tatiller hariç senede 22,5 saat din dersi verilmektedir. Bu katî en tatmin edici değildir, bu, âdet şeklinde bir şeydir. Bunun ilkokullardan ve ilk sınıflardan en yüksek okullara kadar öğretilmesi lâzımdır. Bu lâikliğe ve Anayasaya aykırı değildir. Hükümetimiz, ahlâkı düzeltici tedbirler ve çareler ararken ve bunun üzerinde ehemmiyetle dururken ve bunun temeli de din ve ahlâk olduğu aşikâr iken bilûmum mekteplerde tatbik edilememesinin sebebi nedir? Din ve ahlâk tedrisinin ihmali yüzünden bir ahlâk buhranı içinde olduğumuzu kim inkâr edebilir? Otuz sene evvelisine nispetle hileler, hırsızlıklar, ihtikârlar, irtikâplar, rüşvetler suiistimallar, cinayetler artmadı mı? Mahkemelerdeki dâvalar, hapisanelerde suçlular, maznunlar çoğalmadı mı? Boşanmalar eskisine nazaran on misline çıkmadı mı? Vicdan murakabesi, zayıflamadı mı? Milleti aldatmak, Hükümeti soymak, vurgun vurmak bir salgın halini almadı mı? Hâdiseler de, vakalar da bunu ispat etmektedir. Kanun korkusu, Allah korkusunun yerini tutuyor mu? Yüzlerce cinayet failleri arasında, kaatiller arasında bir tane Musevi ve İsevi bulunmaması, dikkate lâyık değil midir?

Hulâsa, bu azınlıklar, hattâ ecnebiler orta, lise derslerinde okullarında din dersleri verirlerken yüzde 99 u çoğunluk olan Türklerin çocuklarının bundan hâlâ mahrum bırakılmalarını haklı göstermek için salâhiyetli makam sahipleri ne buyurdular? Bu memlekette din hürriyeti var denilebilir mi? Bunun cevabını Yük-

sek Meclisiniz ve Türk milleti versin.

Arkadaşlar; münferit cereyanlara...

REİS — Ali Fahri Bey bir dakikanız kalmıştır.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Devamla) — Ben saate bakıyorum. Daha vaktim var.

REİS — Ben Meclisi Âlinin almış olduğu kararı tatbikle mükellefim. Bir dakikanız kalmış olduğunu size haber veriyorum.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Devamla) — Münferit cereyanlara ve muahhar telâkkilere ve cemiyetin temelini sarsacak telkinlerin önüne geçecek en iyi hail ve çare milletlerin sağlam dinî akideleri ve tarihlerinin hamaset safhalarına mânen, sımsıkı bağlı kalmalıdır.

Kızılların emellerine sed çekecek yegâne mânevi silâh da budur. Kızıllar da en çok bundan korkmakta, din ile mücadele etmektedirler. Bu hakikatı çoktan anlamış ve görmüş olan çok Muhterem Hamdullah Suphi Tanrıöver, bu noktaya eski iktidar zamanında , temas etmişti. Dinî inançların sarsılmasını önliyecek tedbirlerin bir an evvel alınmasını tavsiye etmişti. Maalesef...

REİS — Ali Fahri Bey; vaktiniz bitmiştir. Yusuf Karslıoğlu.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — Ben de saate bakıyorum. Daha vaktim var.

REİS — Vaktiniz dolmuştur Ali Fahri Bey. Buyurun Yusuf Karslıoğlu.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Devamla) —

Dinî tedrisat :

Yine kanunlarımıza göre Türkiye'de Çin, Japon, Bulgar, Rus harfleri okur ve okuyabilirsiniz. Türkiye'de yalnız Arap harfleri okumak okutmak yasaktır. Bu yasak şahsına munhasır bir memnuiyet ki dinî tedris hürriyetine değil, mânada ilim hürriyetine muhalefet demektir. Kaldı ki eski Türk harfleri Arap harflerinin aynı değildir. Acaba memnuiyeti Kuran dilini öğreten harflere de teşmilden maksat nedir?

Bir cümle ile ifade edeyim ki dine ve mukaddesata küfür ve hakaret etmek hiçbir cezayı icabettirmiyen mubah ahvalden görülmesine rağmen müdafaası sadedinde söz ve fiilde bulunmak cezayi muciptir.

Türkiye Müslüman Devletidir. Müslümanlığın bütün icaplarını talim ve tedrislerini Devlet yapmaya mecburdur. Muhalefette iken bunu vadetmiştir. Ekalliyet cemaatlerine gösterilen müsamahanın aynını Türk ve Müslüman çocuklarına da yapılmasını istiyoruz. Eğer bilgili, seciyeli faziletli ve ahlâklı insan yetiştirmek istiyorsak tekrar ediyorum din derslerinin ilk mekteplerden birinci sınıftan başlıyarak en yüksek tahsile kadar devam ve tatbik edilmelidir. Ahlâk bakımından en hayırlı ve faydalı yapılacak iş de bu olacaktır. Memleketin yükselmesi yalnız hanlarla apartmanlarla değil asıl ahlâkiyle ölçülür. Millî irade ile iş başına gelen Hükümetin en başta gelen vazifesi de budur. Milletin haklı taleplerini yerine getirmektir.

Bir misal daha İngiltere''de İngilizlerin lâyik ve demokrat memlekette bütün ilk, orta ve liselerde bilûmum mekteplerde Allahın her günü derslere başlamadan evvel mektebin müdürü bütün talebeyi toplıyarak dinî bir dua yaparak ve ancak ondan sonra hocalar dersanelerine girerek derslere başladıklarını kuvvetle öğrenmekteyiz. Muhakkak ki Sayın Başvekilimiz de İngiltere'ye gittiği vakit görmüştür.

Sayın Başbakan her zaman İngiltere'den misal verdikleri için ben de İngiltere'den bir misal veriyorum.

(Gürültüler, sıra kapaklarını vurmalar)

REİS — Müddetiniz doldu, Meclis kararı var bu hususta.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Devamla) — Ben saate baktım dolmadı. Ama ne yapalım biz oldu mu, doluyor.

REİS — Galip Kınoğlu, buyurun. (Yok sesleri), Yusuf Karslıoğlu buyurun.

YUSUF KARSLIOĞLU (Yozgad) — Arkadaşlar, hepimizce malûm olduğu üzere Anayasa ilk tahsilin mecburi ve Devlet okullarında meccani olduğunu emreder. Anayasanın bu hükmü mutlaktır. Hiçbir kayıt ve şarta tâbi değildir. Böyle olduğu halde köylerin yarısından fazlasında okul yaktur. Anayasanın tacil ettiği ve aradan yıllar geçtiği halde çok mühim vazife yapılmamıştır. Şükrana şayan olanı ilkokul öğretmenleri hakkında kabul edilen intibak kanunu ilk öğretimin özlenen duruma getirecek ilk delil gibi bir şey akla gelir. Ancak ilkokulların öğretmenleri programı, öğrencilerin sağlığı ve başka cihetleri ayrı ayrı bir kanun ister.

Köy okulları öğretmenleri kemiyet ve keyfi-

yet yönlerinde na kâfidir. Öğretmenlerin adedini artırmak ve hem de çok artırmak icabeder. Bir öğretmenin 50, 60, 70 daha fazla çocukları okutmasından iyi bir netice alınamaz. Öyle köyler vardır ki yüzü mütecaviz öğrencisi vardır. Ve sınıf bir öğretmen üzerindedir. İlk tahsil müddeti de azdır. Beş yıl okuduktan sonra okuldan çıkan bir öğrenci üç beş sene sonra hiç okumamışa dönüyor. Tahsil müddeti en az 7 yıl olmalı. Ve öyle bir programa tâbi tutulmalı ki öğrencinin eli hem kalem ve hem de saban tutsun. Ben beş sınıflı okuldan çkan öğrencilerin dürüst bir senet mektup yazanını görmedim. Maarif köylere henüz ayak basmamıştır. Demek belki kötümserlik sayılırsa da ve acı da olsa bir hakikattır.

İlk tahsil mecburi olduğuna göre bu tahsil başlı başına bir varlık olmalıdır.

Yani başka okullara gitmemiş olsa bile lüzumlu bilgileri kendi başına elde etmenin anahtarını bu ilk tahsil verebilmelidir. Bilhassa köylerde ilk tahsil müddetinin 7 ve 8 seneye çıkarılması da kâfi değildir aynı zamanda yüksek vasıfları haiz yüksek maaşlı öğretmen tarafından yaptırılmalı bu öğretmenler köylüler tarafından sevilmeli bağırlarına basılmalıdır. Halûk, bilgili, terbiyeci, olmalıdır. Ve yüksek vasıflı öğretmenler bu yedi yıl içinde Türk çocuklarını tetkikten geçirerek tahsil sonunda parlıyan harükulâde zekâlı çocuklar (ki bunların adedi pek az olacaktır çünkü harükulâde zekâ diyoruz) Devlet tarafından velilerinin rızasına bakılmaksızın yüksek okullarda okutulmalıdır.

Atatürk bir köyde doğsa ve okul yüzü görmeseydi yaradılışındaki dehanın zerresi bile sezilmiyecekti.

Okulu olmıyan, okutulmıyan çocuklar içinde harika yaradılışta olanların bulunmadığı ne malûm?.

Köylerde öğrencilerin okullara devam hususu da ehemmiyetlidir. Yani devamsızlık önlenmiştir.

İlkokulu bitirmiş köylü çocukların bilgilerini tamamlamak üzere Akşam okulları, yatılı ve yatısız bölge okulları, çeşitli kurslar açmak vazifesini Maarif Vekiline yüklemiyen 4274 sayılı bir Kanun olacak. Neden tatbik edilmediğini öğrenmek istiyorum. Bir de hâlâ köylerde Ebamüslüm ve Battal Gazi kitaplarından başka kitap bulamıyorlar, acaba köylülerin uyandırıcı, kahramanlık duygularını arttırıcı, sade bir dille yazılmış eserler yapılıp köylere dağılamaz mı?

Çocuklar ve gençler üzerinde fena intibalar yaratacak kötü filimler gösterildiğine müstehçem muhteviyatlı dergiler, kitaplar satıldığına kaniim. Bunlar murakabeye tâbi tutulmalıdır.

Devlet Demiryollarında olduğu gibi, esaslı ve şumüllü geniş bir okul hekimliği teşkilâtı yapılması, doktorların köyleri gezmesi ve icabeden sıhhi tedbirlerin alınması ve yetiştirme yurtlarının öksüz çocukları bağrına basacak bir miktara çıkarılması çok yerinde olur.

REİS — Nuri Ocakcıoğlu.

NURİ OCAKCIOĞLU (Malatya) — Muhterem arakadaşlar, her derece muallimlerin mesailerinin şayanı şükran olduğunu kaydettikten sonra ilk mektep muallimlerinin vazifelerinin çok ağır olduğunu söylemek isterim. Onlara ne kadar tahsisat verilse, yine azdır. Bunlar, halkla temas edecekler, muhite intibak edecekler. Muhite intibak edecekler diyince, bulundukları muhitin insanına tamamiyle benziyecek değil, muhitte halkın içine girerek onlara inkılâp, lâyikliğin mânasının ne olduğunu anlatacaklardır.

İlkokullarda yalnız din derslerinin bulunması kâfi değildir. Din derslerinin lâiklik ve inkılâba uyduğunun anlatılması lâzımdır. Muallimlerimizin bir çokları, halkın ahvali ruhiyesinden anlıyorlar tenvir ediyorlar fakat anlamıyanlar da kendilerini halka sevdiremiyorlar. Okul aile birlikleri, okulla halkın anlaşmasını sağlıyacak tedbirlerdendir tekâmül ettirilmeli.

Vaktiyle biz rüştiyede okurken daha yüksek okullara gitmek aklımızda bile değildi. O zaman rüştiyeden sonra madrese vardı. Nihayet rüştiyeye bir hoca geldi, kendisini halka ve talebeye o kadar sevdirdi ki onun gelmesiyle bizde daha yüksek okullara gitmek hevesi uyandı. 20 sene medresede okuduğu halde adını bile doğru yazmasını bilmiyenlerin bulunduğunu bizi medreselere de götürerek gösterdi. Bize yenilik fikirleri aşıladı ve öğrendik ve o sene 10 - 15 kişi birden daha yüksek mekteplere gitmek üzere ayrıldılar. Yani bu misali arz etmekten maksadım muallimlerin halkla temas etmeleri ve ikaz etmeleri nin

mümkün olduğuna işarettir. İlk, orta, lise. üniversite arasında sıkı münasebet olmalıdır. Birçok yerlerde ilkokul binaları, haraptır. Bunların tesbit edilerek tamir edilmesini rica edeceğim.

Sonra çocukları sokaklardan almanın çaresine bakmalı. Bir de muallimsiz birçok köyler var, buralarda eski usul ile okunuyor. Bunları ne suretle önlemek lâzım? Gerçi bu kolay bir şey değil, bütün köylere muallim göndermek maaş, kadro ve bina meselesidir. Ama bu eski usuldeki tahsilin de önüne geçilmesi bir zarurettir. Buna da bir çare bulunması icabeder.

Memleketteki âsarı atîkanın esaslı şekilde sicillerinin yapılmasını da Maarif Vekilinden rica eder, sözlerime son veririm.

REİS — Ziya Termen.

ZİYA TERMEN (Kastamonu) — Birkaç mâruzatım vardır, kısa cümleler halinde arz edeceğim. Esasen birçokları üzerinde bakanlık çalışmaktadır.

1. Ödenmiyen çocuk zamlarının düyuna kalmadan ödenmesinin temini.

2. Teftiş görmiyen ilkokul öğretmenlerinin mağduriyetlerine mahal bırakılmamak için, yeni bir tedbir ve prensip. (Çünkü mevcut prensip, muhkem tatbikat vermemektedir!)

3. Öğretmenlerin tâyin ve nakilleri ile alâkalı, mâkul ve mantıklı bir yeni plân, zira mevcut talimat, kâfi değildir! Derecelenme işi, mantıklı değildir!

4. Lisan derslerinin kara tahta karalamaları metodundan, lâ mer, lâ chaiss metotlarından kurtarılarak, lingafon vasıta ve metotlariyle talimi.

5. Öğretmen bulunamıyan yeni ortaokullarımızın tedrişat olarak aksamamasını teminen evleviyetle ,ilkokul öğretmenlerinden faydalanılması. (Bu, bir ahkâma bağlanmıştır.)

6. Türk filimciliğinin perişan haline, millî eğitim olarak, terbiyei milliye mevzuu telâkki edilerek, müdahale edilmesi; bilhassa bu müdahale, estetik sansür zaviyesinden ele alınmalıdır. Çünkü, Anadolu tutuyor, diye kiloluk hanımların çevirdikleri filimler, Devletin ,milyonlar sarfederek Garba telkin etmek istediği modern Türkiye fikrinin tamamen zıddı bir hal yaratmaktadır.

7. Ortaokul kitaplarımız ve lise edebiyat kitaplarımız, muhteva yönünden kuvvetlendirilmek lâzımdır. Mevcut eserler gayesiz ve zayıf metinler halinde tabı ve neşrolunmaktadır.

8. Son olarak, Basın - Yayın ve Turizm Gn. Md. lüğü Bütçesi münasebetiyle arz ettiğim gibi Balkanlardaki Türk ırkdaşlarımıza, Rodos'taki ve Kıbrıs'taki Türklere, Türkiye Cumhuriyeti olarak, fiilen yardımcı olmak zamanımız gelmiştir! Bu meseleye, Basın - Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü Bütçesinde temas etmiş olduğum için, burada sadece ihtarla iktifa edeceğim.

Başbakanlık Basın - Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü ile, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığının el ele vererek, bu konuyu, bir [Kültür ve haberler servisi] halinde, dört memlekette ihya etmesi, şart ve zarurettir. Başarıldığı takdirde, hakikaten, Hükümetimiz, uhdesine düşen ve çok da geç kalınmış bir vazifeyi, tahakkuk ettirmiş olacaktır.

REİS — Ömer Bilen.

ÖMER BİLEN (Ankara) — Muhterem arkadaşlar; geçen gün, bir müzakere esnasında Sayın Maarif Vekili, buyurdular ki: Biz, memleketimizde din tedrisatını kâfi derecede ele aldık, bunun için Mısır'daki Ezher talebelerinin teciline lüzum yoktur. Yani bizim burada tamamen din tedrisatı verecek müesseseye sahip olduğumuzu, söylediler. Ben, buna çok teşekkür ettim, memnun oldum ama bu memnuniyet doğrudan doğruya o kadar adının anılmasında ve böyle sevindirici bir sözün işitilmesinde kaldı. Malûmu âlileridir ki, biz Türk Milleti, daima, asırlar boyunca ahlâk ve din kültüründe bütün milletlere örnek olmuş bir milletiz. Bu nedense, cidden bilerek, bilmiyerek her nedense uzun müddet ihmal edildi. Şimdi biz ilkokullarda din dersi veriyoruz, diyoruz. Fakat bu verilen ders, dinin mahiyetini, hüviyetini öğretecek derecede değildir. Biz din hususunda dünle mukayese yapmıyalım. Dün, hiçbir şey yoktu, bugün şunu, şunu yapıyoruz, diyemeyiz, çünkü bu sahada mukayeseye yer yoktur. Yol yapıyoruz, köprü yapıyoruz, bunların mukayesesi lâzımdır ve yerindedir. Fakat bu mevzuda bugün dahi övünülecek kadar bir iş yapmış değiliz.

AHMET İHSAN GÜRSOY (Kütahya) — Hocam öyle değil.

ÖMER BİLEN (Devamla) — Onun için biz bu mevzuu ehemmiyetle ele alalım. Ne vakit

lâyık olduğu ehemmiyetle ele alırsak o zaman övünelim.

Mısır'da okuyan birkaç gencimizin tecilini istemedik, tecil edilmemeleri ve ilelebet uyuması için üç komisyona havale ettik, Allah rahmet etsin...

REİS — Ömer Bey mevzuumuz Camiül - Ezher meselesi değildir.

ÖMER BİLEN (Devamla) — Fakat siz de müsaade buyurun. Mevzu, din mevzuudur.

Maarif Vekâletinin açmış olduğu bizim İmam - Hatip mekteplerimiz kifayetsizdir, bakımsızdır. Halkın yardımiyle ayakta duran bir müessesedir. Gerçi ben, bu hususta Hükümeti takdir ederim; edeceğim ama takdir edecek derecede daha bu müesseseler, ele alınmamıştır. Benim rica ettiğim şudur: Canım dün bir şey yoktu, işte şunu yaptık, bunu yaptık. Güzel ama bu müessese, öyle bir müessesedir ki, bir milletin yaşaması için lâzımdır, elzemdir. Biz tarihten örnek almak için, o büyük ecdadın hayırlı evlâdı olmamız için bu müesseseye lâyık olduğu ehemmiyeti verelim. Çünkü biz, Ankara'da bir İmam - Hatip mektebi yaptırıyoruz. Bunun için çok zahmet çektik. Teşekkür ederiz. Fakat bu tempo ile gidilirse bu müesseseden lâzımı kadar istifade edilemiyecektir. Çünkü çocuklar, gayrisıhhi yerlerde oturuyorlar. Maarif Vekâleti bu mevzua lâyık olduğu ehemmiyeti lûtfetsin. Lâzımdır, lâzımı gayrimüfariktir. Başvekilimiz de söyledi; mütedeyyin vatandaşlar için.....

REİS — Ömer Bey; vaktiniz doldu.

ÖMER BİLEN (Devamla) — Müsaade buyurun Reis Bey.

Efendim; arz ettiğim mevzular üzerinde semahat gösterelim. Bu müesseseleri işe yarar hale getirelim.

REİS — Sırrı Atalay buyurun.

SIRRI ATALAY (Kars) — Aziz arkadaşlarım, dört senelik Maarif Vekâleti Bütçesinde daima üzerinde durduğum, durmayı kendim için vazife bildiğim Doğu Üniversitesi meselesi ile söze başlıyacağım.

Demokrat Partinin programında , Adnan Menderes Hükümetinin programında, bilâhara bütçelerde daima iddia ile üzerinde durulan bir mesele vardır. Doğu Üniversitesi mevzuunda D. Partinin iddiası ile icraatı arasında büyük tezat görülmektedir. Hep böyledir.

1950 - 1954 seneleri arasında Doğu Üniversitesi diye ortada bulunan şey, 1,5 rapordur. iki değildir. Bunun dışında Doğu Üniversitesi için yapılmış ciddî mahiyette hiçbir teşebbüs maalesef, yoktur. Bu 1,5 rapor da objektif esaslara dayanmaktadır. Doğu Üniversitesinin mühim bir fakültesi ve enstitüsü vardır ve veteriner fakültesi ve Ormancılık Araştırma Enstitüsü Doğu Üniversiteninin mühim bir fakülttesi olacak olan Veteriner ve Ormancılık Enstitüsünün kâğıt üzerinde tesbit edilen yeri, hakikaten en iyi ve muvaffak olacak olan yeri, Kars'tı. Bu, Kars'a verilmemiştir.. Yanlış hesap Bağdad'tan döner, derler. Sayın Bakana şunu ifade etmek isterim ki; yanlış hesap Bağdad'tan dönecektir kabîlinden Kars, bir gün Veteriner ve Ormancılık Enstitüsüne kavuşacaktır. Buna şimdiden tevessül edilirse daha iyi olur zannındayım.

Aziz arkadaşlarım, ilk eğitimin lüzum ve ehemmiyeti üzerinde fazlaca duracak değilim. Bu mevzu, o kadar ehemmiyetlidir ki, bunun üzerinde fazla söz söylemeye lüzum yoktur. Bundan istisna edilen bir vilâyet varsa o da, Kars'tır. Geçen seneki bütçe müzakereleri sırasında Sayın Tevfik İleri, konuşmaları sırasında maarif icraatı propaganda yapıyordu. Doğu - Anadolu'da ilkokullara verdiği ehemmiyeti misallerle belirtti. Bu bölgede 1923 - 1950 ye kadar yapılan ilkokullarla 1950 - 1952 ye kadar açılan ilkokulların mukayesesini yaptı. Fakat bu istatistikte Kars'ı unutmuştu. Ben Kars Vilâyetine ait yapılan işlere ait malûmatı kendisinden sordum, istatistiğine sokmadı cevap vermedi. Sayın hemşehrimin vekilliği zamanında Diyarbakır Mebusu olan bir arkadaşımın sorusuna cevap verirken Doğu - Anadolu'da 15 vilâyet ismi saymış. Fakat o da Kars'ı unutmuştu. Şimdi arkadaşımızdan soruyorum: 1923-1950 arası Kars'ta açılan ilkokullarla 1950 - 1954 arasında yapılan ilkokul adedini burada lûtfen açıklasınlar. Yüksek Huzurunuzda şunu da ifade edeyim ki, memleketimizin muhtelif bölgelerinde, verilen 15 milyonluk tahsisatla birçok okullar açılmıştır. Fakat dört yıllık zaman içinde Kars'a 15 okul bile yapılmamıştır.

A. BAKİ ÖKDEM (Aydın) — Gebe kadınların taş taşıdığı zamanı mı istiyorsunuz?

SIRRI ATALAY (Kars) — Onun hesabını sizden ben soracağım. Artık o devre geçmiştir. Maziye, hep maziye...

REİS — Müdahale etmeyiniz.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Evet, gebe kaların bütçelerine siz rey verdiniz onu ben sizden soracağım. Maziyi mazaret modası yapmayınız. Evet. o zamanki Maarif Vekili Tevfik İleri, fotoğraflar vermişti. Demir gibi duvarı duran işte şu Çıldırın ve Kars'ın değer yerlerine köyleri bir metre mikâbı kereste bile vermediniz. Onu ben size asıl söylemekliğim icabeder.

Doğu Anadolunun birçok yerlerinde ortaokul yapılmaktadır. Çoğunda bir tek öğretmen vardır. İlkokulda beş öğretmen, ortaokulda bir öğretmen. Biz bunun ıstırabını Doğu'da çektik ve çekiyoruz.

Yüksek tahsile giren yatılı ve burslu talebelerde de bu fark, bâriz bir surette göze çarpmaktadır. İmtihan listeleri göstermektedir. Çünkü Doğu'nun nispeti çok azdır. Doğu Anadolunun çocuğu diğer yerlerin çocuklarından daha mı az zekidirler?. Sebepleri çok. Bu sebeplerden birisi de ortaokullara ve liselere pek az miktarda öğretmen verilmesi ve öğretmenlerin bâzılarının daha askerliğini yapmamış ve mektepten yeni çıkmış kimselerden ibaret olmasıdır.

REİS — Müddetiniz doldu.

Fikret Başaran.

FİKRET BAŞARAN (Denizli) — Muhterem arkadaşlar, Maarif hayatında saçını ağartmış bir arkadaşınız ve dünün, tâbirimi mazur görün, sakat sistemlerinin hakiki ıstırabını yaşamış, çekmiş bir arkadaşınız olarak şurada şunu ifade etmek isterim ki, bugün Maarif dâvamız, ilk de, orta da ve yüksek de bilhassa teknik öğretimde en müspet en feyizli yolunu almıştır. Bununla millet kadar bizler de öğünebiliriz, arkadaşlar. Buna bu kadar temasla iktifa ettikten sonra geçen sene bütçe konuşmasında da temas etmiştim, liselerin tahsil sürelerinin 12 değil, 11 sene olmasında ısrar etmiştim. Ve o zaman Maarif Vekili arkadaşımız da bizi, hepimiz ve çocuklarımızı memnun ve tatmin eden bir cevapta bulunmuşlardı. Hakikaten bu mevzu, Maarif Vekâleti tarafından ele alınmış ve bir komisyon teşkil edilerek tahsil süresinin 11 sene olması kabul edilmişti. Yalnız 12 nci yılın yüksek okullara gidecek öğrenciler için ihzari bir sınıf olarak bırakılması da karara bağlanmak üzere bulunmuştu, cevabını vermişti.

Fakat görüyorum ki, bugüne kadar bu mevzu, ne ele alınmıştır, ne de komisyon, bu mevzu üzerinde müspet, menfi bir karara varmıştır.

Arkadaşlar, lise tahsil süresi bugünkü programa göre hakikaten 11 seneden fazla olmamalıdır. Bütün lise hocaları ve lise idarecileri arkadaşlarımız bunda müttefiktirler. Banguoğlu zamanında kabul edilen bir sene fazlalıkla programda hiçbir değişiklik yapılmamıştır. Belki evvelce üçüncü sınıfta okutulan fizik dersi dördüncü sınıfa alınmış, dörtteki kimya dersi ikinci sınıfa alınmak suretiyle bâzı takdim ve tehirler olmuştur. Fakat programa ilâve edilen bir şey yoktur. O halde niçin bir sene ilâve etmek suretiyle çocuk velilerini maddi ıstıraba sokalım? Niçin gençlerimizi bir senelik çalışma hayatı imkânından mahrum bırakalım?

Arkadaşlar; lise tahsilini yapan gençlerimizin cümlesi, yüksek tahsile gitmemektedir. Yüksek tahsile gitmediklerine göre hayata atılacakları ve hayata atılacaklarına göre de eskiden olduğu gibi, on bir senelik bir tahsil görmeleri, kâfidir. Yüksek tahsile gidecekler için de son 12 nci seneyi bir ihzari sınıf olarak kabul etmek lâzımdır. Yüksek tahsile gidecekler için bu sınıfa devama, mecbur tutulmaları mümkün olur, diğerleri için doğru değildir.

REİS — Fikri Bey müddetiniz dolmuştur.

Sadri Maksudi,

SADRİ MAKSUDİ ARSAL (Ankara) — Arkadaşlar, 5 dakika ile tahdit edilen bir zamanda konuşmaktan konuşmamak daha evlâdır. 4 seneden beri maarif bütçesi görüşülürken, her zaman yazılıyorum, fakat benden evvel, ezelden beri yazılmış arkadaşların (Gülüşmeler) kesreti dolayısiyle, kifayeti müzakereye mâruz kalıyorum, yahut sıra gelmiyor. Bereket versin bugün geldi. Sizden rica ediyorum...

REİS — Kifayet takriri yoktur.

SADRİ MAKSUDİ ARSAL (Devamla) — Bu benim, Mecliste, bu kürsüde belki de son konuşmamdır. (Allah göstermesin sesleri) Onun için müsamahanızı rica ediyorum. Bunu 5 dakikaya sokmıyalım, yedi buçuk dakika konuşmama müsaade ediniz. (Gülüşmeler).

REİS — Sadri Maksudi Bey, Meclisin kararıdır, sözünüzü 5 dakikada bitirmeye gayret ediniz.

SADRİ MAKSUDİ ARSAL (Devamla) — Peki şimdi başlıyorum. (Gülüşmeler).

Arkadaşlarım, şimdi bu konuşmalarım belki sizi, tatmin edemez. Çünkü, konuşma vaktimin azlığı hasebiyle fikirlerimi vecize haline, kısa

cümleler haline sokmak mecburiyetindeyim.

Arkadaşlar, Ne bu Meclisteki, ne bundan evvelki İsmet Paşa devrinde, hattâ ne de Atatürk devrinde ele alınamamış bir mesele vardır. Bu da maarif plânı meselesi. Bu mesele, maarif ve kültür sahasında yapılamamış, yapılmasına vakit kalmamış bir meseledir. Fakat bu iş ilerde yapılmalıdır. Arzettiğim gibi bu Meclisin vakti kalmamıştır. İleride maarif hakkında çıkaracağım bir kitapta da bunu efkârı umumiyeye tafsilâtiyle arz edeceğim ve bu kitabımı okuyanların, Sadri Maksudi, bugün böyle söylüyor ama bu esaslı meseleyi kendisi Meclisteki iken söylemeye cesaret edemedi, dememeleri için şimdi bunu kısaca arz ederek huzurunuzdan ayrılacağım.

Bu mesele şudur :

Arkadaşlar; bu üç devirde de yapılmamış olan mesele şudur : Bizim gibi kısa zaman içinde bir medeni, harsi, kültürel istihale devri geçiren milletler, her şeyden evvel bir maarif plânı hazırlarlar, bu maarif plânı, şu veya bu mektebin şu bu fakültenin programı değil bu; umumiyetle milletin uzun seneler içinde tatbik edeceği bir yükselme, harsı kültürel yükselme programıdır. Burada mekteplerin adedi, vasıfları, teknik ve gayriteknik derslerin mahiyeti, hacmi, bu mekteplerde, terbiye müesseselerinde tervic olunacak felsefi, iktisadi doktirinler, hangi felsefelerin tercih edileceği, hangi felsefelerden içtinap edileceği bunların hepsi tefasilli bir surette tesbit edilip maalesef bunlardan uzun uzadıya bahsedemiyeceğim. Vaktiyle maarif sahasında ancak nazariyetçi olarak değil Türkistan'da bir müddet bütün maarif işlerini kısa müddet idare etmiş bir adamım. O zamanlar vazifem dolayısiyle maarif işlerine dair okuduğum eserler arasında bende çok derin bir intıba bırakmış iki eserden bahsedeceğim. Bunlar, maarif plânlarına ait eserlerdir. O eserlerde bilhassa iki memleketin maarif plânından bahsediliyor. Biri Japonya'nın, ikincisi de Holânda'nın Java'da, Endenozya'da tatbik ettiği maarif plânı.

Arkadaşlar, Japonya'nın plânı, 35 sene için yapılmıştı. 35 sene zarfında bu plânda derpiş edilen bütün icraatın yapılması mecburiydi, bunu hiçbir Maarif Vekili, değiştiremez. Bu öyle tesbit edilmiş ki, bütün Japonların ileri gelenleri tarafından ve Amerikalı âlimlerin de iştirakiyle tesbit edilen bu plân, 35 sene zarfında bir dinî akide gibi tatbik edildi. Bu sayede Japon milleti, şarkvari bir millet olmaktan çıktı Avrupai çıktı, Avrupai bir millet oldu. Çünkü maarif sahasında tereddütler çok zararlıdır.

İkinci misal Holânda'dır. Holânda deyip geçmeyiniz. Bu Holânda başka müstemlekeci memleketler gibi mahkûm milletleri aynı seviyede bırakmaya taraftar olmamıştır. Tarih namına söylüyorum. Holânda'lılar Cava'daki Somatra'daki 90 milyon müslümanın Avrupa medeniyetine intisabı için ellerinden geleni yapmışlardır ve bu sayededir ki, İslâm memleketleri arasında emin olunuz - bilerek söylüyorum - en çok maarif intişar etmiş, , bütün hastalıklara karşı tedbir alınmış memleket, Endonezya'dır. Bugün Endonezya en müreffeh bir memlekettir. Bu da maarif plânı kültürel yükselme programı sayesinde olmuştur. Affedersiniz; Maarif plânı dediğimiz zaman... Bir zamanlar Ankara'da Belediye Reisi olan bir zata, siz bir imar plânı yaptırınız dedikleri zaman, şehri inşa edelim de ondan sonra plânı yaptırmak kolay demişti. Sayın vekillerin aynı şekilde düşünmiyeceklerine eminim. Maarif plânı, elzemdir. Vaktimiz kalmamıştır. Bizden sonra yine Meclise gelecek arkadaşlar, bu plân meselesi üzerinde durmalıdır. Aksi takdirde maarifimiz müteredditi, istikrardan mahrum bir halde yürümekte devam edecektir. Bir Maarif Vekili ne kadar zeki, ne kadar salâhiyetli, ne kadar cesur olursa olsun onun görüşleri, indî tasavvurları bu meseleyi halle kâfi gelmiyecektir. Objektif, bütün milletçe kabul edilmiş bir program lâzımdır. Bu olmadıkça maarifimiz daima istikrarsız kalacaktır. Bundan emin bulunuyorum. Bundan evvel Vekil olan Tevfik İleri'yi de şimdiki Vekili de çok takdir ediyorum. Tenkid için söylemiyorum. Bundan evvelki vekil Tevfik İleri'nin komünizmle olan mücadelesi, hiçbir zaman unutulmıyacaktır.

Bugzünkü vekilin de tasavvur eylediği ıslahatı bu millet takdir edecektir. Söylediklerim tamamiyle objektiftir.. Milletin kültür sahasında normal ve seri yükselmesi meselesiyle ilgili maarif plânı meselesine Meclisin dikkatini çekmeyi tarihî ve millî bir vazife telâkki ettiğim için vaktin çok mahdut olmasına rağmen fikri söylemeye zaruri addettim. (Bravo sesleri)

REİS — Hulûsi Köymen.

HULÛSİ KÖYMEN (Bursa) — Muhterem arkadaşlar, tarihine hürmet etmesini bilen bir millet olduğumuzda şüphe yoktur. Tarihimizin millî gururumuz için en zengin bir hazinesini teşkil eden bir çağ vardır, Osmanlı Devletinin teessüsü ve bu Devletin her üç kıtada uzun fütuhatı ve nihayet bir çağın kapanıp yeni bir çağın teessüs etmesi. Bütün bu tarihî eserlerin en mühimmi, hepinizin de bildiği gibi, ilk payitaht olan Bursa'da toplanmıştır. Geçen sene, Bursa'da mevcut olan tarihî âbidelerin harabisi bir arkadaşımız tarafından etraflı surette izah edilmiş ve bunun üzerine Millî Eğitim Bakanının dikkati çekilmişti. Ve yine yüksek tasvibinizle ve alınan kararla bu eserleri harabiden kurtarmak, gururumuzu inciten, yüzümüzü kızartan bugünkü perişanlığını bir an evvel gidermek ve bütün dünyaya karşı hakikaten millî kıymetlerimizin menşeine hürmet ettiği hissini tanıtmak için bu eserlerin bir an evvel ihya ve imarı rica edildi ve yine kabulünüzle bu işler için 250 bin liralık bir tahsisat ayrılmıştı. Ne oldu bilmiyorum, bu 250 bin liradan, koca bir yıl içinde, yalnız 34 bin lira verildi. Osmanlı İmparatorluğunun bânileri olan Sultan Osman ve Orhan'ın türbeleri, harap bir haldedir. Yıldırım Bayazıt'ın türbesi, hakikaten Baykuş yuvası olmak durumundadır. O devrin şaşaasını terennüm eden şairlerimizin türbeleri, aynı harabiyet içindedir. Bütün bunlar daha uzun zaman bu vaziyette bulundurulmamalıdır. Bunların ihyası, büyük bir masrafa da ihtiyaç göstermez. Heyeti mecmuası nihayet ve nihayet 100 bin liranın içindedir. Ben Maarif Vekili arkadaşımızdan rica ediyorum; bu sene, 250 bin liralık fazla bir tahsisat konulmuştur. Geçen sene 900 bin lira idi. Bu sene ise 1 milyon 250 bin liradır. Bu tahsisattan, bu sene türistlere karşı boynumuzu önümüze eğmeye saik olan bu perişanlıktan bizi kurtarsınlar ve buna son versinler, istirhamım budur. (Bravo sesleri)

REİS — Nâtık Poyrazoğlu.

NÂTIK POYRAZOĞLU (Muğla) — Efendim; Kahramanlık ruhu, Türk milletinin kanında olduğu herkesçe malûmdur. Yalnız bu ruhun devam üzere bilhassa gençlerimizin beslenmesinin şart olduğunda Meclisi Âlinin fikirlerime iştirak edeceğini biliyorum. Ancak Sayın Maarif Vekilinin, okuma kitaplarını bir defa ele almasını ve gençlerimizin ne okuduklarını tetkik buyurmalarını istirham edeceğim. O zaman göreceklerdir ki, bu vâdide kısır demiyeceğim hattâ bâzılarında hemen hiçbir şey yok gibidir.

İkinci istirhamım; Ege'nin lisesiz tek vilâyetinin Milletvekiliyim. Hakikaten senelerden beri Muğla, lisesizlik yüzünden çok ıstırap çekmektedir.

Muhterem Vekilimizden hiç olmazsa bu son senemizde bir vait bekliyoruz, müjdesini (Ulaştıralım seçmen vatandaşlarımıza ve bu ıstırapları 1954 senesinde nihayete ersin. Bu temennilerimi nazarı dikkate almalarını istirham ediyorum.

KENAN AKMANLAR (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlarım, 73 senelik mazisi olan bir müessesenin temennisini huzurunuza getirmek için kürsüye çıkmış bulunuyorum.

Yüksek İktisat ve Ticaret mektebi, biliyorsunuz ki bu bakanlığın tahsisleri arasında yer almaktadır. Öteden beri bu müessesenin bir fakülte haline getirilmesi hakkında çalışmalar olmuştur. 10 - 15 sene evvel, eski iktidar zamanından başlıyan bu çalışma, daha evvelki Vekilimiz zamanında tekemmül ettirilmiş olduğu halde kanun teklifi Meclise sevkedilmemiş bulunuyor.

Arkadaşlar, hakikaten 2 bin talebesi olan ve mezunlarının % 70 şi serbest hayatta, Devlete hiçbir zaman bar olmadan çalışan bu müessesenin böyle bir muhtariyete ihtiyacı olduğu, Bütçe Komisyonunda da konuşuldu. Bendeniz bu müessesenin temennisini huzurunuza getirmiş olmak için burada tekrar ediyorum. Millî Eğitim Bakanlığından, Yüksek Ekonomi ve ticaret mekteplerine muhtar ve hiyerarşik mahiyetlerini verecek olan kanunu bir an evvel Meclise sevketmesini rica ediyorum. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Muzaffer Âli Mühto. (Yok sesleri).

Mahmut Goloğlu.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar, bu bütçe üzerinde ihtısası olmıyan bir arkadaşımız sıfatiyle benim sözlerim, sadece bir vatandaş temennisinden ibaret olacaktır.

Dört senelik hayatımızda maarif denildi mi, kadro, tesisat ve öğretmenden bahsolunmuş fakat % 5 nispetinde, bu işin hammaddesi olan

öğrenciden söz açan olmamıştır. 4 senelik hayatımızda ben öğrencilere ait bir kanunun geldiğini görmedim. Bir zamanlar Olağanüstü Çocuklar Kanunu çıkaracaktık, İstidatlı Çocuklar Kanuniyle birbirine karıştırıldı, fakat hiçbirisi yüksek huzurunuza gelmedi. Talebelerin üzerinde duracağım meseleler, maddi mânevi sağlıkları meselesidir. Maddi sağlıkları itibariyle üç nokta, nazarı dikkatimi celbetmiş bulunmaktadır :

Maddi sağlık meselelerinden birisi, çocukların diş bakımıdır. Öğrencilerin diş bakımı ile Maarif Vekâletinin alâkası yeni yeni başlamak üzeredir. Bilhassa İstanbul'da bu faaliyet göze çarpmaktadır.

Yalnız arkadaşlar şunu da arz etmek isterim ki, öğrencilerin vaziyetleri hakkında alınacak tedbirler, muhakkak kanunla, tahsisatla olması lüzumlu şeyler değildir. Bunlardan bâzıları, bâzı teşekküllerle yapılacak sıkı irtibat ile daha iyi temin edilebilir. Nitekim diş sağlığı meselesinde diş tabipleri cemiyetinin duyduğum geniş faaliyeti ile Maarif Vekâleti ilgilenecek olursa, yakında kendilerine müracaat edeceklerdir. Bu mühim dâva üzerinde başarılı bir netice alınabileceği kanaatindeyim.

İkincisi : Sağlık teşekkülleri ile sıkı irtibat tesis edilerek çocuklarımızın röntgenlerinin alınmasıdır. Bu hususta bilhassa benim bölgem olan Trabzon'un sağlık bakımından ehemmiyeti çok aşikârdır.

Üçüncüsü : Kimsesiz çocukların yetiştirilmesi meselesidir. Bu hususta muhakkak ki arkadaşlarımızın nazari ve umumi bilgileri ve vukufları vardır. Ben daha ziyade işi pratik cepheden alıyorum. Bu mevzuda Çocuk Esirgeme Kurumu ile sıkı irtibat halinde bulunulursa müspet netice alınacağına kaaniim. Meselâ Trabzon'da bu kurumun bir çocuk yuvası vardır. Faaliyeti cidden şayanı takdir ve şayanı şükrandır. Bu, tamamen zâti gayretlerle meydana gelmiştir. Vekâlet de bu teşekküle yardım etmelidir.

Muhterem arkadaşlar, şimdi mânevi sağlığa temas etmek isterim. Neşvünema halinde bulunan gençlerimizin, çocuklarımızın mânevi tarafı ile çok alâkadar olmak mecburiyetindeyiz. Neşriyat sahası, itiraf etmek lâzımdır ki, çok nahoştur. Birçok mecmuaların kapak ve iç yazı ve resimleri yüksek huzurunuza getirmeye, benim yaşım dahi hicabetmektedir. Neşvünema halinde bulunan çocuklar elbette ki bunun tesiri altında kalırlar. Bunun yapacağı tesiri inkâr etmek, doğru değildir. Onun için Maarif Vekâleti, matbuat ile sıkı sıkıya irtibat halinde bulunmalıdır. Gazetelerde çocuk sayfaları var ki, çocuklarımızla ilgili yazıların yanıbaşında açık saçık resimler ve karikatörler bulunmaktadır. Binaenaleyh o sayfayı dahi çocuklarınıza vermekten çekinirsiniz. Ama diyeceksiniz ki kanunlarımız vardır, müstehcen neşriyat ise şöyle olur, böyle olur.

Arkadaşlar, biz bu kanuni takibattan, müstehcenlikten filân vazgeçtik, hiç olmazsa ayrı görelim.

Arkadaşlarım, şimdi de intihap daireme ait iki noktaya temas etmek istiyorum.

Muhalefete mensup bir arkadaşım dediler ki; bâzı okullarımız var ki bir tek hocası vardır.

Arkadaşlar, bizim bölgede, ömründe okul görmemiş yerlerimiz vardır ve daha acısı, ana dilini konuşmakta güçlük çeken yerlerimiz vardır. Maarif idarecilerimizden rica ediyorum ve bunu kendilerine arz ediyorum. Bunu mahallinden sorarlarsa bu malûmatı tamamen alabilirler, böyle 19 - 20 köyümüz vardır, bunlar, mektep diye feryat etmektedirler. Bilhassa maarif nimetinden mahrum bölgelerden birisi de maalesef Trabzon'dur. (Okumuşlar da var sesleri). Efendim, okumuşlar da vardır, ama bunlar, mahdut olup şehirlerden çıkmışlardır.

Bir de, yeni açılan ortaokullarımız vardır. Vekâletimiz, eksik olmasın, teşkilât bakımından elinden geleni yapmıştır, şayanı şükrandır. Yalnız biraz muallim darlığı vardır. Ona da himmet edilmesini istirham ederim.

REİS — Bundan sonra Maarif Vekili konuşacaktır. Beş dakika ara veriyorum.

Kapanma saati : 19,18

ÜÇÜNCÜ CELSE

Açılma saati : 19,26

REİS — Reisvekili Muzaffer Kurbanoğlu.

KÂTİPLER : Füruzan Tekil (İstanbul), Ali Ocak (Gazianteb)

REİS — Celse açılmıştır.

Müfit Erkuyumcu.. Zeki Erataman.

ZEKİ ERATAMAN (Tekirdağ) — Muhterem arkadaşlar, ben bir nokta üzerinde mâruzatta bulunacağım:

Diğer vilâyetlerde tatbik edilip edilmediğini bilmiyorum, fakat Tekirdağımızda Miss Vaffird sistemi diye bir sistem, bâzı okullarda tatbik edilmektedir. Amerikalı bir bayan, kendisine göre bir sistem yapmış, bizim Millî Eğitim Müdürü de bunu benimsemiş, tabiî Bakanlığın müsaadeleri ile. Bâzı okullarımızda öğretmenlerimiz bunu tatbik ediyorlar. Bu, bizim eski kalfa sistemine benziyor. 20 - 30 talebe olacakmış, öğretmen talebeyi, talebe kendisinden daha az çalışkan talebeyi yetiştirecekmiş.

Bunun pek çok mahzurlarını öğretmen arkadaşlarımız bize ifade ettiler. Sebebi de bâzan bir tek öğretmen 120 talebe okutmaktadır. Yalnız başlarında bulunan millî eğitim müdürü, bu dâvanın yürütücüsü olduğu için hakikati ifade edememektedirler. Bu bakımdan Bakanlığın görüşünü açıklaması ve başka vilâyetlerde bu sistemin tatbik edilip edilmediğinin bildirilmesini rica edeceğim. İkincisi, ilkokullarda din tedrisatı yaptığımızı, daha evvelkileri de Sayın Bakan beyan buyurmuşlardı. Son zamanlarda bâzı genç öğretmenlerimiz, bilhassa din tedrisatı yapacak bilgiden mahrum olduğunu da ifade etmek isteriz. Acaba son senelerde yetişen genç öğretmenleri, din tedrisatı için kısa bir müddet de olsa bir kursa tâbi tutmayı düşünüyorlar mı?

Kendi seçim bölgem olan Tekirdağ'ında, son zelzeleden birçok mektepler yıkılmıştır. Eski iktidardan devraldığımız 40 - 50 den fazla, duvarları yıkılmış mekteplerimiz de mevcuttur. Bu hususta da bakanlığın nazarı dikkatini celbetmek isterim.

Bunun dışında yüzde 80 - 90 ilkokul talebesinin okuduğu bir bölge olan Tekirdağ, maarif hareketi itibariyle Türkiye'de birinci derecede bir yerdir. Senelerden beri teşebbüs ederiz, va'dini alırız, fakat hâlâ lisenin açılmadığını görüyoruz. Müteessir oluyoruz. Bir an evvel lisenin açılmasını da rica ediyoruz.

Mâruzatım bu kadardır.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar; dün Millî Savunma Bütçesi üzerinde konuşurken, bunun, memleketin beka ve müdafaası ile alâkalı bir müessese olduğunu, belirtmiştim. Bugün de millî irfanımızın, irfan ordumuzun bütçesini, Millî Eğitim Bütçesini görüşüyoruz. Elimizde okutulacak çocuklar var, bunları okutan müesseseler var. Bu asırda her memleket, tedrisini bir sisteme bağlamıştır. Mutlakiyet devrinde, yani Abdülhamid devrinde Fransız sistemini kabul etmiştik. Meşrutiyet, bunun biraz daha ıslah edilmiş şeklini kabul etti. Cumhuriyet devrinde büsbütün işler karıştı arkadaşlar. Maarif müessesesi ve tedris sistemi, o anda maarif idaresinin başında bulunan vekilin kaprislerine göre idare edildi. Bugün bu usul tatbik edildi, ertesi gün başka bir usulün tatbikına geçildi. Bugün biz memleket irfanının, kültürünün yükselmesini ele aldığımız şu anda hangi tedris sistemini, eğitim sistemini kabul etmiş bulunuyoruz, bunu hâlâ bilmiyorum. Yine Fransız sisteminin üzerinde miyiz? Alman sistemini mi tatbik ediyoruz? İngiliz sistemi, mi? Yoksa büsbütün ayrı ve daha mütekâmil bir şekilde tedrisat yapan Amerikan sistemine doğru mu gidiyoruz? Hâlâ farkında değilim.

Bana, Kars âbidesi bahsinde gücenmiş bulunan Sadri Maksudi Beyin bir maarif sistemi tesbit ederek muayyen bir program dâhilinde muayyen bir hedefe doğru yürümek hususundaki fikrini, kabul etmiş bulunuyorum. Benim

hislerine tercüman olduğum arkadaşlarımın fikirlerine Hükümetin istikamet verici bir kararı var mıdır?

İlk tedrisat işinde muallim meselesini, muallim yetiştirmek meselesini aziz Tevfik İleri riyazi bir sisteme dayanarak hallettiğini, bize iki sene evvel, müjdelemişti. Bu cihetten derin bir vicdan hazzı içindeyim. Fakat sistem olarak nereye gidiyoruz? Elde tesbit edilmiş tedris kitaplarımız, yoktur. Çocuklarımızın bir kısmı hâlâ derslerini notlarla takibetmektedirler. Bu sene bu kitap çıkar, gelecek sene bir başkası. Biri, öbürüne uymaz. Bizim bir talim terbiye heyetimiz vardır. Bu heyetin bu irfan ordusunun kurmayı vazifesini görmesi icabeder. Bu heyet, bugün bu vazifesini görmekte midir? Bunu iddia edebilir miyiz? Ben bu mevzu üzerinde yakından tetkiklerde bulunmadım. Yalnız bu bahisle alâkalı arkadaşlarımdan sordum, ne yapar bu heyet, dedim. Dediler ki; bu heyet, muallimlerin nakil işlerine bakar ve esas vazifesiyle alâkası olmıyan mevzularla uğraşır. Asıl kendisine mevzu olan, mevzu olması icabeden vazife ile iştigal etmemektedir, dediler. Bir lisenin bir sınıfına kitap verilecek, bir program yapılacak fizik veya matematik dersi hakkında. Bunu talim ve terbiye heyeti işliyecektir, esaslı bir programa bağlıyacaktır. Vazifesi budur. Halbuki; bunu filân lisenin bir hocasına sen bunu yap hazırla der, işte bu kadar, o, yalnız tâyin ve nakil işleriyle uğraşır. Bilmiyorum, bunu bana böyle söylediler. Bu malûmat yanlış ise, beni lûtfen tenvir etsinler.

Arkadaşlar, Maarif Vekâletinin vazifelerinin en başında, millî ahlâk meselesinin geldiğine kaniim. Vaktim bitmiş, maalesef, yalnız sütun başını arz edeyim, millî ahlâk olarak, eskisini kaybettik, yenisinden bir şey tesis edemedik. Bugün eski ile yeni arasında korkunç bir uçurum vardır. Biz bugün millet olarak ayakta duruyorsak bunu biraz da millî ahlâkımıza borçluyuz. Memlekette millî ahlâkın seviyesini, hudutlarını tâyin edebilecek olan yegane müessese, Millî Eğitim Vekâleti olduğuna göre bu vazife de onun uhdesindedir. Acaba bu mühim mesele üzerinde işliyorlar mı? Mekteplerimizde millî ahlâk diye çocuklarımıza bilgi vermek için, bir şey aşılamak için bir esas hazırlanıyor mu?

REİS — Efendim, yeterlik takriri vardır. Birkaç arkadaşımız daha söz almıştır. Onun için evvelâ Maarif Vekiline bilâhara raportöre ve ondan sonra da bir milletvekiline söz vereceğim. Buyurun.

MAARİF VEKİLİ RIFKI SALİM BURÇAK (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar; Yüksek Heyetinizin maarif meselelerine karşı göstermiş olduğu yakın alâkadan dolayı kendi adıma, bakanlığım adına Yüksek Heyetinize şükranlarımı arz ederim.

Maarif problemleri ve meseleleri üzerinde konuşan arkadaşlarımız hakikaten bu konunun ehemmiyetiyle mütenasip konuşmalar yaptılar, bizi yürüyeceğimiz yolda tenvir ve irşat ettiler. Bundan ötürü de ayrıca teşekkür ederim.

Şimdi, bütçemiz üzerinde konuşan arkadaşların konuşmalarına ayrı, ayrı cevaplar arz etmeden önce hepsinin müşterek bulundukları başlıca mevzuları derlitoplu vaziyette, arz edeceğim ve ondan sonra da kısaca arkadaşlara ayrı, ayrı cevap vereceğim.

Efendim, Yüksek Heyetiniz öteden beri maarif meseleleri üzerinde bilhassa ehemmiyetle üzerinde durduğu meselelerden birisi ilköğretim dâvası olduğunda hiç şüphe yoktur. Büyük Meclis ilköğretim meseleleri hangi cepheden arz edilmiş olursa olsun üzerinde daima hassasiyetle durmuş ve hükümetleri daima çok titiz davranmıya teşvik ve sevketmiştir. Bu bakımdan biz maarif meseleleri üzerinde mâruzatta bulunurken bu ilk öğretim işinin hangi noktada bulunduğunu kısaca arz edeceğiz.

Türkiye gibi henüz okur yazar olmıyan vatandaşlar nispeti maalesef büyük bir miktarı bulan bir memlekette ilköğretim işine Hükümetiniz büyük bir ehemmiyet atfetmektedir ve Yüksek Meclisin temayülü de ilkokul dâvasının halline âzami gayret sarfı için gereken imkânları bahşetmek şeklinde tecelli ediyor.

Fakat şunu iyi bilmelidir ki, Türkiye'nin ilköğretim dâvasını, çok yakın bir zamanda ve birkaç sene içinde halledilecek küçük ve ehemmiyetsiz bir dâva olarak kabul etmiye imkân yoktur. Bu itibarla bu sahada yapmış olduğumuz işler epeyce olmakla beraber meselenin ehemmiyeti karşısında bugünkü durumu Heyetinize arz etmeye çalışacağım. Son dört sene zarfında ilköğretim sahasında yapılmış olan şeyleri derlitoplu arz etmek için ilköğretim dâ-

vasının ne vaziyette ele alınmış olduğunu bir iki cümle ile işaret edeceğim. Yapılmış olan işlerin değerini ancak o zaman daha iyi kavramak mümkün olacaktır.

Demokrat Parti iktidarı iş başına geldiği zaman ilköğretimde okul binası bakımından vaziyet şu noktadaydı, 587 okul binası tamamen yıkılmış veya tehlikeli durumda olduğu cihetle tahliye edilmişti. 98 ilkokul binası vaktinde ikmal edilmediği için tamamen harap olmuş bulunuyordu. 918 büyük bina, büyük ölçüde tamire muhtaç olduğu için derhal tamirlerini yapmak lâzımdı. 303 okul binasının damları toprak olduğu için harabiye mahkûm bulunuyordu. 1 759 okul binası inşaatı noksan kalmıştı. Demokrat Parti iktidarı ilkokul dâvasını sadece bina bakımından devir aldığından bu yana dört sene içinde yapılmış olan binaların miktarı 2 331, dir, 1 802 ilkokul binası da tamir edilmiştir.

Bu itibarla ekseriya muhterem muhaliflerimiz tarafından Maarif Vekâletimize tevcih edilmiş olan tenkidleri kısaca ve bu suretle cevaplandırılması yerinde olur.

Deniyor ki, dört sene içerisinde ilkokul dâvasına kâfi derecede ehemmiyet verilmemiştir. Hattâ eskiden yapılmış olanlar kadar ilkokul binası yaptırılmamıştır. Bu iddia yerinde değildir ve doğru değildir, yanlış tarafları vardır.

Bir kere okul miktarını yukarda arz ettim, harap olmuş bir vaziyette bize intikal etmişti.

Şimdi, ilkokul bulunmıyan yerlerde yeni ilkokullar yapmaktansa her şeyden evvel okulu olup da binası yıkılmış köyleri elbette ki tercih ettik.

Orada, istatistikte okul gözüküyordu. Fakat fiilen okul binası harabolmuştu, yoktu. Okul binası harabolduğu için 1 nci ve 2 nci sınıflarda okuyan çocuklar mektebi terketmiş durumda idilar. Biz memlekete hizmet bakımından okulu bulunmıyan köyleri tâli derecede addederek bu köyleri birinci plâna aldık ve onarım işine büyük bir ehemmiyet verdik. Fakat maalesef oralarda, o köylerde eski devirde, istatistikte okul mevcut olduğu halde okulu biz yaptırdık. Okulu hakikaten biz açtığımız halde okul açmış gözükmedik. Bu bakımdan sık sık istatistikler ileri sürerek bu noktayı tenkideden arkadaşların yanıldıklarını söyledik. Haddi zatında bu köylerde açılmış olan okulları yeni iktidar zamanında açılmış okullar olarak zikretmek lâzımdır. Öğretmen ihtiyacına kısaca temas edeceğim.

Efendim, ilkokul dâvasında en mühim meselelerden biri hiç şüphe yok ki öğretmen işidir. Sadece bina yapmakla okul açmanın mümkün olmadığı malûmdur. Bu itibarla biz şimdiden daha ileriki yılların öğretmen ihtiyacını göz önüne alarak yeni yeni müesseseler açmak yoluna gittik ve beş öğretmen okulu açmaya karar verdik. Bunlardan ikisi Elâzığ ve Bursa'da olmak üzere açılmıştır fakat henüz mezun vermemişlerdir. Bu sene de üç tane daha öğretmen okulu açılacaktır. Bu itibarla bu beş öğretmen okulu yakın tarihlerde mezunlar verecek ve öğretmen kadrolarımızı takviye edeceklerdir.

Yine öğretmen ihtiyacını karşılamak için geçenlerde kabul buyurduğunuz bir kanunla köy enstitüleri ile öğretmen okulları tevhit edilmiştir. Bu sene öğretmen okulları daha büyük ölçüde talebe alacaklardır, yani öğretmen okullarının talebe miktarını artırmış olacağız. Bunlardan başka lise mezunları için kurslar açarak onların da öğretmen olabilmeleri imkânlarını hazırlıyacağız Bu suretle ilk öğretim öğretmen ihtiyacını daha şimdiden, büyük ölçüde, ileriki yıllar için bertaraf etmiş bulunuyoruz. Şunu toptan ifade edebilirim ki; bundan sonra önümüzdeki sene, 1954 te yeniden üç bin öğretmen vazifeye girme imkânına sahip olmuştur.

Şimdi ortaöğretim durumuna da kısaca temas edeceğim. Ondan sonra da suallere cevap arz edeceğim.

Demokrat Parti İktidarı iş başına geldiği zaman Türkiye'de 276 ortaokul mevcut idi. Bugün yurdumuzda 402 ortaokul vardır. Bu itibarla son dört sene zarfında memleketimizde 126 ortaokul açılmış demektir. Bu okulların 33 ü 1953 te açıldı. Bugün son zamanlarda ilce haline getirilmiş nahiyeler istisna edilirse 121 ilcede henüz ortaokul yoktur.

Ortaokulda öğretmen durumu:

Ortaokul ve liselerin öğretmen ihtiyacını muhtelif kaynaklardan temin ediyoruz. Birisi sırf bu maksatla ihdas edilmiş bulunan eğitim enstitüleri; İstanbul'da Çapa, Ankara'da Gazi Eğitim Enstitüleridir. Ondan sonra da üniversitenin ilgili fakültelerinden kendi hesaplarına

okuyup mezun olan çocukları fen ve edebiyat şubesinden mezun olanları orta tedrisatta vazifelendiriyoruz.

Biz şimdi orta tedrisatın öğretmen ihtiyacını karşılamak bakımından bu her iki kaynağı da takviye ediyoruz. Eğitim enstitülerinin mevcutlarını çoğaltmak üzere talebe miktarını artırdık. Diğer taraftan senelerden beri birikmiş olan, ortaokullarda ve liselerde vazife görmek üzere, öğretmenlik yapmak üzere vazife istedikleri halde hepsine vazife vermek imkânı olmayıp da bize kadar intikal eden bir meseleyi halletmiş bulunuyoruz. Fen ve edebiyat fakültelerinden mezun olup da liselerimiz ve ortaokullarımızda vazife istiyen gençlerin kâffesine vazife tevdi ettik. Şu anda fen ve edebiyat fakültesinden mezun bir tek kişi gösterilemez ki, liselerde, ortaokullarda çalışmak istedikleri halde kendilerine vazife teklif edilmemiş olsun. Bu itibarla bu yol açıldıktan sonra orta tedrisattaki öğretmen ihtiyacı büyük ölçüde bertaraf edilmiş bulunuyor.

Liselerin durumuna gelince 1950 senesinde 58 lise mevcuttu, Türkiye'de bugün 68 lise vardır. Lisesi olmıyan henüz 15 vilâyetimiz mevcuttur. Lise açmak hususunda vekâletiniz teenni ile, ihtiyatla hareket etmektedir. Bilhassa atelye bakımından, ders aletleri bakımından ve öğretmen bakımından bütün ihtiyaçları karşılamadıkça yeniden lise açmak hususunda teenni gösteriyoruz.

Şimdi kısaca teknik tedrisat durumunu da arz edeceğim : Teknik tedrisatta vekâletinizin görüşü ve politikası şöylece tesbit edilmiştir : Bugün mevcut olan müesseseleri geliştirmek ve günün ihtiyaçlarına uygun bir hale getirmek, memleketin son senelerde gösterdiği zirai ve sınai kalkınmanın ihtiyaç hissettirdiği personeli süratle ve bol miktarda yetiştirmek için yeni yeni sanat şubeleri ihdas ettik. Yol, makineli ziraat, elektrifikasyon işlerinde çalışacak olan elemanları süratle ve yine bol miktarda yetiştirmek, Hükümetinizin teknik öğretimde takibettiği politika ana görüşü budur. Bu görüşten hareket eden vekâletiniz teknik tedrisatı son senelerde büyük ölçüde çeşitlenmiştir. Uzun müddet teknik tedrisat sadece marangozluk, demircilik ve tesviyecilik gibi sahalara tekâsüf etmiş iken son zamanlarda büyük bir tenevvü arz etmeye başlamıştır. Bu mühim faaliyet konularından bir iki tanesini zikredeceğim. Memleketimizin son senelerde makineleşmeye başlaması üzerinde, bilhassa ziraat sahasında makineleşmenin süratlenmesi üzerine makine ve motör okulları açılması ihtiyacı hissedilmiştir. İzmir'de büyük bir makine ve motör okulu açıldı. İkinci bir makine ve motör okulu da 1954 Eylûlünde Adana'da açılacaktır. Burada da büyük bir makine ve motör okulu açılarak tedrisata başlıyacaktır. Buralarda her çeşit makine, deniz ve kara motörleri, benzin, gaz motörleri tamirine muktedir elemanları yetiştireceğiz. Bu müesseselerde büyük sipariş atelyeleri mevcuttur. Bu okullar aynı zamanda piyasanın ihtiyacını karşılıyacaklardır.

Sonra yine memleketimizde makineli ziraatin doğurmuş olduğu ihtiyaç üzerine sanat enstitülerinde zirai makineler ve motör tamir atelyeleri açılmaya başlanmıştır. 1952 senesinde beş açılmış olan ziraat makineleri ve motör tamir atelyeleri şubelerine 1953 senesinde dört tane daha ilâve edilmiştir. Önümüzdeki sene dört yerde daha açılacaktır. Buralarda da ziraat makineleri ve motörleri ufak parçalarını aynı zamanda imal edecek olan personel yetiştirmektedir. Bu şubeler ziraat makine ve motörleri tamir atelyelerinden ziyade mevsiminde halkın ihtiyacına cevap verecek yolda faaliyette bulunmaktadır. Bir rakam arz edeceğim :

1953 yazında 71 Sanat Enstitüsünde 27 803 parça pulluk, mibzer, biçer-döver, traktör gibi şeyler tamir edilmiştir. Şunu arz etmek istiyorum ki, bütün bu izahatla teknik tedrisat Türkiye realitesine ve ihtiyaçlarına cevap verecek bir şekle sokulmuştur. Büyük bir istihale meydana getirilmiştir. Sanat Enstitülerimizin tenevvülerini, isimlerini zikredeceğim. Elektrik şubeleri açılmıştır, radyo şubeleri, sıhhi tesisat ve kalorifercilik şubeleri, seramik şubesi, yol makineleri hizmetleri uzmanlık şubeleri mevcuttur. Bu tedrisatın asıl müesseselerinde böyle olduğu gibi kurslarında da bir tenevvü göze çarpmaktadır. Köy gezici kursları çeşitlendirilmiş ve makineler artırılmıştır. Bugün 701 köyde gezici kursları vardır. Aynı zamanda esnaf ve halk eğitimi kursları açılmıştır. Vekâletimizin ilk, orta ve teknik tedrisat kolundaki ana faaliyetler kısaca bunlardan ibarettir.

Remzi Oğuz arkadaşımız Vekâletin tatminkâr çalışmaları hakkında sitayişkâr sözler lûtfettiler. Evvel emirde kendilerine bu senakâr izahlarından dolayı huzurunuzda teşekkür ederiz.

Halk eğitimi mevzuunda ordu ile iş birliği yapılması lüzumunu belirttiler. Halk eğitimi mevzuunda şimdi Maarif Encümeninde bulunan kanun tasarısı Yüksek Meclisiniz tarafından kabul edildiği takdirde memleketimizde büyük ölçüde halk eğitimine ehemmiyet verilecektir. Bu yalnız Maarif Vekâletinin bir işi, vazifesi olmakla kalmıyacak, bu kanunla bütün Devlet müessesatı iş birliği yapacaklardır. Ve bu arada büyük ölçüde ordudan da faydalanacağını ve ordu içine halk eğitimini sokmuş olacağız.

Talebenin okul dışındaki hattı hareketlerinden ehemmiyetle şikâyet edildiğini söylediler. Büyük şehirlerimiz hariç olmak üzere, diğer şehirlerimizde öğretmenler okul dışında da talebe ile meşguldür. Öğretmen ve Eğitim Danışma Kurulları talebenin okul dışındaki hattı hareketiyle meşgul olmaktadır. Fakat takdir buyurulur ki, büyük şehirlerde öğretmenin ve okulun talebeyi hariçte takibetmesi kolay bir iş değildir. Sonra talebeyi okul dışındaki hattı hareketinden dolayı yalnız öğretmeni değil, aynızamanda ebeveyni ve ailesini daha ziyade ilgilendiren bir meseledir. Talebenin okul dışında aynı şekilde iyi vakit geçirmesinin temini hususunda bâzı tedbirler alınmasını, lüzumlu buldular. Biz de Vekâlet olarak bu yolda bir tecrübeye girişmiş bulunuyoruz. İzmirde karşıyaka'da bir lokal açtık hem talebe ve hem de öğretmenler tarafından idaresiyle alâkalıdırlar. Bunu diğer vilâyetlerimize de yaymak niyetindeyiz.

Yine Remzi Oğuz arkadaşımız, Vekâlet tarafından neşredilen eserlerin depolarda çürümekte olduğunu ifade ettiler. Yayın Müdürlüğümüz tarafından neşredilmekte olan eserlerden, ansiklopediler dışında klâsik eserler hakikaten büyük ölçüde birikmiştir. Depolarda muattal bir vaziyette durmaktadır. Fakat ortaokullara ve liselere tevzi etmek suretiyle bu birikmiş olan kitapları dağıtmak mümkündür. Ve bu yola gideceğiz.

Maarif Şûrası Kanununun tek parti zihniyetiyle hazırlanmış bir kanun olduğunu söylediler. kendilerinin bu hususdaki mutalâalarına encümende de iştirak ettik burada da iştirak ediyoruz. Yakında getirilecek olan teşkilât kanununun maarif şûrası hakkındaki hükümleri daha demokratik hükümler olarak ele alınmıştır. Bu itibarla teşkilât kanunu ile arkadaşımızın maarif şûrası hakkındaki temennileri tahakkuk edecektir.

Okul sağlık teşkilâtı: Bugün okullarımızın sağlık teşkilâtının övünülecek bir durumda olmadığı aşikârdır. Böyle olmakla beraber son zamanda bu meseleyi ele aldık. Bu teşkilâtın kurulması için Vekâlet hazırlıklara başlamıştır.

Remzi O. arkadaşımız, ödünç verme kitaplıkları, ne miktardadır, diye sordular. Ankara'da Namık Kemal ve Yenidoğan mahallelerinde olmak üzere iki tane ödünç verme, iare, kitap servisimiz vardır. Halkımız son derecede memnun ve rağbet etmektedir. Bu iki kitaplıktan vatandaşlarımız günde 85 kitap almaktadırlar. Bu rağbet karşısında bu sene yurdun muhtelif yerlerinde 38 tane daha iare servisi açmak kararındayız.

Yine arkadaşımız, Tercüme Bürosu Kanununu sordular. Kanun hazır olduğu halde maalesef bu devreye yetiştiremedik. Vekâlet bunu ilk fırsatta sevkedecektir.

Ana mekteplerini şimdilik vekâletimiz açmamaktadır. İlkokul dâvasına büyük ölçüde ehemmiyet verdiği cihetle ana mektepleriyle henüz uğraşmamaktadır. Bunu özel müesseselere ve hususi teşebbüslere terketmiştir. Yalnız vekâlet olarak bu sahada hususi teşebbüsleri biz desteklemekte ve kendilerine müzaharet etmekteyiz. Vekâlet programlarını yönetmeliklerini göndermiştir. Birçok vilâyetlerden ana mektebi açmak için müracaatlar vekâletimize gelmiş bulunmaktadır.

Mehmet Özbey arkadaşımız üniversite profesörlerinin politika ile uğraşmamaları yolunda bir temennide bulundular. Üniversite profesörlerinin politika ile, kanunun yasak etmiş olduğu şekilde meşgul oldukları, bütün üniversitelere şâmil olarak iddia edilemez. Pek ender olarak kanunun yasak kıldığı yahut Üniversiteler Kanunun cevaz vermediği faaliyetler olursa bununla da Yüksek Meclisin kabul etmiş olduğu Üniversiteler Kanununda yapılmış olan tadilâttan sonra dahi bununla meşgul olacak olan organlar doğrudan doğruya üniversitedir.

Bu itibarla üniversite organı, senatosu öğretim kurulları bu mesele ile meşguldür biz vekâlet olarak bu türlü faaliyetler olduğunda üniversitenin dikkatini çekerek ne suretle muamele yapılmış olduğunu soruyoruz. Bu cümleden olarak ifade edeyim ki, bu gibi arkadaşların miktarı son derece azdır.

Partilerin üniversitelerde şubeleri var mıdır denildi.

Siyasi partilerin üniversiteler içinde şube açtıkları doğru değildir, böyle bir hâdise mevcut değildir. Yalnız gençlik kolları açılmıştır ki, bunlar da üniversite dışındadır.

Yabancı memleketlerdeki talebelerin daha iyi teftiş görmeleri için Almanya'ya müfettiş gönderilmesi istenildi.

Hakikaten, Almanya'da 500 ün üstünde talebemiz olduğu halde orada müfettişimiz yoktur. Ancak yakında huzurunuza getireceğimiz kadro kanunu ile Almanya'ya müfettiş göndereceğiz efendim.

Şimdi, buraya kadar verdiğimiz izahat ile, Arif Nihat Asya arkadaşımızın sorularına da cevap vermiş oluyorum.

Ali Fahri İşeri arkadaşımız din derslerinin ilkokuldan yüksek tahsile kadar okutulması lüzumundan bahsettiler.

Bir defa ilkokulların 4 ve 5 nci sınıflarına din dersleri konulmuştur. Buradaki çocuklara yetecek kadar din bilgisi verilmektedir. Ayrıca, ahlâk meselelesine temas ettiler. Biz, maarif programlarının hepsinin içerisinde ahlâk meselesini bir bütün olarak telâkki ediyoruz. Ayrıca ahlâk dersi tedris etmenin lüzumuna kani değiliz. Bütün öğretmenler zaten bu bakımdan vazifelendirilmişlerdir.

Ziya Termen arkadaşımız, öğretmenlerin nakil talimatnamesinin değiştirilmesi lüzumundan bahsettiler. Vekâletimiz bu talimatnameyi değiştirmek üzeredir.

Ömer Bilen arkadaşımız, din tedrisatının kâfi derecede ele alınmamıştır, Ezherdeki talebenin teciline lüzum yoktur, yolunda Meclis bir karar verdi, ilkokullarda din tedrisatı iyi yapılmamaktadır, imam ve hatip okulları kifayetsizdir, dediler.

Vaziyet arkadaşımızın söyledikleri şekilde değildir.

Demin de arz ettiğim gibi, ilkokullarda çocuklarımıza kâfi derecede din bilgisi verilmektedir. Ayrıca muallim mektepleri programlarına da din dersleri konulmuştur. Bu suretle muallim mekteplerinden çıkacak olan çocuklarımız ilkokullarda verecekleri din dersleri için daha çok yetiştirilmiş, teçhiz edilmiş olacaklar ve daha ehliyet ve liyakatle bu dersi okutacaklardır. Biz bunun dışında imam - hatip mekteplerini de açmış bulunuyoruz. Bunların da durumlarından Vekâletimiz çok memnundur. Son zamanlarda yapılan teftişlerden alınan raporlara nazaran imam - hatip okullarının mesaisi şayanı takdirdir. Fakat takdir buyurursunuz ki, bunlar yepyeni müesseselerdir, zamanla bunlar inkişaf ettirilecek, tekemmül ettirileceklerdir.

Efendim; Sırrı Atalay arkadaşımız Doğu Üniversitesi hakkında ciddî hiçbir teşebbüs yoktur. Doğu Üniversitesi üzerinde yapılmış olan tetkikat ciddî değildir, dediler. Yerleri isabetle tesbit edilmemiştir. Kars'ta Veteriner Fakültesi kurulması lâzımgelirken Kars ihmal edilmiştir, dediler.

Doğu Üniversitesi mevzuu oldukça eskidir. Hemen üç senelik tarihi vardır. Bidayette bir ilim heyeti, üniversite profesörlerinden müteşekkil bir ilim heyeti bütün Şark vilâyetlerimizi dolaşmış, ilk tetkiklerde bulunmuş ve ilk raporunu vermişti. Ondan sonra ikinci bir heyetin ilzam edilmesi lüzumu bu raporda belirtilmişti. Sonra ikinci bir heyet, yine üniversite profesörlerinden müteşekkil bir heyet ilzam edilmiş, geniş bir tetkik seyahati yapmışlar, tetkik seyahatinin sonunda uzun uzadıya münakaşalar yapıldıktan sonra Doğu Üniversitesinin ne tarzda kurulması lâzımgeldiği, hangi fakültelerin evvelâ tesis edilmesi icabettiği yolunda rapor verdiler.

Hükümetiniz Doğu'da yeni bir üniversite kurmak isterken dördüncü bir üniversiteye daha sahip olmak gibi bir endişe ile hareket etmemiştir. Doğu'da kurulacak olan üniversite, Doğu'nun kalkınmasına âmil olacaktır, Doğu'nun şartlarını tetkik edecek ve bu şartlar üzerine müessir olacak bir ilim merkezi haline getirilmek için tasavvur edilmiştir. Bu itibarladır ki, Doğu'nun kalkınmasına müessir olacak mahallî şartları yakînen tetkik edecek bir ilim müessesesi kurmak istenince üniversite dağınık bir şekilde tasavvur edilmiştir; Bâzı Amerikan üniversitelerinin olduğu gibi, Ankara ve

İstanbul üniversiteleri gibi müttehit değil. Doğu'nun bellibaşlı merkezlerinde bu fakülteleri tesis etmeye karar verdik. Sırrı Atalay arkadaşımızın iddialarının tamamen hilâfına olarak çok ciddî bir tetkik yapılmıştır. Ve objektif esaslara, ölçülere istinadetmektedir.

Şunu ilâve edeyim ki, Veteriner Fakültesinin Kars'ta kurulması hakikaten kararlaştırılmamıştır. Fakat Kars'ta bir hayvancılık araştırma enstitüsü kurulması karar altına alınmıştır.

Kars'ın umumiyetle millî eğitim faaliyetleri bakımından ihmal edildiğini de ileri sürdüler. Ve Kars'ta son dört sene zarfında ancak birkaç ilkokul yapılmış olduğunu iddia ettiler. Şunu hemen ifade edeyim ki, arkadaşımızın bu iddiası da hakikatlara taban tabana aykırıdır. Kars'ta vilâyet içindeki köylerin yüzde 51 inde okul vardır. Bunlardan Ardahan, Posof ve Sarıkamış ilcelerinde okulu olanların okulsuzlara nispeti yüzde 70 e yükselmiştir. Kars'a nispetle fazla sayıda, okul yapılan ve Vekâletten yardım yapılan vilâyetlerin bu nispetleri çok düşüktür.

Yapılan büyük yardımlara rağmen bu miktar, Van'da 1952 - 1953 yılında yüzde 16 ya, Urfa'da yüzde 18 se, Siird'de 16 ya, Muş'ta yüzde 24 de, Mardin'de yüzde 16 ya yükselebilmiştir. Kars Vilâyetine dört sene zarfında yapılmış olan yardımlar şudur; 1950 senesinde 621 bin 926 lira ilokullara, 1951 senesinde 105 913 lira, 1952 senesinde 130 bin lira, 1953 senesinde 294 bin lira, ki ceman yekûn 692 839 liralık yardımla ilkokul ve köy okulu yaptırılmıştır. Bu para ile arkadaşımızın iddialarının tamamen aksine olarak 20 okul yeniden inşa edilmiştir, 33 ilkokul tâmir ettirilmiştir.

Efendim Fikret Başaran arkadaşımız, liselerin 12 sene değil, 11 sene olması lüzumu üzerinde durdular. Bu hususta vekâletiniz anketler yapmıştır. Bu anketler vekâlette toplanmaya başlamıştır. Şimdi toplanmaya başlamış olan bu anketler üzerinde biz son incelemeleri yaptıktan sonra kararımızı vereceğiz. Liseyi hakikaten 11 sene kabul etmek gibi bir tasavvurumuz vardır. 12 nci seneyi üniversiteye gidecek, daha yüksek tahsil görecek olan çocukların devamına mahsus kabul edeceğiz. 12 nci senede daha çok lisan öğretimi yaptıracağız. Fakat bütün bu hususlar tetkik halindedir. Çok yakın bir zamanda bunu bir karara, neticeye bağlıyacağımızı ümit ediyoruz.

Hulûsi Köymen arkadaşım, Bursa âbidelerine önem vermek lüzumunu ileri sürdüler. Bursa'da geçen sene eski âbidelerden Yeşil Türbe, Muradiye Türbesi ve İznik Kalesi, bu üçü 69 bin lira sarfedilmek suretiyle tamir edilmiştir. Önümüzdeki 1954 senesinde tahsisatın imkânları dairesinde Bursa'daki âbideleri tamir etmekle meşgul olacağız.

Nâtık Poyrazoğlu arkadaşımız Muğla'da bir lise açılması lüzumunu öne sürdüler, ve bunun buradan ifade edilmesini istediler. Muğla Lisesi olmıyan 15 vilâyetimizden birisidir. Öyle zannediyorum ki, 1954 senesi içinde Muğla'da bir lise açmak imkânını bulacağız.

Mahmut Goloğlu arkadaşımız; olağanüstü Çocukların Himayesi Kanunundan bahsettiler. Vekâletimizin bu mevzu üzerinde bir kanun tasarısı vardır. Fakat şimdiye kadar olağanüstü çocukların yabancı memleketlerde yetiştirilmesiyle ilgili bir kanun çıkarılmıştı, biz bunu umumileştiriyoruz, güzel sanatlardan değil her hangi bir alanda olağanüstü kabiliyet gösteren çocukların okutturulması imkânı temin edilecektir. Bu bakımdan kanun biraz gecikmiştir.

Kenan Akmanlar arkadaşımız, Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi Kanununun ne safhada olduğunu ifade ettiler. Bu kanun da lâzımdır. Fakat henüz sevkedilmiş değildir.

Burhanettin Onat arkadaşımız; maarifimizde müstakar bir sistem yoktur, Amerikan sistemine gidiyoruz, bazan Alman, bazan Fransız sistemlerini kabul ediyoruz diyorlar. Halbuki vekâletimizin noktai nazarı, görüşü ve politikası şudur ki; biz başka memleketlerin sistemlerini olduğu gibi almak fikrinde değiliz ve almıyoruz. O sistemleri kendi içtimai bünyemize uyacak, intibak edecek şekle soktuktan sonra onların iyi taraflarını belki alıyoruz. Yoksa bir sistemi, falan milletin maarif sistemini olduğu gibi almak gibi bir vaziyet karşısında değiliz.

Talim Terbiye Heyetinin vazifeleri hakkında muhterem Burhanettin Onat arkadaşımızın söyledikleri, maalesef, hakikatlara uymamaktadır. Kendisine yanlış malûmat vermişlerdir. Maarif Vekâleti Talim Terbiye Dairesi tâyin işleriyle meşgul olan bir daire değildir, tedris işleriyle meşgul bir dairedir. Programları başka-

ları yapıyor dediler.Programları da yine Talim ve Terbiye Dairesi yapmaktadır.

Arkadaşlarımızın sualleri arasında bir iki noktaya daha temas etmek isterim :

Yusuf Karslıoğlu ,ilkokullarda talebenin devam durumunu sordular. İlkokullarda devam meselesi çeşitli tesirler altında mütalâa edilecek bir meseledir.

Bu, bir defa öğretmenin şahsiyeti; okula ve talebeye karşı duyduğu alâka, vazife severliği, sonra bütün bunların yanında ailenin alâkası da başta gelen unsurlardır. Bunlardan başka bir de devamı temin için kanun müeyyideleri vardır. Veliyi ceza tehdidi altında bulunduran hükümler mevcuttur.

Okul ve aile birlikleri devam meselesiyle ayrıca meşguldürler. Devam bakımından Yüksek Meclise arz edebilirim ki, bir sene evveline nazaran devam meselesi ileridedir, memnuniyeti mucip bir duruma girmektedir. Meselâ birkaç rakam arz edeyim :

Mardin'de erkek çocukların % 83 ü, kızların % 50 si, Çoruh'ta % 96,6 sı, kızların % 78,1 devam etmektedir. İzmir'de erkeklerin % 99 u, kızların % 94,9 u, Muş'ta erkeklerin % 87 si, kızları % 65 i, Sivas'ta erkeklerin % 94 ü, kızların % 71 i devam etmektedir. Bu nispetler her sene yükselmekte ve devam daha muntazam bir hale gelmektedir.

Esat Oktay, Yusuf Karslıoğlu ve diğer bir iki arkadaşımız kimsesiz ve anormal çocuklar meselesine temas ettiler. Ve bu mevzuda vekâletin hangi noktada olduğunu sordular : Halen İstanbul, Ankara ve biri İzmir'de olmak üzere 3 tane sağır ve dilsizler okulu, bir tane de Ankara'da Körler Okulumuz vardır. Üçünün talebe mevcudu 300 e çıkarılmıştır. Bu sene bütçeye 100 bin lira fazla ödenek konmuştur. Bu tahsisatla hem bu müesseselere lâzım olan alet ve vasıtaları tedarik edecek, hem de daha fazla talebe alacağız.

Kimsesiz çocukları yetiştirme yurtlarının durumu şöyledir :

1950 senesinde 5 yetiştirme yurdu ve bu yurtlarda 485 çocuk bulunmakta idi. Bugün 21 yetiştirme yurdumuz vardır ve talebe miktarı 2 bine çıkarılmıştır. Bu sene bütçesiyle bu maddeye 200 bin lira fazla tahsisat ilâvesi istenmiştir. Kabulü halinde 300 çocuk daha bu miktara ilâve edilecek ve 4 yerde daha yurt açılmış olacaktır. Bu itibarla 1950 deki 5 yurt 1954 te 24 yurda çıkarılmış olacaktır.

Sonra, bu çocukların eğitimi ile meşgul olmak üzere Gazi Eğitim Enstitüsünde ayrıca bir özel eğitim şubesi açılmıştır.

Arif Nihat arkadaşımız, yapı sandığı meselesinin halledilmemiş olduğundan şikâyet ettiler. Hakikaten ilkokul öğretmenlerinin iki mühim mevzuu, iki mühim derdi, şikâyeti vardır:

Birisi, intibak meselesi, diğeri de yapı sandığı meselesidir. Yüksek Heyetinizin geçenlerde kabul buyurmuş olduğu bir kanunla en mühim bir mesele olan intibak meselesi, çok iyi bir şekilde halledilmiş bulunuyor.

İkinci mesele de önemlidir, hakikaten öğretmenler fazla önem vermektedirler. Bu yapı sandığı için Vekâlet bir anket açmıştır. Sandığın genel kurulunu Haziran, Temmuz aylarında içtimaa çağıracağız, orada verilecek karara göre hareket edilecek ve bu mesele de halledilecektir.

Baha Akşit arkadaşımız, İmam - Hatip okulları gayelerine uygun hareket ediyorlar mı? dediler.

Biraz evvel arz ettiğim gibi bu okulların gidişinden biz memnunuz.

Ders bakımından : Buralara İlâhiyat Fakültesi mezunlarını öğretmen olarak tâyin etmekteyiz. İlâhiyat Fakültesi mezun verdikçe bu okulların kadroları takviye edilecektir ve mektebin seviyesi gittikçe yükselecektir.

Bugün yurdumuzda on beş İmam - Hatip okulu açılmıştır. İlâhiyat Fakültesinin bu sene mezunu, kırk arkadaştan 23 ünü bu okullara tâyin etmiş bulunmaktayız.

Şimdi, burada arkadaşlarımızın suallerine cevap vermiş bulunuyorum.

REİS — Zeki Erataman Bey, müsaade buyurun, sıra Kâzım Arar'ın.

KÂZIM ARAR (Çankırı) — Efendim, Çankırı'nın Eskipazar İlçesinde bir ortaokul açılması için verdiğim yazılı soruya, cevap olarak, 1954 bütçesi içinde ortaokul açılacağı bildirilmişti. Tedrisata başlanacak mı?

MAARİF VEKİLİ RIFKI SALİM BURÇAK (Devamla) — Şu anda hatırımda değil, benimle temas ediniz, sonra görüşelim, olmaz mı efendim?

REİS — Buyurun Zeki Bey.

ZEKİ ERATAMAN (Tekirdağ) — Efendim, Tekirdağ'ında Mis Vaffor sistemi tatbik edilmektedir. Bu, Türkiye'nin diğer vilâyetlerinde de tatbik ediliyor mu? Bir.

İkincisi, Tekirdağ'ında bir lisenin açılıp açılmıyacağını öğrenmek istiyorum.

REİS — Hatip arkadaşlardan rica ediyorum. Mahallî meseleleri şahsan da vekile söyliyebilirsiniz.

MAARİF VEKİLİ RIFKI SALİM BURÇAK (Devamla) — Efendim, Mis Vaffor diye bir sistem vardır, tek muallimli ve beş sınıflı mektekplerde tatbik edilmektedir. Vaziyet şudur :

Mis Vaffor isminde bir Amerikalı gelmişti, beş sınıflı ve tek öğretmenli mekteplerin randımanlarını artırmak için araştırmalar yapıyordu, Tekirdağ'da pek mahdut yerlerde tecrübe mahiyetinde bu tatbik edilmektedir. Yurdun her atarafına yayılmış değildir, eğer iyi netice alırsak bu şekildeki okullarda tatbiki cihetine gidilecektir.

Tekirdağ'ında bir lise açılması hususundaki temennilerine gelince : Bu hususta şimdiden katî bir şey söylemeye imkân yoktur, yalnız şunu ifade edeyim ki, Tekirdağ lise açılacak vilâyetlerin önünde bulunmaktadır.

ZEKİ ERATAMAN (Tekirdağ) — Teşekkür ederim.

BAHA AKŞİT (Denizli) — Bendenizin birkaç mâruzatım vardı, müzakereler hakkında bir sualim vardı, Türkiye'de anane ve yaşayış bakımından bir müze açılmasına lüzum olup olmadığını sormuştum, bir de tarihî hazinemiz olan ve yer altında bulunan eserlerin kazılarla meydana çıkarılması hususunda bir program bir plân, var mı? Diye sormuştum. Her halde bu da unutulmuş olacak.

MİLLÎ EĞİTİM VEKİLİ RIFKI SALİM BURÇAK (Devamla) — Bir defa kazı behemehal durup dururken yapılacak bir iş değildir. Bir ihtiyacın karşılığı olarak yapılan bir şeydir. Bu itibarla ehemmiyetlerine göre yurdumuzun her tarafı tarihî âbidelerle ve kazı mevzuu teşkil edecek eserlerle doludur. İhtiyaç hissedildiği zaman, ilim adamları tarafından bir iddianın neticesini ortaya koymak için yapılan araştırmalardır. Bu itibarla kazı; bütçe imkânları, nispetinde ilim adamlarımızın çalışmalariyle yapılmaktadır.

Müzelere gelince; müzelerimizde en mühim meselemiz, eleman meselesidir. Müze personeli, elemanı meselesidir. Biz bunu yani elemanı yetiştirmekle meşgulüz.

Mâruzatım bundan ibarettir. (Alkışlar)

REİS — Buyurun Ömer Bey.

BÜTÇE ENCÜMENİ NAMINA ÖMER FARUK SANAÇ (Elâzığ) — Muhterem arkadaşlar, Vekil arkadaşımız, milletlerin sosyal ekonomik ve kültürel bünyesinde başka bir ifade ile topyekûn kalkınmasında müessir bir unsur olan maarif hizmetlerine ve mevzuuna Hükümetin atfettiği ehemmiyeti ve vekâletin icraatını müdellel olarak ve tafsilen ifade buyurdular.

Bendeniz kısaca, sabrınızı suiistimal etmemek kaydı ile bu ehemmiyetin bütçeye inikâsını bir cümle halinde ifade edip mâruzatıma son vereceğim.

Muhterem arkadaşlar, 1950 yılı Bütçesi 177 milyon lira civarındaydı. Bugün 1954 yılı Bütçesinde maarif hizmetlerine ayrılan tahsisat 260 küsur milyon liradır.

Yüksek Meclisin kabul buyurduğu köy mekteplerinin Devlet tarafından yapılması, intibak kanunu, ayrıca eleman yetiştirmek bakımından köy enstitülerinin muallim mektepleri haline ifrağı gibi mühim kanunlar ilk öğretim dâvasına atfedilen ehemmiyetin birer delilidir. Bu arada Atatürk Üniversitesi mevzuuna kısaca temas etmek zaruretini duymaktayım. Bâzı arkadaşlar, Atatürk Üniversitesi mevzuunun birer eksik proje mahiyetinden ileri varmadığını ifade ettiler. Bendeniz Doğu bölgesinin bir mebusu ve bilhassa geçmiş devirde idadi, muallim mektebi, nafıa fen mektebi, kız yatı, şehir yatı mektebi, köy yatı ilkokulları, askerî rüştiye, Amerikan, Alman, Fransız kolejlerinin kapatıldığı bir memleketin, Elâzığ'ın bir çocuğu olarak bu mevzua yine affınıza mağruren temas lüzumunu hissettim, bu ihmal bölgesinde bugün, Demokrat Parti iktidarının ve Hükümetinin üniversite gibi Türk vatanını bir kül şeklinde mütalâa eyliyen kültürel kalkınma dâvasını ele almış olmasını hakikaten inşirah ve iftiharla kaydetmek icabeder. Bu bir bakımdan belki işin geç kalması elbette ki, mühim olan bu mevzuun icapları olacaktır. Doğu bölgesi için hayati olan bu mevzuda bu tahammülü bizim göstereceğimizi de sarahaten ifade etmek isterim. (Soldan alkışlar).

REİS — Sabri Erduman. (Yok sesleri) Fevzi Aktaş. (Yok sesleri).

Maarif Vekâleti Bütçesi hakkında başka söz istiyen yok. Fasıllara geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
101	Vekil tahsisatı REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	5 400
201	Maaşlar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	162 342 945
202	Ücretler	12 350 760

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar; bu faslın yekûnu içinde, zannediyorum, mekteplerimizin hekim ücretleri de dâhildir. Bu vesile ile, her sene olduğu gibi, bir kere daha işaret etmek istiyorum ki arkadaşlar, yavrularımızın toplu olarak bulundukları bu müesseselerde sağlık teşkilâtı diye henüz bir şey yoktur. Mektebe girecek, ilkokula girecek çocukları, Hükümet tabibi muayene eder. Usulen, ismen muayene eder. Hakikatta mühürlenmiş, doldurulmuş, isim, künye kısımları açık kâğıtları sıhhiye memuru doldurur. Müracaat edenlere verir. Çocuk o şekilde ilkokula girer. Hastalık kapmak için müsait oldukları bir çağda yavrularımızın hâlâ sağlık durumlarının esaslı şekilde kontrol altında bulundurmamak üzücü bir keyfiyettir.

Bugün 8-10 işçinin bir araya geldiği bir iş yerinde İş Kanunu var diye başlarına bir hekim getirilirken, onları sıkı sağlık muayenelerine tâbi tutarken, ilâçlarını verirken, hastaneler, prevantoryumlar yaparken, irfan ordumuzun bu kadar kontroldan uzak bulundurulması bugün için yürekler acısıdır. Bugüne kadar maddi imkânlarımız müsait olmadı, diyelim. Fakat bundan sonrası için Vekâletin esaslı tedbirler alması ve yeni gelecek talebenin sıkı kontrola tâbi tutulması ve inkişaflarının takibedilmesi, boylarının, sıkletlerinin muntazaman ölçülmesi, mikro - filmlerle röntgenlerinin alınması ve genç neslin lâyık olduğu şekilde sıkı bir sıhhi kontrol ve tedbirlere tâbi tutulmasını bir temenni olarak arz ediyorum.

REİS — Başka söz istiyen yoktur. Faslı kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
203	Geçici hizmetliler ücreti REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	751 500
204	Ecnebi uzman, öğretmen ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	943 208
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	6 061 000
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	50 000
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü madesinin (D) fıkrasiyle 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	9 410 050
210	Temsil tahsisatı REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	2 100
211	Türk ve İslâm ansiklopedileriyle klâsik eserlerin ve tercümelerin hazırlanması işlerinde çalıştırılacak memurlara ve mesai saati dışında çalıştırılacak Riyaseti Cumhur Flârmonik Orkestrası üyelerine verilecek fazla mesai ücretleri **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	34 500
217	Kanunları gereğince verilecek ücret ve tazminatlar **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	7 706 290
301	Merkez daireleri büro masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	57 500
302	Vilâyetler büro masrafları **REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.**	74 000

F.		Lira
303	Basılı kâğıt ve defterler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	90 000
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	380 000
305	Kira bedeli REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	197 274
306	Giyecekler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	14 725
307	Yolluklar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1 280 450
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	161 500
309	Taşıt masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	85 310
310	Ecnebi memleketlerdeki öğrenci müfettişlikleri masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	69 765
403	Temsil masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	3 000
408	5805 sayılı Kanun gereğince anıtlar yüksek kurulu üyelerine verilecek huzur hakları ve yolluklar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	15 000
415	Müzeler ve anıtlar masrafları	1 250 000

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar; Millî Eğitim Vekâletinin idare etmekte bulunduğu muhtelif müesseselerden biri de Müzeler ve Eski Eserler Umum Müdürlüğüdür. Huzurunuzda teessürle arz edeyim ki; Vekâletin bu şubesi, bugün iyi işlememektedir. Bir kere bu makam, uzun müddetten beri boş. Yalnız boş olmakla kalmıyor, bu boşluk içerisinde garip bir hayalet de dolaşmaktadır. El ile tutamazsınız, gözle göremezsiniz, fakat o bildiğini ve istediğini yapar, siz istediğiniz kadar, çalışınız, çırpınınız, onu istediğiniz istikamete sevk edemezsiniz.

Bir Eski Eserler Kanunu vardır. Senelerden beri yatar, hâlâ Meclise sevk edilememiştir. Halbuki eski eserlerin korunması için, bu kanunun çıkması elzemdir. Elimizde dünya ölçüsünde tarihî hazineleri içinde barındıran müzelerimiz vardır. Fakat bakacak olursanız bunların içinde ancak müze vasfını haiz beş tane zor çıkartabilirsiniz. Eski Eserler Müzesi güzeldir. Bir Topkapı Müzesi vardır, bugünkü hüviyetiyle nedir, anlıyamazsınız. Yazı müzesi midir, kitap müzesi midir, tarihî bir saray mıdır? Sabahleyin erken kalkan bir vilâyetin köşesinde bir müze açmıştır. Ne mahiyettedir? Bir iki çanak çömleğin yanında gayet kıymetli bir eser. Ne ilmî bir tasnif, ne usulüne uygun bir tertip yoktur. Bunları tasnif edecek, bunlardan anlıyacak insanlardan müteşekkil bir heyetin toplanması lâzımdır. Bunlar, Türk müzeciliğine bir veçhe, bir istikamet verdirmelidir. Bendeniz, naçizane bunun adına, Müzeler Danışma Kurulu demiştim. Tevfik İleri arkadaşımızın Bakanlığı zamanında bu işe dört elle sarıldım. Kendilerinden ricada bulundum, hüsnüniyetle kabul ettiler, emrini yazdılar fakat o heyet toplanamadı. Rıfkı Salim Burçak'ın vekilliği zamanında ona da koşuyorum, aman şu işi realize edelim diyorum, kabul ediyor, hüsnü telâkki ediyor. Ama bu kurul hâlâ toplanamamıştır... Toplanamamıştır.

1951 senesinde arkadaşlar, size bu salonda (Aspendos) Tiyatrosunun resmini dağıtıyorum. Bunu harabiden kurtaralım diyorum. Kıstası nedir? diyorsunuz. Size, Müzeler Müdürlüğünün verdiği keşif hesabını gösteriyorum, 132 bin lira diyorum, lûtfediyorsunuz. Fakat hepsini sarfetmiyorlar. Bu tahsisatın yalnız bir kısmı (Aspendos) a, gerisi bilmem nereye sarfediliyor.

Yine aynı sene içinde 1952 de, Topkapı Müzesi yangına mâruzdur, diyorum. Tehlikeyi kabul ediyorsunuz, 500 bin liralık bir tahsisat istiyorum bu kürsüden. Muhterem Heyetiniz anlayış gösteriyor. 500 bin lirayı veriyorsunuz. Oraya bir klimatizasyon tesisatı yapılacak. Rutubeti, sıcaklığı, soğukluğu muayyen derecede tutacak, sobalar kalkacak, yangın tehlikesi kalmıyacak. Heyeti Muhteremeniz 500 bin li-

rayı kabul ediyorsunuz, ben sevinerek İstanbul'a koşuyorum, o zamanki müze müdürüne müjdeliyorum, tahsisat kabul edilmiştir, artık Klima teşkilâtı yapılacak ve müze yangından kurtulacak. Fakat arkadaşlarım bugüne kadar yapılmamıştır ve bu tahsisat nereye gitmiştir, onu da bilmiyorum.

Yabancı memleketlerde ihtısas yapıp gelen, tasnif işinde çalışmış, restorasyon işinde çalışmış arkadaşlar var, gelirler, mütehassıslar gelirler bu müesseseye müracaat ederler, kimini kabul edilir gibi görünürler, onlara evvelâ eğreti bir iş verilir ama, bir de bakarsınız birisi bir yerin resim hocalığına, öteki de falan yerin el işi hocalığına tâyin edilmiştir.

Bir (Side) müze memurluğu için senelerce uğraştım, senelerden beri çıkartamadım. Orada Tarih Kurumu hafriyat yapıyor. Bugünden orası Şarkın bir (Pompei) si halini almıştır. Çıkan eserlerden kabili nakil olanları bir odaya kapatılmış, kabili nakil olmıyanlar, o canım mermerler, mozayıklar bir gece içinde sökülüp götürülüyor. Oraya hâlâ bir memur tâyin edilmemiştir.

Arkadaşlar, müzeler arkeoloji bakımından, turistik bakımdan her bakımdan bu memleketin en büyük hazinesi, en büyük serrveti, kıymetidir, ama lâyık olduğu mevkie isal edebilmek için çok anlayışlı muhterem vekilimizin bu işe âcil bir çare bulmalarını bilhassa istirham ederim.

REİS — Tevfik İleri.

TEVFİK İLERİ (Samsun) — Muhterem Burhanettin Onat arkadaşımız, çok haklı olan bir noktaya temas ettiler, bu cihetin tavzih edilmesi lâzımdır. Bilhassa Topkapı müzesinin yangından korunması için kabul edilmiş olan beş yüz bin lira, ne oldu, diye bir mütalâa serdetmişlerdir.

Bu müzenin yangından korunması için bir hayli masraf yapıldığını biliyorum, muhterem vekil arkadaşımızdan bilhassa bu noktayı boş bırakmamalarını bu hususu aydınlatmalarını istirham edeceğim.

REİS — Maarif Vekili.

MAARİF VEKİLİ RIFKI SALİM BURÇAK (Erzurum) — Efendim, Topkapı Sarayı müzesinde, Burhanettin Onat arkadaşımızın söyledikleri gibi, yangın tesisatı yapılmamış değildir. 161 bin lira sarfiyle yangın tesisatı yapılmıştır. Biz müzelerimizle tahsisatımızın imkânları nispetinde meşgul oluyoruz. Müzeler, çok muazzam paraya mütevakkıf müesseselerdir. Bütün maarif faaliyeti içerisinde çok muazzam paraya ihtiyaç hisstettiren müzeler arzu edilen şekilde bir, iki senede bu kadar muazzam parayı sarfetmemize imkân yoktur.

Bunu arz etmek isterim.

REİS — Burhanettin Onat buyurun.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Arkadaşlar, ben bir yangın tesisatından bahsetmedim. Sayın Vekilin yangın tesisatı yapılmıştır dedikleri husus, evvelce mevcut olup sonradan 160 bin lira sarfiyle ıslah edilen yangın haber verme tesisatıdır.

Eskiden muayyen bir derecei hararete gelince, yangını haber veren, cihazlar vardı. Bugün ise, odadaki bir sigara dumanından nem kaparak harekete geçen cihaz, cayır cayır ziller çalıp işareti veren güzel tesisler meydana getirilmiştir. Benim dediğim, kendilerinin dedikleri değildir, zabıtları açıp okuyun, Meclisi Âlinin anlayış gösterip verdiği tesisat, klima tesisatı içindir. Bu suretle aynı zamanda orası ısıtılacak, bir kalorifer vazifesi görecek ve sobaların yangın yapmasını önliyecektir. Bendeniz yangına bu cihetten temas ettim. Esas yapılması istenilen klima tesisatıdır, bu yapılmamıştır, Meclisin verdiği 500 bin lira sarfedilmemiştir.

REİS — Sadettin Karacabey.

SADETTİN KARACABEY (Bursa) — Muhterem arakadşlarım; Türk mefahiri milliyesinden olan Türk büyükleri meyanında Osman Gazi, Orhan Gazi, Yıldırım Beyazıt, Birinci Murat, İkinci Murat'ın türbelerinin fevkalâde harap vaziyetinden bahsile geçen sene yetmiş arkadaş bir takrir vermiştik. Meclisi Âli büyük bir anlayış göstererek 250 bin lira tahsisatı, bu maksatla kabul etmişti. Biz, bu tahsisin yerine sarfını beklerken bir de öğrendik ki, Müzeler Müdürlüğü, bunu başka yerlere tahsis etmiş. Tevfik İleri arkadaşımı tenzih ederek konuşacağım. Acaba Müzeler Müdürlüğü, Millî iradenin üstünde bir makam mıdır? Burada tahsisen bir para verildiği halde o parayı başka yerlere nasıl tefrik ve tahsis eder?

Bakınız arkadaşlarım, geçen sene mevzu münakaşa olan celsede (Sadettin Karacabey ve arkadaşlarının teklifleri yani 415 nci bölüme müze ve anıtlara 250 bin lira ilâvesini tazammun etmektedir, reyinize arzediyorum. Kabul eden-

ler... Etmiyenler... Anlaşılmadı sesleri, fasıl aynı mı sesleri, aynı fasla gösterilen esbabı mucibe dâhilinde 250 bin liranın ilâvesi istenmektedir. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.) diye Reis tarafından reye konulmuştur, kabul edilmiştir.

Esbabı mucibemiz, verdiğimiz takrirde arz edilmişti. Arz ettiğim husus, beş Türk büyüğünün kabirlerinin perişan haline son vermek içindi.

Arkadaşlar; hangi Türk vardır ki, bu feci vaziyeti gördüğü zaman müteessir olmaz. Biz de bu eserlerin yakınında yaşıyan vatandaşlar sıfatiyle bu harabiyeti her zaman sık, sık gören arkadaşlarınız sıfatiyle büyük ıstırap duyuyoruz. Halkın ıstırabı, Millî ısıtrabı burada dile getirildi. Yüksek Meclis büyük anlayış göstererek 250 bin lira tahsis yaptı. Müzeler şubesindeki bu zihniyetle bu para, başka yerlere sarfedilmiş bulunuyor. Çelebi Sultan Mehmet'in türbelerini zaten takrirde mevzuubahs etmedik. O takrirde, İznik tarihî âbidelerine para sarfını istemedik. Maksadımız sadece bu beş yere tahsisat istemekten ibaretti. Ben böyle Millî iradenin üstünde bir makam tanımıyorum. Sayın Vekilden, yerine bu sarfiyatı yapmıyarak fuzuli sarfiyat yapan memur hakkında takibat yapmasını rica ederim.

Bu senede yine aynı esbabı mucibe ile 250 bin lira istemekteyiz. Aynı kabirler içindir. Takririmiz de vardır. Yüksek tensiplerinizi bilhassa istirham ediyoruz.

REİS — Takriri okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Osman Gazi, Orhan Gazi, Yıldırım Bayezit, Birinci Murat ve İkinci Murat'ın Anıt kabirlerinin harap ve acıklı halleri nazarı itibara alınarak 1953 bütçesinde, Millî Eğitim Bütçesinin 415 nci faslının (Müzeler ve anıtlar masrafları) bölümüne 250 000 lira ilâvesi suretiyle adı geçen eserlerin tamirini 70 arkdaş arz ve teklif etmiş ve Büyük Meclisçe de bu tahsisat aynen kabul buyurulmuştu.

Halbuki Millî Eğitim Vekâleti Meclisin bu yüksek kararını nazarı itibara almıyarak mezkûr tahsisatı başka yerlere sarfetmiştir.

Geçen sene de arz ettiğim gibi mefahiri tarihiyemizden olan ve Türkiye'ye gelen her turistin ziyaretgâhı bulunan bu eserlerin acıklı hali her Türk'ün yüreğini sızlatacak mahiyettedir. Bilhassa ecnebi turistlerin bu elîm manzaraları görmeleri millî teessür ve hicabımızı bir kat daha artırmaktadır. Bu anıtların bugünkü parişanlığına son verilmesi için tamirlerinde katî ve âcil zaruret vardır. Munhasıran bu eserlerin tamirinde sarfedilmek şartiyle Millî Eğitim Vekâleti Bütçesinin 415 nci faslının (Müzeler ve anıtlar masrafları) bölümüne 250 000 liranın ilâvesini arz ve teklif ederiz.

Bursa	Bursa
S. Karacabey	N. Yılmaz
Erzincan	Kastamonu
C. Gönenç	R. Taşkın
Kırklareli	Seyhan
M. Erbil	Z. Akçalı
Seyhan	Yozgad
A. N. Asya	F. Nizamoğlu
Elâzığ	Bursa
H. A. Yöney	M. San
İstanbul	Denizli
A. V. Bayar	E. Şahin
Kütahya	Bursa
R. Koçak	A. Erozan
Samsun	Muğla
N. Berkman	Y. Başer
Konya	Kars
H. Ölçmen	T. Taşkıran
Muğla	Denizli
Z. Mandalinci	B. Akşit
Muğla	Kocaeli
N. Povrazoğlu	S. Önhon
Balıkesir	Trabzon
A. Kocabıyıkoğlu	S. E. Alperen
Kastamonu	Kastamonu
M. A. Mühto	S. Kantarel
Kocaeli	Samsun
H. Türkand	H. Uzer
Balıkesir	Tunceli
M. Iştın	H. Aydın
Manisa	İzmir
N. Körez	S. Giz
Tokad	Kastamonu
M. Önal	Z. Termen
Trabzon	Tokad
M. R. Tarakçıoğlu	H. Ökeren
Manisa	Seyhan
S. Mıhçıoğlu	T. Coşkun
Giresun	Zonguldak
D. Köymen	A. R. İncealemdaroğlu

	Afyon
Okunamadı	S. Torfilli
Antalya	İzmir
B. Onat	C. Tunca
Antalya	Erzurum
A. Tekelioğlu	E. Karan
Afyon	Afyon
G. Yiğitbaşı	A. Veziroğlu
Rize	Kocaeli
M. F. Mete	M. Kavalcıoğlu
Çoruh	Bursa
M. Bumin	A. C. Yöntem
Bolu	İstanbul
Z. Danışman	S. Yaver
İstanbul	Manisa
C. Türkgeldi	H. Suphi Tanrıöver
Rize	
K. Balta	Okuamadı
İzmir	İzmir
P. Arat	A. Tekön
Samsun	Kars
T. İleri	L. Aküzüm

MAARİF VEKİLİ RIFKI SALİM BURÇAK (Erzurum) — Efendim; Burhanettin Onat arkadaşımızın sözlerine cevap arz etmek istiyorum.

Zannediyorum kendileri bunda, yanılıyorlar. Büyük Meclis, bu mevzuda hakikaten 500 bin liralık bir tahsisat kabul etmiştir. Fakat sonradan yapılan tetkiklere ve mütehassısların verdikleri raporlara göre, Topkapı Müzesinde yangın söndürme tesisatından ziyade yangın ihbar tesisatının yapılması, daha uygun telâkki edilmiştir Yangın söndürme tesisatı yerine, yangın ihbar tesisatı yapılmıştır. Şu anda Yüksek Meclisiniz yangın söndürme tesisatı yapılmasına karar verse dahi biz bu parayı bu mevzua sarfetmek imkânına malik değiliz. Bu iş mütehassısların bileceği bir iştir.

Sadettin Karacabey arkadaşımızın bahsettiği meseleye gelince; hakikaten 250 bin liralık bir şey teklif edilmişti. Geçen sene bütçesinde Bursa âbidelerinin tamiri işi encümene gittiği zaman Bütçe Encümeninden tahsisan, hasren bir ödeneğin falan hizmete sarfedilmesinin doğru olmadığı yolunda Bütçe Encümeni karar vermiştir. Biz, bununla bağlı olsak dahi Meclisin verdiği tahsisatın tamamını Bursa âbidelerine sarfedebilmek için, imkâna sahip değiliz. Bu âbidelerin tamiri, her hangi bir binanın tamiri şeklinde telâkki edilmemelidir. Âbide tamiri, gayet ince ve ancak mütehassısları tarafından yapılabilen bir iştir. Büyük Meclis, Bursa âbidelerine sarfedilmek üzere iki milyonluk bir tahsisat da verse biz bunu sarfetmek imkânına malik değiliz. Bu sebeplerle geçen sene 69 bin liralık bir tahsisat sarfedilemiştir. Bu sene de verilen tahsisatı teknik imkânlar nispetinde sarfetmek suretiyle bu âbidatın tamir ve ihyasına çalışılacaktır.

REİS — Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar; Sayın Vekil, çok hassas bir noktaya temas ettiler ve ağızlarından bir şey kaçırdılar. Benim dâvamı bu suretle hallettiler. Buyurdular ki, (Meclis 500 bin lira verse dahi yine bu tesisatı yapamayız.) Ben de bunu iddia ettim, benim de derdim budur. Meclis, 500 bin lira tahsisat vermiş, kalorifer veya tulumba tesisatı için. Bunu, (Şu Topkapı Sarayına vereyim) diye düşünmüş, aklına 500 bin lira vermek gelmiş de sırf ilhamına tâbi olarak mı, vermiş? Hayır. Bu vekâletin bir heyeti fenniyesi vardır. Bu 500 bin, onun gösterdiği lüzum ve rapor üzerinde konmuş bir tahsisat rakamıdır. Ama vekilin dediği doğrudur. Biz, 500 bin değil, 5 milyon versek, en salâhiyetli mütehassıslar rapor verse nafile. Binaenaleyh, vekâlet mütehassıslarının verdiği rapor üzerine tesisat yapılması için kararlaştırılmıştır. Ama yaptıramazsınız, ama geçen sene burada bir şeyler oldu, Sayın Vekil Tevfik İleri, o zamanki Eski Eserler Umum Müdürlüğünün bütçe müzakerelerinde gösterdiği gaflet dolayısiyle kendilerini bir haşladı, ondan sonra işler değişti, arkadaşlar. Misal bir değil. Arkadaşımız Sadettin Karacabey de aynı şeyi söyledi. Türbelerin tamiri için 250 bin lirayı orası istemiş de sarfedcmemişse kabahat kimdedir? İşte benim asıl derdim budur.

CİHAD BABAN (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, Sayın Vekil, klimatizasyon tesisatına mütehassısların lüzum görmediklerini ifade buyurdular. Ben, müze mütehassısı değilim. Fakat böyle bir mütehassıs raporunun mevcut olabileceğini de aklım almıyor. Eğer varsa lûtfedip çıkartsınlar hangi mütehassıs bu müzede klimatizasyon tesisatına lüzum yok demiş, bunu öğrenelim?

Bursa âbideleri için 250 bin liralık naçiz ve zavallı bir tahsisatı, sarfedemiyecek olan bir dairenin hakikaten ben de mevcudiyetinden şüphe ediyorum.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Mütehassıslar, odun sobası mı yansın demişler?..

REİS — Müsaade buyurun Burhanettin Bey, söylediniz.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Bir ufak şeyi de buradan söyleyiverdim.

REİS — Efendim, bu fasla 250 bin lira eklenmesine dair olan Sadettin Karacabey ve arkadaşlarının takririnin dikkate alınıp alınmamasını reyinize arz edeceğim.

CİHAD BABAN (İzmir) — Sarfedecekler mi bakalım?

REİS — Müsaade buyurun... Takriri reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir. Fasıl takrirle birlikte encümene verilmiştir.

Vekili icbar edecek değiliz ya Cihad Bey!..

Fasıllara devam ediyoruz.

F.		Lira
417	Yüksek okulların umumi masrafları	971 000
418	Lise, ortaokul, imam - hatip okulları umumi masrafları	998 000

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Arkadaşlar, kısaca İmam - Hatip mekteplerinin durumuna temas edeceğim. Bugün 15 tane İmam - Hatip Mektebi açılmıştır ve İlâhiyat Fakültesinden tedris heyeti yetiştikçe Hükümet, bunların sayılarını daha da artıracaktır. Dünkü vaziyete nazaran bu, bir hamledir, bir merhaledir Fakat asla Muhterem Vekilin buyurdukları gibi ihtiyaca cevap verecek mahiyet ve keyfiyette değildir Bugün bir din müessesesini, kul ile Allah arasındaki münasebetlerini tanzim edecek basit bir müessese olarak telâkki etmekten artık uzak bulunuyoruz, arkadaşlar.

Din, bugün dünyanın, bütün dünyanın, mustarip beşerin eteklerine sarıldığı halâskâr çare olarak, son istinatgâh olarak tanıdığı bir müessesedir, lâyık olduğu mertebeye isal edilmesi lâzım gelmektedir.

Bugün elimizdeki İmam - Hatip mekteplerinin, ihtiyacı karşılıyacak müesseseler olduğunu iddia etmek, bilmem ki, ne derece doğru olur.

Gittik, gördük, talebeyi topluyorlar, akşam olunca çıkıyorlar, dağarcığından çıkardığı bulgurunu, tarhanasını pişiriyor, oturuyor, bağdaş kuruyor aşını ekmeğini yiyor ve nihayet dersini yapıyor.

Bu hususu, geçende Bütçe Komisyonunda da arz etmiştim. Cebeci'den geçerken bir kadına rasladım. Oğlum; İmam - Hatip mektebi nerededir dedi. Elinde bir tabak, kâğıt içinde, kâğıda sızan yağından, tahin helvası olması muhtemel, bir çıkın. Ne yapacaksın, diye sordum, İmam - Hatip mektebindeki çocuklara götürüyorum, dedi. Götürüp götürmediğini, onların da kabul edip etmediğini bilmiyorum. Fakat kabul ettilerse mazurdurlar.

Arkadaşlar, bugün açtık, işletiyoruz, okutuyoruz dediğimiz müesseselerde yemek olarak, Kızılayın 24 saatte bir verdiği tek öğün yemek vardır. Sıralar sıkışık, dersaneler daracık, katiyen sıhhi şartları haiz değil. Bir bunu ele alın, bir de Heybeliada,daki Rühban Mektebini, gezin. İkisini yanyana koyun, mukayese edin. Mükemmeliyet derecesine isal ettik dediğimiz din müesseselerimiz, bunlar mı arkadaşlar?. Ben şahsan bunları her türlü asri malûmatla mücehhez, en az bir ecnebi lisana vakıf, her türlü iskolâstik zihniyetten, taassup zihniyetinden, hurafeden uzak, asri mânada din adamı yetiştirmeye elverişli bir din koleji müessesesi halinde olmasını istiyorum. ve Hükümetimden, iktidarımızdan bunu bekliyorum. Ya bunu böyle yaparız, yahut terkederiz. İkisi arası olmaz arkadaşlar.

REİS — 418 nci faslı oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
419	Yüksek Ticaret ve Teknik okulları ile diğer meslek okullarının umumi masrafları	6 685 122

REİS — Buyurun komisyon sözcüsü.

BÜTÇE ENCÜMENİ NAMINA ÖMER FARUK SANAÇ (Elâzığ) — Efendim, bütçenin komisyondan çıkışından sonra Avrupa'da toplanacak olan Milletlerarası Teknik Konferansa iştirak etmeleri için teknik okul profesörlerine bir davet vâkı olmuştur. Bu itibarla oraya iştirak edebilmeleri için bu fasıldan 20 bin liranın tenzili ile 453 ncü fasla ilâvesini Bütçe Komisyonumuz muvafık görmüştür, bu tashih ile faslın reye arzını rica ediyoruz.

REİS — Faslı tashih edilmiş şekilde tekrar okutuyorum.

F.		Lira
419	Yüksek Ticaret ve Teknik okulları ile diğer meslek okullarının umumi masrafları	6 665 122

REİS — Tashih edilmiş şekilde faslı oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
420	İlköğretmen okulları umumi masrafları ve bu okulların mezunu öğretmenler ile ilgili masraflar	13 163 933
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
421	Kütüphaneler masrafları	379 000

REİS — Buyurunuz.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Arkadaşlar; şimdiye kadar hep tenkid ettim. Acı acı konuştum. Benim de içim acı ile doldu. Müsaade edin de biraz yüreğimi ferahlatayım.

Millî kütüphanelerimiz, yalnız mensup olduğu Maarif Vekâletinin değil, Türk milletinin iftihar edeceği müesseselerdir. Senelerden beri mesaisini takibederim. Kütüphane kütüphane dolaşırım. Her gezişimde, her uğrayışımda yüreğim hazla, ferahla, gururla dolar. Bir daha görülüyor ki müessesenin başında çalışan insanların o mesleke olan bağlılıklarının büyük dahlü tesiri vardır.

Arkadaşlar; bu müessese, bir taşla iki kuş vurma tâbiri vardır, beş kuş vuruyor belki. Bir kere harabiye yüz tutan eski eserlerimizi, meselâ, alınız Bayezit Kütüphanesi, mükemmel bir hale ifrağ edilmiştir. Baykuşlara, yarasalara yuva olan o ecdat yadigârı bugün restore edilmiş, modern bir bina haline getirilmiştir, mimarisine ve tarihî kıymetine halel gelmeden. Hani o güzel revakları, ortasında mermer havuzu, ondan sonra gelip tüneklerinde güvercinlerin tedirgin olmaması için onların yuvalalarına dahi dokunulmaksızın, muhafaza edilmiştir.

Fâtih Kütüphanesine gidiyorsunuz arkadaşlar, 16 ncı asırda bir Türk müessesine, bir Türk evine giriyorum zannediyorsunuz. Ortada, o asrın bahçe tezyinatını aynen muhafaza edilmiş görüyorsunuz, bir nar ağacı vardır, sökmemiş, ona, ayrı bir güzellik ve hususiyet veriyor, yeniden takılan parmaklıklar, yeniden konan camekânları, hepsi millî stilimizin, millî zevkimizin inceliğine uyularak en ufak teferruata kadar hesaplanıp düşünülerek yapılmış, güzel eserlerdir. Bir hanım görüyorsunuz, camları siliyor. Bir hizmetçidir dersiniz. Kütüphane Müdürü diyor ki, asistan, falan hanım. Şaşırıp kalıyorsunuz. Evet, insan bu müessesede çalışan insanların ne feragatle ve ruhla çalıştığını gördükçe hayret ediyor. Niçin, diyorsunuz, bu vazifeyi görüyor? Personel yoktur, hademe başka bir işe gitmiştir. İşte bu müessese Genel Müdüründen dümen neferine kadar aynı feragatle, anlayışla çalışmaktadır.

Burada bir millî kütüphane vardır. Bütçe Encümeninde de arz ettim. Bir metin istiyorsunuz, geliyor diyor ki, şu sayfayı mı istiyorsunuz? Bir dakika geçiyor, bir kahve içinceye kadar bir de bakıyorsunuz, istediğiniz yaprağın fotokopisi geliyor arkadaşlar. Süleymaniye Kütüphanesi, bugün Sinan'ın ruhunu şad edecek bir seviyeye erişmiştir. Burası da restore edilmiştir. Etrafını kaplıyan pis molozları temizlenmiş. Yep yeni, gıcır, gıcır hale gelmiştir. Avrupa'daki, Amerika'daki emsalleri seviyesine eriştirilmiştir. Lime lime olmuş, eskimiş, ele alındıkça dağılan kitapların mikrofotoları alınıyor. O kitabı okumak isterseniz sahife sahife yaprak yaprak, kelime kelime karşımızdaki ekranda, koltuğunuzda rahatça otururak okuyorsunuz. Bu müesseseler, hamle yapmak istiyorlar. Aldıkları tahsisat kâfi değildir arkadaşlar. Bütçe Komisyonunda bir hamle yaptım, tahsisatını 500 bin liraya çıkarın, dedim. Sayın senatörler iltifat etmedi. (Denk bütçe var, veremeyiz.) dediler. Meclisin bugün mühim miktarlarda paraları ibzal edeceğini evvelden tahmin etmiş olsaydım ben de elli imzalı bir teklifle gelirdim. Bu müessesenin bu ödeneğinin 500 bin liraya çıkarılması için sizden ricada bulunurdum. Hiç şüphe etmiyorum, bu teklifimi, kabul ederdiniz. Olmadı, yetiştiremedim. Arkadaşlarımız fedakâr ve feragatlidir. Tecrübeli âşık vaitlere kanmaz. Ama beklemekten de usanmaz arkadaşlar. (Alkışlar)

REİS — Arif Nihat Asya buyurun.

ARİF NİHAT ASYA (Seyhan) — Bibliografya isimli bir mecmua çıkardı. Türkiye'de

neşriyatı toplu olarak bildirirdi. Bâzan neşriyat biriktikçe çıkardı. Fakat her halde aksaya, aksaya da olsa, çıkardı. Şimdi bu mecmua, berhayat mıdır, değil midir? Bunu öğrenmek istiyorum.

MAARİF VEKİLİ RIFKI SALİM BURÇAK (Erzurum) — Millî Kütüphane tarafından çıkarılıyor.

REİS — Faslı oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
422	Güzel sanatlar Akademisi umumi masrafrarı REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	250 000
423	Riyaseti Cumhur Filârmonik Orkestrası umumi masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	20 000
424	İstanbul Kandilli Rasathanesi umumi masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	60 000
425	Ecnebi memleketlere gönderilecek öğrencilerin her çeşit masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	456 500
426	Sağır, Dilsiz ve Körler Okulu umumi masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	178 250
427	Korunmaya muhtaç çocuklar umumi masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1 450 000
428	Kamp masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	10 000
450	Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	521 135
451	Yayın masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	452 620
452	4489 sayılı Kanuna göre staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yollukları ile başka her çeşit masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	130 000
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	400 000

REİS — Demin Komisyon raportörü, 419 ncu fasıldan 20 bin lira eksiltilmesini istemişti. Oradan tenzil edilen bu meblâğ buraya yani 453 ncü faslın 20 nci maddesine ilâve edilmiştir.

Faslı bu ilâvesiyle 420 000 lira oluyor, bu şeklinde faslı kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
455	Prevantoryum ve sanatoryum umumi masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	390 000
458	Fuar ve sergi masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	15 200
476	Kurs masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	1 355 700
477	Millî bayramlarda ve resmî günlerde törenlere katılacak sporcuların ve izcilerin her çeşit masrafları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	10 000
501	Geçen yıl borçları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	33 000
502	Eski yıl borçları REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	190 000
504	5434 sayılı Kanunun geçici 8 nci maddesi gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	700 000
601	Devletin üzerine aldığı masraflar REİS — Kabul edenler... Etmi-	761 200

F.		Lira
	yenler... Kabul edilmiştir.	
602	Üniversite ve yüksek okullar muhtaç öğrencilere ilâç, te davi ve para yardımları	100 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
605	Prevantoryum ve sanatoryum pansiyonuna yardım	60 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
608	Türk dili ve kültür dersleri öğretmenlerinin maaşları için özel okullara yardım	516 400
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
609	Memleket içi ve dışı bilim, öğretim ve meslek kurumlar ile gençlik teşekküllerine yapılacak yardımlar	50 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
611	Devlet Tiyatrosuna yardım	1 650 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
612	Unesco Türkiye Millî Komisyonuna yardım	50 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
613	5830 sayılı Kanunla Hazineye intikal etmiş olan binalardan halk eğitim merkezi olarak çeşitli kültür hizmetlerinde kullanılacak olanların her türlü masraflarını karşılamak maksadiyle vilâyet ve kazalara yardım	100 000

FİKRET BAŞARAN (Denizli) — Aziz arkadaşlar, Hükümetimizin ve Maarif Vekâletimizin halk dernekleriyle okuma odaları faaliyetine verdiği ehemmiyeti, hepimiz bilmekteyiz. Bunu takdirle karşılamaktayız. 613 ncü fasla giren 100 bin liranın nereye sarfedileceğini gösteren bu tahsisin nev'inde şöyle denilmektedir :

«Çeşitli kültür hizmetlerinde kullanılacak olanların her türlü masrafları karşılığı...»

Arkadaşlar, buraya halk dernekleriyle okuma odalarının da ilâve edilmesini bendeniz lüzumlu, hattâ zaruri görmekteyim. Maarif Vekâleti, zaten bunlara ait geçici yönetmelikler hazırlamış ve lâzımgelen tebligatta da bulunmuştur. Binaenaleyh bu hususta bir önerge takdim ediyorum. Kabulünü ve bunun çeşitli kültür hizmetlerinde kullanılacak olanlarla halk dersaneleri ve okuma odalarının her türlü masrafları şeklinde tashihini ve bu kaydın ilâvesini rica ederim. Esasen Vekâletle mutabıkız. Komisyonun da buna muvafakat edeceğini tahmin ederim.

KOMİSYON ADINA ÖMER FARUK SANAÇ (Elâzığ) — İştirak ediyoruz.

Sayın Reisliğe

Şifahen arz ve izah eylediğim veçhile 613 ncü faslın «tahsisatın nev'i» kısmında çeşitli kültür hizmetlerinde kullanılacak olanların her türlü masrafları kaydının (Çeşitli kültür hizmetlerinde kullanılacak olanlarla halk dersanelerinin ve okuma odalarının her türlü masraflarını karşılamak maksadiyle vilâyet ve kazalara yardım) şeklinde tadil ve tashihini arz ve teklif eylerim.

Denizli Mebusu
Fikret Başaran

REİS — Komisyon iştirak etmektedir. Takrini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

REİS — Faslı bu şekilde okutuyorum:

F.		Lira
613	5830 sayılı Kanunla Hazineye intikal etmiş olan binalardan halk eğitim merkezi olarak çeşitli kültür hizmetlerinde kullanılacak olanlarla halk dershanelerinin ve okuma odalarının her türlü masraflarını karşılamak maksadiyle vilâyet ve kazalara yardım	100 000

REİS — Reyinize arz ediyorum. Bu şekilde kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Değişiklik E cetvelindeki formüle yerleştirilmiştir.

F.		Lira
701	Yapı onarım ve küçük yapılar	910 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

F.		Lira
711	Lise ve ortaokulların dershane, yatakhane, mutfak ve hastanelere ilişkin her türlü gereçlerinin döşeme, demirbaş, ders aletlerinin onarımı	50 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
731	İstimlâk ve satınalma masrafları	200 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
742	5210 sayılı Kanuna göre yapılan köy okulları ile öğretmen ve sağlık memurları evleri yapımı için para ve aynî yardımı	15 000 000
	REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
743	Vilâyet ve kaza merkezlerinde halk tarafından yaptırılan okul binaları için müteşebbis derneklere yardım	2 100 000

REİS — Bu fasıl hakkında bir takrir vardır, okutuyorum :

T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

Millî Eğitim Vekâleti Bütçesinin 743 ncü faslının 20 numaralı maddesinde mevzu 400 000 liralık tahsisat pek azdır. Varlıkları pek mahdut olan hususi muhasebelerin, ne eskileri ve ne de yenileri yaptırmadıkları bir vâkidir. Bu sebeple her yerde dernekler teşekkül etmiş ve etmektedir. Bu derneklere yapılacak yardımın fazlalaştırılabilmesi için bu tahsisatın hiç olmazsa bir milyon liraya çıkarılması çok uygun olur. Keyfiyetin Yüksek Meclisin tasviplerine sunulmasını arz ve istirham eyleriz.

24.II.1954

Edirne
M. Enginun
Çorum
H. Yemeniciler
Erzurum
S. Erduman
Konya
S. Salim Burçak
Balıkesir
A. Asena
Tekirdağ
Z. Erataman

Çorum
A. Başıbüyük
Çorum
H. Â. Vural
İsparta
R. Turgut
Balıkesir
M. İştın
Giresun
D. Köymen
Rize
K. Balta

Afyon Karahisar
S. Torfilli
Rize
O. Kavrakoğlu
Tokad
M. Ünal
Afyon Karahisar
K. Özçoban
Rize
A. Morgil
Amasya
H. Koray
İstanbul
A. Moshos
Aydın
A. Baki Ökdem
Çoruh
M. Bumin
Balıkesir
A. F. İşeri
Çorum
S. Özer
Maraş
A. Bozdağ
Çorum
S. Gürses
Trabzon
M. R. Tarakçıoğlu
Kastamonu
Okunamadı
Manisa
N. Körez
İzmir
S. Giz
Manisa
M. Tümay
Samsun
Ş. Uluçay
Kocaeli
H. Türkand
Ankara
Ö. Bilen

Rize
M. F. Mete
Seyhan
A. N. Asya
Afyon Karahisar
A. Tan
Erzurum
R. Topcuoğlu
Seyhan
S. Serçe
Amasya
K. Eren
İstanbul
A. V. Bayar
Burdur
M. Özbey
Zonguldak
C. Kıpçak
Sivas
H. Yüksel
Maraş
M. Özsoy
Konya
Okunamadı
Muğla
Y. Başer
Kars
T. Taşkıran
Trabzon
M. Goloğlu
Manisa
S. Mıhçıoğlu
Kocaeli
Y. Kişioğlu
Samsun
H. Alişan
Kastamonu
M. Â. Mühto
Kayseri
Y. Z. Turgut

BÜTÇE ENCÜMENİ NAMINA ÖMER FARUK SANAÇ (Elâzığ) — Efendim, malûmu âliniz bütçe denkliği prensibi muvacehesinde bu takrire komisyonumuzun iltihakına imkân yoktur. Takdir Yüksek Heyetindir.

REİS — 743 ncü faslın 20 nci maddesindeki 400 bin liranın bir milyon liraya çıkarılması

mahiyetindeki bu takriri reyinize arz edeceğim, dikkate alınmasını kabul edenler... Etmiyenler... Dikkate alınması kabul edilmiştir.

Bir takrir daha var, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

İmam-Hatip okulları inşası için yurdun muhtelif yerlerinde kurulan müteşebbis derneklerce faaliyete geçilmiş ve maksadımız husulü için mühim miktarda yardımlar sağlanmış ve vatandaşların hamiyet hislerine müracaat olunmuştur.

Açılmasına karar verilen 15 okuldan halen 7 si faaliyette olup bunlar çok gayrimüsait ve gayrisıhhi şartlar altında tedrisata devam mecburiyetinde bulunmaktadırlar. İnşasına tevessül olunan mekteplerin bu yaz mevsiminde ikmal ve intacı için müteşebbis derneklere birer miktar yardımda bulunabilmek için Millî Eğitim Vekâleti Bütçesinin 743 ncü faslının 30 ncu maddesine 300 bin lira daha ilâvesi suretiyle tahsisatın 500 bin liraya iblâğını saygılarımızla arz ve teklif eyleriz. 12.II.1954

Afyon Karahisar
B. Oynağanlı
Burdur
M. Özbey

Afyon Karahisar
S. Kerman
Yozgad
F. Erbaş

Samsun
T. İleri
Niğde
F. Köşkeroğlu
Aydın
L. Ülkümen
Niğde
S. Dellâloğlu
Balıkesir
A. F. İşeri
Seyhan
S. Serçe
Niğde
A. Doğanay
Zonguldak
R. Sivişoğlu
Mardin
A. Kalav

Tunceli
H. R. Kulu
Bursa
S. Karacabey

Kastamonu
S. Kantarel
Ankara
Ö. Bilen

Afyon Karahisar
G. Yiğitbaşı
Siird
C. Yardım
Siird
Ş. Türkdoğan
Elâzığ
S. Ergene
Niğde
H. Arıbaş
Burdur
M. Erkazancı
Elâzığ
A. Demirtaş
Bitlis
N. Barut
Niğde
H. N. Yurdakul

Gümüşane
A. K. Varınca
Yozgad
N. Ünal Alcılı
Tokad
A. Gürkan
Seyhan
T. Coşkun
Samsun
Ş. Uluçay
Erzurum
S. Erduman
Manisa

Zonguldak
A. Yurdabayrak
Rize
A. Morgil
Bilecik
İ. Aşkın
İstanbul
A. Moshos
Urfa
N. Açanal
Samsun
M. Özkefeli
Kocaeli

Kütahya
R. Koçak
İsparta
R. Turgut
Kütahya
B. Besin
Kayseri
İ. Kirazoğlu
Niğde
F. Ecer
Ağrı
H. Öztürk
Gazianteb
S. Kuranel
Çoruh
Z. Oral
Maraş
A. Bozdağ
Muş
Hamdi Dayı
Tokad
M. Önal
Urfa
R. K. Timuroğlu
Samsun
T. İleri
Bolu
V. Yöntem
Kocaeli
H. Türkand
Çorum
H. Yemeniciler
Diyarbakır
M. R. Bucak
Trabzon
M. R. Tarakçıoğlu

Kütahya
A. Kavuncu
Samsun
H. Alişan
Kastamonu
M. Â. Mühto
Kayseri
A. R. Kılıçkale
Kayseri
E. Develioğlu
Van
İ. Akın
Yozgad
F. Nizamoğlu
Maraş
A. Kadoğlu
Maraş
R. Öksüz
Zonguldak
S. Başol
İsparta
S. Bilgiç
Kayseri
M. Özdemir
Tokad
F. Çubuk
Tokad
S. Atanç
İsparta
K. Demiralay
Ankara
C. Soydan
İsparta
T. Tola
Trabzon
S. E. Alperen

Seyhan — Kocaeli
Z. Akçalı — S. Kalemcioğlu
Çorum
Ş. Gürses

REİS — Okunan takririn dikkate alınıp alınmamasını reyinize arz ediyorum. Dikkate alınmasını kabul edenler... Kabul etmiyenler... Dikkate alınması kabul edilmiştir.

Dikkate alınan her iki takrirle birlikte 743 ncü faslı komisyona veriyoruz.

F.		Lira
751	Lise ve ortaokullar için satınalınacak her çeşit dershane, yatakhane, mutfak ve hastane gereçleri döşeme, demirbaş, ders aletleri masrafları	600 000

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

F.		Lira
761	Yeni tesisler	7 760 000

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

771	2133 sayılı Kanunla kurulan Devlet kitapları döner sermayesi zararı karşılığı	50 000

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

772	Doğu Üniversitesinin kuruluşu hakkında yapılacak her türlü masraflar	1 000 000

REİS — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Yarın sabah saat 10 da toplanmak üzere celseyi kapatıyorum.

Kapanış saati : 21,30

TASHİH CETVELİ

Bu inikat zabıt ceridesinin sonuna bağlı matbualarda aşağıdaki tashihler yapılacaktır :

S. Sayısı	Sayfa	Sütun	Satır	Yanlış			Doğru		
				Tıp Fakültesi					
				G.	Aded	Ücret	G.	Aded	Ücret
76	27	1	12	Hademe	12	100	Hademe	6	100
				Klinik ve enstitü hizmetlileri					
76	27	2	2	Lâborant şefi			Lâboratuvar şefi		
76	27	2	3	»			Lâborant		
72	48	1	32		46			47	
72	49	1	24		64			87	
72	49	2	30		91			103	
72	50	2	7		34			38	
72	50	2	7		43			47	
				B Öğretim yardımcıları			B Öğretim yardımcıları		
				D.	Aded	Maaş	D.	Aded	Maaş
				7 Asistan	4	60	7 Asistan	3	60
				8 Asistan	4	50	8 Asistan	3	50
				9 Asistan	8	40	9 Asistan	8	40
							10 Asistan	14	35
					16			28	
72	23	—	24	memleket için			memleket içi		

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Kanuna verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı	:	487
Rey verenler	:	260
Kabul edenler	:	260
Reddedenler	:	
Müstenkifler	:	
Reye katılmıyanlar	:	206
Açık mebusluklar	:	21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
Abdullah Güler
Süleyman Kerman
Bekir Oynaganlı
Kemal Özçoban
Ali İhsan Sâbis
Avni Tan
Salih Torfilli
Ahmed Veziroğlu
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI
Celâl Yardımcı

AMASYA
Kemal Eren

ANKARA
Sadri Maksudi Arsal
Muhlis Bayramoğlu
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki çiçekdağ
Ramiz Eren
Osman Talât İltekin
Hâmid Şevket İnce
Fuad Seyhun
Cevdet Soydan

ANTALYA
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN
Nail Geveci
Şevki Hasırcı
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Lûtfi Ülkümen

BALIKESİR
Salâhattin Baskan
Muzaffer Emiroğlu
Müfit Erkuyumcu
Mücteba Iştın
Ahmet Kocabıyıkoğlu
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL
Feridun Fikri Düşünsel

BİTLİS
Salâhattin İnan

BOLU
Zuhuri Danışman
Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez

BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Erkazancı
Mehmet Özbey

BURSA
Selim Ragıp Emeç
Agâh Erozan
Selim Herkmen
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Necdet Yılmaz
Ali Canib Yöntem

ÇANAKKALE
Kenan Akmanlar
Bedi Enüstün
Emin Kalafat
İhsan Karasioğlu
Nusret Kirişcioğlu
Ömer Mart

ÇANKIRI
Kenan Çığman

ÇORUH
Mecit Bumin
Mesud Güney
Ali Rıza Sağlar

ÇORUM
Sedat Baran
Şevki Gürses
Baha Koldaş
Hüseyin Ortakcıoğlu
Saip Özer
Hasan Ali Vural
Hakkı Yemeniciler

DENİZLİ
Baha Akşit
Fikret Başaran
Eyüp Şahin
Refet Tavaslıoğlu

DİYARBAKIR
Kâmil Tayşı

EDİRNE
Arif Altınalmaz
Rükneddin Nasuhioğlu

ELÂZIĞ
Suphi Ergene
Mehmet Şevki Yazman
Hâmit Ali Yöney

ERZİNCAN
Şemsettin Günaltay
Nahid Pekcan

ERZURUM
Rıfkı Salim Burçak
Sabri Erduman
Enver Karan
Emrullah Nutku
Rıza Topçuoğlu

ESKİŞEHİR
Muhtar Başkurt
Ali Fuad Cebesoy
Hasan Polatkan
Kemal Zeytinollu

GAZİANTEB
Galip Kınoğlu
Ali Ocak

GİRESUN
Hamdi Bozbağ
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Doğan Köymen

GÜMÜŞANE
Cevdet Baybura
Vasfi Mahir Kocatürk
Halis Tokdemir
Ahmet Kemal Varınca
Kemal Yörükoğlu
Halit Zarbun

HATAY
Hasan Reşit Tankut
Cavit Yurtman

İÇEL
Aziz Köksal
Celâl Ramazanoğlu

İSPARTA
İrfan Aksu
Reşit Turgut

İSTANBUL
Salamon Adato
İhsan Altınel
Andre Vahram Bayar
Fuad Hulûsi Demirelli
Bedri Nedim Göknil
Fuad Köprülü

Adnan Menderes
Ahilya Moshos
Seyfi Oran
Mükerrem Sarol
Fahrettin Sayımer
Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi
Sani Yaver

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Cihad Baban
Behzat Bilgin
Sadık Giz
Tarık Gürerk
Necdet İncekara
Halil Özyörük
Abidin Tekön
Cemal Tunca
Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş
Abbas Çetin
Veyis Koçulu
Esat Oktay
Tezer Taşkıran
Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU

Sait Kantarel
Fahri Keçecioğlu
Muzaffer Âli Mühto
Rifat Taşkın
Ziya Termen
Hamdi Türe

KAYSERİ

İsmail Berkok
Mehmet Özdemir
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mahmut Erbil
Fikret Filiz
Faik Üstün

KIRŞEHİR

Elvan Kaman

KOCAELİ

Ekrem Alican
Salih Kalemcioğlu
Mümtaz Kavalcıoğlu
Saim Önhon
Lûtfi Tokoğlu
Hüsnü Türkand
Mehmet Yılmaz

KONYA

Abdürrahman Fahri Ağaoğlu
Hidayet Aydıner
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Murad Âli Ülgen
Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Mecdet Alkin
Asım Gündüz
Ahmet Kavuncu
Remzi Koçak
Süleyman Süruri Nasuhoğlu
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Hüseyin Doğan
Hikmet Fırat
Mehmet Kartal
Mehmet Kulu
Nuri Ocakcıoğlu
Abdülkadir Özbay
Lûtfi Sayman

MANİSA

Şemi Ergin
Faruk İlker
Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
Muzaffer Kurbanoğlu
Nafiz Körez
Sudi Mıhçıoğlu
Hamdullah Suphi Tanrıöver
Muhlis Tümay

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Nedim Ökmen
Mazhar Özsoy

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran
Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Yavuz Başer
Cemal Hünal
Zeyyat Mandalinci
Nadir Nadi
Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ

Hamdi Dayı

NİĞDE

Hâdi Arıbaş
Süreyya Dellaloğlu
Asım Doğanay
Fahri Köşkeroğlu
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe

RİZE

İzzet Akçal
Kemal Balta
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Naci Berkman
Tevfik İleri
Firuz Kesim
Şükrü Uluçay
Hasan Fehmi Ustaoğlu
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zeki Akçalı
Arif Nihat Asya
Sedat Barı
Tevfik Coşkun
Mahmut Kibaroğlu
Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu

SİİRD

Baki Erden
Mehmet Daim Süalp
Şefik Türkdoğan
Cemil Yardım

SİNOB

Muhtar Acar

SİVAS

Nâzım Ağacıkoğlu
Halil İmre
Sedat Zeki Örs
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman

TOKAD

Sıtkı Atanç
Zihni Betil
Fevzi Çubuk
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Halûk Ökeren
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen
Hamdi Orhon
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Hasan Remzi Kulu

URFA

Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Hasan Oral
Celâl Öncel

VAN

İzzet Akın
Kâzım Özalp

YOZGAD

Faik Erbaş
Yusuf Karslıoğlu
Fuat Nizamoğlu
Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Fehmi Açıksöz
Hüseyin Balık
Ali Rıza İncealemdaroğlu
Cemal Kıpcak

[Reye katılmıyanlar]

AĞRI
Kasım Küfrevi
Halis Öztürk

AMASYA
Hâmit Koray
İsmet Olgaç

ANKARA
Salâhattin Benli
Ömer Bilen
Dağıstan Binerbay
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik (İ.)
Abdullah Gedikoğlu
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfî Öz

ANTALYA
Fatin Dalaman
Nazifi Şerif Nabel
Akif Sarıoğlu
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş

AYDIN
Namık Gedik
Cevat Ülkü

BALIKESİR
Vacid Asena
Esat Budakoğlu
Enver Güreli
Ali Fahri İşeri
Arif Kalıpsızoğlu
Yahya Pelvan
Muharrem Tuncay

BİLECİK
İsmail Aşkın
Keşşaf Mehmet Kurkut

BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİTLİS
Nusrettin Barut

BOLU
Fahri Belen
Mithat Dayıoğlu
Kâmil Kozak
Vahit Yöntem

BURSA
Raif Aybar
Mithat San
Halûk Şaman
Kenan Yılmaz (Vekil)

ÇANAKKALE
Süreyya Endik (İ.)
Nihat İyriboz

ÇANKIRI
Kâzım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Boynuk
Celâl Otman

ÇORUH
Abbas Gigin
Zihni Ural

ÇORUM
Ahmet Başıbüyük

DENİZLİ
Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil

DİYARBAKIR
Ferit Alpiskender
Yusuf Azizoğlu
M. Remzi Bucak
Mustafa Ekinci
Nâzım Önen

EDİRNE
Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Osma

ELÂZIĞ
Abdullah Demirtaş
Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN
Cemal Gönenç (İ.)
Sabit Sağıroğlu
Ziya Soylu

ERZURUM
Saîd Başak
Fehmi Çobanoğlu
Bahadır Dülger
Memiş Yazıcı
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR
Ekrem Baysal
Abidin Potuoğlu

GAZİANTEB
Ekrem Cenani
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN
Ali Naci Duyduk
Arif Hikmet Pamukoğlu
Mazhar Şener
Adnan Tüfekcioğlu

HAKKÂRİ
Selim Seven

HATAY
Abdullah Cilli
Abdürrahman Melek
Celâl Sait Siren
Tayfur Sökmen (İ.)

İÇEL
Halil Atalay
Hüseyin Fırat
Salih İnankur
Refik Koraltan (Reis)
Şahap Tol

İSPARTA
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL
Enver Adakan
Ahmet Hamdi Başar
Celâl Bayar (Reisicumhur)
Nihad Reşad Belger
Mithat Benker
Faruk Nafiz Çamlıbel
Hâdi Hüsman
Salih Fuad Keçeci
Mithat Sözer
Füruzan Tekil
Nazlı Tlabar
Hüsnü Yaman
Senihi Yürüten

İZMİR
Halide Edip Adıvar
Avni Başman
Muhiddin Erener
Osman Kapani
Vasfi Menteş
Zühtü Hilmi Velibeşe

KARS
Lâtif Aküzüm
Sırrı Atalay
Mehmet Bahadır
Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU
Şükrü Kerimzade
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ
Fikri Apaydın (Reis V.)
Emin Develioğlu
Kâmil Gündeş
Ali Rıza Kılıçkale
İbrahim Kirazoğlu

KIRKLARELİ
Sıtkı Pekkip (İ.)

KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
Halil Sezai Erkut
Rifat Özdeş

KOCAELİ
Ziya Atığ
Hamdi Başak
Yeredoğ Kişioğlu
Ethem Vassaf

KONYA
Rifat Alabay
Kemal Ataman
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Ali Rıza Ercan
Saffet Gürol (İ.)
Muammer Obuz

KÜTAHYA
Yusuf Aysal
Besim Besin
Hakkı Gedik
Ahmet İhsan Gürsoy

MALATYA
Esat Doğan
Mehmet Sadık Eti
İsmet İnönü

MANİSA
Samet Ağaoğlu
Refik Şevket İnce (İ.)
Adnan Karaosmanoğlu

MARAŞ
Salâhattin Hüdayioğlu

Ahmet Kadoğlu
Remzi Öksüz

MARDİN

Abdürrahman Bayar
Rıza Erten
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Nuri Özsan
Ferit Kılıçlar

NİĞDE

Ferit Ecer
Hüseyin Ülkü

ORDU

Hüsnü Akyol
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Atıf Topaloğlu

RİZE

Osman Kavrakoğlu

SAMSUN

Haşim Alişan
İsmail Işın
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel

SEYHAN

Remzi Oğuz Arık
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Cezmi Türk

SİNOB

Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan

SİVAS

Ercüment Damalı
İbrahim Duygun
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Rifat Öçten
Bahattin Taner

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Hüseyin Bingül
Şevket Mocan

TRABZON

Naci Altuğ
Faik Ahmed Barutçu
Saffet Baştımar
Cemal Reşit Eyüboğlu
Mahmut Goloğlu
Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu
Hasan Saka
Cahid Zamangil

TUNCELİ

Hıdır Aydın

URFA

Necdet Açanal
Reşit Kemal Timuroğlu

VAN

Ferid Melen

YOZGAD

Niyazi Ünal Alcılı
Avni Doğan
Hâşim Tatlıoğlu

ZONGULDAK

Yunus Muammer Alakant
Suat Başol
Abdürrahman Boyacıgiller
Rifat Sivişoğlu
Avni Yurdabayrak

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		—
			21

İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde münakale yapılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı	:	487
Rey verenler	:	245
Kabul edenler	:	245
Reddedenler	:	
Müstenkifler	:	
Reye katılmıyanlar	:	221
Açık mebusluklar	:	21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
Abdullah Güler
Süleyman Kerman
Bekir Oynaganlı
Kemal Özçoban
Ali İhsan Sâbis
Salih Torfilli
Ahmed Veziroğlu
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI
Celâl Yardımcı

AMASYA
Kemal Eren

ANKARA
Sadri Maksudi Arsal
Muhlis Bayramoğlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Ramiz Eren
Osman Talât İltekin
Hâmid Şevket İnce
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfî Öz
Fuad Seyhun
Cevdet Soydan

ANTALYA
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN
Nail Geveci
Şevki Hasırcı
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Lûtfi Ülkümen

BALIKESİR
Salâhattin Baskan
Muzaffer Emiroğlu
Müfit Erkuyumcu
Mücteba Iştın
Ahmet Kocabıyıkoğlu
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL
Feridun Fikri Düşünsel

BİTLİS
Nusrettin Barut
Salâhattin İnan

BOLU
Zuhuri Danışman
Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez

BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey

BURSA
Selim Ragıp Emeç
Agâh Erozan
Selim Herkmen
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
Necdet Yılmaz
Ali Canib Yöntem

ÇANAKKALE
Kenan Akmanlar
Emin Kalafat
Nusret Kirişcioğlu
Ömer Mart

ÇANKIRI
Kenan Çığman

ÇORUH
Mecit Bumin
Mesud Güney
Ali Rıza Sağlar

ÇORUM
Sedat Baran
Şevki Gürses
Baha Koldaş
Hüseyin Ortakcıoğlu
Saip Özer
Hasan Ali Vural
Hakkı Yemenicioğlu

DENİZLİ
Baha Akşit
Fikret Başaran
Eyüp Şahin
Refet Tavaslıoğlu

DİYARBAKIR
Yusuf Azizoğlu
Kâmil Tayşı

EDİRNE
Arif Altınalmaz
Mehmet Enginün

ELÂZIĞ
Suphi Ergene
Mehmet Şevki Yazman
Hâmit Ali Yöney

ERZİNCAN
Şemsettin Günaltay
Nahid Pekcan

ERZURUM
Rıfkı Salım Burçak
Sabri Erduman
Enver Karan
Emrullah Nutku
Rıza Topçuoğlu
Memiş Yazıcı

ESKİŞEHİR
Muhtar Başkurt
Ali Fuad Cebesoy
Hasan Polatkan
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEB
Ali Ocak

GİRESUN
Hamdi Bozbağ
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Doğan Köymen

GÜMÜŞANE
Vasfi Mahir Kocatürk
Halis Tokdemir
Kemal Yörükoğlu
Halit Zarbun

HATAY
Hasan Reşit Tankut
Cavit Yurtman

İÇEL
Aziz Köksal
Celâl Ramazanoğlu

İSPARTA
İrfan Aksu
Reşit Turgut

İSTANBUL
İhsan Altınel
Andre Vahram Bayar
Fuad Hulûsi Demirelli
Bedri Nedim Göknil
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Ahilya Moshos
Seyfi Oran

Mükerrem Sarol
Fahrettin Sayımer
Füruzan Tekil
Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi
Sani Yaver

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Cihad Baban
Behzat Bilgin
Sadık Giz
Tarık Gürerk
Necdet İncekara
Halil Özyörük
Abidin Tekön
Cemal Tunca
Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş
Abbas Çetin
Veyis Koçulu
Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU

Sait Kantarel
Fahri Keçecioğlu
Muzaffer Âli Mühto
Rifat Taşkın
Ziya Termen
Hamdi Türe

KAYSERİ

İsmail Berkok
Mehmet Özdemir
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mahmut Erbil
Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Elvan Kaman

KOCAELİ

Ekrem Alican
Mümtaz Kavalcıoğlu
Saim Önhon
Lûtfi Tokoğlu
Hüsnü Türkand
Mehmet Yılmaz (İ.)

KONYA

Abdürrahman Fahri Ağaoğlu
Hidayet Aydıner
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Himmet Ölçmen
Murad Âli Ülgen
Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Mecdet Alkin
Hakkı Gedik
Asım Gündüz
Remzi Koçak
Süleyman Süruri Nasuhoğlu
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Mehmet Kartal
Mehmet Kulu
Nuri Ocakcıoğlu
Abdülkadir Özbay
Lûtfi Sayman

MANİSA

Şemi Ergin
Faruk İlker
Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
Muzaffer Kurbanoğlu
Nafiz Körez
Sudi Mıhçıoğlu

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Nedim Ökmen

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran
Rıza Erten
Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Yavuz Başer
Nadir Nadi
Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ

Hamdi Dayı

NİĞDE

Hâdi Arıbaş
Süreyya Dellâloğlu
Asım Doğanay
Fahri Köşkeroğlu
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe

RİZE

İzzet Akçal
Kemal Balta
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Naci Berkman
Tevfik İleri
Firuz Kesim
Muhittin Özkefeli
Şükrü Uluçay
Hasan Fehmi Ustaoğlu
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zeki Akçalı
Arif Nihat Asya
Sedat Barı
Tevfik Coşkun
Mahmut Kibaroğlu
Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu

SİİRD

Baki Erden
Mehmet Daim Süalp
Şefik Türkdoğan
Cemil Yardım

SİVAS

Nâzım Ağacıkoğlu
İbrahim Duygun
Halil İmre

TEKİRDAĞ

Zeki Frataman

TOKAD

Sıtkı Atanç
Zihni Betil
Fevzi Çubuk
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Halûk Ökeren
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen
Saffet Baştımar
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Hıdır Aydın
Hasan Remzi Kulu

URFA

Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Hasan Oral
Celâl Öncel

VAN

İzzet Akın
Kâzım Özalp

YOZGAD

Yusuf Karslıoğlu
Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Fehmi Açıksöz
Hüseyin Balık
Ali Rıza İncealemdaroğlu
Cemal Kıpcak

[Reye katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR
Avni Tan

AĞRI
Kasım Küfrevi
Halis Öztürk

AMASYA
Hâmit Kosay
İsmet Olgaç

ANKARA
Salâhattin Benli
Ömer Bilen
Dağıstan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu

ANTALYA
Fatin Dalaman
Nazifi Şerif Nabel
Akif Sarıoğlu
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş

AYDIN
Namık Gedik
Cevat Ülkü

BALIKESİR
Vacid Asena
Esat Budakoğlu
Enver Güreli
Ali Fahri İşeri
Arif Kalıpsızoğlu
Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay

BİLECİK
İsmail Aşkın
Keşşaf Mehmet Kurkut

BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BOLU
Fahri Belen
Mithat Dayıoğlu
Kâmil Kozak
Vahit Yöntem

BURDUR
Mehmet Erkazancı

BURSA
Raif Aybar
Mithat San
Kenan Yılmaz (Vekil)

ÇANAKKALE
Süreyya Endik
Bedi Enüstün
Nihat İyriboz
İhsan Karasioğlu

ÇANKIRI
Kâzım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Boynuk
Celâl Otman

ÇORUH
Abbas Gigin
Zihni Ural

ÇORUM
Ahmet Başıbüyük

DENİZLİ
Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil

DİYARBAKIR
Ferit Alpiskender
M. Remzi Bucak
Mustafa Ekinci
Nâzım Önen

EDİRNE
Cemal Köprülü
Rükneddin Nasuhioğlu
Hasan Osma

ELAZIĞ
Abdullah Demirtaş
Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN
Cemal Gönenç
Sabit Sağıroğlu
Ziya Soylu

ERZURUM
Said Başak
Fehmi Çobanoğlu
Bahadır Dülger
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR
Ekrem Baysal
Abidin Potuoğlu

GAZİANTEB
Ekrem Cenani
Samih İnal
Galip Kınoğlu
Süleyman Kuranel
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN
Ali Naci Duyduk
Arif Hikmet Pamukoğlu
Mazhar Şener
Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE
Cevdet Baybura
Ahmet Kemal Varınca

HAKKÂRİ
Selim Seven

HATAY
Abdullah Cilli
Abdürrahman Melek
Celâl Sait Siren
Tayfur Sökmen

İÇEL
Halil Atalay
Hüseyin Fırat
Salih İnankur
Refik Koraltan (Reis)
Şahap Tol

İSPARTA
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL
Enver Adakan
Salamon Adato
Ahmet Hamdi Başar
Celâl Bayar (Reisicumhur)
Nihad Reşad Belger
Mithat Benker
Faruk Nafiz Çamlıbel
Hâdi Hüsman
Salih Fuad Keçeci
Mithat Sözer
Nazlı Tlabar
Hüsnü Yaman
Senihi Yürüten

İZMİR
Halide Edip Adıvar
Avni Başman
Muhiddin Erener
Osman Kapani
Vasfi Menteş
Zühtü Hilmi Velibeşe

KARS
Lâtif Aküzüm
Sırrı Atalay
Mehmet Bahadır
Esat Oktay
Tezer Taşkıran
Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU
Şükrü Kerimzade
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ
Fikri Apaydın (Reis V.)
Emin Develioğlu
Kâmil Gündeş
Ali Rıza Kılıçkale
İbrahim Kirazoğlu

KIRKLARELİ
Sıtkı Pekkip (İ.)
Faik Üstün

KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
Halil Sezai Erkut
Rifat Özdeş

KOCAELİ
Ziya Atığ
Hamdi Başak
Salih Kalemcioğlu
Yeredoğ Kişioğlu
Ethem Vassaf

KONYA
Rifat Alabay
Kemal Ataman
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Ali Rıza Ercan
Saffet Gürol
Tarık Kozbek
Muammer Obuz

KÜTAHYA
Yusuf Aysal
Besim Besin
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu

MALATYA
Esat Doğan
Hüseyin Doğan

Mehmet Sadık Eti
Hikmet Fırat
İsmet İnönü

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Refik Şevket İnce (İ.)
Adnan Karaosmanoğlu
Hamdullah Suphi Tanrıöver
Muhlis Tümay

MARAŞ

Salâhattin Hüdayioğlu
Ahmet Kadoğlu
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Cemal Hünal
Zeyyat Mandalinci
Nuri Özsan

MUŞ

Ferit Kılıçlar

NİĞDE

Ferit Ecer
Hüseyin Ülkü

ORDU

Hüsnü Akyol
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Atıf Topaloğlu

RİZE

Osman Kavrakoğlu

SAMSUN

Haşim Alişan
İsmail Işın
Ferid Tüzel

SEYHAN

Remzi Oğuz Arık
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Cezmi Türk

SİNOB

Muhtar Acar
Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan

SİVAS

Ercüment Damalı
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Rifat Öçten
Sedat Zeki Örs
Bahattin Taner
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Hüseyin Bingül
Şevket Mocan

TRABZON

Naci Altuğ
Faik Ahmed Barutçu
Cemal Reşit Eyüboğlu
Mahmut Goloğlu
Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Cahid Zamangil

URFA

Necdet Açanal
Reşit Kemal Timuroğlu

VAN

Ferid Melen

YOZGAD

Niyazi Ünal Alcılı
Avni Doğan
Faik Erbaş
Fuat Nizamoğlu
Hâşim Tatlıoğlu

ZONGULDAK

Yunus Muammer Alakant
Suat Başol
Abdürrahman Boyacıgiller
Rifat Sivişoğlu
Avni Yurdabayrak

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		—
			21

Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı	:	487
Rey verenler	:	245
Kabul edenler	:	244
Reddedenler	:	1
Müstenkifler	:	
Reye katılmıyanlar	:	221
Açık mebusluklar	:	21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
Abdullah Güler
Süleyman Kerman
Bekir Oynaganlı
Kemal Özçoban
Ali İhsan Sâbis
Avni Tan
Salih Torfilli
Gazi Yiğitbaşı

AMASYA
Kemal Eren

ANKARA
Sadri Maksudi Arsal
Muhlis Bayramoğlu
Dağıstan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Ramiz Eren
Osman Talât İltekin
Hâmid Şevket İnce
Fuad Seyhun
Cevdet Soydan

ANTALYA
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN
Nail Geveci
Şevki Hasırcı
A. Baki Ökdem
Lûtfi Ülkümen

BALIKESİR
Salâhattin Baskan
Muzaffer Emiroğlu
Müfit Erkuyumcu
Mücteba Iştın
Ahmet Kocabıyıkoğlu

BİLECİK
Talât Oran

BİNGÖL
Feridun Fikri Düşünsel

BİTLİS
Nusrettin Barut
Salâhattin İnan

BOLU
Zu'nuri Danışman
Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez

BURDUR
Mehmet Erkazancı
Mehmet Özbey

BURSA
Agâh Erozan
Selim Herkmen
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Necdet Yılmaz
Ali Canib Yöntem

ÇANAKKALE
Kenan Akmanlar
İhsan Karasioğlu
Nusret Kirişcioğlu
Ömer Mart

ÇANKIRI
Kenan Çığman

ÇORUH
Mecit Bumin
Mesud Güney
Ali Rıza Sağlar

ÇORUM
Sedat Baran
Şevki Gürses
Baha Koldaş
Hüseyin Ortakcıoğlu
Saip Özer
Hasan Ali Vural
Hakkı Yemenicioğlu

DENİZLİ
Baha Akşit
Fikret Başaran
Eyüp Şahin
Refet Tavaslıoğlu

DİYARBAKIR
Yusuf Azizoğlu
Kâmil Tayşı

EDİRNE
Arif Altınalmaz
Rükneddin Nasuhioğlu

ELÂZIĞ
Suphi Ergene
Mehmet Şevki Yazman
Hâmit Ali Yöney

ERZİNCAN
Şemsettin Günaltay

ERZURUM
Rıfkı Salim Burçak
Sabri Erduman
Enver Karan
Emrullah Nutku
Rıza Topçuoğlu
Memiş Yazıcı

ESKİŞEHİR
Muhtar Başkurt
Ali Fuad Cebesoy
Hasan Polatkan
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEB
Galip Kınoğlu
Ali Ocak

GİRESUN
Hamdi Bozbağ
Tahsin İnanç
Doğan Köymen

GÜMÜŞANE
Cevdet Baybura
Vasfi Mahir Kocatürk
Halis Tokdemir
Kemal Yörükoğlu
Halit Zarbun

HATAY
Hasan Reşit Tankut

İÇEL
Aziz Köksal

İSPARTA
İrfan Aksu
Reşit Turgut

İSTANBUL
İhsan Altınel
Andre Vahram Bayar
Fuad Hulûsi Demirelli
Bedri Nedim Göknil
Ahilya Moshos
Seyfi Oran
Mükerrem Sarol
Fahrettin Sayımer
Füruzan Tekil
Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi
Sani Yaver

İZMİR
Pertev Arat
Cihad Baban
Behzat Bilgin
Sadık Giz
Tarık Gürerk

Necdet İncekara
Halil Özyörük
Abidin Tekön
Cemal Tunca
Zühtü Hilmi Velibeşe

KARS

Fevzi Aktaş
Abbas Çetin
Veyis Koçulu
Esat Oktay
Tezer Taşkıran
Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU

Sait Kantarel
Fahri Keçecioğlu
Muzaffer Âli Mühto
Rifat Taşkın
Ziya Termen
Hamdi Türe

KAYSERİ

Mehmet Özdemir
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mahmut Erbil
Fikret Filiz
Faik Üstün

KIRŞEHİR

Elvan Kaman

KOCAELİ

Ekrem Alican
Salih Kalemcioğlu
Mümtaz Kavalcıoğlu
Saim Onhon
Lûtfi Tokoğlu
Hüsnü Türkand
Mehmet Yılmaz

KONYA

Abdürrahman Fahri Ağaoğlu
Hidayet Aydıner
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Murad Âli Ülgen
Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Mecdet Alkin
Asım Gündüz
Ahmet Kavuncu
Remzi Koçak
Süleyman Sürüri Nasuhoğlu
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Hüseyin Doğan
Hikmet Fırat
Mehmet Kartal
Mehmet Kulu
Nuri Ocakcıoğlu
Abdülkadir Özbay
Lûtfi Sayman

MANİSA

Şemi Ergin
Faruk İlker
Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
Muzaffer Kurbanoğlu
Nafiz Körez
Sudi Mıhçıoğlu
Hamdullah Suphi Tanrıöver

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Ahmet Kadoğlu
Mazhar Özsoy

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran
Rıza Erten
Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Yavuz Başer
Zeyyat Mandalinci
Nadir Nadi
Nâtık Poyrazoğlu

NİĞDE

Hâdi Arıbaş
Süreyya Dellaloğlu
Fahri Köşkeroğlu
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe

RİZE

İzzet Akçal
Kemal Balta
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Naci Berkman
Tevfik İleri
Firuz Kesim
Şükrü Uluçay
Hasan Fehmi Ustaoğlu
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zeki Akçalı
Arif Nihat Asya
Sedat Barı
Tevfik Coşkun
Mahmut Kibaroğlu
Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu

SİİRD

Baki Erden
Mehmet Daim Süalp
Şefik Türkdoğan
Cemil Yardım

SİNOB

Muhtar Acar

SİVAS

Nâzım Ağacıkoğlu
İbrahim Duygun
Halil İmre
Sedat Zeki Örs
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman

TOKAD

Sıtkı Atanç
Zihni Betil
Fevzi Çubuk
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Halûk Ökeren
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Saffet Baştımar
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Hıdır Aydın
Hasan Remzi Kulu

URFA

Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Hasan Oral
Celâl Öncel

VAN

İzzet Akın
Kâzım Özalp

YOZGAD

Faik Erbaş
Yusuf Karslıoğlu
Fuat Nizamoğlu
Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Fehmi Açıksöz
Hüseyin Balık
Ali Rıza İncealemdaroğlu
Cemal Kıpcak

[Reddedenler]

HATAY

Cavit Yurtman

[Reye katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR
Ahmed Veziroğlu

AĞRI
Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Celâl Yardımcı (Vekil)

AMASYA
Hâmit Koray
İsmet Olgaç

ANKARA
Salâhattin Benli
Ömer Bilen
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz

ANTALYA
Fatin Dalaman
Nazifi Şerif Nabel
Akif Sarıoğlu
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş

AYDIN
Namık Gedik
Etem Menderes (Vekil)
Cevat Ülkü

BALIKESİR
Vacid Asena
Esat Budakoğlu
Enver Güreli
Ali Fahri İşeri
Arif Kalıpsızoğlu
Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay
Sıtkı Yırcalı (Vekil)

BİLECİK
İsmail Aşkın
Keşşaf Mehmet Kurkut
Yümnü Üresin (Vekil)

BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BOLU
Fahri Belen
Mithat Dayıoğlu
Kâmil Kozak
Vahit Yöntem (İ.)

BURDUR
Fethi Çelikbaş (Vekil)

BURSA
Raif Aybar
Selim Ragıp Emeç
Mithat San
Halûk Şaman
Kenan Yılmaz (Vekil)

ÇANAKKALE
Süreyya Endik
Bedi Enüstün
Nihat İyriboz
Emin Kalafat (Vekil)

ÇANKIRI
Kâzım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Boynuk
Celâl Otman

ÇORUH
Abbas Gigin
Zihni Ural

ÇORUM
Ahmet Başıbüyük

DENİZLİ
Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil

DİYARBAKIR
Ferit Alpiskender
M. Remzi Bucak
Mustafa Ekinci
Nâzım Önen

EDİRNE
Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Osma

ELÂZIĞ
Abdullah Demirtaş
Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN
Cemal Önenç
Nahid Pekcan
Sabit Sağıroğlu
Ziya Soylu

ERZURUM
Saïd Başak
Fehmi Çobanoğlu
Bahadır Dülger
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR
Ekrem Baysal
Abidin Potuoğlu

GAZİANTEB
Ekrem Cenani
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen (Vekil)
Arif Hikmet Pamukoğlu
Mazhar Şener
Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE
Ahmet Kemal Varınca

HAKKARİ
Selim Seven

HATAY
Abdullah Cilli
Abdürrahman Melek
Celâl Sait Siren
Tayfur Sökmen

İÇEL
Halil Atalay
Hüseyin Fırat
Salih İnankur
Refik Koraltan (Reis)
Celâl Ramazanoğlu
Şahap Tol

İSPARTA
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL
Enver Adakan
Salamon Adato
Ahmet Hamdi Başar
Celâl Bayar (Reisicumhur)
Nihad Reşad Belger
Mithat Benker
Faruk Nafiz Çamlıbel
Hâdi Hüsman
Salih Fuad Keçeci
Fuad Köprülü (Vekil)
Adnan Menderes (Başvekil)
Mithat Sözer
Nazlı Tlabar
Hüsnü Yaman
Senihi Yürüten

İZMİR
Halide Edib Adıvar)
Mehmet Aldemir (İ. Â.)
Avni Başman
Muhiddin Erener
Osman Kapani
Vasfi Menteş
Ekrem Hayri Üstündağ (Vekil.)

KARS
Lâtif Aküzüm
Sırrı Atalay
Mehmet Bahadır
Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU
Şükrü Kerimzade
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ
Fikri Apaydın (Reis V.)
İsmail Berkok
Emin Develioğlu
Kâmil Gündeş
Ali Rıza Kılıçkale
İbrahim Kirazoğlu

KIRKLARELİ
Sıtkı Pekkip (İ.)

KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
Halil Sezai Erkut
Rifat Özdeş

KOCAELİ
Ziya Atığ
Hamdi Başak
Yeredoğ Kişioğlu
Ethem Vassaf

KONYA
Rifat Alabay
Kemal Ataman
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Ali Rıza Ercan

Saffet Gürol
Muammer Obuz

KÜTAHYA

Yusuf Aysal
Besim Besin
Hakkı Gedik
Ahmet İhsan Gürsoy

MALATYA

Esat Doğan
Mehmet Sadık Eti
İsmet İnönü

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Refik Şevket İnce (İ.)
Adnan Karaosmanoğlu
Muhlis Tümay

MARAŞ

Salâhattin Hüdayioğlu
Nedim Ökmen (Vekil)
Remzi Öksüz

MARDİN

Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu

Aziz Uras

MUĞLA

Cemal Hünal
Nuri Özsan

MUŞ

Hamdi Dayı
Ferit Kılıçlar

NİĞDE

Asım Doğanay
Ferit Ecer
Hüseyin Ülkü

ORDU

Hüsnü Akyol
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Atıf Topaloğlu

RİZE

Osman Kavrakoğlu

SAMSUN

Haşim Alişan
İsmail Işın
Muhittin Özkefeli

Ferid Tüzel

SEYHAN

Remzi Oğuz Arık
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Cezmi Türk

SİNOB

Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan

SİVAS

Ercüment Damalı
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Rifat Öçten
Bahattin Taner

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Hüseyin Bingül
Şevket Mocan

TRABZON

Salih Esad Alperen
Naci Altuğ
Faik Ahmed Barutçu

Cemal Reşit Eyüboğlu
Mahmut Goloğlu
Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Cahid Zamangil

URFA

Necdet Açanal
Reşit Kemal Timuroğlu

VAN

Ferid Melen

YOZGAD

Niyazi Ünal Alcılı
Avni Doğan
Hâşim Tatlıoğlu

ZONGULDAK

Yunus Muammer Alakant
Suat Başol
Abdürrahman Boyacıgiller
Rifat Sivişoğlu
Avni Yurdabayrak

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		—
			21

İstiklâl Harbi Mâlûllerine Verilecek Para mükâfatı hakkındaki Kanuna verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı	:	487
Rey verenler	:	252
Kabul edenler	:	252
Reddedenler	:	
Müstenkifler	:	
Reye katılmıyanlar	:	214
Açık mebusluklar	:	21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
Abdullah Güler
Süleyman Kerman
Bekir Oynaganlı
Kemal Özçoban
Ali İhsan Sâbis
Avni Tan
Salih Torfilli
Ahmed Veziroğlu
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI
Celâl Yardımcı

AMASYA
Kemal Eren

ANKARA
Sadri Maksudi Arsal
Muhlis Bayramoğlu
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Ramiz Eren
Osman Talât İltekin
Hâmid Şevket İnce
Fuad Seyhun

ANTALYA
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN
Nail Geveci
Şevki Hasırcı
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Lûtfi Ülkümen

BALIKESİR
Salâhattin Baskan
Muzaffer Emiroğlu
Müfit Erkuyumcu
Mücteba Iştın
Ahmet Kocabıyıkoğlu
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL
Feridun Fikri Düşünsel

BİTLİS
Nusrettin Barut
Salâhattin İnan

BOLU
Fahri Belen
Zuhuri Danışman
Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez

BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Erkazancı
Mehmet Özbey

BURSA
Agâh Erozan
Selim Herkmen
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Necdet Yılmaz
Ali Canib Yöntem

ÇANAKKALE
Kenan Akmanlar
Emin Kalafat
İhsan Karasioğlu
Nusret Kirişcioğlu
Ömer Mart

ÇANKIRI
Kenan Çığman

ÇORUH
Mecit Bumin
Mesud Güney
Ali Rıza Sağlar

ÇORUM
Sedat Baran
Şevki Gürses
Baha Koldaş
Hüseyin Ortakcıoğlu
Saip Özer
Hasan Ali Vural
Hakkı Yemeniciler

DENİZLİ
Baha Akşit
Fikret Başaran
Eyüp Şahin
Refet Tavaslıoğlu

DİYARBAKIR
Yusuf Azizoğlu
Kâmil Tayşı

EDİRNE
Arif Altınalmaz
Rükneddin Nasuhioğlu

ELÂZIĞ
Suphi Ergene
Mehmet Şevki Yazman
Hâmit Ali Yöney

ERZURUM
Rıfkı Salim Burçak
Sabri Erduman
Enver Karan
Emrullah Nutku
Rıza Topçuoğlu
Memiş Yazıcı

EŞKİŞEHİR
Muhtar Başkurt
Ali Fuad Cebesoy
Hasan Polatkan
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEB
Galip Kınoğlu

GİRESUN
Hamdi Bozbağ
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Doğan Köymen

GÜMÜŞANE
Cevdet Baybura
Vasfi Mahir Kocatürk
Halis Tokdemir
Ahmet Kemal Varınca
Kemal Yörükoğlu

HATAY
Hasan Reşit Tankut
Cavit Yurtman

İÇEL
Aziz Köksal
Celâl Ramazanoğlu

İSPARTA
Reşit Turgut

İSTANBUL
İhsan Altınel
Andre Vahram Bayar
Fuad Hulûsi Demirelli
Bedri Nedim Göknil
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Ahilya Moshos
Seyfi Oran
Mükerrem Sarol
Fahrettin Sayımer
Füruzan Tekil

Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi
Sani Yaver

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Cihad Baban
Behzat Bilgin
Sadık Giz
Tarık Gürerk
Necdet İncekara
Halil Özyörük
Abidin Tekön
Cemal Tunca
Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Abbas Çetin
Veyis Koçulu
Esat Oktay
Tezer Taşkıran
Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU

Sait Kantarel
Fahri Keçecioğlu
Muzaffer Âli Mühto
Ziya Termen
Hamdi Türe

KAYSERİ

İsmail Berkok
Mehmet Özdemir
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Mahmut Erbil
Faik Üstün

KIRŞEHİR

Elvan Kaman

KOCAELİ

Ekrem Alican
Salih Kalemcioğlu
Mümtaz Kovalcıoğlu
Saim Önhon
Lûtfi Tokoğlu
Hüsnü Türkand
Mehmet Yılmaz

KONYA

Abdürrahman Fahri Ağaoğlu
Hidayet Aydıner
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Murad Âli Ülgen
Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Mecdet Alkin
Asım Gündüz
Ahmet Kavuncu
Remzi Koçak
Süleyman Süruri Nasuhoğlu
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Hüseyin Doğan
Hikmet Fırat
Mehmet Kartal
Mehmet Kulu
Nuri Ocakcıoğlu
Abdülkadir Özbay
Lûtfi Sayman

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Şemi Ergin
Faruk İlker
Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
Muzaffer Kurbanoğlu
Nafiz Körez
Sudi Mıhçıoğlu
Hamdullah Suphi Tanrıöver

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Nedim Ökmen
Mazhar Özsoy

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran
Rıza Erten
Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Yavuz Başer
Zeyyat Mandalinci
Nadir Nadi
Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ

Hamdi Dayı

NİĞDE

Hâdi Arıbaş
Süreyya Dellâloğlu
Asım Doğanay
Fahri Köşkeroğlu
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe

RİZE

İzzet Akçal
Kemal Balta
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Naci Berkman
Tevfik İleri
Firuz Kesim
Şükrü Uluçay
Hasan Fehmi Ustaoğlu
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zeki Akçalı
Arif Nihat Asya
Sedat Barı
Tevfik Coşkun
Mahmut Kibaroğlu
Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu

SİİRD

Baki Erden
Mehmet Daim Süalp
Şefik Türkdoğan
Cemil Yardım

SİNOB

Muhtar Acar

SİVAS

Nâzım Ağacıkoğlu
İbrahim Duygun
Halil İmre
Sedat Zeki Örs
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman

TOKAD

Sıtkı Atanç
Zihni Betil
Fevzi Çubuk
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Halûk Ökeren
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Hıdır Aydın
Hasan Remzi Kulu

URFA

Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Hasan Oral
Celâl Öncel

VAN

Kâzım Özalp

YOZGAD

Faik Erbaş
Yusuf Karslıoğlu
Fuat Nizamoğlu
Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Fehmi Açıksöz
Ali Rıza İncealemdaroğlu
Cemal Kıpcak

[Reye katılmıyanlar]

AĞRI
Kasım Küfrevi
Halis Öztürk

AMASYA
Hâmit Koray
İsmet Olgaç

ANKARA
Salâhattin Benli
Ömer Bilen
Dağıstan Binerbay
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Cevdet Soydan

ANTALYA
Fatin Dalaman
Nazifi Şerif Nabel
Akif Sarıoğlu
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş

AYDIN
Namık Gedik
Cevat Ülkü

BALIKESİR
Vacid Asena
Esat Budakoğlu
Enver Güreli
Ali Fahri İşeri
Arif Kalıpsızoğlu
Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay

BİLECİK
İsmail Aşkın
Keşşaf Mehmet Kurkut

BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BOLU
Mithat Dayıoğlu
Kâmil Kozak
Vahit Yöntem

BURSA
Raif Aybar
Selim Ragıp Emeç
Mithat San
Halûk Şaman
Kenan Yılmaz (Vekil)

ÇANAKKALE
Süreyya Endik
Bedi Enüstün
Nihat İyriboz

ÇANKIRI
Kâzım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Boynuk
Celâl Otman

ÇORUH
Abbas Gigin
Zihni Ural

ÇORUM
Ahmet Başıbüyük

DENİZLİ
Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil

DİYARBAKIR
Ferit Alpiskender
M. Remzi Bucak
Mustafa Ekinci
Nâzım Önen

EDİRNE
Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Osma

ELÂZIĞ
Abdullah Demirtaş
Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN
Cemal Gönenç
Şemsettin Günaltay
Nahid Pekcan
Sabit Sağıroğlu
Ziya Soylu

ERZURUM
Said Başak
Fehmi Çobanoğlu
Bahadır Dülger
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR
Ekrem Baysal
Abidin Potuoğlu

GAZİANTEB
Ekrem Cenani
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN
Ali Naci Duyduk
Arif Hikmet Pamukoğlu
Mazhar Şener
Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE
Halit Zarbun

HAKKÂRİ
Selim Seven

HATAY
Abdullah Cilli
Abdürrahman Melek
Celâl Sait Siren
Tayfur Sökmen

İÇEL
Halil Atalay
Hüseyin Fırat
Salih İnankur
Refik Koraltan (Reis)
Şahap Tol

İSPARTA
İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL
Enver Adakan
Salamon Adato
Ahmet Hamdi Başar
Celâl Bayar (Reisicumhur)
Nihad Reşad Belger
Mithat Benker
Faruk Nafiz Çamlıbel
Hâdi Hüsman
Salih Fuad Keçeci
Mithat Sözer
Nazlı Tlabar
Hüsnü Yaman
Senihi Yürüten

İZMİR
Halide Edib Adıvar
Avni Başman
Muhiddin Erener
Osman Kapani
Vasfi Menteş
Zühtü Hilmi Velibeşe

KARS
Fevzi Aktaş
Lâtif Aküzüm
Sırrı Atalay
Mehmet Bahadır
Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU
Şükrü Kerimzade
Rifat Taşkın
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ
Fikri Apaydın (Reis V.)
Emin Develioğlu
Kâmil Gündeş
Ali Rıza Kılıçkale
İbrahim Kirazoğlu

KIRKLARELİ
Fikret Filiz
Sıtkı Pekkip

KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
Halil Sezai Erkut
Rifat Özdeş

KOCAELİ
Ziya Atığ
Hamdi Başak
Yeredoğ Kişioğlu
Ethem Vassaf

KONYA
Rifat Alabay
Kemal Atanman
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Ali Rıza Ercan
Saffet Gürol
Muammer Obuz

KÜTAHYA
Yusuf Aysal
Besim Besin
Hakkı Gedik
Ahmet İhsan Gürsoy

MALATYA
Esat Doğan
Mehmet Sadık Eti
İsmet İnönü

MANİSA
Refik Şevket İnce
Adnan Karaosmanoğlu
Muhlis Tümay

MARAŞ
Salâhattin Hüdayioğlu
Ahmet Kadoğlu
Remzi Öksüz

MARDİN
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu
Aziz Uras

MUĞLA
Cemal Hünal
Nuri Özsan

MUŞ
Ferit Kılıçlar

NİĞDE
Ferit Ecer
Hüseyin Ülkü

ORDU
Hüsnü Akyol
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Atıf Topaloğlu

RİZE
Osman Kavrakoğlu

SAMSUN
Hâşim Alişan
İsmail Işın
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel

SEYHAN
Remzi Oğuz Arık
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Cezmi Türk

SİNOB
Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan

SİVAS
Ercüment Damalı
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Rifat Öçten
Bahattin Taner

TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz
Hüseyin Bingül
Şevket Mocan

TRABZON
Naci Altuğ
Faik Ahmed Barutçu
Saffet Baştımar
Cemal Reşit Eyüboğlu
Mahmut Goloğlu
Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Cahid Zamangil

URFA
Necdet Açanal
Reşit Kemal Timuroğlu

VAN
İzzet Akın
Ferid Melen

YOZGAD
Niyazi Ünal Alcılı
Avni Doğan
Hâşim Tatlıoğlu

ZONGULDAK
Yunus Muammer Alakant
Hüseyin Balık
Suat Başol
Abdürrahman Boyacıgiller
Rifat Sivişoğlu
Avni Yurdabayrak

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		—
			21

T. B. M. M. Matbaası

S. SAYISI : 71

1954 Yılı
Beden Terbiyesi U. M. Bütçesi

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/688)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Kararlar Müdürlüğü
Sayı : 71 - 2679, 6/3297

30 . XI . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25 . XI . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarının işilikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arzederim.

Başvekil
A. Menderes

GENEL GEREKÇE

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünün 1954 yılı Bütçesi geçen yıl bütçesine nazaran (112 155) lira fazlasiyle (1 132 000) liradır.

Masraf bütçesinin tanzim ve tesbitinde aylık ücret ve benzerleri özlük hakları teşkil eden 2 nci kısım kadro ve kanunlariyle tesbit olunmuş, yönetim masraflarını teşkil eden 3 ncü ve daire hizmetlerini ihtiva eden 4 ncü kısımlarında âzami tasarruf zihniyetiyle hareket edilmiş ve 5 nci kısımdaki ihtiyaçlar asgari hadlerle karşılanmış ve binnetice masraf bütçesi heyeti umumiyesi geçen yıl bütçesinden farksız bulunmuştur.

Varidat Gerekçesi

1954 yılı Bütçesine bağlı (B) işaretli varidat cetvelinin tetkikında görüleceği üzere geçen yıl bütçesine nazaran Hazine yardımında (21 887) lira bir fazlalık bulunmaktadır. Geçen yıl varidat bütçesinin 2 nci faslını teşkil eden (Spor faaliyetlerinden elde edilecek varidat) karşılığı (262 754) lira 1954 yılı Bütçesinden çıkarılmış ve bütçe kanun tasarısının 7 nci maddesiyle alınan yetkiye dayanılarak yıl içinde elde edilecek hasılatın bir taraftan varidat ve diğer taraftan masraf bütçesinin ilgili faslına tahsisat kaydı hususu temin edilmiş bulunmaktadır.

Hazine yardımından gayrı ehemmiyetli bir yekûn teşkil eden (350 000) geçen yıldan devreden nakit mevcudu olup (313 000) lirası 1952 yılı sonunda yapılan hesaba dayanmakta ve bakıyesi 1953 yılına ait bulunmaktadır. Çeşitli gelir ise (3 022) lira tahmin edilmiştir.

Geçmiş yıllara ait varidat fasıllarında yapılan tahminlerle tahsilât miktarları aşağıda gösterilmiştir :

Yılı	Varidatın nev'i	Tahmin olunan	Tahsil olunan
1951	Bütçeden yardım (37 502 lirası yatırımlar içindir)	824 770	841 268
1952		901 667	712 502
1953		757 088	550 000
1951	Spor faaliyetlerinden elde edilecek hasılat	34 997	7 764 40
1952		400 000	59 032 66
1953		262 755	137 432 69
1951	Teberrular	1	—
1952		1	—
1953		1	—
1951	Çeşitli gelirler	1	51 707 96
1952		1	5 343 44
1953		1	1 363 15

F.	M.			
201	10	Memurlar maaşı Geçen yıla nazaran 2 400 lira fazla olup hesaba müstenittir.	149 400	Kadro
			15 300	Üst derece ve terfi farkı
			164 700	Yekûn
	20	Açık aylığı Geçen yılın aynıdır.		
202	10	Memurlar ücreti Kadroya göre hesabedilmiştir. 1 ve 2 üst derece farkları dolayısiyle 1 800 lira bir fazlalık hâsıl olmuştur.		
	20	Hizmetliler ücreti Geçen yılın aynıdır.		
203		Geçici hizmetler ücreti Bu fazla tahsisatla hizmetlerdeki inkişaf dolayısiyle ilâveten vazifelendirilmesi zaruret halini alan birtakım spor çalıştırıcıları için geçen yıla nazaran 15 000 lira fazla tahsisat teklif edilmiştir.		
204		Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri Atletizm, bisiklet, boks, dağcılık, futbol, su sporları ve spor oyunları federasyonlarımıza getirilmesi derpiş olunan ecnebi antrenörlerin ücretleri için federasyonlarca büyük bir yekûn talebedilmekte olduğu halde hâkim olan tasarruf zihniyetiyle geçen yıla nazaran ancak (12 590) lira bir fazla teklif edilmiştir. Her spor şubesinde dünya sporculariyle boy ölçüşmek durumunda olan gençlerimizi beynelmilel çapta değerli hocalar elinde yetiştirilmesi lüzumu büyük ve kaçınılması mümkün olmıyan bir zarurettir.		

F.	M.	
206	10	Çocuk zammı Halen 41 çocuk olduğuna göre 41 × 10 × 12 = 4 920 lira tutmaktadır. Yıl içinde doğması melhuz olanlar için de 580 lira hesabedilerek ödenek miktarı (5 500) lira olarak tesbidedilmiştir.
	20	Doğum yardımı Geçen yılın aynıdır.
	30	Ölüm yardımı Geçen yılın aynıdır.
207		Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğice ödenecek para mükâfatı Bu tertipten 1953 bütçesiyle alınan 1 500 lira Ertuğrul Günışık'a şûra ilâmına istinaden ödendi, esasen bu mucip sebeple istihsal edilmiş idi bu sene böyle bir ödeme yapılmıyacağından bir lira teklif edilmiştir.
209	11	% 5 emekli ve % 25 giriş kesenekleriyle artış farkları Hesaba müstenittir.
	12	% 1 ek karşılıkları Hesaba müstenit, olup memurlar aylığı, memurlar ücreti ve hizmetliler ücreti yekûnu olan (362 700) liranın % birini teşkil etmektedir.
	13	Emekli ikramiyesi Emekliye sevki derpiş olunan 2 memur için geçen yıla nazaran 6 700 lira fazlasiyle 13 000 lira olarak teklif edilmiştir.
	14	Sandık yönetim masrafları karşılığı % 5 emekli % 25 giriş kesenekleriyel artış farkları tertibine mevzu 19 949 rakamının 0,0605 le zarbından hâsıl olmuştur.
	15	Diğer ödemeler Geçen yıl rakamı aynen teklif edilmiştir.
210		Temsil tahsisatı Kanuni tahsisat olup 1 500 lira aynen konulmuştur.
221		Emekli dul ve yetim maaşı Merhum Umum Müdür General Cemil Taner'in eşine verilmekte olan aylığın yıllık tutarıdır.
301	10	Kırtasiye Teşkilâtın mütemadiyen artmakta olan işleri dolayısiyle ihtiyaçlarını karşılamak hususunda 1000 liralık tahsisatın kâfi gelmiyeceği görülmüştür. Bu mülâhazalarla geçen yıla nazaran (800) lira fazla teklif edilmiştir. Ve bu fazlalıkla ihtiyaçlarının teminine azami gayret edilecektir.
	20	Döşeme Kırtasiye tertibindeki mülâhazalar burada da vâkıdır. Zira 200 lira miktarındaki bir tahsisatla hiçbir şey temini mümkün değildir.
	30	Demirbaş Gerek Demirbaş eşyanın ve gerek yazı ve teksir makinası gibi muhtelif vasıtaların tamirlerinin bu maddeden yapılması icabetmekte ve konulan tahsisatla ancak bu tamir işlerinin yapılabileceğinin mümkün olacağı soruşturma ile anlaşılmıştır.

F.	M.	
	40	Öteberi masrafları Geçen yıla nazaran fazla teklif olan 600 lira ile bölgelere ait plân, kopye ve tersim masrafları ancak karşılanabilecektir.
	50	Aydınlatma Geçen yılın aynıdır.
	60	Isıtma Kira bedelinden tasarruf gayesiyle çok dar bir yere sıkışmış olan Umum Müdürlük katının üç odasının Millî Eğitim Vekâleti İzcilik Müdürlüğünce işgali üzerine Futbol Federasyonu yersiz kalmış ve bizzarure 19 Mayıs Stadında bir odaya nakledilmiştir. Mevzu tahsisatla bu odanın ısıtma ihtiyacı karşılanacaktır.
303		Basılı kâğıt ve defterler 1954 içinde bölgelere ait hesabı katî, döşeme, demirbaş ve bütçe cetvellerinin tab'ı zarureti karşısında 1000 lira fazla teklif edilmiştir. Ve ancak kifayet edebileceği düşünülmektedir.
304	11	Posta ve telgraf ücretleri 1953 yılı tahsisatının 1954 içinde kâfi geleceği mülâhazasiyle aynen konulmuştur. Telefon masrafları 1953 yılı içinde Temmuz nihayetine kadar tahakkuk eden ve ödenen miktar karşısında bir yıllık ihtiyacın 2 000 lira ile karşılanamıyacağı anlaşılmış ve bu yüzden 500 lira teklif edilmiştir.
306		Giyecekler. Kâfi geleceği anlaşıldığından aynen teklif edilmiştir.
307	10	Sürekli görev yolluğu. Geçen yıl tahsisatı aynen teklif edilmiştir.
	20	Geçici görev yolluğu. Geçen yıl tahsisatı aynen teklif edilmiştir.
	30	Müfettişler yolluğu. Geçen yıl tahsisatı aynen teklif edilmiştir.
	50	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve başka masrafları. 204 ncü faslın mucip sebepleriyle (5 000) lira fazla teklife zaruret hâsıl olmuştur.
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masraf ve yollukları. Geçen seneki gibi teklif edilmiştir.
309	21	Taşıtlar işletme masrafları. Geçen yılki tahsisat aynen ipka edilmiştir.
	22	Taşıtlar onarma masrafları Yeni bir motor alınması zarureti karşısında tamir ihtiyacı azalacağı düşüncesiyle 400 lira noksan teklif edilmiştir.
	23	Taşıt satınalma masrafları Umum Müdürlüğümüzün halen kullanmakta olduğu motosiklet 1938 senesinde alınmıştır. 15 seneden beri mütemadiyen kullanılan ve 6, 7 seneden beri devamlı olarak tamir ettirilmek suretiyle yeni bir vasıta bedeli kadar para harcanan bu moktor çoktan miadını doldurmuş bulunmaktadır. Piyasada yedek parçalarının bulunamması dolayısiyle yapılan tamirler de işe yaramamakta ve pek az sonra bir başka arıza ile hizmet sekteye uğramaktadır.

F. M.

Bu hurdalaşmış motorun hâlâ kullanılması zarureti her an bir kazayı da intaç edebilir. Bu düşüncelerle artık bir yeni motor alınmak üzere 4 000 liralık tahsisat teklif edilmitşir.

311 4047 sayılı Kanun gereğince verilecek fahrî hizmetler tahsisatı

3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanununun 7 nci maddesi gereğince Umum Müdürlüğümüz merkez teşkilâtına bağlı 13 federasyon mevcut olup beşine ait (5 başkan 475, 5 başkan muavini 400,5 mütehassıs 350, 5 sekreter 300) kadrolar 4047 sayılı Teşkilât Kanunu ile alınmış diğer 8 federasyon hizmetlerinin ise bu kanunun muvakkat birinci maddesi mucibince fahrî olarak görülebileceği kabul edilmiş bulunmaktadır. Fahrî olarak tâyin edilenlere asli memuriyet ve vazifeleri olsun olmasın zaruri masrafları karşılığı olmak üzere deruhde ettikleri bu vazifelerin (1) numaralı kadro cetvelindeki mümasilleri için kabul edilen ücretin üçte birini geçmemek üzere bütçeye konacak tahsisattan maktuan tazminat itasına yine bu kanun gereğince Umum Müdürlüğümüz salâhiyetli kılınmıştır.

Dünya spor hâdiselerindeki inkişaflara ayak uydurabilmek için teşkilâtımızdaki bu neviden vazifelere ehillerinin getirilmesi kaçınılmaz bir zarurettir. Bu takdirde ayda 4 033, yılda 48 400 liraya ihtiyaç vardır.

Umum Müdürlüğümüz, kanunun bahşettiği salâhiyete istinaden vazife deruhde edeceklere, deruhde ettikleri vazifelerin bir numaralı kadro cetvelindeki mümasilleri için verilmesi kabul edilen 1/3 nispeti icabında çok daha azaltılmak suretiyle 18 000 liralık tahsisatla bütün spor hizmetlerinin ifası imkânını aramak durumundadır.

403 Temsil masrafları

Geçen yıl tahsisatı aynen teklif edilmiştir.

418 Faiz, acyo ve para taşıma masrafları

Geçen yıl tahsisatı aynen teklif edilmiştir.

419 Mahkeme masrafları

Geeçn yıl tahsisatı aynen muhafaza edilmiştir.

421 Spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar

1952 yılı içinde Helsinki'de yapılan ve bütün dünya milletlerinin iştirakiyle milletlerarası kaynaşmaya vesile olan 15 nci Olimpiyat oyunlarından sonra dünya spor teşkilâtlarında tekâmül bakımından mühim inkişafların başladığı görülmektedir.

Miktarı 12 iken son karar gereğince Tenis Federasyonunun da ihdası suretiyle 13 e baliğ olan federasyonların 1954 yılı içinde tatbik edilmek üzere hazırlanan faaliyet programlarındaki memleket içi spor hareketleriyle karşılıklı angajmanlara istinaden yapılması kararlaştırılan yurt içi ve yurt dışı millî ve temsilî temaslarda Türk sporunun beynelmilel seviyeye ulaştırılması arzusu, tahsisatın artırılmasını zaruri kılmaktadır.

1953 senesi bidayetine kadar spor faaliyetleri dolayısiyle iaşe ve ibate mukabili sporculara 6 ve idarecilere 7,5 lira üzerinden verilen yevmiyeler İcra Vekilleri Heyetince 10 ve 12,5 liraya çıkarılmış ve 1953 Bütçesiyle tahsisatının alınamaması sebebiyle büyük zorluklar çekilmiş ve bu yüzden birtakım faaliyetlerde gerilemeler dahi kaydedilmiştir. Devlet Demiryolları Teşkilâtının İktisadi Devlet Teşekkülü haline inkılâbı dolayısiyle kafile halinde seyahat eden sporcu ve idarecilere yapılmakta olan % 50 tenzilâtın da ref'edilmiş bulunması keyfiyetidir ki bu mevzudaki teklifin 108 978 lira fazlasiyle yapılmasını zaruri kılmıştır.

F.	M.	
422		Spor muayene merkezleri umumi masrafları Geçen yıl tahsisatı aynen teklif olunmuştur.
424	11	Mevcut gereç ve araçların onarılması ve yenilenmesi Kâfi geleceği mülâhazasiyle geçen yıl tahsisatı aynen teklif edilmiştir.
	12	Satın alınacak spor araç ve gereçleri 421 nci spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar faslında zikredilen memleket içi spor faaliyetleri ile karşılıklı angajmanlara müstenit memleket içi ve memleket dışı millî, milletlerarası ve temsilî müsabakaların vâkı inkişaflar muvacehesinde icrasına ait programların tatbiki ve piyasada mevcut çeşitli spor malzemesinin fiyatlarının artmış ve artmakta bulunmuş olması sebebiyle bu tertipten 2 000 lira miktarından fazla tahsisat talep olunmuştur.
451	10	Yayın, Satınalma ve abone masrafları Geçen yıla nazaran 1 000 lira eksiğiyle 2 000 lira tahsisat istenmiştir.
	20	Başka her çeşit yayın ve propaganda masrafları Geçen yıl tahsisatı aynen teklif edilmiştir.
453		Yurdumuzda yapılacak Dünya Beden Terbiyesi Kongresi Umumi masrafları Tahsisat 1953 yılında yapılacak kongre için alınmıtır. Bu yıl böyle bir kongre yapılmıyacağından 52 000 lira olduğu gibi tenzil edilmiştir.
460		Danışma Kurulu Âzaları Umumi masraflar Geçen yıl tahsisatı aynen teklif edilmiştir.
501		Geçen yıl borçları Geçen yıl tahsisatı aynen teklif edilmiştir.
502	10	1949 - 1952 yılları borçları Geçen yıla nazaran 4 800 lira noksaniyle 100 lira tahsisat teklif edilmiştir.
	20	1943 - 1948 yılları borçları Geçen yılki tahsisat aynen teklif edilmiştir.

Rapor

28 . XII . 1953

Bütçe Komisyonu Reisliğine

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 malî yılı gider bütçesi A işaretli cetvelde gösterildiği üzere (1 132 000) liralık ödeneği ihtiva etmektedir.

Gider bütçesinin tetkikında geçen yıl bütçesine nazaran (112 550) lira bir fazlalık görülmektedir.

Fazlalık sebebi kanuni kadrolara göre Emekli Sandığına ödenecek keseneklerle üst derece maaş farkları ,çocuk zamları gibi özel haklara ve spor faaliyetlerinin inkişafına taallûk etmektedir. Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğünün İktisadi Devlet Teşekkülü haline geçmesi dolayısiyle kafile halinde seyahat eden sporcular için yapılmakta olan % 50 bilet tenzilâtının kaldırılmış bulunması da fazlalık meselesinin başında zikredilebilir. Buna rağmen kanuni kadrolarda âzami tasarrufla hareket edilerek münhal memuriyetler bulunduğu görüldüğünden maaş ödeneğinde tasarruf yapılacağı mümkün görülmektedir. Gider bütçesinde görülen (61 199) lira miktarındaki noksanlığın (52 000) lirasını geçen yıl İstanbul'da toplanan Milletlerarası Beden Terbiyesi Kongresi ödeneği teşkil etmektedir.

Gelir bütçesine gelince bütçeye bağlı B işaretli varidat cetvelinin tetkikında görüleceği üezre geçen yıl bütçesine nazaran Hazine yardımında (21 887) lira gibi cüzi bir fark bulunmaktadır.

Geçen yıl bütçesinin 2 nci faslını teşkil eden (Spor faaliyetlerinden elde edilecek varidat) karşılığı (262 654) lira bu yıl bütçesinin gelir kısmından çıkarılmış ve Bütçe Kanununun 7 nci maddesiyle yıl içinde elde edilecek hasılatın bir taraftan masraf diğer taraftan varidat kaydı suretiyle bu faaliyetin teşvik edileceği ve gelecek yıl mühim bir gelir sağlıyacağı ümit olunmaktadır.

Hazine yardımından gayri mühim bir yekûn tutan (350 000) liranın geçen yıldan müdevver nakit mevcudu bulunduğu görülmektedir.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünün Bütçe Kanunu tasarısı, bilhassa bu yedinci maddesiyle memlekette muhtelif spor işlerinin faaliyet imkânlarını artırmayı, (13) ayrı federasyonla idare edilen bu muhtelif spor bölümlerini memleket iç ve dışında kemiyet, keyfiyet ve teknik bakımından geliştirmeyi ve bu sporların beynelmilel temaslarda memleket iç ve dışında gereği gibi temsil edilmelerini sağlayıcı tedbirleri almaya imkân verecektir.

Uzun zamandan beri Meclis komisyonlarında bulunan ve bu teşekkülün bünyesinde esaslı değişiklikler derpiş eden yeni spor kanunu tasarısının tevlit ettiği tereddüt ruhuna rağmen, Umum Müdürlüğün bu yılkı bütçesi işlerin bu tereddüt havası içinde aksamamasını ve hattâ ileri götürülmesini temin edecek bir hayatiyet karakteri taşımaktadır.

1954 yılı Bütçesinin kabulünü Yüksek Komisyonun takdirine saygı ile arzeylerim.

Elâzığ Mebusu
Ömer Faruk Sanaç

Bütçe Encümeni raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/688
Karar No. 57

8 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Beden Terbiyesi 1954 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 30 . XI . 1953 tarihli ve 6/3297 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Komisyonumuza havale edilmiş olmakla Millî Eğitim Vekili, Beden Terbiyesi ve Maliye Vekâleti Bütçe ve Malî Kontrol Umum müdürleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünün 1954 yılı Bütçesini Komisyonumuz adına inceliyen raportörün raporu incelendikten ve Umum Müdürlüğün faaliyetini ilgilendiren hususlar hakkında Hükümet mümessillerinden gerekli izahat alındıktan sonra bütçenin fasıl ve maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Umum Müdürlüğün masraflarını ihtiva eden (A/1) işaretli cetvel yekûnu 1953 yılına nispetle (112 155) lira fazlalıkla (1 132 000) lira olarak tesbit ve teklifedilmiş olup bu fazlalığın özlük haklara ait olan kısımlardaki artıştan ve mühim kısmının 421 nci spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar faslına, Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğünün İktisadi Devlet Teşekkülü haline ifrağından dolayı evvelce kafile halinde seyahat eden sporcular için yapılmakta olan yüzde elli bilet tenzilâtının kaldırılmış olması neticesi yapılan zamdan ileri geldiği anlaşılmıştır.

Komisyonumuz (A/1) işaretli cetvelin fasıl ve maddeleri üzerinde yaptığı incelemeden sonra Umum Müdürlüğün masraflarını ihtiva eden mezkûr cetveli her hangi bir değişiklik yapmadan Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul etmiştir.

Umum Müdürlüğün, Bütçe kanunu lâyihasına bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere, varidatı da (778 975) lirası Hazine yardımı olarak (1 132 000) lira olarak tesbit ve teklif edilmiş olup Hazine yardımı geçen yıla nazaran (21 887) lira bir fazlalık arzetmesine mukabil spor faaliyetlerinden elde edilecek varidatın (B) işaretli cetvelde yer almamış olduğu ve Bütçe kanunu lâyihasının yedinci maddesiyle yıl içinde elde edilecek hasılatın, spor faaliyetlerinin teşvik ve inkişafı için, yıl içinde 421 nci (Spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar) faslına tahsisat diğer taraftan (B) işaretli cetvele varidat kaydedileceği kabul edilmiştir.

Bu suretle Umum Müdürlüğün varidatı (B) işaretli cetvelde gösterildiği ve Hükümetçe teklif ve tesbit edildiği veçhile (1 132 000) lira olarak Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Lâyihanın 1, 2, 3, 4 ve 5 nci maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen 6 ve 7 nci maddeler redaksiyon bakımından değiştirilmek suretiyle 8, 9 ve 10 ncu maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası, ekleri bulunan cetveller ile birlikte Umumi Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis		Reis V.
Rize		İstanbul
İ. Akçal		*H. Hüsman*
Bu rapor Sözcüsü		Kâtip
Elâzığ		Siird
Ö. F. Sanaç		*B. Erden*
Ankara	Antalya	Çanakkale
M. Ete	*A. Sarıoğlu*	*K. Akmanlar*
Giresun		Gümüşane
M. Şener		*K. Yörükoğlu*
İmzada bulunamadı		
İzmir		İzmir
B. Bilgin		T. Gürerk
		İmzada bulunamadı
Kastamonu	Kırklareli	Kırşehir
H. Türe	*Ş. Bakay*	*R. Özdeş*
Konya	Konya	Ordu
R. Birand	*M. Â. Ülgen*	*R. Aksoy*
	Siird	
	M. D. Süalp	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ
Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçe Kanunu lâyihası	*Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçe Kanunu lâyihası*
MADDE 1. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 Bütçe yılı masrafları için, bağlı (A/1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (1 132 000) lira tahsiat verilmiştir.	MADDE 1. — Ayniyle kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1954 Bütçe yılı masraflarına karşılık olan varidat, bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (1 132 000) lira olarak tahmin edilmiştir.	MADDE 2. — Ayniyle kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünce 1954 Bütçe yılında elde edilecek varidat çeşitlerinden her birinin dayandığı hükümler, bağlı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı varidatın tarh ve tahsiline 1954 yılında da devam olunur.	MADDE 3. — Ayniyle kabul edilmiştir.
MADDE 4. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 19 ncu maddesine giren hizmetlilerine ait kadrolar, bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir. 3656 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince geçici mahiyetteki hizmetler için İcra Vekilleri Heyeti kararı ile kadro alınabilecek tertipler, bağlı (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu kadrolar ertesi yıl bütçe lâyihasiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bunların eldeki kadrolara ek olmaması şarttır.	MADDE 4. — Ayniyle kabul edilmiştir.
MADDE 5. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü kuruluşu hakkındaki 30 . V . 1941 tarihli ve 4047 sayılı Kanuna bağlı cetvelde yazılı kadrolardan, ilişik (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1954 Bütçe yılında kullanılamaz.	MADDE 5. — Ayniyle kabul edilmiştir.
MADDE 6. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisat üstünde çıkan ve 1953 yılı Bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar, ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu fasla Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisatlardan ödenir. 1942 - 1952 bütçe yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar, 1954 Bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya 3 - 4 ncü kısım fasılları artıklarından eski yıllar borç-	MADDE 6. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisat üstünde çıkan ve 1953 yılı Bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar, ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu fasla Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisatlardan ödenir. 1942 - 1952 bütçe yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar 1954 yılı Bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya 3 - 4 ncü kısım fasılları bakıyelerinden eski yıllar borçları

Hü.	B. K.
ları tertiplerine Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisatlardan ödenir.	tertiplerine Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisatlardan ödenir.
MADDE 7. — Bağlı (A/1) işaretli cetvelin 421 nci faslındaki spor faaliyetleri dolayısiyle elde edilecek hâsılat bir taraftan bağlı (B) işaretli cetvelin 2 nci faslına varidat, diğer taraftan bağlı (A/1) işaretli cetvelin 421 nci faslına tahsisat kaydedilir.	MADE 7. — Spor faaliyetleri dolayısiyle elde edilecek hasılat, bir taraftan bağlı (B) işaretli cetvelin ikinci faslına varidat diğer taraftan (A/1) işaretli cetvelin 421 nci faslına tahsisat kaydedilir.
MADDE 8. — Masraf fasıllarından yapılacak harcamalara ilişkin formül, bağlı (R) işaretli cetvelde gösterilmiştir.	MADDE 8. — Ayniyle kabul edilmiştir.
MADDE 9. — Bu kanun hükümleri 1 Mart 1954 tarihinden mer'idir.	MADDE 9. — Ayniyle kabul edilmiştir.
MADDE 10. — Bu kanunu icraya Maliye ve Millî Eğitim vekilleri memurdur.	MADDE 10. — Ayniyle kabul edilmiştir.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	
Devlet Vekili	Adalet Vekili
C. Yardımcı	*O. Ş. Çiçekdağ*
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
K. Yılmaz	*E. Menderes*
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
	H. Polatkan
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
R. S. Burçak	*K. Zeytinoğlu*
Eko. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
F. Çelikbaş	*Dr. E. H. Üstündağ*
G. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
E. Kalafat	*N. Ökmen*
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
Y. Üresin	*H. Erkmen*
İşletmeler Vekili	
S. Yırcalı	

A/1 - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		İkinci kısım - Personel masrafları			
		I - Maaşlar ve ücretler			
201		**Maaşlar**			
	10	Memurlar maaşı	162 200	164 700	164 700
	20	Açık maaşı	1	1	1
		Fasıl yekûnu	**162 301**	**164 701**	**164 701**
202		**Ücretler**			
	10	Memurlar ücreti	101 100	102 900	102 900
	20	Hizmetliler ücreti	95 100	95 100	95 100
		Fasıl yekûnu	**196 200**	**198 000**	**198 000**
203		**Geçici hizmetliler ücreti**	**27 900**	**42 900**	**42 900**
204		**Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri**	**20 000**	**32 590**	**32 590**
		II - Başka haklar			
206		**4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar**			
	10	Çocuk zammı	7 000	5 500	5 500
	20	Doğum yardımı	1 000	1 000	1 000
	30	Ölüm yardımı	1 000	1 000	1 000
		Fasıl yekûnu	**9 000**	**7 500**	**7 500**
207		**Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı**	**1 500**	**1**	**1**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
209		**5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler**			
	11	% 5 emekli ve % 25 giriş kesenekleriyle artış farkları	19 717	19 949	19 949
	12	% 1 ek karşılıklar	3 585	3 627	3 627
	13	Emekli ikramiyesi	6 300	13 000	13 000
	14	Sandık yönetim masrafları karşılığı	994	1 207	1 207
	15	Diğer ödemeler	4 000	4 000	4 000
		Fasıl yekûnu	**34 596**	**41 783**	**41 783**
210		**Temsil tahsisatı**	**1 500**	**1 500**	**1 500**
221		**Emekli, dul ve yetim maaşı**	**3 546**	**3 546**	**3 546**
		İkinci kısım yekûnu	456 543	492 521	492 521
		Üçüncü kısım - Yönetim masrafları			
301		**Büro masrafları**			
	10	Kırtasiye	1 000	1 800	1 800
	20	Döşeme	200	500	500
	30	Demirbaş	300	800	800
	40	Öteberi masrafları	1 000	1 600	1 600
	50	Aydınlatma	1	1	1
	60	Isıtma	1	200	200
		Fasıl yekûnu	**2 502**	**4 901**	**4 901**
303		**Basılı kâğıt ve defterler**	**1 000**	**2 000**	**2 000**
304		**Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları**			
	11	Posta ve telgraf ücretleri	5 000	5 000	5 000
	21	Telefon masrafları	2 000	2 500	2 500
		Fasıl yekûnu	**7 000**	**7 500**	**7 500**
306		**Giyecekler**	**2 000**	**2 000**	**2 000**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
307		**Yolluklar**			
	10	Sürekli görev yolluğu	1 000	1 000	1 000
	20	Geçici görev yolluğu	2 000	2 000	2 000
	30	Müfettişler yolluğu	2 000	2 000	2 000
	50	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve başka masrafları	5 000	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	**10 000**	**15 000**	**15 000**
308		**4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları**	**1 000**	**1 000**	**1 000**
309		**Taşıt masrafları**			
	21	Taşıtlar işletme masrafları	750	750	750
	22	Taşıtlar onarma masrafları	500	100	100
	23	Taşıt satınalma masrafları	0	4 000	4 000
		Fasıl yekûnu	**1 250**	**4 850**	**4 850**
311		**4047 sayılı Kanun gereğince verilecek fahrî hizmetler tazminatı**	**7 500**	**18 000**	**18 000**
		Üçüncü kısım yekûnu	32 252	55 251	55 251
		Dördüncü kısım - Daire hizmetleri			
403		**Temsil masrafları**	**300**	**300**	**300**
418		**Faiz, acyo ve para taşıma masrafları**	**250**	**250**	**250**
419		**Mahkeme masrafları**	**5 000**	**5 000**	**5 000**
421		**Spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar**	**435 500**	**544 478**	**544 478**
422		**Spor ve muayene merkezleri umumi masrafları**	**1 000**	**1 000**	**1 000**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
424		**Spor gereçleri**			
	11	Mevcut gereç ve araçların onarılması ve yenilenmesi	2 000	2 000	2 000
	12	Satın alınacak spor araç ve gereçleri	16 000	18 000	18 000
		Fasıl yekûnu	**18 000**	**20 000**	**20 000**
451		**Yayın masrafları**			
	10	Satınalma ve abone	3 000	2 000	2 000
	20	Başka her çeşit yayın ve propaganda masrafları	7 000	7 000	7 000
		Fasıl yekûnu	**10 000**	**9 000**	**9 000**
0		**Yurdumuzda yapılacak dünya beden terbiyesi kongresi umumi masrafları**	**52 000**	**0**	**0**
460		**Danışma kurulu âzaları umumi masrafları**	**3 000**	**3 000**	**3 000**
		Dördüncü kısım yekûnu	525 050	583 028	583 028
		Beşinci kısım - Borçlar			
501		**Geçen yıl borçları**	**1 000**	**1 000**	**1 000**
502		**Eski yıllar borçları**			
	10	1949 - 1952 yılları borçları	4 900	100	100
	20	1942 - 1948 » »	100	100	100
		Fasıl yekûnu	**5 000**	**200**	**200**
		Beşinci kısım yekûnu	6 000	1 200	1 200

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		KISIMLAR YEKÛNU			
		İkinci kısım yekûnu	456 543	492 521	492 521
		Üçüncü kısım yekûnu	32 252	55 251	55 251
		Dördüncü kısım yekûnu	525 050	583 028	583 028
		Beşinci kısım yekûnu	6 000	1 200	1 200
		UMUMİ YEKÛN	**1 019 845**	**1 132 000**	**1 132 000**

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1953 Yılı tahminleri Lira	1954 yılı için Hükümetçe tahmin edilen Lira	1954 yılı için Komisyonca tahmin edilen Lira
1		**Umumi Bütçeden yardım**	**757 088**	**778 975**	**778 975**
2		**Spor faaliyetlerinden elde edilecek varidat**	**262 755**	**1**	**1**
3		**Teberrular**	**1**	**1**	**1**
4		**Çeşitli varidat**	**1**	**3 023**	**3 023**
5		**Geçen yıldan devreden nakit mevcudu**	**0**	**350 000**	**350 000**
		UMUMİ YEKÛN	**1 019 845**	**1 132 000**	**1 132 000**

C - CETVELİ

Vergilerin, resimlerin ve başka varidatın dayanakları

Nev'i	Tarihi	Numarası	ÖZETİ
Kanun	16 . VII . 1938	3530	Beden Terbiyesi Kanunu

D - CETVELİ

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
3	Lâborant	2	150
	Şoför	1	175
4	Daktilo	5	150
5	Memur	2	300
	»	9	250
	»	3	200
	»	1	175
	»	6	175
	»	10	150
	Hademe	4	100
6	Dağıtıcı	1	100
	Yekûn	44	

E - CETVELİ

F.	Tahsisatın nevi
203	Geçici hizmetliler ücreti
204	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri.

L - CETVELİ

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
	Ücretli memurlar		
9	Reis muavini	1	400
8	Sekreter	1	300
6	Mimar	1	400
7	Mimar muavini	1	350
8	Fen memuru (Ressam)	1	300
7	Mütercim	1	350
8	»	1	300
9	Doktor	2	250

R - CETVELİ

Fasıl 419 — Mahkeme masrafları

Avukat ücreti de bu tertipten ödenecektir.

Fasıl 421 — Spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar

Memleket içinde ve dışında her nevi Beden Terbiyesi ve spor hareketlerine katılacak sporcu ve idarecilerin (Memur olup da bu maksatla görevlendirilenler de dâhil) ibate, yedirme, tedavi, taşıma, haberleşme, konuşma, ziyafet, gezme, ağırlama, uğurlama, temizleme ve temizlenme, gereği halinde bando ve benzeri müzik masrafları ve ecnebi memleketlere yapılacak seyahatlerde yalnız sporcuların giydirilme teçhizat tören ve spor kıyafetleri masrafları, Beden Terbiyesi ve spor temas ve hareketlerinin gerektirdiği madalya, kupa, şilt ve benzeri mükâfat ve hediyeliklerin ve bunların muhafaza kaplarının yaptırma, satın alma, taşıma, tanzim, onarma, değiştirme masrafları, millî bayramlarda ve resmî günlerde törenlere katılacak sporculara, bu törenlere katılmalarının gerektirdiği masraflar afiş, reklâm, ilân, Beden Terbiyesi ve spor hareket çalışmalarını belirten tüzük ve yönetmelik, program, hedef, cüzdan, lisans ve fişi ve benzerlerinin baskı işlerinin fotoğraf, sinema veya fotoğraf filmi ve plâk tedariki, oparlör ve teferruatının satınalma ve işletme masrafları, spor temas ve hareketlerine katılacak sporcu ve idarecilere yiyecek ve yatacak karşılığı olarak 4047 sayılı Kanunun 3. maddesi gereğince verilecek gündeliklerle yol paraları, spor külüplerine para ve malzeme yardımları, Milletlerarası spor temas ve hareketlerine katılma dolayısiyle işinden ayrılanların bu münasebetle kaybettikleri kazançlarını giderme bakımından yapılacak tazminat ödemeleri, (Resmî vesika alınması mümkün olmıyan hallerde ödenecek tazminat miktarı Umum Müdürlükçe takdir olunur.)

Tüzük gereğince verilecek her çeşit ikramiye, ecnebi takımlarla yapılacak anlaşma üzerine verilecek paralarla bunların her çeşit seyahat, ibate, yedirme, gezdirme, karşılama, ağırlama, uğurlama, ziyafet masrafları ve spor temas ve hareketleri için geçici sürelerle kiralanacak stad, saha veya beden terbiyesi ve spor yapılmasına elverişli yerlerin kira bedelleri veya yapılacak anlaşma ile buralarda kira karşılığında yapılacak tesis, ıslahat, onarma masrafları, olimpiyatlara, Balkan oyunlarına, milletlerarası spor temas ve hareketlerine katılacakların hazırlık çalışmaları veya memleket içinde yapılacak başka spor temas ve hareketlerinin hazırlıkları veya federasyonlarca başka türlü faaliyetler için açılacak kamp ve kursların umumi masrafları veya bu kamp veya kurslara çağrılacak sporcu ve idarecilere 4047 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi gereğince verilecek gündelikleriyle yol paraları federasyonlar teknik müşavere heyetleri ve yüksek hakem ve millî olimpiyatlar komitesi masrafları Umum Müdürlükçe tesbit edilecek spiker, hakem, kontrolör, mihmandar, gişeci ve benzerlerinin gündelik ve ücretleri veya yedirmeleriyle günlük başka gerekli masrafları, beden terbiyesi ve spor propagandası bakımından lüzumlu görülecek gezi veya toplantıya ve her çeşit spor hareketlerine Umum Müdürlükçe davet veya iştirak ettirilecekler için icrası zaruri bulunan yol paralariyle gündelikleri veya bunların çağrıldıkları yerlere giriş ücretleri, federasyonlar işi ile ilgili olarak beden terbiyesi ve spor faaliyeti bakımından tetkik, kontrol, teftiş veya başka maksatlarla yurt içinde ve dışında seyahat ettirileceklerin gündelik ve yol paraları beynelmilel spor kurumlarına ödenecek kesenek, spor kazalarına karşı sporcuların sigorta ücretleri, okullar spor yurtlarının Umum Müdürlük programlarına karşılık olarak yapacakları beden terbiyesi ve spor hareketleri dolayısiyle yukardaki esaslara göre tahakkuk edecek masrafları. ile Binicilik Federasyonunca tertip edilecek her nevi binicilik müsabakalarında kullanılacak hayvanların hususi vagon, ve ambarlarda yapılacak nakil masrafları, yem bedelleri, ahır kiraları, sair masrafları ile seyislerinin yukardaki esaslar dâhilinde ödenecek yevmiye ve sair zaruri masrafları ve satınalınacak mâni ve bu mânilerin tamir bedelleri.

Fasıl 422 — Spor muayene merkezleri umumi masrafları

Tesise taallûk eden masrafların haricindeki işletme masrafları da bu fasıldan ödenir.

Fasıl 424 — Spor gereçleri

Madde 12 — Satınalınacak spor araç ve gereçleri

Beden Terbiyesi ve spor temas ve hareketlerinin gerektirdiği spor gereçleriyle bunlara ait muhafaza kaplarının yaptırma, satınalma ve taşıma masrafları.

Fasıl 451 — Yayın masrafları

Madde 10 — Satınalma ve abone

Madde 20 — Başka her çeşit yayın ve propaganda masrafları

Kitap, defter, broşür, tüzük, yönetmelik, talimat, gazete ve benzerlerinin satınalma abone karşılıkları ve baskı, yayın, klişe, resim, yazı ve makale, tercüme, taşıma ve dağıtma, inceleme ve bunlar için gerekli kâğıt, cilt karşılığı ve masrafları, spor ve spor işlerinin tesislerine ilişkin eski ve yeni eserleri arama, toplama, bunlardan sergi, kitaplık ve müze yapma masrafları, beden terbiyesi hareketi ve spor propagandası bakımından yazı, söz ve müzikle yapılacak her çeşit, konferans masrafları. Veya bunların Umum Müdürlükçe tesbit olunacak ücretleri, Millî ve Milletlerarası spor kurumlarına yapılacak tebrik masrafları, beden terbiyesi ve sporu ilgilendirecek şekilde yazılmış her hangi yazı veya yapılmış konferanslardan Umum Müdürlükçe belirtileceklere verilecek karşılıklar. kitap, broşür, ve benzerlerine konmak, münferit albüm halinde dağıtmak veya çektirilecek fotoğraf, kroki, maket, ve benzerlerinin masraf ve karşılıkları, beden terbiyesi ve spor filmlerinin ve fotoğraflar için atelye kurma ve işletmesi Federasyonlarca hazırlattırılmış veya satınalınmış filmlerin propaganda bakımından teşhir masrafları.

Bütçe Kanununun 4 ncü maddesi gereğince bağlanması lâzımgelen (E) cetveline ait İcra Vekilleri Heyeti kararıyle ek kadroları

Ücretleri, Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinin (E) cetveline giren (203) ncü «Geçici hizmetliler ücreti» ve (204) ncü «Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri» faslına konulan tahsisattan verilmek üzere mezkûr Umum Müdürlük emrinde çalıştırılacaklara ait ilişik cetvellerde yazılı kadroların 1 . III . 1953 - 28 . II . 1954 tarihleri arasında geçerli olmak üzere tasdiki; Millî Eğitim Vekâletinin 17 . IV . 1953 tarihli ve 51-67/392/2198 sayılı yazısı ve Maliye Vekâletinin 14 . IV . 1953 tarihli ve 111128/3/4641 sayılı mütalâası üzerine, 6073 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre İcra Vekilleri Heyetince 25 . IV . 1953 tarihinde kararlaştırılmıştır.

B.	M.	Tahsisatın çeşidi	Kadronun adı	Aded	Aylık Lira	Hizmet süresi ay	Tutarı
203		Geçici hizmetliler ücreti	Güreş çalıştırıcısı	2	475	12	11 400
			» »	1	350	12	4 200
			» »	2	250	11	5 500
			Boks »	1	200	12	2 400
			Çalıştırıcı	1	200	4	800
			İnşaat teknik tesisatçısı	1	300	12	3 600
							27 900
204		Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	Ecnebi uzman	1	1 300	6	7 800
			» »	1	1 360	4	5 440
			» »	1	1 225	3	3 675
			» »	1	1 025	3	3 075
							19 990

S. SAYISI : 72

1954 Yılı
İstanbul Teknik Üniversitesi Bütçesi

İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/693)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Kararlar Müdürlüğü
Sayı : 71-2678, 6/3296

30.XI.1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25.XI.1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarının ilişikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arzederim.

Başvekil
A. Menderes

GEREKÇE

İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 Malî yılı Bütçesi (A - 1) yatırımlar dışı masrafı 6 345 270 lira, (A - 2) yatırımlar karşılığı masrafı da 5 054 500 lira olmak üzere ceman 11 399 770 lira olarak hazırlanmıştır.

Bütçeye konan tahsisatın mucip sebepleri fasıl ve maddeleri itibariyle hizalarında arzedilmiştir.

F.	M.		
201		Maaşlar	
	11	Rektörlük	
		5245 sayılı Kuruluş Kanununa göre rektörlük teşkilâtının kanuni kadrosu aylık tutarı 71 700 liradır. Alt dereceden aylık alanların farkı 2 700 liradır. Bu miktarın tenzilinden sonra 69 000 lira kalıyor. 4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre üst dereceden aylık alanların yıllık tutarı 6 000 lira ile muhtemel terfiler karşılığı 4 000 liranın ilâvesiyle madde tahsisatı 79 000 lira oluyor.	
	12	İnşaat Fakültesi	
		573 600	5246 sayılı Kuruluş Kanununa göre İnşaat Fakültesinin kanuni kadrosu
		— 99 600	Kanuna ilişik (L) cetvelindeki İnşaat Fakültesi kadro tutarı
		474 000	
		+ 11 700	4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre üst dereceden aylık alanlar
		485 700	

	Y.	**M.**
13	**Mimarlık Fakültesi**	
	437 700	5246 S. Kuruluş Kanununa göre Mimarlık Fakültesinin kanuni kadrosu
—	147 600	1954 yılı (L) cetveli tutarı
	290 100	
+	9 900	4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre kadro üstü aylık alanlar
	300 000	
14	**Makina Fakültesi**	
	574 800	5246 sayılı Kuruluş Kanununa göre Makina Fakültesi kanuni kadrosu
—	83 100	1954 yılı (L) cetveli tutarı
	491 700	
+	11 700	4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre kadro üstü aylık alanlar
	503 400	
15	**Elektrik Fakültesi**	
	460 500	5246 sayılı Kuruluş Kanununa göre Elektrik Fakültesi kanuni kadrosu
—	186 300	1954 yılı (L) cetveli tutarı
	274 200	
+	14 100	4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre üst dereceden aylık alanlar
	288 300	
16	**Maden Fakültesi**	
	357 900	6033 sayılı Kuruluş Kanununa göre Maden Fakültesi kanuni kadrosu
—	94 800	1954 yılı (L) cetveli tutarı
	263 100	
+	14 700	4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre üst derece aylık alanlar
	277 800	

20 **Açık maaş**

Açık maaş alanların hizmet sürelerine göre aylık tutarları 781,25 liradır. Bu miktarın 12 aylık tutarı 9 375 lira olup madde tahsisatı 10 200 lira olarak teklif edilmiştir.

202 **Ücretler**

21 **Rektörlük**

Madde tahsisatı rektörlük merkez teşkilâtı ve enstitülerin (D) cetveli kadrolarına göre bilhesap teklif edilmiştir. Tahsisatın dağılışı aşağıda gösterilmiştir.

Rektörlük	95 100
Sivil Havacılık Enstitüsü	31 800
Sismoloji Enstitüsü	40 500
Hidrojeoloji Enstitüsü	35 100
Teknik Haberleşme Enstitüsü	37 200
	239 700

22 İnşaat Fakültesi

Madde tahsisatı Fakültenin (D) cetveli kadrosuna göre bilhesap 1953 yılına nazaran 89 400 lira fazlasiyle 145 500 lira teklif edilmiştir.

23 Mimarlık Fakültesi

Madde tahsisatı Fakültenin (D) cetveli kadrosuna göre bilhesap 1953 yılına nazaran 7 800 lira fazlasiyle 38 400 lira teklif edilmiştir.

24 Makine Fakültesi

Madde tahsisatı Fakültenin (D) cetveli kadrosuna göre bilhesap 1953 yılına nazaran 88 500 lira fazlasiyle 277 200 lira teklif edilmiştir.

25 Elektrik Fakültesi

Madde tahsisatı Fakültenin (D) cetveli kadrosuna göre bilhesap 1953 yılına nazaran 9 600 lira fazlasiyle 57 600 lira teklif edilmiştir.

26 Maden Fakültesi

1954 yılında iktisap etmesi zaruri bulunan çeşitli inkişaf ve inşaat faaliyeti (D) cetveli personelinde bir değişiklik yapmayı zaruri kılmıştır. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 53 400 lira fazlasiyle 103 800 lira olarak teklif edilmiştir.

003 Geçici hizmetliler ücreti

6034 sayılı Kanunla inşa ve tesisi kabul edilen Maden Fakültesi Binası inşaatını kanunla kabul edilen süre içinde ikmali zarureti dolayısiyle inşaata takaddüm eden avan projelerinin hemen hazırlanması icabetmektedir. Bu maksatla bir büro ihdası ve geçici hizmetli kullanılması zaruri görüldüğünden yeniden açılan bu fasıl için 200 000 lira tahsisat teklif edilmiştir.

004 Ecnebi profesör ve uzmanlara yardımcı personelin ücreti

12 İnşaat Fakültesi

Madde tahsisatı 1953 yılının ayni olarak 95 400 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi

1954 yılında Mimarlık Fakültesinde çalıştırılacak olan yabancı profesörlerin ücretleri çalıştırılacakları müddetlere göre bilhesap 1953 yılının aynı olarak 81 600 lira teklif edilmiştir.

14 Makina Fakültesi

2954 yılında Makina Fakültesinde çalıştırılacak olan yabancı profesör ve uzmanların ücretleri, çalışacakları müddetlere göre bilhesap tesbit edilmiştir. Madde tahsisatı kadro icabı 1953 yılının aynı olarak 160 200 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi

1954 yılında Elektrik Fakültesinde çalıştırılacak olan yabancı profesör ve uzmanların ücretleri çalıştırılacakları müddetlere göre bilhesap tesbit edilmiştir. 1953 yılına nazaran madde tahsisatı 100 200 lira olarak teklif edilmiştir.

M.	M.	
	10	**Maden Fakültesi** Maden Fakültesi için Dünya çapındaki şöhretlerden 5 profesörle anlaşmaya varılmış ve bunlardan Dr. İng. Ord. Prof. Fritsche ile Dr. İng. Ord. Prof. Schumacher'in iltzumu istihdam kararı Vekiller Kurulundan çıkmak üzeredir. Diğer üçüyle de 1954 yılına kadar anlaşma yapılacaktır. Yapılacak anlaşmalara göre her birine ayda 2 000 lira ücret verilecektir. Bu maksatla madde tahsisatı 70 000 lira fazlasiyle 120 000 lira teklif edilmiştir.
200		4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak zam ve yardımlar
	11	Rektörlük memurları çocuk zammı Halen 35 çocuğa zam verilmektedir. Bunlar için 35×12=4 200 lira ayrıca sene içinde muhtemel doğumları karşılamak için madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 5 000 lira teklif edilmiştir.
	12	İnşaat Fakültesi memurları çocuk zammı Halen 30 çocuk için zam verilmektedir. 30 × 10 × 12 = 3 600 1954 yılında (L) cetvelinden fiilî kadroya alınacak asistanların çocukları ile sene içinde doğması muhtemel olanlar için 15 × 10 × 12 = 1 800 ile madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 900 lira fazlasiyle 5 400 lira teklif edilmiştir.
	13	Mimarlık Fakültesi memurları çocuk zammı Fakültede fiilen 25 çocuk için zam ödemekte olduğundan bilhesap 25 × 10 × 12 = 3 000 1953 yılının aynı olarak 3 000 lira teklif edilmiştir.
	14	Makine Fakültesi memurları çocuk zammı Fakültede halen 40 çocuk için zam verilmektedir. 40 × 10× 12 = 4 800, münhal bulunan 4 Prof., 12 Doç., 20 Asis. kadrolarına ve (L) cetvelindeki fiilî kadroya alınacak kadrolara tâyinleri yapılacakların çocuklarına ayrıca doğması muhtemel çocuklara verilecek zammı karşılamak üzere madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 500 lira fazlası ile 7 500 lira teklif edilmiştir.
	15	Elektrik Fakültesi memurları çocuk zammı Bu madde tahsisatı 1953 yılında 20 çocuk üzerinden hesap edilmiş 1954 yılında doğması muhtemel 6 çocuk ilâvesiyle 26 × 10 × 12 = 3 120 lira olarak 1953 yılına nazaran 720 lira fazlasiyle 3 120 lira teklif edilmiştir.
	16	Maden Fakültesi memurları çocuk zammı Fakültede halen 14 çocuk için zam verilmektedir. 14 × 10 × 12 = 1 680, 1954 yılında kadroya 5 öğretim üyesi daha alınacaktır. Bunların çocuklarına verilecek zam ile ayrıca doğması muhtemel çocuklara verilecek zamları karşılamak üzere 1953 yılına nazaran 1 350 lira fazlasiyle 2 850 lira teklif edilmiştir.
	20	Doğum yardımı Madde 1953 yılı tahsisatının aynı olarak 3 000 lira teklif edilmiştir.
	30	Ölüm yardımı Madde 1953 yılı tahsisatının aynı olarak 6 000 lira teklif edilmiştir.
207		Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı Fasıl tahsisatı (Geçen senelerin fiilî ödemeleri de nazarı itibara alınarak) 1953 yılının aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.
209		5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler
	11	% 5 emekli ve % 25 giriş kesenekleri ile artış farkları Madde tahsisatı 1 944 400+862 200=2 806 600 lira (Maaş ve ücret) tutarının % 5

F. M.

emekli ve % 25 giriş artış kesenekleri karşılığı olarak bilhesap 1953 yılına nazaran 24 899 lira fazlasiyle 154 511 lira teklif edilmiştir.

12 % 1 ek karşılıkları

Madde tesisatı 1 944 400+862 200=2 806 600 lira((Maaş ve ücret) toplamından 5434 sayılı Kanuna göre ödenmesi gereken % 1 ek karşılıklarının da 1953 yılına nazaran 4 527 lira fazlasiyle 28 093 lira teklif edilmiştir.

13 Emekli ikramiyesi

1954 yılı Temmuz ayında bir Ord. Profesörün emekliye ayrılması ihtimaline binaen 12 000 lira tahsisat teklif edilmiştir.

14 Sandık yönetim masrafları

Madde tahsisatı 5434 sayılı Kanunun hükümlerine nazaran bilhesap 1953 yılına nazaran 1 770 lira fazlasiyle 10 878 lira teklif edilmiştir.

15 Diğer ödemeler

Emekli Sandığına 1950 - 1952 yılları faizi olarak istenen 77 268 liranın da ödenmesini teminen madde tahsisatı 95 000 lira fazlasiyle 132 000 lira olarak teklif edilmiştir.

217 4644 sayılı Kanun gereğince verilecek ek görev tazminatı

11 Rektörlük (Ek görev taz.)

4644 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince rektöre verilecek ek görev tazminatı olup fevkalâde zammı da nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı olarak 6 050 lira teklif edilmiştir.

12 İnşaat Fakültesi

4644 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine göre verilmesi gereken ek görev tazminatı olup fevkalâde zamlar nazarı dikkate alınarak bilhassa 1953 yılının aynı olarak 2 850 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi

4644 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine göre verilmesi gereken ek görev tazminatı olup fevkalâde zamlar nazarı dikkate alınarak bilhassa 1953 yılının aynı olarak 2 850 lira teklif edilmiştir.

14 Makine Fakültesi

4644 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine göre verilmesi gereken ek görev tazminatı olup fevkalâde zamlar nazarı dikkate alınarak bilhassa 1953 yılının aynı olarak 2 850 lira teklif edilmiştir.

15 Eelktrik Fakültesi

4644 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine göre verilmesi gereken ek görev tazminatı olup fevkalâde zamlar nazarı dikkate alınarak bilhassa 1953 yılının aynı olarak 2 850 lira teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi

4644 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine göre verilmesi gereken ek görev tazminatı olup fevkalâde zamlar nazarı dikkate alınarak bilhassa 1953 yılının aynı olarak 2 850 lira teklif edilmiştir.

219 4936 sayılı Kanun gereğince verilecek üniversite tazminatı

12 İnşaat Fakültesi

Fakülte öğretim üyelerine 4936 sayılı Üniversiteler Kanununca verilmesi gerekli tazminat 1954 yılında çalıştırılacak profesör, doçent ve asistanlar için bilhassa 1953 yılına nazaran 8 000 lira fazlasiyle 108 000 lira teklif edilmiştir.

F. M.

13 Mimarlık Fakültesi
4936 sayılı Kanunun 32 ve 38. maddelerine göre profesör, doçent ve asistanlara verilecek tazminat bilhesap 1953 yılına nazaran 16 600 lira fazlasiyle 61 600 lira teklif edilmiştir.

14 Makina Fakültesi
Fakülte öğretim üyelerine 4936 sayılı Kanuna göre verilmesi gerekli tazminat olup 1954 yılında çalıştırılacak profesör, doçent ve asistanlar için bilhesap 1953 yılının ayni olarak 125 400 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi
Fakülte öğretim üyeleerine 4936 sayılı Kanuna göre verilmesi gerekli tazminat olup 1954 yılında çalıştırılacak profesör, doçent ve asistanlar için bilhesap 1953 yılına nazaran 18 200 lira fazlasiylee 80 400 lira teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi
Fakülte öğretim üyelerine 4936 sayılı Kanuna göre verilmesi gerekli tazminat olup 1953 senesinde kabul edilen 48 600 liraya (L) cetvelinden 1954 yılında fiilî kadroya alınacaklar sebebiyle madde tahsisatı 16 800 lira fazlasiyle 65 400 lira teklif edilmiştir.

221 Emekli, dul ve yetim maaşları
1683 sayılı Kanuna göre üniversitemizce ödenmekte olan 3 dul ve yetim aylığı olup; bilhesap 1953 yılının ayni olarak 14 200 lira teklif edilmiştir.

223 Yurt içinden ve dışından konferans için getirilecek profesörler ve uzmanların ücretleri ve yolluklariyle başka her çeşit masrafları
Madde tahsisatı 1953 e nazaran 2 000 lira fazlasiyle 12 000 lira teklif edilmiştir. Tahsisat 5 fakülte ve rektörlüğe 2 000 er lira olarak tevzi edilecektir.

224 4936 sayılı Üniversiteler Kanununun 55 nci maddesi gereğince verilecek ücret

12 İnşaat Fakültesi
1954 yılında lâboratuvarlar varidatının artacağı ve dolayısiyle gayrisâfi hasılatının 85 000 lirayı geçeceği tahmin edilmektedir.
Üniversiteler Kanununun 55 nci maddesi ve buna müsteniden verilen senato kararlarındaki esaslar dâhilinde bu işte çalışanlara verilecek ücret de gelirle mütenasip olarak artacağı cihetle 1953 yılına nazaran 12 000 lira fazlasiyle 42 000 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi
Fakülte foto atelyesinin inkişafı, dışarıya gittikçe fazla iş yapması dolayısiyle varidatı gayrisâfi hasılatı artmaktadır.
4936 sayılı Kanunun 55 nci maddesine buna müsteniden verilen senato kararına göre verilecek ücret olan madde tahsisatı 1953 e nazaran 2 000 lira fazlasiyle 4 000 lira teklif edilmiştir.

14 Makina Fakültesi
Fakültenin 1954 senesinde faaliyete geçecek olan motor muayene lâboratuvarı ile 1953 yılı sonunda faaliyete geçecek olan 3 enstitünün kurulması tamamlanacak yeni lâboratuvarların temin edeceği varidat (100 000) lira, masraf da (44 000) lira tahmin edilmiştir. Madde tahsisatı 8 000 lira fazlasiyle 28 000 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi
1954 yılının Ekim ayına kadar kurulması ikmal edilecek olan enerji nakli ve sınai tatbikat lâboratuvarının memleket elektrifikasyonundaki birçok meseleleri halledeceği gözönünde tutularak lâboratuvarların yapacağı deneylerde 1954 yılında alacakları

F. M.

ücretler 32 000 lira olarak tahmin edilmiştir. Üniversiteler Kanununun 55 nci maddesi ve buna müsteniden senato kararına göre verilecek ücret karşılığı olan madde tahsisatı varidatla mütenasip olarak 1953 yılına nazaran 6 000 lira fazlasiyle 16 000 lira teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi

Fakültede mevcut 3 lâboratuvara 1954 senesinde 7 tane daha ilâve edilecektir. Bunların inkişaf ve çeşitli işleri göz önüne alınarak sağlıyacakları varidat 20 000 lira tahmin edilmiştir.

Üniversite Kanununun 55 nci ve buna müsteniden verilen senato kararına göre verilecek ücret karşılığı olan madde tahsisatı varidata mütenasip olarak 5 000 lira fazlasiyle 10 000 lira teklif edilmiştir.

301 Büro masrafları

11 Rektörlük kırtasiye

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 2 500 lira teklif edilmiştir.

12 İnşaat Fakültesi kırtasiye

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 1 000 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi kırtasiye

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 500 lira teklif edilmiştir.

14 Makine Fakültesi kırtasiye

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 1 000 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi kırtasiye

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 500 lira teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi kırtasiye

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 1 000 lira teklif edilmiştir.

21 Rektörlük döşeme

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 5 000 lira teklif edilmiştir.

22 İnşaat Fakültesi döşeme

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 10 000 lira teklif edilmiştir.

23 Mimarlık Fakültesi döşeme

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 3 000 lira teklif edilmiştir.

24 Makine Fakültesi döseme

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 4 000 lira teklif edilmiştir.

25 Elektrik Fakültesi döseme

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 3 000 lira teklif edilmiştir.

26 Maden Fakültesi döşeme

Geçen yılların fiilî ödemeleri ve senelik ihtiyaç nazarı itibara alınarak 1953 yılının aynı 10 000 lira teklif edilmiştir.

F. M.

31 Rektörlük demirbaş
Yönetim kurulu kararıyle rektörlük ve teşkilâtına ait arşivlerin çelik dolaplarda muhafazası uygun görülmüştür. Bunlar için 16 dolaba ihtiyaç vardır. Dolaplara 5 000 lira tahmin edilmiştir. Rektörlük teşkilâtının senelik diğer demirbaş ihtiyaçlarının temini ile mevcutların tamiri için âzami tasarrufa riayet edilerek 5 000 lira ayrılmıştır. Bu sebeplerle madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

32 İnşaat Fakültesi demirbaş
Fakülte Taşkışla binasına yeni yerleşmiş bulunmaktadır. Yeni lâboratuvarlar tesis edilmektedir. Öğrenci sayısı da artmıştır. Konulan ödenek demirbaş eşya noksanlarının çokluğu dolayısiyle ihtiyacı karşılamamaktadır. Buna rağmen madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

33 Mimarlık Fakültesi demirbaş
Öğretim üyelerinin noksan demirbaş eşya ihtiyaçlarının temini ve mevcutlarının tamire muhtaç olanlarının onarımı için madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 2 000 lira teklif edilmiştir.

34 Makina Fakültesi demirbaş
Öğretim üyelerinin noksan demirbaş eşya ihtiyaçlarının temini ve mevcutlarının tamire muhtaç olanlarının onarımı için madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 3 000 lira teklif edilmiştir.

35 Elektrik Fakültesi demirbaş
Öğretim üyelerinin noksan demirbaş eşya ihtiyaçlarının temini ve mevcutlarının tamire muhtaç olanlarının onarımı için madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 2 000 lira teklif edilmiştir.

36 Maden Fakültesi demirbaş
Öğretim üyelerinin noksan demirbaş eşya ihtiyaçlarının temini ve mevcutlarının tamire muhtaç olanlarının onarımı için madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 15 000 lira teklif edilmiştir.

41 Rektörlük öteberi masrafları
Halen iki büyük binayı işgal eden Rektörlük teşkilâtı ile 4 fakülte ve enstitülerin bu maddeden giden umumi işleriyle bunlara ilâveten kurulmuş olan Maden Fakültesinin umumi işleri bu madde tahsisatından karşılandığı cihetle bizzarure 3 000 lira fazlasiyle 33 000 lira olarak teklif edilmiştir.

42 İnşaat Fakültesi masrafları
Bu maddeye konan ödeneklerle senelik ihtiyaçların karşılanması mümkün olamamaktadır. Büyük ihtiyaçlar karşısında bulunuyoruz; bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 2 000 lira teklif edilmiştir.

43 Mimarlık Fakültesi masrafları
Mevcut tahsisat ile fakültenin öteberi ihtiyaçlarını karşılamak mümkün olamamaktadır. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 2 000 lira olarak teklif edilmiştir.

44 Makina Fakültesi masrafları
Mevcut tahsisat ile fakültenin öteberi ihtiyaçlarını karşılamak mümkün olamamaktadır. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 2 000 lira olarak teklif edilmiştir.

45 Elektrik Fakültesi masrafları
Mevcut tahsisat ile fakültenin öteberi ihtiyaçlarını karşılamak mümkün olamamakta-

F. M.

dır. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 2 000 lira olarak teklif edilmiştir.

46 Maden Fakültesi masrafları

Mevcut tahsisat ile fakültenin öteberi ihtiyaçlarını karşılamak mümkün olamamaktadır. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 500 lira fazlasiyle 2 000 lira olarak teklif edilmiştir.

50 Aydınlatma

1953 - 1954 ders senesinde üniversite teşkilâtı genişlemiş ve yeni kürsü, lâboratuvarlar açılmış olduğu için geçen yıl aydınlatma tahsisatı ile 1954 yılında her iki binanın aydınlatma ihtiyacı karşılanamıyacaktır. Bu sebeple madde tahsisatı 4 000 lira fazlasiyle 80 000 lira olarak teklif edilmiştir.

60 Isıtma

İki binada çalışan Üniversite teşkilâtının ısıtma masrafı müfredat itibariyle aşağıda açıklanmıştır. Senelik ihtiyacı karşılamak maksadiyle madde tahsisatı 20 000 lira fazlayısiyle 100 000 lira olarak teklif edilmiştir.

Cins	Ton	Fiyat	Tutarı		
Kontenjan miktarı kömür	1 358	46,45	63 079	10	
Kontenjan harici linyit	400	40,—	16 000	—	
Kömür nakliyesi		6,—	10 548	—	
Odun çeki = 45		18,—	800	—	(10 lira noksaniyle)
Kalorifer ocaklariyle tesisatının tamir bedeli			6 572	90	
			100 000	—	

303 Basılı kâğıt ve defterler

11 Rektörlük

2 000 liralık tahsisat 8 büronun ihtiyacına yeter miktarda olmadığı cihetle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 3 000 lira teklif edilmiştir.

12 İnşaat Fakültesi

Kürsü ve lâboratuvarlar ihtiyaçları günden güne arttığından madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 500 lira fazlasiyle 1 000 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi

Kürsü ve lâboratuvarlar ihtiyaçları günden güne arttığından madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 400 lira fazlasiyle 800 lira teklif edilmiştir.

14 Makine Fakültesi

Kürsü ve lâboratuvarlar ihtiyaçları günden güne arttığından madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 400 lira fazlasiyle 800 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi

Kürsü ve lâboratuvarlar ihtiyaçları günden güne arttığından madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 400 lira fazlasiyle 800 lira teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi

Kürsü ve lâboratuvarlar ihtiyaçları günden güne arttığından madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 400 lira fazlasiyle 800 lira teklif edilmiştir.

F. M.

304 Posta, Telgraf ve Telefon ücret ve masrafları

11 Rektörlük Telgraf mas.
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 1 300 lira teklif edilmiştir.

12 İnşaat Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 400 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 200 lira teklif edilmiştir.

14 Makina Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 400 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 200 lira teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 200 lira teklif edilmiştir.

21 Rektörlük Telefon mas.
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 21 800 lira teklif edilmiştir.

22 İnşaat Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 400 lira teklif edilmiştir.

23 Mimarlık Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 500 lira teklif edilmiştir.

24 Makina Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 500 lira teklif edilmiştir.

25 Elektrik Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 400 lira teklif edilmiştir.

26 Maden Fakültesi
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 500 lira teklif edilmiştir.

306 Giyecekler

Kadroya göre hesaplanan teklif 1953 yılı tahsisatına nazaran 4 315 lira bir fazlalık arzetmektedir. (Hesap şekli aşağıda açıklanmıştır. Bilfiil hademe kadrosunda bulunan 94 hademeye verilecek elbise, ayakkabı, palto)

Cinsi	1 hademe için	Hademe adedi	Fiyatı	Tutarı
Elbise	60.—	94	× 60.—	5 640.—
Palto	43.—	94	× 43.—	4 042.—
Ayakkabı	20.—	94	× 20.—	1 880.—
Ayrıca iki ustaya iş gömleği	26.50	2	× 26.50	53.—
				11 615.—

307 Yolluklar

10 Sürekli görev yolluğu

Senesi içinde Üniversite teşkilâtına yeniden ve nakleu yapılması muhtemel tâyin ve nakiller karşılığı olarak geçen sene tahsisatının aynı olarak 500 lira olarak teklif edilmiştir.

21 Rektörlük geçici görev yolluğu

1953 yılında 3 000 lira olan madde tahsisatı üniversitenin artan memleket içi temas-

F. M.

larını karşılıyamıyacağı cihetle 1954 yılı için madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 2 000 lira fazlasiyle 5 000 lira teklif edilmiştir.

22 İnşaat Fakültesi geçici görev yolluğu

İdari işlerle meşgul öğretim elemanlariyle memurların diğer müesseselerde muhtelif vekâletlerle temasları artmış bulunmaktadır. Bu itibarla geçen yıla nazaran 500 lira fazlasiyle madde tahsisatı 3 000 lira olarak teklif edilmiştir.

23 Mimarlık Fakültesi geçici görev yolluğu

İdari işlerle meşgul öğretim elemanlariyle memurların diğer müesseselerde muhtelif vekâletlerle temasları artmış bulunmaktadır. Bu itibarla geçen yıla nazaran 500 lira fazlasiyle madde tahsisatı 2 000 lira olarak teklif edilmiştir.

24 Makina Fakültesi geçici görev yolluğu

İdari işlerle meşgul öğretim elemanlariyle memurların diğer müesseselerde muhtelif vekâletlerle temasları artmış bulunmaktadır. Bu itibarla geçen yıla nazaran 1 000 lira fazlasiyle madde tahsisatı 2 000 lira olarak teklif edilmiştir.

25 Elektrik Fakültesi geçici görev yolluğu

İdari işlerle meşgul öğretim elemanlariyle memurların diğer müesseselerde muhtelif vekâletlerle temasları artmış bulunmaktadır. Bu itibarla geçen yıla nazaran 500 lira fazlasiyle madde tahsisatı 2 000 lira olarak teklif edilmiştir.

26 Maden Fakültesi geçici görev yolluğu

İdari işlerle meşgul öğretim elemanlariyle memurların diğer müesseselerde muhtelif vekâletlerle temasları artmış bulunmaktadır. Bu itibarla geçen yıla nazaran 1 000 lira fazlasiyle madde tahsisatı 2 000 lira olarak teklif edilmiştir.

41 Rektörlük ecnebi memleketler yolluğu

4936 sayılı Kanunun yüklediği vecibeleri yerine getirmek ve aynı zamanda üniversitenin inkişafı bakımından yabancı memleketlerdeki emsali müesseseleri tetkik edebilmek için 2 000 liralık tahsisat 1954 yılı için kâfi gelemiyeceği cihetle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 2 000 lira fazlasiyle 4 000 lira olarak teklif edilmiştir.

42 İnşaat F. ecnebi memleketler yolluğu

4936 sayılı Üniversiteler Kanununun öğretim üyelerine yüklediği vecibeleri bihakkın yapabilmek için profesör ve doçentlerin yabancı memleket üniversiteleri ve tesisleriyle yakından ilgili bulunmaları bugün için gerekli bir zaruret olduğundan bu zarureti yerine getirmek maksadiyle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 19 500 lira olarak teklif edilmiştir.

43 Mimarlık F. ecnebi memleketler yolluğu

4936 sayılı Üniversiteler Kanununun fakülteye yüklediği vecibeleri yerine getirebilmek için 1954 yılında 4 profesör ve 3 doçentin yabancı memleketlere inceleme ve araştırma için gönderilmeleri kararlaştırılmıştır. Bunların yollukları ve zaruri masrafları ile çalışmalarının gerektireceği harcamaları karşılamak üzere 1953 yılına nazaran 1 500 lira fazlasiyle 9 500 lira olarak teklif edilmiştir.

44 Makine F. ecnebi memleketler yolluğu

4936 sayılı Üniversiteler Kanununun fakülteye yüklediği vecibeleri yerine getirebilmek için 1954 yılında 4 profesör ve 7 doçentin yabancı memleketlere inceleme ve araştırma için gönderilmeleri kararlaştırılmıştır. Bunların yollukları ve zaruri masrafları ile çalışmalarının gerektireceği teknik harcamaları karşılamak üzere 1953 yılına nazaran 500 lira fazlasiyle 22 000 lira olarak teklif edilmiştir.

45 Elektrik F. Ecnebi memleketler yolluğu

4936 sayılı Üniversiteler Kanununun fakülteye yüklediği vecibeleri yerine getirmek

F. M.

için yabancı memleektlere araştırma yapmak üzere öğretim üyesi gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak teklif edilmiştir.

46 Maden F. Ecnebi memleketler yolluğu
Kuruluş halinde bulunan fakültenin yabancı memleketlerle temasını temin için madde tahsisatı 1953 yılı tahsisatının aynı olarak teklif edilmiştir.

52 İnşaat F. Ecnebi Prof. ve uzman yolluk ve masrafları
Fakülte öğrenci muhitini yabancı üniversiteler profesörlerinden faydalandırmak gayesiyle sene içinde 5 yabancı profesör getirilmesi düşünülmüştür. Bunların gelip gitme yollukları 1 000 lira tahmin edilmiştir. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 2 000 lira fazlasiyle 5 000 lira teklif edilmiştir.

53 Mimarlık F. Ecnebi Prof. ve uzman yolluk ve masrafları
1954 senesinde çalıştırılacak olan 2 profesörün geliş 3 uzman ve profesörün geliş ve gidiş yol paraları olarak bilhesap 1953 yılına nazaran 2 000 lira fazlasiyle 6 000 lira teklif edilmiştir.

54 Makine F. Ecnebi Prof. ve uzman yolluk ve masrafları
1954 yılı içinde 5 yabancı profesör getirtilecektir. Beherine 1 500 lirâ verileceği tahmin edilerek madde tahsisattı 1953 yılına nazaran 3 500 lira fazlasiyle 7 500 lira teklif edilmiştir.

55 Elektrik F. Ecnebi prof. ve uzman yolluk ve masrafları
1954 yılında 6 yabancı profesör getirtilmesi muhtemel olup bunlardan her birine gidip gelme 1 000 lira verileceği hesabedilerek bu madde için 1953 yılına nazaran 1 500 lira fazlasiyle 6 000 lira teklif edilmiştir.

56 Maden F. Ecnebi prof. ve uzman yolluk ve masrafları
1954 yılı içinde 5 yabancı profesör getirtilecektir. Bunların yolluklarını karşılamak üzere madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 2 000 lira fazlasiyle 5 000 lira teklif edilmiştir.

72 İnşaat F. Yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masrafları
Üniversiteler Kanununun fakülteye yüklediği görevleri gerekli şekilde yapabilmek için yurt içi araştırma ve incelemeleri geçen seneden daha çok artırmak icabetmektedir. Bu sebeple bu yıl araştırma imkânını % 100 artırmak suretiyle 1953 yılına nazaran 5 500 lira fazlasiyle 13 000 lira teklif edilmiştir.

73 Mimarlık F. Yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masrafları
Yurt içinde eski yapıların, anıtların tetkiki, rölevesi halihazır mühim yapılarının tetkiki, memleketin çeşitli yapı problemlerinin yerinde incelenmesi için gerek öğretim üyelerinin gerekse bunların nezareti altında öğrenci guruplarının yurt içi seyahatleri için madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 3 500 lira fazlasiyle 7 500 lira teklif edilmiştir.

74 Makina F. Yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masraf
Geçen yıllar göz önünde tutularak öğrencilerin muhtemelen tetkik yapacakları ve öğretim elemanlarımızın gidecekleri yerler, bu yıl son sınıf öğrencilerinin fazla olması ve memleket dâhilinde araştırmaların artması göz önünde tutularak 1953 yılına nazaran 5 500 lira fazlasiyle 13 000 lira teklif edilmiştir.

75 Elektrik F. Yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masraf
Geçen yıllar göz önünde tutularak öğrencilerin muhtemelen tetkik yapacakları ve öğretim elemanlarımızın gidecekleri yerler, bu yıl son sınıf öğrencilerinin fazla olması ve memleket dâhilinde araştırmaların artması göz önünde tutularak 1953 yılına nazaran 2 500 lira fazlasiyle 7 500 lira teklif edilmiştir.

B. M.

76 Maden F. Yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masrafı
1953 yılında kurulmuş bulunan fakültenin 1954 yılı yurt içi gezileri artacağı için bu gezilerde yapılacak zaruri masraflarla çalışmaların gerektireceği harcamaları karşılamak için madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 7 000 lira fazlasiyle 9 000 lira teklif edilmiştir.

308 4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları
L cetvelinden esas kadroya aktarılan kadrolara yapılacak tâyinler dolayısiyle 4598 sayılı Kanunun 9. maddesinden faydalanacakları adedi de artmış olacağından madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 4 000 lira teklif edilmiştir.

403 Temsil masrafları
1953 fiilî tediye nazarı itibara alınarak fasıl tahsisatı aynı olarak 7 000 lira teklif edilmiştir.

407 Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masraflar

30 Geri verilecek paralar
Maddenin muhafazası için tahsisat 1 lira olarak teklif edilmiştir.

40 Muhakeme harç ve masrafları
Madde tahsisatı 1953 yılı tahsisatının aynı olarak 2 000 lira teklif edilmiştir.

420 Lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları

12 İnşaat Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları
Bu madde için teklif edilen tahsisat eskiden beri mevcut olup çalışmakta bulunan yapı malzemesi hidrolik, ve su kuvvetleri, zemin mekaniği, topoğrafya, su yapıları, ve ahşap çelik yapılar lâboratuvarlar faaliyetlerinin artmış bulunması ve tesis edilmekte bulunan yol sağlık tekniği, betonarme yapı statiği, yapı makinaları ve teknik mekanik lâboratuvarlarının da faaliyete geçeceği dolayısiyle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 10 000 lira fazlasiyle 50 000 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları
Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 20 000 lira teklif edilmiştir.

14 Makina Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları
Fakültenin 1954 yılı lâboratuvar ihtiyacı aşağıda açıklandığı şekilde 120 000 lira olarak tesbit edilmiştir. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 40 000 lira fazlasiyle 120 000 lira teklif edilmiştir. Y. Matematik 300, Mekanik 500, Teknoloji 21 000, Mak. Elemanları 3 000, Buhar mak. 4 500, motorlar 9 000, su makinaları 6 000, takım tezgâh 9 000, ısı tekniği 11 500, uçak el. 9 000, uçak inş. 3 700, gemi inş. I. 750 000, gemi inş. II. 12 000, tekstil 3 000, merkez at. 12 000, dekanlık 8 000.

15 Elektrik Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları
Öğrenci adedinin artması dolayısiyle lâboratuvarda yapılan deneyler de artacağı cihetle bizzarur madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 20 000 lira fazlasiyle 60 000 lira olarak teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları
Fakültede mevcut 3 lâboratuvara 7 tane daha ilâve edilecektir. Her lâboratuvarın senelik masrafları 2 000 - 5 000 lira arasındadır. Yeni açılacak lâboratuvarların ihtiyaçlarını karşılamak üzere madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 16 000 lira fazlasiyle 31 000 lira teklif edilmiştir.

421 İnşaat Fakültesi zemin mekaniği araştırma kurumu her çeşit masrafları
Zemin mekaniği araştırma kurumu faaliyeti 1954 yılında memlekette yapılacak baraj,

büyük bina ve diğer temel etüdleri dolayısiyle artacak ve muhtaç olduğu aletle malzemeleri de temin etmek zorunda kalacaktır. Mahalline tetkikata gideceklerin yolluklariyle iç ve dış muhabere ücretleri için 2 000 lira fazlasiyle 7 000 lira teklif edilmiştir.

422 Mimarlık F. yapı araştırma kurumunun her çeşit masrafları

Henüz kurulma devresinde bulunan kurumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere 5 000 lira teklif edilmiştir.

423 İnşaat F. su işleri araştırma kurumu her çeşit masrafları

Su işleri araştırma kurumunca yapılacak araştırmalarda kullanılacak âletlerle araştırmada çalıştırılacakların her türlü masrafları ile yapılacak muhabere ücretlerinin memleket iç ve dışındaki su yapılarının etüdleri için gereken masrafları karşılamak üzere fasıl tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 2 000 lira teklif edilmiştir.

424 Isı tekniği ekonomi araştırma kurumu her çeşit masrafları

Kurumun faaliyeti artmış olmasına rağmen fasıl tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 2 000 lira teklif edilmiştir.

425 Unesco teknik yardımiyle açılan ve idaresi İ. T. Ü. ye verilen sismoloji enstitüsü her çeşit mesrafları

Kurumun faaliyeti artmış olmasına rağmen fasıl tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 63 000 lira teklif edilmiştir.

426 İstanbul Teknik Üniversitesi Sivil Havacılık Enstitüsünün her çeşit masrafları

Kurumun faaliyeti artmış olmasına rağmen fasıl tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 40 lira teklif edilmiştir.

427 İstanbul Teknik Üniversitesi teknik haberleşme her çeşit masrafları

Kurumun faaliyeti artmış olmasına rağmen fasıl tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 34 000 lira teklif edilmiştir.

428 İstanbul Teknik Üniversitesi Hidrojeoloji Enstitüsü her çeşit masrafları

Kurumun faaliyeti artmış olmasına rağmen fasıl tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 150 000 lira teklif edilmiştir.

451 Yayın masrafları

11 Rektörlük satınalma ve abone

Üniversiteyle beraber inkişaf etmekte olan ve her yıl miktarı daha yükselen talebe ihtiyacına kâfi gelmiyen kitap ve mecmuaların satın alınması zaruri görüldüğünden madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 9 000 lira fazlasiyle 25 000 lira teklif edilmiştir.

12 İnşaat Fakültesi satınalma ve abone

1948 yılından beri bu madde tahsisatından yapılan masraflara rağmen fakültenin başlıca ihtiyacı olan kitap ve mecmua koleksiyonları henüz tamamlanmamıştır. Ayrıca yeni kurulmuş olan yüksek matematik kürsüsüne lâzım olan kitap ve mecmua koleksiyonlarının da temini zaruri bulunduğuna göre madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 10 000 lira fazlasiyle 33 500 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi satınalma ve abone

Yeni teşekkül halinde bulunan fakülte kürsüleri kitaplarının asgari ihtiyaçlara cevap verebilecek bir seviyeye gelebilmeleri ve dünya neşriyatını takibetmek zaruretiyle yeni abonelere ihtiyaç hâsıl olmuştur. Bu sebeplerle madde tahsisatı 2 000 lira fazlasiyle 20 000 lira teklif edilmiştir.

F. M.

14 Makine Fakültesi satınalma ve abone
Geçen yıllara nazaran artan öğrencilerin tetkik ve tetebbu ihtiyaçlarını karşılamak ve öğretim elemanlarımızın bu çeşit isteklere cevap vermek maksadiyle Batı memleketlerinde neşredilen yeni teknik eserlerin kürsü kitaplıklarında bulundurulmasını temin maksadiyle madde tahsisatı 12 500 lira fazlasiyle 50 000 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi satınalma ve abone
Fakültede mevcut 7 kürsünün kitap ve mecmua ihtiyacı 3 er bin liradır. Fakülte kitaplığı için de 4 000 liralık kitap ve mecmua alınması zarureti dolayısiyle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 7 000 lira fazlasiyle 25 000 lira teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi satınalma ve abone
Fakültede mevcut 3 kürsüye 1954 senesinde 7 kürsü daha ilâve edilecektir. Bu kürsülerin 1954 yılı içinde ihtiyaçları olan kitap ve mecmua abone bedelini karşılamak üzere madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 5 000 lira fazlasiyle 25 000 lira teklif edilmiştir.

21 Rektörlük başka her çeşit masraf
1953 yılı tahsisatına nazaran 5 500 lira fazlasiyle 30 000 lira olarak teklif edilmiştir.

22 İnşaat Fakültesi başka her çeşit masraf
Bir eserin veya tercüme eserlerin müellif ücretleri klişe, kâğıt ve başka masrafların toplamı vasati olarak 5 000 lirayı bulmaktadır. 1954 yılında 20 eserin basılması göz önünde tutularak madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 2 000 lira fazlasiyle 96 000 lira olarak teklif edilmiştir.

23 Mimarlık Fakültesi başka her çeşit masraf
Fakültenin 1954 yılında bastıracağı muhtelif telif ve tercüme eserlerin fazlalığı ve telif hakları kanunu dolayısiyle yabancı dillerden tercüme olunacak teknik eserlerin müelliflerine telif hakkı ödenmesi zaruretiyle Fakültenin 40 000 liraya ihtiyacı vardır bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 2 000 lira fazlasiyle 40 000 lira teklif edilmiştir.

24 Makina Fakültesi başka her çeşit masraf
Fakültece 1953 yılına nazaran 1954 yılında 1,5 (tercüme) standard kitap fazla bastırılacağından madde tahsisatı 2 500 lira fazlasiyle 105 000 lira teklif edilmiştir.

25 Elektrik Fakültesi başka her çeşit masraf
Fakültenin ihtiyacı bulunan telif ve tercüme eserlerin çokluğu dolayısiyle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 7 000 lira fazlasiyle 55 000 lira teklif edilmiştir.

26 Maden Fakültesi başka her çeşit masraf
1954 yılında Fakültede muhtelif kürsülerin ihdası zarureti ve bu faaliyete paralel olarak inkişaf edecek olan yayın gelişmesini organize etmek düşüncesiyle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 10 000 lira fazlasiyle 30 000 lira teklif edilmiştir.

452 4489 sayılı Kanun gereğince staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluklariyle başka her çeşit masraflar

12 İnşaat Fakültesi
Avrupa ve Amerika'da meslekî görgü ve bilgilerini artırmak için gönderilecek asistanlardan bu hususta konulmuş şeraite haiz olanların sayısının çok olması ve kendilerinin Üniversiteler Kanununun öğretim üyelerinde aramakta olduğu şartlara göre yetişmeleri için 1954 yılında 10 asistanın yabancı memleketlerde stajda bulunabileceği göz önünde tutulmuş ve bu maksatla madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 5 000 lira fazlasiyle 20 000 lira teklif edilmiştir.

F. M.

18 **Mimarlık Fakültesi**
4489 sayılı Kanuna göre 9 ay müddetle Amerika'ya staja gidecek iki asistanın aylık farkları yolluk ve diğer masraflarını karşılamak üzere madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 2 500 lira fazlasiyle 10 000 lira teklif edilmiştir.

14 **Makina Fakültesi**
Geçen yıla nazaran 4 eleman fazla gönderileceğinden madde tahsisatı 10 000 lira fazlasiyle 25 000 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi
4489 sayılı Kanuna göre 1954 yılında Amerika'ya bir, Avrupa memleketlerine 2 olmak üzere 3 öğretim üyesi gönderilecektir. Bunların aylık farklariyle yolluk ve diğer masraflarını karşılamak üzere 1953 yılına nazaran 5 000 lira fazlasiyle 12 500 lira teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi
Halen İngiltere ve Kanada'da iki asistan vardır. 1954 senesinde de daha 2 doçent ve 2 asistan 4489 sayılı Kanun gereğince gönderilecektir. Bunların yolluk ve zaruri masraflarına karşılık olarak madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 5 500 lira fazlasiyle 10 000 lira teklif edilmiştir.

453 **Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar**

11 **Rektörlük milletlerarası kurum ve derneklere katılma payı**

	Lira
Assition Internakonde Üniversitesine katılma bedeli	500
Dünya Enerji Konferansı Millî Komitesi için	120
Büyük Barajlar Millî Komitesi için	120
Köprü ve İnşaat Cemiyeti için	120
Bu cemiyetler kongrelerine üniversitemiz adına katılacak kimseler için verilecek ücretler tutarı	640
Senesi içinde zuhur edecek cemiyetlere katılma payları	500
Yekûn	2 000

22 İnşaat Fak. kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları
Geçen yıla nazaran bu yıl 2 öğretim üyesinin iştiraki ile 6 üyenin daha kongrelere iştirak edeceği cihetle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 500 lira fazlasiyle 6 000 lira teklif edilmiştir.

23 Mimarlık Fak. kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları
1954 yılında 2 öğretim üyesinin kongre ve konferanslara iştiraki icabettiği cihetle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 4 000 lira teklif edilmiştir.

24 Makine Fak. kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları
1954 yılı içinde 3 profesörün yabancı memleketlerde açılacak kongre ve konefranslara iştiraki icabettiğinden her birine 2 000 er lira hesabiyle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 500 lira fazlasiyle 6 000 lira teklif edilmiştir.

25 Elektrik Fak. kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları
1954 yılı içinde 2 profesör kongre ve konefranslara iştirak edecektir. Bunların yolluk ve zaruri masrafları karşılığı olarak 2 000 er lira hesap edilmiştir. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 4 000 lira teklif edilmiştir.

F. M.

26 Maden Fak. kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları
1953 - 1954 yılında fakültece en az bir konferansa ve 2 kongreye iştirak edilecektir. Bu sebeple madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 000 lira fazlasiyle 4 000 lira teklif edilmiştir.

459 Spor masrafları
Madde tahsisatı 1953 yılının ayni olarak 5 000 lira teklif edilmiştir.

501 Geçen yıl borçları
Madde tahsisatı 1953 yılının ayni olarak 1 000 lira teklif edilmiştir.

502 Eski yıllar borçları

10 1949 - 1952 yılları Borçları
1949 - 1952 yıllarına ait borçlar karşılığı 1953 yılına nazaran 2 000 lira fazlasiyle 3 000 lira teklif edilmiştir.

20 1928 - 1948 yılları borçları
Maddeyi muhafaza için 1953 yılında olduğu gibi 1 lira teklif edilmiştir.

505 Hükme bağlı borçlar
Maddenin muhafazası için 1 liralık tahsisat teklif edilmiştir.

601 Muhtaç öğrencilere yapılacak yardım ve verilecek burslar

11 Rektörlük

12 İnşaat Fakültesi
Yönetim kurulu kararıyle talebe birliğine yardım olmak üzere konulmuş olduğundan işbu tahsisat 2 000 lira olarak teklif edilmiştir.
Fakültede mevcut istatistiklere göre yardıma muhtaç fakir çalışkan bir öğrenciye her yıl yapılmakta olan okuma harç ve bursları yardımı ile ilâç ve tedavi yardımı tutarı vasati olarak 75 lirayı bulmaktadır, 1954 yılında fakültemiz mevcudunun 765 öğrenciye yükseleceği yardıma muhtaç öğrenci nispetinin de % 26,5 bulunduğuna göre 200 öğrenciye yardım hesaplanmış olduğundan madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 3 000 lira fazlasiyle 15 000 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi
İ. T. Ü. Senatosunun 29 . IX . 1952 tarih ve 244. toplantısındaki tarifeye göre kış ve yaz yarı yıllarında sömestr ve atelye harcına muhtaç öğrenciler 40 × (50 + 50) = 100 = 4 000 fakültenin 1 ve 29 . IV . 1953 tarihli yönetim kurullarına atfen çok yardıma muhtaç öğrencilere 1954 yılında da aynı yardımda bulunmak üzere kış ve yaz yarı yılları için 20 × (50 + 50) = 100 =2 000, fakültenin 20 . V . 1953 tarihli yönetim kurulu kararında hasta öğrencilere yapılacak yardım 3 × 500 = 1 500, toplam 7 500 lira, 1953 yılına nazaran 1 550 lira fazlasiyle 7 500 lira teklif edilmiştir.

14 Makina Fakültesi
Fakültenin öğrenci sayısının artması dolayısiyle yapılacak muhtemel yardım ve ilâç yardımı da artacağı için madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 550 lira fazlasiyle 8 000 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi
Fakültenin öğrenci sayısının artması dolayısiyle yapılacak muhtemel yardım ve ilâç yardımı da artacağı için madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 2 250 lira fazlasiyle 8 000 lira teklif edilmiştir.

F. M.

16 Maden Fakültesi

Fakültenin öğrenci sayısının artması dolayısiyle yapılacak muhtemel yardım ve ilâç yardımı da artacağı için madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 1 500 lira fazlasiyle 2 500 lira teklif edilmiştir.

Yatırımlar

1. Onarmalar

701 Yapı onarımı ve küçük yapılar

Esaslı surette tamiri gereken üniversitenin Gümüşsuyu Binasının Makine ve Elektrik fakülteleri kısımlarına isabet eden yerlerin tamiri ile merkez binasının tamiri göz önünde tutularak her bir kısım için müfredati hizalarında gösterildiği üzere 1953 yılı tahsisatına nazaran 155 000 lira fazlasiyle 235 000 lira olarak teklif edilmiştir. (Makine Fakültesi 85 000, Elektrik Fakültesi 45 000, Merkez Binası için 105 000 lira).

711 Makine, alet ve gereçler onarımı

12 İnşaat Fakültesi

Fakültenin yapı malzemesi, hidrolik su kuvvetleri, topoğrafya, zemin mekaniği, su yapıları, ahşap çelik yapılar, yol sağlık tekniği, betonarme, yapı statiği, yapı makineleri, teknik mekanik lâboratuvarında mevcut makine alât ve gereçlerin onarımı ile ders, resim, proje odaları ile kürsülere ilişkin her türlü gereç ve ders alet ve makinalarının onarımı için 1953 yılının aynı olarak 50 000 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi

Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

14 Makina Fakültesi

Madde tahsisatı zaruri ihtiyaçlarımızı karşılamak üzere 1953 yılına nazaran 20 000 lira fazlasiyle 85 000 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi

Lâboratuvarlarda mevcut alçtlerin onarımı için zaruri masrafların aşağıda lâboratuvar hizalarında işaret edilmiştir. İhtiyaç dolayısiyle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 5 000 lira fazlasiyle 15 000 lira teklif edilmiştir.

1.	Elektrik, makine ve tesis lâboratuvarı	5 000
2.	Kimya lâboratuvarı	3 000
3.	Zayıf akım lâboratuvarı	5 000
4.	B. Sezeral lâboratuvarı	2 000
	Yekûn	**15 000**

16 Maden Fakültesi

Fakültede mevcut 3 lâboratuvara 1954 yılında 7 tane daha ilâve edilecektir. Bu lâboratuvarların alât ve gereçlerinin onarımı aşağıdaki şekilde düşünülmüş ve 1953 yılı bütçesinde mevcut 1.— liralık tahsisata 9 999 lira eklemek suretiyle 10 000 lira teklif edilmiştir. (Fizik lâboratuvarı 4 000, Kimya 2 000, Jeoloji 2 000, ilâve 7 lâboratuvar için 2 000)

731 Arsa bedeli

Üniversite halen biri taşkışla ve diğeri Gümüşsuyunda olmak üzere 2 binada çalış-

maktadır. Bu iki binanın arasındaki arsanın istimlâki binaların birleşmesi bakımından zaruri görülmektedir. Bu maksatla 1953 bütçesine konulmuş olan 500 000 lira arsanın istimlâkine kâfi gelmiyeceği cihetle 1954 te istimlâk edilecek kısım için bölüm tahsisatı 500 000 lira teklif edilmiştir.

741 Bina yapımı

11 Rektörlük

Bir program dâhilinde Anadoluda yapılacak olan sismoloji istasyonlarında 1954 yılında tesis edilecek iki istasyon bedeli olarak 80 000 lira teklif edilmiştir.

12 İnşaat Fakültesi

Taşkışla binasında fakülteye tahsis edilen yerde talebelere duvarcılık, doğramacılık ve demircilik stajları ile termik makinalar ve elektro-teknik tatbikatlar için lüzumlu tesisata ait hol ve salon inşası ve inşaatın natamam kalan doktora ve diploma projeleri odaları ile lâboratuvarlarımızın iç tesisatına ait özel inşaatın tamamlanması maksadiyle madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 190 000 lira fazlasiyle 390 000 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi

Talebe artışı fakültenin inkişafı binnetice öğretim ve yönetim kadrosunun genişlemesinden dolayı odalarda ve dershanelerde yapılması zaruri bölme ve sair tadilât ile yeni kapı ve camekânların yapılması ,eskimiş boyaların yenilenmesi icabetmektedir; bu noksanlar için madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

14 Makina Fakültesi

Madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 200 000 lira noksanı ile 413 000 lira olarak teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi

Madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 10 000 lira noksanı ile 90 000 lira olarak teklif edilmiştir.

742 Özel Kanunu gereğince yapılacak maden fakültesi binaları ile lâboratuvarının tesis ve inşası

6034 sayılı Kanun hükümleri gereğince yaptırılacak fakülte binasının ilk taksiti olarak madde tahsisatı 1953 yılına nazaran 380 000 lira fazlasiyle 1 380 000 lira olarak teklif edilmiştir.

751 Satınalınacak makina alet ve gereçler

11 Rektörlük

Tesis edilen ve edilecek olan Anadolu'daki sismoloji istasyonları için Almanya ve Amerika'dan getirtilecek sismoğraf ve buna mümasil sismig ve tektonik alât ve gereçleri için madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 35 000 lira teklif edilmiştir.

12 İnşaat Fakültesi

Bu bölüm Fakültemizde mevcut yapı malezmesi, hidrolik, topoğrafya, zemin mekaniği, su yapıları, ahşap çelik yol, sağlık tekniği, betonarme yapı statiği, yapı makineleri, teknik mekanik lâboratuvarlarının gelişmesiyle yeniden tesis edilecek ve edilmekte olan yapı elemanları ve demiryolu müzeleri ile öğrenci atelye ve tatbikat lâboratuvarı ve kürsü, dershane, resim ve proje odaları ders aletleri için 5 senelik ihtiyacı göz önüne alarak madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 615 000 lira teklif edilmiştir.

13 Mimarlık Fakültesi

Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 32 000 lira teklif edilmiştir.

F. M.

14 Makine Fakültesi

Madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 596 000 lira teklif edilmiştir.

15 Elektrik Fakültesi

Makine alât ve sair gereçlerin satınalınması için madde tahsisatı 1953 yılının aynı olarak 333 000 lira teklif edilmiştir.

16 Maden Fakültesi

1954 yılında Fakültede mevcut bulunan 3 kürsü lâboratuvarına 7 tane daha ilâve edilecektir. Bu lâboratuvarların makine alât ve gereçlerini temin etmek üzere aşağıda izahlarında gösterilen miktarlara ihtiyaç vardır. Bu sebeple madde tahsisatı 141 000 lira teklif edilmiştir.

Fizik lâboratuvarı	12 000
Jeoloji lâboratuvarı	12 000
Maden işletmesi lâboratuvarı	15 000
Maden hazırlanması lâboratuvarı	15 000
Genel ve demir metalojisi lâboratuvarı	15 000
Kimya lâboratuvarı	12 000
Maden yatakları lâboratuvarı	15 000
Maden makineleri lâboratuvarı	15 000
Maden bilgisi lâboratuvarı	15 000
Demir olmıyan metaller metalojisi için	15 000

752 Taşıt satınalma karşılığı

16 Maden Fakültesi

Fakültenin jeoloji tatbikatı ve maden incelemeleri arazi üzerinde yapılacağı için İstanbul Vilâyeti ile komşu vilâyetleri çevrelerinin incelenmesi zaruri bulunduğundan bu işleri görmek üzere madde tahsisatına 1 Jeep arabası karşılığı olarak 9 500 lira teklif edilmiştir.

771 Döner sermaye

Üniversitenin yayın faaliyeti senevi (1 000) formayı geçmektedir. İlmî ve teknik mahiyetleri itibariyle dışarda basılması hem güç, hem de pahalıya malolmaktadır. 10 000 lira sermaye ile faaliyette bulunan döner sermaye hizmetlerinin ancak bir kısmını yapabilmektedir.

Son defa kabul edilen (Kitap Satışı Yönetmeliği) ile döner sermayeye yeni vazifeler tahmil edilmiş bulunmaktadır. Bu sebeplerle döner sermayenin verimli bir hale gelebilmesi için 4936 sayılı Kanunun 58 nci maddesine göre yeniden 25 000 liralık tahsisat teklif edilmiştir.

Gelir gerekçesi

1. Gelir bütçesinin birinci faslını genel bütçeden verilen ödenekler teşkil etmektedir.

Faslın birinci maddesi, yatırımlar dışındaki giderler için 5 523 270 ve ikinci maddesini teşkil eden yatırımlar, için de 5 054 500 lira olmak üzere 10 577 770 lira teklif edilmiştir.

2. Gelir bütçesinin iki, üç, ve dördüncü fasılları üniversitenin kendi kaynaklarından sağladığı gelire aittir.

İkinci bölüm harçlar (Kayıt, imtihan ve diploma harcı) olmak üzere 90 000 lira

Üçüncü bölüm çeşitli gelirler

Birinci kitap satışı maddesi 70 000 lira

İkinci muayene ve tahlil ücretleri maddesi 200 000 lira

Üçüncü diğer çeşitli gelirler maddesinden de 160 000 lira olmak üzere bu bölümden 430 000 lira sağlanacağı

Dördüncü bağışlar bölümünden 2 000 lira sağlanacağı

Beşinci eski yıllardan devredilen gelirler (Nakit) karşılığı olarak da 300 000 lira devrolunabileceği tahmin olunmuştur.

Bu suretle hesabedilen gelir yekûnu 822 000 liraya baliğ olmaktadır. Bu miktara genel bütçeden yapılan 10 577 770 liranın ilâvesi suretiyle gelir bütçesi yekûnu 11 399 770 lira olmaktadır.

Rapor

4.1.1954

Bütçe Komisyonu Reisliğine

İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası ile buna bağlı cetvelleri tetkik ettim.

Türkiye'deki muazzam kalkınma hareketi :

a) İş gruplarını plânlaştıran, teknik işlerin umumi sevk ve idaresi ve icrasını temin eden ve teknik araştırma yapabilen (Yüksek mühendis),

b) Bir grup teşkil eden işleri idaresi altında yaptıran ve bilhassa detay projelerinin tahakkukuna çalışan (Mühendis),

c) Muayyen bir işi tekniğin istediği standart şartlara uygun olarak ve ekonomik bir şekilde yapan (Tekniker).

Gibi elemanlara gittikçe artan şiddetli bir ihtiyaç hissettirmektedir.

Teknik Üniversite Senatosunca yapılan tetkikler neticesinde, bu üç teknik eleman grupu itibariyle ihtiyaçlarımız şu şekilde tesbit edilmiştir :

	Mevcut	İhtiyaç	5-10 yılda yetiştirilmesi gereken
Yüksek mühendis ve Y. Mimar	3 000	5 000	2 000
Mühendis ve mimar	1 000	15 000	14 000
Tekniker		25 000	

Şimdiye kadar yalnız yüksek mühendis ve mimar yetiştirmekle meşgul olan teknik üniversite, 1954 yılında kendi bünyesinde bir teknik okulu da faaliyete geçirerek mühendis ve mimar ihtiyacına da İstanbul Teknik Okuluna ilâveten, kendi imkânları nispetinde cevap verecek duruma girecektir.

Diğer taraftan, memleketimizin muhtaç bulunduğu hidrojeoloğ, sismoloğ ve meteoroloğ gibi mütehassısların yetiştirilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

Bu arada, üniversitesinin esas vazifelerinden biri olan tetkik ve araştırma işleri de inkişaf halindedir.

Bu kısa izahat, İstanbul Teknik Üniversitesinin nasıl bir büyüme ve genişleme prosesüsü içinde olduğunu gösterir.

Üniversiteye kabul edilen öğrenci ve her sene diploma alan mezun sayısı şimdiye kadar devamlı olarak arttığı gibi, yukarda arz ve işaret olunan ihtiyacı karşılamak üzere önümüzdeki yıllarda bir kat daha çoğalacaktır. Bunu gösteren rakamlar aşağıdadır :

	Giren öğrenci	Mezunlar	Öğrenci mevcudu
1941 - 1942	125	51	400
1944 - 1945	182	98	650
1947 - 1948	303	96	1120
1950 - 1951	343	240	1593
1953 - 1954	550		2090
1956 - 1957	700	350	3500

Bu inkişafın tabiî bir neticesi (aynı zamanda muharriki) olarak Üniversitenin A/1 ve A/2 sayılı cetvellerine giren ödeneklerin yekûnu 1950 yılında 3 271 000 liradan ibaret iken 1954 yılında 11 400 000 liraya baliğ olacaktır.

Şükranla kayda değer bir nokta, malî bakımdan asla esirgenmemiş ve hiç şüphesiz esirgenmiyecek fedakârlıkların verimliliğidir. Teknik Üniversite en çetin ve dolayısiyle en fazla çalıştırmaya ve çalışmaya mütevakkıf bir yükseköğretim müessesesi olmasına rağmen öğrencilerini normal müddeti zarfında yetiştirmektedir. On sömestrden (5 yıl) ibaret olan tahsil devresini mezunların % 54 ü on sömestrde bitirmekte, 11 sömestrde ikmal edenler % 14, 12 sömestrde ikmal edenler %15, 13 sömestrde ikmal edenler % 5, 14 sömestrde ikmal edenler % 7 ve nihayet 15 sömestrde ikmal edenler % 5 nispetinde bulunmaktadır. Vasati olarak, bütün mezunların tahsil müddeti 11, 37 sömestr (5, 5 - 6 sene içinde tamamlanmaktadır ki, bunun diğer üniversitelerimiz için dahi temenniye şayan bir randıman olduğu göze çarpar.

Buna mukabil, bu randımanın istihsalinde hiç şüphesiz en mühim unsur olan öğretim üyeleri ve yardımcıları, hendesi nispetinde artan talebe mevcudu karşısında hemen hemen statik bir durumdadır. Aşağıdaki tablo bu hususta bir fikir verir :

	Profesör	Doçent	Asistan	Öğ. Görevlisi okutman uzman	Yekûn öğ. üyeleri ve yardımcıları
1946 - 1947	56	45	85	17	203
1947 - 1948	58	43	85	19	205
1948 - 1949	49	40	112	21	222
1949 - 1950	49	44	111	26	230
1950 - 1951	49	43	115	23	230
1951 - 1952	51	48	115	23	237

Burada bidhassa dikkatimizi çeken noktalar şunlardır:

1. Akademik karverin müvesi olan asistanlık müessesesi lâyikiyle işliyememektedir. İstikbalin Doçent, Profesör ve Ordünaryüs profesörleri olan asistanlar akademik karyer çalışmalarından başka, lâboratuvar ve tesislerde ve diğer sahalarda öğrencilerin çalışmalarını sevk ve idare bakımından da öğretim heyetinin faal ve zaruri elemanları olarak ağır bir yük altındadırlar. Böyle bir vazifeye 35 lira asli maaşla başlıyacak güzide elemanları bulmak, bu günkü şartlar içinde imkânsızlaşmaktadır. Yüksek mühendislerin en az günde 30 - 40 lira ücretle rahat rahat iş buldukları bir kalkınma hamlesi içinde, en müsait gençleri bu kadar cüzi bir maaşla asistanlığa bağlamayı ümit etmek, onlardan makul hadler dışında bir fedakârlık beklemek olur. Bu halin devamı, asistanlara mevdu olması gereken işlerle doçent ve profesörlerin uğraşmak zorunda kalmaları gibi onlara düşen araştırma hizmetlerini aksatan bir vaziyet ihdas ettiği gibi, karyerin istikbalini de tehlikeye düşürebilir. Bu itibarla, bu mahzuru önliyebilecek bâzı tekliflerimiz aşağıda arzolunacaktır.

2. Asistanları karyere bağlıyacak esaslar, dolayısiyle doçent ve profesör formasyonuna da hizmet edecektir.

3. Umumi olarak, akademik karyer mensuplarının daha ciddî bir şekilde terfihi meselesinin mevcut olduğuna Hükümetin ve komisyonun dikkat nazarını çekerim.

4. Daha uzun zaman için üniversitelerimizin muhtaç oldukları dünya çapında yabancı profesörlerin üniversitelerimiz hizmetine alınabilmeleri için, ücretlerini bu günkü şartlara göre ayarlamak katî bir zarurettir.

5. Daimî yabancı profesör noksanlığını telâfi için yurt dışından ve içinden getirtilecek profesörlere muayyen zamanlarda verdirilen konferansları artırmak bir ihtiyaç halindedir.

İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 Malî yılı Bütçe teklifi 6 345 270 lirası cari masraflara ve 5 054 500 lirası yatırımlara ait olmak üzere 11 399 770 liradır ve bir evvelki yıla nazaran 1 845 931 lira fazlalık göstermektedir..

Bu umumi masraf yekûnunu değiştirmeksizin, bilhassa asistan ihtiyacını karşılamaya mâtuf değişiklikleri (Bâzı fasıllarda teklif edilen ilâveler diğer fasıllardaki tasarruflarla karşılanacak şekilde) komisyonun tasvibine arzediyorum. Tekliflerin gayesi, mevcut asistanların vazifede kalmalarını temin edecek ek görevler için (L) cetvelinden munzam asistan kadroları alınmasına ve diğer taraftan 35 lira asli maaşla hizmete alınmaları imkânı kalmıyan yeni asistanları 625 lira ücretli uzman olarak ücretle çalıştırmaya mâtuf bulunmaktadır. Bunun bütçeye tahmil eedeceği külfet 372 300 lira olacaktır ve diğer fasıllardaki tasarruflarla karşılanacaktır.

Diğer bir ilâve, yurt içinden ve dışından getirtilecek profesör ve uzmanların ücret, yolluk ve başka her türlü giderlerini ihtiva eden 223 ncü faslın yapılacak 76 500 liraya iblâğıdır ve yine diğer fasıllardan tasarruflarla karşılanacaktır.

476 ncı fasıl olarak ihdası teklif edilen kurslar umumi masrafları ise 10 005 liradır. Ve Üniversitenin halk eğitimi sahasındaki fonksiyonunun tahakkukuna imkân verecek ve esasen kendi gelirleriyle karşılanacaktır. Bu maksatla gelir bütçesinin kayıt harçlarını ihtiva eden ikinci faslına 10 005 lira ilâvesi mümkün görülmüştür. Diğer cüzi tadillerin mucip sebebi şifahen arzolunacaktır.

Karşılık olarak irae ettiğimiz tasarrufların hizmeti aksatmıyacağı sayın rektör ve dekanlarla yapılan görüşme neticesinde anlaşılmıştır. Masraf yekûnunu değiştirmiyen bu tadiller Teknik Üniversitenin süratle genişliyen faaliyet ve vazifelerini hakkiyle başarmasını mümkün kılacaktır.

Üniversitenin tesislerini tamamlaması için geçen sene verilmiş bulunan tahsisatın bir kısmı lisans ve transfer güçlükleri dolayısiyle kullanılamamıştır. Hariçten ithal edilecek makine, alet ve gereçler hususunda Üniversite için bir priorite kabul edilmesi temenniye şayandır. Bunların yekûnu bir iki milyon liranın içinde olup hiçbir zaman döviz bilânçomuzu rahnedar edecek bir mahiyet arzetmez. Buna mukabil bunların zamanında temin edilmemesi üniversitelerimizin çalışmalarını güçleştirebilir.

Üniversitenin inkişaf sahasındaki arsaların istimlâki için 1953 Bütçesinde 731 nci bölüme kayıt olunan 500 000 liralık ödenek, İstanbul İmar Plâniyle ilgili formalitelerin tamamlanmaması dolayısiyle henüz kullanılamamıştır ve Şubat sonuna kadar kullanılamaması hitimali vardır. Bu itibarla, bu hayati istimlâk işinin 1954 yılında başarılması için aynı fasılda 1954 teklifi olarak mevcut bulunan 500 000 liranın bir milyon liraya iblâğı ve 1953 yılında kullanılmayan 500 000 liranın da B cetvelinin 5 nci (eski yıllardan devredilen gelirler) bölümüne ilâvesi muvafık olacaktır.

1953 Bütçesinde 742 nci bölümde Maden Fakültesi binaları ile lâboratuvarlarının tesis ve inşası için verilmiş olan 1 000 000 liralık tahsisat, İstanbul'un İmar Plâniyle ilgili olarak kullanılamamış ve yeni inşaattan sarfınazar edilerek Maçka Kışlasının Maden Fakültesi ve Teknik Okul için Millî Müdafaa Vekâletinden 1 500 000 lira mukabilinde satınalınması hususunda bir mutabakata varılmıştır. Gerekli münakale ile inşaat için kullanılamıyan tahsisatın bu mübayaaya hasrı mümkün olacaktır.

Teknik Üniversite Bütçesinin yukarda arz ve teklif ettiğim tadillerle kabulünü Yüksek Komisyonun takdir ve tasvibine arzederim.

İzmir Mebusu
Behzat Bilgin

I No. lu cetvelde ilâvesi arzedilen tahsisatın karşılığı olarak indirimler

F.	M.	Tertibi Maaşlar	Düşülen Lira	Mucip sebepler
201	14	Mak. Fak.	70 800	8 aded 40 liralık asistan kadrosunun L. cetveline alınmasından 300 × 8 × 12 = 28 800 14 aded asistan kadrosunun (35 L.) L. cetveline alınmasından 250 × 14 × 12 = 42 000
	15	Elek. Fak.	6 600	1 aded 80 liralık Prof. kadrosunun L cetveline alınması 550 × 12 = 6 600
	16	Maden Fak.	10 800	40 lira maaşlı 3 asistan kadrosunun L. Cet. alınması 300 × 3 × 12 = 10 800
			88 200	

F.	M.	Tertibi Ücretler	Düşülen Lira	Mucip sebepleri
202	21	Rektörlük	300	125 liralık başhademe unvanının 100 liraya indirilmesinden 25 X 12 = 300
	24	Makine Fa.	3 000	50 lira ücretli 8 aded işçiden 2 aded tenzili 50 × 2 × 12 = 1 200 150 lira ücretli 1 aded daktilonun tenzili 150 × 12 = 1 800
			3 300	
304		Yabancı uzmanlarla bunlara yardımcı personelin ücretleri		
	12	İnşa. Fak.	15 000	
	13	Mim. »	2 000	
	14	Mak. »	22 900	
	15	Elek. »	39 000	
	16	Maden »	4 000	
			82 900	
219		4936 sayılı Kanun gereğince verilecek üniversite tazminatı		
	14	Mak. Fak.	8 065	
223		Yurt içinden ve dışından getirtilecek Prof. ve uzmanların ücretleri ve yollukları ile başka her türlü giderleri	12 000	
224		4336 sayılı Kanunun 55 nci maddesine göre verilecek paralar		
	13	Mim. Fak.	1 500	
422		Mimarlık Fakültesi Yapı Araştırma Kurulu her türlü masrafları	3 000	
428		Hidrojeoloji Enstitüsü her çeşit masrafları	30 000	
451		Yayın Masrafları		
	23	Mim. Fak.	1 000	
	24	Mak. »	2 500	
			3 500	

F.	M.	Tertibi Ücretler	Düşülen Lira	Mucip seebepleri
711		Makina alet ve gereçler onarımı		
	14	Mak. Fak.	2 000	
741		Bina yapımı		
	13	Mim. Fak.	5 000	
751		Satınalınacak makina alet ve gereçler		
	11	Rektörlük	15 000	
	12	İnş. Fak.	205 000	
	14	Mak. »	26 000	
	16	Maden »	19 200	
			265 200	
		Umumi yekûn	505 165	

Bütçede teklif edilen miktar dâhilinde kalmak üzere, tahsisat ilâvesini arzettiğimiz fasıl ve maddeler

F.	M.	Tertibi Maaşlar	İlâve edilen Lira	Mucip seebepleri
201	12	İnş. Fak.	19 200	1 aded 50 liralık Asis. 350 × 12 = 4 200 5 aded 35 liralık Asis. 250 × 5 × 12 = 15 000
	13	Mim. »	30 000	10 aded 35 liralık Asis. 250 × 10 × 12 = 30 000
	14	Mak. »	9 000	1 aded 60 liralık Asis. 400 × 12 = 4 800 1 aded 50 liralık Asis. 350 × 12 = 4 200
	15	Elek. »	32 100	1 aded 125 liralık Prof. 875 × 12 = 10 500 6 aded 35 liralık Asis. 250 × 6 × 12 = 18 000 1 aded 40 liralık Asis. 300 × 12 = 3 600
			90 300	

F.	M.	Tertibi Ücretler	Düşülen Lira	Mucip sebepleri
202	21	Rektörlük	2 100	1 aded 150 liralık bekçi 150 × 12 = 1 800 1 aded 125 liralık bekçinin 150 liraya iblâğı 25 × 12 = 300
	22	İnş. Fakültesi	173 100	100 lira ücretli bir hademenin unvanının başhademeliğe tebdili ile ücretinin 150 liraya iblâğı 50 × 12 = 600 625 lira ücretli 23 aded teknisiyen 625 × 23 × 12 = 172 500
	23	Mim. Fakültesi	4 200	1 aded hademenin başhademe yapılmasından 5 × 12 = 600 300 lira ücretli bir aded dil bilir daktilo 300 × 12 = 3 600
	24	Mak. Fakültesi	93 600	250 lira ücretli bir aded yabancı dil bilir daktilo 250 × 12 = 3 000 100 lira ücretli bir aded hademe kadrosunun başhademeliğe ve ücretinin 150 liraya iblâğı ile 50 × 12 = 600 625 lira aylıklı 12 aded teknisiyen ilâvesinden 625 × 12 × 12 = 90 000
	25	Elektrik Fakültesi	12 600	100 lira ücretli bir aded hademe kadrosunun başhademeliğe ve ücretinin 150 liraya iblâğı 50 × 12 = 600 4 aded 250 lira ücretli lâborant ilâvesi 4 × 250 × 12 = 12 000
	26	Maden. Fakültesi	30 000	625 lira ücretli 4 aded teknisiyen ilâvesi 625 × 4 × 12 = 30 000
			315 600	
209		5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler		
	11	% 5 emekli ve % 25 kesenekleri ile artış farkları	17 358	
	12	% 1 ler karşılığı	3 156	
	13	Sandık yönetim masrafları	250	
			20 764	

F.	M.	Tertibi Ücretler	İlâve edilen Lira	Mucip sebepleri
223		Yurt içinden ve dışından getirilecek profesör ve uzmanların ücretleri ve yollukları ile başka her türlü masrafları		
	11	Rektörlük	2 000	
	12	İnşaat Fakültesi	17 000	
	13	Mimarlık »	4 000	
	14	Makine »	17 000	
	15	Elektrik »	30 500	
	16	Maden »	6 000	
		Yekûn	76 500	
476		Kurslar umumi masrafları		
	11	Rektörlük	1	
	12	İnşaat Fakültesi	1	
	13	Mimarlık »	1	
	14	Makina »	1	
	15	Elektrik »	10 000	
	16	Maden »	1	
		Yekûn	10 005	
429		Malzeme ve İmal Enstitüsü masrafları	1	
601		Muhtaç öğrencilere yapılacak yardım ve burs.		
	14	Makine Fakültesi	2 000	
		Umumi yekûn	515 170	

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/693
Karar No. 68

18 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 30 . XI . 1953 tarihli ve 6/3296 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası komisyonumuza havale olunmakla Millî Eğitim Vekili, Üniversite rektörü ve dekanları ve Maliye Vekâleti Bütçe ve Malî Kontrol Umum Müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

İstanbul Teknik Üniversitesinin 1954 yılı Bütçesini komisyonumuz namına inceliyen raportörün raporunda belirtilen hususat ve üniversitenin fakülte ve enstitülerini alâkadar eden mevzular hakkında vâkı sualler Millî Eğitim Vekili, üniversite rektörü ve fakülteler dekanları tarafından cevaplandırıldıktan sonra bütçenin fasıl ve maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Üniversitenin 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihasına bağlı (A/1) işaretli masraf cetveli yekûnu 1953 yılı rakamlarına nazaran (1 180 432) lira fazlasiyle (6 345 270) lira ve yatırımlara taallâk eden (A/2) işaretli cetvel yekûnu ise (665 499) lira fazlasiyle (5 054 500) lira ki ceman (11 399 770) lira olarak Hükümetçe tesbit ve teklif edilmiştir.

Üniversitenin her gün artmakta olan faaliyeti ve tedris sahasının inkişafı dolayısiyle (A/1) işaretli cetvelde geçen yıla nazaran gözüken fazlalığın mühim miktarı bütçenin ikinci kısım personel masrafları kısmında yer almış bulunmaktadır.

Üniversitenin tedris kadrosu hakkında komisyonumuzda cereyan eden müzakere esnasında, Teknik Üniversite kadrolarında asistan olarak ifayı vazife edenlerin barem vaziyeti dolayısiyle tatmin edilemedikleri ve ek görev suretiyle boşlukların kısmen telâfisine çalışıldığı, fakat buna rağmen asistanlık hizmetinin lâyıkiyle ifasını temin edebilecek elemanların temin edilemediği ifade edilmiş ve bu sebeple (L) cetvelinden bâzı kadroların serbest bırakılması, diğer bâzılarının ise kullanılamadıkları cihetle (L) cetveline iadesi lüzumu ileri sürülmüş ve komisyonumuzca da muvafık görülmüştür.

Diğer taraftan, lâboratuvar, enstitü ve diğer tatbiki kurumlarda mesainin sevk ve idaresini, yukarda arzolunan müşkülâta rağmen temin için, akademik kariyerde bir hak sahibi olmıyacak teknisiyenlerin hizmetine ihtiyaç hâsıl olduğundan, 625 lira ücretle bu elemanların teminine imkân verilmesi hususundaki teklif uzun müzakerelerden sonra muvafık mütalâa edilerek (D) cetvelinde bu teknisiyenlerin ilâvesi suretiyle değişiklikler yapılmasına da karar verilerek ilâve edilen tahsisata mukabil (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin fasıl ve maddelerinden tasarrufu mümkün görülen mebaliğin tenziliyle bütçe umumi yekûnunun tebeddüle uğramamasına dikkat olunmuştur.

Yurt içinden ve dışından getirtilecek profesörlere muayyen zamanlarda verdirilmekte olan konferansların, daimî yabancı profesör noksanlığını telâfi maksadiyle, artırılması zarureti raportörümüz ve üniversite rektörü ve dekanları tarafından ifade edilmiş ve bu lüzum ve zaruret komisyonumuzca nazarı dikkate alınarak 223 ncü (Yurt içinden ve dışından konferans için getirilecek profesör ve uzmanların ücretleri ve yolluklariyle başka her türlü masrafları) faslına (67 500) liranın ilâvesi kabul edilmiştir.

307 nci (Yolluklar) faslının bâzı maddelerinden yapılan indirmeler bâzı maddelerine eklenmek suretiyle lüzum gösterilen ayarlanma yapılmış ve kurslar umumi masrafları unvaniyle yeniden 476 ncı bir fasıl komisyonumuzca ihdas edilerek bu fasla (10 005) lira tahsisat vaz'edilmiştir.

Yukarda arzedildiği üzere bâzı fasıllara ilâvesi komisyonumuzca kabul olunan tahsisatın karşılığının A/1 ve A/2 işaretli cetvellerden tasarrufu mümkün olduğu ifade olunan fasıl ve maddelerinden indirme yapılmak suretiyle temin edilmiş ve Elektrik Fakültesinde tesis

edilen gece kurslarının temin edeceği tahmin olunan (7 243) lira harç hasılatı (B) işaretli cetvelin 2 nci (Harçlar) faslına ilâve edilmek suretiyle Bütçenin masraf ve varidat kısmı muvazeneli olarak Hükümet teklifinde olduğu gibi (11 407 013) lira olarak komisyonumuzca tesbit ve kabul edilmiştir.

İstanbul Teknik Üniversitesinin varidatı, Bütçe Kanunu lâyihasına ilişik (B) işaretli cetvelin birinci faslında gösterildiği üzere (10 577 770) lirası Umumi Bütçeden verilen tahsisat ile 2, 3, 4 ve 5 nci fasıllarında gösterilen ve mecmuu (829 243) lira olan Üniversitenin çeşitli gelirlerinden terekküp etmektedir.

Lâyihanın A/1 ve A/2 ve (B) işaretli cetvelleri üzerinde komisyonumuzca yapılan değişikliklerden sonra husule gelen rakam Bütçe Kanunu lâyihasının 1 ve 2 nci maddelerine aksettirilmek suretiyle, 3, 4 ve 5 nci maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen, 6 ncı madde kelime ilâvesiyle, 7 nci madde Hükümetin teklifi veçhile aynen, 8 nci madde kelime değişikliği yapılmak suretiyle 9 aynen 10 ncu madde değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Bu suretle tadilen kabul edilen İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 yılı bütçe kanunu lâyihası ekleri bulunan cetveller ile birlikte Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Bu rapor Sözcüsü
Rize	İstanbul	İzmir
İ. Akçal	*H. Hüsman*	*B. Bilgin*
Kâtip		
Siird	Bolu	Çanakkale
B. Erden	*M. Güçbilmez*	*K. Akmanlar*
Diyarbakır	Gazianteb	Kırklareli
M. Ekinci	*E. Cenani*	*Ş. Bakay*
Kırşehir		Konya
R. Özdeş		*R. Birand*
Konya		Muğla
Söz hakkım mahfuzdur.		N. Özsan
M. Âli Ülgen		İmzada bulunamadı
Ordu	Siird	Sivas
R. Aksoy	*M. D. Süalp*	*H. İmre*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ
İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 yılı Bütçe kanun lâyihası	*İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası*
MADDE 1. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 yılı yatırımlar dışında kalan masrafları için, bağlı (A/1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (6 345 270) lira ve yatırım masrafları için de, bağlı (A/2) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (5 054 500) lira tahsisat verilmiştir.	MADDE 1. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 Bütçe yılı yatırımlar dışında kalan masraflar için, bağlı (A/1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (6 626 713) lira ve yatırım masrafları için de, bağlı (A/2) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (4 780 300) lira tahsisat verilmiştir.
MADDE 2. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 Bütçe yılı masraflarına karşılık olan varidat, bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (11 399 770) lira olarak tahmin edilmiştir.	MADDE 2. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1954 Bütçe yılı masraflarına karşılık olan varidat, bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere. (11 407 013) lira olarak tahmin edilmiştir.
MADDE 3. — İstanbul Teknik Üniversitesince 1954 Bütçe yılında elde edilecek varidat çeşitlerinden her birinin dayandığı hükümler, bağlı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı varidatın tarh ve tahsiline 1954 Bütçe yılında da devam olunur.	MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen Kabul edilmiştir.
MADDE 4. — İstanbul Teknik Üniversitesinin 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 19 ncu maddesine giren hizmetlileri, bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir. 3656 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince geçici mahiyette hizmetler için İcra Vekilleri Heyeti kararı ile kadro alınabilecek tertipler, (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu kadrolar ertesi yıl bütçesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bunların eldeki kadrolara ek olmaması şarttır.	MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 5. — İstanbul Teknik Üniversitesince gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye yetki veren kanunlar, bağlı (G) işaretli cetvelde gösterilmiştir.	MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 6. — İstanbul Teknik Üniversitesi Kuruluşu hakkında 7 . VII . 1948 tarihli ve 5246, 28 . I . 1953 tarihli ve 6033 sayılı kanunlara bağlı (1) sayılı cetvelde yazılı kadrolardan bağlı (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1954 Bütçe yılında kullanılmaz.	MADDE 6. — İstanbul Teknik Üniversitesi Kuruluşu hakkında 7 . VII . 1948 tarihli ve 5246 sayılı, 28 . I . 1953 tarihli ve 6033 sayılı kanunlara bağlı (1) sayılı cetvelde yazılı kadrolardan, bağlı (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1954 Bütçe yılında kullanılamaz.
MADDE 7. — Masraf fasıllarında yapılacak harcamalara ilişkin formül, bağlı (R) işaretli cetvelde gösterilmiştir.	MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 8. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisat üstünde çıkan ve 1953 yılı bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu fasla Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisattan ödenir.

1928 - 1952 yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kânununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar, 1953 yılı bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya 3 - 6 ncı kısım fasıllariyle, yatırım fasılları artıkladan eski yıllar borçları tertiplerine Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisattan ödenir.

MADDE 9. — Bu kanun 1 Mart 1954 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 10. — Bu kanunu icraya Maliye ve Millî Eğitim vekilleri memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	*C. Yardmcı*
Adalet Vekili	Millî Savunma Vekili
O. Ş. Çiçekdağ	*K. Yılmaz*
İçişleri Vekili	Dışişleri Vekili
E. Menderes	
Maliye Vekili	Millî Eğitim Vekili
H. Polatkan	*R. S. Burçak*
Bayındırlık Vekili	Eko. ve Ticaret Vekili
K. Zeytinoğlu	*F. Çelikbaş*
Sa. ve So. Y. Vekili	G. ve Tekel Vekili
Dr. E. H. Üstündağ	*E. Kalafat*
Tarım Vekili	Ulaştırma Vekili
N. Ökmen	*Y. Üresin*
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili
H. Erkmen	*S. Yırcalı*

B. K.

MADDE 8. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisat üstünde çıkan ve 1953 yılı Bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu fasla Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisattan ödenir.

1928 - 1952 Bütçe yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçesinde bulunan borçlar, 1954 yılı Bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya 3 - 6 ncı kısım fasllariyle, yatırım fasılları bakiyelerinden eski yıllar borçları tertiplerine Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisattan ödenir.

MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Millî Eğitim Vekilleri memurdur.

A/1 - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		İkinci kısım - Personel masrafları			
		I - Maaşlar ve ücretler			
201		**Maaşlar**			
	11	Rektörlük	75 000	79 000	79 000
	12	İnşaat Fakültesi	487 800	485 700	504 900
	13	Mimarlık »	285 900	300 000	330 000
	14	Makina »	512 400	503 400	441 600
	15	Elektrik »	247 300	288 300	309 900
	16	Maden »	212 100	277 800	267 000
	20	Açık maaşı	11 000	10 200	10 200
		Fasıl yekûnu	**1 831 500**	**1 944 400**	**1 942 600**
202		**Ücretler**			
	21	Rektörlük	189 900	239 700	241 500
	22	İnşaat Fakültesi	56 100	145 500	318 000
	23	Mimarlık »	30 600	38 400	38 400
	24	Makina »	188 700	277 200	367 200
	25	Elektrik »	48 000	57 600	66 000
	26	Maden »	50 400	103 800	133 800
		Fasıl yekûnu	**563 700**	**862 200**	**1 164 900**
203		**Geçici hizmetliler ücreti**	**0**	**200 000**	**200 000**
204		**Yabancı profesör ve uzmanlarla bunlara yardımcı personelin ücreti**			
	12	İnşaat Fakültesi	95 400	95 400	80 400
	13	Mimarlık »	81 600	81 600	79 600
	14	Makina »	160 200	160 200	137 300
	15	Elektrik »	100 200	100 200	61 200
	16	Maden »	50 000	120 000	116 000
		Fasıl yekûnu	**487 400**	**557 400**	**474 500**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		II - Başka haklar			
206		**4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak zam ve yardımlar**			
	11	Rektörlük memurları çocuk zammı	5 000	5 000	5 000
	12	İnşaat Fakültesi memurları çocuk zammı	4 500	5 400	5 400
	13	Mimarlık Fakültesi memurları çocuk zammı	3 000	3 000	3 000
	14	Makina Fakültesi memurları çocuk zammı	6 000	7 500	7 500
	15	Elektrik Fakültesi memurları çocuk zammı	2 400	3 120	3 120
	16	Maden Fakültesi memurları çocuk zammı	1 500	2 850	2 850
	20	Doğum yardımı	3 000	3 000	3 000
	30	Ölüm yardımı	6 000	6 000	6 000
		Fasıl yekûnu	**31 400**	**35 870**	**35 870**
207		**Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
209		**5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler**			
	11	% 5 emekli ve % 25 giriş kesenekleri ile artış farkları	129 612	154 511	176 357
	12	% 1 ek karşılıkları	23 566	28 093	32 065
	13	Emekli ikramiyesi	24 000	12 000	12 000
	14	Sandık yönetim masrafları	9 108	10 878	11 063
	15	Diğer ödemeler	37 000	132 000	132 000
		Fasıl yekûnu	**223 286**	**337 482**	**363 485**
217		**4644 sayılı Kanun gereğince verilecek ek görev tazminatı**			
	11	Rektörlük	6 050	6 050	6 050
	12	İnşaat Fakültesi	2 850	2 850	2 850
	13	Mimarlık »	2 850	2 850	2 850
	14	Makina »	2 850	2 850	2 850
	15	Elektrik »	2 850	2 850	2 850

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	16	Maden Fakültesi	2 850	2 850	2 850
		Fasıl yekûnu	**20 300**	**20 300**	**20 300**
219		**4936 sayılı Kanun gereğince verilecek üniversite tazminatı**			
	12	İnşaat Fakültesi	100 000	108 000	108 000
	13	Mimarlık »	45 000	61 600	61 600
	14	Makina »	125 400	125 400	117 335
	15	Elektrik »	62 200	80 400	80 400
	16	Maden »	48 600	65 400	65 400
		Fasıl yekûnu	**381 200**	**440 800**	**432 735**
221		**Emekli, dul, yetim maaşları**	**14 200**	**14 200**	**14 200**
223		**Yurt içinden ve dışından konferans için getirilecek profesörler ve uzmanların ücretleri ve yolluklariyle başka her türlü masrafları**	**10 000**	**12 000**	**79 500**
224		**4936 sayılı Üniversiteler Kanununun 55 nci maddesi gereğince verilecek ücret**			
	12	İnşaat Fakültesi	30 000	42 000	42 000
	13	Mimarlık »	2 000	4 000	2 500
	14	Makina »	20 000	28 000	28 000
	15	Elektrik »	10 000	16 000	16 000
	16	Maden »	5 000	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	**67 000**	**100 000**	**98 500**
		İkinci kısım yekûnu	3 639 986	4 534 652	4 836 590
		Üçüncü kısım - Yönetim masrafları			
301		**Büro masrafları**			
	11	Rektörlük kırtasiye	2 500	2 500	2 500
	12	İnşaat Fakültesi kırtasiye	1 000	1 000	1 000
	13	Mimarlık » »	500	500	500

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	14	Makine Fakültesi kırtasiye	1 000	1 000	1 000
	15	Elektrik » »	500	500	500
	16	Maden » »	1 000	1 000	1 000
	21	Rektörlük döşeme	5 000	5 000	5 000
	22	İnşaat Fakültesi döşeme	10 000	10 000	10 000
	23	Mimarlık » »	3 000	3 000	3 000
	24	Makina » »	4 000	4 000	4 000
	25	Elektrik » »	3 000	3 000	3 000
	26	Maden » »	10 000	10 000	10 000
	31	Rektörlük demirbaş	10 000	10 000	10 000
	32	İnşaat Fakültesi demirbaş	10 000	10 000	10 000
	33	Mimarlık » »	2 000	2 000	2 000
	34	Makina » »	3 000	3 000	3 000
	35	Elektrik » »	2 000	2 000	2 000
	36	Maden » »	15 000	15 000	15 000
	41	Rektörlük öteberi masrafları	30 000	33 000	33 000
	42	İnsaat Fakültesi öteberi masrafları	1 000	2 000	2 000
	43	Mimarlık Fakültesi öteberi masrafları	1 000	2 000	2 000
	44	Makina Fakültesi öteberi masrafları	1 000	2 000	2 000
	45	Elektrik Fakültesi öteberi masrafları	1 000	2 000	2 000
	46	Maden Fakültesi öteberi masrafları	1 500	2 000	2 000
	50	Aydınlatma	76 000	80 000	80 000
	60	Isıtma	80 000	100 000	100 000
		Fasıl yekûnu	**275 000**	**306 500**	**306 500**
303		**Basılı kâğıt ve defterler**			
	11	Rektörlük	2 000	3 000	3 000
	12	İnşaat Fakültesi	500	1 000	1 000
	13	Mimarlık »	400	800	800
	14	Makina »	400	800	800
	15	Elektrik »	400	800	800
	16	Maden »	400	800	800
		Fasıl yekûnu	**4 100**	**7 200**	**7 200**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
304		**Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları**			
	11	Rektörlük telgraf masrafları	1 300	1 300	1 300
	12	İnşaat Fakültesi telgraf masrafları	400	400	400
	13	Mimarlık Fakültesi telgraf masrafları	200	200	200
	14	Makina Fakültesi telgraf masrafları	400	400	400
	15	Elektrik Fakültesi telgraf masrafları	200	200	200
	16	Maden Fakültesi telgraf masrafları	200	200	200
	21	Rektörlük telefon masrafları	21 800	21 800	21 800
	22	İnsaat Fakültesi telefon masrafları	400	400	400
	23	Mimarlık Fakültesi telefon masrafları	500	500	500
	24	Makina Fakültesi telefon masrafları	500	500	500
	25	Elektrik Fakültesi telefon masrafları	400	400	400
	26	Maden Fakültesi telefon masrafları	500	500	500
		Fasıl yekûnu	**26 800**	**26 800**	**26 800**
306		**Giyecekler**	**7 300**	**11 615**	**11 615**
307		**Yolluklar**			
	10	Sürekli görev yolluğu	500	500	500
	21	Rektörlük geçici görev yolluğu	3 000	5 000	5 000
	22	İnşaat Fakültesi geçici görev yolluğu	2 500	3 000	3 000
	23	Mimarlık Fakültesi geçici görev yolluğu	1 500	2 000	2 000
	24	Makina Fakültesi geçici görev yolluğu	1 500	2 000	2 000
	25	Elektrik Fakültesi geçici görev yolluğu	1 500	2 000	2 000
	26	Maden Fakültesi geçici görev yolluğu	1 000	2 000	2 000
	41	Rektörlük ecnebi memleketler yolluğu	2 000	4 000	4 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	42	İnşaat Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	18 500	19 500	19 000
	43	Mimarlık Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	8 000	9 500	12 000
	44	Makina Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	21 500	22 000	17 000
	45	Elektrik Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	13 000	13 000	15 000
	46	Maden Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	7 500	7 500	8 500
	52	İnşaat Fakültesi ecnebi profesör ve uzman yolluk ve sair masrafları	3 000	5 000	5 000
	53	Mimarlık Fakültesi ecnebi profesör ve uzman yolluk ve sair masrafları	4 000	6 000	6 000
	54	Makina Fakültesi ecnebi profesör ve uzman yolluk ve sair masrafları	4 000	7 500	7 500
	55	Elektrik Fakültesi ecnebi profesör ve uzman yolluk ve sair masrafları	4 500	6 000	6 000
	56	Maden Fakültesi ecnebi profesör ve uzman yolluk ve sair masrafları	3 000	5 000	5 000
	72	İnşaat Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masrafları	7 500	13 000	13 000
	73	Mimarlık Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masrafları	4 000	7 500	7 500
	74	Makina Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masrafları	7 500	13 000	13 000
	75	Elektrik Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masrafları	5 000	7 500	7 500
	76	Maden Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme yolluk ve masrafları	2 000	9 000	9 000
		Fasıl yekûnu	**126 500**	**171 500**	**171 500**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
308		**4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları**	**3 000**	**4 000**	**4 000**
		Üçüncü kısım yekûnu	**442 700**	**527 615**	527 615
		Dördüncü kısım - Daire hizmetleri			
403		**Temsil masrafları**	**7 000**	**7 000**	**7 000**
407		**Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masraflar**			
	30	Geri verilecek paralar	1	1	1
	40	Mahkeme harç ve masrafları	2 000	2 000	2 000
		Fasıl yekûnu	**2 001**	**2 001**	**2 001**
420		**Lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları**			
	12	İnşaat Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları	40 000	50 000	50 000
	13	Mimarlık Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları	20 000	20 000	20 000
	14	Makina Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler masrafları	80 000	120 000	120 000
	15	Elektrik Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları	40 000	60 000	60 000
	16	Maden Fakültesi lâboratuvar ve atelyeler işletme masrafları	15 000	31 000	31 000
		Fasıl yekûnu	**195 000**	**281 000**	**281 000**
421		**İnşaat Fakültesi Zemin Mekaniği Araştırma Kurumu her çeşit masrafları**	**5 000**	**7 000**	**7 000**
422		**Mimarlık Fakültesi Yapı Araştırma Kurumunun her çeşit masrafları**	**10 000**	**5 000**	**2 000**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
423		**İnşaat Fakültesi Su İşleri Araştırma Kurumu her çeşit masrafları**	**2 000**	**2 000**	**2 000**
424		**Isı Tekniği Ekonomi Araştırma Kurumu her çeşit masrafları**	**2 000**	**2 000**	**2 000**
425		**Unesco teknik yardımı ile açılan ve idaresi İ. T. Ü. ye verilen Sismoloji Enstitüsünün her çeşit masrafları**	**63 000**	**63 000**	**63 000**
426		**İ. T. Ü. Sivil Havacılık Enstitüsünün her çeşit masrafları**	**40 000**	**40 000**	**40 000**
427		**İ. T. Ü. teknik haberleşme her çeşit masrafları**	**34 000**	**34 000**	**34 000**
428		**İ. T. Ü. Hidroloji Enstitüsü her çeşit masrafları**	**150 000**	**150 000**	**120 000**
451		**Yayın masrafları**			
	11	Rektörlük satınalma ve abone	16 000	25 000	25 000
	12	İnşaat Fakültesi satınalma ve abone	23 500	33 500	33 500
	13	Mimarlık Fakültesi satınalma ye abone	18 000	20 000	20 000
	14	Makina Fakültesi satınalma ve abone	37 500	50 000	50 000
	15	Elektrik Fakültesi satınalma ve abone	18 000	25 000	25 000
	16	Maden Fakültesi satınalma ve abone	20 000	25 000	25 000
	21	Rektörlük başka her çeşit masrafları	24 500	30 000	30 000
	22	İnşaat Fakültesi başka her çeşit masrafları	94 000	96 000	96 000
	23	Mimarlık Fakültesi başka her çeşit masrafları	38 000	40 000	40 000
	24	Makina Fakültesi başka her çeşit masrafları	**102 500**	**105 000**	**102 500**
	25	Elektrik Fakültesi başka her çeşit masrafları	48 000	55 000	55 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	26	Maden Fakültesi başka her çeşit masrafları	20 000	30 000	30 000
		Fasıl yekûnu	**460 000**	**534 500**	**532 000**
452		**4489 sayılı Kanun gereğince staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluklariyle başka her çeşit masrafları**			
	12	İnşaat Fakültesi	15 000	20 000	20 000
	13	Mimarlık »	7 500	10 000	10 000
	14	Makina »	15 000	25 000	25 000
	15	Elektrik »	7 500	12 500	12 500
	16	Maden »	4 500	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	**49 500**	**77 500**	**77 500**
453		**Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar**			
	11	Rektörlük milletlerarası kurum ve derneklere katılma payı	1 500	2 000	2 000
	22	İnşaat Fakültesi kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları	4 500	6 000	6 000
	23	Mimarlık Fakültesi kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları	3 000	4 000	4 000
	24	Makina Fakültesi kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları	4 500	6 000	6 000
	25	Elektrik Fakültesi kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları	3 000	4 000	4 000
	26	Maden Fakültesi kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları	3 000	4 000	4 000
		Fasıl yekûnu	**19 500**	**26 000**	**26 000**
459		**Spor masrafları**	**5 000**	**5 000**	**10 000**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
476		**Kurslar umum masrafları**			
	11	Rektörlük	0	0	1
	12	İnşaat Fakültesi	0	0	1
	13	Mimarlık »	0	0	1
	14	Makine »	0	0	1
	15	Elektrik »	0	0	10 000
	16	Maden »	0	0	1
		Fasıl yekûnu	**0**	**0**	**10 005**
		Dördüncü kısım yekûnu	1 044 001	1 236 001	1 215 506
		Beşinci kısım - Borçlar			
501		**Geçen yıl borçları**	**1 000**	**1 000**	**1 000**
502		**Eski yıllar borçları**			
	10	1949 - 1952 yılları borçları	1 000	3 000	3 000
	20	1928 - 1948 » »	1	1	1
		Fasıl yekûnu	**1 001**	**3 001**	**3 001**
505		**Hükme bağlı borçlar**	**5 000**	**1**	**1**
		Beşinci kısım yekûnu	7 001	4 002	4 002
		Altıncı kısım - Yardımlar			
601		**Muhtaç öğrencilere yapılacak yardım ve verilecek burslar**			
	11	Rektörlük	0	2 000	2 000
	12	İnşaat Fakültesi	12 000	15 000	15 000
	13	Mimarlık »	5 950	7 500	7 500
	14	Makina »	6 450	8 000	8 000
	15	Elektrik »	5 750	8 000	8 000
	16	Maden »	1 000	2 500	2 500
		Fasıl yekûnu	**31 150**	**43 000**	**43 000**
		Altıncı kısım yekûnu	31 150	43 000	43 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		KISIMLAR YEKÛNU			
		İkinci kısım yekûnu	3 639 986	4 534 652	4 836 590
		Üçüncü kısım yekûnu	442 700	527 615	527 615
		Dördüncü kısım yekûnu	1 044 001	1 236 001	1 215 506
		Beşinci kısım yekûnu	7 001	4 002	4 002
		Altıncı kısım yekûnu	31 150	43 000	43 000
		UMUMİ YEKÛN	**5 164 838**	**6 345 270**	**6 626 713**

A/2 - CETVELİ

Yatırımlar

I - Onarımlar

701		**Yapı onarımı ve küçük yapılar**	**80 000**	**235 000**	**235 000**
711		**Makina, alât ve gereçler onarımı**			
	12	İnşaat Fakültesi	50 000	50 000	50 000
	13	Mimarlık »	10 000	10 000	10 000
	14	Makina »	65 000	85 000	83 000
	15	Elektrik »	10 000	15 000	15 000
	16	Maden »	1	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	**135 001**	**170 000**	**168 000**

II - Satınalma, yapı, tesis ve sermaye tahsisleri

731		**Arsa bedeli**	**500 000**	**500 000**	**500 000**
741		**Bina yapımı**			
	11	Rektörlük	140 000	80 000	80 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	12	İnşaat Fakültesi	200 000	390 000	390 000
	13	Mimarlık »	10 000	10 000	5 000
	14	Makina »	613 000	413 000	411 000
	15	Elektrik »	100 000	90 000	90 000
		Fasıl yekûnu	**1 063 000**	**983 000**	**976 000**
742		**Özel kanunu gereğince yapılacak Maden Fakültesi binaları ile lâboratuvarlarının tesis ve inşası**	**1 000 000**	**1 380 000**	**1 380 000**
751		**Satınalınacak makina, alât ve gereçler**			
	11	Rektörlük	35 000	35 000	20 000
	12	İnşaat Fakültesi	615 000	615 000	410 000
	13	Mimarlık »	32 000	32 000	32 000
	14	Makina »	596 000	596 000	570 000
	15	Elektrik »	333 000	333 000	333 000
	16	Maden »	0	141 000	121 800
		Fasıl yekûnu	**1 611 000**	**1 752 000**	**1 486 800**
752		**Taşıt satınalma karşılığı**			
	16	Maden Fakültesi	0	9 500	9 500
771		**Döner sermaye**	**0**	**25 000**	**25 000**
		Yatırımlar yekûnu	4 389 001	5 054 500	4 780 300

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1953 Yılı tahminleri Lira	1954 yılı için Hükümetçe tahmin edilen Lira	1954 yılı için Komisyonca tahmin edilen Lira
1		**Genel Bütçeden verilen tahsisatlar**			
	1	Yatırımlar dışındaki masraflar için verilenler	4 582 838	5 523 270	5 797 470
	2	Yatırımlar için verilenler	4 389 001	5 054 500	4 780 300
		Fasıl yekûnu	**8 971 839**	**10 577 770**	**10 577 770**
2		**Harçlar (Kayıt, imtihan ve diploma harçları)**	**0**	**90 000**	**97 243**
3		**Çeşitli varidat**			
	1	Kitap satışından elde edilenler	50 000	70 000	70 000
	2	Muayene, tahlil ve tecrübe ücretleri	150 000	200 000	200 000
	3	Diğer çeşitli varidat	200 000	160 000	160 000
		Fasıl yekûnu	**400 000**	**430 000**	**430 000**
4		**Bağışlar**	**2 000**	**2 000**	**2 000**
5		**Eski yıllardan devredilen varidat (nakit)**	**180 000**	**300 000**	**300 000**
		UMUMİ YEKÛN	**9 553 839**	**11 399 770**	**11 407 013**

C - CETVELİ

Vergilerin, resimlerin ve başka varidatın dayanakları

Nev'i	Tarihi	Numarası	ÖZETİ
Kanun	**13 . 6 . 1946**	**4936**	**Üniversiteler Kanunu**

D - CETVELİ

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	Rektörlük		
4	Yabancı dil bilir daktilo	1	350
	» » » »	1	300
	Daktilo	1	250
	»	1	200
	»	2	175
	»	1	150
5	Memur	1	200
	» (Matbaa veya ambar)	1	250
	»	2	200
	Arşivci	1	250
1	Şef teknisiyen	1	625
	Elektrik tesisatçısı	1	350
2	Usta	2	300
	»	2	225
5	Kaloriferci	2	125
	»	1	150
	»	1	100
2	Usta	1	175
	»	1	100
	Santralci	1	150
	»	1	125
3	Bahçıvan	1	150
6	İtfaiyeci	2	150
	Başhademe	2	125
	Hademe	7	100
	Bekçi	2	75
	»	1	150
4	»	4	75
3	Hastabakıcı	1	150
5	Doktor	1	150
		46	
	Sivil Havacılık Enstitüsü		
1	Şef teknisiyen	1	550
	Teknisiyen	1	400
	»	3	300
4	Yabancı dil bilir daktilo	1	300
5	Memur	1	250
1	Teknisiyen	1	250
		8	
	Sismoloji Enstitüsü		
1	Teknisiyen (Jeofizisyen)	1	625
	»	1	550
	» (Jeolog)	1	350
	» (Sismolog)	1	350
	Hava teknisiyeni	1	300
4	Yabancı dil bilir daktilo	1	300
5	Memur	1	200
2	Lâborant	1	200
6	Hademe	4	100
		12	
	Hidrojeoloji Enstitüsü		
1	Teknisiyen	2	350
5	Memur	1	300
	»	1	250
4	Yabancı dil bilir daktilo	2	300
5	Arşivci	1	250
3	Şoför	2	200
	»	1	225
6	Hademe	2	100
		12	
	Teknik Haberleşme Merkezi		
1	Şef teknisiyen	1	550
	Teknisiyen	4	350
4	Yabancı dil bilir daktilo	1	300
5	Memur	1	250
1	Teknisiyen	1	400
5	Memur	1	200
		9	
	İnşaat Fakültesi		
1	Teknisiyen	23	625
2	Lâborant	5	200
	»	4	175
	»	4	150

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
4	Yabancı dil bilir daktilo	1	300
	Daktilo	1	150
	»	1	125
5	Arşivci	1	150
2	Usta	2	300
	»	1	250
	»	1	225
2	Usta	1	175
	Marangoz ustası	2	350
	Duvarcı »	2	350
	Makine »	1	350
1	Desinatör	1	400
5	İşçi	5	100
6	Hademe	13	100
	Dağıtıcı	1	150
5	Memur	2	200
1	Topoğraf	1	200
	Fotoğrafçı	1	300
6	Bekçi	4	100
1	Teknisyen	6	250
	Tesisler teknisyeni	1	350
	Modelci	1	350
	Ozalitçi	1	250
		64	

Mimarlık Fakültesi

1	Fotoğrafçı	1	350
4	Daktilo	2	175
5	Memur	1	150
3	Lâborant	2	175
6	Hademe	2	100
	»	5	100
1	Modelci	1	350
	Mülâjçı	1	200
	Mikrofilimci	1	250
	Ozalitçi	1	200
2	Usta	1	300
		18	

Makine Fakültesi

1	Teknisiyen	12	625
5	Atelye şefi	1	350
2	Usta	1	350
	» (Su türübünü)	2	300
	» (1. Buhar, 1. Motör, 1. Kavitasyon)	7	250
	Usta	1	225
	» (2. Tecrübe havuzu kavitasyon)	13	200
	Usta	6	175
	»	2	150
1	Teknisiyen	5	175
3	Yabancı dil bilir daktilo	1	250
4	Daktilo	2	150
1	Modelci	1	225
	Ressam	1	350
3	Lâborant (Isı tekniği 1, tekstil ... 4)	5	250
	Lâborant (Kavitasyon)	1	175
	» (Gemi tankları için)	2	150
	»	7	100
	»	1	75
6	Hademe	12	100
	İşçi	8	50
5	Memur	4	150
1	Makinist	1	200
6	İşçi	2	150
	»	1	100
	Bekçi	1	125
	Gece bekçisi	2	125
3	Şoför	1	175
		91	

Motörler Enstitüsü (1)

3	Yabancı dil bilir daktilo	1	300
	Lâborant	1	200
	»	1	175
5	Atölye şefi	1	300
2	Usta	3	250
6	İşçi	4	150
	»	2	100
	»	2	75
		15	

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	Malzeme ve İmal Usulleri Enstitüsü (2)		
3	Yabancı dil bilir daktilo	1	300
	Lâborant	1	200
	»	1	175
5	Atölye şefi	1	300
2	Usta	3	250
6	İşçi	4	150
	»	2	100
	»	2	75
		15	
	Türk Gemi Endüstrisini İlerletme Enstitüsü (3)		
3	Yabancı dil bilir daktilo	1	300
	Lâborant	1	200
	»	1	175
5	Atelye şefi	1	300
2	Usta	3	250
6	İşçi	4	150
	»	2	100
	»	2	75
		15	
	Elektrik Fakültesi		
4	Yabancı dil bilir daktilo	2	300
5	Memur	2	175
2	Usta	3	225
	»	2	200
3	Lâborant	6	175
	»	3	150
	»	13	100
6	Hademe	2	100
	Bekçi	2	125
	İşçi	3	75
		34	
	Maden Fakültesi		
1	Teknisiyen	4	625
	Şef teknisiyen	1	550
	Teknisiyen	1	475
5	Atelye şefi	2	350
4	Yabancı dil bilir daktilo	1	300
	Daktilo	1	250
5	Memur	1	250
	»	1	200
	Sürveyan	2	300
1	Ressam	2	350
	Teknisiyen	2	250
2	Usta	2	300
	»	3	200
3	Lâborant	5	175
6	Dağıtıcı	1	125
	İşçi	7	100
3	Şoför	1	225
6	Hademe	10	100
		43	

Not : (1, 2, 3 1953 te dörder aylık)

E - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i
203		Geçici hizmetliler ücreti
204		Yabancı profesör ve uzmanlarla bunlara yardımcı personelin ücreti
	12	İnşaat Fakültesi
	13	Mimarlık Fakültesi
	14	Makina Fakültesi
	15	Elektrik Fakültesi
	16	Maden Fakültesi

G - CETVELİ

Kanun No.	
1050	Muhasebei Umumiye Kanunu
6034	İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maden Fakültesinin binalariyle lâboratuvarlarının inşa ve tesisi hakkında Kanun

L - CETVELİ

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
	İnşaat Fakültesi		
	A) Öğretim Üyesi		
5	Profesör	1	80
7	Doçent	4	60
8	»	13	50
		18	
	Mimarlık Fakültesi		
	A) Öğretim Üyesi		
3	Profesör	1	100
4	»	2	90
5	»	3	80
7	Doçent	1	60
8	»	7	50
		14	
	B) Öğretim yardımcıları		
7	Asistan	3	60
9	Asistan	2	40
10	»	6	25
		11	
	Makina Fakültesi		
	A) Öğretim üyesi		
2	Profesör	1	125
3	»	1	100
5	»	1	80
8	Doçent	5	50
		8	

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
	B) Öğretim yardımcıları		
7	Asistan	4	60
8	»	4	50
9	»	8	40
		16	

Elektrik Fakültesi

	A) Öğretim üyesi		
2	Profesör	1	125
3	»	1	100
4	»	2	90
5		1	80
8	Doçent	14	50
		19	
	B) Öğretim yardımcıları		
7	Asistan	2	60
8	»	4	50
9	Asistan	4	40
10	»	8	35
		18	

Maden Fakültesi

	A) Öğretim üyeleri		
2	Profesör	1	125
3	»	1	100
4	»	2	90
6	Doçent	3	70
7	»	2	60
8	»	2	50
		11	
	B) Öğretim yardımcıları		
9	Asistan	10	40
		10	

R - CETVELİ

Umumi Bütçede mütenazırı olan tertipler için mezkûr kanuna bağlı (R) işaretli cetveldeki formül aynen uygulanır.

Fasıl 224 — 4936 S. K. 55. Mad. göre ödenecek ücretler

Üniversite Senatosunca tesbit edilen esaslar dairesinde.

Fasıl 420 — Lâboratuvar ve atelyeler işletmesi masrafları

Lâboratuvar, atelye, kürsü ve kurum, dershane ve resimhaneler ile buradaki makine, alât vesairatın tamiri, kullanılması veya işletilmesi, yer değiştirilmesi, düzgün veya işler bir halde tutulması için gerekli her türlü masraflar veya kullanma malzemesine ve bakımına ait her türlü masraflar, montaj masrafları ve işçi gündelikleri gibi.

Fasıl 421 — İ. T. Ü. Zemin mekaniği araştırma kurumu her türlü masrafları

Yönetmeliğinde yazılı her çeşit harcamalar

Fasıl 422 — İ. T. Ü. Yapı araştırma kurumu her türlü masrafları

Yönetmeliğinde yazılı her çeşit harcamalar

Fasıl 423 — İ. T. Ü. Su işleri araştırma kurumu her türlü masrafları

Yönetmeliğinde yazılı her çeşit harcamalar

Fasıl 424 — İ. T. Ü. Isı tekniği ekonomi araştırma kurumu her türlü masrafları

Yönetmeliğinde yazılı her çeşit harcamalar

Fasıl 425 — İ. T. Ü. Sismoloji Enstitüsü her türlü masrafları

Sismoloji Enstitüsünün demirbaş, döşeme, öteberi, kırtasiye gibi büro malzemesi, kitap, mecmua, gazete, broşür satınalma ve abone bedelleri ile telif, tercüme hakları ve tercüme ücretleri ve yayınla ilgili diğer her türlü masraflar, araştırma, inceleme ve öğretimi ilgilendiren araç ve gereçler satınalma, tamir ve tadili ile çeşitli işletme masrafları, yabancı ve yerli uzmanların memleket için yolluk ve gündelikleri, yabancı uzmanların mukavelelerinde yazılı mesken tazminatları, enstitünün idari ve ilmî işleri ile alâkalı yerli uzmanların memleket dışı kongre ve tetkik yollukları, uzmanların mukavelelerinde yazılı tedavi masrafları, posta, telgraf, telefon ücret ve masraflariyle, geçici görev yollukları, enstitünün teknik ve idari işleri için getirilecek yerli uzmanlara yönetim kurulu kararıyle verilecek yevmiye ve harcırahlar gibi her türlü masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 426 — İ. T. Ü. Sivil Havacılık Enstitüsü her türlü masrafları

425 nci bölümün formülüne göre.

Fasıl 427 — İ. T. Ü. Teknik haberleşme merkezi her türlü masrafları

Yönetmeliğinde yazılı her çeşit harcamalar

Fasıl 428 — İ. T. Ü. Hidro jeoloji Enstitüsü her türlü masrafları

425 nci bölümün formülüne göre.

Fasıl 452 — 4489 S. K. gereğince ecnebi memleketlere gideceklerin yolluk ve sair masrafları

Ecnebi memleketlerde staj, bilgi, görgü ve ihtısaslarını artırmak ve doktora yapmak üzere gönderilecek asistanların o memleketteki öğrenci tahsisatiyle maaşları arasındaki farkları ve tetkikın gerektirdiği her türlü harcamalar.

Fasıl 453 — Milletlerarası kurum ve derneklere katılma payı

Memleket iç ve dışındaki kongre ve kurumlara ödenecek iştirak payı ve sair masraflar.

Fasıl 601 — Muhtaç öğrencilere yapılacak yardım ve verilecek burslar

İ. T. Ü Senatosunca tesbit edilecek esaslar dâhilinde Fakülte Profesörler Kurulunca yapılacak yardımlar.

Fasıl 711 — Makine alet ve gereçleri onarımı

Fakültelerin ders, resim ve proje odaları, kürsü; lâboratuvar ve atelyelere ilişkin her türlü gereç ve ders alet ve makinelerin onarımı

Fasıl 751 — Satınalınacak makine alet ve gereçler

Rektörlük ve fakülteler için satınalınacak her çeşit dersane resim, proje odaları, kürsü, lâboratuvar ve atelye gereçleri ve ders alet ve makineleri masrafları.

Bütçe Kanununun 4 ncü maddesi gereğince hazırlanan 1953 yılına ait kadrolar

İstanbul Teknik Üniversitesi (E) cetveline dâhil yabancı uzmanlar

(Vekiller Heyetinin 27 . V . 1953 tarih ve 4/864 sayılı kararıyle)

F.	M.	Ödeneğin çeşidi	Ünvanı	Aylık ücreti Lira	Aded	Çalıştığı müddet Ay	Tutarı Lira
			İnşaat Fakültesi				
204		Yabancı profesör ve uzmanlarla bunlara yardımcı personelin ücretleri.	Profesör	2 500	2	10	50 000
			»	2 500	1	8	20 000
			»	1 800	1	12	21 600
			Uzman	250	1	12	3 000
	12						94 600

F.	M.	Ödeneğin çeşidi	Unvanı	Aylık ücreti Lira	Aded	Çalıştığı müddet Ay	Tutarı Lira
			Mimarlık Fakültesi				
	13		Profesör	2 500	1	7	17 500
			»	2 500	1	5	12 500
			»	2 000	3	4	24 000
			»	1 600	1	12	19 200
			Uzman	700	1	12	8 400
							81 600
			Makina Fakültesi				
	14		Profesör	2 500	1	12	30 000
			»	2 500	2	4	20 000
			»	2 500	2	3	15 000
			»	2 000	1	12	24 000
			»	2 000	1	4	8 000
			»	1 950	1	5	9 750
			»	1 800	1	12	21 600
			»	1 600	2	4	12 800
			Okutman	500	3	12	18 000
							159 150
			Elektrik Fakültesi				
	15		Profesör	2 000	3	12	72 000
			»	1 750	1	12	21 000
			» veya uzman	600	1	12	7 200
							100 200
			Maden Fakültesi				
	16		Profesör	2 000	1	9	18 000
			»	2 000	2	8	32 000
							50 000

S. SAYISI : 76

1954 Yılı

İstanbul Üniversitesi Bütçesi

İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/692)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Kararlar Müdürlüğü
Sayı : 71 - 2677, 6-3295

30 . XI . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25 . XI . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarının ilişikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arzederim.

Başbakan
A. Menderes

İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Bütçe tasarısı gerekçesi

İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Bütçe Kanununun tetkikından anlaşılacağı üzere, bu yıl giderlerinin tutarı, (19 844 249) lira olarak bağlanmış olup, 1953 Bütçesine nazaran (667 092) lira fazlalık arzeylemektedir. İki bütçe arasındaki farkı tevlit eden başlıca kalemler hakkındaki mücmel malûmat aşağıdadır :

1. 201 nci (aylıklar) bölümü :

İstanbul Üniversitesi, 1947 yılında kabul olunan Teşkilât Kanununun istihdaf eylediği kadroları henüz tamamiyle kullanmamaktadır. Üniversite hizmetleri için normal bir haddi ifade eden mezkûr kanunda kabul olunan kadrolardan bir miktarı her yıl fiilî kadroya alınmaktadır. Nitekim, bu yıl da, Teşkilât Kanunundaki kadrolardan bâzıları faal hale getirilmiş ve bunu karşılamak üzere bölüme (206 145) lira ilâvesi lâzımgelmiştir.

Faal hale getirilen kadrolardan Tıp Fakültesi için (70) liralık (4) aded doçent kadrosu enstitü ve kliniklerin boş yerlerinin doldurulmasını temin edecektir.

Hukuk Fakültesi için istenilen (80) liralık (2) profesör ile ceza hukuku, ceza usulü hukuku ile icra ve iflâs hukuku kürsülerinin ihtiyacı ve (3)aded (70) liralık doçent kadroları ile de, Fakültenin yeni Lisans Öğretim ve İmtihan Talimatnamesi gereğince seçimlik ders ilâve edilen (3) derse öğretim üyesi temini ve (2) aded (40) liralık asistan ile de, Devletler Hukuku Kürsüsü ve Devletler Hususi Hukuku kürsülerinin ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle istenilmiştir. Bunlara mukabil, (60) lira aylıklı (1) doçent kadrosu (L) cetveline iade edilmiştir. Edebiyat Fakültesince faal kadroya alınan (1) aded (90) ve (1) aded (80) liralık profesör kadrosu ile Fakültenin ihtiyacı karşılanacaktır. Fakültenin çok geniş bulunan kütüphanesinin mevcut kadro ile idaresinin mümkün görülememesi hasebiyle, (1) aded (35) liralık kadronun keza faal kadroya alınmasına lüzum hâsıl olmuştur. Buna mukabil, (70) lira aylıklı (1) aded doçent kadrosu iade edilmiştir.

Fen Fakültesince faal kadroya alınan (2) aded (50) liralık doçent ile Jeofizik ve Fizikokimya enstitülerinin ihtiyacını ve (40) lira maaşlı (6) asistan ile de, keza enstitülerin asistana olan ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle alınmıştır.

İktisat Fakültesince istenilen (2) aded (80) liralık, (5) aded (60) liralık doçent kadrosu ile mevcut doçentlik boşluklarını doldurmak, her kürsüye birer doçent verilmesini sağlamak ve öğretim elemanı yetiştirmek ve hususi ekonomi sektörüne mütehassıs iktisatçı teminine devam edilmek için 8 kürsüye birer asistan ilâvesine lüzum ve zaruret hâsıl olduğundan bu ihtiyaçları karşılamak maksadiyle bu kadrolar faal kadroya alınmış ve bunlara mukabil (2) aded (50) liralık doçent kadrosu (L) cetveline iade edilmiştir.

Fakültenin ihtiyacını karşılamak üzere Orman Fakültesince (1) aded (80) liralık profesör ile (70) liralık, (1) ve (60) liralık, (1) aded doçent ve (35) liralık (2) aded asistan kadrosu faal kadroya alınmış ve bunlara mukabil (50) liralık (1) aded doçent ile (25) liralık (1) aded memur kadrosu (L) cetveline iade edilmiştir.

Artış rakamının (60 995) liralık kısmında, 4598 sayılı Kanunun emrettiği terfilerin icabettirdiği tahsisattır.

II - 202 nci (Ücretler) bölümü :

Bu bölümdeki (257 100) liralık farkın yarısından fazlasına tekabül eden (171 300) lirası, Tıp Fakültesinin 1954 yılı zarfında açacağı yeni kliniklerin başhemşire, hemşire, hastabakıcı, hademe, kapıcı gibi zaruri personelinin ücretlerinden doğmaktadır.

Rektörlük maddesindeki (52 500) liralık artış ise bu yıl yeniden ihdas olunan sağlık merkezi personeli ücretlerinden doğmuştur. Bölümün diğer maddelerinde görülen müteferrik tezayütler, üniversite hizmetlerinin inkişafı ile mütenasip zaruri ihtiyaçları karşılıyacak ücretli personele aittir.

III - 204 ncü (Ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti) bölümü :

Üniversitemize evvelce getirilmiş bulunan yabancı profesör ve uzmanların aylıklarına yıllardan beri zam yapılamamıştır. Bu yüzden içlerinden bir kısmı müsait konturatlar temin eder etmez Üniversitemizden ayrılmaktadır. Gerek boşalan yerleri doldurmak, gerekse yeni ihtiyaçları karşılamak için yeniden yabancı profesör ve uzman celbine teşebbüs olunca, hiçbir memleketten şimdiki aylıklarla angajman sağlanamamaktadır. Bunun mütaakıp misalleri Üniversite dosyalarında mevcuttur. Bu zaruretler muvacehesinde, halen çalışmakta olup mukaveleleri 1954 Mali yılı içinde sona erecek olan yabancı profesör ve uzmanları kısmen terfi ettirmek ve yeniden getirileceklere uygun bir aylık verebilmek maksadiyle bunlara mahsus kadro karşılıklarının biraz yükseltilmesi neticesinde bu bölümde (159 200) liralık bir tezayüt hâsıl olmuştur.

IV - 206 ncı (4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak zam ve yardımlar) bölümü :

Bu bölümde görülen (1 000) liralık artışın memurların çocuk zammı yardımını karşılamak maksadiyle konulmuştur.

V - 209 ncu (5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler) bölümü :

(L) Cetvelinden faal kadroya alınan bâzı kadrolardan dolayı (25 413) lira emekli keseneği ve (5 043) lira % birler karşılığı ve emekliye ayrılmış olup da henüz emekli ikramiyeleri Sandığa ödenmemiş olanlar için de keza (36 600) lira ve ayrıca sandık yönetim masrafları için de (8 244) lira ilâve edilmiştir.

VI - 219 ncu (4936 sayılı Kanun gereğince verilecek üniversite tazminatı) bölümü :

Bu bölümde görülen (26 400) lira tutarındaki fazlalık 201 nci bölümde yapılan zaruri ve kanuni zamların neticesidir.

VII - 223 ncü (konferans için yurt içinden ve dışından getirileceklerin ücret ve yollukları ile başka masrafları) bölümü :

Bu bölümde görülen (12 500) liralık artışın (5 000) lirası Orman ve (5 000) lirası da Tıp Fakültesi tarafından konferans için getirilecek profesörlerin her türlü masraflarını karşılamak ve (2 500) lirası da Fen Fakültesi ihtiyacını temin etmek maksadiyle konulmuştur.

VIII - 301 nci (yönetim masrafları) bölümü :

Bu bölümdeki (76 966) liralık artışın başlıca sebebi, Tıp Fakültesinin yeniden açılacak kliniklerinin döşeme ve demirbaş ihtiyacı için (44 000) lira ve Jeofizik Enstitüsünün yeni biten binasının ısıtılması için de (9 000) liralık mazot bedeli konulmuş, geri kalan miktarlarla da fakültelerin diğer ihtiyaçları temin edilecektir.

IX - 303 ncü (Basılı kâğıt ve defterler) bölümü :

Bu bölümde görülen (500) lira artışın orman fakültesinin her sene bütçe ile alınan athsisatının kâfi gelmemesinden ileri gelmiştir.

X - 306 ncı (Giyecekler) bölümü :

Bu bölümde görülen (8 460) lira tutarındaki artışın, odacı, kapıcı ve bekçilerin elbise, palto ve ayakkabı ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle konulmuş bulunmaktadır.

XI - 307 nci (Yolluklar) bölümü :

Bu bölümde görülen (24 500) liralık artış, geçici vazife ile gidenlerin ve bilhassa doçentlik jürisine katılacakların ve gerekse memleketimizin muhtelif bölgelerinde yalnız başına bilimsel incelemelerinde bulunacak öğretim üyelerinin bu mesailerinin aksamamasını temin ve 1954 yılında yeniden getirilecek ecnebi profesörlerin yolluklarını karşılamak üzere bu zamların yapılmasına şiddetle zaruret hâsıl olmuştur.

XII - 420 nci (Araştırma ve inceleme ve öğretimi ilgilendiren gereçlerle ilgili her çeşit masraflar) bölümü :

Üniversitenin başlıca hizmeti, süphesiz ki, araştırmak, inceleme ve öğretimdir. Bütün faaliyetler bu üç nevi hizmetin inkişafı gayesine matuftur. İstanbul Üniversitesinde bu hizmetler her yıl biraz daha inkişafa mazhar olmaktadır. Ayrıca bu hizmetler için kullanılan ecza ve malzeme ile aletlerin fiyatları geçen yıllara nispetle epeyce artmıştır. Geçen yıllarda alınan miktarda ecza ve malzeme ile aletleri alabilmek için, eskisine nispetle en az % 10 - 30 fazla bedel ödemek lâzımgelmektedir. Gerek hizmetin inkişafını karşılamak, gerekse fiyat farklarını kapatmak için bu bölüme (176 500) lira zam lâzımgelmiştir.

XIII - Gazetecilik Enstitüsü ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle 427 nci bölüme (5 000) lira zam yapılmasına lüzum hâsıl olmuştur.

XIV - 431 nci İslâm Tetkikleri Enstitüsü faaliyetinin daha ziyade genişletilmesi için bu bölüme (2 500) lira ve yeni kurulacak olan İktisat Tarihi Enstitüsü için de (5 000) lira zam yapılmıştır.

XV - 434 ncü (Tıp Fakültesinin hastanelere ilişkin masrafları) Bölümü :

Evkaf ve belediye ile yapılmış olan anlaşma gereğince hasta yatak ücretleri ile iaşe ve öğretim masraflarını karşılamak üzere alınan tahsisata ilâveten bu bölüme bu sene için yapılan (641 379)

liralık zam, Tıp Fakültesince yeniden tesis ve tevzi olunan kliniklerin artan (226) yatak bedelleri ile iaşe bedellerinden ve yeni klinik tesis masraflarından doğmaktadır. Böylece bu artış memleketimizde yatak adedini artırmak gayesini güden Devlet ve milletin müşterek arzusundan doğan en büyük ihtiyacını karşılıyacağına şüphe yoktur.

XVI - 451 nci (Yayın masrafları) Bölümü :

Üniversitenin başlıca faaliyetlerinden birisi de neşriyat yapmak ve gerek yerli, gerekse yabancı yayımları takibetmektir. Baskı masrafları ile kitap ve dergi bedelleri; içerde ve dışarda, geçen yıla nispetle daha yükselmiştir. Bölümde görülen (98 000) liralık artışın mühim bir kısmı bu fiyat yükselişini karşılamaya, cüzi bir kısmı da basılmakta ve satınalınmakta olan eserleri artırmaya tahsis olunacaktır.

XVII - 452 nci (4489 ve 4936 sayılı kanunlar gereğince staj için ecnebi memleketlere gönderilecek lerin yollukları ile her çeşit masrafları) bölümü :

Üniversite öğretim üyeleriyle yardımcılarının yabancı memleketlerde bilgi ve görgülerini artırmaya mahsus seyahatlerin masraflarını karşılıyan bu bölümde görülen (30 000) liralık fark 4936 sayılı Kanunla gönderilecekler için kabul edilen % 50 zamların yabancı memleketlere seyahat edecekler hakkında da cari olduğuna dair Sayıştayca ittihaz olunan bir kararın tasdiki zaruretinden ve öğretim üyelerine inceleme için daha ziyade imkân vermek maksadından doğmuştur.

XVIII - 459 ncu (Spor masrafları) bölümü :

Sporun öğrenciler için arzeylediği ehemmiyeti kabul eden Üniversite İdaresi, bu istikametteki faaliyetlerini artırmak maksadiyle 477 nci bölüme (8 000) lira ilâvesini lüzumlu bulmuştur.

XIX - 502 nci bölümdeki (7 000) liralık fark Üniversitede alacaklı olanların tesbit edilen alacaklarını karşılamak için konulmuştur.

XX - 601 nci B. M. muhtaç öğrencilere biraz yardım edebilmek maksadiyle 601 nci bölüme (20 000) lira ilâvesi zaruri görülmektedir.

XXI - 602 nci B. M. Millî Korunma Kanunundaki son tadil ile kiralara kanuni zamlar yapıldığından halen İstanbul Üniversitesi Talebe Birliğinin işgalindeki binanın kirasını karşılamaya tahsis olunan 602 nci bölüme, zamları karşılayacak nispette (4 400) lira ilâve yapılmıştır.

Yatırımlar Bütçesi gerekçesi

XXII - 701 nci (Yapı onarım) bölümü :

Tıp Fakültesinin (17 parçadan ibaret bulunan binalarına konulacak ufak tefek tamirleri kısmen olsun karşılamak maksadiyle (50 000) lira ve Hukuk ve İktisat fakültelerinin işgal ettikleri binaların onarımlarına sarfedilmek üzere onar bin liradan (20 000) lira ilâve olunmuştur.

XXIII - 741 nci (Yapı işleri ve esaslı onarmalar) bölümü :

Fen Fakültesinin Botanik Enstitüsünün nebatlarının muhafazası için ser inşasına lüzum görüldüğünden bu ihtiyacın karşılanması maksadiyle (10 000) lira ve Orman Fakültesinin yeni binasını ikmal ve bu yıl getirilen suyu binalara isale maksadiyle de (20 000) lira ilâve yapılmıştır. Aynı bölümün Tıp Fakültesine ait kısmında geçen seneye nazaran (250 000) lira indirme yapılması temin edilmiştir.

XXIV - 761 nci (4999 sayılı Kanun gereğince yapılacak üniversite yapısı ve tesisatı türlü masrafları) bölümü :

4999 sayılı Kanunun gerektirdiği inşaat ve tesisat karşılığı olarak her sene bütçeye konulmakta

bulunan (4 000 000) liradan başka 1954 yılında inşa edilecek binalar için tediyesi tahakkuk edecek istihkakların bir kısmının nakden ödenebilmesini temin etmek üzere (350 000) liralık bir ödeneğin kifayeti anlaşıldığından bu miktar bir ödenek istenilmiştir.

Bu suretle 1954 yılı bütçesi geçen yıla nazaran (725 000) lira eksiği ile tanzim olunarak sunulmuştur.

İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Gelir Bütçesi gerekçesi

1954 yılı A/1 gider bütçesi (14 696 249) lira A/2 yatırımlar bütçesi (5 148 000) lira olmak üzere (19 844 249) liraya baliğ olan her iki gider bütçesi aşağıda izah edildiği üzere karşılanmış olacaktır.

I - Tahsili tahmin edilen harçlardan 1954 yılında (97 500) lira fazla tahsil edileceği ve nakit fazlası olarak (173 000) lira devrolunacağı tahakkuketmiş olduğundan Üniversitenin umumi geliri (1 373 000) liraya baliğ olmaktadır.

Bu miktar (19 844 249) liradan çıkarıldığı takdirde geriye (18 479 249) lira kalmaktadır.

II - 1954 yılı içinde (5 148 000) lira yatırımlar ve (13 323 249) lira da A/1 gider bütçesini karşılamak üzere ceman (18 479 249) liranın Hazineden yapılacak yardımla temin edileceği hesap edilmiş ve gelir bütçesi yukardaki bildirime göre hazırlanarak sunulmuştur.

Rapor

4 . I . 1954

Bütçe Encümeni Başkanlığına

İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Gelir ve Gider bütçelerini tetkik ettim.

(A/1) ve (A/2) cetvellerine dâhil ödenekler yekûnu (19 844 249) lira olarak teklif edilmiştir. Bunun Umumi Bütçeden karşılanacak miktarı (18 471 249) liradır ve 1950 yılına nazaran % 51,21 nispetinde (6 261 249) liralık bir artış göstermektedir. Bu rakam, Üniversitenin hızlı inkişafı hakkında bir fikir verir.

Üniversite tesisleri tamamlanma yolundadır. Fakültelerin öğretim heyeti, yavaş bir seyirle tedricen genişlemektedir. 1950 - 1951 ve 1953 - 1954 ders yılları durumu aşağıda gösterilmiştir :

Okutman	Uzman	Asistan	Öğretim görevlisi	Doçent	Prf.	Ord. Prf.	
27	5	297	6	119	96	31	1950 - 51
28	7	297	8	139	96	32	1953 - 54

Buna tekabül eden öğrenci ve mezun miktarları ise şöyledir :

Öğrenci mevcudu	Mezunlar	
13 261	1 348	1950 - 51
12 658	754	1952 - 53
11 202		1953 - 54

Umumi olarak, öğrenci mevcuduna nispetle % 10 ve hattâ daha az mezun verilmesi dikkate değer. Bu randımanın yükselmesine her halde ihtiyaç vardır. Bunu temine yarıyacak tedbirler arasında, asistan miktarının artırılması temenniye şayan görülmüştür.

Modern bir yüksek ilim ve araştırma merkezi olarak İstanbul Üniversitesinin çalışmaları göğsümüzü kabartacak mahiyettedir.

Masraf kısmı, (A/1) cetvelinde 1953 yılına nazaran (1 666 992) lira fazlasiyle, (A/2) cetvelinde ise (725 000) lira noksaniyle teklif edilmiştir. Bu değişikliklerin mucip sebepleri, bütçe gerekçesinde izah edilmiş olduğundan ayrıca üzerinde durmayı lüzumlu görmedim.

Bütçenin ihzarı sırasında mülâhaza edilemiyen veya noksan kalan bâzı hususları fasıl ve madde sırasiyle Yüksek Encümenin takdir ve tasvibine arzediyorum :

F.	M.	
201	11	İnkılâp tarihi kürsüsü için bir profesör kadrosuna ihtiyaç vardır. Bu itibarla 70 lik bir Doçent kadrosunun (L) cetveline iadesiyle yerine 80 lik bir Profesör kadrosunun bu cetvelden alınması icabetmektedir. Fark 900 lira.
202	21	Bütün gayretlere rağmen, birçok sebeplerle fakültelerin normal bir şekilde teshini temin edilemiyor. Bu işin hademeler üzerinde bırakılması buna imkân vermemektedir. Kalörifer tesislerinin ve havalandırma tertibatının bakımı ve ihtiyaca uygun şekilde işletilebilmesi için aşağıdaki elemanlara lüzum görülmektedir : 1 Mütahassıs mühendis 12 × 600 = 7 200

F. M.

23 Hukuk Fakültesinin 20 hademesinden 2 si Kütüphanede ve 4 ü Enstitülerde çalıştırıldığından temizlik işleri karşılanamıyor. Beş aded 100 liralık hademe kadrosunun (1) cetveline ilâvesine ihtiyaç vardır. Yekûn (6 000) lira.

26 İktisat Fakültesinde bir İşletme İktisadi Enstitüsü açılması için Ford vakfı beş yıl içinde (360 000) dolâr tahsisini kabul etmiştir. Bunun tahakkuku için Enstitü masraflarına bizimde muayyen miktarda iştirakimiz şarttır.

Enstitünün bu sene açılabilmesi için aşağıdaki kadroların (1) cetveline ilâvesi zaruridir :

1 Kütüphaneci	250	lira	
1 Daktilo	250	»	
3 Hademe	325	»	
Yekûn	825	»	senelik tutarı (9 960) T. L.

203 11 Aynı maksatla (300) lira ücretli 5 teknisiyenin geçici olarak istihdamı : 5 teknisiyen 9 000 = 6 × 300 × 5 = T. L.

204 13 Hukuk Fakültesinde iki ecnebi profesör vardır. Bunlardan Roma Hukuku Kürsüsü münhaldir ve mevcut tahsisat ile profesör bulnamıyor. Bu itibarla profesörlerden her birinin maaşına 150 lira zam yapılması bu güçlüğü nispeten bertaraf edecektir. Farkı senede (3 600) lira olacaktır.

420 14 Araştırma, inceleme ve öğrenci ilgilendirme gereçlerle ilgili her çeşit masrafların Edebiyat Fakültesi kısmına yeniden faaliyete geçecek olan Coğrafya, Umumi Türk Tarihi, Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Sosyoloji, Sanat Tarihi, Pedagoji ve Beşerî Psikoloji enstitülerinin masrafları için 2 şer bin liradan 14 bin lira ilâvesine zaruret vardır.

16 Yukarda arzolunan İşletme İktisadi Enstitüsünün her çeşit masrafları için bu maddeye (10 000) lira ilâvesi zaruridir.

15 Gereçlerde % 30 - 40 nispetinde tereffü olması ve Yerfizik Enstitüsünün servise ithal edilmesi dolayısiyle bu madde tahsisatının (650 000) liraya iblâğı uygun olacaktır. Fark (50 000) lira.

17 Orman Fakültesinde yeniden açılan Yakın Şark Ormancılığı Enstitüsünün masraflarını da diğer 8 enstitü ile beraber karşılamak için bu madde tahsisatının 75 bin liraya iblâğı muvafık mütalâa edilmektedir. Fark (10 000) lira.

451 13 Roma Hukuku Profesörü Sehwaztz'in vefatı dolayısiyle on bin ciltlik Roma Kürsüsü Kütüpanesine Alman üniversiteleri tâliptir. Bu üniversitenin memleketimizde kalması temenniye şayan olup (50 000) liraya elde edilebileceği tahmin olunmaktadır.

601 Bu fasla, Üniversitelerarası talebe mübadelesini gerçekleştirmek üzere Türkiye'ye gelecek yabancı talebe bursları için (40 000) lira tahsisat ilâvesi ve bu maksatla bir madde açılması uygun mütalâa edilmiştir. Halen Türkiye'den ecnebi üniversitelere giden talebelerimize mahallerinde burslar temin edilmekte ise de üniversitemiz buna mukabele imkânını bulamamaktadır. Türkiye'yi tatnıtma bakımından buna ihtiyaç vardır.

Bütçenin bu tadillerle kabulünü komisyonun yüksek takdirine arzederim.

İzmir Mebusu
B. Bilgin

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/692
Karar No. 66

18 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 30 . XI . 1953 tarihli ve 6/3295 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası komisyonumuza havale edilmiş olmakla Millî Eğitim Vekili, üniversite rektör ve dekanları ile Maliye Vekâleti Bütçe ve Malî Kontrol Umum Müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Bütçe Kanunu lâyihasını komisyonumuz adına tetkik eden raportörün raporu incelendikten ve üniversitenin fakülte ve enstitülerini alâkadar eden mevzular üzerinde komisyon âzaları tarafından vâki sualler Millî Eğitim Vekili, üniversite rektörü ve fakülte dekanları tarafından canlandırıldıktan sonra bütçenin fasıl ve maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Üniversitenin 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihasına ilişik âdi masraflara ait (A/1) işaretli cetvel yekûnu 1953 yılı rakamlarına nazaran (1 666 992) lira fazlasiyle (14 696 249) lira ve yatırımlara taallûk eden (A/2) işaretli cetvel yekûnu ise (725 000) lira noksaniyle (5 148 000) lira ki ceman (19 844 249) lira olarak Hükümetçe tesbit ve teklif edilmiş olup geçen yıla nazaran bâzı fasıl ve maddelerdeki artış ve eksilişlerin mucip sebepleri Hükümet gerekçesinde etrafiyle arz ve izah edilmektedir.

Bütçenin fasıl ve maddelerine mevzu tahsisatların müzakeresi esnasında raportörümüz tarafından teklif ve üniversite rektör ve dekanları tarafından lüzum ve zaruretleri teyit olunan İnkılâp Tarihi Kürsüsü için (80) lira maaşlı bir aded profesör kadrosunun (L) cetvelinden alınarak yerine (70) lira maaşlı bir doçent kadrosunun mezkûr cetvele ithali, fakültelerin kalörifer tesislerinin ve havalandırma tertibatının bakımı ve ihtiyaca uygun şekilde işletilebilmesini temin için (550) lira aylıklı bir aded teknisiyen kadrosunun (D) işaretli cetvele ithali ile buna ait tahsisatın 202 nci faslın 21 nci maddesine ve aynı maksatla geçici olarak istihdam edilmek üzere (300) lira ücretli (5) teknisiyen için lüzumu olan (9 000) lira tahsisatın da 203 ncü faslın 11 nci maddesine ilâvesi, Hukuk Fakültesi için (100) lira ücretli (5) aded hademe kadrosu ile İktisat Fakültesinde 1954 yılında kurulacak «İşletme İktisadi Enstitüsü» nün açılabilmesi için lüzumu olan kadroların ihdası ve münhal bulunan Hukuk Fakültesi Roma Hukuku Kürsüsü için hariçten getirtilecek ecnebi profesör aylığının icabında artırılabilmesini ve bu suretle bir mukavele akdini temin etmek üzere 204 ncü faslın 13 ncü maddesine (2 400) ve aynı maksatla Edebiyat Fakültesi için mezkûr faslın 14 ncü maddesine de (20 000) ve yeni bir fasıl açılmak suretiyle «İşletme İktisadi Enstitüsü» nün her çeşit masraflarını karşılamak üzere 434 ncü fasla (10 000) lira tahsisatın konulması ve vefat eden Hukuk Fakültesi Roma Hukuku Profesörü Sehwertz'in büyük değer taşıyan on bin ciltlik Roma kürsüsü kütüphanesinin satınalınması maksadiyle 451 nci faslın 13 ncü maddesine de (50 000) lira tahsisatın eklenmesi komisyonumuzca da muvafık mütalâa olunarak kabul edilmiştir.

Üniversitedeki talebelerin ucuz bedelle iaşelerini mümkün kılmak üzere mevcut ve tesis edilecek kantinlere ödeme yapılmak suretiyle maliyetlerinin düşürülmesi ve yapılacak bu ödemelerin şekil ve esaslarının üniversitece tanzim edilecek bir talimatname ile belirtilmesi suretiyle (talebe kantinlerine yardım) unvanı altında 603 ncü faslın açılması ve bu fasla (50 000) lira tahsisat konulması komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Yukarda arzedilen hususlara ait tahsisat, bâzı fasıllardan yapılan küçük indirmelerden sonra Hükümetçe tesbit ve teklif edilen yekûna nazaran (153 900) lira bir fazlalık arzetmekte olup bütçenin âdi masraflara ait (A/1) işaretli cetvel yekûnuna bu miktar ilâvesi ile (A/1) işaretli cetvel yekûnu (14 850 149) lira olarak komisyo-

numuzca tesbit ve kabul edilmiş ve yatırımlara ait (A/2) işaretli cetvel ise Hükümetin teklifi veçhile kabul edilmiştir.

Üniversitenin 1954 yılı varidatı Bütçe Kanunu lâyihasına bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (18 471 249) lirası Hazine yardımı (173 000) lirası eski yıllardan devredilen nakit ve mütebakisi de üniversitenin çeşitli varidatı olarak (19 844 249) lira olarak Hükümetçe tesbit ve teklif edilmiş ise de (A/1) işaretli cetvele komisyonumuzca ilâve edilen tahsisatların yekûnu olan (153 900) liranın eski yıllardan devredilecek nakit mevcudu da tesbit edilen fazlalıkla karşılanabileceği Maliye Vekâleti mümessili tarafından ifade edilmiş olmakla bu miktar (B) işaretli cetvelin 5 nci faslına ilâve edilmek suretiyle Varidat Bütçesi de, (A/1) ve (A/2) işaretli masraf bütçeleri yekûnu olan (19 998 149) lira olarak komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Kanun lâyihasının 1 ve 2 nci maddeleri, yukarda arzedilen rakam yekûnları aksettirilmek suretiyle 3 ve 4 ncü maddeleri, Hükümetin teklifi veçhile aynen, 5 nci maddede kelime değişikliği yapılarak, 6 ve 7 nci maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen, 8 nci maddede kelime değişikliği yapılmak suretiyle, 9 ve 10 ncu maddeler ise Hükümetin teklifi veçhile aynen komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan İstanbul Üniversitesinin 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası ekleri bulunan cetvellerle birlikte Umumi Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili
Rize	İstanbul
İ. Akçal	*H. Hüsman*

Bu rapor Sözcüsü

İzmir		Ankara
B. Bilgin		M. Ete
		İmzada bulunamadı
Antalya	Çanakkale	Elâzığ
A. Sarıoğlu	*K. Akmanlar*	*Ö. F. Sanaç*
Erzincan	Gazianteb	Giresun
N. Pekcan	*E. Cenani*	*M. Şener*
Gümüşane	Kastamonu	Kırklareli
K. Yörükoğlu	*H. Türe*	*Ş. Bakay*
Konya	Konya	
R. Birand	Söz hakkım mahfuzdur	
	M. Â. Ülgen	
Ordu	Seyhan	Siird
R. Aksoy	*S. Barı*	*M. D. Süalp*
Sivas	Trabzon	
H. İmre	Söz hakkım mahfuz	
	C. R. Eyüboğlu	
Urfa	Zonguldak	
Dr. F. Ergin	*H. Balık*	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ
İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası	*İstanbul Üniversitesi 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası*
MADDE 1. — İstanbul Üniversitesi 1954 Bütçe yılı yatırımlar dışında kalan masrafları için, bağlı (A/1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (14 696 249) lira ve yatırım masrafları için de bağlı (A/2) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (5 148 000) lira ki, ceman (19 844 249) lira tahsisat verilmiştir.	MADDE 1. — İstanbul Üniversitesi 1954 Bütçe yılı yatırımlar dışında kalan masrafları için, bağlı (A/1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (14 850 149) lira ve yatırım masrafları için de bağlı (A/2) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (5 148 000) lira tahsisat verilmiştir.
MADDE 2. — İstanbul Üniversitesi 1954 bütçe yılı masraflarına karşılık olan varidat, bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (19 844 249) lira olarak tahmin edilmiştir.	MADDE 2. — İstanbul Üniversitesi 1954 Bütçe yılı masraflarına karşılık olan varidat, bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (19 998 149) lira olarak tahmin edilmiştir.
MADDE 3. — İstanbul Üniversitesince 1954 bütçe yılında elde edilecek varidat çeşitlerinden her birinin dayandığı hükümler, bağlı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı varidatın tarh ve tahsiline 1954 bütçe yılında da devam olunur.	MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 4. — İstanbul Üniversitesinin 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 19 ncu maddesine giren hizmetlilerine ait kadrolar, bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir. 1953 bütçe yılında (D) işaretli cetveldeki hizmetli kadrolarında vâkı ücret değişiklikleri dolayısiyle 1952 yılına nazaran almakta oldukları ücretleri azalmış olanlara aradaki farkların ödenmesine 1954 bütçe yılında da devam olunur. 3656 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince geçici mahiyetteki hizmetler için İcra Vekilleri Heyeti kararıyle kadro alınabilecek tertipler, bağlı (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu kadrolar ertesi yıl bütçe lâyihasiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bunların eldeki kadrolara ek olmaması şarttır.	MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 5. — İstanbul Üniversitesince gelecek yıllara geçici hükümlere girişmeye yetki veren kanunlar, bağlı (G) işaretli cetvelde gösterilmiştir.	MADDE 5. — İstanbul Üniversitesince gelecek yıllara geçici taahhütlere girişmeye yetki veren kanunlar, bağlı (G) işaretli cetvelde gösterilmiştir.
MADDE 6. — İstanbul Üniversitesinin Kuruluşu hakkındaki 7 . VII . 1948 tarihli ve 5247 sayılı Kanuna bağlı (I) sayılı cetvelde yazılı kadrolardan, ilişik (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1954 Bütçe yılında kullanılamaz.	MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümet

MADDE 7. — Masraf fasıllarından yapılacak harcamalara ilişkin formül bağlı (R) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 8. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisat üstünde çıkan ve 1953 yılı Büteçsinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar, ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu fasla Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisatlardan ödenir.

1929 - 1952 Bütçe yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları büteçsinde bulunan borçlar, 1954 yılı Bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya 3 - 6 ncı kısım fasıllariyle, yatırım fasılları artıklarından eski yıllar borçları tertiplerine Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisatlardan ödenir.

MADDE 9. — Bu kanun 1 Mart 1954 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 10. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Millî Eğitim vekilleri memurdur.

Başvekil
A. Menderes

Adalet Vekili	Devlet Vekili
O. Ş. Çiçekdağ	*C. Yardımcı*
İçişleri Vekili	Millî Savunma Vekili
E. Menderes	*Kenan Yılmaz*
Maliye Vekili V.	Dışişleri Vekili
E. Kalafat	*F. Köprülü*
Bayındırlık Vekili	Millî Eğitim Vekili
K. Zeytinoğlu	*R. S. Burçak*
Sa. ve So. Y. Vekili	Eko. ve Ticaret Vekili
Dr. E. H. Üstündağ	*F. Çelikbaş*
Tarım Vekili	G. ve Tekel Vekili
N. Ökmen	*E. Kalafat*
Çalışma Vekili	Ulaştırma Vekili
H. Erkmen	*Y. Üresin*
	İşletmeler Vekili
	S. Yircalı

B. K.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisat üstünde çıkan ve 1953 yılı Bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar, ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu fasla Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisatlardan ödenir.

1928 - 1952 bütçe yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçesinde bulunan borçlar, 1954 yılı Bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya 3 - 6 ncı kısım fasıllariyle ,yatırım fasılları bakiyelerinden eski yıllar borçları tertiplerine Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisatlardan ödenir.

MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

A/1 - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		İkinci kısım - Personel masrafları			
		I - Maaşlar ve ücretler			
201		**Maaşlar**			
	11	Rekörlük memurları maaşı	83 100	87 950	87 950
	12	Tıp Fakültesi memurları maaşı	1 463 700	1 515 220	1 515 220
	13	Hukuk Fakültesi memurları maaşı	443 600	470 600	470 600
	14	Edebiyat Fakültesi memurları maaşı	700 300	710 450	710 450
	15	Fen Fakültesi memurları maaşı	619 000	665 325	665 325
	16	İktisat Fakültesi memurları maaşı	262 700	307 800	307 800
	17	Orman Fakültesi memurları maaşı	268 200	285 900	285 900
	18	Yabancı Diller Okulu maaşı	66 400	69 900	69 900
	20	Açık maaşı	7 500	6 300	6 300
		Fasıl yekûnu	**3 914 500**	**4 119 445**	**4 119 445**
202		**Ücretler**			
	21	Rektörlük	128 100	162 300	168 900
	22	Tıp Fakültesi	1 016 700	1 181 400	1 181 400
	23	Hukuk »	59 700	59 700	65 700
	24	Edebiyat »	72 600	84 300	84 300
	25	Fen »	211 500	242 400	242 400
	26	İktisat »	54 600	63 000	72 900
	27	Orman »	63 900	71 100	71 100
	28	**Yabancı Diller Okulu**	3 000	3 000	3 000
		Fasıl yekûnu	**1 610 100**	**1 867 200**	**1 889 700**
203		**Geçici hizmetliler ücreti**			
	11	Rektörlük	106 050	106 050	115 050
	13	Hukuk Fakültesi	1 800	1 800	1 800
	16	İktisat »	28 800	26 400	26 400
		Fasıl yekûnu	**136 650**	**134 250**	**143 250**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
204		**Yabancı profesörler ve uzmanlar ücreti**			
	11	Rektörlük	10 800	18 800	18 800
	12	Tıp Fakültesi	166 000	226 000	226 000
	13	Hukuk »	40 800	40 800	43 200
	14	Edebiyat »	243 370	303 370	323 370
	15	Fen »	200 420	207 620	207 620
	16	İktisat »	66 600	90 600	90 600
	17	Orman »	24 000	24 000	24 000
	18	Yabancı Diller Okulu	36 690	36 960	36 960
		Fasıl yekûnu	**788 950**	**948 150**	**970 550**
		II - Başka haklar			
206		**4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak zam ve yardımlar**			
	11	Rektörlük memurları çocuk zammı	4 500	5 100	5 100
	12	Tıp Fakültesi memurları çocuk zammı	20 000	21 000	21 000
	13	Hukuk Fakültesi memurları çocuk zammı	3 600	3 600	3 600
	14	Edebiyat Fakültesi memurları çocuk zammı	8 500	8 500	8 500
	15	Fen Fakültesi memurları çocuk zammı	7 400	7 400	7 400
	16	İktisat Fakültesi memurları çocuk zammı	2 500	3 000	3 000
	17	Orman Fakültesi memurları çocuk zammı	5 100	5 000	5 000
	20	Doğum yardımı	7 000	7 000	7 000
	30	Ölüm yardımı	8 000	8 000	8 000
		Fasıl yekûnu	**67 600**	**68 600**	**68 600**
207		**Yabancı dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı**	**26 000**	**26 000**	**20 000**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
209		**5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler**			
	11	% 5 emekli ve % 25 giriş kesenekleriyle artış farkları	303 852	329 265	329 265
	12	% 1 ek karşılıkları	54 823	59 866	59 866
	13	Emekli ikramiyesi	7 500	44 100	44 100
	14	Sandık yönetim masrafları	14 926	23 170	23 170
	15	Diğer ödemeler	60 000	60 000	60 000
		Fasıl yekûnu	**441 101**	**516 401**	**516 401**
217		**4644 sayılı Kanun gereğince verilecek ek görev tazminatı**			
	11	Rektörlük	5 390	5 390	5 390
	12	Tıp Fakültesi	6 630	6 630	6 630
	13	Hukuk »	2 842	2 842	2 842
	14	Edebiyat »	2 842	2 842	2 842
	15	Fen »	2 842	2 842	2 842
	16	İktisat »	2 842	2 842	2 842
	17	Orman »	2 842	2 842	2 842
	18	Ecnebi Diller Okulu	1 895	1 895	1 895
		Fasıl yekûnu	**28 125**	**28 125**	**28 125**
21?		**4936 sayılı Kanun gereğince verilecek üniversite tazminatı**			
	12	Tıp Fakültesi	163 400	163 400	163 400
	13	Hukuk »	96 400	104 800	104 800
	14	Edebiyat »	167 200	174 400	174 400
	15	Fen »	145 200	150 000	150 000
	16	İktisat »	60 000	66 000	66 000
	17	Orman »	55 000	55 000	55 000
		Fasıl yekûnu	**687 200**	**713 600**	**713 600**
221		**Emekli dul ve yetim maaşları**	**21 597**	**19 956**	**19 956**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
223		**Konferans için yurt içinden ve dışından getirileceklerin ücret ve yolluklariyle başka masrafları**			
	12	Tıp Fakültesi	0	5 000	5 000
	13	Hukuk »	4 500	4 500	4 500
	14	Edebiyat »	20 000	20 000	20 000
	15	Fen »	5 000	7 500	7 500
	16	İktisat »	10 500	10 500	10 500
	17	Orman »	0	5 000	5 000
		Fasıl yekûnu	**40 000**	**52 500**	**52 500**
		İkinci kısım yekûnu	7 761 823	8 488 227	8 542 127
		Üçüncü kısım - Yönetim masrafları			
301		**Büro masrafları**			
	11	Rektörlük kırtasiye masraları	3 000	2 500	2 500
	12	Tıp Fakültesi kırtasiye masraları	4 000	4 000	4 000
	13	Hukuk Fakültesi kırtasiye masrafları	1 000	1 000	1 000
	14	Edebiyat Fakültesi kırtasiye masrafları	2 500	2 250	2 250
	15	Fen Fakültesi kırtasiye masrafları	2 000	2 000	2 000
	16	İktisat Fakültesi kırtasiye masrafları	2 000	2 000	2 000
	17	Orman Fakültesi kırtasiye masrafları	750	750	750
	18	Yabancı Diller Okulu kırtasiye masrafı	0	250	250
	21	Rektörlük döşeme masrafları	4 000	3 000	3 000
	22	Tıp Fakültesi döşeme masrafları	3 000	47 000	47 000
	23	Hukuk Fakültesi döşeme masrafları	2 500	2 500	2 500

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	24	Edebiyat Fakültesi döşeme masrafları	50 000	50 000	50 000
	25	Fen Fakültesi döşeme masrafları	1	7 500	7 500
	26	İktisat Fakültesi döşeme masrafları	2 000	2 000	2 000
	27	Orman Fakültesi döşeme masrafları	500	1 500	1 500
	28	Yabancı Diller Okulu döşeme masrafları	0	550	550
	31	Rektörlük demirbaş masrafları	4 000	3 000	3 000
	32	Tıp Fakültesi demirbaş masrafları	3 000	3 000	3 000
	33	Hukuk Fakültesi demirbaş masraları	10 000	10 000	10 000
	34	Edebiyat Fakültesi demirbaş masraları	50 000	50 000	50 000
	35	Fen Fakültesi demirbaş masraları	1	7 500	7 500
	36	İktisat Fakültesi demirbaş masraları	12 500	12 500	12 500
	37	Orman Fakültesi demirbaş masraları	2 100	3 500	3 500
	38	Yabancı Diller Okulu demirbaş masrafları	0	1 000	1 000
	41	Rektörlük öteberi masrafları	112 867	110 000	110 000
	42	Tıp Fakültesi öteberi masrafları	2 000	3 000	3 000
	43	Hukuk Fakültesi öteberi masrafları	3 000	4 000	4 000
	44	Edebiyat Fakültesi öteberi masrafları	5 000	5 000	5 000
	45	Fen Fakültesi öteberi masrafları	5 000	7 000	7 000
	46	İktisat Fakültesi öteberi masrafları	2 500	3 000	3 000
	47	Orman Fakültesi öteberi masrafları	1 500	1 500	1 500
	50	Aydınlatma masrafları	249 000	249 000	249 000
	60	Isıtma masrafları	380 732	390 000	390 000
		Fasıl yekûnu	**921 451**	**991 800**	**991 800**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
303		**Basılı kâğıt ve defterler**			
	11	Rektörlük	3 500	3 500	3 500
	12	Tıp Fakültesi	5 250	5 250	5 250
	13	Hukuk »	2 250	2 250	2 250
	14	Edebiyat »	2 000	2 000	2 000
	15	Fen »	1 500	1 500	1 500
	16	İktisat »	1 500	1 500	1 500
	17	Orman »	500	1 000	1 000
		Fasıl yekûnu	**16 500**	**17 000**	**17 000**
304		Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları			
	10	Posta ve telgraf ücretleri	8 000	8 000	8 000
	20	Telefon masrafları	40 000	40 000	40 000
		Fasıl yekûnu	**48 000**	**48 000**	**48 000**
306		**Giyecekler**			
	11	Rektörlük	4 000	4 000	4 000
	12	Tıp Fakültesi	3 500	5 000	5 000
	13	Hukuk »	3 000	4 000	4 000
	14	Edebiyat »	3 500	4 500	4 500
	15	Fen »	4 700	7 000	7 000
	16	İktisat »	3 050	4 000	4 000
	17	Orman »	1 750	3 360	3 360
	18	Yabancı Diller Okulu	0	100	100
		Fasıl yekûnu	**23 500**	**31 960**	**31 960**
307		**Yolluklar**			
	10	Sürekli görev yolluğu	1 000	1 000	1 000
	21	Rektörlük geçici görev yolluğu	9 000	10 000	10 000
	22	Tıp Fakültesi geçici görev yolluğu	2 000	2 000	2 000
	23	Hukuk Fakültesi geçici görev yolluğu	1 200	1 200	1 200
	24	Edebiyat Fakültesi geçici görev yolluğu	6 000	10 000	10 000
	25	Fen Fakültesi geçici görev yolluğu	3 000	7 500	7 500

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	26	İktisat Fakültesi geçici görev yolluğu	3 000	3 000	3 000
	27	Orman Fakültesi geçici görev yolluğu	11 000	11 000	11 000
	40	Ecnebi memleketler yolluğu	3 000	3 000	3 000
	50	Ecnebi profesör ve uzmanlar yolluk ve masrafları	5 000	20 000	20 000
		Fasıl yekûnu	**44 200**	**68 700**	**68 700**
308		**4598 sayılı Kanun gereğince verilecek tedavi masrafları ve yollukları**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
309		**Taşıt masrafları**			
	21	Tıp Fakültesi taşıtları işletme masrafları	7 000	5 000	5 000
	22	Tıp Fakültesi taşıtları onarma masraları	500	500	500
	71	Orman Fakültesi taşıtları işletme masrafı	7 000	7 000	7 000
	72	Orman Fakültesi taşıtları onarım masrafı	3 000	3 000	3 000
		Fasıl yekûnu	**17 500**	**15 500**	**15 500**
		Üçüncü kısım yekûnu	1 081 151	1 182 960	1 182 960
		Dördüncü kısım - Daire hizmetleri			
403		**Temsil masrafları**	**7 500**	**7 500**	**7 500**
407		**Geri verilecek paralar**	**1 000**	**1 000**	**1 000**
417		**Üniversite binalarının Bina, Arazi vergileri, Tapu Tescil Harcı ve diğer masraflariyle bina, levazım, eşya ve sair menkullerin sigorta bedelleri**	**20 000**	**20 000**	**20 000**
419		**Mahkeme masrafları**	**35 000**	**25 000**	**25 000**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
420		**Araştırma ve inceleme ve öğretimi ilgilendiren gereçlerle ilgili her çeşit masraflar**			
	11	Rektörlük	2 000	10 000	10 000
	12	Tıp Fakültesi	290 000	310 000	307 500
	13	Hukuk »	500	2 500	2 500
	14	Edebiyat »	48 500	75 000	75 000
	15	Fen »	500 000	600 000	600 000
	16	İktisat »	20 000	25 000	22 500
	17	Orman »	50 000	65 000	65 000
		Fasıl yekûnu	911 000	1 087 500	1 082 500
421		**Devletler Hukuku Türk Enstitüsünün her çeşit masrafları**	12 000	12 000	12 000
422		**Kriminoloji Enstitüsü her çeşit masrafları**	12 000	12 000	12 000
423		**İdare Hukuku Enstitüsünün her çeşit masrafları**	10 000	10 000	10 000
424		**Mukayeseli Hukuk Enstitüsünün her çeşit masrafları**	10 000	10 000	10 000
425		**İktisat ve İçtimaiyat Enstitüsünün her çeşit masrafları**	10 000	10 000	10 000
426		**İstatistik Enstitüsünün her çeşit masrafları**	10 000	10 000	10 000
427		**Gazetecilik Enstitüsü her çeşit masrafları**	10 000	15 000	13 000
428		**Maliye Enstitüsü her çeşit masrafları**	10 000	10 000	10 000
429		**Kanser Enstitüsünün her çeşit masrafları**	20 000	20 000	20 000
430		**Kan aktarma Enstitüsünün her çeşit masrafı**	20 000	20 000	20 000
431		**İslâm Tetkikleri Enstitüsü her çeşit masrafı**	5 000	7 500	6 500
432		**Hidrobiyoloji Enstitüsü her çeşit masrafı**	5 000	5 000	5 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
433		**İktisat tarihi Enstitüsünün her çeşit masrafları**	**0**	**5 000**	**4 000**
434		**İşletme İktisadi Enstitüsünün her çeşit masrafları**	**0**	**0**	**10 000**
435		**Tıp Fakültesinin hastanelere ilişkin masrafları**			
	11	Hastanelerin öğretimi ilgilendiren masrafları ile yatak bedeli	1 974 664	2 496 881	2 496 881
	12	Hastanede doyurulacakların yiyecek bedeli	234 968	254 130	254 130
	13	Klinik tesis masrafları	0	100 000	100 000
		Fasıl yekûnu	**2 209 632**	**2 851 011**	**2 851 011**
451		**Yayın masrafları**			
	11	Rektörlük satınalma ve abone masrafları	10 000	10 000	10 000
	12	Tıp Fakültesi satınalma ve abone masrafları	20 000	25 000	25 000
	13	Hukuk Fakültesi satınalma ve abone masrafları	15 000	20 000	70 000
	14	Edebiyat Fakültesi satınalma ve abone masrafları	30 500	30 500	30 500
	15	Fen Fakülesi satınalma ve abone karşılığı	50 000	60 000	60 000
	16	İktisat Fakültesi satınalma ve abone karşılığı	15 000	25 000	25 000
	17	Orman Fakültesi satınalma ve abone karşılığı	9 250	9 250	9 250
	18	Ecnebi Diller Okulu satınalma ve abone karşılığı	0	1 000	1 000
	21	Rektörlük çeşitli yayın masrafı	10 000	10 000	10 000
	22	Tıp Fakültesi çeşitli yayın masrafı	55 000	55 000	55 000
	23	Hukuk Fakültesi çeşitli yayın masrafı	65 000	75 000	75 000
	24	Edebiyat Fakültesi çeşitli yayın masrafı	90 000	90 000	90 000
	25	Fen Fakültesi çeşitli yayın masrafı	45 000	70 000	70 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	26	İktisat Fakültesi çeşitli yayın masrafı	45 000	55 000	55 000
	27	Orman Fakültesi çeşitli yayın masrafı	20 000	40 000	40 000
	28	Yabancı Diller Okulu çeşitli yayın masrafı	0	2 000	2 000
		Fasıl yekûnu	**479 750**	**577 750**	**627 750**
452		**4489 ve 4936 sayılı kanunlar gereğince staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluklariyle başka her çeşit masrafları**			
	12	Tıp Fakültesi	20 000	35 000	34 000
	13	Hukuk »	15 000	25 000	25 000
	14	Edebiyat »	20 000	20 000	20 000
	15	Fen »	30 000	30 000	30 000
	16	İktisat »	10 000	15 000	15 000
	17	Orman »	10 000	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	**105 000**	**135 000**	**134 000**
453		**Milletlerarası kongre ve konferansların her çeşit masraflariyle bunlara katılacakların yolluk ve masrafları**	**70 000**	**70 000**	**70 000**
459		**Spor masrafları**	**2 000**	**10 000**	**10 000**
		Dördüncü kısım yekûnu	3 974 882	4 931 261	4 981 261
		Beşinci kısım - Borçlar			
501		**Geçen yıl borçları**	**2 000**	**2 000**	**2 000**
502		**Eski yıllar borçları**			
	10	1949 - 1951 yılları borçları	1 500	8 500	8 500
	20	1928 - 1948 » »	1	1	1
		Fasıl yekûnu	**1 501**	**8 501**	**8 501**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
505		**Hükme bağlı borçlar**	**5 000**	**5 000**	**5 000**
		Beşinci kısım yekûnu	8 501	15 501	15 501
		Altıncı kısım - Yardımlar			
601		**Muhtaç talebeye yapılacak yardımlar ve burslar**			
	12	Tıp Fakültesi	10 000	16 500	16 500
	13	Hukuk »	6 500	10 000	10 000
	14	Edebiyat »	8 000	10 000	10 000
	15	Fen »	17 000	22 000	22 000
	16	İktisat »	7 000	10 000	10 000
	17	Orman »	2 000	3 000	3 000
		Fasıl yekûnu	**50 500**	**71 500**	**71 500**
602		**İstanbul Üniversitesi Talebe Birliğine yardım**	**2 400**	**6 800**	**6 800**
0		**Kızılay Derneğine yardım**	**150 000**	**0**	**0**
603		**Talebe kantinlerine yardım**	**0**	**0**	**50 000**
		Altıncı kısım yekûnu	202 900	78 300	128 300
		KISIMLAR YEKÛNU			
		İkinci kısım yekûnu	7 761 823	8 488 227	8 542 127
		Üçüncü kısım yekûnu	1 081 151	1 182 960	1 182 960
		Dördüncü kısım yekûnu	3 974 882	4 931 261	4 981 261
		Beşinci kısım yekûnu	8 501	15 501	15 501
		Altıncı kısım yekûnu	202 900	78 300	128 300
		UMUMİ YEKÛN	**13 029 257**	**14 696 249**	**14 850 149**

A/2 - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		Yatırımlar			
		I - Onarmalar			
701		**Yapı onarımı ve küçük yapılar**			
	11	Rektörlük	5 000	5 000	5 000
	12	Tıp Fakültesi	50 000	100 000	100 000
	13	Hukuk »	15 000	25 000	25 000
	14	Edebiyat »	3 000	3 000	3 000
	15	Fen »	25 000	25 000	25 000
	16	İktisat »	15 000	25 000	25 000
	17	Orman »	5 000	5 000	5 000
		Fasıl yekûnu	**118 000**	**188 000**	**188 000**
		II - Satınalma, yapı, tesis ve sermaye tahsisleri			
741		**Yapı işleri ve esaslı onarımlar**			
	11	Rektörlük	25 000	25 000	25 000
	12	Tıp Fakültesi	750 000	500 000	500 000
	15	Fen »	5 000	15 000	15 000
	17	Orman »	50 000	70 000	70 000
		Fasıl yekûnu	**830 000**	**610 000**	**610 000**
742		**4499 sayılı Kanun gereğince yapılacak üniversite yapısı ve tesisatı türlü masrafları**			
	10	Bina yapımı	3 512 500	3 634 000	3 634 000
	20	Tesisat	487 500	366 000	366 000
	30	Tıp sistesi yapımı	900 000	350 000	350 000
		Fasıl yekûnu	**4 900 000**	**4 350 000**	**4 350 000**
0		**Orman Fakültesi için satınalınacak taşıtlar karşılığı**	**25 000**	**0**	**0**
		Yatırımlar yekûnu	5 873 000	5 148 000	5 148 000

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1953 Yılı tahminleri Lira	1954 yılı için Hükümetçe tahmin edilen Lira	1954 yılı için Komisyonca tahmin edilen Lira
1		**Genel Bütçeden verilecek ödenekler**			
	1	Yatırımlar dışındaki masraflar için verilenler	11 926 757	13 323 249	13 323 249
	2	Yatırımlar için verilenler	5 873 000	5 148 000	5 148 000
		Fasıl yekûnu	**17 799 757**	**18 471 249**	**18 471 249**
2		**Harçlar (kayıt, imtihan ve diploma harçları)**	**950 000**	**1 047 500**	**1 047 500**
3		**Çeşitli varidatlar**			
	1	Kitap satışından elde edilenler	152 500	144 000	144 000
	2	Muayene, tahlil ve tecrübe ücretleri		0	0
	3	Diğer çeşitli varidatlar		8 500	8 500
		Fasıl yekûnu	**152 500**	**152 500**	**152 500**
4		**Bağışlar**	**0**	**0**	**0**
5		**Eski yıllardan devredilen nakit**	**0**	**173 000**	**326 900**
		UMUMİ YEKÛN	**18 902 257**	**19 844 249**	**19 998 149**

C - CETVELİ

Vergilerin, resimlerin ve başka varidatın dayanakları			ÖZETİ		
Nev'i	Tarihi	Numarası			
			Çeşitli gelirler		
			M.	F.	
			—	—	
Kanun	**18.6.1946**	**4936**	54	b)	Özel idare ve belediyelerce ve başka kurumlarca yapılacak yardımlar;
				c)	Üniversite, fakülte ve bunlara bağlı kurumlarca alınan harçlar ve ücretler;
				d)	Üniversite ve fakültelerle bunlara bağlı enstitü ve kurumlarda yapılacak arşatırma ve danışmalar karşılığı olarak ilgili kurumlar veya kişilerden alınacak paralar;
				e)	Yayın satış gelirleri;
				f)	Üniversite, fakülte ve bunlara bağlı kurumların menkul ve gayrimenkul mallarının gelirleri;
				g)	Enstitü, lâboratuvar, klinik ve poliklinik gelirleri;
				h)	Döner sermayeli işlerden elde edilecek kârlar;
				i)	Bağışlar ve vasiyetler,

D - CETVELİ

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	Rektörlük		
1	Teknisiyen	1	550
4	Daktilo (Yabancı dil bilir)	1	350
	» (» » »)	1	250
	»	1	225
	»	3	175
5	Memur	1	175
	»	1	175
	»	3	150
4	Daktilo	4	150
5	Memur	1	150
4	Daktilo	1	125
6	Başhademe	1	125
	Hademe	7	100
	»	12	75
	Muhasebe		
5	Memur	1	250
	»	1	200
	»	1	200
	»	2	150
	»	1	150
4	Daktilo	1	150
6	Hademe	1	100
	Merkez bakım ve işletme servisi		
5	Daire Müdürü	1	300
1	Teknisiyen	1	350
	»	1	300

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
3	Kaloriferci	1	225
2	Usta	1	150
5	Santralci	2	175
6	Hademe	1	150
	»	1	125
3	Başbahçıvan	1	250
	»	9	100
6	Bekçi	5	100
6	Koruyucu	1	100
	Koruyucu	2	75
	Hademe	5	100
	»	3	75
	Sağlık Merkezi		
5	Hekim	1	150
3	Başhemşire	1	350
	Hemşire (Gezici)	1	350
	»	2	250
	Lâborant (Röntgen)	1	200
	»	1	200
6	Hademe	3	150
	»	3	100
4	Daktilo ve arşiv memuru (Yabancı dil bilir)	1	350
	Tıp Fakültesi		
	Merkez :		
4	Mütercim daktilo	1	400
1	Ressam	1	350
4	Daktilo (Ecnebi dil bilir)	1	350
	» (Steno daktilo)	1	300
	»	6	175
	»	4	150
	Dosyacı	1	250
6	Başhademe	1	125
	Hademe	3	100
	»	2	100
	»	12	100
	Diş Hekimliği Okulu		
5	Dişçi	1	350
	»	1	250
3	Lâborant	1	225
	»	2	300
1	Teknisiyen	1	225
3	Başhemşire	1	175

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
1	Röntgenci	1	150
5	Memur	1	150
3	Lâborant	3	150
4	Daktilo	2	125
6	Hademe	1	100
	Bekçi	1	100
3	Hemşire	3	150
	Hasta bakıcı	2	100
6	Hademe	10	100
	Eczacı Okulu		
1	Teknisiyen	1	225
	Ressam	1	150
5	Memur	1	175
3	Lâborant	6	150
4	Daktilo	1	150
6	Hademe	9	100
	Gece bekçisi	1	100
	Klinik ve enstitü hizmetlileri		
2	Narkosçu	4	300
3	Lâborant şefi	5	400
	»	3	300
1	Rontgenci	4	300
3	Lâborant	6	300
	»	16	200
	»	24	150
	»	12	150
	»	10	125
1	Teknisyen	1	300
	Ressam	2	150
3	Sanatkâr işçi	1	150
	Şöför	1	200
4	Daktilo	19	150
3	Hastabakıcı	37	100
	»	98	75
6	Başhademe	17	125
	Hademe	17	100
	Başhademe	18	100
	Hademe	50	100
	»	167	75
	»	18	50
	Çapa Hastanesi		
5	Daire Müdürü	1	350
	Başeczacı	1	225
	Eczacı	3	200

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
2	**Eczacı kalfası**	2	125
	Usta	1	150
4	**Daktilo**	2	150
5	**Memur**	2	100
6	**Gassal**	2	150
3	**Başaşçı**	1	200
	Aşçı	1	150
	»	4	125
6	**İşçi**	5	100
2	**Kaloriferci**	4	150
	»	2	150
5	**Memur**	1	225
6	**İşçi**	1	150
2	**Usta**	2	100
3	**Bahçıvan**	2	150
	»	3	100
6	Hademe	4	100
	»	5	100
	»	1	75
	Çapa Atelyesi		
5	**Teknisyen şefi**	1	550
	»	1	350
	»	1	300
1	**Makinist**	2	225
2	**Usta**	1	250
	Usta	1	250
	»	1	200
	Elektrikçi	1	150
	Usta	2	150
	Klinik özel personeli		
3	Başhemşire	17	300
	»	10	250
	»	15	225
	Hemşire	15	200
	»	10	150
	»	24	125
	»	10	125
	»	10	100
	Masajcı	8	125
	»	2	150
	Başebe	2	200
	Ebe	4	150
	Hukuk Fakültesi		
4	Daktilo (Yabancı dil bilir)	1	300

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	Daktilo	2	250
	»	1	225
	»	1	200
	»	3	175
6	Başhademe	1	150
	Hademe	25	100
	Gece bekçisi	1	125
	Devlet Hukuku Türk Enstitüsü		
4	Daktilo	1	150
6	Hademe	1	100
	Kriminoloji Enstitüsü		
5	Memur	1	250
	»	1	175
4	Daktilo	1	175
6	Hademe	1	100
	Edebiyat Fakültesi		
4	Daktilo (Yabancı dil bilir)	1	350
	»	1	225
	»	2	175
	»	1	125
1	Fotoğrafçı	1	475
2	Usta	1	200
2	Kaloriferci	1	175
	Elektrikçi	1	175
6	İşçi	3	125
3	Bahçıvan	1	125
1	Teknisiyen	1	175
	»	1	125
5	Santralci	1	150
2	Usta	1	150
5	Memur	1	125
6	Hademe	5	125
	»	29	100
	Bekçi	2	100
	Ecnebi Diller Okulu		
4	Daktilo	1	150
6	Hademe	1	100
	Fen Fakültesi		
1	Teknisiyen	1	400
	»	1	300

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	Fotoğrafçı	1	300
	Botanik uzmanı	1	500
	Elektrik uzmanı	1	400
2	Usta	1	400
1	Makinist	2	300
2	Usta	1	175
1	Makinist	2	300
	»	2	150
2	Elektrikçi	1	350
	»	1	250
1	Teknisiyen	1	200
	»	1	175
3	Lâborant	7	200
	»	4	150
	»	4	175
4	Daktilo	1	200
	» (Ecnebi dil bilir)	1	250
	»	4	175
	»	3	150
2	Usta	1	250
3	Başbahçıvan	1	225
	Bahçıvan	1	175
	»	1	150
	»	1	125
5	Memur	6	200
3	Lâborant	4	225
2	Kaloriferci	3	150
	»	1	175
6	İşçi	3	125
	Santralci	1	150
	Gece bekçisi	4	125
	»	5	100
	Başhademe	7	125
	Hademe	32	100
	»	10	75
3	Lâborant	3	250
2	Kaloriferci	1	200

İktisat Fakültesi

4	Daktilo (Ecnebi dil bilir)	1	250
	»	1	250
	»	1	200
	»	3	175
	»	1	150
5	Memur	1	250
	»	1	150
	Teknisiyen	1	200
6	Başhademe	1	150
	Bekçi	4	125
	Hademe	20	100

İktisat ve İçtimaiyat Enstitüsü

4	Daktilo	1	250

İstatistik Enstitüsü

4	Daktilo	1	250

Gazetecilik Enstitüsü

4	Daktilo	1	250
	Memur	1	200

Maliye Enstitüsü

4	Daktilo	1	250

İktisat Tarihi Enstitüsü

4	Daktilo	1	250

Orman Fakültesi

4	Daktilo (Yabancı dil bilir)	1	350
1	Teknisiyen	1	200
	Ressam	1	200
	Elektrikçi	1	175
	Usta (Marangoz)	1	150
	Makinist	1	150
3	Şoför	2	200
	Lâborant	2	200
	»	2	175
	»	6	150
1	Teknisiyen	1	400
2	İşçi	1	100
	Santralci	1	100
3	Bahçıvan	1	175
	»	2	125
5	Memur	1	125
6	Bekçi	1	125
	Hademe	3	125
	»	8	100
2	Kaloriferci	1	200

E - CETVELİ

Bölüm : 203 — Geçici hizmetliler ücreti
11 — Rektörlük
13 — Hukuk Fakültesi
16 — İktisat Fakültesi

Bölüm : 204 — Ecnebi profesörlerle uzmanlar ücreti
11 — Rektörlük
12 — Tıp Fakültesi
13 — Hukuk Fakültesi
14 — Edebiyat Fakültesi
15 — Fen Fakültesi
16 — İktisat Fakültesi
17 — Orman Fakültesi
18 — Ecnebi Diller Okulu

G - CETVELİ

Kanun No.	
1050	Genel Muhasebe Kanunu
4999	İstanbul Üniversitesi binalarının yapılması hakkında Kanun

---

L - CETVELİ

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
	Tıp Fakültesi		
5	Profesör	10	80
6	Doçent	9	70
7	»	8	60
8	»	26	50
7	Asistan	10	60
8	»	20	50
	Hukuk Fakültesi		
4	Profesör	4	90
5	»	2	80
5	Doçent	1	80
6	»	6	70
7	»	6	60
8	»	25	50
7	Asistan	10	60
8	»	10	50
9	»	16	40
10	»	31	35
	Edebiyat Fakültesi		
2	Profesör	1	125
	»	4	80
6	Doçent	7	70
7	»	8	60
8	»	19	50
7	Asistan	9	60
8	»	20	50
9	»	9	40
10	»	4	35
	Fen Fakültesi		
1	Profesör	1	150
2	»	1	125
3	»	4	100
4	»	3	90
5	»	2	80
6	Doçent	1	70
8	»	22	50

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
7	Asistan	8	60
8	»	10	50
9	»	3	40
	İktisat Fakültesi		
4	Profesör	7	90
5	»	7	80
7	Doçent	1	60
8	»	18	50
7	Asistan	7	60
8	»	6	50
9	Asistan	4	40
10	»	3	35
	Orman Fakültesi		
4	Profesör	2	90
5	»	2	80
7	Doçent	6	60
8	»	9	50
7	Asistan	4	60
9	»	9	40
10	»	7	35
12	Memur	1	25

R - CETVELİ

Genel bütçede mütenazırı olan tertipler için mezkûr Bütçe Kanununa bağlı (R) cetvelindeki formül bu bütçe içinde uygulanır.

Fasıl 204 — Yabancı profesör ve uzmanlar ücreti

Sözleşmeleri gereğince ödenecek aylık ücretlerle sözleşmelerde yazılı olup bütçe karşılığı bulunan diğer masraflar bu bölümden ödenir.

Fasıl 207 — Yabancı dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı

3656 sayılı Kanunun 5 nci madesi gereğince ecnebi dil bildiklerini imtihan heyeti huzurunda ispat edenlerin, tahakkuk etmiş ve edecek para mükâfatları bu tertipten ödenir.

Fasıl 301 — Büro masrafları

Madde 11 - 17 — Kırtasiye masrafları

Normlarına göre kırtasiye tertibine giren her çeşit kâğıtlar, hesap makinası kâğıdı, kartonlar, her çeşit ve her boy zarflar, bloknotlar, bloknot mahiyetindeki el defterleri, kartvizit kâğıtlar, etiketler, sünger kâğıtları, karton kâğıtları, milimetrelik kâğıtlar, mumlu kâğıtlar, imza kartonları dosya gömlekleri, musannifler, klâsörler, her çeşit kurşun ve renkli kalem, kalem ucları, tirlin, çeşitli imza kalemi, kalem sapı ve her çeşit mürekkepler krentik (mumlu kâğıda yazı tashihi için) cetvel tahtaları, süngerlik ve süngeri, zarf açacağı, iğne, raptiye, harita çivisi, mürekkep kurşun kalem ve makina lâstikleri, zamk, kola ve fırçaları, raptiye makinesi ve teli, istanpalar mühür mumu, tebeşir, evrak ve kırpıntı sepetleri yazı hesap teksir ve benzeri makinaların yağ ve fırçaları, yazı makinası şeritleri, harita muşambası,bunların nakil ve ambalâj ücretleri, ilân ücretleri.

Madde 21 - 27 — Döşeme masrafları

Masa ve rafları, koltuk ve kanape, sandalye, minder, dolâp, etejer, paravana, abajur, gece lâmbası, sümen sigara tablası, masa takvimi altlığı, halı ve masa örtüleri, yer muşambaları, masa muşambaları, ve örtüleri paspas, perde, vantilâtör, masa lâmbası, korneş, duvar ve masa saatleri,

buz dolapları, resim ve çerçeveleri, tablo, radyo, güneşlik, yemek, çay, içki ve kahve takımları, Yukarda yazılı olanların benzeri olup çalışma yerlerinin tefrikı için tedarik edilecek eşya bedeli, bu tertibe dâhil eşyanın tamir bedelleri, ilân ücretleri .

Madde 31 - 37 — Demirbaş masrafları

Memurların çalışma masası ve sandalyası, kasa, sandık, kalem açma makinesi, evrak dolabı, kütüphane, evrak çantası, masa zili, tanpon, kâğıtlık, bahçede iş yerlerinde kullanılan makine ve aletler, bu tertibe dâhil eşyanın nakil masrafları, makas, yazı, cetvel, hesap teksir ve pedal makineleri, yazı takımı, hokka ve mürekkepli kalemler, zımba makinesi, numaratör, soba, lüks lâmbası gaz lâmbası, fener, kâğıt kıskacı, yukarda yazılı olanların benzerleri olup hizmetin ifasının zaruri kıldığı eşya ve vasıtalarla, yangın söndürme cihazlarıda buradan alınır. Bu tertibe dâhil eşyanın tamir bedelleri ve ilân ücretleri.

Madde 41 - 47 — Öteberi masrafları

Şehir suyu bedeli, bir yıl kullanılan duvar ve masa takvimleri, baca ve lâğım temizleme ücretleri, içme suyu bedeli, hamal ücreti, ayrıca masraf tertibi olmıyan ilânlara ait ücretler, kapı ve pençere camları, süpürge, toz bezi, cilâ ve temizlik maddeleri, bayrak, ödenebilecek ayrı tertibi bulumadığı halde bilirkişi ücretleri, resmî mühür ve damgalar, tohum, fide, fidan, gübre bu tertibe dâhil maddelerin nakil masrafları, binaların bahçelerinde muvakkaten çalıştırılan işçi yevmiyeleri ve bahçe tanzim bedelleri, su saati bedeli, yukarda yazılı olanların benzeri sair masraflar. Soba kurma ve temizleme masrafları, teneke, küp, tava, ibrik, ölçek, huni, testi, bardak, sürahi, kilit, anahtar, menteşe, kapu tokmağı, çivi, vida, çeşme muslukları, yer ve tavan fırçaları, çuval, ayrıca tertibi bulunmadığı ahvalde tören masrafları, ayrıca tertibi bulunmadığı ahvalde misafirlerin izaz, ikram, buket ve çelenk masrafları, kalaycı ücretleri, ayrıca tertibi bulunmıyan bütçelerde nakil masrafları 500 lirayı geçmiyen sıva, badana, küçük tamir ve zil tesisatı masrafları, hasır bedelleri.

Madde 50 — Aydınlatma masrafları

Bürolarda istihlâk olunan her çeşit elektrik cereyan bedeli, aydınlatma maksadiyle kullanılan petrol ve havagazı bedeli, ampul, duy, anahtar, priz, mum, lâmba şişesi ve fitilli lüks lâmbası şişesi ve gömleği, elektrik ve havagazı saati bedeli ayrıca onarma tahsisatı bulunmıyan dairelerin aydınlatma maksadiyle kullanılan elektrik ve havagazı tesislerinin yapı ve onarımı bu tertibe dâhil eşya ve maddelerin nakil masrafları, asansörlerin bakım ve tamir masrafları.

Madde 60 — Isıtma masrafları

Isıtma maksadiyle kullanılan odun, her çeşit kömür, petrol, havagazı ve sair yakacak mevat masrafı, kaloriferlerin işletme malzemesi ve 500 liraya kadar kalorifer tamirleri bu tertibe dâhil maddelerin nakil ve ilân ücretleri, kalorifer işçilerinin tulum bedeli, ile klinik ve lâboratuvarlarda istihlâk edilen havagazı bedeli.

Fasıl 303 - Madde 11, 17 — Basılı kâğıt ve defterler

İdare ve öğrenci işlerinin her şekline ait her çeşit defterler, makbuz, senet, tamim, afiş kataloğu, yönetmelik ve benzerleri için sarfedilecek kâğıt, mukavva, baskı masrafları ile defterlerinin onarımı, kapak ciltleme ve bunların nakil ücretleri bu tertipten ödenir.

Fasıl 304 - Madde 20 — Telefon masrafları

Telefon abone ve mükâleme bedelleri, telefon tesis ve masraf ve ücretleri (yeni inşa edilen binalarda inşaat tertibinden ödenebilir) telefon tesisatı onarma masrafları, telefon makinası mubayaa masrafları (yeni inşa edilen binalarda inşaat tertibinden ödenebilir) telefon santralı mubayaa tesis bedeli (yeni inşa edilen binalarda inşaat tertibinden ödenebilir). Kataloğ ve rehber masrafları.

Fasıl 306 - Madde 11-17 — Giyecekler

Hizmetlilerin tulum, resmî elbiseleriyle ayakkabı, kaput, muşamba alım ve dikimi ile diğer masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 309 — Taşıt masrafları

Her nevi akar yakıt ve yağlar, lâstiklerin yenilenmesi, plâka resmi, mevcut olduğu takdirde radyo abone ücreti, diğer vergi ve resimler, patinaj zinciri, temizlik malzemesi ve yedek parçalar ve her çeşit onarımlar.

Fasıl 403 — Temsil masrafları

Yerli ve ecnebi kişiler için yapılacak her çeşit ziyafet ve ağırlama masrafları, satınalınacak bilet, çelenk ve benzeri karşılıkları, resmî işler için yapılacak özel baş vurmalara mektup veya tel ile verilecek cevap masrafları, sigara, meşrubat masraflariyle çeşitli yardımlar bu tertipten ödenir.

Fasıl 417 — Üniversite binalarının Bina, Arazi vergileri, Tapu Tescil Harcı ve diğer masraflariyle bina levazımı, eşya ve sair menkullerin sigorta bedeli

Üniversiteye ait bilûmum gayrimenkullerin ve buralarda mevcut olup sigorta edilen menkul eşyalarla enstitü, lâboratuvar, klinik ve kütüphane alet ve levazımı ile kitapların sigorta bedeli, vergi, resim ve her türlü harç ve diğer masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 419 — Mahkeme masrafları

Mahkemelere ve icra daireleriyle Şûrayı Devlet, itiraz ve temyiz komisyonlarına ödenecek harç, resim, vergi her türlü, masraflar hakem ilân ücretleri, bütçeye giren daireler için ve karşı olarak açılan dâvaların ve icra kovuşturmalarının gerektirdiği her türlü masraflarla üzerine sonuçlanan dâvalarda ilân ve diğer tarafa ödeme ödevi yüklenilen mahkeme masrafları ve avukatlara verilmek üzere takdir olunacak ücreti vekâlet bu tertipten ödenir.

Fasıl 420 - Madde 11 - 17 — Araştırma ve inceleme ve öğretimi ilgilendiren gereçlerle ilgili her çeşit masraflar

Enstitü, lâboratuvar ve okulların, fennî alet levazımı, ecza, kimyevi maddeler ve her türlü gereçler, öğretimle ilgili her türlü materyalin alımı, yaptırma ve onarımı, tecrübe hayvanları alımı, yemi, bakımı ve çoğalması için gerekli tesis ve malzeme masrafları, alet ve cihazların taşıma, montaj ve onarma masrafları, tatbikat ve inceleme için şehir içindeki kurumlara veya başka şehirlere gönderilecek öğrencilerin ve bunlarla beraber giden öğretim âzalarının veya yardımcılarının yollukları ve tatbikat esnasında yapılacak masraflarla sterlizasyon cihazları frigorifik cihaz ve tesisleri, projeksiyon, fotoğraf ve Üniversite Kütüphanesi için tesis edilecek mikrofilim tesisatı ve çeşitli masraflariyle ağrandisman, yazı hesap, teksir makinası ve bunların bütün levazımı ve teferruatı montaj ve onarımı, 250 lirayı geçmeyen badana ve onarım ile doğrudan doğruya öğretim ile ilgili kitap ve dergilerin mubayaa ve abo e masrafları, bağ ve bahçe masrafları, fen ve orman tatbikatı baheçlerinde çalıştırılacak işçi yevmiyeleriyle ser onarımı, öğretimle ilgili sair benzer levazım ve ilân ücreti, ilmî ve fennî kurumların işletme ve levazımından doğan sair her türlü masraflar.

Fasıl 421 - 433 — Enstitülerin her çeşit masrafları

Enstitülerin yol ve temsil masraflariyle her çeşit masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 435 — Tıp Fakültesinin hastanelere ilişkin masrafları

Madde 11 — Hastanelerin öğretimi ilgilendiren masrafları ile yatak bedeli

Madde 12 — Hastanede doyurulacakların yiyecek bedeli

Belediye ve Evkaf daireleri ile Tıp Fakültesince tesbit edilecek ve kararlaştırılacak esaslar

dairesinde bu dairelere ödenecek yatak ücretleriyle personel ve hademe iaşe bedeli ve öğretimi ilgilendiren bütün masraflar ve yeniden inşa edilen veya açılan kliniklerin ameliyata mahsus aletleri, sterlizasyon aletleri, röntgen aletleri, tomografik aleti, lâboratuvar malzemesi ve aletleri ve bâzı hususi elektrik cihazları, elektroansefalografi aleti, radyum ve bunların montajları gibi tesisler ve ilk tesis için gerekli karyola, yatak levazımı dolap, masa ve sandalye gibi eşya bedelleri bu tertipten ödenir.

Madde 13 — Klinik tesis masrafları

Ortapedi ve psiliyatri ve anfi binalarının lâboratuvar aletleri, bâzı hususi elektrik cihazları, radyum, yatak, karyola, komadin, dolap gibi ilk tesis masrafları bu maddeden ödenir.

Fasıl 451 — Yayın masrafları

Madde 11 - 17 — Satınalma ve abone

Kitap, mecmua, gazete, bröşür, nota satınalma ve abone bedelleriyle bunların nakliyesi bu tertipten ödenir.

Madde 21 - 27 — Başka her çeşit masraf

Bastırılacak her nevi yayın, tamim ve notaların gereçleriyle baskı ücretleri telif ve tercüme hakları ve tercüme ücretleri, cilt masrafları, her çeşit harita alınması ve yaptırılmasının gerektiği masraflar, filim ve fatograf makineleri ve her çeşit filim fotograf ve resim ve gereç ve malzemesi ve klişe masraflar, propaganda ile ilgili masraflar, bilûmum yayınların sevkının gerektirdiği masraflar (pul ilsakı suretiyle yapılacak yollama masrafları, posta telgraf ücretleri tertibinden ödenir) diploma baskı ücretiyle test defterlerinin kayıt ve baskı ücretleriyle bunların nakliyesi.

Fasıl 452 - Madde 12 - 17 — 4489 ve 4936 sayılı kanunlar gereğince staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluklariyle her çeşit masrafları

Ecnebi memleketlerde staj, bilgi görgü ve ihtısaslarını artırmak ve doktora yapmak üzere gönderileceklerin o memleketlerdeki öğrenci tahsisatı ile maaşları arasındaki farkları, yollukları ve tetkikın gerektirdiği lüzumlu masraflar ve memleket dışına gitmek üzere izin verilen öğretim âzalarının yollukları ve benzeri diğer masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 453 — Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar

Memleket içinde ve dışında ilgililerin yapacakları her türlü seyahat ve ikamet masraflariyle, bu maksatla çalıştırılacak mütercim, tercüme ve tercüman ücretleri, her türlü yayın masrafları (kâğıt bedelleri telif ve tercüme hakları baskı, klişe ve resim ücretleri dâhil) Kongre münasebetiyle yapılacak davet, ziyafet ve geziler gibi temsilî mahiyetteki hizmetlerin gerektirdiği her türlü masrafları.

Fasıl 601 - Madde 12,17 — Muhtaç talebeye yapılacak yardımlar ve verilecek burslar

Senatoca tesbit edilecek esaslar dairesinde fakülte yönetim kurulunca yapılacak yardımlar ile sağlık durumları fakültelerince tesbit edilecek hasta talebelerin tedavi ücretleri, ilâç bedelleri ve zaruri masrafları bu tertipten ödenir.

Fasıl 603 — Talebe kantinlerine yardım

Mevcut ve tesis edilecek talebe kantinlerinin talebeye ucuz yemek vermesini temin için yapacakları her türlü masraflar karşılığı olarak bu tertipten ödeme yapılır. Yapılacak bu ödemelerin şekil ve esasları üniversitece tanzim edilecek bir talimatnamede belirtilir

Fasıl 701 - Madde 11, 17 — Yapı onarımı ve küçük yapılar

20 000 liraya kadar bina ve tesisat onarımı ile bu maksatlarla 10 000 liraya kadar yapılacak istimlâk bedelleri ve yukarıki miktar dâhilinde bina satınalınması, yukarıki maksatlarla yapılacak etüd, proje, aplikasyon masraflariyle tersim malzemesi bedelleri, ilân ücretleri.

Fasıl 741 — Yapı işleri ve esaslı onarımlar

Yapılacak yeni yapı ve esaslı onarım işleri ile lüzumlu gayrimenkullerin istimlâk, satınalma bedelleri ve masrafları, muhammin ve bilirkişi ücretle.., yapı ruhsatiye ve harçları, inşaat işlerinde kullanılacak makine ve araçlarla ihale ve emanet şekillerine göre yaptırılacak işlere lüzumlu her çeşit malzeme ve aletin ihtiyaç halinde her zaman satınalınması, taşıması, emaneten yaptırılacak işlerde keşif, test ve sair işlerde ihtiyaç halinde çalıştırılacak her türlü işçi gündelikleri, eksiltmeye çıkarılacak işlerde ilân ücretleri projeler için lüzumlu her nevi kırtasiye ve bunların basım ve nakil masrafları istikşafat metot ve proje işlerine ait masraflar.

Fasıl 742 — 4499 sayılı Kanun gereğince yapılacak üniversite yapısı ve tesisatı ve türlü masrafları

Madde 10 — Bina yapımı

Madde 20 — Tesisat yapımı

Madde 30 — Tıp sitesi yapımı

Yeni bina yapımı, kalorifer, havagazı ve su tesisleri ile fakültelere bağlı dershane, kürsü, kütüphane, enstitü ve kurum, lâboratuvar ve atelyelerde yeniden yapılacak her türlü tesislerle telefon tesis ve makinesi mübayaa bedeli bu tertipten ödenir.

İcra Vekilleri Heyetinin 4/930 sayılı kararı

Ücretleri İstanbul Üniversitesi 1953 yılı Bütçesinin (E) cetveline giren (203) ncü (Geçici hizmetliler ücreti) faslının (11 - 13 ve 16) ncı (Rektörlük, Hukuk ve İktisat fakülteleri) maddeleriyle (204) ncü (Ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti) faslının (11 ilâ 18) nci (Rektörlük, Tıp, Hukuk, Edebiyat, Fen, İktisat, Orman fakülteleriyle ecnebi dillar okulu) maddelerine konulan tahsisatlardan verilmek üzere adı geçen üniversite emrinde çalıştırılacaklara ait ilişik cetvellerde yazılı kadroların 1 . III . 1953 - 28 . II . 1953 tarihleri arasında geçerli olmak üzere tasdikli Maliye Vekâletinin muvafakatlarına dayanan Millî Eğitim Vekâletinin 3 . VI . 1953 tarihli ve 312 - 1/5484 sayılı yazısı üzerine 5057 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre İcra Vekilleri Heyetince 10 . VI . 1953 tarihinde kararlaştırılmıştır.

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Görevin çeşidi	Aded	Ücret	Müddet Ay	Tutarı
203	11	Rektörlük geçici hizmetliler ücreti	İnşaat bürosu şefi	1	875	11	9 625
			İnşaat teknisiyeni	2	750	12	18 000
			Tesisat »	1	625	11	6 875
			İnşaat »	2	625	12	15 000
			» »	2	550	12	13 200
			» betonarmeci	1	625	10	6 250
			» sürveyanı	3	250	10	7 500
			Tesisat »	2	250	12	6 000
			İnşaat »	2	225	12	5 400
			» »	1	225	11	2 475
			» »	1	225	10	2 250
			Kontrolcu	2	550	10	11 000
			Yazıcı	1	150	12	1 800
							105 375
203	13	Hukuk Fakültesi geçici hizmetliler ücreti	Uzman	1	150	12	1 800
203	16	İktisat Fakültesi geçici hizmetliler ücreti	»	1	300	12	3 600
			»	2	250	12	6 000
			»	8	200	12	19 200
							28 800
204	11	Rektörlük ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti	»	1	900	12	10 800

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Görevin çeşidi	Aded	Ücret	Müddet Ay	Tutarı
204	12	Tıp Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti	Profesör	3	1 800	12	64 800
			»	1	1 650	12	19 800
			»	1	1 600	12	19 200
			Uzman	1	1 250	12	15 000
			»	1	500	12	6 000
			» hemşire	1	450	12	5 400
			» »	2	400	12	9 600
			»	1	400	12	4 800
204	12	Tıp Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti	Uzman hemşire	2	350	12	8 400
			Hemşire	3	350	12	12 600
							165 600
204	13	Hukuk Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti	Profesör	1	1 800	12	21 600
			»	1	1 600	12	19 200
							40 800
204	14	Edebiyat Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti	»	4	1 345	12	64 580
			»	2	1 250	12	30 000
			»	2	1 170	12	28 080
			»	3	1 070	12	38 520
			»	1	900	12	10 800
			Uzman	1	850	12	10 200
			»	1	675	12	8 100
			»	1	575	12	6 900
			»	1	550	12	6 600
			»	2	525	12	12 600
			»	2	500	12	12 000
			»	1	400	12	4 800
			»	3	300	12	7 200
			»	1	250	12	3 000
							243 360

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Görevin çeşidi	Aded	Ücret	Müddet Ay	Tutarı
204	18	**Ecnebi diller okulu ecnebi, profesör ve uzmanlar ücreti**					
			Uzman	3	470	12	16 920
			Okutman	1	290	12	3 480
			»	6	230	12	16 560
							36 960
204	15	Fen Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti	Profesör	2	1 860	12	44 640
			»	2	1 850	12	44 400
			»	2	1 700	12	40 800
			»	1	1 500	12	18 000
			»	1	1 450	12	17 400
			»	1	1 350	12	16 200
			İlmî yardımcı	1	750	12	9 000
			Uzman	1	425	12	5 100
			»	1	200	12	2 400
			Profesör	1	1 240	2	2 480
							200 420
204	16	**İktisat Fakültesi ecnebi profesör uzmanlar ücreti**					
			Profesör	1	1 850	12	22 200
			»	1	1 850	6	11 100
			»	1	1 850	4	7 400
			»	4	1 850	3	22 200
			»	1	1 850	2	3 700
							66 600
204	17	**Orman Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti**	Profesör	1	2 000	12	24 000

S. SAYISI : 79

1954 Yılı
Ankara Üniversitesi Bütçesi

Ankara Üniversitesi 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/687)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Kararlar Müdürlüğü
Sayı : 71 - 2676, 6/3294

30 . XI . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ankara Üniversitesi 1954 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25 . XI . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarının ilişikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arzederim.

Başvekil
A. Menderes

GEREKÇE

Fasıl 201 — Aylıklar : Kadrolarında terfi sürelerini doldurmuş profesörlerin ve profesörlüğe hak kazanmış doçentlerin terfilerini temin ve öğretim üyeliğine namzet asistanların yetiştirilmesi için «L» cetvelinden «425 500» lira miktarında kadro alınmasına zaruret hâsıl olmuştur. İşbu mucip sebep meyanında kurulması tekarrür etmiş olan Doğu Üniversitesine eleman yetiştirilmesi hususu da bilhassa göz önünde tutulmuştur.

Fasıl 202 — Ücretler : Gülhane Askerî Tıp Akademisinin bu yıl tamamiyle Tıp Fakültesine devredilmiş olması dolayısiyle bu fakültenin mübrem ihtiyaçları başta olmak üzere diğer fakültelere lüzumlu kadroların ilâvesi suretiyle «234 000» lira miktarında fazla bir fark husule gelmiştir.

Fasıl 204 — Ecnebi profesör ve uzmanları ücreti : Dil ve Tarih Çoğrafya, Fen, Hukuk, Tıp, Ziraat, İlâhiyat, Siyasal Bilgiler fakülteleri ecnebi profesör ve uzmanları ücreti kadrolarına takviye maksadiyle 9 profesör ve 3 uzman kadrolarının ilâvesine ve bâzı kadro ücretlerinin artırılmasına zaruret hâsıl olmuş ve «182 039» lira miktarında fazla tahsisat istenilmiştir.

Fasıl 206 — 4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak yardımlar : Halen 600 çocuğa zam verilmekte ve 69 artış kabul edilerek çocuk zammı ve doğum ikramiyesi bu adede uygun olarak «8 000» lira fazla tahsisat istenilmiştir.

Fasıl 207 — Yabancı dil para mükâfatı : Geçen yılki tahsisat aynen konulmuştur.

Fasıl 209 — Emekli Sandığına yapılacak ödemeler : Maaş ve ücretlerdeki artışlar nispetine göre bu faslın 11, 12, 13 ncü maddelerine tahsisat konulmuş ve yine 5434 sayılı Kanunun geçici 19 ncu maddesi gereğince Emekli Sandığına olan ve on beş yılda ödenmesi gereken borcun karşılığı olarak bu faslın 15 nci maddesine bu yıl için «100 000» lira tahsisat konulmuştur.

Fasıl 217 — 4644 sayılı Kanun gereğince verilecek ek görev tazminatı : Geçen yılki tahsisat aynen konulmuştur.

Fasıl 219 — 4936 sayılı Kanun gereğince verilecek üniversite tazminatı : «L» cetvelinden alınan kadrolar nispetinde hesap edilerek «79 200» lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 223 — Yurdun içinden ve dışından konferans için getirtileceklerin ücret ve yollukları ile başka masrafları : Dünya ölçüsünde otorite sayılan âlimlerin celbi maksadiyle sekiz fakültenin ihtiyacı göz önünde tutularak bu fasla geçen yıla nazaran «6 900» lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 301 — Yönetim masrafları : Büro giderleri, kırtasiye, döşeme, demirbaş, aydınlatma ve ısıtma masraflarını ihtiva eden bu fasıldan bu yıl yeni binalarına tamamen yerleşmiş olan Fen ve Tıp faakültelerinin pek mübrem ve zruri ihtiyaçlarına binaen toplu olarak bu fasıldan «65 099» lira fazla tahsisat istenilmiştir.

Fasıl 303 — Basılı kâğıt ve defterler : Siyasal Bilgiler Fakültesinin yeni kurulan idari ilimler, dış münasebetler, iskân ve şehircilik enstitüleri dolayısiyle bu fakültenin ihtiyaçları için «1 000» lira fazla tahsisat istenilmektedir.

Fasıl 304 — Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları : Yeni binalarına yerleşen Fen ve Tıp fakülteleri ile Ziraat, İlâhiyat ve Siyasal Bilgiler fakültelerinin telefon şebekelerinin ıslahı ve yeni santraller kurulması için bu fasıldan «49 340» lira fazla tahsisat istenilmektedir.

Fasıl 306 — Giyecekler : Elbise levazımatı fiyatlarının yükselmesine hizmetli kadrolarının artırılmasına muvazi olarak bu fasla topluca «8 450» lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 307 — Yolluklar : Sürekli görev, geçici görev, inceleme, araştırma yabancı memleketler ve yabancı profesör ve uzmanlar yolluklarını ihtiva eden bu fasla ihtiyaca binaen «39 254» lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 308 — 4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları : İki fakültenin ihtiyacına binaen bu fasıldan »1 000« lira fazla tahsisat istenilmiştir.

Fasıl 309 — Taşıt masrafları : Geçen yıla nazaran bu fasıldan «1 500» lira noksan tahsisat istenilmiştir.

Fasıl 403 — Temsil masrafları : Geçen yıllar alınan tahsisat ihtiyacı karşılamadığından bu yıl «3 500» lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 407 — Geri verilecek paralar : Geçen yılki tahsisat aynen konulmuştur.

Fasıl 419 — Mahkeme masrafları : İhtiyaca binaen bu fasla «2 000» lira ilâve edilmiştir.

Fasıl 420 — Araştırma, inceleme ve öğretimi ilgilendiren gereçler ile her çeşit masraflar : Öğretim üyelerinin ve öğrencilerin bilgilerini, görgülerini inkişaf ettirme bakımından çok önemli olan ilmî araştırma ve incelemelere geniş imkânlar sağlamak maksadiyle ve fakültelerin hakiki ve zaruri ihtiyaçları göz önünde tutularak bu fasla topluca «253 000» lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 421 — Ziraat Fakültesi çeşitli tecrübe istasyonlarında yapılacak araştırma ve incelemelerinin her çeşit masrafları : Ziraat Fakültesinin Ankara'da ve başka bölgelerde tarla araştırmalarına elverişli arazisi olmadığından memleket içine yayılmış deneme istasyonlarından istifade ederek araştırmalar yapmakta ve bunları yavaş yavaş geliştirmektedir. İlerde bu istasyonların fakülteye bağlı araştırma istasyonları haline getirilmesi düşünülmektedir. Bu gayelerin tahakkukunu temin için bu fasıldan bu yıl «7 500» lira fazla tahsisat istenilmiştir.

Fasıl 422 — Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Doğu, Orta ve Batı - Anadolu araştırma istasyonlarının her çeşit masrafları : Yeni kurulan Orta - Anadolu araştırma istasyonu ile İzmir'de bu sene açılan istasyon binasının gerekli hazırlıklarının ve yayın masraflarının yapılması için bu fasla «10 000» lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 423 — Türk Devrim Tarihi Enstitüsünün her çeşit masrafları: İnkılâp tarihimize ait filimlerin yenilenmesi, mevcut vesikaların tasnif ve hüsnü muhafazasını ve bunlara yenilerinin ilâvesini temin suretiyle üniversite için pek lüzumlu olan bir müzenin vücuda getirilmesi düşüncesi ile bu fasla «1 000» lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 424 — Tıp Fakültesinin hastanelere ilişkin masrafları :

Madde 11. — Beş klinikte mevcut 271 yatağın her gün 50 kuruştan yıllık masrafı «49 457» lira,

Madde 12. — Personelin bir ve üç öğün yıllık yiyecek masrafı karşılığı olarak bilhesap «342 585» lira,

Madde 13 — Cebeci kliniklerinde 750 yatak Veremle Savaş Derneğinin Ftizyoliji kliniğinde 50 yatak olmak üzere ceman 800 yatağın bir günlük masrafı 500 kuruş hesabile (1 460 000) lira ki bu fasıldan topluca (242 542) lira fazla tahsisat istenilmiştir.

Fasıl 433 — Kriminoloji Enstitüsü her çeşit masrafları : Geçen yılki tahsisat aynen konulmuştur.

Fasıl 434 — Maliye Enstitüsü her çeşit masrafları : Geçen yılki tahsisat ihtiyacı karşılamadığından (5 000) lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 435 — İdari İlimler Enstitüsü her çeşit masrafları : İhtiyaca binaen bu fasla (7 000) lira ilâve edilmiştir.

Fasıl 436 — Dış münasebetler Enstitüsü her çeşit masrafları : Garnegie Enstitüsü ile girişilen taahhüt mucibince yapılacak anket masraflarını karşılamak üzere bu fasla (32 000) lira ilâve edilmiştir.

Fasıl 437 — İskân ve Şehircilik Enstitüsü her çeşit masrafları : Geçen yıl alınan tahsisat ihtiyacı karşılamadığından bu fasla (7 000) lira ilâve edilmiştir.

Fasıl 451 — Yayın masrafları : Her yıl tekâmüle doğru süratle inkişaf etmekte olan üniversite ve fakültelerinin memleket ve dünya âleminin istifadesine arzetmekte olduğu neşriyat artmaktadır. Bu itibarla fakültelerin 1954 yılı içinde yapacağı neşriyat göz önünde tutularak bu fasla geçen yıla nazaran topluca (75 000) lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 452 — 4498 sayılı Kanun gereğince staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yollukları ile her çeşit masrafları : Bilgi ve görgülerini artırmak gayesiyle ve daha çok sayıda yabancı memleketlere asistan gönderilmesini teminen bu fasıldan topluca (9 099) lira fazla tahsisat istenilmektedir.

Fasıl 453 — Milletlerarası kongre ve konferansların her çeşit masrafları ile bunlara katılacakların yolluk ve masrafları : Her yıl ve muhtelif mevzularla ilgili olarak yine muhtelif ecnebi memleketlerde toplanan beynelmilel ilmî kongrelere davet edildiğimiz halde çok istifadeli olan bu gibi kongre ve konferanslara ekseriya tahsisat kâfi gelmediğinden üzülerek iştirak edilememektedir. Bu sebeple Rektörlük ve sekiz fakültenin ihtiyaçları göz önünde tutularak bu fasla «35 000» lira fazla tahsisat konulmuştur.

Fasıl 459 — Spor masrafları: Geçen yıl tahsisatının aynıdır.

Fasıl 501 — Geçen yıl borçları: Geçen yıl tahsisatının aynıdır.

Fasıl 502 — Eski yıllar borçları : Geçen yıl tahsisatının aynıdır.

Fasıl 505 — Hükme bağlı borçlar İlâma müstenit borcun ödenmesi için bu fasla «13 000» lira ilâve edilmiştir.

Fasıl 601 — Yardımlar: Bâzı fakültelerin ihtiyacına binaen bu fasla «1 000» lira ilâve edilmiştir.

Fasıl 602 — Vehbi Koç Yurduna yardım: Geçen yıl tahsisatı aynen konulmuştur.

Fasıl 603 — Üniversitelerarası birliğe katılma payı: Geçen yıl tahsisatı aynen konulmuştur.

Fasıl 701 — Onarmalar:

70 000 Rektörlük binasına yapılacak olan çatı onarımı için tahsisat istenilmekte isede faslın heyeti umumiyesinden geçen yıla nazaran «165 800» lira noksandır.

Fasıl 741 — Satınalma ,yapı, tesis ve sermaye tahsisleri:

377 700	Fen Fakültesi inşaatının noksan kısımlarının ikmali.
25 000	Fen Fakültesi tarafından tesis olunacak botanik bahçesi için.
1 050 000	Tıp Fakültesinin ihtiyacı olan binaların inşası için.
200 000	Siyasal Bilgiler Fakültesinin ihtiyacı olan bina için.
1 652 700	

Bu fasıldan geçen yıla nazaran «849 270» lira fazla tahsisat istenilmektedir.

Fasıl 752 — Taşıt satınalma karşılığı: İhtiyaç olmadığından tahsisat konulmamıştır.

Rapor

30 . XII . 1953

Bütçe Encümeni Başkanlığına

Ankara Üniversitesinin 1954 Bütçesini tetkik ettim. Yatırımlarla beraber bu bütçe geçen yıla nazaran (2 537 861) lira fazla tahsisatı ihtiva etmektedir.

Bu suretle 1954 Bütçesi 1950 yılı Ankara Üniversitesi Bütçesine nispetle % 47,32 artırılmış olmaktadır.

Bütün fakülteleri ile Ankara Üniversitesinin henüz teessüs durumu içinde bulunduğunu kabul etmek lâzımdır. Bunun içindir ki, yıldan yıla tahsislerin artırılması çok yerinde olmuştur. Artırılan tahsisler bu üniversitenin genç hüviyetine ayrı bir çalışma şevkı getirmiş olduğuna şüphe yoktur.

Filhakika raportörünüzün müşahedesi ve kanaati odur ki, bu üniversitemiz bir taraftan cemiyetimizin içinde yaşadığı sosyal ve ekonomik şartların ıslahı yolunda araştırmalarını günden güne daha verimli merhalelere götürmekte; diğer taraftan muasır terakkileri takibederek bunları cemiyetimize maletmek hususunda gayret göstermektedir.

Nitekim geçen sene de muhtelif fakültelerimize mensup birçok profesörlerimiz yabancı memleketlerde ilmî çalışmalara katıldıkları gibi yabancı ilim otoriteleri ile memleketimizde de temaslar temin etmişlerdir.

Siyasal Bilgiler Fakültesinde, (Türkiye ve Orta - Doğu Âmme İdaresi Enstitüsü) nün kuruluşu çalışmaları şimdiden sınırlarımız dışında dikkat ve itibara mazhar olmuş bulunduğunu memnuniyetle müşahede ediyoruz.

Ziraat, Veteriner Fakültelerinde muhtelif Enstitülerin çalışmaları da hakikaten iktisadi hayatımız için verimli mevzularda inkişaf etmektedir.

İlâhiyat Fakültesinin (Türk ve İslâm Eserlerini Tetkik Enstitüsü) de şüphe yok çok faydalı mevzuu içinde en kısa bir zamanda çok iyi neticeler alabilecektir.

Tıp Fakültemiz, bir taraftan nakledildiği binalarda süratle teçhizatlanmakta diğer taraftan bütün enstitülerinde ilmî araştırmaları, kliniklerinde faydalı müşahede ve müdahaleleri insan sağlığının korunmasına taallûk eden çalışmalarını gittikçe daha müessir bir seviyeye yükseltmektedir.

Neşriyat sahasında haklı olarak henüz kendilerinden bekliyemiyeceğimiz randumanı vermemekte olmalarına rağmen geçen yıl içinde gerek bu fakültemizde gerek diğer fakültelerde yapılmış ve neşredilmiş olan travayları azımsamak mümkün değildir. Bu neşriyatın Milletlerarası ehemmiyete ulaştırılması yolunda mânevi bütün kıymetlerin üniversitemizde var olduğuna şüphe etmiyoruz. Artırılacak maddi imkânların ve rasyonel çalışmanın kısa bir zamanda Ankara Üniversitesi camiasını dünya üniversiteleri içinde layık olduğu itibara kavuşturacağına inanıyoruz.

Kanaatimizi samimî olarak böylece kaydettikten sonra bütçe ile ilgili mevzulara intikal etmeden evvel çok ehemmiyetli bir mesele üzerinde Yüksek Komisyonun, Büyük Meclisimizin ve üniversitemize mensup değerli ilim adamlarımızın dikkatini çekmek istiyorum.

Bilindiği gibi bugün Anayasamızın bütün ruh ve mânasiyle tatbika konulduğu bir devre içindeyiz. Artık geriliği temsil eden bütün zihniyetlerin Türk milleti için hakikaten çok gerilerde kalmış olduğunu bilerek ve demokrasimizi ileri milletlerdeki hüviyetine göre mânalandırarak bu mâna içinde cemiyetin hasta kalmakta devam eden uzuvlarını şifalandırma gayretleri içinde bulunmamız gerekmektedir.

Birkaç müteferrik vakayı ele alarak hüküm yürütmeyi doğru bulmuyoruz. Fakat bugün vatandaşları ayrı cephelerde toplamaya çalışan kindar ve partizan bir zihniyetin üniversitemize hulûl etmeye çalıştığını da görmemezlikten gelemeyiz. Ancak Orta - Şark üniversitelerinde görülebilen neviden bir anarşinin harekete geçmek üzere olduğu ihtimali karşısında bulunduğumuzu tahmin ettirecek deliller ortadadır. Bu hal genç üniversitemize ,milletimize ve millî ahlâkımıza uygun ananelerin teessüsüne mâni olabilir.

Öğrenmek istediğimiz nokta şudur :

Cemiyetimizin muasır medeniyete intibakını temsil eden inkılâbımızın beşiğinde doğmuş olan Ankara Üniversitesi bütün bu haller karşısında ne gibi reaksiyonlara sahiptir!.

1954 Bütçesinin tanziminde üzerinde durulmasını lüzumlu gördüğüm mevzular aşağıda arzolunmuştur :

Rektörlük

Muhtelif fakültelerin bugün dahi inşa halinde olduğu malûmdur. Bütün inşaatı kontrol edecek rektörlük emrinde bir fen heyeti kadrosuna şiddetle ihtiyaç vardır. Bu mübrem ihtiyaca karşılık olarak 202 nci fasla kadro ilâvesini zaruri görmekteyim.

Yine bütçenin rektörlüğe ait 601/11 nci öğrenci bursları tertibine (30 000)lira tahsisat konmuştur. Üniversiteye eleman yetiştirmek kasdiyle verilen bu burslardan faydalanan talebelerden bâzılarının üniversiteyi ikmalden sonra akademik kariyerde çalıştırılmaları mümkün olacak bir seviyede olmadıkları müşahade edilmekte olduğundan bu paranın maksadına en uygun bir şekilde sarfını temin etmek lâzımgelmektedir. Bunun için bu tahsisatın fakültelerin yardım tertiplerine nakli hususunda raportörünüz Rektörlük ile mutabakat halindedir.

Rektörlük emrinde mevcut hiç şüphe yok ki ilmî çalışmalar için çok lüzumlu olan mathaaya (100 000) lira döner sermaye verilmesi istenilmektedir. Üniversite neşriyatının serbest piyasada büyük tabı masrafları ile engellenmekte olduğu şüphesizdir. Yüksek komisyon bu hususu teemmüle şayan görürse hakikaten çok faydalı bir iş yapılmış olur kanaatindeyim.

Fen Fakültesi

Bu Fakültenin yeni inşa edilmiş binalarına yerleşme halinin devam ettiği anlaşılmaktadır. Fakültenin müstahdemin kadrosu arzdır. Bir Botanik bahçesi tesisi hakkındaki teşebbüs bu mevzuda bir mütehassısın istihdam edilememesi yüzünden tahakkuk ettirilememiştir. Pencerelerin perdelenmesi lâzımgelmektedir. Ve nihayet talebeler için bir vestiyerin olmaması büyük bir noksan olarak mütalâa olunabilir. 1954 Bütçesinde mübrem telâkki olunan bu mevzuların ele alınamamış olduğunu kaydederim.

Hukuk Fakültesi

Bütçenin bu Fakülteye mütaallik kısmında Âmme Hukuku Kürsüsü için hariçten getirtilecek bir profesörün altı aylık istihkakı karşılığı olarak (12 000) liraya ihtiyaç olduğu not edilmiştir.

İlâhiyat Fakültesi

Bu Fakültemizde Hadis ve Tefsir Kürsüsünü işgal eden bir profesörle İslâm felsefesini okutan profesörün ücretleri arasında (300) liralık bir fark vardır. Bu farkın ortadan kaldırılması imkânının fakülteye verilmesi istenmektedir.

Mukaveleli olarak çalışan iki Profesörün ücretleri arasındaki bu farkın kaldırılmasını münasip

mütalâa etmekte isem de Fakülte bütçesinde bunu karşılıyacak bir tahsisat bulamadım. Bu bakımdan keyfiyeti yüksek encümenin ıttılaına arzetmekle yetiniyorum.

Türk İslâm Eserleri Araştırma Enstitüsü hakikaten çok faydalı bir çalışma mevzuu içindedir. Millî Eğitim Vekâleti ile Evkaf İdaresini de yakından alâkadar eden bu çalışmalara daha çok yardım yapılmasını temenniye şâyan bulurum.

Siyasal Bilgiler Fakültesi

Bilindiği gibi geçen sene bu Fakültede Âmme Hukuku Enstitüsü kurulmuştur. Bu Enstitüye bir bina temini Birleşmiş Milletlerle bu hususta yapılmış olan anlaşma gereğince bize düşmektedir. Bu vecibeyi yerine getirmek üzere yapılacak binaya (1 000 000) lira harcanacaktır.

1954 bütçesine konulması talep edilmiş ise de bu meblâğın ancak (200 000) lirası 741 nci fasılda yer almış bulunmaktadır. Kaba kısımların 1954 yılı içinde bitirilmesi için bu meblâğın hiç olmazsa (300 000) liraya çıkarılması yerinde olacaktır. Takdir Yüksek Komisyonundur.

Veteriner Fakültesi

Bu Fakültenin memleketin iktisadi bünyesinde çok verimli bir mevzu olan hayvancılığımız ve hayvan mahsulleri üzerindeki çalışmaları Yüksek Encümenin dikkatine lâyiktır. Bu mevzulardaki Araştırma Kürsülerinin (10) dan (18) e çıkarılmış bulunduğunu memnuniyetle müşahede etmemek mümkün değildir.

Bunun içindir ki bu Fakültenin araştırmalarından memleket çapında istifade sağlamak için tahsisatın bir miktar daha artırılması yerinde olacaktır. 420/16 ncı tertibe (20 000) liralık bir ilâveyi yüksek komisyonun tasvibine arzederim.

Tıp Fakültesi

Bu fakültemizin tekâmül yolunda süratle ilerlemekte olduğu görülüyor. Bilhassa Gülhane binalarının tahsis ve geçen sene bu binalarda ihtiyaca uygun onarmaların yapılmış olması Tıp Fakültemizin daha rahat çalışmasını geniş mikyasta mümkün kılmıştır.

Bugün yalnız üç branşta memleket hastanesi kliniklerinden faydalanılmaktadır. Bu halin birtakım müşkülâtı mucip olduğu muhakkaktır. Gelecek senelerde fakülteye ilâve edilecek paviyonlarla bu müşkülâtın önüne geçilmesi lâzımdır. Bu fakültede 201/15 nci Bölümle alâkalı bir mevzu vardır. Geçen sene 2 nci Cerrahi ve Farmakoloji Enstitüleri kürsülerinde iki ecnebi profesörün mukaveleleri feshedilmiştir. Bu kürsüler ve diğerleri için altı prafesör kadrosuna ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaca mukabil ancak bütçede üç profesörlük nazara alınmıştır. (90) liralık 2 profesör kadrosunun daha (L) cetvelinden alınmasını lüzumlu görmekteyim.

İkinci bir mevzu da şudur: Yukarda işaret ettiğim gibi fakültenin bâzı enstitüleri memleket hastanesi içinde çalışmaktadır. Bu kliniklerin fakülte içinde tesisine kadar bugünden ele alınmasını faydalı gördüğüm mevzu; Fitizyoloji Enstitüsü binası olarak bugün Nümune Hastanesine bağlı bir paviyonu kullanmakta olan Verem Paviyonunun Nümune Hastanesinden alınarak fakülteye verilmesi keyfiyetidir.

Filhakika bu paviyon fakülteye bağlandığı takdirde hem bugün gördüğü hizmeti görmekte devam edecek hem de tıp tahsil eden gençlerimizin Fitizyoloji branşında daha iyi yetişmelerini temin edecektir. Yeni bir bina yapılmaktansa Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletine bu hususun kabul ettirilmesini muvafıkı maslâhat görürüm.

Bunun için yüksek komisyonun temennime iştirak etmesini ve bu suretle Sıhhat Vekâleti Bütçesinde bu cihetin nazara alınmasını tasvibinize arzederim.

Ziraat Fakültesi

Bu fakültemizin; memleketin zirai sahadaki kalkınmasına muvazi ve yardımcı faaliyetlerini inkişaf ettirmekte olduğu memnuniyetle müşahede olunuyor.

Fakültenin deneme ve tatbikat için araziye sahip olması mevzuunun bugün dahi halledilmemiş bulunmasını yüksek dikkatinize arzetmek isterim.

Bu yıl bütçe müzakerelerinde encümeninizin katî şekilde vereceği bir direktifle bu meselenin halline gitmek doğru olur.

Fakültede personel durumu da ehemmiyet arzetmektedir. Doçentlik için seçimler her sene bütçenin Maliyeye tevdiinden sonra yapılmakta olduğundan bu yıl doçentlik kazanan ilim adamlarımızın kadroları bütçede yer alamamıştır.

Yaptığım tetkika göre iki (80) lik ve bir (70) lik olmak üzere üç döçentlik kadrosunun (L) cetvelinden alınması lâzımgelmektedir. Buna mukabil 3 aded (50) liralık doçent kadrosu iade olunacaktır.

Zirai sahada araştırmaların ehemmiyeti meydandadır. Bu bakımdan 420/17 nci tertibe (20 000) liralık daha tahsisat eklenmesini muvafık mütalâa etmekteyim.

Şu halde Ankara Üniversitesi Bütçesinin muhtelif fasıllarında yapılmasını yüksek tasvibinize arzettiğim değişiklikler aşağıda gösterilmiştir.

İzahat	Tahsisatın nev'i	F.	M.	Lira
Tıp F. (90) lık 2 profesör kadroları karşılığı	Maaş	201	15	15 000
Ziraat F. Değiştirilen kadroların farkı	»		17	6 300
Rektörlük : (750) lira ücretli bir mühendis ve (300)lira ücretli bir sürveyan kadroları karşılığı	Ücret	202	21	12 600
Fen Fakültesi. (100) lira ücretli (15) hademe kadroları karşılığı	»		23	18 000
İlâhiyat F. (250) lira ücretli yabancı dil bilir bir daktilo kadrosu karşılığı	»		28	3 000
Fen F. (1 200) lira ücretli bir mütehassıs ecnebi bahçıvan kadrosu karşılığı	Y. Prof. Uz. ücreti	204	12	14 400
Hukuk F. (2 000) lira ücretli bir ecnebi profesörün altı aylık ücreti karşılığı	» »		14	12 000
İlâhiyat F. Bir profesör aylığına (300) lira zamdan fark	» »		18	3 600
Veteriner F. İhtiyaca binaen	Araştırma	420	16	20 000
Ziraat F. İhtiyaca binaen	»		17	20 000
İlâhiyat F. İhtiyaca binaen	»		18	5 000
Tıp F. İhtiyacı olan bina inşası için	İnşaat	741		400 000
Fen F. Vestiyer,panjurlar için	»			150 000
Siyasal Bilgiler F. İhtiyacı olan bina inşası için	»			100 000
Rektörlük. Üniversite matbaası için	Döner sermaye	785		100 000
			Yekûn	879 900

Yüksek Komisyonun tasvibine arzederim.

Çanakkale Mebusu
Kenan Akmanlar

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/687
Karar No. 67

18 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Ankara Üniversitesi 1954 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 30 . 11 . 1953 tarihli ve 6/3294 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası komisyonumuza havale edilmiş olmakla Millî Eğitim Vekili, Üniversite rektör ve dekanlariyle Maliye Vekâleti Bütçe ve Malî Kontrol Umum Müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Ankara Üniversitesi 1954 yılı Bütçe Kanunu lâyihasını komisyonumuz adına tetkik eden rektörün raporu incelendikten ve Üniversitenin Fakülte ve Enstitülerini alâkadar eden mevzular üzerinde komisyon âzaları tarafından vâki sualler Millî Eğitim Vekili, Üniversite rektörü ve Fakülte dekanları tarafından cevaplandırıldıktan sonra bütçenin fasıl ve maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Üniversitenin 1954 yılı Bütçe Kanunu lâyihasına ilişik âdi masraflara ait (A/1) işaretli cetvel yekûnu 1953 yılı rakamlarına nispetle (1 879 391) lira fazlalıkla (13 470 270) lira ve yatırımlara taallûk eden (A/2) işaretli cetvel yekûnu ise yine (658 470) lira artışla (2 171 701) lira olarak Hükümetçe tesbit ve teklif edilmiş olup geçen yıla nazaran bâzı fasıl ve maddelerdeki artış ve eksilişlerin mucip sebepleri Hükümet gerekçesinde etrafiyle arz ve izah edilmektedir.

Komisyonumuzda cereyan eden müzakerelerde (L) cetvelinde bulunan Tıp Fakültesine ait (90) lira aylıklı profesör kadrolarından iki adedinin serbest bırakılması yine mezkûr cetvelin Ziraat Fakültesine ait kısmından (3) aded (80) lira aylıklı doçent kadrosunun çıkarılması ve (3) aded (50) lira aylıklı doçent kadrosunun cetvele iadesi kabul olunarak buna ait tahsisatların 201 nci maaşlar faslının 15 ve 17 nci maddelerine, Tıp Fakültesinde tesis edilecek Fitiziyoloji Kliniği ve Enstitüsü için lüzumlu olan ücretli kadroların (D) cetveline ithali ile buna ait tahsisatın 202 nci ücretler faslının 25 nci maddesine ve İlâhiyat Fakültesi için (250) lira ücretli lisan bilir bir aded daktilo kadrosunun ihdası ve buna ait tahsisatın da aynı faslın 28 nci maddesine ilâvesi kabul edilmiştir.

Fen, Hukuk ve İlâhiyat fakülteleri için ecnebi profesör getirtilmesi ve İlâhiyat Fakültesi profesörlerinden birine (300) lira bir zam temini maksadiyle 204 ncü (ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti) faslının 13 ncü maddesine (14 400), 14 ncü maddesine (11 999), 18 nci maddesine (10 800) lira ve araştırma, inceleme ve öğrenimi ilgilendiren gereçler ile ilgili her çeşit masraflara ait 420 nci faslın 16 ncı veteriner maddesine (20 000), 17 nci ziraat maddesine (20 000), 18 nci ilâhiyat maddesine de (5 000) lira ve yeniden tesis olunacak Fitiziyoloji Kliniği ve Enstitüsünün yiyecek masraflarını karşılamak üzere 424 ncü faslın 12 nci (hastanelerde doyurulacakların yiyecek bedelleri maddesine) (26 750) lira ve 459 ncu spor masrafları faslına da (7 600) liranın ilâvesi ile 601 nci (muhtaç talebeye yapılacak yardımlar ve burslar) faslının 11 nci (üniversite öğrenci bursu) maddesine mevzu tahsisatın bu maddeden kaldırılarak aynı maksatla fakültelere ait mütaakıp maaddelere taksim edilerek ilâvesi komisyonumuzca kabul edilmiştir.

(A/1 işaretli cetvel yekûnu, fasıl ve maddeleri üzerinde yapılan değişikliklerden sonra (13 713 839) lira ve yatırımlara ait (A/2) işaretli cetvel yekûnu ise, yukarda bu sene tesis edileceği arzolunan Fitiziyoloji Enstitü ve Kliniği masraflarına karşılık olarak 741 nci fasla mevzu tahsisattan (124 500) lira tenzil edilmiş ve buna mukabil Fen Fakültesi vestiyer insaatı karşılığı olarak (15 000) lira zam yapılmış ve netice olarak 741 nci fasıldan (109 550) lira tenzili suretiyle (2 062 151) lira olarak komisyonumuzca tesbit ve kabul edilmiştir.

Üniversitenin 1954 yılı varidatı, lâyihaya ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere; (14 288 970) lirası Umumi Bütçeden verilen tah-

sisat ve mütebakisi üniversitenin çeşitli varidatı olarak tahakkuk edeceği tahmin olunan miktar ile eski yıllardan devredilecek gelirden terekkübetmek üzere (15 641 971) lira olarak Hükümetçe tesbit ve teklif edilmiştir.

Eski yıllardan devredilecek gelirin sene nihayetine kadar fazla tahkkuk edeceği Maliye Vekâleti mümessili tarafından ifade edilmiş olduğundan, masraf tertiplerine yapılan zamlardan karşılanamıyan miktar (B) işaretli cetvelin 5 nci (eski yıllardan devredilen gelir) faslına ilâvesi suretiyle üniversitenin varidatını gösteren (B) işaretli cetvel yekûnu (15 775 990) lira olarak komisyonumuzca tesbit ve kabul edilmiştir.

Lâyihanın 1 ve 2 nci maddeleri, cetvellerde yapılan değişikliklerden sonra tesbit edilen rakamlar aksettirilmek suretiyle; 3, 4 ve 5 nci maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen, 6 ncı madde, kelime ve rakam değişikliği yapılarak, 7, 8 ve 9 ncu maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan Ankara Üniversitesi 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası ekleri bulunan cetvellerle birlikte Umumi Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Bu Rapor Sözcüsü
Çanakkale
K. Akmanlar

Reis	Reis V.	
Rize	İstanbul	
İ. Akçal	*H. Hüsman*	
Kâtip		
Siird		Ankara
B. Erden		M. Ete
		İmzada bulunamadı
Elâzığ	Eskişehir	Gümüşane
Ö. F. Sanaç	*A. Potuoğlu*	*K. Yörükoğlu*
İzmir	İzmir	Kastamonu
B. Bilgin	*T. Gürerk*	*H. Türe*
Kırklareli	Kırşehir	Konya
Ş. Bakay	*R. Özdeş*	*R. Birand*
Konya		Ordu
Söz hakkım mahfuzdur		*R. Aksoy*
M. Â. Ülgen		
Rize	Seyhan	Siird
O. Kavrakoğlu	*S. Barı*	*M. D. Süalp*
Sivas		Trabzon
H. İmre		Söz hakkım mahfuzdur
		C. R. Eyüboğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ
Ankara Üniversitesi 1954 Yılı Bütçe kanunu lâyihası	*Ankara Üniversitesi 1954 Yılı Bütçe kanunu lâyihası*
MADDE 1. — Ankara Üniversitesi 1954 Bütçe yılı yatırımlar dışında kalan masrafları için bağlı «A/1» işaretli cetvelde gösterildiği üzere (13 470 270) lira ve yatırım masrafları için de bağlı «A/2» işaretli cetvelde gösterildiği üzere (2 171 701) lira tahsisat verilmiştir.	MADDE 1. — Ankara Üniversitesi 1954 Bütçe Yılı yatırımlar dışında kalan masrafları için bağlı (A/1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (13 713 839) lira ve yatırım masrafları için de bağlı (A/2) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (2 062 151) lira tahsisat verilmiştir.
MADDE 2. — Ankara Üniversitesi 1954 Bütçe yılı masraflarına karşılık olan varidat bağlı «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere (15 641 971) lira olarak tahmin edilmiştir.	MADDE 2. — Ankara Üniversitesi 1954 Bütçe Yılı masraflarına karşılık olan varidat bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (15 775 990) lira olarak tahmin edilmiştir.
MADDE 3. — Ankara Üniversitesince 1954 Bütçe yılında elde edilecek varidat çeşitlerinden her birinin dayandığı hükümler bağlı «C» işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı varidatın tarh ve tahsiline 1954 Bütçe Yılında da devam olunur.	MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 4. — Ankara Üniversitesinin 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 19 ncu maddesine giren hizmetlilerine ait kadrolar bağlı «D» işaretli cetvelde gösterilmiştir. 1953 Bütçe Yılında «D» işaretli cetveldeki hizmetli kadrolarında vâkı ücret değişiklikleri dolayısiyle 1952 yılına nazaran almakta oldukları ücretleri azalmış olanlara aradaki farkların ödenmesine 1954 Bütçe Yılında da devam olunur. 3656 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince geçici mahiyetteki hizmetler için İcra Vekilleri Heyeti karariyle kadro alınabilecek tertipler bağlı «E» işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu kadrolar ertesi yıl bütçe lâyihası ile Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bunların eldeki kadrolara ek olmaması şarttır.	MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 5. — Ankara Üniversitesinin Kuruluşu hakkındaki 6 . VII . 1948 tarihli ve 5239 sayılı Kanuna bağlı «I» sayılı cetvelde yazılı kadrolardan ilişik «L» işaretli cetvelde gösterilenler 1954 Bütçe yılında kullanılmaz.	MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 6. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisatlar üstünde çıkan ve 1953 yılı Bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu fasla Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisattan ödenir.	MADDE 6. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisat üstünde çıkan ve 1953 Yılı Bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu fasla Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisattan ödenir.

Hü.	B. K.
1928 - 1952 Bütçe yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar 1954 yılı Bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya 3 - 6 ncı kısım fasılları ile yatırım fasılları artıklarından eski yıllar borçları tertiplerine Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisattan ödenir.	1928 - 1952 Bütçe yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar 1954 Yılı Bütçesinin ilgili hizmet tertipleri veya 3 - 6 ncı kısım fasılları ile yatırım fasılları bakıyelerinden eski yıllar borçları tertiplerine Maliye Vekâletince aktarılacak tahsisattan ödenir.
MADDE 7. — Masraf fasıllarından yapılacak harcamalara ilişkin formül bağlı «R» işaretli cetvelde gösterilmiştir.	MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 8. — Bu kanun 1 Mart 1954 tarihinden itibaren mer'idir.	MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.
MADDE 9. — Bu kanunu icraya Maliye ve Millî Eğitim veikileri memurdur.	MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	*C. Yardımcı*
Adalet Vekili	Millî Savunma Vekili
O. Ş. Çiçekdağ	*K. Yılmaz*
İçişleri Vekili	Dışişleri Vekili
ve Dışişleri Vekil V.	
E. Menderes	
Maliye Vekili	Millî Eğitim Vekili
H. Polatkan	*R. S. Burçak*
Bayındırlık Vekili	Eko. ve Ticaret Vekili
K. Zeytinoğlu	*F. Çelikbaş*
Sa. ve So. Y. Vekili	G. ve Tekel Vekili
Dr. E. H. Üstündağ	*E. Kalafat*
Tarım Vekili	Ulaştırma Vekili
N. Ökmen	*Y. Üresin*
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili
H. Erkmen	*S. Yircalı*

A/1 - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		İkinci kısım - Personel masrafları			
		I - Maaşlar ve ücretler			
201		**Maaşlar**			
	11	Rektörlük	72 600	82 600	82 600
	12	Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi	568 800	637 800	637 800
	13	Fen Fakültesi	426 000	477 900	477 900
	14	Hukuk »	395 400	395 400	395 400
	15	Tıp »	1 311 000	1 486 800	1 501 800
	16	Veteriner »	446 700	458 700	458 700
	17	Ziraat »	588 000	686 400	693 600
	18	İlâhiyat »	155 700	159 300	159 300
	19	Siyasal Bilgiler »	379 500	384 300	384 300
	20	Açık maaş	8 500	8 500	8 500
		Fasıl yekûnu	**4 352 200**	**4 777 700**	**4 799 900**
202		**Ücretler**			
	21	Rektörlük	40 500	51 900	51 900
	22	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	72 600	76 200	76 200
	23	Fen Fakültesi	120 000	145 200	145 200
	24	Hukuk »	72 300	72 300	72 300
	25	Tıp »	623 100	749 700	843 300
	26	Veteriner »	127 800	137 400	137 400
	27	Ziraat »	224 100	269 400	269 400
	28	İlâhiyat »	10 500	16 500	19 500
	29	Siyasal Bilgiler »	52 800	59 100	59 100
		Fasıl yekûnu	**1 343 700**	**1 577 700**	**1 674 300**
204		**Ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti**			
	12	Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi	139 560	206 520	206 520

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	13	Fen Fakültesi	135 000	172 800	187 200
	14	Hukuk »	1	1	12 000
	15	Tıp »	93 000	121 800	121 800
	16	Veteriner »	1	1	1
	17	Ziraat »	1	36 000	36 000
	18	İlâhiyat »	51 840	58 320	69 120
	19	Siyasal Bilgiler »	61 200	67 200	67 200
		Fasıl yekûnu	**480 603**	**662 642**	**699 841**
		II - Başka haklar			
206		**4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak zam ve yardımlar**			
	10	Çocuk zammı	75 000	80 000	80 000
	20	Doğum yardımı	11 000	14 000	14 000
	30	Ölüm yardımı	13 000	13 000	13 000
		Fasıl yekûnu	**99 000**	**107 000**	**107 000**
207		**Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
209		**5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler**			
	11	% 5 emekli ve % 25 giriş keseneklerile artış farkları	313 258	349 547	356 080
	12	% 1 ek karşılıklar	56 884	63 554	64 742
	13	Emekli ikramiyesi	21 000	21 000	21 000
	14	Sandık yönetim masrafları	18 902	25 309	25 309
	15	Diğer ödemeler	30 000	100 000	100 000
		Fasıl yekûnu	**440 044**	**559 410**	**567 131**
217		**4644 sayılı Kanun gereğince verilecek ek görev tazminatı**			
	11	Rektörlük	5 395	5 395	5 395
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	4 736	4 736	4 736

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	13	Fen Fakültesi	2 842	2 842	2 842
	14	Hukuk »	2 842	2 842	2 842
	15	Tıp »	2 842	2 842	2 842
	16	Veteriner »	2 842	2 842	2 842
	17	Ziraat »	2 842	2 842	2 842
	18	İlâhiyat »	2 842	2 842	2 842
	19	Siyasal Bilgiler »	2 842	2 842	2 842
		Fasıl yekûnu	**30 025**	**30 025**	**30 025**
219		**4936 sayılı Kanun gereğince verilecek üniversite tazminatı**			
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	174 000	188 400	188 400
	13	Fen Fakültesi	94 800	111 000	111 000
	14	Hukuk »	93 600	93 600	93 600
	15	Tıp »	120 000	154 200	154 200
	16	Veteriner »	100 800	98 400	98 400
	17	Ziraat »	137 800	149 800	149 800
	18	İlâhiyat »	26 800	26 800	26 800
	19	Siyasal Bilgiler »	50 400	52 800	52 800
		Fasıl yekûnu	**798 200**	**875 000**	**875 000**
223		**Yurdun içinden ve dışından konferans için getirtilecekle-rin ücret ve yollukları ile başka masrafları**			
	11	Rektörlük	500	500	500
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	1 500	2 500	2 500
	13	Fen Fakültesi	500	1 000	1 000
	14	Hukuk »	1 000	2 000	2 000
	15	Tıp »	100	1 000	1 000
	16	Veteriner »	1 000	1 000	1 000
	17	Ziraat »	500	1 000	1 000
	18	İlâhiyat »	500	2 500	2 500
	19	Siyasal Bilgiler »	2 000	3 000	3 000
		Fasıl yekûnu	**7 600**	**14 500**	**14 500**
		İkinci kısım yekûnu	7 561 372	8 613 977	8 777 697

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		Üçüncü kısım - Yönetim masrafları			
301		**Büro masrafları**			
	11	Rektörlük kırtasiye masrafları	1 000	1 000	1 000
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi kırtasiye masrafları	2 500	2 500	2 500
	13	Fen Fakültesi kırtasiye masrafları	1 000	1 000	1 000
	14	Hukuk Fakültesi kırtasiye masrafları	2 400	2 400	2 400
	15	Tıp Fakültesi kırtasiye masrafları	6 000	6 000	6 000
	16	Veteriner Fakültesi kırtasiye masrafları	2 000	2 000	2 000
	17	Ziraat Fakültesi kırtasiye masrafları	2 000	2 000	2 000
	18	İlâhiyat Fakültesi kırtasiye masrafları	900	900	900
	19	Siyasal Bilgiler Fakültesi kırtasiye masrafları	2 400	2 400	2 400
	21	Rektörlük döşeme masrafları	750	750	750
	22	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi döşeme masrafları	2 500	2 500	2 500
	23	Fen Fakültesi döşeme masrafları	25 000	25 000	25 000
	24	Hukuk Fakültesi döşeme masrafları	3 000	3 000	3 000
	25	Tıp Fakültesi döşeme masrafları	14 000	14 000	14 000
	26	Veteriner Fakültesi döşeme masrafları	2 450	2 450	2 450
	27	Ziraat Fakültesi döşeme masrafları	2 000	5 000	5 000
	28	İlâhiyat Fakültesi döşeme masrafları	6 000	8 000	8 000
	29	Siyasal Bilgiler Fakültesi döşeme masrafları	6 000	7 000	7 000
	31	Rektörlük demirbaş masrafları	1 500	3 000	3 000
	32	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi demirbaş masrafları	1 500	2 500	2 500
	33	Fen Fakültesi demirbaş masrafları	12 500	12 500	12 500

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	34	Hukuk Fakültesi demirbaş masrafları	2 000	2 000	2 000
	35	Tıp Fakültesi demirbaş masrafları	20 000	20 000	20 000
	36	Veteriner Fakültesi demirbaş masrafları	1 250	1 250	1 250
	37	Ziraat Fakültesi demirbaş masrafları	1 000	1 000	1 000
	38	İlâhiyat Fakültesi demirbaş masrafları	2 000	5 000	5 000
	39	Siyasal Bilgiler Fakültesi demirbaş masrafları	3 000	4 000	4 000
	41	Rektörlük öteberi masrafları	2 000	2 000	2 000
	42	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi öteberi masrafları	10 000	11 000	11 000
	43	Fen Fakültesi öteberi masrafları	10 000	10 000	10 000
	44	Hukuk Fakültesi öteberi masrafları	7 000	7 000	7 000
	45	Tıp Fakültesi öteberi masrafları	11 200	11 200	11 200
	46	Veteriner Fakültesi öteberi masrafları	7 300	10 000	10 000
	47	Ziraat Fakültesi öteberi masrafları	8 000	10 000	10 000
	48	İlâhiyat Fakültesi öteberi masrafları	1 000	1 000	1 000
	49	Siyasal Bilgiler Fakültesi öteberi masrafları	6 000	7 000	7 000
	52	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi aydınlatma masrafları	7 500	7 500	7 500
	53	Fen Fakültesi aydınlatma masrafları	10 000	15 000	15 000
	54	Hukuk Fakültesi aydınlatma masrafları	6 000	6 000	6 000
	55	Tıp Fakültesi aydınlatma masrafları	13 000	1	1
	56	Veteriner Fakültesi aydınlatma masrafları	10 000	10 000	10 000
	57	Ziraat Fakültesi aydınlatma masrafları	11 500	11 500	11 500
	58	İlâhiyat Fakültesi aydınlatma masrafları	1	2 000	2 000
	59	Siyasal Bilgiler Fakültesi aydınlatma masrafları	6 000	6 000	6 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	62	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi ısıtma masrafları	24 000	24 000	24 000
	63	Fen Fakültesi ısıtma masrafları	55 000	55 000	55 000
	64	Hukuk Fakültesi ısıtma masrafları	23 000	25 000	25 000
	65	Tıp Fakültesi ısıtma masrafları	12 000	1	1
	66	Veteriner Fakültesi ısıtma masrafları	25 000	42 950	42 950
	67	Ziraat Fakültesi ısıtma masrafları	25 000	42 950	42 950
	68	İlâhiyat Fakültesi ısıtma masrafları	1	1	1
	69	Siyasal Bilgiler Fakültesi ısıtma masrafları	10 000	11 000	11 000
		Fasıl yekûnu	**427 152**	**467 253**	**467 253**
303		**Basılı kâğıt ve defterler**			
	11	Rektörlük	1 000	1 000	1 000
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	900	900	900
	13	Fen Fakültesi	750	750	750
	14	Hukuk »	1 500	1 500	1 500
	15	Tıp »	6 000	6 000	6 000
	16	Veteriner »	1 500	1 500	1 500
	17	Ziraat »	1 000	1 000	1 000
	18	İlâhiyat »	300	300	300
	19	Siyasal Bilgiler »	2 000	3 000	3 000
		Fasıl yekûnu	**14 950**	**15 950**	**15 950**
304		**Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları**			
	11	Rektörlük posta ve telgraf ücretleri	500	500	500
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi posta ve telgraf ücretleri	800	2 500	2 500
	13	Fen Fakültesi posta ve telgraf ücretleri	500	500	500
	14	Hukuk Fakültesi posta ve telgraf ücretleri	750	750	750

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	15	Tıp Fakültesi posta ve telgraf ücretleri	1 500	1 500	1 500
	16	Veteriner Fakültesi posta ve telgraf ücretleri	1 300	1 300	1 300
	17	Ziraat Fakültesi posta ve telgraf ücretleri	1 500	1 500	1 500
	18	İlâhiyat Fakültesi posta ve telgraf ücretleri	250	500	500
	19	Siyasal Bilgiler Fakültesi posta ve telgraf ücretleri	750	1 000	1 000
	21	Rektörlük telefon masrafları	3 000	3 000	3 000
	22	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi telefon masrafları	3 500	3 500	3 500
	23	Fen Fakültesi telefon masrafları	3 500	7 000	7 000
	24	Hukuk Fakültesi telefon masrafları	15 000	2 500	2 500
	25	Tıp Fakültesi telefon masrafları	5 000	8 640	8 640
	26	Veteriner Fakültesi telefon masrafları	4 500	5 000	5 000
	27	Ziraat Fakültesi telefon masrafları	7 000	30 000	30 000
	28	İlâhiyat Fakültesi telefon masrafları	500	4 000	4 000
	29	Siyasal Bilgiler Fakültesi telefon masrafları	2 000	15 000	15 000
		Fasıl yekûnu	**51 850**	**88 690**	**88 690**
306		**Giyecekler**			
	11	Rektörlük	1 600	1 800	1 800
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	4 000	4 500	4 500
	13	Fen Fakültesi	4 000	8 000	8 000
	14	Hukuk »	4 000	5 000	5 000
	15	Tıp »	15 000	15 000	15 000
	16	Veteriner »	4 900	5 500	5 500
	17	Ziraat »	6 700	8 000	8 000
	18	İlâhiyat »	650	1 000	1 000
	19	Siyasal Bilgiler »	2 500	3 000	3 000
		Fasıl yekûnu	**43 350**	**51 800**	**51 800**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
307		**Yolluklar**			
	10	Sürekli görev yolluğu	1 500	1 500	1 500
	21	Rektörlük geçici görev yolluğu	2 000	2 000	2 000
	22	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi geçici görev yolluğu	3 500	6 000	6 000
	23	Fen Fakültesi geçici görev yolluğu	2 500	4 000	4 000
	24	Hukuk Fakültesi geçici görev yolluğu	2 400	3 500	3 500
	25	Tıp Fakültesi geçici görev yolluğu	5 000	6 000	6 000
	26	Veteriner Fakültesi geçici görev yolluğu	2 000	2 000	2 000
	27	Ziraat Fakültesi geçici görev yolluğu	3 200	3 200	3 200
	28	İlâhiyat Fakültesi geçici görev yolluğu	1 000	2 000	2 000
	29	Siyasal Bilgiler Fakültesi geçici görev yolluğu	2 400	2 400	2 400
	32	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme, öğrenci yolluk ve masrafları	6 000	6 000	6 000
	33	Fen Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme, öğrenci yolluk ve masrafları	4 000	4 000	4 000
	34	Hukuk Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme öğrenci yolluk ve masrafları	2 500	2 500	2 500
	35	Tıp Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme, öğrenci yolluk ve masrafları	2 000	2 000	2 000
	36	Veteriner Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme, öğrenci yolluk ve masrafları	5 000	7 000	7 000
	37	Ziraat Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme, öğrenci yolluk ve masrafları	10 000	12 500	12 500
	38	İlâhiyat Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme, öğrenci yolluk ve masrafları	1 500	4 000	4 000
	39	Siyasal Bilgiler Fakültesi yurt içi araştırma ve inceleme, öğrenci yolluk ve masrafları	3 000	4 500	4 500

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	42	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	5 000	11 000	11 000
	43	Fen Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	4 000	9 000	9 000
	44	Hukuk Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	3 200	3 200	3 200
	45	Tıp Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	6 000	9 000	9 000
	46	Veteriner Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	7 600	7 600	7 600
	47	Ziraat Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	7 500	7 500	7 500
	48	İlâhiyat Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	3 500	3 500	3 500
	49	Siyasal Bilgiler Fakültesi ecnebi memleketler yolluğu	11 000	11 000	11 000
	52	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları	6 000	6 000	6 000
	53	Fen Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları	5 000	3 000	3 000
	54	Hukuk Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları	1	1	1 500
	55	Tıp Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları	2 000	5 000	5 000
	56	Veteriner Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları	1	1	1
	57	Ziraat Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları	1	4 000	4 000
	58	İlâhiyat Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları	1 000	1 000	1 000
	59	Siyasal Bilgiler Fakültesi ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları	4 000	6 655	6 655
		Fasıl yekûnu	**125 303**	**162 557**	**164 056**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
308		**4598 sayılı Kanun gereğince ödenek, tedavi masrafları ve yollukları**			
	11	Rektörlük	1 000	1 000	1 000
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	1 000	1 000	1 000
	13	Fen Fakültesi	500	500	500
	14	Hukuk »	1 500	1 500	1 500
	15	Tıp »	3 500	3 500	3 500
	16	Veteriner »	1 000	1 000	1 000
	17	Ziraat »	2 000	3 000	3 000
	18	İlâhiyat »	500	500	500
	19	Siyasal Bilgiler »	1 000	1 000	1 000
		Fasıl yekûnu	**12 000**	**13 000**	**13 000**
309		**Taşıt masrafları**			
	11	Rektörlük taşıtları işletme masrafları	3 000	3 000	3 000
	12	Rektörlük taşıtları onarma masrafları	2 000	500	500
	31	Fen Fakültesi taşıtları işletme masrafları	4 500	4 500	4 500
	32	Fen Fakültesi taşıtları onarma masrafları	2 000	2 000	2 000
	51	Tıp Fakültesi taşıtları işletme masrafları	15 000	15 000	15 000
	52	Tıp Fakültesi taşıtları onarma masrafları	3 000	3 000	3 000
	61	Veteriner Fakültesi taşıtları işletme masrafları	5 000	5 000	5 000
	62	Veteriner Fakültesi taşıtları onarma masrafları	2 000	2 000	2 000
	71	Ziraat Fakültesi taşıtları işletme masrafları	6 000	6 000	6 000
	72	Ziraat Fakültesi taşıtları onarma masrafları	2 000	2 000	2 000
	91	Siyasal Bilgiler Fakültesi taşıtları işletme masrafları	2 500	2 500	2 500

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	92	Siyasal Bilgiler Fakültesi taşıtları onarma masrafları	750	750	750
		Fasıl yekûnu	**47 750**	**46 250**	**46 250**
		Üçüncü kısım yekûnu	722 355	845 500	846 999
		Dördüncü kısım - Daire hizmetleri			
403		**Temsil masrafları**	4 000	7 500	7 500
407		**Geri verilecek paralar**	500	500	500
419		**Mahkeme masrafları**	2 000	4 000	4 000
420		**Araştırma, inceleme ve öğretimi ilgilendiren gereçler ile ilgili her çeşit masraflar**			
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	15 000	15 000	15 000
	13	Fen Fakültesi	200 000	250 000	250 000
	14	Hukuk »	12 000	12 000	12 000
	15	Tıp »	440 000	570 000	570 000
	16	Veteriner »	105 000	130 000	150 000
	17	Ziraat »	186 000	230 000	250 000
	18	İlâhiyat »	6 000	10 000	15 000
	19	Siyasal Bilgiler »	13 000	13 000	13 000
		Fasıl yekûnu	**977 000**	**1 230 000**	**1 275 000**
421		**Ziraat Fakültesi çeşitli tecrübe istasyonlarında ve işletmelerinde yapılacak araştırma ve incelemelerinin her çeşit masrafları**	2 500	10 000	10 000
422		**Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi arkeoloji Doğu ve Orta ve Batı Anadolu araştırma istasyonlarının her çeşit masrafları**	15 000	25 000	25 000
423		**Türk Devrim Tarihi Enstitüsünün her çeşit masrafları**	9 000	10 000	10 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
424		**Tıp Fakültesinin hastanelere ilişkin masrafları**			
	11	Tıp Fakültesi hastanelerinden başka hastanelerde bulunan kliniklerin öğretimi ilgilendiren masrafları ile yatak bedeli ve her çeşit masrafları	40 150	49 457	49 457
	12	Hastanelerde doyurulacakların yiyecek bedelleri	291 850	342 585	368 335
	13	Tıp Fakültesi hastanesi umumi masrafları	1 277 500	1 460 000	1 460 000
		Fasıl yekûnu	**1 609 500**	**1 852 042**	**1 877 792**
433		**Kriminoloji Enstitüsü her çeşit masrafları**	**6 000**	**6 000**	**6 000**
434		**Maliye Enstitüsü her çeşit masrafları**	**5 000**	**10 000**	**10 000**
435		**İdari İlimler Enstitüsü her çeşit masrafları**	**3 000**	**10 000**	**10 000**
436		**Dış Münasebetler Enstitüsü her çeşit masrafları**	**3 000**	**35 000**	**35 000**
437		**İskân ve şehircilik enstitüsü her çeşit masrafları**	**3 000**	**10 000**	**10 000**
451		**Yayın masrafları**			
	11	Rektörlük satınalma ve abone masrafları	1 000	1 000	1 000
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi satınalma ve abone masrafları	30 000	50 000	50 000
	13	Fen Fakültesi satınalma ve abone masrafları	35 000	35 000	35 000
	14	Hukuk Fakültesi satınalma ve abone masrafları	25 000	25 000	25 000
	15	Tıp Fakültesi satınalma ve abone masrafları	30 000	30 000	30 000
	16	Veteriner Fakültesi satınalma ve abone masrafları	7 000	12 000	12 000
	17	Ziraat Fakültesi satınalma ve abone masrafları	5 000	10 000	10 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
	18	İlâhiyat Fakültesi satınalma ve abone masrafları	20 000	20 000	20 000
	19	Siyasal Bilgiler satınalma ve abone masrafları	20 000	20 000	20 000
	21	Rektörlük çeşitli yayın masrafları	15 000	15 000	15 000
	22	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi çeşitli yayın masrafları	40 000	50 000	50 000
	23	Fen Fakültesi çeşitli yayın masrafları	40 000	50 000	50 000
	24	Hukuk Fakültesi çeşitli yayın masrafları	42 500	42 500	42 500
	25	Tıp Fakültesi çeşitli yayın masrafları	40 000	50 000	50 000
	26	Veteriner Fakültesi çeşitli yayın masrafları	30 000	30 000	30 000
	27	Ziraat Fakültesi çeşitli yayın masrafları	40 000	40 000	40 000
	28	İlâhiyat Fakültesi çeşitli yayın masrafları	30 000	40 000	40 000
	29	Siyasal Bilgiler Fakültesi çeşitli yayın masrafları	35 000	40 000	40 000
		Fasıl yekûnu	**485 500**	**560 500**	**560 500**
452		**4489 sayılı Kanun gereğince staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yollukları ile başka her çeşit masrafları**			
	11	Rektörlük	1 500	1 500	1 500
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	5 000	5 000	5 000
	13	Fen Fakültesi	5 250	6 500	6 500
	14	Hukuk »	4 000	4 000	4 000
	15	Tıp »	4 500	6 850	6 850
	16	Veteriner »	1 000	1 000	1 000
	17	Ziraat »	3 000	6 000	6 000
	18	İlâhiyat »	1	2 500	2 500
	19	Siyasal Bilgiler »	11 700	11 700	11 700
		Fasıl yekûnu	**35 951**	**45 050**	**45 050**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
453		**Milletlerarası kongre ve konferansların her çeşit masrafları ile bunlara katılacakların yolluk ve masrafları**	**25 000**	**60 000**	**60 000**
459		**Spor masrafları**	**2 400**	**2 400**	**10 000**
		Dördüncü kısım yekûnu	3 188 351	3 877 992	3 956 342
		Beşinci kısım - Borçlar			
501		**Geçen yıl borçları**	**4 000**	**4 000**	**4 000**
502		**Eski yıllar borçları**			
	10	1949 - 1952 yılları borçları	4 000	4 000	4 000
	20	1928 - 1948 » »	1	1	1
		Fasıl yekûnu	**4 001**	**4 001**	**4 001**
505		**Hükme bağlı borçlar**	**2 000**	**15 000**	**15 000**
		Beşinci kısım yekûnu	10 001	23 001	23 001
		Altıncı kısım - Yardımlar			
601		**Muhtaç talebeye yapılacak yardımlar ve verilecek burslar**			
	10	Ecnebi memleketlerden gelecek öğrencilerin burs ve yollukları	10 800	10 800	10 800
	0	Üniversite öğrenci bursu	30 000	30 000	0
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	3 500	3 500	7 500
	13	Fen Fakültesi	5 000	5 000	7 000
	14	Hukuk »	2 000	2 000	4 000
	15	Tıp »	3 000	3 000	15 000
	16	Veteriner »	1 000	1 000	3 000
	17	Ziraat »	1 000	2 000	5 000
	18	İlâhiyat »	3 000	3 000	7 000
	19	Siyasal Bilgiler »	38 000	38 000	39 000
		Fasıl yekûnu	**97 300**	**98 300**	**98 300**

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
602		**Vehbi Koç Öğrenci Yurduna yardım**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
603		**Üniversitelerarası Birliğe katılma payı**	**1 500**	**1 500**	**1 500**
		Altıncı kısım yekûnu	108 800	109 800	109 800
		KISIMLAR YEKÛNU			
		İkinci kısım yekûnu	7 561 372	8 613 977	8 777 697
		Üçüncü kısım yekûnu	722 355	845 500	846 999
		Dördüncü kısım yekûnu	3 188 351	3 877 992	3 956 342
		Beşinci kısım yekûnu	10 001	23 001	23 001
		Altıncı kısım yekûnu	108 800	109 800	109 800
		UMUMİ YEKÛN	**11 590 879**	**13 470 270**	**13 713 839**

A/2 - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953 Yılı tahsisatı Lira	1954 yılı için Hükümetçe istenen Lira	1954 yılı için Komisyonca kabul edilen Lira
		Yatırımlar			
		I - Onarmalar			
701		**Yapı onarımı ve küçük yapılar**			
	11	Rektörlük	5 000	75 000	75 000
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi	150 000	150 000	150 000
	13	Fen Fakültesi	1	1	1
	14	Hukuk »	10 000	10 000	10 000
	15	Tıp »	435 800	200 000	200 000
	16	Veteriner »	35 000	35 000	35 000
	17	Ziraat »	30 000	30 000	30 000
	18	İlâhiyat »	4 000	4 000	4 000
	19	Siyasal Bilgiler »	15 000	15 000	15 000
		Fasıl yekûnu	**684 801**	**519 001**	**519 001**
		II - Satınalma, yapı, tesis ve sermaye tahsisleri			
741		**Yapı işleri ve tesisler**	**803 430**	**1 652 700**	**1 543 150**
0		**Taşıt satınalma karşılığı**	**25 000**	**0**	
		Yatırımlar yekûnu	1 513 231	2 171 701	2 062 151

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1953 Yılı tahminleri Lira	1954 yılı için Hükümetçe tahmin edilen Lira	1954 yılı için Komisyonca tahmin edilen Lira
1		**Genel Bütçeden verilecek tahsisat**			
	1	Yatırımlar dışındaki masraflar için verilenler	10 370 578	12 117 269	12 226 819
	2	Yatırımlar için verilenler	1 513 231	2 171 701	2 062 151
		Fasıl yekûnu	**11 883 809**	**14 288 970**	**14 288 970**
2		**Harçlar (Kayıt, imtihan ve diploma harçları)**	**200 000**	**200 000**	**200 000**
3		**Çeşitli varidatlar**			
	1	Kitap satışından elde edilenler	20 000	20 000	20 000
	2	Muayene, tahlil ve tecübe ücretleri	2 000	2 000	2 000
	3	Diğer çeşitli gelirler	48 000	48 000	48 000
		Fasıl yekûnu	**70 000**	**70 000**	**70 000**
4		**Bağışlar**	**1**	**1**	**1**
5		**Eski yıllardan devredilen gelir (Nakit)**	**950 300**	**1 083 000**	**1 217 019**
		UMUMİ YEKÛN	**13 104 110**	**15 641 971**	**15 775 990**

C - CETVELİ

Vergilerin, resimlerin ve başka varidatın dayanakları

Nev'i	Tarihi	Numarası	ÖZETİ
Kanun	13 . 6 . 1946	4936	Üniversiteler Kanununun 54 ncü maddesi.

D - CETVELİ

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	Rektörlük		
1	Teknisiyen	1	400
2	Usta	1	250
3	Şoför	1	200
4	Daktilo (Yabancı dil bilir)	1	250
	Daktilo	2	175
	»	4	150
5	Memur	1	250
	»	1	225
	»	2	200
	»	1	150
6	Dağıtıcı	1	125
	»	1	100
	Başhademe	1	125
	Hademe	9	100
	Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi		
1	Fotoğrafçı	2	225
	Desinatör	1	225
2	Kaloriferci	1	175
	Usta	2	150
	»	1	100
	Elektrikçi	1	150
	Santralcı	1	150
3	Bahçıvan	1	150
4	Daktilo	4	150
5	Memur	2	225
	»	3	150
	»	1	125
6	Dağıtıcı	1	100
	Başhademe	1	125
	Hademe	23	100
	Kapıcı	1	125
	Gece bekçisi	1	125
	Türk Devrim Tarihi Enstitüsü		
5	Memur	1	150
6	Hademe	1	100
	Fen Fakültesi		
1	Teknisiyen	2	250
	»	1	225
	Desinatör	1	200
	Fotoğrafçı	1	150
2	Kaloriferci	1	250
	»	2	100
	Usta	1	350
	»	1	225
	»	1	150
3	Şoför	1	200
	Bahçıvan (Mütehassıs)	1	400
	Bahçıvan	1	200
	» yardımcısı	1	100
	Lâborant	4	175
	»	15	150
	»	7	125
4	Daktilo (Yabancı dil bilir)	1	250
	»	1	175
	»	2	150
	Memur (Dahiliye şefi)	1	250
5	Memur	1	125
6	Dağıtıcı	1	100
	Başhademe	1	125
	Hademe	24	100
	» (Lâboratuvar için)	10	100
	Bekçi	4	100
	Hukuk Fakültesi		
2	Kaloriferci	1	250
	» yardımcısı	1	150
	Elektrikçi	1	250
	» yardımcısı	1	125
	Usta	1	150
3	Bahçıvan	1	175
	»	1	125
4	Daktilo (Yabancı dil bilir)	1	275
	»	1	200
	»	2	150
5	Memur	3	225
	»	1	200
	»	1	175
6	Dağıtıcı	1	100
	Başhademe	1	125
	Hademe	25	100
	»	1	125
	Bekçi	1	125

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	Tıp Fakültesi		
1	Teknisiyen	1	400
	»	2	350
	»	3	300
	»	2	250
	»	3	200
	»	2	150
	Fotoğrafçı	1	300
2	Kaloriferci	2	300
	» yardımcısı	9	150
	Usta	1	250
	»	7	200
	»	4	150
	»	4	100
	»	1	175
3	Şöför	8	200
	»	1	150
8	Bahçıvan	1	175
	»	2	150
	Lâborant	2	300
	»	3	250
	»	14	200
	»	81	150
	»	4	125
	Pansımancı	7	150
	Hastabakıcı	5	125
	»	113	100
	Aşçıbaşı	1	300
	»	2	200
	»	5	150
	»	2	125
	Aşçı	4	100
4	Daktilo (Yabancı dil bilir)	1	250
	»	9	150
	»	6	125
5	Memur	1	350
	»	2	300
	»	4	250
	»	2	200
	»	24	150
	Eczacı	1	550
	» başkalfası	1	400
	» kalfası	4	300
	» »	2	250
	İmam	1	800
6	Dağıtıcı	1	100
	Başhademe	1	150
	»	1	125
	Hademe	3	150
	»	3	125
	»	150	100
	Bekçi	6	100
	Gardiyan	2	100
	Gassal (Kadın)	1	150
	Fitiriyoloji Kliniği ve Enstitüsü		
3	Hasta ve çocuk bakıcısı	7	225
	» » »	1	200
	» » »	14	100
	Lâborant	1	200
	»	3	150
	Bahçıvan	1	125
	Aşçı	2	150
	»	4	100
2	Usta	1	125
	»	1	100
	Kaloriferci	2	125
5	Memur	3	150
	»	1	125
6	Hademe	1	125
	»	16	100
1	Teknisiyen	1	200
4	Daktilo	1	150
	Veteriner Fakültesi		
1	Teknisiyen	1	200
	Desinatör	1	250
2	Usta	3	250
	»	1	225
	»	2	200
	»	3	175
	»	1	150
	Kaloriferci	2	150
	Elektrikçi	1	250
	Telefoncu	1	150
3	Şoför	1	200
	»	1	150
	Bahçıvan	1	150
	Lâborant	8	175
	»	6	150
	»	7	125

G.	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
	Veteriner hizmetlisi	1	150
	» »	1	125
	» »	13	100
4	Daktilo	2	150
6	Dağıtıcı	1	100
	Başhademe	1	125
	Hademe	21	100
	Bekçi	3	125
	Ziraat Fakültesi		
1	Teknisiyen	1	300
	»	2	275
	»	5	250
	»	2	200
	»	1	125
	Desinatör	1	225
	»	1	200
	Fotoğrafçı	1	250
2	Usta	1	350
	»	1	300
	»	1	275
	»	1	250
	»	1	225
	»	1	225
	»	1	150
	Kaloriferci	1	250
	» yardımcısı	2	150
	Elektrikçi	1	250
	Telefoncu	1	200
	» yardımcısı	1	125
3	Şoför	2	200
	Bahçıvan	2	275
	»	1	200
	»	1	150
	»	6	100
	Lâborant	15	175
	»	22	150
4	Daktilo	4	150
5	Memur	2	150
6	Dağıtıcı	1	125
	Başhademe	2	125
	Hademe	34	100
	Tarım hizmetlisi	3	200
	» »	1	175
	» »	6	150
	» »	5	125
	» »	8	100
	Bekçi	5	100
	Arabacı	1	150
	İlâhiyat Fakültesi		
	Daktilo (Yabancı dil bilir)	1	250
1	Fotoğrafçı	1	250
2	Santralci	1	150
4	Daktilo	1	175
5	Memur	1	175
	Dağıtıcı	1	100
6	Başhademe	1	125
	Hademe	4	100
	Siyasal Bilgiler Fakültesi		
2	Kaloriferci	1	200
	Elektrikçi	1	200
	Usta	2	150
	»	1	100
3	Şoför	1	200
	Bahçıvan	1	200
	» yardımcısı	1	150
4	Daktilo (yabancı dil bilir)	5	250
	Daktilo	1	175
	»	1	150
5	Memur	2	175
6	Dağıtıcı	1	125
	Başhademe	1	150
	Hademe	16	100
	Bekçi	1	125

E - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i
204		Ecnebi profesör ve uzmanlar ücreti
	12	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi
	13	Fen Fakültesi
	14	Hukuk Fakültesi
	15	Tıp Fakültesi
	16	Veteriner Fakültesi
	17	Ziraat Fakültesi
	18	İlâhiyat Fakültesi
	19	Siyasal Bilgiler Fakültesi

L - CETVELİ

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
	Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi		
	a) Öğretim üyeleri		
1	Profesör	1	150
2	»	2	125
3		3	100
6	Doçent	6	70
7	»	10	60
8	»	14	50
	b) Öğretim yardımcıları		
7	Asistan	6	60
8	»	20	50
9	»	10	40
9	Asistan (Seminer kütüphanecisi)	4	40
	Fen Fakültesi		
	a) Öğretim üyeleri		
3	Profesör	4	100
4	»	6	90
6	Doçent	4	70
7	»	7	60
8	»	12	50
	b) Öğretim yardımcıları		
7	Asistan	5	60
8	»	10	50
9	»	12	40
	Hukuk Fakültesi		
	a) Öğretim üyeleri		
3	Profesör	2	100
4	»	2	90
6	Doçent	3	70
7	»	9	60
8	»	14	50
	b) Öğretim yardımcıları		
7	Asistan	9	60
8	»	5	50
9	»	10	40
10	»	9	35
	Tıp Fakültesi		
	a) Öğretim üyeleri		
4	Profesör	5	90
5	»	9	80
6	»	1	70
5	Doçent	2	80
6	»	3	70
7	»	13	60
8	»	20	50
	b) Öğretim yardımcıları		
10	Asistan	27	35
9	Okutman	1	40

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
	c) Memurlar		
8	Eczacı	2	50
12	Hemşire	4	25
	Veteriner Fakültesi		
	a) Öğretim üyeleri		
4	Profesör	2	90
5	»	1	80
5	Doçent	1	80
6	»	2	70
7	»	6	60
8	»	5	50
	b) Öğretim yardımcıları		
7	Asistan	10	60
8	»	3	50
5	Uzman	1	80
6	»	2	70
9	Okutman	2	40
	Ziraat Fakültesi		
	a) Öğretim üyeleri		
3	Profesör	1	100
4	»	5	90
5	»	8	80
6	Doçent	2	70
7	»	9	60
8	»	15	50
	b) Öğretim yardımcıları		
7	Asistan	15	60
8	»	7	50
9	»	11	40
10	»	2	35
4	Uzman	1	90
5	»	2	80
6	»	1	70
7	Okutman	1	70
9	»	1	40
	İlâhiyat Fakültesi		
	a) Öğretim üyeleri		
8	Doçent	4	50
	b) Öğretim yardımcıları		
9	Asistan	1	40
	Siyasal Bilgiler Fakültesi		
	a) Öğretim üyeleri		
5	Doçent	3	80
6	»	3	70
7	»	1	60
8	»	5	50
	b) Öğretim yardımcıları		
7	Asistan	4	60
8	»	3	50
9	»	8	40
10	»	11	35

R - CETVELİ

Fasıl 223 — Yurt içinden ve dışından konferans için getirileceklerin ücret ve yollukları ile başka masrafları

Askerlik dersi konferans ücretleri ile dil kurslarında vazife alacakların ücretleri de bu fasıldan ödenir.

Fasıl 301 — Büro masrafları

Madde 53 - 59 — Aydınlatma masrafları

Elektrikle çalışan her türlü motörlü elektrik sarfiyatı da bu tertipten ödenir.

Fasıl 304 — Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları

Madde 21 - 29 — Telefon tesisleri ve başka masrafları da bu tertipten ödenir.

Fasıl 307 — Yolluklar

Madde 42 - 49 — Ecnebi memleketler yolluğu

4936 sayılı Üniversiteler Kanununun 62 nci maddesi gereğince ecnebi memleketlere gönderilecek öğretim âzalarının yolluk ve diğer masrafları.

Fasıl 309 — Taşıt masrafları

Madde 11 - 92 — Taşıtları işletme ve onarma masrafları.

Taşıtları sigorta masrafları da bu fasıldan ödenir.

Fasıl 420 — Araştırma, inceleme ve öğretimi ilgilendiren gereçler ile ilgili her çeşit masraflar

Klinik, enstitü ve lâboratuvarların fennî alât ve levazımı, yazı, hesap teksir makineleri, ecza, kimyevi maddeler ve her türlü gereçler ve enstitülerin öğretimle ilgili her çeşit kitap ve neşriyat bedelleri, her türlü materyalin alımı, yaptırma ve onarımı, tecrübe hayvanları alımı, yemi, bakımı ve çoğaltılması için gerekli tesis ve malzeme masrafları, alet ve cihazları taşıma, montaj ve onarma masrafları, amele, işçi gündelikleri, elektrik, aydınlatma ve havagazı, muharrik kuvvet ve su bedelleri, enstitü atelye ve lâboratuvarların işletmelerinin gerektirdiği her çeşit masraflar.

Fasıl 432 — Tıp Fakültesinin hastanelere ilişkin masrafları

Madde 11. — 420 nci fasılda yazılı masraflar bu tertipten de yapılır.

Madde 12. — Hastanelerde doyurulacakların yiyecek bedelleri, hastanelerde görevli iaşe olunacak çeşitli personelin yiyecek bedelleri ile bunların iaşesiyle ilgili her türlü eşya ve malzeme bu tertipten ödenir.

Madde 13. — Tıp Fakültesi hastanesinin umumi masrafları

İşçi gündelikleri, hastaneler talimatı gereğince hasta beslemi ve giyecekleri, fennî kurmalar, makine ve aletler, taşım ve montaj masrafları, küçük onarma masrafları, ilâç tıbbî ve sıhhi malzeme, öğretim malzemesi ve yönetim masrafları hastaneye ait öteberi, demirbaş, kırtasiye, su, elektrik, havagazı, kömür, odun ve bunlara ilişkin her çeşit masrafları ile görevlerinden ötürü şehir içinde dolaşacakların zaruri masrafları, ölenlerin her çeşit cenaze masrafları, akıl hastası olarak taburcu edilenlerin yerlerine gönderilmesi ve diğer hastanelere nakliye masrafları ile bunlara ilişkin ufak tesis ve onarmalar, hastanenin diğer bütün masrafları.

Fasıl 433 — Krimonoloji Enstitüsü her çeşit masrafları

Kriminoloji Enstitüsü hesabına yapılacak ilmî inceleme ve araştırma yollukları da bu fasıldan ödenir.

Fasıl 434 — Maliye Enstitüsünün her çeşit masrafları

Fasıl 435 — İdari İlimler Enstitüsünün her çeşit masrafları

Fasıl 436 — Dış Münasebetler Enstitüsünün her çeşit masrafları

Fasıl 437 — İskân ve Şehircilik Enstitüsünün her çeşit masrafları

420 nci fasılda yazılı masraflar dâhil anket, araştırma raporları masrafı, çeşitli yayın giderleri, kırtasiye, konferans, yayın ve kurs masrafları, basılı kâğıt, temsil ve öteberi giderleri, inceleme ve araştırma yollukları, lüzum üzerine alınacak kadtiloların ücretleri ve sair müteferrik masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 451 — Yayın masrafları

Madde 21 - 29. — Kâğıt, baskı, ciltleme, telif ve tercüme, klişe bedelleri, öğrenci seçme kâğıtlarının inceleme ücretleri.

Fasıl 601 - Madde 10 — Ecnebi memleketlerden gelecek öğrencilerin burs ve yollukları

Üniversite Yönetim Kurulu kararıyle fakültelerde okuyacak ecnebi tebaalı öğrencilere ayda 150 lira hesabiyle iaşe ve ibate karşılığı olarak ödenir.

1953 yılı (E) kadroları

Ücretleri Ankara Üniversitesi 1953 yılı Bütçesinin «E» cetveline giren «204» ncü «Ecnebi profesörler ve uzmanlar ücreti» faslına konulan ödenekten verilmek üzere adı geçen Üniversiteye bağlı fakültelerde çalıştırılacak ecnebi profesör, uzman ve okutmanlara ait ilişik cetvelde yazılı kadroların 1.III.1953, 28.II.1954 tarihleri arasında geçerli olmak üzere tasdiki Millî Eğitim Vekâletinin 26.III.1953 tarihli ve 1001-3395 sayılı yazısı ve Maliye Vekâletinin 20.III.1953 tarihli ve 111 125-3 724 sayılı mütalâası üzerine 6056 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre İcra Vekilleri Heyetince 4.IV.1953 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Reisicumhur
C. Bayar

Memuriyetin adı	Aded	Aylık ücret	Müddeti
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi			
Profesör	4	1 500	12 Aylık
»	1	1 500	6 »
»	2	1 000	12 »
»	1	700	12 »
Uzman	1	600	12 »
»	1	540	12 »
»	1	500	12 »
Okutman	1	540	12 »
Fen Fakültesi			
Profesör	7	1 500	12 »
»	1	1 500	6 »
Tıp Fakültesi			
Profesör	3	2 000	12 »
»	1	650	12 »
Uzman	1	750	12 »
»	1	350	12 »
İlâhiyat Fakültesi			
Profesör	1	1 500	12 »
»	1	1 200	12 »
Okutman	3	540	12 »
Siyasal Bilgiler Fakültesi			
Profesör	1	2 000	12 »
»	1	1 500	12 »
Okutman	2	350	12 »
»	3	300	12 »

İstiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/554)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Tetkik Müdürlüğü
Sayı : 71 - 371, 6/457

20 . II . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İstiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkında Maliye Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 10 . I . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

GEREKÇE

İstiklâl Harbi mâlûllerinden 397 sayılı Kanunun 1 nci maddesi gereğince para mükâfatı verilmesi gereken ad ve künyeleri ilişik kanun tasarısına bağlı cetvelde yazılı (9) subay ile (18) ere ait ceman 5 800 liranın 1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin Devlet borçları kısmının 801 nci (Emekli, dul ve yetim aylık ve ödenekleri) bölümünden ödenmesi uygun görülmüş ve bu maksatla ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Bütçe Encümeni Mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümei
Esos No. 1/554
Karar No. 118

18 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

İstiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 20.2.1953 tarihli ve 6/457 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası; İstiklâl Harbine iştirak ederek muhtelif muharebelerde yara almak suretiyle mâlûl kalan (9) subay ile (18) ere 397 sayılı Kanun gereğince para mükâfatı verilmesi maksadiyle sevkedilmiş bulunmaktadır.

Kanuni bir istihkakın tediyesini icabettiren lâyiha komisyonumuzca da yerinde görülerek maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve (5 800) lira tutarı olan nakdî mükâfatın verilebilmesini mümkün kılmak üzere birinci maddedeki bütçe yılı 1953 olarak tashih edilmek, 2 ve 3 ncü maddeleri ise şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Malî yılın sona ermesine az bir zaman kalmış olduğundan 1953 yılı Bütçesinden hak sahiperine tediyede bulunulabilmek için lâyiha öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Sözcü
Rize	İstanbul	Sivas
İ. Akçal	*H. Hüsman*	*H. İmre*

Kâtip

Siird	Ankara	Antalya
B. Erden	*M. Ete*	*A. Sarıoğlu*
Çanakkale	Elâzığ	İstanbul
K. Akmanlar	*Ö. F. Sanaç*	*S. Oran*
İstanbul	İzmir	Kastamonu
F. Sayımer	*B. Bilgin*	*H. Türe*
Ordu	Rize	Siird
R. Aksoy	*O. Kavrakoğlu*	*M. D. Süalp*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İstiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — İlişik cetvelde ad, künye ve mâlûliyet dereceleri yazılı 9 subay ve 18 ere 397 sayılı Kanun gereğince verilecek ceman 5 800 liralık para mükâfatı, 1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Devlet Borçları kısmının 801 nci (Emekli, dul ve yetim aylık ve ödenekleri) bölümündeki ödenekten verilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye Vekili yürütür.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	*M. Alakant*
Adalet Vekili	Millî Savunma Vekili
O. Ş. Çiçekdağ	*S. Kurtbek*
İçişleri Vekili ve Dışişleri V. V.	Dışişleri Vekili
E. Menderes	
Maliye Vekili	Millî Eğitim Vekili
H. Polatkan	*T. İleri*
Bayındırlık Vekili	Eko. ve Ticaret Vekili
K. Zeytinoğlu	*E. Güreli*
Sa. ve So. Y. Vekili	G. ve Tekel Vekili
Dr. E. H. Üstündağ	
Tarım Vekili	Ulaştırma Vekili
N. Ökmen	*Y. Üresin*
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili ve
S. Ağaoğlu	Güm. ve T. V. V.
	Sıtkı Yırcalı

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

İstiklâl Harbi mâlûllerine verilecek para mükâfatı hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — İlişik cetvelde adı, künye ve mâlûliyet dereceleri yazılı (9) subay ve (18) ere 397 sayılı Kanun gereğince verilecek ceman (5 800) liralık para mükâfatı, 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Devlet borçları kısmının 801 nci (Emekli, dul ve yetim aylık ve ödenekleri) faslındaki tahsisattan verilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

Hükümetin teklifine bağlı

CETVEL

397 sayılı Kanuna göre (İstiklâl Harbi Mâlûllerine mahsus) 35 nci Subay Nakdî Mükâfat Defteri

Sıra No.	Kıtası	İsim ve şöhreti	Memleketi	Mâlûliyet derecesi	Mükâfat derecesi	Mükâfat miktarı Lira	İkamet yeri ve emvali
1	İstiklâl Harbinde 8. Tüm. Sv. Bl. Mülâzımı 1. S. Ml. Me.	1. S. Ml. Me. İrfan Uludoğan (1337 - 52)	İstanbul	6	B	600	Unkapanı Hacıkadın Mh. Şükrübaba Sok. No. 12 (Fatih)
2	İstiklâl Harbi mâlûlü	Emekli P. Alb. Rifat Tuğcu (1329 - 170)	Ayvalık	3	B	600	Ayvalık Alibey Bucağı Namık Kemal Mh. No. 10 (Ayvalık)
3	» » »	Emekli Top. Alb. Ali Yönaç (1330 - B - 21)	İzmir	3	B	600	Güzelyalı 29 ncu Sok. No. 6 (İzmir)
4	» » »	Emekli P. Alb. Musa Mazhar Çelikman (1329 - 87)	İstanbul	3	B	600	Aksaray Atatürk Bulvarı Doğupalâs Ap. No. 4 (Fatih)
5	» » »	Yedek P. Tgm. Mustafa Talât Haksal (13837)	İstanbul	6	C	300	Lâleli Tayyare Apartmanları No. 2/12 (Eminönü)
6	» » »	Emekli P. Alb. Kemal Tunçil (1333 - 8)	İstanbul	6	C	300	Şişli Kocamansur Sok. Ferah Ap. No. 41/5 (Beyoğlu)
7	» » »	Yedek Tgm. Mehmet Çelebioğlu (1338 - 6909)	Akseki	6	C	300	Akseki İfradı Bucağı Süflâ Mh. No. 61 (Akseki)
8	» » »	Yedek Astgm. Süleyman Pire (6815)	Çal	6	C	300	Çal İlcesi İsmailler Mh. No. 327 (Çal)

Sıra No.	Kıtası	İsim ve şöhreti	Memleketi	Mâlûliyet derecesi	Mükâfat derecesi	Mükâfat miktarı Lira	İkamet yeri ve emvali
9	İstiklâl Harbi mâlûlü	Emekli P. Alb. Ali Galip Teke (1325 - 119)	Antalya	5	C	300	Selçuk Mh. Korkut Sok. No. 26 (Antalya)

				Lira
Üç subayın üçüncü dereceden (B) fıkrasından mükâfat miktarı	600	× 3	=	1 800
Bir subayın beşinci dereceden (C) fıkrasından mükâfat miktarı				300
Dört subayın altıncı dereceden (C) fıkrasından mükâfat miktarı	300	× 4	=	1 200
Bir subayın altıncı dereceden (B) fıkrasından mükâfat miktarı				600
		Yekûn		3 900

397 sayılı Kanuna göre (İstiklâl Harbi Mâlûllerine mahsus) 35 nci Erat Nakdi Mükâfat defteri

Sıra No.	Kıtası	İsim ve şöhreti, memleketi ve mahalli emvali	Mâlûliyet derecesi	Mükâfat derecesi	Mükâfat miktarı Lira	Düşünce
1	İstiklâl Harbinde Gazianteb Sorut cephesi erlerinden	Gazianteb'in Kürkciyan Mahallesinden Memikoğlu Mehmet Duman (1309)	6	C	100	İstiklâl Harbinde yaralanarak mâlûl kalması
2	İstiklâl Harbinde 61. Tüm. 174. A. II. Tb. 8. Bl. eri	Sivrihisar İlcesinin Hisar Mahallesinden Mustafaoğlu Abdullah Tanış (1316)	5	C	100	» » »
3	İstiklâl Harbinde Alaşehir civarında teşkilâtlandırılan Kuvayi Milliye eri	Eşme İlcesinin Kıran Köyünden Alioğlu Ahmet Madanoğlu (1312)	5	C	100	» » »

Sıra No.	Kıtası	İsim ve şöhreti, memleketi ve mahalli emvali	Mâlûliyet derecesi	Mükâfat derecesi	Mükâfat miktarı Lira	Düşünce
4	İstiklâl Harbinde 3 ncü Kafkas Tüm. 10 A. II. Tb. 7. Bl. eri	Çekerek İlçesinin Halı Köyünden İsmailoğlu Ali Çalışkan (1315)	6	C	100	İstiklâl Harbinde yaralanarak malûl kalması
5	İstiklâl Harbinde 57. Tüm. 57. A. Top. Bt. eri	Avanos İlçesinin Çalış Köyünden Mehmetoğlu Ali Karaca (1315)	6	C	100	»
6	İstiklâl Harbinde 37. A. II. Tb. 5. Bl. erlerinden	Şarki Karaağaç Orta Mahallesinden Haliloğlu Mehmet Özkurt (1315)	6 (Ankara emvalinden)	C	100	»
7	İstiklâl Harbinde Mustafa Efe müfrezesi erlerinden	Kırkağaç İlçesinin Sava Mahallesinden Yusufoğlu Ali Çivi (1317)	5	C	100	»
8	Kuvayi Milliyede Akıncı müfrezesi erlerinden	Turgutlu İlçesinin Çömlekçi Mahallesinden Mehmetoğlu Seyfettin Aksu (1315)	5	C	100	»
9	İstiklâl Harbinde Ankara İnşaat Tb. eri	İstanbul Hasköy Sütlüce Mahallesinden Mihailoğlu Kirkor İşgüzar (1306)	5 (Beyoğlu emvalinden)	C	100	»
10	Gazianteb Cephesi Muharebesinde 14. A. II. Tb. eri	Urfa'nın Tabakhane Mahallesinden Salihoğlu Yahya Çavırcıoğlu (1314 - 316)	6	C	100	»
11	İstiklâl Harbinde 190. P. A. III. Tb. eri	Daday İlcesinin Görük Köyünden Numanoğlu Satı Çelebican (1315)	6 (Ankara emvalinden)	C	100	»
12	Millî Mücadelede Gazianteb 8. Semt Reisi Şakir Kabakoğlu erlerinden	Gazianteb'in Kızılca Mescit Mahallesinden Mamooğlu Mehmet Birçek (1310)	5	C	100	»
13	İstiklâl Harbinde 57. Tüm. 37. A. II. Tb. 2. Bl. 1. Manga eri	Tefenni İlcesinin Dengere Köyünden Ramazanoğlu Süleyman Güney (1309)	6	C	100	»

Sıra No.	Kıtası	İsim ve şöhreti, memleketi ve mahalli emvali	Mâlûliyet derecesi	Mükâfat derecesi	Mükâfat miktarı Lira	Düşünce
14	Urfa Kuvayi Milliye Müfrezesi eri	Urfa'nın Siverekli Mahallesinden Mustafaoğlu Salih Sarıçizmeli (1315)	5	C	100	İstiklâl Harbinde yaralanarak mâlûl kalması
15	İstiklâl Harbinde 5. Tüm. 13. A. II. Tb. 4. Bl. eri	Merzifon Hayrettin Köyünden Ahmetoğlu Rıza Doğu (1315)	6	C	100	» » »
16	İstiklâl Harbinde 37. P. A. III. Tb. 10. Bl. eri	Birecik İlcesi Halfeti Bucağı Ayni Köyünden Şeyh Ahmetoğlu Müslim Arar (1310)	6	C	100	» » »
17	İstiklâl Harbinde 1. Tüm. 5. A. III. Tb. erlerinden	Çorum İlinin Şıhlar Mahallesinden Osmanoğlu Nuri Alaca (1308)	3	B	200	» » »
18	Kuvayi Milliyede Ahmet Efendi Müfrezesi erlerinden	Aydın İli Köşk Bucağının Kızılcayer Köyünden Mehmetoğlu Hüseyin Dayan (1320)	5	C	100	» » »

				Lira
Bir erin üçüncü dereceden (B) fıkrasından mükâfat miktarı	1	× 200	=	200
Sekiz erin beşinci dereceden (C) fıkrasından mükâfat miktarı	8	× 100	=	800
Dokuz erin altıncı dereceden (C) fıkrasından mükâfat miktarı	9	× 100	=	900
				1 900

İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde münakale yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/772)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Tetkik Müdürlüğü
Sayı : 71/2730,6/470

16 . II . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde münakale yapılması hakkında Millî Eğitim Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 13.II.1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişiğiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

1. 1953 yılı Üniversite Bütçesinin 433 ncü (Tıp Fakültesinin hastanelere ilişkin masrafları) faslının 12 nci (hastanelerde doyurulacakların yiyecek bedeli) maddesine konulan ödenek, adı geçen fakülteye ait hizmetliler kadrosuna dâhil personel iaşesi karşılığı olup mevcut kadronun yıl sonuna kadar tamamen kullanılması mümkün olmadığından münhal olanlar için sarfedilmediği anlaşılan 5 000 liranın bu tertipten düşülerek 209 ncu (5434 sayılı Kanun gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler) faslının 13 ncü (Emekli ikramiyesi) maddesine aktarılmasının mümkün olacağı neticesine varılmıştır.

2. Millî Eğitim Vekâleti Bütçesinin (Maliye Enstitüsünün her çeşit masrafları) maddesi ile 451 nci (Yayın masrafları) faslının 26 ncı (İktisat Fakültesi çeşitli yayın masrafları) maddesi ve 453 ncü (Milletlerarası kongre ve konferansların her çeşit masraflariyle bunlara katılacakların yolluk ve masrafları) tertiplerine konulan tahsisatların Ocak 1954 ayı içindeki bakıyelerinin sene sonuna kadar harcanmıyacağı anlaşılmış olduğundan, bu faslın ve maddelerden (ilişik cetvelde gösterildiği üzere) 4 500 liranın ilgili tertiplere aktarılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/772
Karar No. 123

22 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Millî Eğitim Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 16 . II . 1954 tarihli ve 6/470 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası gerekçesinde belirtilen lüzum ve zaruretlere binaen İstanbul Üniversitesi 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertipleri arasında (9 500) liralık münakale yapılması yerinde görülmüştür.

İfa olunacak hizmetlerin lüzum ve ehemmiyeti bakımından lâyihayı yerinde mütalâa eden Komisyonumuz maddelerin müzakeresine geçmiş, 1 ve 2 nci maddeler aynen üçüncü madde ise şeklen değiştirilmek suretiyle ve ekli olan cetvel Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Öncelikle görüşülmesi temennisiyle lâyiha Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis		Reis V.
Rize		İstanbul
İ. Akçal		H. Hüsman
		İmzada bulunamadı
Bu rapor Sözcüsü		Kâtip
Ordu		Siird
R. Aksoy		*B. Erden*
Elâzığ		Giresun
Ö. F. Sanaç		*A. Tüfekcioğlu*
İstanbul		İstanbul
S. Oran		F. Sayımer
		İmzada bulunamadı
Kırklareli		Konya
Ş. Bakay		*R. Birand*
Konya		Malatya
M. Â. Ülgen		*M. S. Eti*
Siird		Zonguldak
M. D. Süalp		H. Balık
İmzada bulunamadı		İmzada bulunamadı
Kastamonu		Çanakkale
H. Türe		*K. Akmanlar*
Rize	Gazianteb	Eskişehir
O. Kavrakoğlu	*E. Cenani*	*A. Potuoğlu*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ
İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanuna bağlı (A/1) işaretli cetvelde münakale yapılması hakkındaki kanun lâyihası	*İstanbul Üniversitesinin 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde münakale yapılması hakkında kanun lâyihası*
MADDE 1. — İstanbul Üniversitesi 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertipleri arasında (9 500) liralık münakale yapılmıştır.	MADDE 1. — Aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde mer - iyete girer.	MADDE 2. — Aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Millî Eğitim vekilleri yürütür.	MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Millî Eğitim vekilleri memurdur.

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili	Devlet Vekili
C. Yardımcı	*O. Ş. Çiçekdağ*
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
S. Kurtbek	*E. Menderes*
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
F. Köprülü	*H. Polatkan*
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
R. S. Burçak	*K. Zeytinoğlu*
Eko. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
F. Çelikbaş	*Dr. E. H. Üstündağ*
G. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
	N. Ökmen
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
Y. Üresin	*H. Erkmen*

İşletmeler Vekili
S. Yırcalı

Hükümetin teklifine bağlı

CETVEL

Düşülen	Eklenen	F.	M.	Tahsisatın nev'i
		209		5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler
	5 000		13	Emekli ikramiyesi
		307		Yolluklar
	4 500		50	Ecnebi profesör ve uzmanların yolluk ve masrafları
1 000		428		Maliye Enstitüsünün her çeşit masrafları
		433		Tıp Fakültesinin hastanelere ilişkin masrafları
5 000			12	Hastanelerde doyurulacakların yiyecek bedeli
		451		Yayın masrafları
1 500			26	İktisat Fakültesi çeşitli yayın masrafları
2 000		453		Milletlerarası kongre ve konferansların her çeşit masraflariyle bunlara katılacakların yolluk ve masrafları
9 500	9 500			

Bütçe Encümeninin değiştirişine bağlı cetvel

Hükümet lâyihasına ilişik cetvel aynen kabul edilmiştir.

Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/775)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Tetkik Müdürlüğü
Sayı : 71/2741, 6/466

16 . II . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Tarım Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 13.II.1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe lâyihası ve ilişiğiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

1. 302 nci faslın 54 ncü (Amenajman aydınlatma masrafları) maddesine konulmuş olan 3 500 liralık tahsisat amenajman gruplarının adedi 11 den 16 ya çıkarılmasından dolayı ihtiyaca kâfi gelmemiştir. Yeniden teşekkül ettirilen amenajman grupları ile harita bürosu şefliğinin aydınlatma ihtiyaçlarını karşılamak üzere 2 000 liranın aktarılmasına lüzum hâsıl olmuştur.

2. 1953 yılı Bütçesinin 308 nci faslının 12 nci (Vilâyetler) maddesine konulmuş olan 12 000 liralık tahsisat ihtiyaca kâfi gelmediğinden 1 000 liralık aktarma yapıldığı halde bu tahsisat da tamamen sarfedilmiştir. Muhtelif Devlet hastanelerinde tedavi edilen hasta memurların tedavi ücretleriyle yollukları olarak 4598 sayılı Kanun gereğince ödenmesi gereken 15 000 liralık borç tahakkuk etmiştir. Gerek bu borcun ödenmesi ve gerekse sene sonuna kadar olan ihtiyacı karşılamak üzere 25 000 liralık tahsisatın aktarılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

Bademe bu gibi hallere mahal kalmamak üzere 1954 yılı için bu maddeye 40 000 liralık tahsisat teklif edilmiştir.

3. 1953 yılı Bütçesinin 418 nci (Para taşıma masrafları) maddesine konulmuş olan 16 000 liralık tahsisat Sarıkamış'ta yeniden ihdas edilmiş olan mesul muhasipliğin para taşıma ihtiyacı ve gerekse diğer mesul muhasipliklerin sarfiyatlarını karşılamak üzere merkezden fazla miktarda para gönderilmekte olmasından ihtiyacı karşılıyamamıştır. Bu ihtiyaçların karşılanmasını teminen 1 000 liralık tahsisatın aktarılmasına lüzum ve ihtiyaç hâsıl olmuştur.

4. % 95 ler hesabından yapılmakta olan 25 köyün ağaçlandırma işçi gündelikleri normal bütçeden ödenmekte olduğundan 1953 yılı Bütçesinin 427 nci (Ağaçlandırma ve fidanlıklar) faslının 30 ncu (İşçi gündelikleri) maddesine konulan tahsisat kâfi gelmemiş ve daha 25 000 liralık tahsisata ihtiyaç hâsıl olmuştur. Bu ihtiyacın karşılanması için 25 000 liranın aktarılmasına lüzum hâsıl olmuştur.

5. Ormanlarımızı tahrip etmekte mühim rol oynıyan zararlı haşerelere karşı yapılacak kimyevi mücadelede ilâçların atılması için motörlü aletlere ihtiyaç vardır. Kış mevsiminde yapılacak mücadelede fena hava şartları, mücadeleye müsait günlerin azlığı dolayısiyle yapılacak işin

çok aletlerle kısa zamana sığdırılmasını zaruri kılmaktadır. Yaz günlerinde günde 3 hektarlık baltalık ormanı ilâçlıyabilecek motörlü aletin kışın ancak 102 hektar ilâçlıyabileceği tabiî olup mücadeleye müsait 30 iş gününde ilâçlanması icabeden 600 hektarlık orman için 10 motörlü alete ihtiyaç vardır. Bu aletlerin tanesi 2 000 liradan 20 000 liraya satınalınabilecektir. Bu itibarla 751 nci faslın 10 ncu (Hastalıklar ve böceklerle mücadele alet ve gereçleri) maddesine 20 000 liranın aktarılmasına lüzum ve zaruret hâsıl olmuştur.

6. Yukarda beş maddede yazılı bulunan fasıllara eklenmesi gereken ceman 73 000 lirayı karşılamak üzere 452 nci (Staj masrafları) faslının 20 nci (Teknik yardımdan faydalanılmak suretiyle ecnebi memleketlere staj için gönderileceklerin yolluk ve masrafları) maddesine konulmuş olan 360 441 liralık tahsisattan bilgi ve görgülerini artırmak üzere Birleşik Amerika'ya gönderilecek teknik memurların 1953 yılında bir kısmının gönderilmesinden vazgeçilmiş olması hasebiyle tasarrufu mümkün görülen 73 000 liranın karşılık gösterilmesi icabetmiştir.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/775
Karar No. 124

23 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Tarım Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 16 . II . 1954 tarihli ve 6/466 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası gerekçesinde belirtilen lüzum ve zaruretlere binaen Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin 452 nci (staj masrafları) faslının 20 nci (Teknik yardımdan faydalanılmak suretiyle ecnebi memleketlere staj için gönderileceklerin yolluk masrafları) maddesinden (73 000) lira düşülerek (53 000) liranın (A/1) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine ve (20 000) liranın da (A/2) işaretli cetvelin 751 nci (satınalınacak makine, alet ve gereçleri) faslının 10 ncu (Hastalıklar ve böceklerle mücadele âlet ve gereçleri) maddesine tahsisat verilmesini istihdaf etmektedir.

İfa olunacak hizmetlerin lüzum ve ehemmiyeti bakımından lâyihayı yerinde mütalâa eden komisyonumuz maddelerin müzakeresine geçmiş ve lâyiha ile ekli olan cetvel Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Öncelikle görüşülmesi temennisiyle lâyiha Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu rapor Sözcüsü
Rize	İstanbul	Ordu
İ. Akçal	H. Hüsman	*R. Aksoy*
İmzada bulunamadı.		
Kâtip		
Siird	Elâzığ	Giresun
B. Erden	*Ö. F. Sanaç*	*A. Tüfekcioğlu*
İstanbul	İstanbul	Kırklareli
S. Oran	F. Sayımer	*Ş. Bakay*
İmzada bulunamadı.		
Konya	Konya	Malatya
R. Birand	*M. Â. Ülgen*	*M. S. Eti*
Siird		Zonguldak
M. D. Süalp		H. Balık
İmzada bulunamadı		İmzada bulunamadı.
Kastamonu	Çanakkale	Rize
H. Türe	*K. Akmanlar*	*O. Kavrakoğlu*
Gazianteb		Eskişehir
E. Cenani		*A. Potuoğlu*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ
Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası	*Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası*
MADDE 1. — Orman Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin 452 nci (Staj masrafları) faslının 20 nci (Teknik Yardımdan faydalanılmak suretiyle ecnebi memleketlere staj için gönderileceklerin yolluk ve masrafları) maddesinden 73 000 lira düşülerek, 53 000 lirasının (A/1) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine ve 20 000 lirasının da (A/2) işaretli cetvelin 751 nci (Satınalınaaak makine alet ve gereçleri) faslının 10 ncu (Hastalıklar ve böceklerle mücadele alet ve gereçleri) maddesine aktarılmıştır.	MADDE 1. — Aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.	MADDE 2. — » » »
MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Tarım Vekilleri memurdur.	MADDE 3. — » » »

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili	Devlet Vekili
C. Yardımcı	*O. Ş. Çiçekdağ*
Millî Sovunma Vekili	İçişleri Vekili
K. Yılmaz	*E. Menderes*
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
F. Köprülü	*H. Polatkan*
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
R. S. Burçak	*K. Zeytinoğlu*
Ekonomi ve Ticaret V.	Sağlık ve Sos. Y. V.
F. Çelikbaş	*Dr. E. H. Üstündağ*
Gümrük ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
	N. Ökmen
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
Y. Üresin	*H. Erkmen*

İşletmeler Vekili
S. Yırcalı

Hükümetin teklifine bağlı cetvel

[1] SAYILI CETVEL

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Eklenen
302		Vilâyetler büro masrafları	
	54	Amenajman aydınlatma masrafları	2 000
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	
	12	Vilâyetler	25 000
418		Para taşıma masrafları	1 000
427		Ağaçlandırma ve fidanlıklar	
	30	İşçi gündelikleri	25 000
		Yekûn	**53 000**

Bütçe Encümeninin değiştirişine bağlı cetvel

Hükümet lâyihasına ilişik (1) sayılı cetvel aynen kabul edilmiştir.

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/769)

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Umum Müdürlüğü
Tetkik Müdürlüğü
Sayı : 71 - 2740, 6/467

16 . II . 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Ulaştırma Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 13 . II. 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

1953 Malî yılı içerisinde A/1 işaretli cetvelin 214 ncü (3424 sayılı Kanunun 5 nci maddesi mucibince uçak kazasında ölenlerin ailelerine verilecek tazminat) faslına mevzu 20 000 liralık tahsisat kâmilen sarfedilmiş bulunmaktadır.

Son 5 . I . 1954 tarihinde Lapseki civarında vukua gelen müessif uçak kazasında 1 pilotla 1 makinistin şehit düşmeleri üzerine elde tahsisat olmadığından kanun gereğince verilmesi icabeden 5 er bin liralık tazminat ailelerine ödenmemektedir.

Yapılan hesaplara göre 309 ncu faslın 41 nci hava taşıtları işletme masrafları maddesinden sene sonuna kadar tasarruf edilecek miktardan karşılanmak üzere 10 000 liranın bu fasıl ve maddeden düşülerek 214 ncü fasla münakalesine zaruret hâsıl olmuştur.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/769
Karar No. 125

22 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Ulaştırma Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 16 . 2 . 1954 tarihli ve 6/467 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası gerekçesinde belirtilen lüzum ve zaruretlere binaen Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 malî yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin 309 ncu faslın 41 nci maddesine mevzu tahsisattan (10 000) lira düşülerek aynı cetvelin 214 ncü faslına münakale yapılması yerinde görülmüştür.

İfa olunacak hizmetlerin lüzum ve ehemmiyeti bakımından lâyihayı yerinde mütalâa eden komisyonumuz maddelerin müzakeresine geçmiş ve lâyiha Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Öncelikle görüşülmesi temennisiyle lâyiha Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis		Reis V.
Rize		İstanbul
İ. Akçal		H. Hüsman
		İmzada bulunamadı
Bu rapor Sözcüsü		**Kâtip**
Ordu		Siird
R. Aksoy		*B. Erden*
Elâzığ	Giresun	İstanbul
Ö. F. Sanaç	*A. Tüfekcioğlu*	*S. Oran*
İstanbul		Krklareli
F. Sayımer		*Ş. Bakay*
İmzada bulunamadı		
Konya	Konya	Malatya
R. Birand	*M. Â. Ülgen*	*M. S. Eti*
Siird		Zonguldak
M. D. Süalp		H. Balık
İmzada bulunamadı		İmzada bulunamadı
Kastamonu	Çanakkale	Rize
H. Türe	*K. Akmanlar*	*O. Kavrakoğlu*
Gazianteb		Eskişehir
E. Cenani		*A. Potuoğlu*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ
Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası	*Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî Yılı Bütçe Kanununa Bağlı A/1 İşaretli Cetvelde Değişiklik Yapılması hakkında kanun lâyihası*
MADDE 1. — Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 Malî yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin 309 ncu faslın 41 nci (Hava taşıtları işletme masrafları) maddesine mevzu tahsisattan (10 000) lira düşülerek aynı cetvelin 214 ncü (3424 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince uçak kazasında ölenlerin ailelerine verilecek tazminat) faslına aktarılmıştır	MADDE 1. — Aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.	MADDE 2. — Aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Ulaştırma Vekilleri memurdur.	MADDE 3. — Aynen kabul edilmiştir.

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili

Devlet Vekili
C. Yardımcı

Adalet Vekili
O. Ş. Çiçekdağ

Millî Savunma Vekili
K. Yılmaz

İçişleri Vekili
E. Menderes

Dışişleri Vekili
F. Köprülü

Maliye Vekili
H. Polatkan

Millî Eğitim Vekili
R. S. Burçak

Bayındırlık Vekili
K. Zeytinoğlu

Eko. ve Ticaret Vekili
F. Çelikbaş

Sa. ve So. Y. Vekili
Dr. E. H. Üstündağ

G. ve Tekel Vekili

Tarım Vekili
N. Ökmen

Ulaştırma Vekili
Y. Üresin

Çalışma Vekili
H. Erkmen

İşletmeler Vekili
S. Yırcalı